ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԴԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
1
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
1 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1379

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ

Լոյս տեսաւ Ռուբէն Զարդարեանի «Արծակ էջեր եւ հէքեաթներ» հատորը, որ առաջին հրատարակութիւնը կը հանդիսանայ Նահատակ Գրողներու Բարեկամներուն:

Անցած տարի աշնան, մտաւորականներու խումբ մը, գեղեցիկ միտքը յղացաւ կազմելու Նահատակ Գրողներու Բարեկամներու Միութիւն մը, լոյս ընծայելու համար նահատակուած կամ անհետացած հայ գրագէտներու գործերը, որոնք ցրուած կը մնան հայ հին լրագրութեան եւ հանդէսներուն մէջ:

Հայ գրականութեան կարկառուն դէմքերէն մէկ քանին միայն բաղդն ունեցած են հատորի վերածելու իրենց գեղարուեստական ստեղծագործութիւններէն մաս մը: Անոնց մտրողական գործերը հրատարակուած չեն: Իսկ որակուած գրագէտներէն շատերը դեռ մինչեւ այսօր հատոր մը իսկ չունին, իրենց ամբողջական դիմագծով ներկայանալու գրասէր նոր սերունդին:

«Նահատակ Գրողներու Բարեկամներ»ը, ահա, հրապարակ կուգան գեղեցիկ եւ որոշակի նպատակով մը, հատորներու վերածել հայ անունի եւ արժէքաւոր հեղինակներու գործերը, գաղտուղորած ու ճաշակաւոր, եւ հնարաւորութիւն տալ հայութեան ու մանաւանդ երիտասարդութեան հաղորդուելու հայ գեղեցիկ գրականութեամբ:

Ողջունելի նպատակ մը, որ բոլորի սրտէն կը խօսի, արժէքաւոր ձեռնարկ մը, որ կոչուած է հիմնական ծառայութիւն մատուցանել հայ գրականութեան եւ մշակոյթին:

Այս կարեւոր գործին նախաձեռնողները սկսան հաստատակամութեամբ, վստահ իրենց բարոյական կորովին եւ հայ գրասէրներու այն մեծ համակրանքին, որ կայ հայ գրականութեան եւ անհետացող գրական ղէմքերու շուրջ:

Տակաւին առաջին հատորը լոյս չտեսած, գտնուեցան մարդիկ, որոնք սիրայօժար իրենց նիւթական օժանդակութիւնը բերին մշակութային այս ձեռնարկին:

«Նահատակ Գրողներու Բարեկամներու»ու աշխատանքը՝ միացած այս համակրանքին, կարճ ժամանակուան մը ընթացքին իր առաջին գեղեցիկ պտուղը կուտայ: Այսօր մեր սեղանի վրայ է Ռ. Զարդարեանի ընտիր հատորը, որ խոստումը կը բերէ մեզ ոչ միայն անոր ամբողջական երկերը տալու, այլ մօտաւոր ապագային՝ ժողովուրդին ընծայելու Հրանդի, Մշոյ Գեղամի եւ Գեղամ Բարսեղեանի գործերը, որոնցմէ ոմանք արդէն դասաւորուած եւ յանձնուած են տպարանին, իսկ միւսներու երկերը կ'արտագրուին եւ կը դասաւորուին հրատարակութեան համար:

Ուրեմն, տարուան մը նախապատրաստական աշխատանքներէն յետոյ «Ն. Գ. Բ.»ն իր խոստումը կը կատարէ, եւ այս տարի Հայ Մշակոյթի տօնին կը ներկայանայ տուրքով մը: Ինչ որ գնահատելի եւ մեծապէս ոգեւորիչ է, այն իրողութիւնն է, որ եկող տարի, մինչեւ աշնան, ան պիտի ներկայանայ երկու կամ երեք հատորներով Հայ Մշակոյթի գանձանակին առջեւ: Ու այս, ցոյց կուտայ ձեռնարկին տեւական հանգամանքը, բազմաթիւ հատորներ տարուէ տարի տալու եւ հայ գրականութեան ճաշակը բարձրացնելու:

Ուրիշ հանգամանք մը որ կ'արժէ վեր հանել, «Ն. Գ. Բ.»ի ձեռնարկի բարոյական հիմունքն է: Հրատարակութիւնները ու սպառումը դրուած են շատ գործնական հիմունքներու վրայ: Բայց ձեռնարկը առեւտրական շահ մը չի հետապնդեր, այլ որոշակի ընդգծուած է, որ բոլոր եկամուտներն ու նուէրները պիտի յատկացուին յաջորդ հատորներու տպագրութեան: Այս հանգամանքով, «Նահատակ Գրողներու Բարեկամներ»ու գործը կը դառնայ հանրային մեծ ձեռնարկ մը, որուն շուրջ, կը յուսանք թէ համակրանքն ունեցող օժանդակութիւնները չպիտի պակսին, հայ գրական անդաստանը ճոխացնելու շատ մեծարժէք գրական գործերով, որոնք մոռացութեան մատնուած են:

Իսկ պահանջը, որուն կ'ընդառաջէ «Ն. Գ. Բ.»ն, աւելի քան հրամայական էր: Անուրանալի է, որ հայ նահատակ գրագէտներու անունը բոլորին լեզուին վրայ է, սակայն ժողովուրդի մեծ մասը եւ ամբողջ երիտասարդութիւնն անտեղեակ են անոնց արժէքաւոր գործերուն: Տասնեւհինգ երկար տարիներ կը բաժնեն նորահաս երիտասարդութիւնն անոնցմէ, որ թրքական, նաթաղանին զոհ գացին: Ասկէ զատ, շատերն անոցմէ իրենց մտքի արգասիքները ցրուած էին 90 ական և 900 ական թուականներու թերթերուն մէջ. ու քիչեր կան նոյն իսկ մեր օրերու մտաւորականութենէն, որ կրցած են ծանօթանալ բոլոր այդ երկերուն:

Անհետացող գրագէտներու հոգիէն ձեւ ու կաղապար ստացած արուեստի գործերը մէկտեղելու եւ հատորներով լոյս ընծայելու այս աշխատանքը հայ նորագոյն գրականութեան թափ տալու եւ հարստացնելու ազդակ մը պիտի հանդիսանայ: Ընթերցանութեան եւ գեղեցիկ գրականութեան ճաշակը թէ՛ ազգութիւններուն բաժին պիտի իյնայ, մտաւորականութիւնը, մասնաւորաբար գրական շրջանակները վերագնահատութեան մը պիտի ժղուին, որ իր բարերար ազդեցութիւնը պիտի բնէ հայերէնն լեզուի մաքրութեան եւ խնամոտ ստեղծագործութեան կալուածին:

Գործը սկսած է: Յաղողութեան համար ամէն մէկ հայ կրնայ պարտականութիւն մը կատարել այս պարագային, կարդալով:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՂԷՏԱՒՈՐ ՊԱԿԱՍԸ

«Նոր Արաքս» այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (սեպտ. 13).

— «Մեծ եղեռնի վրայէն տասնըհինգ տարիներ սահեցան անցան: Բայց որքան աւելի երկարօրէն կը քաժնուինք ու կը հեռանանք անհնարին այդ ողէտէն, այնքան աւելի ծանրօրէն կը զգանք ու կը կրենք անոր ահաւոր հետեւանքները:

Թրքական հատու եաթաղանը իշաւ ամէնէն առաջ մեր մտաւորական ընտրանիի գլխուն: Հրդեհի, աւարի ու աւերի տրուեցան մեր դարաւոր մշակութային արժէքները՝ ամէնէն հին վանքէն ու եկեղեցիէն մրսչեւ նոր-բակառոյց դպրոցն ու գրադարանը: Գլխատուեցաւ կամ արբանեան աւազտուտսերուն մէջ ողջ ողջ սահատակուեցաւ սոլաիաս ամբողջ կեսսունապ սերունդ մը եւ, այսպէսով, հիսպայ ու կալծոս ասպամըչելի անջրպետ մը բացուեցաւ մեր հոգեւոր-մշակութային ընկերութեան մէջ:

Դուցէ ասիկա կը մնայ ամենէն ցաւագին ժողովուրդը ուժասըէն, գուցէ իրօք անհասկանալի էր փոխանակելու վաղուժամս ու ջոհրապ, մասնասարեաններ, երամեաններ ու կեդրոնականներու, պոլսոյ «Ազատամարտ»ի կարինի «Յառաջ»ի եւ վանի «Աշխատանք»ի հոգոր ու ստեղծագործ սերունդին եւ հոգեւոր-մշակութային այն արժէքներուն որոնք եղերականօրէն խորտակուեցան թրքական բարբարոսութեան անողորմկացինով եւ առանց որոնց մեր կեանքը պիտի դառնայ յաւիտենական ողբերգութիւն, ինչպէս որ մահացուօրէն պիտի վտանգուի մեր ապագան:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրք դահիճին կազմը

Ըմմէթ փաշայի դահիճին կազմը հետեւեալն է.— Վարչապետ՝ Ըմմէթ, արտաքին՝ Թէվֆիք Րիւշտի, որ այս պահուս Մոսկուա կը գտնուի, ներքին՝ Շիւքրի, Ազգ. Պաշտպանութեան՝ Խալիք, ելմտական՝ Սարաճ Օղլու Շիւքրի: Ասոնք բոլորն ալ-ղէն նախապէս կը մասնակցէին հրաժարեալ դահիճին:

Նոր նշանակուած գործավարներն են, առողջապահական՝ Մուսթաֆա Շէրիֆ, կրթական՝ Մահմուտ Էսատ, գատական՝ Եուսուֆ Քէմալ:

Նախկին գատական գործավարը որ Ըմմէթի դահիճին հրաժարումէն առաջ քաշուեր էր, դարձեալ մտած է եւ ստանձնած կրթական գործավարութիւնը:

Թրքական դրամին կայունացման օրէնքը

Ինչպէս արդէն գրեր էինք, Ազգ. Մեծ Ժողովին մէջ ելմտական գործավար Սարաճ օղլու Շիւքրիւի բացատրութիւններէն եւ կարգ մը վիճաբանութիւններէ վերջ, թրքական դրամին կայունացման մասին առաջարկուած օրէնքը, ներկայ 296 երեսփոխաններուն միաձայն քուէով ընդունուեցաւ: Հակառակորդ եւ չէզոք երեսփոխաններն ալ ինքնաստ օրէնքին քուէարկեցին:

Ընդունուած օրէնքին համաձայն, կառավարութեան արտօնութիւն կը տրուի, անհրաժեշտ քանակով պահեստի թղթադրամ շրջաբերութեան հանելու, եւ անով ոսկի եւ կամ ոսկիի համարժէք օտար դրամ գնելու:

Այս ձեւով գնուած օտար դրամները պիտի յանձնուին պահեստի թղթադրամի աւանդապահ դրամատան եւ պիտի ծառայեն հրապարակէն եան քաշելու շրջաբերութեան հանուած թղթադրամը: Ելմտական գործավարութիւնը եւ աւանդապահ դրամատունը ամէն շաբաթ պիտի հակակշռեն բոլոր գործառնութիւնները:

Սպանիոյ հաւատապետական ցոյցերը

Մատրիտի մէջ, հանրապետականները հրապարակային մեծ հաւաքոյթ մը կազմակերպեցին, բողոքելու համար ներկայ կառավարական վարչաձեւին, դէմ եւ պահանջելու հանրապետական կարգեր: Հսկայ բազմութիւն հաւաքուած էր երկրին բոլոր կողմերէն: Հակառակ ասոր սակայն, հաւաքոյթը վերջացաւ առանց միջադէպի: Իշխանութիւններն ամէն միջոց ձեռք առեր էին, հաւաքոյթը եւ ցոյցերը սահմանափակելու համար այն վայրին մէջ, ուր արդէն 18,000ի բազմութիւն մը խրոնուեր էր:

Բանախօսները, բուռն ծափերու մէջ, դատապարտեցին Սպանիոյ ներկայ վարչաձեւը որ կը կոթնի բռնի ուժի վրայ և պահանջեցին թագաւորին գահընկէցութիւնն ու հանրապետութեան հաստատումը:

Պրիւնինկի եղմտական ծրագիրը

Գերման վարչապետը Պրիւնինկ՝ ելմտական նախարարին հետ աւարտելու վրայ է ելմտական ծրագիրը, զոր պիտի ներկայացնէ խորհրդարանին:

Այս նոր ծրագրով, վարչապետ 50 առ հարիւր համեմատութեամբ պիտի իջեցնէ կտրօններու, արժեթուղթերու և ապահարանի գործողութեանց վրայ դրուած տուրքերը, որպէս զի այս կերպով քաջալերէ դրամագլուխի դէպի Գերմանիա մուտքը: Տուրքերու այս թեթեւացումէն օգտուելով, հրապարակ պիտի հանէ 6-700 միլիոնոսկի մառքի փոխառութիւն մը, որ պիտի յատկացուի ելեւմուտքի կանոնաւորման, երկգի պարտադրութեանց կատարման:

Իսկ թէ գործատէրերուն եւ թէ գործաւորներուն համար, ապահովագրութեան սակագինը պիտի բարձրանայ 4էն 6ի: Եւ պաշտօնատարներու թոշակներուն վրայ «զոհողութեան տուրք» պիտի կրկնապատկուի եւ ըլլայ 100ին 5:

Ելմտական ծրագրին պիտի կցուի տնտեսական ծրագիր մը, օրավարձքերը յարմարցնելու համար գիներու ընդհ. անկման, այս կերպով քաջալերած ըլլալու համար գերման արտադրութիւնն ու արտածումը:

Լեհաստանի մէջ ձերբակալումներ

Վերջերս Լեհաստանի հարաւ-արեւելեան մասին մէջ քանդումի եւ խափանարարութեան կարգ մը դէպքեր տեղի կ'ունենային: Այդ շրջանի բնակչութեան 15 առ հարիւրը կը կազմեն Ուկրայնացիներ, որոնց վրայ կասկած կը ծանրանայ, թէ անոնք են որ ջնասներ կը հասցնեն կառավարական շէնքերու եւ կ'այրեն Լեհացիներու սեփականութիւնն եղող ագարակները:

Լեհական կառավարութիւնը հրաման տուաւ ձերբակալելու բոլոր այն անձերը, որոնք գրգռութիւն կը սերմանեն, ըլլան անոնք ուսանող, երեսփոխան, փաստաբան, բժիշկ թէ կառավարական պաշտօնեայ եւ ինքնաստ անջատման եւ ինքնավարութեան կը քաջալերեն շարժումը:

Ձերբակալուեցան 1000ի մօտ Ուկրայնացիներ: Ձերբակալուածներուն մէջ են երեսփոխան Քոռֆանթի եւ ուկրայնական գինուորական գաղտնի կազմակերպութեան անդամներէն տասներկու հոգի:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՆՈՐ ՍԵՂՄՈՒՄՆԵՐԸ ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՄԱՍԻՆ

Ուշադրութիւնէ հասած վերջին հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ միացեալ Նահանգներուն մէջ տիրող տնտեսական տագնապին պատճառաւ, ամերիկեան կառավարութիւնը մաքսային տուրքերու օրէնքէն վերջ, խիստ միջոցներ ձեռք կ'առնէ նուազեցնելու համար գաղթողներու թիւը: Այս նպատակաւ, մանրամասն հրահանգներ կը պատրաստուին, դրկուելու համար արտասահմանի ամերիկեան հիւպատոսարաններուն:

Այս հրահանգներուն համաձայն, հիւպատոսները պիտի մերժեն ստորագրել անցագրերը ամէն անոնց, որոնց համար այն տպաւորութիւնը ունեցած են որ Ամերիկա հասնելով կրնան բեռ ըլլալ կառավարութեան:

Այս կերպով հիւպատոսները, իրենց ստացած հրահանգներուն համաձայն, քննութիւն պիտի կատարեն իրենց դիմողներուն, եւ բացառիկ պարագաներու մէջ միայն անցագիր պիտի տան:

ԸՄԲՈՍՏՆԵՐԸ ՋՍՊՈՂՆԵՐՈՒՆ

Արեւելեան սահմանի Թուրք ըմբոստներու զսպման համար, Թուրք Ազգ. Ժողովին կողմէ, հրապարակային շնորհակալութիւն եւ գովասանք եղած է բանակին, ոստիկան զօրաց սպաներուն, պաշտօնեաներուն եւ հանրապետութիւնը պաշտպանող տեղացի բնակչութեան: Այս որոշումագիրը ղրկուած է երկրին բոլոր կողմերը, եւ հրապարակային վայրերը պիտի փակցուի:

ԱՏՊԻՃԱՆԻ ՄԷՋ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ՀԱՅԵՐ

Պաքուի մէջ ձերբակալուած են տասը անձեր, որոնց մէջ կը գտնուին նաեւ հետեւեալ հայ առեւտրականները.— Արշակ Առաքելոֆ, Գէորգ Պետրոսեան, Սարգիս Բարսեղոֆ, պետական պաշտօնեայ Թօփալեան, լրագրավաճառ Կարապետ:

Ասոնք կ'ամբաստանուէին թէ արծաթ դրամ հաւաքած են, եւ լուր տարածած որ արծաթ դրամը պիտի դադրի շրջաբերութենէ: Սարգիս Բարսեղոֆի տունը խուզարկուած է եւ ձեռք անցուած 132 արծաթ բուբլի եւ 75 ցարական ոսկի բուբլի: Միւսներուն քովէն ալ արծաթ դրամներ գտնուած են:

Ձերբակալուածները պիտի դատուին իբր հակայեղափոխական եւ ծանր պատիժներու պիտի ենթարկուին:

ՌՈՒՄԱԿԱՆ ԱՐՏԱՔՄԱՆ ԴԷՄ

Փրանսայի նախկին ելմտական նախարար եւ ծերակուտական Ժոզէֆ Քայօ, որ Սարթի ընդհ. խորհուրդին նախագահ վերընտրուեցաւ, իր խօսած ճառին մէջ անդրադարձաւ երկրագործական տագնապին եւ ռուսական արտածումներուն, որոնք օտար դրամ հաւաքելու համար, միջազգային հրապարակի գիները նուազեցնելու նպատակով կը կատարուին: Քննելով այս կացութեան դարմանի միջոցները, ըսաւ.

«Յաղթելու համար այս կարգի արտածումներուն, չի բաւեր միայն լաւ հիմերու վրայ դնել ժաքսային դրութիւնը: Պէտք էր Եւրոպա համերաշխել, եւ համաձայնի լաւ մտածուած եղանակ մը որդեգրելու եւ խափանելու համար տնտեսական եւ առեւտրական յարձակումները, ինչպէս նաեւ կազմակերպելու համար այնքան ընդարձակ եւ զօրեղ շուկայ մը, որ տնտեսական խռովութիւն ստեղծող ժողովուրդներն ստիպուին վար դնել իրենց զէնքերը:

ՓՈԽԱՆՑՈՒՄԸ ՊԵՏՔ ԷՐ ՀԱՐԿԱՎՈՐ

L'Eclaireur de Dieppe ֆրանսերէն թերթը կ՚ուզէ, նախկին նման, որ Ռուսիոյ մէջ ալ տեղի ունենայ փոխանցում գործիչներու մէջ։

Ան իր մեծ ուրախութիւնն է, սկսած յեղափոխութեան ի նպաստ ելոյթներ ունենալէ ետք, որ Ռուսիոյ մէջ ալ տեղի ունենայ փոխանցում, հակառակ անոր որ ներկայ պահուն ոչ մէկ նշան կայ, որ ցարական կայսրութիւնը կրնայ ինկնիլ։ Ընդհակառակը, ամէն ինչ կը ցուցնէ, որ ան ամրանալու վրայ է։ Ինչպէս որ ֆրանսական յեղափոխութեան ալ տեղի ունեցաւ, ան ալ պիտի ունենայ իր ժամանակաշրջանը, որ պիտի տեւէ մինչեւ 1870—71թ., երբ որ մեծ մեծ ելոյթներ պիտի ունենանք, որոնք պիտի ցնցեն ամբողջ աշխարհը։ Ռուսիոյ մէջ ալ ներկայ պահուն ոչ մէկ ելոյթ կայ, որ կրնայ ցնցել

...ի շուտ իրենց նիւթական եւ բարոյական շահուն, այդ վասն զի ազգին սիրոյն, անխոնջ կ'աշխատին համաձայն Հ. Մ. Ը.Մ.Ի կանոնագրին։

Հ. Մ. Ը. Մ. դեռ շատ դործ ունի ընելիք, դեռ հազարներով մանուկներ կան իր շարքերէն դուրս, որոնց վրայ հետաքրքիր պիտի ջանայ տարածել իր թեւերը, դուրգուրանքով մը պէս, սկսելով միշտ աշակերտներէն։ Որովհետեւ, ահա ինչո՛ւ է Հ. Մ. Ը. Մ.Ի կենսական ուժը, անոր շահած մեծ ժողովրդականութիւնը։ Ան թեւերը տարածած չի նստիր ապահովելով որ ամրացած է գերկը իյնան, բոլոր կազմակերպութիւնները հետերնին։ Ան կ'երթայ կը փնտռէ մութ անկիւնները, կը պրպտէ լոյսէ, օդէ եւ ուրախութենէ անունդէ զուրկ տղաքներուն խրճիթներուն մէջ, եւ անոնց միեւնոյն սկաուտական հագուստը կը հագցնէ հարուստին աղքատին կռնակը, միեւնոյն շապիկն ու կարճ տաբիատը կը պարտադրէ վաճառականին եւ գործաւորին տղուն, եւ քով քովի կը խաղցնէ միեւնոյն խումբին մէջ անուն ու ուսեալը, իր ոիրտը հպարտութեամբ կը լեցուի, քանի որ տեսնելով հաւասարութիւնն ու եղբայրութիւնը իր շարքերուն մէջ կրցած է դարմանել բնութեան անողոք մէկ անարդարութիւնը։

Եւ սակայն, Հ. Մ. Ը. Մ.ի կը պակսին երկու կարեւոր ազդակներ իր սոյն հսկայական գործը յաջողութեամբ գլուխ հանելու համար։

Ա.— Հայ ժողովուրդի մեծ մասին, չըսելու համար ամբողջութիւնը, վատահութիւնը Միութեան հանդէպ, եւ անոր հետեւքրքրութիւնը։ Իրօք ալ հասարակ Հ. Մ. Ը. Մ.ի այնքան գործակար Միութիւն մը ըլլար, դեռ շատեր կ'անդիտանան նոյնիսկ անոր գոյութիւնը։ Եւ այս, կը ջլատէ իր ոյժերը։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի վարիչները ճն ուզեր որեւէ նիւթական արձատութիւն, չեն ուզեր նոյնիսկ ամենադոյզն շնորհակալութեան կամ գնահատանքի խօսք, բայց կ'ուզեն որ ամէն հայու սրտին մէջ յարգանքի զգացում մը գտնուի սոյն Միութեան հանդէպ, ամէն հայ հետաքրքրուի անոր գործունէութեամբ, եւ հարկ եղած պարագային բերէ իր թեւլադրութիւնները։

Բ.— Իսկ Հ. Մ. Ը. Մ.ի յաջողութեան կարեւորագոյն ազդակներէն մին է սեփական մարզադաշտի մը խնդիրը։ Պոլսոյ մէջ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի հիմնադրութեան թուականներուն ամէն մանուկ դէշ աղէկ դաշտ մը գտած էր։ Խիստ սրտապնդիչ է տեսնել անդամներու անդադրում յառաջդիմութիւնը երբ ամէն կիրակուն դպրոցէն կամ գործէն վերադարձին, ու կիրակի ամբողջ օրը, ամէն ոք կը զբաղէր իր մարզադաշտին յարդարումով։

Ոմանք կը փորէին, ուրիշներ շրջափակը կը շինէին, մին Հ. Մ. Ը.Մ. կը գրէր դրան վրայ, մէկ քանին դոյգերը պահելու համար հիւղակ մը կը տեղադրէին փայտի կտորուանքով, իսկ ուրիշներ ճշմարիտ պարտիզպաններու պէս ծաղիկներով կը զարդարէին իրենց սիրելի վայրը։

Եւ երբ մութը կը կոխէր, ամէն ոք ցաւով կը բաժնուէր մարզադաշտէն, ուղղակի տուն երթալով, հանգստանալու համար։

Կը տեսնենք թէ սոյն երկու զբաղումներուն մէջ չեն կրնար սպրդիլ ոչ սրճարանի կեանքը, ոչ ոգելից ըմպելիի գործածութիւն, ոչ պարապահ, կամ անոնց նման քանդիչ սովորութիւններ։

Սակայն օտար քաղաքներու մէջ շատ աւելի դժուարացած է մարզադաշտ մը ապահովելը, քանի որ բոլոր տեղական Միութիւնները արդէն ձեռքէ ձեռք խլած են դաշտերը, իսկ Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզիկները ստիպուած են մեծ ծախքի տակ մտնել մարզադաշտ մը վարձելու համար, հակառակ պարագային ուրիշ Միութիւններէ պատառ մը դաշտ մուրալու հարկին տակ գտնուելով։

Եւ օտար միութիւնները շատ անգամ կը տրամադրեն իրենց դաշտը, պարզապէս մեր արժէքաւոր երիտասարդները իրենց քաշելու համար, այնպէս որ Հ. Մ. Ը. Մ. նոր վտանգի մը առջեւ կը գտնուի, այն է օրէ օրէ տեսնել իր լաւագոյն մարզիկներուն օտար խումբերու շլացուցիչ առաջարկներուն տեղի տալը։ Եւ անոնցմէ մին կ'ըսէր օր մը սրտի ճշմարիտ պոռթկումով մը։ «Ա՛խ, եթէ Հ. Մ. Ը. Մ. դաշտ մը ունենար...»

Եւ այս կէտը շատ կենսական է։ Հայ Մարմնակրթական միութիւնն է որ պիտի սատարէ հայ ազգին ապագային, և սակայն սեփական մարզադաշտն է որ պիտի փրկէ Հ. Մ. Ը. Մ.ի ապագան։

Այս մասին քանի մը օգտակար եւ շահաբեր թելադրութիւններ յաջորդով։

Ռ. ԺՊՏՈՒՆԻ

ԼԻՈՆԻ ԿԱԹ. ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐԸ

Կաթողիկոսական յառաջիկայ ընտրութեան մասնակցելու համար, Սեպտ. 26 Ուրբաթ իրիկուն Լիոնի Ս. Աստուածածնայ մատրան մէջ խառն ժողով գումարուելով, նախապէս Լիոնի եւ շրջակայ հայ թեմերու առաջնորդ ընտրուած գէորգ Ալբ. Ալանեան եւ գաւառ. խորհրդոյ ատենապետ պ. Սերովբէ փափազեան, կաթողիկոսական պատգամաւոր ընտրուեցան։

ԸՆԴՐՈՒԹԻԻՆ ՄԸ ՈՐ ԿՐԻՒԻՈՎ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՑ

15 ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ ՎԻՐԱՒՈՐ 95 ՀԵՐՔԱԿԱԼԵԱՑՆԵՐ

Երկու շաբաթէ ի վեր բուռն պայքար կը մղուէր Պէլվիլի համայնավարներուն եւ ընկերվարականներուն միջեւ, Թաղապետական խորհրդականի մը ընտրութեան առթիւ, որ պիտի կատարուէր կիրակի օր։ Ընտրութիւնը ճնշագ համեմատականի. բայց ցանկին գլուխը կը ճնար համայնավար թեկնածուն թորէզ՝ 4256 ձայնով՝ ընդդէմ ընկերվարական թեկնածուին՝ 3673 ձայնով։

Քէուէարկութեան արդիւնքը հպիւ յայտնուած, համայնավարներն արդէն իրենք զիրենք յաղթական նկատելով, հաւաքուեցան իրենց թեկնածուին շուրջ, ու թափօր կազմած, միջազգայինն քայլերգը երգելով, սկսան յառաջանալ Ավընիւ կամպէթթայի ուղղութեամբ, ուր սակայն բախեցան ոստիկանական պատնէշի մը։ Ու կռիւն սկսաւ։ Համայնավարներն ոտքի ու ձեռքի հարուածներով յարձակեցան ոստիկաններուն վրայ ու շղթան ճեղքելով՝ շարունակեցին իրենց ճամբու ցոյցերը, մինչեւ հասան պէլվիլի փողոցը, ուր այս անգամ, հանդիպեցան աւելի ուժեղ ոստիկանական շղթայի մը, որ հրահանգ ունէր արգիլելու ցոյցը։ Ոստիկանապետը փորձեց խաղաղութեամբ ցրուել գուգարարները, բայց ի զուր։ Ընտրական այս յետդէպոխականները արդէն դիրք բռներ էին քովնտի սրճարան մը, ուրկէ աթոռներով, շիշերով ու գաւաթներով, ընդունելութիւն մը կատարեցին յարձակողներուն։ Ոստիկանութիւնն ստիպուեցաւ օգնական ուժեր ուղել, որոնք երբ հասան, խուժեցին սրճարան, եւ աթոռները գործածելով իրարու վրայ, բուռն կռուի մը բռնուեցան համայնավարներուն հետ, աթոռի, շիշի, դաւազանի եւ գաւաթի հարուածներով։

Համայնավարները հետզհետէ տկարացած, ապաստանեցան գետնայարկ։ Ի վերջոյ, ոստիկանները տիրապետեցին կացութեան, 19 վիրաւորներ տալէ յետոյ, որոնցմէ մէկ քանին ծանր։ Ընդբակալուեցան 95 համայնավարներ։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ Թղթակիցներէ եւ յօդուածագիրներէ իրենց գրուածները գրել թուղթին մէկ երեսին վրայ եւ մելանով։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«ԸՆԿՆԱԻՈՐՈՒԹԻԻՆ»

Փաշալուի դատարանին մէջ սեպտեմբերի սկիզբը տեղի ունեցաւ տարօրինակ դատավարութիւն մը «գուցադրական ձեւով»։ Ամբաստանեալներն էին խումբ մը գիւղացիներ, այր կամ կին, որոնք, «Խորհ. Հայաստան»ի վկայութեան համաձայն, խաբեբայական ընկերութիւն մը կազմած էին եւ իբրեւ իսկական լուսնոտներ՝ գետին կ'իյնային, զանազան բաներ կը զառանցէին, թժշկական մարմինը, քննելէ յետոյ ամբաստանեալները, հաստատեց որ կեղծարարներ են, երբեք լուսնոտութեան նշան ցոյց չեն տար, հետեւաբար... սեփականատէր գիւղացիներն են, որ սարքած են այս խաղը։ Դատավարութիւնը տեւեց երկու օր եւ հաստատեց որ ամբաստանեալները «ընկնաւորական այս շարժումը» կազմակերպելով, վանքերու կամ իրենց տուներուն մէջ խմբովին յանկարծակի գետին իյնալով, իրենց զառանցանքի պահուն, սուրբերուն անունով զանազան խօսքեր կ'արտասանէին խորհրդային իշխանութեան դէմ, վարկաբեկելու համար զայն, կամ զանազան գուշակութիւններ կը կատարէին՝ ըսելով թէ կարկուտ պիտի տեղայ, սով ու երաշտ պիտի ըլլայ, պարզ պիտի ծագի, այսպէսով խուճապ կը պատճառէին ժողովուրդին մէջ։ Սուտ սուտ գետին իյնալով, մատաղ մորթելու հրաման կուտային գիւղացիներուն, մինչ սուրբերուն անունով («Խորհ. Հայաստան» կ'ըսէ թէ «զանոնք հրամանով»)։ Եւ այսպէս գիւղացիները դաշտային գործով զբաղելու տեղ, իրենց ոչխարները կը մորթէին։

Բայց «ընկնաւոր»ները, որոնք գործի ձեռնարկած էին անցեալ յունուարին, ոչ միայն «պրովոկացիա» լուրեր կը տարածէին խորհրդային իշխանութեան դէմ կամ սուրբերուն համար ոչխար մորթելու կը հրաւիրէին գիւղացիները, այլ նաեւ կը գոհացնէին իրենց ...սեռական կիրքերը, (այս վերջին ամբաստանութիւնն ալ ապահովաբար խորհրդային իշխանութեան «պրովոկացիոնը»)։

Դատարանը մէկ տարի բանտարկութեան դատապարտեց 4 հոգի (այր), իսկ 2 կին՝ երկու տարի բանտարկութեան, 2 ուրիշ կին՝ տուգանքի։

ՇԱԽՄԱՏ

Ճատրակը (շախմատ) չափազանց տարածուած է ինչպէս Ռուսիոյ, նոյնպէս Հայաստանի մէջ։ Միակ...մարզանքն է, որուն մասին կը խօսուի Հայաստանի թերթերուն մէջ։ Անշուշտ իբրեւ... յեղափոխական խաղ։

Ապարանի, Դարալագեազի եւ կարգ մը շրջաններու գիւղերուն մէջ մարդիկ այնքան շատ կը խաղան, որ Դարալագեազի գիւղացիներէն մէկը արդէն մասնագէտ դարձած, կը յայտարարէ որ գրաւ կը դնէ իր ամբողջ հարբսութիւնը թէ երբ Երեւան երթայ, ջարդուփշուր կ'ընէ տեղւոյն ամենալաւ խաղացողները (Խորհրդ. Հայաստան 14 Սեպտ.)։

Եւ սակայն նոյն թերթին մասնագէտը, «Շախմատի քննադատը», կ'ըսէ թէ Ապարանի Բոլխեր գիւղին մասնագէտները գաղափար չունին «կողմնանգուկի» (en passant) մասին, ոչ ալ «տեղափոխութեան» (ռոկիրովկա) մասին։ Կը նշանակէ թէ, կ'ըսէ, նորագոյն ճատրակին մասին տեղեկութիւն չունէին, քանի որ «տեղափոխութիւնը» եւ «կողմանգուկը» ճատրակի մէջ մտած են 16րդ դարուն, Եւրոպայի մէջ։ Ապարանի մասնագէտները անշուշտ խաղը սորված են սերունդէ սերունդ, որդւոց որդի իրենց պապերէն, որոնք խաղը բերած են Թուրքիայէն։

Ճատրակի պատմութիւնը ցոյց կուտայ, որ խաղը Արաբները տարածեցին նախ Ասիոյ, յետոյ Եւրոպայի մէջ։ Լէնկթիմուր, Թուրքերուն պայազիտ սուլթանին դէմ տարած յաղթանակին (1402) յիշատակին, իր զաւկին տուաւ Շահ Ռոխ անունը որ այժմ կը տրուի «նաւակին»։ Այդ անունէն կը ծագի «Ռոշատ, Ռոկիրովկա» անուանները։ Ապարանի մասնագէտները նաւակին տակաւին «ռոխ» կամ «ռըխ» կ'ըսեն։ Փիղը կ'անուանեն պարսկական հնչումով՝ Թագուհին՝ «Փարզ», որ ռուսերէն «Ֆէրզ», սանսկրիտ «Ֆէրանս» բառէն, որ կը նշանակէ «վէգիր» կամ հրամանատար։

Զինուորը՝ «փիան», պարսկերէն «փիադա» (հետեւակ) բառէն։ Այսպէս կարելի է հետեւցնել թէ հայկական գիւղերուն մէջ ճատրակը փոխադրուած է Արեւելքէն, Արաբիայէն, (Թուրքմէններու կամ պարսիկներու կողմէ) եւ ոչ թէ Եւրոպայէն։

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

Հ. Մ. Ը. Մ. ԸՄԱՆԻ ՄԷՋ

ՌՈՄԱՆ, 25 սեպտ.— Կարգ մը երիտասարդներ, գեղեցիկ գաղափարը յղացած են տեղիս մէջ եւս կազմելու Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղ մը ու բոլոր անոնց որ կը փափաքին իրենց պարապոյ ժամերը նուիրել մարզական ու ժամանակրթական առողջ հաճոյքներու կոչ կ'ուղղեն որ մէկտեղ իրենց, հաւաքական աւելի արդիւնաւէտ գործունէութեան նուիրուելու համար։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղը արդէն կազմուած է եւ յառաջիկայ կիրակի Հոկտ. 5ին, նոր անդամներու արձանագրութիւնները պիտի կատարուին, կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին «ընկերվարականներու սրճարանին» մէջ։

Լսելու ենք որ Ռոմանի եւ բիտասարդները պիտի փութան նոյն օրը արձանագրուիլ Հ. Մ. Ը. Մ.ի նորակազմ մասնաճիւղին մէջ։

Ե. Մ.

ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ԼԻՈՆ, 28 սեպտ.— Օգոստոս 23ի շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Երրորդ Թաղապետարանի շքեղ սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Նալլու-Խանի Երկսեռ Հայրենակցական Միութեան բացման հանդէսը։ Հանդէսը բացուեցաւ «Փամփորոտան»ով, որ երգուեցաւ Նալլու-Խանի նորակազմ երկսեռ երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Պ. Երանոս Գըրըքճեանի։

Օրուան նախագահին Պ. Մանուկ Դ. Մանուկեանի բացման խօսքէն վերջ, տեղի ունեցան արտասանութիւններ, երգեր, մեներգներ, եւայլն։

Մեներգեցին Պ. Ե. Գըրըքճեան «Հայաստան եւ Նոր Օրօր»ը, Օր. Զարմուհի Մանուկեան «Պարզիր Աղբիւր»ը եւ Օր. Հռիփսիմէ Գաբրիէլեան «Բարին եկաք»։

Արտասանեցին Պ. Պ. Գաբրիէլ եւ Պարոյր Սինապեան եղբայրներ, Պաղտիկ Ճէպէճեան, Ստեփան Հաճի Պօղոսեան, Նուպար Մանուկեան, Ցակոբ Աբէլեան, Ցակոբ Պաղտասարեան, Ցակոբ Փափազեան եւ Դաւիթ Մանուկեան։

Ցաջողութեամբ երգեցին՝ Օր. Նունուֆար Պաղտասարեան՝ Պ. Գաբրիէլ Սինապեանի հետ եւ Օր. Հռիփսիմէ Գաբրիէլեան Պ. Մանուկեանի հետ։

Միջնարարին, ամերիկեան ձեւով աճուրդի դրուեցաւ շքեղ ժամացոյց մը, որ կարճ ժամանակի մը մէջ կոկիկ գումար մը ապահովեց։ Ժամացոյցը շահեցաւ փոքրիկն Սիրվարդ Կիւլպէնկեան, որ կրկին նուիրեց Հայր. Միութեան։

Հանդէսը փակուեցաւ 4 տարեկան փոքրիկն Ռ. Քիւրքճեանի նուագածութեամբ իր հօրը ընկերակցութեամբ նուագած կտորներով։

Երգանեան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԵՐԹՈՆԸ

ԳՕԳՕՆ ԵՒ ԱՍՕՆ

(ՀԱՅ-ՔՐԻՍՏԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ)

— Բարով Գօգօն կանաչ կարիքը կապի, ամէն բանս կը տրուի, կը պատասխանէ Գզիրը անդամերես։

Նօպատար Հասօն թագա պըտակի օրերը կը համբէ։

Աղջիկներուն աչքերը կրակ կ'արձակեն ու գեղին բոլոր ջահիլ տղաները ձիւնի պէս կը հալին այդ կրակէ նայուածքներուն ժէջ։

Այդ օրերուն՝ Ղարիպ Ոսկանը մեռաւ։ Եւ անոնք՝ որ երէկ Հասօ չան մը պէս կը հալածէին անոնք, անոնք՝ որ թուք ու հայհոյանք կը շպրտէին իր երեսին, անոնք՝ որ ծաղր ու ծանակի առարկայ էին դարձուցած այդ անհնակեաց օտարականն ու իր նետաքները, անոնք՝ որ Ոսկանին տանիքը սովամահ ըրին եւ անոնք՝ որ քանիցս բանտի ու գնդակահարութեան չարչարանքներուն մատնած էին զինքը, թափօր մը կազմած, ծաղկեփունջերով եւ մեռելական շարականներով քալեցին գլխիկոր իր դագաղի ետեւէն։

Երկու յաղթանդամ երիտասարդներ, արքայական թիկնապահներու պարծենկոտութեամբ քալեցին դագաղին կողերէն։

Ամբոխը ծունկի եկաւ թարմ հողաթումբին առջեւ։

Երեք գեղանի կիներ գաղտնօրէն արտասուեցին յարկան ուռիներու տակ։ Հռետոր մը, կէս ժամէ աւելի փառաբանեց Ղարիպի կեանքն ու գործերը։

Եւ սակայն անյայտ մնացին անոր ծննդավայրի անունն ու մականունը...

«Ղարիպ Ոսկանը մեռաւ եւ ամբոխը պարտուեցաւ», այսպէս վերջացաւ հռետորի դամբանականը։

Երբ յուղարկաւորները գլխիկոր ու լուրկ կ'անգնէին ժամուն վերադարձին, ու կիրակի ամբողջ օրը, ամէն ոք կը զբաղէր իր մարզադաշտին յարդարումով։

Ոմանք կը փորէին, ուրիշներ շրջափակը կը շինէին, մին Հ. Մ. Ը.Մ. կը գրէր դրան վրայ, մէկ քանին դոյգերը պահելու համար հիւղակ մը կը տեղադրէին փայտի կտորուանքով, իսկ ուրիշներ ճշմարիտ պարտիզպաններու պէս ծաղիկներով կը զարդարէին իրենց սիրելի վայրը։

Եւ երբ մութը կը կոխէր, ամէն ոք ցաւով կը բաժնուէր մարզադաշտէն, ուղղակի տուն երթալով, հանգստանալու համար։

Կը տեսնենք թէ սոյն երկու զբաղումներուն մէջ չեն կրնար սպրդիլ ոչ սրճարանի կեանքը, ոչ ոգելից ըմպելիի գործածութիւն, ոչ պարապահ, կամ անոնց նման քանդիչ սովորութիւններ։

Սակայն օտար քաղաքներու մէջ շատ աւելի դժուարացած է մարզադաշտ մը ապահովելը, քանի որ բոլոր տեղական Միութիւնները արդէն ձեռքէ ձեռք խլած են դաշտերը, իսկ Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզիկները ստիպուած են մեծ ծախքի տակ մտնել մարզադաշտ մը վարձելու համար, հակառակ պարագային ուրիշ Միութիւններէ պատառ մը դաշտ մուրալու հարկին տակ գտնուելով։

Եւ օտար միութիւնները շատ անգամ կը տրամադրեն իրենց դաշտը, պարզապէս մեր արժէքաւոր երիտասարդները իրենց քաշելու համար, այնպէս որ Հ. Մ. Ը. Մ. նոր վտանգի մը առջեւ կը գտնուի, այն է օրէ օրէ տեսնել իր լաւագոյն մարզիկներուն օտար խումբերու շլացուցիչ առաջարկներուն տեղի տալը։ Եւ անոնցմէ մին կ'ըսէր օր մը սրտի ճշմարիտ պոռթկումով մը։ «Ա՛խ, եթէ Հ. Մ. Ը. Մ. դաշտ մը ունենար...»

Եւ այս կէտը շատ կենսական է։ Հայ Մարմնակրթական միութիւնն է որ պիտի սատարէ հայ ազգին ապագային, և սակայն սեփական մարզադաշտն է որ պիտի փրկէ Հ. Մ. Ը. Մ.ի ապագան։

Այս մասին քանի մը օգտակար եւ շահաբեր թելադրութիւններ յաջորդով։

Ռ. ԺՊՏՈՒՆԻ

ԼԻՈՆԻ ԿԱԹ. ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐԸ

Կաթողիկոսական յառաջիկայ ընտրութեան մասնակցելու համար, Սեպտ. 26 Ուրբաթ իրիկուն Լիոնի Ս. Աստուածածնայ մատրան մէջ խառն ժողով գումարուելով, նախապէս Լիոնի եւ շրջակայ հայ թեմերու առաջնորդ ընտրուած գէորգ Ալբ. Ալանեան եւ գաւառ. խորհրդոյ ատենապետ պ. Սերովբէ փափազեան, կաթողիկոսական պատգամաւոր ընտրուեցան։

ԸՆԴՐՈՒԹԻԻՆ ՄԸ ՈՐ ԿՐԻՒԻՈՎ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՑ

15 ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ ՎԻՐԱՒՈՐ 95 ՀԵՐՔԱԿԱԼԵԱՑՆԵՐ

Երկու շաբաթէ ի վեր բուռն պայքար կը մղուէր Պէլվիլի համայնավարներուն եւ ընկերվարականներուն միջեւ, Թաղապետական խորհրդականի մը ընտրութեան առթիւ, որ պիտի կատարուէր կիրակի օր։ Ընտրութիւնը ճնշագ համեմատականի. բայց ցանկին գլուխը կը ճնար համայնավար թեկնածուն թորէզ՝ 4256 ձայնով՝ ընդդէմ ընկերվարական թեկնածուին՝ 3673 ձայնով։

Քէուէարկութեան արդիւնքը հպիւ յայտնուած, համայնավարներն արդէն իրենք զիրենք յաղթական նկատելով, հաւաքուեցան իրենց թեկնածուին շուրջ, ու թափօր կազմած, միջազգայինն քայլերգը երգելով, սկսան յառաջանալ Ավընիւ կամպէթթայի ուղղութեամբ, ուր սակայն բախեցան ոստիկանական պատնէշի մը։ Ու կռիւն սկսաւ։ Համայնավարներն ոտքի ու ձեռքի հարուածներով յարձակեցան ոստիկաններուն վրայ ու շղթան ճեղքելով՝ շարունակեցին իրենց ճամբու ցոյցերը, մինչեւ հասան պէլվիլի փողոցը, ուր այս անգամ, հանդիպեցան աւելի ուժեղ ոստիկանական շղթայի մը, որ հրահանգ ունէր արգիլելու ցոյցը։ Ոստիկանապետը փորձեց խաղաղութեամբ ցրուել գուգարարները, բայց ի զուր։ Ընտրական այս յետդէպոխականները արդէն դիրք բռներ էին քովնտի սրճարան մը, ուրկէ աթոռներով, շիշերով ու գաւաթներով, ընդունելութիւն մը կատարեցին յարձակողներուն։ Ոստիկանութիւնն ստիպուեցաւ օգնական ուժեր ուղել, որոնք երբ հասան, խուժեցին սրճարան, եւ աթոռները գործածելով իրարու վրայ, բուռն կռուի մը բռնուեցան համայնավարներուն հետ, աթոռի, շիշի, դաւազանի եւ գաւաթի հարուածներով։

Համայնավարները հետզհետէ տկարացած, ապաստանեցան գետնայարկ։ Ի վերջոյ, ոստիկանները տիրապետեցին կացութեան, 19 վիրաւորներ տալէ յետոյ, որոնցմէ մէկ քանին ծանր։ Ընդբակալուեցան 95 համայնավարներ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«ԸՆԿՆԱԻՈՐՈՒԹԻԻՆ»

Փաշալուի դատարանին մէջ սեպտեմբերի սկիզբը տեղի ունեցաւ տարօրինակ դատավարութիւն մը «գուցադրական ձեւով»։ Ամբաստանեալներն էին խումբ մը գիւղացիներ, այր կամ կին, որոնք, «Խորհ. Հայաստան»ի վկայութեան համաձայն, խաբեբայական ընկերութիւն մը կազմած էին եւ իբրեւ իսկական լուսնոտներ՝ գետին կ'իյնային, զանազան բաներ կը զառանցէին, թժշկական մարմինը, քննելէ յետոյ ամբաստանեալները, հաստատեց որ կեղծարարներ են, երբեք լուսնոտութեան նշան ցոյց չեն տար, հետեւաբար... սեփականատէր գիւղացիներն են, որ սարքած են այս խաղը։ Դատավարութիւնը տեւեց երկու օր եւ հաստատեց որ ամբաստանեալները «ընկնաւորական այս շարժումը» կազմակերպելով, վանքերու կամ իրենց տուներուն մէջ խմբովին յանկարծակի գետին իյնալով, իրենց զառանցանքի պահուն, սուրբերուն անունով զանազան խօսքեր կ'արտասանէին խորհրդային իշխանութեան դէմ, վարկաբեկելու համար զայն, կամ զանազան գուշակութիւններ կը կատարէին՝ ըսելով թէ կարկուտ պիտի տեղայ, սով ու երաշտ պիտի ըլլայ, պարզ պիտի ծագի, այսպէսով խուճապ կը պատճառէին ժողովուրդին մէջ։ Սուտ սուտ գետին իյնալով, մատաղ մորթելու հրաման կուտային գիւղացիներուն, մինչ սուրբերուն անունով («Խորհ. Հայաստան» կ'ըսէ թէ «զանոնք հրամանով»)։ Եւ այսպէս գիւղացիները դաշտային գործով զբաղելու տեղ, իրենց ոչխարները կը մորթէին։

Բայց «ընկնաւոր»ները, որոնք գործի ձեռնարկած էին անցեալ յունուարին, ոչ միայն «պրովոկացիա» լուրեր կը տարածէին խորհրդային իշխանութեան դէմ կամ սուրբերուն համար ոչխար մորթելու կը հրաւիրէին գիւղացիները, այլ նաեւ կը գոհացնէին իրենց ...սեռական կիրքերը, (այս վերջին ամբաստանութիւնն ալ ապահովաբար խորհրդային իշխանութեան «պրովոկացիոնը»)։

Դատարանը մէկ տարի բանտարկութեան դատապարտեց 4 հոգի (այր), իսկ 2 կին՝ երկու տարի բանտարկութեան, 2 ուրիշ կին՝ տուգանքի։

ՇԱԽՄԱՏ

Ճատրակը (շախմատ) չափազանց տարածուած է ինչպէս Ռուսիոյ, նոյնպէս Հայաստանի մէջ։ Միակ...մարզանքն է, որուն մասին կը խօսուի Հայաստանի Թերթերուն մէջ։ Անշուշտ իբրեւ... յեղափոխական խաղ։

Ապարանի, Դարալագեազի եւ կարգ մը շրջաններու գիւղերուն մէջ մարդիկ այնքան շատ կը խաղան, որ Դարալագեազի գիւղացիներէն մէկը արդէն մասնագէտ դարձած, կը յայտարարէ որ գրաւ կը դնէ իր ամբողջ հարբսութիւնը թէ երբ Երեւան երթայ, ջարդուփշուր կ'ընէ տեղւոյն ամենալաւ խաղացողները (Խորհրդ. Հայաստան 14 Սեպտ.)։

Եւ սակայն նոյն թերթին մասնագէտը, «Շախմատի քննադատը», կ'ըսէ թէ Ապարանի Բոլխեր գիւղին մասնագէտները գաղափար չունին «կողմնանգուկի» (en passant) մասին, ոչ ալ «տեղափոխութեան» (ռոկիրովկա) մասին։ Կը նշանակէ թէ, կ'ըսէ, նորագոյն ճատրակին մասին տեղեկութիւն չունէին, քանի որ «տեղափոխութիւնը» եւ «կողմանգուկը» ճատրակի մէջ մտած են 16րդ դարուն, Եւրոպայի մէջ։ Ապարանի մասնագէտները անշուշտ խաղը սորված են սերունդէ սերունդ, որդւոց որդի իրենց պապերէն, որոնք խաղը բերած են Թուրքիայէն։

Ճատրակի պատմութիւնը ցոյց կուտայ, որ խաղը Արաբները տարածեցին նախ Ասիոյ, յետոյ Եւրոպայի մէջ։ Լէնկթիմուր, Թուրքերուն պայազիտ սուլթանին դէմ տարած յաղթանակին (1402) յիշատակին, իր զաւկին տուաւ Շահ Ռոխ անունը որ այժմ կը տրուի «նաւակին»։ Այդ անունէն կը ծագի «Ռոշատ, Ռոկիրովկա» անուանները։ Ապարանի մասնագէտները նաւակին տակաւին «ռոխ» կամ «ռըխ» կ'ըսեն։ Փիղը կ'անուանեն պարսկական հնչումով՝ Թագուհին՝ «Փարզ», որ ռուսերէն «Ֆէրզ», սանսկրիտ «Ֆէրանս» բառէն, որ կը նշանակէ «վէգիր» կամ հրամանատար։

Զինուորը՝ «փիան», պարսկերէն «փիադա» (հետեւակ) բառէն։ Այսպէս կարելի է հետեւցնել թէ հայկական գիւղերուն մէջ ճատրակը փոխադրուած է Արեւելքէն, Արաբիայէն, (Թուրքմէններու կամ պարսիկներու կողմէ) եւ ոչ թէ Եւրոպայէն։

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

Հ. Մ. Ը. Մ. ԸՄԱՆԻ ՄԷՋ

ՌՈՄԱՆ, 25 սեպտ.— Կարգ մը երիտասարդներ, գեղեցիկ գաղափարը յղացած են տեղիս մէջ եւս կազմելու Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղ մը ու բոլոր անոնց որ կը փափաքին իրենց պարապոյ ժամերը նուիրել մարզական ու ժամանակրթական առողջ հաճոյքներու կոչ կ'ուղղեն որ մէկտեղ իրենց, հաւաքական աւելի արդիւնաւէտ գործունէութեան նուիրուելու համար։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղը արդէն կազմուած է եւ յառաջիկայ կիրակի Հոկտ. 5ին, նոր անդամներու արձանագրութիւնները պիտի կատարուին, կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին «ընկերվարականներու սրճարանին» մէջ։

Լսելու ենք որ Ռոմանի եւ բիտասարդները պիտի փութան նոյն օրը արձանագրուիլ Հ. Մ. Ը. Մ.ի նորակազմ մասնաճիւղին մէջ։

Ե. Մ.

ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ԼԻՈՆ, 28 սեպտ.— Օգոստոս 23ի շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Երրորդ Թաղապետարանի շքեղ սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Նալլու-Խանի Երկսեռ Հայրենակցական Միութեան բացման հանդէսը։ Հանդէսը բացուեցաւ «Փամփորոտան»ով, որ երգուեցաւ Նալլու-Խանի նորակազմ երկսեռ երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Պ. Երանոս Գըրըքճեանի։

Օրուան նախագահին Պ. Մանուկ Դ. Մանուկեանի բացման խօսքէն վերջ, տեղի ունեցան արտասանութիւններ, երգեր, մեներգներ, եւայլն։

Մեներգեցին Պ. Ե. Գըրըքճեան «Հայաստան եւ Նոր Օրօր»ը, Օր. Զարմուհի Մանուկեան «Պարզիր Աղբիւր»ը եւ Օր. Հռիփսիմէ Գաբրիէլեան «Բարին եկաք»։

Արտասանեցին Պ. Պ. Գաբրիէլ եւ Պարոյր Սինապեան եղբայրներ, Պաղտիկ Ճէպէճեան, Ստեփան Հաճի Պօղոսեան, Նուպար Մանուկեան, Ցակոբ Աբէլեան, Ցակոբ Պաղտասարեան, Ցակոբ Փափազեան եւ Դաւիթ Մանուկեան։

Ցաջողութեամբ երգեցին՝ Օր. Նունուֆար Պաղտասարեան՝ Պ. Գաբրիէլ Սինապեանի հետ եւ Օր. Հռիփսիմէ Գաբրիէլեան Պ. Մանուկեանի հետ։

Միջնարարին, ամերիկեան ձեւով աճուրդի դրուեցաւ շքեղ ժամացոյց մը, որ կարճ ժամանակի մը մէջ կոկիկ գումար մը ապահովեց։ Ժամացոյցը շահեցաւ փոքրիկն Սիրվարդ Կիւլպէնկեան, որ կրկին նուիրեց Հայր. Միութեան։

Հանդէսը փակուեցաւ 4 տարեկան փոքրիկն Ռ. Քիւրքճեանի նուագածութեամբ իր հօրը ընկերակցութեամբ նուագած կտորներով։

Երգանեան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԵՐԹՈՆԸ

ԳՕԳՕՆ ԵՒ ԱՍՕՆ

(ՀԱՅ-ՔՐԻՍՏԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ)

— Բարով Գօգօն կանաչ կարիքը կապի, ամէն բանս կը տրուի, կը պատասխանէ Գզիրը անդամերես։

Նօպատար Հասօն թագա պըտակի օրերը կը համբէ։

Աղջիկներուն աչքերը կրակ կ'արձակեն ու գեղին բոլոր ջահիլ տղաները ձիւնի պէս կը հալին այդ կրակէ նայուածքներուն ժէջ։

Այդ օրերուն՝ Ղարիպ Ոսկանը մեռաւ։ Եւ անոնք՝ որ երէկ Հասօ չան մը պէս կը հալածէին անոնք, անոնք՝ որ թուք ու հայհոյանք կը շպրտէին իր երեսին, անոնք՝ որ ծաղր ու ծանակի առարկայ էին դարձուցած այդ անհնակեաց օտարականն ու իր նետաքները, անոնք՝ որ Ոսկանին տանիքը սով

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին
Brébant Marseillaiseի շքեղ սրահին մէջ, 146-148 Ave. de Chartreux
առնել՝ թիւ 41, 48 եւ 53 հանրակառքերը
կը խօսին՝ ընկերներ Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ
Լ. ԳԵՒՈՆԵԱՆ եւ Հ. ՍԻՐԻՆԿԻՒԼԵԱՆ
Զինուորական ֆանֆառ, երգ, արտասանութիւն, նուագ եւն.։
Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ

ԼԻՈՆ.— Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին
Գ. Թաղապետարանի սրահը
կը նախագահէ ընկ. Ս. ԹԱԹՈՒԼ
կը խօսի՝ ընկ. Ա. ԱԲՕԵԱՆ
Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն։ Կը մասնակցի Տէսինի «Կոմիտաս» երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Ա. Մելքոնեանի։ Մանրամասնութիւնները յաջորդաբար։

Մ ու տ ք ը ա գ ա տ է

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԲԻՒՒ.— Այս կիրակի ժամը 2.30ին
Կը խօսի Ընկ. Ա. ԱԲՕԵԱՆ

ՍԷՆ ՇԱՄՕՆ.— Այս կիրակի ժամը 2.30ին
Կը խօսի ընկ. ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՍԷՆ ԹՒԷԹԻԷՆ.— Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Harmonie de St. Etienneի շքեղ սրահին մէջ, Ave. du Président Faure (սինեմա Լուայեալի կից).
Կը խօսի ընկ. Ս. ԹԱԹՈՒԼ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻ

Կազմակերպած դասախօսութիւնը, այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Քաֆէ օ Քլէռ տը Լիւնի վերնայարկը, Մէթրօ Իթալի։
Կը խօսի ընկ. Կ. ՍԱՍՈՒՆԻ Նիւթ ունենալով
Քիւրտ ազատագրական պայքարը
եւ անոր քաղաքական նշանակութիւնը
Կը հրաւիրուին նաեւ շրջաններու ընկերները

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼ - ՍԷՆ - ԼՈՒ ԿՐԱՆ ՓԷՆ.— 5 Հոկտեմբեր կիր. ցերեկ ժամը 2.30ին Պ. Ճանիկեանի «Կիլիկիա» թատերասրահը։
Կը ներկայացուի՝ ԵՂԲՕՅՐ ԵՂԲՕՐ ԴԷՄ ԿԱՄ ԽԱԻԱՐԻ ՄԷՋԷՆ
Կը մասնակցի մարսիլահայ Տրամաթիք Մտուտիայի խումբը

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԱՆԻԷՒ ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Բօզ. եւ Շրջ. Հայր. Միութեան Անիէռի մասնաճիւղին։ Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս, Թաղապետական սրահներուն մէջ, Րիւ տէ Հալ, Պուա Քոլոնպ։ Առաջին անգամ բլլալով եւ մեծ պատրաստութեամբ Աբովեան Թատերախումբը կը ներկայացնէ՝

ՓԱՌՆԱԲԱՍԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ
(Բռավէտի երեք արար)
Կը մասնակցին Տիկ. Պետիկ, Պ. Գազանճեան եւ Սժսարեան
Բանախօսութիւն, նուագ եւ արտասանութիւն
Կը ժամնակցի ԵՔՐԱՏ նուագախումբը
Հասոյթը ամբողջութեամբ պիտի յատկացուի Իւանդ երիտասարդի մը։ Ընտիր ճաշ, պիւֆէ ժողովրդական գիներով։
Մուտք 5 եւ 10 ֆրանք
ՇԱՆՕԹ.— Այն հայրենակիցները որոնք օգոստոս 16ին տոմսեր գնած էին, անոնց մուտքը ապահովուած է։

Հ. Ց. Դ.

ԳԱԽԱՌ

Լիոնի Պատ. միութեան ընդհ. անդամական ժողովը՝ այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին Գրադարանի սրահը, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս Շաբաթ, 4 հոկտ. երեկոյեան ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ, ներկայանալ անդամատետրներով։

ՎԱԼԱՆՍԻ «Բաբգէն Սիւնի» ենթակովժիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատետրներով։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին դասախօսականը ժողովը այս հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Ժլորիայի մէջ։ Կը դասախօսէ բժ. Շ. Այվազեան Աւողջապահութեան հարցը եւ աւողջութեան... ցնորքը» նիւթին մասին։
Մէկ ժամ սինէմա։

ԼԻՈՆԻ Բալուի եւ Յար. գիւղերու օգ. ժարժինը հաւաքականութեան ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները 3 հոկտ. 1930 ուրբաթ երեկոեան ժամը 8ին (281, cours Lafayette, Lyon,

Կ'ուզուի աշկերտ մը տպարանի մէջ աշխատելու համար, լաւ պայմաններ, դիմել՝ Տպարան Nersès, 65 rue Pascal:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի կարօ կարպուշեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillants, Marseille. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։

ALLIANCE FRANÇAISE

101 Bld. Raspail, Paris (6e)

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ, հոկտեմբերի մէջ կուտայ 1) Ցերեկուան դասընթացք մը, ֆրանսերէնի գործնական 15 ժամերով՝ շաբթուան մէջ, 40 դասախօսութիւններ եւ Փարիզի մէջ եւ շրջանները 10 դասախօսական պտոյտներ, գին ամիսը 100 ֆրանք։ 2) Գիշերային դասեր, շաբթուան բոլոր իրիկուններուն։ Բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերէ։ Ձորեքշաբթի դասերը յատկացուած են առեւտրական ֆրանսերէնի ուսուցման։ Գին՝ ամիսը 100 ֆրանք, հինգ ամիսը 350 ֆրանք։ Տեղեկութեանց համար դիմել մնոցէն Robert Dupouey, 101 Bld. Raspail, Paris (6e).

ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Մասնակցութեամբ Ազգ. Միութիւններու
11 Հոկտ. շբ. իրիկուն Salle de Géographie մէջ, 184 bld. St-Germain
Կը նախագահէ Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժնին մանրամասնութիւնը յաջորդաբար

"ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՅԷՆ,,

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՏԷՐԵՐՈՒՆ

Յառաջիկայ Նոր Տարին լոյս պիտի ընծայենք հասցէագիրք մը, «Ամէնուն Հասցէն» անունով, հայկական մանրանկար «Պոթէն» մը, ուր պիտի տանք Ֆրանսա բնակող Հայերու հասցէները, ինչպէս նաեւ Հայերուն համար օգտակար օտար հասցէները։ Կը խնդրուի ուրեմն որ, ֆրանսաբնակ ամէն հայ մեզի հաղորդէ, նամակով մը, իր անունը, մականունը, գործը կամ արհեստը եւ ամբողջական հասցէն (փողոցին թիւը եւ անունը, քաղաքը եւ նահանգը, ինչպէս նաեւ հեռաձայնի թիւը եթէ ունի), բոլորը գրուած որոշ ու յստակ։ Այս անուններն ու հասցէները պիտի հրատարակուին առանց որեւէ փոխարինութեան, ձրիօրէն։

Ամէն գաղտ, այս գիրքին մէջ ծանուցում տալ փափաքող գործի տէր Հայերէն կը խնդրուի անյապաղ մեզի դիմել, ուղելով մեր ծանուցման սակագինը։ Պէտք է հասցէներն ու ծանուցումները մեզի հասնին մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը։

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— Librairie «Arpi», L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20e).

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ ԿՐԱՏՈՒՆԸ, դպրոցական վերաժուռի առթիւ, նպաստաւոր պայմաններով ֆրանսերէն ամէն տեսակ դասագիրքեր կը հայթայթէ հայ աշակերտներուն։

Գրատան մէջ կան Larousseի, Hachetteի, A. Colinի, A. Michelի եւ ֆրանսական բոլոր մեծ տուներու հրատարակութեանց ճոխ ընտրանք մը։

Լոյս տեսաւ Larousseի *1931ի բառարանը, գին 34 ֆրանք։ Մասնավաճառներով կը հայթայթենք Լարուսի բոլոր հրատարակութիւնները* (Larousse du XXe siècle, Larousse Médical, Commercial, Universel *եւայլն*։

Պահանջուած ամէն գիրք կը հայթայթենք անմիջապէս։

Գաւառի եւ արտասահմանի դպրոցներն ալ կրնան դիմել մեզ Librairie H. Samuel, 51 Rue Monsieur le-Prince, Paris (5). Tél. Danton 88-65, Métro Odéon.

Գ. ԹԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ,
անդամ Société des Comptables de (E. C. I.),
150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-42

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով։
ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires*ի*, Bénéfices Commerciaux*ի* եւ Impôts sur le revenu*ի գործողութիւններ։*

ԱՈՒԵՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ

Կրնամ ձեզ զերծ պահել Chiffred'Affaires*ի եւ* BénéficesCommerciaux*ի տուքքերէն եթէ արհեստաւոր էք, զոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, առաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ընտանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ* apprenti *ոչ նեղնաք։*

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐ. ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

CABINET DU RHONE

Lyon — 56, Rue Centrale, 56 — Lyon
R. C. Lyon A. 82,430 (près Place des Jacobins), Tél. Franklin 04-84

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՈՐԴԻ

Կարող փաստաբաններու գործակցութեամբ կը ստանձնենք ամէն կարգի դատեր, բոլոր դատարաններու առջեւ։ Արագ եւ մատչելի պայմաններով կը հայթայթուի Ֆրանսա մտնելու հրամանագրեր։ կը կատարուի քաղ. ամուսնութեանց, նաթիւրալիզասիոնի, ամուսնալուծման, բաժբօրի եւ բոլոր հիւպատոսարաններու մօտ՝ վիզէի, ինքնութեան թուղթերու կանոնաւորման գործողութիւններ։ Զանազան լեզուներով թարգմանութիւններ եւ խմբագրութիւններ։ Կանխիկ եւ մասնավաճարներով կը հայթայթուի հող, բնակարան, եւ ամէն գործի յարմար վաճառատուններ։ Նպաստաւոր պայմաններով կը ստանձնենք կեանքի, հրդեհի եւ արկածներու դէմ ապահովագրութիւններ։ Դատական հետապնդումներու եւ ամէն կարգի պաշտ. գործողութեանց համար կը տրամադրուի նօթէռ, ավուէ եւ փաստաբան, որոնց գործակցութեամբ օրինական միջոցներով կը կատարուին ստանձնուած բոլոր գործերը։ Արտասահմանէն եւ Ֆրանսայի ամէն կողմերէն նամակով կատարուած դիմումներուն շաբաթական գոհացում կը տրուի։

Գրասենեակը բաց է՝ կիրակի եւ տօն օրերէն զատ ամէն օր՝ առաւօտները ժամը 8,30էն 12, կէս օրէ վերջ՝ 2էն 7։ Յորդորակցութիւնք միայն առաւօտները, կամ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

AU · CISEAU D'OR

ԺՈՐԺ ՃԷՊԷՅԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԱՏ ԴԵՐՁԱԿ, ԱՐՄՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ
20 Ave. Camille Pelleton — *Թէլ. 71—10* Col. Marsetille

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգելի հայ հասարակութեան, որ ստացած եմ ձեռնարկին եղանակի յարմար, բազմատեսակ ապրանքներ։ Մեր ժամ պիտի գտնէք տոկուն կերպասներ, ժաքուր կար, անմրցելի գիներով։ Մէկ անգամ այցելելը բաւ է համոզուելու համար։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ամէնատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռաթուառւ։ Ազեամիտ եւ արագ խորհրդակցութիւն։ Ամէն օր 9—12, 2—8 Եթէ կ'ուզէք 9-12,

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81 07
Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՁԷՆԱԶԵԱՆ ԵՒ ԳԱՍԱՆՁԵԱՆ
8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)
Métro Cadet, Peletier եւ Notre Dame de Loretteի խաչ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՋԱՁԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e).
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 36-...
Ազգեալեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ



Ուշադրութիւն

Ամէն ոք որ պահպանել կը ուտելով, ընարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չհարուածելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կաթ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան ճաշերի կերակուրներուն համար

Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-...
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի բժիշկը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ականջի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN
24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ' Place Maubert
Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։
Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարսնիքի, ժողովրդական, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ։

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ
22 Rue de Sommerard, Paris Ve
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուր պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ։
կոկիկ եւ մաքուր սրահ։ Խնամեալ սպասարկութիւն։
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵԹԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ԾԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ
Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ
12, Rue Richomme, PARIS (18e)
(Bld. Barbès վրայ) (Մէթրօ Barbès)
Խղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի ու տօները ժամադրութեամբ։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)
CABINET V. YARJANIAN
Հասցէ՝ 54 rue Lafayette, Paris (9). Tél. Prov. 87-53, Métro
Կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր, պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու շնորհիւ։ Կը կատարէ նաեւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում։ Մասնաւոր ձիւղ, առանց կանխավճարի։ ՖՐԱՆՍԱ մտնելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում։ (Ամիթ)։ Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն ամէն երկրի համար։
Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը խանուի անմիջապէս։ Խորհրդակցութիւնները ձրի են։
Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի կիրակէ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1930
2 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1380 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ԿՏԱԿԸ

Այնան այս օրերուն, Հայոց ներքին կեանքի ամէնէն հրատապ խնդիրը կրթական գործը կը հանդիսանայ: Ամէն տարի մեծ ու պզտիկ գաղութները յուզումի ու մտահոգութեան կը մատնուին, երբեմն միացեալ ճիգերով, երբեմն անջատ, հասնելու եւ գոնէ նուազագոյն չափով մը ընդառաջելու հսկայական կարիքին:

Կրթական գործը իր լայնութեամբ եւ վերին աստիճանի մեծ նշանակութեամբ պետական մեծագոյն գործը կը հանդիսանայ: Պետութեան բացակայութեան պարագային առնուազն կազմակերպուած ու բարեկեցիկ հայությունը մը միայն կարող է իր ուժերուն վստահիլ՝ զպրոցական մեծ ծախքերուն դիմաց:

Գաղութահայութիւնը պետական կեանքէ զուրկ, զուրկ է նաեւ տեղական ազգային լուրջ կազմակերպութիւններէ, եւ անկարող համազգային նշանակութիւն ունեցող մշակութային խնդիրները լուծելու:

Վարչական անկազմակերպութեան հետեւանքներէն զատ, պէտք է ընդունինք որ այսօր հայ հայությունը աղքատ է եւ անեսական գետնի վրայ հաստատուն վաղուան մը յոյսեր չունի: Մինչդեռ համայնքի կրթական կարիքները շատ են եւ ազգապահպանման մտահոգութիւնը գրեթէ ընդհանուր է, ընդգմ ձուլման վտանգին:

Սակայն այս ծանրակշիռ խնդիրները տեղական նեղ շրջանակներուն մէջ կը փոթորկին ու կը մարին, բաւականանալով միայն այնքանով, որքան անհատական եւ տեղական ճիգերը կը ներեն: Հայ կրթական կեանքը կ'ընթանայ միշտ կեանքի վար աստիճանով մը, եւ մենք բոլորս, աշխարհի հովերուն ցրուած, երբ կը տեսնենք թէ փոքրիկները քիչ մը հայերէն կը խօսին, կամ քանի մը բառ հայերէն կը կարդան, փառք կուտանք Աստուծոյ որ տակաւին ձուլուած չենք:

Այս մխիթարանքին մէջ կը կայանայ մեր կրթական գործի ներուժութիւնը:

Եթէ կարելի բլլար ընդհանուր յայտարարի մը բերել ցիր ու ցան գաղութներու կրթական կարիքները, թիւը ներկայացնել դպրոցի կարօտ բոլոր մանուկներուն, ու այս բոլորին դիմաց պատկերը տալ հազարումէկ զոհողութիւններով պահպանուած ներկայ դրութեան, աղէտալի իրողութիւն մը պիտի տակերանար մեզ: Մենք պիտի տեսնէինք հազարաւոր մանուկներ կրթական հաստատութիւններէն դուրս, հայ դպրոցները աղքատիկ, դասագրքերու եւ դպրոցական իրերու բացակայութիւնը, ու նաեւ կրթական գործին նուիրուած ու պատրաստուած ուսուցչի պակասը:

Հայ ժողովուրդի կրթական կեանքը տագնապի շրջան մը կը բլլոր, ու այս տագնապը կը սպառնայ տեւական դրութիւն մը դառնալ, ինչ որ խոշոր վտանգ մըն է, որ ամբողջ ազգը պիտի մտահոգէ:

Ծանրակշիռ այս դրութիւնը մեզ կը մղէ այս խորհրդածութիւններուն, ու մենք կ'ուզենք որ հանրային հետաքրքրութիւնը կեդրոնանայ հայ դպրոցին շուրջ: Տանելիին չսպասած բազմաթիւ միջոցներ կան, որոնց կարող է դիմել հայ ժողովուրդը, ազգապահպանման գօրեղ գիտակցութեամբ մը:

Բազմաթիւ հարուստներու եւ կարգ մը հաստատութիւններու շէմքին կարելի է կենալ եւ մտահոգել զանոնք կրթական հրատապ գործով, որու քովէն որեւէ հայ կամ ազգային հաստատութիւն անտարբերութեամբ չի կրնար անցնիլ:

Այսօր, բազմաթիւներէն միայն մէկը, կարեւորագոյնը մատնանշենք:

Բոլորին ծանօթ է Սանասարեան կրթական կտակը: Սակայն բոլորն ալ (խօսքս հայ ժողովուրդի մասին է) սրտմտութեամբ կը տեսնեն, որ այդ կտակը երկար տարիներէ ի վեր իր նպատակին չի ծառայեր: Մենք չենք գիտեր թէ՝ ուրիշ ո՞ր նեղ օրուան կը պահուին այդ դրամները: Հայ ժողովուրդը իր հարկերուն մէջ չէ, բայց ան ազգովին գաղթած է, ու ազգին հաշուեքննութիւնը կը ներկայացնէ օտար ափերուն վրայ: Այս երկարատեւ դրութեան հանդէպ, ջուր վերցնող առարկութիւններ ընել, ազգին եւ անոր կրթութեան պատկանող խոշոր գումար մը դրամատուներուն մէջ փակել, երբ հազարաւոր մանուկներ փողոցին բաժին կը դառնան, որեւէ դատաստանի առջեւ անարդարանալի պիտի մնայ:

Արդ, մեր խօսքը կ'ուղղենք Պ. Գ. Նորատունկեանին, որ կտակատարն ուտէրը կը հանդիսանայ հանրային այս դրամագլուխին. — Ի՛նչ դիտաւորութիւններ ունի Սանասարեանի թնամակալ Մարմինը Սանասարեանի կտակի գործադրութեան մասին. ո՞րքան է ազգին պատկանող այդ կրթական դրամագլուխը, եւ առհասարակ, ի՞նչ իրաւական եւ գործնական կարգադրութիւններ եղած են, որպէսզի Սանասարեանի կտակած դրամը տեւական կերպով յատկացուի հայ կրթական գործին:

Մենք կը կարծենք Սանասարեանի եւ անոր նմանող հաստատութիւններու գործօն օժանդակութիւնը, կարող մեծ զարկ տալ հայ դպրոցական գործին եւ ազդակ մը հանդիսանալ նոր օժանդակութիւններ եւս ապահովել, այնքան հրատապ պահանջներուն ընդառաջելու:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԶԱՐԶԻՆ

«Յուսաբեր այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (սեպտ. 20).

— «Մենք ովասիս չենք անապատի մէջ» «Յուսաբեր»ը կը շնչէ, կ'աճի ու կը ծաւալի իր գաղափարակիցներու այն ջերմ գուրգուրանքին շնորհիւ, որ իսքնաբեր մղումով ստեղծուեցաւ իր շուրջը:

Բայց նաեւ արտակարգ զոհողութիւններուն շնորհիւ այն աշխատաւորներուն — մտաւորական, գործակալ, աշխատակից, ջատագով ու բարեկամ, — որոնք Թերթի ծաւալումին ու յաջողութեանը մէջ իրենց հոգեկան վարձատրութիւնը կը տեսնեն,— վայելքներէն ամէնէն քաղցրը եւ իրաւամբ ամէնէն «նիւթեղէն»ն ու շօշափելին գաղափարական մարդու համար:

Մենք մեր ետին փաշաներ չունինք, որոնք առանց մեր գիրն ու գրածը գիտնալու,—100ական ոսկիներով պարգեւներ տան մեզի:

Մենք սաեւ այդ բարքերը չունինք. դրամով տուողը գրչով կ'առնէ: Բայց որովհետեւ աշխարհը եօթն անգամ ցնցուած պարագային իսկ անկարող է Հ. Ց. Դաշնակցութեան գրիչը առնել, ուստի փաշաները, ազգային մեծ բարերարներն ու գործարանատէրերը գիտեն ե՛ւ դրամ տալու տեղը ե՛ւ գրիչ առնելու կերպը:

Ազգային գրեթէ բոլոր հաստատութիւնները — բարեգործական, Առաջնորդարաններ, «անկուսակցական» հայրենակցականները եւ այլն, եւ այլն, — ասոնք բոլորը, եկամուտի մեծ նշանաւորիուած աղբիւրները լլլալով մեր «հակառակորդ»ի, ժողովներով հետու են մեզմէ: վատասերած իրենց խորքին մէջ ու նեղմիտ իրենց հոգեկան ու բարոյական կառուցուածքով, — ասոնք, ազգային այս հաստատութիւնները, մինչեւ իսկ բաժանորդ չեն մեր Թերթին: Երբ տեսան ու համոզուեցան, որ դրամ տալով անկարող են գրիչ գնել,— «գաղափարի» այս ասպետները փոքրոգիութիւնը ունեցան մինչեւ իսկ պոյքոթ ընել գիրենք պատուհասող խարանին դէմ:

Գաղտնիք չէ վերջապէս, որ մեր Թերթը բեռ չէ նաեւ այն կուսակցութեան, որուն պաշտօնական բերանը կը հանդիսանայ, «Յուսաբեր»ի գոյութեան միակ յենակը (*յեցակ* պիտի ըսէր Հ. Արսէն Ղազիկեան) այն չցամքող աղբիւրն է, որ սկիզբ կ'առնէ իր ընթերցող բազմութեանց գաղափարական ակունքներէն:

Սակայն այսօր մենք պիտի ուզէինք քանի մը խօսք ըսել ոչ Թէ ասոնց, այլ հանրային մեր տգեղ բարքերուն մասին: Այսինքն այն անհատներուն եւ հաստատութեանց, որոնք կը կաշկանդեն Թերթին բնական աճումը:

Հոս այլեւս չենք ուզեր խօսիլ համաճարակի կերպարանք առած ձրի ընթերցողներու մասին,— անհատներ, միութիւններ սրահներ, հայրենակցականներ, ընթերցասրահներ (50 տարուան կեանք ունի ասոնցմէ մէկը, բայց մեզմէ... ձրի Թերթ կ'ուզէ) գրադարաններ, դպրոցներ, Թաղական խորհուրդներ, միաբանութիւններ, որբանոցներ, գիւղեր, ապաքինարաններ եւայլն, եւայլն:»

«Յուսաբեր» իրաւացի հարցումը կ'ընէ ձրի Թերթ կարդացողներուն, որոնք ամէնէն շատ ժխտաբարեհաճ են.— «իսկ պարտապաններ, դուք ե՞րբ պիտի կատարէք ձեր խոստումները «Յուսաբեր»ի հանդէպ:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՏԱՍԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Օրհասական կռիւ

«Յուսաբեր»ի Թղթակիցը կը գրէ.—

Արձէշէն ետք այս անգամ նոր պատրոյգ մըն ալ դրուեցաւ Խանասորի կողմէն: Շարաֆ պէկի տղան, Մազրիկցի Օսման, արի յարձակումով մը գրաւեց Ս. Բարթողիմէոսի վանքը եւ հոն գտնուած զօրքը ամբողջութեամբ ջարդեց: Այժմ կարգը Բաշգալէինն է: Անկէ ետքը անհրաժեշտ կը դառնայ կապակցութիւն հաստատել Հեքեարիի հետ: Հիմա Քիւրտերուն ուշադրութիւնը կեդրոնացած է Բոհտանի եւ Հեքեարիի վրայ: Եթէ կարելի բլլայ ռազմական խիստ կարեւոր ձեռնարկ մը:

*** Ստոյգ լուր կայ, որ Արարատը մինչեւ օգոստ. 18ը ամբողջապէս կը դիմադրէր: Այժմ ուղղակի հաղորդակցութեան կապը կտրուած է: Արարատը խիստ պաշարուած մէջ է: Հակառակ որ այդ կապը չկայ, սակայն ստուգապէս գիտեմ որ Արարատցիները ողջ են, եւ այնքան կը նեղեն Թուրքերը, որ ասոնք, օգոստ. 12-18, հարկադրուած, նահանջներ են—զօրքով ու Թնդանօթով— Երեւանի շրջանը, իսկ Քիւրտերը դարձեալ քաշուեր սարերը:*

Մասնագէտ զինուորականները լաւատես են: Բոլորն ալ համոզուած են, որ Թուրքերը այս տարի չպիտի կարենան ընկճել Արարատը: Եւ իսկապէս, եթէ հացի ու փամփուշտի պակասը Արարատցիները չընկճէ, այս ըմբոստ շրջանը կը մնայ աննուաճ:

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑԸ ԵՒ...

«ՇՆՈՐՀԱԿԱԼ ԵՄ»

Ազգերու Դաշնակցութիւնը կը շարունակէ իր նիստերը ամէն տարուան եւ ամէն օրուան պէս: Հիմա սովորութիւն է ամէն աշնան ժրնեւ երթալ եւ քիչ մը խօսք-խօրաթա ընել:

Երեքշաբթի առաւօտ: 1.— Փոքրամասնութեանց հարցին մասին խօսեցաւ Մոլթա, Զուիցերիոյ աւագ ներկայացուցիչը, եւիբրեւ օրինակ ցոյց տուաւ Թէ ի՛նչպէս իր երկիրը կ'աշխատի ապահովել Զուիցերիոյ իտալական փոքրամասնութեան ցեղային եւ լեզուական իրաւունքները: «Մաղթենք, որ, ըսաւ, փոքրամասնութեանց եւ մեծամասնութեանց օրինական ձեւի տակ գործակցութեան գաղափարը հետզհետէ ամրանայ ամէն երկրի քաղաքականութեան մէջ»:

2.— Ժողովը յետոյ անցաւ հոգատարութեան ենթարկուած երկիրներու վարչական կազմակերպութեան հարցին:

3.— Գերեվաճառութեան հարցին մասին՝ քննութեան առնուեցան անգլիական առաջարկն ու իտալական հակառաջարկը: Անգլիացիները կ'առաջարկէին կազմել քննիչ մարմին մը, իսկ իտալացիները՝ կեդր. խորհուրդին վրայ աւելցնել 3 հոգի, որոնք զբաղին միայն գերեվաճառութեան հարցով: Կարելի չբլլալով համաձայնութիւն գոյացնել, յետաձգուեցաւ հարցը: Անգլիոյ ներկայացուցիչը, Լորտ Սէսիլ, բարկացած ոտքի ելաւ եւ բողոքեց, որ կը յետաձգուի այս կարեւոր հարցը: «Աւելի քան 100 միլիոն գերիներ կան աշխարհի վրայ, այնպէս որ անհրաժեշտ է միջազգային ուժերով պայքար մղել՝ ազատագրելու համար գերիները եւ դարմանելու համար այս աղէտը»: Երբեք հարց չեղաւ Թրքական հարէմներու... հայ գերուհիներուն մասին:

4.— Եւ վերջապէս ժողովը նորէն ու նորէն անդրադարձաւ հայ եւ ռուս գաղթականներու հարցին: Ֆրանսուա-Փոնսէ պարզեց տոքթ. Նանսէնի մասնագիտութեան մանրամասնութիւնները, ներկայացուց այն ապագայ կազմակերպութիւնը, որուն կեդրոնը պիտի բլլայ Ժընեւ, գլուխը պիտի կանգնի Մաքս Հիւպէր, Միջազգային Արդարութեան Ատեանին նախկին նախագահը: Ցոյց տուաւ նաեւ այն յոգնութիւնները, որոնք կատարուեցան հայ եւ ռուս գաղթականներուն համար:

Յունաստանի ներկայացուցիչը դարձեալ հրաւիրեց Ազգերու Դաշնակցութեան ուշադրութիւնը Յունաստանի 30.000 հայ գաղթականներուն ճակատագրին վրայ: Տակաւին ու տակաւին այդ գաղթականները կը մնան Յունաստանի մէջ: Անոնց կացութիւնը ուշադրութեան արժանի նկատեց:

Այս ճառերուն ընթացքին քանիցս յիշատակուեցաւ Նանսէնի անունը:

Յուզուած՝ ոտքի ելաւ Նորվեկիոյ ներկայացուցիչը, եւ շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր այն զգացումներուն համար, որոնք ուղղուեցան հայ գաղթականներու դատին պաշտպան Նանսէնի եւ այդ առթիւ Նորվեկիոյ:

Շնորհակալութեան ճառէն յետոյ.:. ժողովը փակուեցաւ:

*** Կէս օրէն յետոյ: Զինաթափութեան հարցին մասին խօսեցաւ Պրիան, որուն ճառը կուտանք վաղը:*

Պալքանեան խորհրդաժողովը

Պալքանեան խորհրդաժողովը, որ պիտի գումարուի Աթէնքի մէջ հոկտ. 4ին, ջերմօրէն կը զբաղեցնէ եուկօսլաւ մամուլը, որ զանազան մեկնութիւններ կուտայ անոր ծրագրին:

Պելկրատի կարեւոր Թերթերէն մէկը պատմականը կ'ընէ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՊՏԱՍԱՄԲՈՒԹԻՒՆ ՀԱՐԱՒ. ՔԻՒՐՏԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Վերջին տեղեկութիւններէն կը հասկնանք, որ Թուրքերը կը շարունակեն զսպուժի շարժումները Արարատի վրայ: Համաձայն Թրքական աղբիւրներէ քաղուած լուրերու, Արարատի ապստամբութիւնը արդէն զբաղուած է եւ ապստամբները փախած են,

«Ահա իւլ ձէհտիտ»ի տեղեկութեանց համաձայն, ներկայիս Թուրք եւ պարսիկ սահմանին վրայ լուութիւն կը տիրէ: Այժմ ճակատը փոխադրուած է հարաւային Քիւրտիստան: Ըստ «Ահ իւլ ձէհտիտ»ի, Քիւրտերը նոր ապստամբութեան մը սկսած են հարաւային Քիւրտիստանի մէջ, ուր այժմ սաստիկ կռիւներ տեղի կ'ունենան: Թուրքերը իրենց ուժերը փոխադրած են այդ սահմանները: (Ագդակ)

ԹՈՒՐՔ ԼՐԱԳՐՈՂԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Ծանօթ Թուրք լրագրող Մէվլան զատէ Րիֆաթ պէյ, որ հաւրիւր յիսունհոգեներու ցանկին մէջ կը գտնուէր, եւ առենէ մը ի վեր Հալէպի մէջ կը խմբագրէր վագրի Թերթը, ցօղրու եօլի խմբագրատան մէջ նստած պահուն յանկարծամահ եղաւ սրտի հիւանդութենէ:

Մէվլան զատէ Րիֆաթ ծագումով Քիւրտ է: Պոլսոյ մէջ ժամանակին կը հրատարակէր ընդդիմադիր Սէրպէսթի Թերթը: Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ մեծ հանդիսութիւններով: Ներկայ գտնուեցան Հալէպի բոլոր լրագրողները:

ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Լիբանանի Երեսփ. ժողովի անդամներուն մէջ կազմուեցաւ նոր կուսակցութիւն մը: Մէթը Էմիլ Էտէ եւ Ճորճ պէյ Թապէթ, իրենց հաշուեքննէն յետոյ, նախաձեռնարկ եղած են այդ նոր կուսակցութեան:

Անոնք հրապարակ չպիտի գան մինչեւ որ երեսփոխանական ժողովը յառաջիկայ նախագահը: Կ'ըսուի Թէ այս նոր կուսակցութեան կ'անդամակցին Պէքաայի, արեւելեան Լիբանանի եւ Պէյրութի երեսփոխաններէն շատերը:

ԼՈՐՏ ՊԸՐՔԸՆՀԷՏ ՄԵՌԱՒ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն Թէ լորտ Պըրքընհէտ մեռաւ երեքշաբթի առաւօտ:

Լորտը 58 տարեկան էր: Մասնակցած է Պոլտուինի եւ Լոյտ Ճորճի դահլիճներուն: Ս. Է. Մոթթ անունով ծանօթ է իբրեւ փայլուն փաստաբան մը: Իր գատական ճառերը դասական կը նկատուին: Փաստաբանական ասպարէզը ժառանգ էր 1899 Թին: Երեսփոխան ընտրուեցաւ 1906 Թին եւ պահեց իր աթոռը մինչեւ 1919, երբ մտաւ դահլիճ: Պատերազմի սկիզբը մոմուլի տեսուչ եւ 1924-1928 Հնդկաստանի գաղթային նախարար էր:

ՁԱՓՈՆՈՒՀԻՆԵՐՆ ԱԼ ՍԿՍԱՆ

Թոքիոյէն կը հեռագրեն Թէ մանարաններու գործաւորուհիները, մօտ երկու հազար հոգի բանթող ըրին եւ կտրելով երկու հարիւր ոստիկաններու կազմած շղթան, քաշկրտեցին վեց ոստիկաններ, եւ միւսներուն ալ սպառնացին սպանութեամբ: Ոստիկանական նոր ուժեր դրկուեցան, զսպելու համար զանոնք:

Յանկարծ այրերն ալ միջամտեցին և հարուածներ փոխանակեցին: Սակայն ի վերջոյ ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ կարգը հաստատել:

ՓԵՐՈՒԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԷՊԲԵՐՈՒԻՆ ԱՌԹԻԻ

Վերջին ժամանակներս Հարաւային Ամերիկայի քաղաքական մթնոլորտը խառնակ ու անորոշ բնոյթ ստացած է։ Պոլիվիոյ ու Շիլիի դէպքերը արագօրէն կ'անգրադառնան օտար երկիրներու ազգաբնակչութեան տրամադրութիւններուն վրայ։ Ցուղուած ու բարձր յեղափոխական տրամադրութիւն կը տիրէ մանաւանդ ուսանողութեան ու երիտասարդ դինուորական աստիճանաւորներու շրջաններուն մէջ։ Այս երկուքն ալ կոչուած են Հանրապետութեան ու քաղաքական կեանքին մէջ մեծ դեր խաղալու։ Պոլիվիոյ եւ այժմ ալ, Փերուի յեղափոխական շարժումներնուսած ու ղեկավարած են ուսանողներն ու երիտասարդ զինուորականները։

Հարաւային Ամերիկայի Հանրապետութիւններու մէջ Փերուն չորրորդ տեղը կը գրաւէ, թէեւ Շիլիի հետ համեմատած, վերջինի հողային տարածութիւնը երկու անգամով աւելի է, բայց եւ այնպէս, հակառակ անոր որ հին ժամանակները, Փերուն Հարաւային Ամերիկայի ամենահարուստ հողամասն է եղած, այժմ տնտեսապէս միւս Հանրապետութիւններէն բաւական ետ է մնացած։

Սպանիացիները տապալելով Փերուի Ինկաներու թագաւորութիւնը, երկրէն խլած են լաւագոյն հարստութիւնները,— ոսկի, արծաթ ու ուրիշ նման բարձրարժէք իրերը։ Բառի ամենալայն իմաստով շահագործած են ամբողջ ազգաբնակչութիւնը։ Ամբողջ երկիրը տակն ու վրայ են ըրած, պատճառ դառնալով մարդկային զոհերու հսկայական թիւերու։ Այսպէս օրինակ 1575 թուին, սպանիական տիրապետութեան սկզբնական օրերուն, ութ միլիոն Հնդիկներէն, 1793 թուին ողջ մնացած են միայն 617,700, առանց հաշուելու ուրիշ ցեղեր, որոնք չկրնալով տոկալ սպանիական «քաղաքակրթութեան» ցրուած են դէպի հեռաւոր ու անմատչելի անտառները։

Այժմ Փերուի հանրապետութիւնը կը բռնէ 1,760,000 քառ. քիլօմեդր տարածութիւն ելք ունենալով դէպի խաղաղական Ովկիանոսը։ Աշխարհագրական տեսակէտով չափազանց այլազան է, ամբողջ երկիրը ծածկուած է լեռներով, ապառաժներով, հարթավայրերով, հսկայական ձորերով, յաւիտենական ձիւնի կողքին, արեւադարձային խեղդիչ տաքեր, որոնք դէպի արեւելք, Ամազոն գետի հսկայական հովիտը աւելի ու աւելի անտանելի կը դառնան։

Աւելի այլազան տեսք մը կը ներկայացնէ երկրի ազգաբնակչութիւնը որ կազմուած է՝ Ամերիկացիներէ, Եւրոպացիներէ, Ափրիկացիներէ, Ասիացիներէ ու ամէն տեսակի Հնդեւրոպական սեւ ու ճերմակ գեղերու խառնուրդներէ։

Այժմ Փերուն ունի մօտաւորապէս վեց միլիոնի չափ ազգաբնակչութիւն մը։

Ինչպէս սպանիական տիրապետութեան ժամանակ, նոյնպէս եւ հիմա, երկրին տիրող տարրը ճերմակներն են. ասոնցն է հողաբաժնի խոշոր մասը, ասոնք է որ կը կառավարեն երկիրը, կը ստանան հսկայական շահաբաժիններ, եւն.։

Երկրի գլխաւոր տնտեսութիւնները կը կազմեն հանքային հարստութիւններ ու գիւղատնտեսութիւնը։ Հարուստ է պղինձով ու արծաթով, իսկ գիւղատնտեսական նիւթերէն ամէնէն աւելի շաքարը։ Ասոնցմէ զատ կայ նաեւ բամպակ, սուրձ, կակաօ, բրինձ, բուրդ եւայլն։ Հակառակ երկրի նպաստաւոր պայմաններուն, եւ գիպատագործենի ու ծխախոտի մշակոյթը շատ քիչ է զարգացած։

Բացի այս նիւթերէն, երկրին գլխաւոր հարստութիւններէն մէկն ալ կը կազմէ քարիւղը, որու արտահանութեամբ ամէն տարի քանի մը տասնեակ միլիոն տոլարներ կը մտնէ երկիրը։ Կայ նաեւ քարածուխ, բայց շատ չնչին տեղ կը բռնէ։

Հանրապետութեան մայրաքաղաքն է Լիմա ուր կեդրոնացած է երկրի քաղաքական ու կուլտուրական կեանքը։ Հոս է որ առաջին անգամ 1551 թուին կաթոլիկ կղերականներու շնորհիւ կը հիմնուի ամբողջ Ամերիկայի առաջին համալսարանը։ Սկզբնական պարտադիր ուսումը հիմնուած է 1905էն ի վեր, բայց եւ այնպէս երկրի կրթական գործը մինչեւ հիմա ալ կաղն ի կաղ կը զարգանայ։

Իսկական եւրոպական իմաստով պետականութեան գաղափարը ներս կը մտնէ 1824 թուէն ի վեր, այսինքն սպանիական տիրապետութեան տապալումէն ասդին։

Օրէնսդրութիւնը շատ անգամներ փոփոխութեան է ենթարկուած, բայց եւ այնպէս միշտ ալ իր իսկական կոչումին մէջ չէ եղած 1920 Յունուար 18ի օրէնսդրութիւնը ամենավերջինն է։ Օրէնսդիր մարմինը կը հաւարուի Ազգային ժողովը, որ կազմուած է Երեսփ. ժողովէն ու Ծերակոյտէն։ Ասոնց անդամները, ինչպէս նաեւ Հանրապետութեան Նախագահը կ'ընտրուին ուղղակի ժողովրդական քուէարկութեամբ։

Հակառակ ասոր, վերջի Նախագահ Աւգուստօ Լէգրան 1919 յեղափոխական ճանապարհով կառավարութեան գլուխն անցած է։ Ընորհիւ իր հիմնած բռնապետական - պինուորական իշխանութեան, մինչեւ վերջին դէպքերը, ուրեմն 11 տարի, Լէգրան կրցած է սանձարձակօրէն տիրել երկրին։ Այս ժամանակամիջոցը զուրկ չէ տխուր պատմութիւններէն որոնց պատճառաւ ամբողջ երկիրը երկար տարիներ բազմաթիւ զրկանքներ կրեց ու կարող ուժեր որ այս այն ձեւով չանգգնած են որ եւ է ընդդիմադրութեան ցոյց տալ, անմիջապէս վարչական ճնշումներով հեռացուած կն մէջտեղէն։

Տասնեմէկ տարուան ժամանակաշրջանին քանի քանի անգամներ տեղի ունեցած են յեղափոխական բռնկումներ, բայց ամէն անգամին ալ բռնապետը զինուորական ժիջամտութեամբ կրցած է խեղդել որ եւ է ըմբոստութիւն մը։

Բայց եւ այնպէս, եկած էր ժամանակն ու զանգուածներու համբերութիւնը իր վերջակէտին հասած, իսկ պոլիվիոյ դէպքերը եկան լարուած տրամադրութիւններուն ուժ ու խթան տալու, եւ օգոստոս 25ին այլեւս յեղափոխական զանգուածները ղեկավարութեամբ զինուորական հրամանատար Սանչէս Սերոյի կը տապալեն տիրող կարգերը, ձերբակալելով նախկին բռնապետը։

Օգոստոս 27ին գնդապետ Սերոյի մայրաքաղաք մուտքը դիմաւորուեցաւ 80,000նոց մարդկային բազմութեան մը կողմէ։

Նոյն օրն իսկ, բազմաթիւ աշխատաւորական գոյգեր տեղի ունեցան ի նշան հաւատարմութեան Հանդէպ նոր կառավարութեան։

Շատ հաւանական է որ փերուի ներկայ յեղաշրջումը այնքան ալ մեծ օգուտներ մը չունենայ ժողովրդական լայն զանգուածներու համար. բայց իբրեւ յեղափոխական երեւոյթ, չափազանց վարակիչ է, մանաւանդ Արժանթինի համար որ այս օրերուս, քաղաքական ուժեղ տագնապ մը կ'ապրի... Պոլիվիայէն ու Փերուէն վերջ Արժանթինի քաղաքական մթնոլորտը ժամը ժամին չի յարմարիր։ Արժանթին քաղաքական ծանր երկունք մը կ'ապրի...

ՍՄԲԱՏ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՄԹՆՈԼՈՐՏԻՆ ԹԱՆԶՐՈՒԹԻՒՆԸ

Յորմէ հետէ Փիքքար պալժ գիտնականին օդապարիկով վերելքը առժամապէս ձախողութեան մատնուեցաւ, օրուան նիւթ դարձած է մթնոլորտին թանձրութիւնը։

Ինչպէս գիտենք, մթնոլորտը օդի այն թափանցիկ խառն է որ երկիրը կը շրջապատէ ամէն կողմէն եւ կազմուած է հետեւեալ կազերէն՝ բորակածին (78 առ 100), թթուածին (21 առ 100) արկօն (1 առ 100), ինչպէս նաեւ նէոն, քրիպթոն, քսէնոն, հէլիում եւ ջրածին կազերու հետքեր։

Կազերու այս ամբողջ խառնուրդը կը կազմէ օդը, որ ծանր է, այսինքն 1 լիտր օդը կը կշռէ 1 կրամ եւ 3)10 կրամ։ Օդը օժտուած է նաեւ ճնշումով, որ կրնայ հաւասարակշռել 76 սանթիմեդր երկայնութիւն ունեցող սնդիկի սիւն մը, ինչ որ իւրաքանչիւր քառակուսի սանթիմեդրին համար կը ներկայացնէ 1 քիլօ եւ 33 կրամ ծանրութիւն։

Երկրագունդին մակերեսը 510.100.800 քառակուսի մեդր ըլլալով, պարզ հաշիւ մը կը բաւէ ապացուցանելու համար թէ ամբողջ մթնոլորտին ծանրութիւնը կը հաւասարի 5.269.341միլիառ264 միլիոն թոնոյի։

Խնդիր է գիտնալ թէ կազային այդ զանգուածը մինչեւ ո՞ւր կը տարածուի, այսինքն ի՞նչ է մթնոլորտին թանձրութիւնը։

Ինչպէս ըսինք, օդը բոլոր կազերուն նման ճնշական է. ստորին խաւերը կը կրեն վերի խաւերուն ծանրութեան ճնշումը, որով որքա՛ն երկրէն վեր բարձրանանք, ճնշումը այնքա՛ն կը նուազի, եւ օդը միեւնոյն հաւմասութեամբ կը նօսրանայ։

Աստղագէտները քննելով վերլալոյսի տեւողութիւնը, կրցած են հաշուել թէ մօտաւորապէս 80 քիլօմեթր բարձրութեան վրայ գոյութիւն ունի տակաւին բաւականաչափ կազային մասնիկներ, արեւին լոյսը ցոլացնելու եւ զայն տեսանելի ընծայելու համար։ Արդ, 80 քիլօմեթր բարձրութիւնը կը ներկայացնէ մթնոլորտին իսկական թանձրութիւնը։

Սակայն թռչող աստղերուն (սատուպ) քննութիւնը կը թոյլատրէ աւելի ընդարձակելու այդ սահմանը, որովհետեւ կը տեսնուի որ մթնոլորտին այդ բարձրութեան մէջ գոյութիւն ունի տակաւին բաւականաչափ օդ, շփումով առաջ բերելու համար կիզումը պոչաւոր աստղերու այն բնկորներուն, որոնք ամենամեծ արագութեամբ կ'իյնան երկրին վրայ։— Իրը բարձրագոյն սահման որոշուած է 250 քիլօմեթր, ուր տեղի կ'ունենան լիշեալ երեւոյթները։

Այդ սահմանէն անդին կը սկսի 5-600 քիլօմեթր թանձրութեամբ օդի շերտ մը, որ բաղկացած է խիստ նօսրացած կազի ամենափոքր մասնիկներէ, որուն խակութիւնը տակաւին անծանօթ կը մնայ եւ որուն գիտնականները geocoronium անունը կուտան։ Այդ խաւին մէջն է որ առաջ կուգան հիւսիսափայլի շքեղ օդերեւոյթները, որոնք ելեկտրական ծագում ունին։ Անկէ անդին անտարակոյս կան ջրածինի եւ հէլիումի հագուագիւտ փոքր մասնիկներ։

Հետեւաբար մթնոլորտը կարելի է երեք խաւերու բաժնել։

Առաջինը, ծովի մակերեսէն 3500 մէթր բարձր այն գօտին է, ուր առաջ կուգան փոթորիկները, զօրաւոր մրրիկները, կիկլոնները եւ այլն։

Այդ խաւը իր մէջ կը պարունակէ գրեթէ Լուրի բոլոր շոգիները, ինչպէս նաեւ օդին մէջ գտնուած կենդանական, բուսական կամ հանքային փոշիները։

Երկրորդ խաւը կը սկսի 3500 մեդրէն եւ կը հասնի մինչեւ 12 կամ 13,000 մեդր բարձրութեան։ Հոն միայն կը նշմարուին օդի զանգուածներու վերելքի ու վայրէջքի շարժումներ. այդ խաւին բարձրագոյն սահմանին վրայ կը ձգուն «cirrus» կոչուած թեթեւ ու բամպականման ամպերը։

Այս երկու առաջին խաւերուն «troposphère» անունը կուտան։

Այս troposphèreէն վեր օդին զանգուածները գրեթէ բոլորովին հանդիստ վիճակի մէջ կը գտնուին եւ իրարու վրայ զետեղուած են հանդարտ խաւերով եւ նուազեալ խտութեամբ։ Stratosphèreն է ան։

Երբ հրաբխային ժայթքում մը տեղի ունենայ, ծուխի եւ մոխիրի սիւները ուղղահայեաց կերպով կը բարձրանան troposphèreի մէջէն, տարածուելու համար արմուկաձեւ հորիզոնական շերտերով stratosphèreի մէջ։

Ամպէ կը հետեւի թէ 12-13 հազար մեդր բարձրութենէն անդին վերամբարձ հոսանքներ գոյութիւն չունին։

Հ. ՏԷՐՕՍԿԻ

Հ. Մ. Ը. Մ.

(Դ. եւ վերջին մաս)

Ե.— ՇԱՀԱՒՈՐ ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յաճախ մեծ թիւով հայ հարուստներ իրենց Հ. Մ. Ը. Մ.ի հանդէպ ունեցած համակրանքը յայտնած են դրապէս, բաւական խոշոր նուիրատուութիւններ ընելով անոր։ Եւ սակայն ներկայիս Հ. Մ. Ը. Մ. հասած է այն տեսակ դիրքի մը, որ այլեւս այդ նուիրատուութիւնները մեծ ծառայութիւն մը չեն ներկայացներ։ Ինչ որ պէտք է անոր, հիմնադրամ մըն է, որուն տոկոսը գայ գոցել շարունակաբար անոր օրէ օր աճող անհրաժեշտ ծախքերը։

Բարերար մը 50 հազար հատուստ նուիրեց Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներուն. այդ լաւ, բայց դեռ կան 150 եւ աւելի սկաուտ թեկնածուներ, որոնք ընդհանրապէս դպրոցական կամ անգործ են, որով պէտք է նըկատի ունենալ անոնց գոյքերուն հայթայթումը, կան գիւղապետներ, որոնք իրը պարզ գործաւորներ հազիւ իրենց օրապահիկը կը շահին, անոնց ալ պէտք է հայթայթել անհրաժեշտ պիտոյքները։

Ամէն գատ, կայ «Հայ Սկաուտ» թերթը որ նոյնպէս հատատուն պիւտճէի մը կը կարօտի։ Վերջապէս ինչպէս ըսինք, կարեւոր հիմնադրամ մը, խիստ սերտ յարաբերութիւններ ունի Հ. Մ. Ը. Մ.ի ապագայ յաջողութեանց հետ։

Բանիցս խորհուած է թէ ի՛նչ միջոցներով կարելի է հայթայթել սոյն գրամագլուխը։

Հ. Մ. Ը. Մ.ը սիրողներ գտած է ամէն տեղ, ինչպէս նաեւ Հանրապետութեան Նախագահը կ'ընտրուին ուղղակի ժողովրդական քուէարկութեամբ։

Հակառակ ասոր, վերջի Նախագահ Աւգուստօ Լէգրան 1919 յեղափոխական ճանապարհով կառավարութեան գլուխն անցած է։ Ընորհիւ իր հիմնած բռնապետական - պինուորական իշխանութեան, մինչեւ վերջին դէպքերը, ուրեմն 11 տարի, Լէգրան կրցած է սանձարձակօրէն տիրել երկրին։ Այս ժամանակամիջոցը զուրկ չէ տխուր պատմութիւններէն որոնց պատճառաւ ամբողջ երկիրը երկար տարիներ բազմաթիւ զրկանքներ կրեց ու կարող ուժեր որ այս այն ձեւով չանգգնած են որ եւ է ընդդիմադրութեան ցոյց տալ, անմիջապէս վարչական ճնշումներով հեռացուած կն մէջտեղէն։

Տասնեմէկ տարուան ժամանակաշրջանին քանի քանի անգամներ տեղի ունեցած են յեղափոխական բռնկումներ, բայց ամէն անգամին ալ բռնապետը զինուորական ժիջամտութեամբ կրցած է խեղդել որ եւ է ըմբոստութիւն մը։

Բայց եւ այնպէս, եկած էր ժամանակն ու զանգուածներու համբերութիւնը իր վերջակէտին հասած, իսկ պոլիվիոյ դէպքերը եկան լարուած տրամադրութիւններուն ուժ ու խթան տալու, եւ օգոստոս 25ին այլեւս յեղափոխական զանգուածները ղեկավարութեամբ զինուորական հրամանատար Սանչէս Սերոյի կը տապալեն տիրող կարգերը, ձերբակալելով նախկին բռնապետը։

Օգոստոս 27ին գնդապետ Սերոյի մայրաքաղաք մուտքը դիմաւորուեցաւ 80,000նոց մարդկային բազմութեան մը կողմէ։

Նոյն օրն իսկ, բազմաթիւ աշխատաւորական գոյգեր տեղի ունեցան ի նշան հաւատարմութեան Հանդէպ նոր կառավարութեան։

Շատ հաւանական է որ փերուի ներկայ յեղաշրջումը այնքան ալ մեծ օգուտներ մը չունենայ ժողովրդական լայն զանգուածներու համար. բայց իբրեւ յեղափոխական երեւոյթ, չափազանց վարակիչ է, մանաւանդ Արժանթինի համար որ այս օրերուս, քաղաքական ուժեղ տագնապ մը կ'ապրի... Պոլիվիայէն ու Փերուէն վերջ Արժանթինի քաղաքական մթնոլորտը ժամը ժամին չի յարմարիր։ Արժանթին քաղաքական ծանր երկունք մը կ'ապրի...

ՍՄԲԱՏ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՄԹՆՈԼՈՐՏԻՆ ԹԱՆԶՐՈՒԹԻՒՆԸ

Յորմէ հետէ Փիքքար պալժ գիտնականին օդապարիկով վերելքը առժամապէս ձախողութեան մատնուեցաւ, օրուան նիւթ դարձած է մթնոլորտին թանձրութիւնը։

Ինչպէս գիտենք, մթնոլորտը օդի այն թափանցիկ խառն է որ երկիրը կը շրջապատէ ամէն կողմէն եւ կազմուած է հետեւեալ կազերէն՝ բորակածին (78 առ 100), թթուածին (21 առ 100) արկօն (1 առ 100), ինչպէս նաեւ նէոն, քրիպթոն, քսէնոն, հէլիում եւ ջրածին կազերու հետքեր։

Կազերու այս ամբողջ խառնուրդը կը կազմէ օդը, որ ծանր է, այսինքն 1 լիտր օդը կը կշռէ 1 կրամ եւ 3)10 կրամ։ Օդը օժտուած է նաեւ ճնշումով, որ կրնայ հաւասարակշռել 76 սանթիմեդր երկայնութիւն ունեցող սնդիկի սիւն մը, ինչ որ իւրաքանչիւր քառակուսի սանթիմեդրին համար կը ներկայացնէ 1 քիլօ եւ 33 կրամ ծանրութիւն։

Երկրագունդին մակերեսը 510.100.800 քառակուսի մեդր ըլլալով, պարզ հաշիւ մը կը բաւէ ապացուցանելու համար թէ ամբողջ մթնոլորտին ծանրութիւնը կը հաւասարի 5.269.341միլիառ264 միլիոն թոնոյի։

Խնդիր է գիտնալ թէ կազային այդ զանգուածը մինչեւ ո՞ւր կը տարածուի, այսինքն ի՞նչ է մթնոլորտին թանձրութիւնը։

Ինչպէս ըսինք, օդը բոլոր կազերուն նման ճնշական է. ստորին խաւերը կը կրեն վերի խաւերուն ծանրութեան ճնշումը, որով որքա՛ն երկրէն վեր բարձրանանք, ճնշումը այնքա՛ն կը նուազի, եւ օդը միեւնոյն հաւմասութեամբ կը նօսրանայ։

Աստղագէտները քննելով վերլալոյսի տեւողութիւնը, կրցած են հաշուել թէ մօտաւորապէս 80 քիլօմեթր բարձրութեան վրայ գոյութիւն ունի տակաւին բաւականաչափ կազային մասնիկներ, արեւին լոյսը ցոլացնելու եւ զայն տեսանելի ընծայելու համար։ Արդ, 80 քիլօմեթր բարձրութիւնը կը ներկայացնէ մթնոլորտին իսկական թանձրութիւնը։

Սակայն թռչող աստղերուն (սատուպ) քննութիւնը կը թոյլատրէ աւելի ընդարձակելու այդ սահմանը, որովհետեւ կը տեսնուի որ մթնոլորտին այդ բարձրութեան մէջ գոյութիւն ունի տակաւին բաւականաչափ օդ, շփումով առաջ բերելու համար կիզումը պոչաւոր աստղերու այն բնկորներուն, որոնք ամենամեծ արագութեամբ կ'իյնան երկրին վրայ։— Իրը բարձրագոյն սահման որոշուած է 250 քիլօմեթր, ուր տեղի կ'ունենան լիշեալ երեւոյթները։

Այդ սահմանէն անդին կը սկսի 5-600 քիլօմեթր թանձրութեամբ օդի շերտ մը, որ բաղկացած է խիստ նօսրացած կազի ամենափոքր մասնիկներէ, որուն խակութիւնը տակաւին անծանօթ կը մնայ եւ որուն գիտնականները geocoronium անունը կուտան։ Այդ խաւին մէջն է որ առաջ կուգան հիւսիսափայլի շքեղ օդերեւոյթները, որոնք ելեկտրական ծագում ունին։ Անկէ անդին անտարակոյս կան ջրածինի եւ հէլիումի հագուագիւտ փոքր մասնիկներ։

Հետեւաբար մթնոլորտը կարելի է երեք խաւերու բաժնել։

Առաջինը, ծովի մակերեսէն 3500 մէթր բարձր այն գօտին է, ուր առաջ կուգան փոթորիկները, զօրաւոր մրրիկները, կիկլոնները եւ այլն։

Այդ խաւը իր մէջ կը պարունակէ գրեթէ Լուրի բոլոր շոգիները, ինչպէս նաեւ օդին մէջ գտնուած կենդանական, բուսական կամ հանքային փոշիները։

Երկրորդ խաւը կը սկսի 3500 մեդրէն եւ կը հասնի մինչեւ 12 կամ 13,000 մեդր բարձրութեան։ Հոն միայն կը նշմարուին օդի զանգուածներու վերելքի ու վայրէջքի շարժումներ. այդ խաւին բարձրագոյն սահմանին վրայ կը ձգուն «cirrus» կոչուած թեթեւ ու բամպականման ամպերը։

Այս երկու առաջին խաւերուն «troposphère» անունը կուտան։

Այս troposphèreէն վեր օդին զանգուածները գրեթէ բոլորովին հանդիստ վիճակի մը մէջ կը գտնուին եւ իրարու վրայ զետեղուած են հանդարտ խաւերով եւ նուազեալ խտութեամբ։ Stratosphèreն է ան։

Երբ հրաբխային ժայթքում մը տեղի ունենայ, ծուխի եւ մոխիրի սիւները ուղղահայեաց կերպով կը բարձրանան troposphèreի մէջէն, տարածուելու համար արմուկաձեւ հորիզոնական շերտերով stratosphèreի մէջ։

Ամպէ կը հետեւի թէ 12-13 հազար մեդր բարձրութենէն անդին վերամբարձ հոսանքներ գոյութիւն չունին։

Հ. ՏԷՐՕՍԿԻ

Հ. Մ. Ը. Մ.

(Դ. եւ վերջին մաս)

Ե.— ՇԱՀԱՒՈՐ ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յաճախ մեծ թիւով հայ հարուստներ իրենց Հ. Մ. Ը. Մ.ի հանդէպ ունեցած համակրանքը յայտնած են դրապէս, բաւական խոշոր նուիրատուութիւններ ընելով անոր։ Եւ սակայն ներկայիս Հ. Մ. Ը. Մ. հասած է այն տեսակ դիրքի մը, որ այլեւս այդ նուիրատուութիւնները մեծ ծառայութիւն մը չեն ներկայացներ։ Ինչ որ պէտք է անոր, հիմնադրամ մըն է, որուն տոկոսը գայ գոցել շարունակաբար անոր օրէ օր աճող անհրաժեշտ ծախքերը։

Բարերար մը 50 հազար հատուստ նուիրեց Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներուն. այդ լաւ, բայց դեռ կան 150 եւ աւելի սկաուտ թեկնածուներ, որոնք ընդհանրապէս դպրոցական կամ անգործ են, որով պէտք է նըկատի ունենալ անոնց գոյքերուն հայթայթումը, կան գիւղապետներ, որոնք իրը պարզ գործաւորներ հազիւ իրենց օրապահիկը կը շահին, անոնց ալ պէտք է հայթայթել անհրաժեշտ պիտոյքները։

Ամէն գատ, կայ «Հայ Սկաուտ» թերթը որ նոյնպէս հատատուն պիւտճէի մը կը կարօտի։ Վերջապէս ինչպէս ըսինք, կարեւոր հիմնադրամ մը, խիստ սերտ յարաբերութիւններ ունի Հ. Մ. Ը. Մ.ի ապագայ յաջողութեանց հետ։

Բանիցս խորհուած է թէ ի՛նչ միջոցներով կարելի է հայթայթել սոյն գրամագլուխը։

Հ. Մ. Ը. Մ.ը սիրողներ գտած է ամէն տեղ, ինչպէս նաեւ Հանրապետութեան Նախագահը կ'ընտրուին ուղղակի ժողովրդական քուէարկութեամբ։

Հակառակ ասոր, վերջի Նախագահ Աւգուստօ Լէգրան 1919 յեղափոխական ճանապարհով կառավարութեան գլուխն անցած է։ Ընորհիւ իր հիմնած բռնապետական - պինուորական իշխանութեան, մինչեւ վերջին դէպքերը, ուրեմն 11 տարի, Լէգրան կրցած է սանձարձակօրէն տիրել երկրին։ Այս ժամանակամիջոցը զուրկ չէ տխուր պատմութիւններէն որոնց պատճառաւ ամբողջ երկիրը երկար տարիներ բազմաթիւ զրկանքներ կրեց ու կարող ուժեր որ այս այն ձեւով չանգգնած են որ եւ է ընդդիմադրութեան ցոյց տալ, անմիջապէս վարչական ճնշումներով հեռացուած կն մէջտեղէն։

Տասնեմէկ տարուան ժամանակաշրջանին քանի քանի անգամներ տեղի ունեցած են յեղափոխական բռնկումներ, բայց ամէն անգամին ալ բռնապետը զինուորական ժիջամտութեամբ կրցած է խեղդել որ եւ է ըմբոստութիւն մը։

Բայց եւ այնպէս, եկած էր ժամանակն ու զանգուածներու համբերութիւնը իր վերջակէտին հասած, իսկ պոլիվիոյ դէպքերը եկան լարուած տրամադրութիւններուն ուժ ու խթան տալու, եւ օգոստոս 25ին այլեւս յեղափոխական զանգուածները ղեկավարութեամբ զինուորական հրամանատար Սանչէս Սերոյի կը տապալեն տիրող կարգերը, ձերբակալելով նախկին բռնապետը։

Օգոստոս 27ին գնդապետ Սերոյի մայրաքաղաք մուտքը դիմաւորուեցաւ 80,000նոց մարդկային բազմութեան մը կողմէ։

Նոյն օրն իսկ, բազմաթիւ աշխատաւորական գոյգեր տեղի ունեցան ի նշան հաւատարմութեան Հանդէպ նոր կառավարութեան։

Շատ հաւանական է որ փերուի ներկայ յեղաշրջումը այնքան ալ մեծ օգուտներ մը չունենայ ժողովրդական լայն զանգուածներու համար. բայց իբրեւ յեղափոխական երեւոյթ, չափազանց վարակիչ է, մանաւանդ Արժանթինի համար որ այս օրերուս, քաղաքական ուժեղ տագնապ մը կ'ապրի... Պոլիվիայէն ու Փերուէն վերջ Արժանթինի քաղաքական մթնոլորտը ժամը ժամին չի յարմարիր։ Արժանթին քաղաքական ծանր երկունք մը կ'ապրի...

ՍՄԲԱՏ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՄԹՆՈԼՈՐՏԻՆ ԹԱՆԶՐՈՒԹԻՒՆԸ

Յորմէ հետէ Փիքքար պալժ գիտնականին օդապարիկով վերելքը առժամապէս ձախողութեան մատնուեցաւ, օրուան նիւթ դարձած է մթնոլորտին թանձրութիւնը։

Ինչպէս գիտենք, մթնոլորտը օդի այն թափանցիկ խառն է որ երկիրը կը շրջապատէ ամէն կողմէն եւ կազմուած է հետեւեալ կազերէն՝ բորակածին (78 առ 100), թթուածին (21 առ 100) արկօն (1 առ 100), ինչպէս նաեւ նէոն, քրիպթոն, քսէնոն, հէլիում եւ ջրածին կազերու հետքեր։

Կազերու այս ամբողջ խառնուրդը կը կազմէ օդը, որ ծանր է, այսինքն 1 լիտր օդը կը կշռէ 1 կրամ եւ 3)10 կրամ։ Օդը օժտուած է նաեւ ճնշումով, որ կրնայ հաւասարակշռել 76 սանթիմեդր երկայնութիւն ունեցող սնդիկի սիւն մը, ինչ որ իւրաքանչիւր քառակուսի սանթիմեդրին համար կը ներկայացնէ 1 քիլօ եւ 33 կրամ ծանրութիւն։

Երկրագունդին մակերեսը 510.100.800 քառակուսի մեդր ըլլալով, պարզ հաշիւ մը կը բաւէ ապացուցանելու համար թէ ամբողջ մթնոլորտին ծանրութիւնը կը հաւասարի 5.269.341միլիառ264 միլիոն թոնոյի։

Խնդիր է գիտնալ թէ կազային այդ զանգուածը մինչեւ ո՞ւր կը տարածուի, այսինքն ի՞նչ է մթնոլորտին թանձրութիւնը։

Ինչպէս ըսինք, օդը բոլոր կազերուն նման ճնշական է. ստորին խաւերը կը կրեն վերի խաւերուն ծանրութեան ճնշումը, որով որքա՛ն երկրէն վեր բարձրանանք, ճնշումը այնքա՛ն կը նուազի, եւ օդը միեւնոյն հաւմասութեամբ կը նօսրանայ։

Աստղագէտները քննելով վերլալոյսի տեւողութիւնը, կրցած են հաշուել թէ մօտաւորապէս 80 քիլօմեթր բարձրութեան վրայ գոյութիւն ունի տակաւին բաւականաչափ կազային մասնիկներ, արեւին լոյսը ցոլացնելու եւ զայն տեսանելի ընծայելու համար։ Արդ, 80 քիլօմեթր բարձրութիւնը կը ներկայացնէ մթնոլորտին իսկական թանձրութիւնը։

Սակայն թռչող աստղերուն (սատուպ) քննութիւնը կը թոյլատրէ աւելի ընդարձակելու այդ սահմանը, որովհետեւ կը տեսնուի որ մթնոլորտին այդ բարձրութեան մէջ գոյութիւն ունի տակաւին բաւականաչափ օդ, շփումով առաջ բերելու համար կիզումը պոչաւոր աստղերու այն բնկորներուն, որոնք ամենամեծ արագութեամբ կ'իյնան երկրին վրայ։— Իրը բարձրագոյն սահման որոշուած է 250 քիլօմեթր, ուր տեղի կ'ունենան լիշեալ երեւոյթները։

Այդ սահմանէն անդին կը սկսի 5-600 քիլօմեթր թանձրութեամբ օդի շերտ մը, որ բաղկացած է խիստ նօսրացած կազի ամենափոքր մասնիկներէ, որուն խակութիւնը տակաւին անծանօթ կը մնայ եւ որուն գիտնականները geocoronium անունը կուտան։ Այդ խաւին մէջն է որ առաջ կուգան հիւսիսափայլի շքեղ օդերեւոյթները, որոնք ելեկտրական ծագում ունին։ Անկէ անդին անտարակոյս կան ջրածինի եւ հէլիումի հագուագիւտ փոքր մասնիկներ։

Հետեւաբար մթնոլորտը կարելի է երեք խաւերու բաժնել։

Առաջինը, ծովի մակերեսէն 3500 մէթր բարձր այն գօտին է, ուր առաջ կուգան փոթորիկները, զօրաւոր մրրիկները, կիկլոնները եւ այլն։

Այդ խաւը իր մէջ կը պարունակէ գրեթէ Լուրի բոլոր շոգիները, ինչպէս նաեւ օդին մէջ գտնուած կենդանական, բուսական կամ հանքային փոշիները։

Երկրորդ խաւը կը սկսի 3500 մեդրէն եւ կը հասնի մինչեւ 12 կամ 13,000 մեդր բարձրութեան։ Հոն միայն կը նշմարուին օդի զանգուածներու վերելքի ու վայրէջքի շարժումներ. այդ խաւին բարձրագոյն սահմանին վրայ կը ձգուն «cirrus» կոչուած թեթեւ ու բամպականման ամպերը։

Այս երկու առաջին խաւերուն «troposphère» անունը կուտան։

Այս troposphèreէն վեր օդին զանգուածները գրեթէ բոլորովին հանդիստ վիճակի մը մէջ կը գտնուին եւ իրարու վրայ զետեղուած են հանդարտ խաւերով եւ նուազեալ խտութեամբ։ Stratosphèreն է ան։

Երբ հրաբխային ժայթքում մը տեղի ունենայ, ծուխի եւ մոխիրի սիւները ուղղահայեաց կերպով կը բարձրանան troposphèreի մէջէն, տարածուելու համար արմուկաձեւ հորիզոնական շերտերով stratosphèreի մէջ։

Ամպէ կը հետեւի թէ 12-13 հազար մեդր բարձրութենէն անդին վերամբարձ հոսանքներ գոյութիւն չունին։

Հ. ՏԷՐՕՍԿԻ

Հ. Մ. Ը. Մ.

(Դ. եւ վերջին մաս)

Ե.— ՇԱՀԱՒՈՐ ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յաճախ մեծ թիւով հայ հարուստներ իրենց Հ. Մ. Ը. Մ.ի հանդէպ ունեցած համակրանքը յայտնած են դրապէս, բաւական խոշոր նուիրատուութիւններ ընելով անոր։ Եւ սակայն ներկայիս Հ. Մ. Ը. Մ. հասած է այն տեսակ դիրքի մը, որ այլեւս այդ նուիրատուութիւնները մեծ ծառայութիւն մը չեն ներկայացներ։ Ինչ որ պէտք է անոր, հիմնադրամ մըն է, որուն տոկոսը գայ գոցել շարունակաբար անոր օրէ օր աճող անհրաժեշտ ծախքերը։

Բարերար մը 50 հազար հատուստ նուիրեց Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներուն. այդ լաւ, բայց դեռ կան 150 եւ աւելի սկաուտ թեկնածուներ, որոնք ընդհանրապէս դպրոցական կամ անգործ են, որով պէտք է նըկատի ունենալ անոնց գոյքերուն հայթայթումը, կան գիւղապետներ, որոնք իրը պարզ գործաւորներ հազիւ իրենց օրապահիկը կը շահին, անոնց ալ պէտք է հայթայթել անհրաժեշտ պիտոյքները։

*Ամէն գատ, կայ «Հայ Սկաուտ» թերթը որ նոյնպէս հատատուն պիւտճէի մը կը կարօտի։ Վերջապէս ինչպէս ըսինք, կարեւոր հիմնադրամ մը, խիստ սերտ յարաբերութ

ԳՈՍՊ ԿԻ ԱՍՈՒՐ

(ՀԱՅՈՑ ՀԻՆԱՎՈՒՐ)

Ես ա՛ս էն էշէն, տատ էր, մեր հարևանի, ով ասում էր, թե ինչ որ մեկը մի բան է գողանում, ասում է՝ գոսպ կի ասուր, այսինքն՝ ես նրան չեմ տեսել, բայց ինձ պատմել են, որ նա շատ հետաքրքիր մարդ է եղել։

Մեր գիւղի ամենահին մարդիկը, որոնք ծերութեան պատճառով ոտքի վրայ կանգնել չեն կարողանում, պառկած տեղից ասում են, որ Գոսպ Կի Ասուրը ամենահին մարդն է եղել։ Նա ապրել է մեր գիւղից ոչ հեռու, մի ուրիշ գիւղում, որի անունը մոռացել են։ Ասում են, որ նա ապրել է շատ հին ժամանակներում, երբ մարդիկ ապրում էին ոչ թէ տներում, այլ քարայրներում։ Նա ունեցել է մի կին, որի անունը ոչ ոք չի յիշում, եւ մի որդի, որի անունը նոյնպէս մոռացել են։

Գոսպ Կի Ասուրը ոչ մի բան չի ունեցել, բացի մի մեծ պարկից, որի մէջ նա դնում էր այն ամէնը, ինչ որ գողանում էր։ Նա գողանում էր ամէն օր, առանց բաց թողնելու մի օր անգամ։ Ասում են, որ նա գողացել է ոչ միայն մարդկանցից, այլեւ աստուածներից։ Ասում են, որ նա գողացել է Արեգակից մի ճառագայթ, Լուսնից՝ մի կտոր, Աստղերից՝ մի քանի հատ, եւ Երկրից՝ մի մեծ քար։

Ես չգիտեմ, թէ ինչ է նշանակում գողանալ Արեգակից ճառագայթ, Լուսնից՝ կտոր, եւ Աստղերից՝ մի քանի հատ, բայց ինձ պատմել են, որ Գոսպ Կի Ասուրը դա արել է։ Ասում են, որ նա գողացել է նաեւ ամպրոպ, կայծակ, անձրեւ, ձիւն, կարկուտ, քամի, ամպ, ծիածան, ամառ, ձմեռ, գարուն, աշուն, ցուրտ, տաքուկ, ցաւ, հիւանդութիւն, մահ, կեանք, ծնունդ, ուրախութիւն, տխրութիւն, ծիծաղ, լաց, ցնծութիւն, վիշտ, ցանկութիւն, ատելութիւն, սէր, ատելութիւն, ամէն ինչ, ինչ որ կայ աշխարհում։

Ես չգիտեմ, թէ ինչ է նշանակում գողանալ ամէն ինչ, ինչ որ կայ աշխարհում, բայց ինձ պատմել են, որ Գոսպ Կի Ասուրը դա արել է։ Ասում են, որ նա գողացել է ամէն ինչ, ինչ որ կայ աշխարհում, եւ դրել է իր պարկի մէջ։ Ասում են, որ նա գողացել է նաեւ ինքը՝ աշխարհը, եւ դրել է իր պարկի մէջ։ Ասում են, որ նա գողացել է նաեւ ինքը՝ Գոսպ Կի Ասուրը, եւ դրել է իր պարկի մէջ։ Ասում են, որ նա գողացել է նաեւ իր պարկը, եւ դրել է իր պարկի մէջ։

Ես չգիտեմ, թէ ինչ է նշանակում գողանալ ինքը՝ Գոսպ Կի Ասուրը, եւ դնել իր պարկի մէջ, բայց ինձ պատմել են, որ նա դա արել է։ Ասում են, որ նա գողացել է նաեւ իր պարկը, եւ դրել է իր պարկի մէջ։ Ասում են, որ նա գողացել է նաեւ իր պարկի մէջ դնելու ամէն ինչ, ինչ որ կայ աշխարհում, եւ դրել է իր պարկի մէջ։

Ես չգիտեմ, թէ ինչ է նշանակում գողանալ իր պարկի մէջ դնելու ամէն ինչ, ինչ որ կայ աշխարհում, բայց ինձ պատմել են, որ Գոսպ Կի Ասուրը դա արել է։ Ասում են, որ նա գողացել է նաեւ իր պարկի մէջ դնելու ամէն ինչ, ինչ որ կայ աշխարհում, եւ դրել է իր պարկի մէջ։ Ասում են, որ նա գողացել է նաեւ իր պարկի մէջ դնելու ամէն ինչ, ինչ որ կայ աշխարհում, եւ դրել է իր պարկի մէջ։

Ես չգիտեմ, թէ ինչ է նշանակում գողանալ իր պարկի մէջ դնելու ամէն ինչ, ինչ որ կայ աշխարհում, եւ դրել է իր պարկի մէջ։ Ասում են, որ նա գողացել է նաեւ իր պարկի մէջ դնելու ամէն ինչ, ինչ որ կայ աշխարհում, եւ դրել է իր պարկի մէջ։ Ասում են, որ նա գողացել է նաեւ իր պարկի մէջ դնելու ամէն ինչ, ինչ որ կայ աշխարհում, եւ դրել է իր պարկի մէջ։

Ես չգիտեմ, թէ ինչ է նշանակում գողանալ իր պարկի մէջ դնելու ամէն ինչ, ինչ որ կայ աշխարհում, բայց ինձ պատմել են, որ Գոսպ Կի Ասուրը դա արել է

պալքանեան ժողովուրդներու մերձեցման փորձերուն, ցոյց տալով պատճառները, որոնք կը պարտադրեն զէթ միացնտեսական գետնի վրայ պալքանեան երկիրներու գործակցութիւնն ու համերաշխութիւնը։ Թերթը կը հաւատայ թէ, հակառակ զանազան դժուարութիւններու, քիչ մը փափկանկատութեամբ և բարեացակամութեամբ, պատուիրակները պիտի կրնան ստեղծել յարաբերութիւններ, որոնք հիմը պիտի կազմեն պալքանեան ապագայ շէնքին։

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ, լսելէ յետոյ պալքանեան խորհրդաժողովի կազմակերպման յանձնախումբի նախագահ՝ փափանասթասիայի բացատրութիւնները, պուլկար պատուիրակութիւնը որոշեց, հակառակ իր նախկին մտադրութեան, աթէնք երթալ եւ մասնակցիլ խորհրդաժողովին։

Աշխարհի խաղաղութիւնը կիները պիտի տան

«Ժուրնալ տը Ժընեւ» կը գրէ թէ Ազգերու Դաշնակցութեան մայրաքաղաքին մէջ վերջերս կազմուեցաւ մասնաւոր կոմիտէ մը, հաղորդակցութեան մէջ դնելու համար կնոջական ընկերակցութիւնները, որոնք կը հաշուեն 40 միլիոն անդամուհիներ, 56 երկիրներու մէջ ցրուած։

Այս կոմիտէին առաջին գործն եղաւ կոչ մը ուղղել աշխարհի բոլոր պետական մարդոց, պահպանելու համար աշխարհի խաղաղութիւնը։ Ցետոյ մասնաւոր պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ Թիթուլէսքոյի, Պրիանի, Քուրթիուսի, Հէնտըրսընի, միշտ ի խնդիր խաղաղութեան։ Այս վերջինը կիներուն պատասխանեց թէ համոզուած է, որ մեծ կարեւորութիւն ունի կնոջ շարժուձը աշխարհի խաղաղութեան պահպանման հարցին մէջ։ Եւ հրաւիրեց կնոջական բոլոր ընկերակցութիւնները, հանրային կարծիքին վրայ ազդեցութիւն գործելով, նպաստել զինաթափութեան համաժողովին յաջող ելքին։



Հ. Ց. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին
Brébant Marseillaish շքեղ սրահին մէջ, 146-148 Ave. de Chartreux
առնել՝ թիւ 41, 48 եւ 53 հանրակառքերը
կը խօսին՝ ընկերներ Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ
Լ. ԳԵՒՈՆԵԱՆ եւ Հ. ՍԷՐԷՆԿԻՒԼԵԱՆ
Զինուորական ֆանֆար, երգ, արտասանութիւն, նուագ եւն.։
Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ

ԼԻՈՆ.— Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին
Գ. Թաղապետարանի սրահը
կը նախագահէ ընկ. Ս. ԹԱԹՈՒԼ
կը խօսի՝ ընկ. Ա. ԱԲՕԵԱՆ
Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն։ կը մասնակցի Տէսինի «Կոմիտաս» երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Ա. Մելքոնեանի։ Մանրամասնութիւնները յայտարարաբար։
Մուտքը ազատ է

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐՐԻՒԻ.— Այս կիրակի ժամը 2.30ին
կը խօսի ընկ. Ա. ԱԲՕԵԱՆ

ՍԷՆ ՇԱՄՕՆ.— Այս կիրակի ժամը 2.30ին
կը խօսի ընկ. ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՍԷՆ ԹՒԷԹԻԷՆ.— Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Harmonie de St. Etienneի շքեղ սրահին մէջ, Ave. du Président Faure (սինեմա Լուսայեալի կից).
կը խօսի ընկ. Ս. ԹԱԹՈՒԼ

Հ. Ց. Դ. ԳԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻ

կազմակերպած դասախօսութիւնը, այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Քաֆէ օ Քլէռ տը Լիւնի վերնայարկը, Մէթրօ Իթալի։
կը խօսի ընկ. Կ. ՍԱՍՈՒՆԻ Նիւթ ունենալով
ֆիւրտ ազատագրական պայքարը
եւ անոր քաղաքական նշանակութիւնը
կը հրաւիրուին նաեւ շրջաններու ընկերները

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԱՆԻԷՒ ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Եօգ. եւ Շրջ. Հայր. Միութեան Անիէռի մասնաճիւղին։ Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս, Թաղապետական սրահներուն մէջ, Րիւ տէ Հալ, Պուա Քոլոնպ։ Առաջին անգամ ըլլալով եւ մեծ պատրաստութեամբ Արովեան Թատերախումբը կը ներկայացնէ՝

ՓԱՒՆԱԲԱՍԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ
(Քոմէտի երեք արար)
կը մասնակցին Տիկ. Պետիկ, Պ. Գազանճեան եւ Մժսարեան
Բանախօսութիւն, նուագ եւ արտասանութիւն
կը ժամնակցի ԵՔՐԱՏ նուագախումբը
Հասոյթը ամբողջութեամբ պիտի յատկացուի հիւանդ երիտասարդի մը։ Ընտիր ճաշ, պիւֆէ ժողովրդական գիներով։
Մուտք 5 եւ 10 ֆրանք
ՇԱՆՕԹ.— Այն հայրենակիցները որոնք օգոստոս 16ին տոմսեր գնած էին, անոնց մուտքը ապահովուած է։

Լ'ԻՒՆԻՕՆ ՐԱՓԻՏ ՓՐԷՍ
Պ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ
21 Րիւ Քէսըրի 21, ՄԱՐՍԷՅԼ
Օթել Տիէօի հիւանդանոցին ժօտը
Նրբաճաշակ արանց եւ կանանց համար բացած եմ ներկայ. բարի խանութ մը, ուր կը ժաքրենք եւ կը ներկենք գեղեցիկ ղէնները, մաքրել եւ արդուկել 18 ֆրանք։ Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ
"ԻՄ ԳԻՐՔԸ", Բ. ՀԱՅՈՐ (ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻՒՆ)

Դիմել հրատարակչին Librairie H. SAMUEL, 51 Rue Monsieur le Prince, Paris (VIe), Հեռաձայն՝ Danton 88-65։ Մէթրօ Օտէոն։
Հարաւային Ֆրանսայէն (Լիոնն ալ մէջն ըլլալով) պէտք է դիմել Պ. Գ. Շահլաժեանի, 15 Rue Longue des Capucins, Marseille.

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼ - ՍԷՆ - ԼՈՒ ԿՐԱՆ ՓԷՆ.— 5 Հոկտեմբեր կիր. ցերեկ ժամը 2.30ին Պ. Ճանիկեանի «Կիլիկիա» թատերասրահը։
կը ներկայացուի՝ ԵԼԲԱՅՐ ԵԼԲՕՐ ԴԷՄ կամ ԽԱԻԱՐԻ ՄԷՋԷՆ
կը մասնակցի մարսիլահայ Տրամաթիք Ստուտիայի խումբը

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժամնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վէներական ախտեր, Լերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ուլտրաձայնական եւ անդրմանիշական ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 9-12 եւ 2-8։ Կիրակի 9—12։ Ռուսերէն կը խօսուի։

ALLIANCE FRANÇAISE
101 Bld. Raspail, Paris (6e)
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ, Հոկտեմբերի մէջ կուտայ 1) Ցերեկուան դասընթացք մը, ֆրանսերէնի գործնական 15 ժամերով՝ շաբթուան մէջ, 40 դասախօսութիւններ եւ Փարիզի մէջ եւ շրջանները 10 դասախօսական պտոյտներ, գին ամիսը 100 ֆրանք։ 2) Գիշերային դասեր, շաբթուան բոլոր իրիկուններըն։ Բացի. շաբաթ եւ կիրակի օրերէն։ Չորեքշաբթի դասերը յատկացուած են առեւտրական ֆրանսերէնի ուսուցման։ Գին՝ ամիսը 100 ֆրանք, հինգ ամիսը 350 ֆրանք։ Տեղեկութեանց համար դիմել տնօրէնին Robert Dupouey, 101 Bld. Raspail, Paris (6e).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռաթուառ։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակց. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO
VERTANÈS MAHDJOUBIAN
24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert
Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։
Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարմարիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւ այլնի համար տրամադրելի սրահ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԵՐՋԱՆԵԱՆ
42 Rue Tourtille, BELLEVILLE *Մէթրօ՝ Պէլվիլ*
ԱՐԻԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ
Թ Ա Ր Մ Լ Ա Ի Ա Ժ Ա Ն

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ
38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.
Tél. TRUDAINE 56 - 58
Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ։ Ցատուկ յարկաբաժին վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց։
ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկրի*, ջղային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ։
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիրը, համեղը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հանրածանօթ ապուխտագործ եւ ապուխտավաճառ
HAIG MARACHLIANի
Fabrique des salaisons Orientales
16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE
որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մթերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue des Petites Maries MARSEILLE.
Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծ եւ փոքր քանակներ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՋԱՁԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ուշադրութիւն
ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան
COSMOPOL
20 Rue Rodier PARIS (9)
Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։
COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կաթ եւ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հմուտ կերակուրներուն։
Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ



ՕՂԻԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ
ՄԻԱԿ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ԳԱՒՐԼՕ ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
34 RUE ST. LAZARE, PARIS (9e)
Մէթրօ՝ Peletier եւ N. D. des Lorettes

Դիմեցէք L. A. F. I. 3 Bld. Sébastopol
ուր պիտի գտնէք ձեր ուզածվաճառատունը եւ ինչ որ ուզէք։

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ
Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք հռչակաւոր
CAFÉ SULTANի
Ս. ԹՈՐՈՍ (Քէժախցի)
92 Rue d'Angoulème Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56—
Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ նէն նրբաճաշակները։
Հոս տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ պատրաստած սուրճին։ Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արուսահմանէն եւ գաւառներէն, փափաքողներու կը ղրկենք գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառու

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ
22 Rue de Sommerard, Paris Ve
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ։
Կոկիկ եւ մաքուր սրահ։ Խնամեալ սպասարկութիւն։
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ԹՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
3
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
3 OCTOBRE 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1381 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԼՌՈՒԹԻՒՆԸ

Քրտական փոթորկալի ապստամբութիւնը չորս ամիս անդադար իր վրայ լարեց աշխարհի ուշադրութիւնը եւ մեծ ազդեցութիւն մը ժամնեց Թուրքիան: Սակայն երկու շաբաթէ ի վեր լռութիւն մը կը տիրէ այդ մասին: Համբաւ փաշայի ապստամբութիւնը Թրքական բարքերուն յատուկ «փաթըրտը» առաւարութիւնը սարքեց Էնկիւրիի մէջ, ուր ռուսական օրինաթաւսիոնի խընդիրը, տնտեսական վերակազմութիւնը, եւրոպական հակումը, դիւանագիտական կուսակցութիւններու երեւումը իրար կը խաչաձեւեն, արտասահմանի հանրային կարծիքին նոր զրաղում մատակարարելով:

Իսկ քրտական փոթո՞րիկը...:

Քրտական ճակատին վրայ լռութիւն կը տիրէ: Համբաւ փաշան բաւականացաւ Ազգ. Ժողովին մէջ յայտարարելու թէ Պարտի «աւազակներ»ը ճնշուած են, ու իր «յաղթական» հեռագրածքէն խոնարհելով՝ խոստովանեցաւ թէ իրենք ալ ծանր պարտութիւններ ունեցան:

Մինչդեռ իրականութիւնն այն է որ ստիպողական դիւանագործ մը տեղի ունեցաւ: Կոխիները երկու կողմերուն համար մեծապատիւ էին: Իսկ Հայաստանի եւ Քիւրտիստանի ձիւնոտ տարածուն գործողութիւն մը անկարելի կը դարձնէր այն ճամբաներուն վրէն, ուր քրտական ապստամբութիւնը ամրագրած եւ իրարու շղթայուած է:

Սպառնալիից այս լռութեան դիմաց, յոխորտացող Թուրքիան կրնայ պարծենալ որ անզէն կանանց եւ մանուկներու ջարդութիւն մը սուրէ անցուց: Քանի մը հարիւր զիւղեր այրեց ու աւերեց: Արարատի քարանձաւերուն մէջ անօթութենէ մեռածներ գտաւ: Բայց չի կրնար պարծենալ իր վերջնական յաղթանակով:

Դեռ հինգ տարի առաջ էր, երբ Թուրքիոյ այսօրուան կառավարութիւնը Տիարպէքիրի, Խարբերդի եւ Մալաթիոյ անկախութեան դատարաններուն առջեւ երկու հարիւր քիւրտ մտաւորականներ եւ դեկավարներ կախաղան բարձրացուց, մօտաւորապէս հազար Քիւրտեր բնաջնջեց եւ Թուրք ազգին յաղթանակը հաղորդեց աշխարհին:

Բայց անոնք որ իրենց ազգին ազատութեան կը զոհուէին, իրենց վերջին եւ հզօր խօսքը կը փոխանցէին ցեղին, առնական պայքարը շարունակելու դարաւոր թշնամիին դէմ:

Ու ո՛րքան ուժ եւ ո՛րքան հաւատք կայ քիւրտ մարտնչող հոգիին մէջ, թաքուն ու անհասկնալի շատ շատերուն:

Որպէս զի այսօրուան սպառնալիից լռութեան իմաստը ըմբռնելի ըլլայ մեր ընթերցողներուն, հոս վերյիշենք քիւրտ առաջնորդ ժառաւրականներէ ոմանց վերջին խօսքը, զնդակահարուելէ կամ կախուելէ առաջ արտասանուած:

ՇՆՈՒՍՑԻ ԳՆԴԱՊԵՏ ԽԱԼԻՏ, (Ճիպրանցի աշիրէթին պետը եւ Շէյխ Սայիտի ապստամբութեան գլխաւոր կազմակերպիչը).— «Մինակ չեմ ձեր դիմացը. ետեւս ահագին Քիւրտ ազգ մը կայ Պարսկաստանի, Միջագետքի եւ Թուրքիոյ մէջ: Այսօր մենակ կը կախէք, բայց կասկած չունինք որ մեր Թոռներն ալ ձեզ պիտի բնաջնջեն»:

Ահա Շէյխ Սայիտի հանդարտ ու փիլիսոփայական վճիռը.

ՇԷՅԽ ՍԱՅԻՏ.— «Բնական կեանքս վերջացուցի: Բնաւ ցաւ ղղլար որ ազգիս համար կը զոհուիմ. կը բաւէ որ մեր Թոռները աւօթով չձգեն մեզ մեր թշնամիներուն առջեւ»:

ՏՈՔԹ. ՇՈՒԱՏ, (Տիարպէքիրցի.—«Միշտ կը մտածէի առաջնորդ մեռնիլ հայրենիքիս համար: Կասկած չկայ որ անկախութեան դրօշը պիտի տնկենք այն հողին վրայ, ուր կը կախուինք:

ՓԱՍՏԱՔԱՆ ՐԻՖԻԳ, (Տիարպէքիրցի).— « Մարմինս ցոյց տուէք աշխարհին, թող ամէն մարդ գիտնայ որ, ոչ թէ անձնական իրաւունքներու, այլ ազգային իրաւունքներու համար կը կռուիմ: Կեցցէ՛ Քիւրտիստան...:

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ՄՈԼԼԱ ԱՊՏՈՒՐՐԱՀՄԱՆ, (Սղերդցի).— «Շուառականներ... ոտքիս տակ շատ ցած ու պզտիկ կը տեսնեմ ձեզ: Գիտցէք որ Քիւրտը ծառ չէ, կը մեռնի, չի ծռիր...»:

Հերոսներու այս հզօր շունչը եւ անընկճելի անձնավստահութիւնը կ'առնէին Քիւրտ ցեղի անթեղուած կրակէն եւ ապրումներէն:

Ու, իրօք, հինգ տարի հազիւ անցած, զնդապետ Խալիտի եւ Շէյխ Սայիտի ո՛չ թէ Թոռները, այլ տղաներն ու ընկերները կրակ տեղացուցին Արարատի, Կոթուրի, Հէքեարիի, Սասունի եւ Բոհտանի լեռներէն՝ Թուրքերու գլխին: Եւ այս անգամ աւելի խիզախ ու աւելի կազմակերպուած: Համբաւ փաշան շորս ամիս պատերազմելէն յետոյ, Հայաստանի եւ Քիւրտիստանի ձիւներուն մէջ խրուեցաւ, ու չկրցաւ հերոսները կասեցնի առջեւ բերել:

Այո՛, լռութեան այս օրերուն պէտք է գիտնանք, որ Քիւրտը ծառ չէ, կը մեռնի. բայց չի ծռիր»:

Էնկիւրիի մէջ Թուրքերը կարող են շատ յոխորտալ, ու աշխարքը հիացնել իրենց «եւրոպականացումով» եւ զինուորական ուժով. բայց Թուրքերը պիտի գիտակցին որ Քիւրտ Պատուիրահմանները Արարատի, Սիփանի եւ Բոհտանի բարձունքներէն զիրենք շատ ցած ու պզտիկ կը տեսնեն:

Կեանքն արհամարհող եւ իր ազգային ազատագրութեան գործքան վարող Քիւրտ ազգը ընկճուած չէ, ու մենք կասկած չունինք որ ապստամբութեան փոթորիկէն յետոյ, աւելի զօրաւոր կայծակը պիտի պայթի: Ու այսպէս անվերջ, մինչեւ որ Քիւրտիստանի անկախութեան դրօշը Տիարպէքիրի կախաղաններուն տեղը բարձրանայ:

Կ. Ս.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Էջմիածնի ժողովին գումարումը

ՑԵՏԱԶԳՈՒՄ

Էջմիածնի գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը Պոլսոյ Պատրիարքին եւ բոլոր Թեմակալ Առաջնորդներուն ուղղած է շրջաբերական մը կաթողիկոսի ընտրութեան մասին կը հաղորդենք հետեւեալ հատուածները.

«Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը նկատի առնելով, որ արտասահմանեան պատգամաւորների վիզէի առթիւ գրագրութիւնները կարող են երկարել եւ հեռաւոր վայրերից անկարող կը լինեն արտասահմանեան պատգամաւորները ժամանակին վիզա ստանալ եւ Հոկտեմբերի 26ին ներկայ լինել Ազգային-Եկեղեցական ժողովին, մինչդեռ գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը ցանկալի է համարում Ազգային եկեղեցական ժողովը անպայման լրիւ կազմով գումարել, ուստի նպատակայարմար է դատում Ազգային եկեղեցական ժողովի գումարումը յետաձգել:

«Այս մասին յայտնել է կիլիկիոյ Շնորհազարդ Կաթուղիկոսին, Երուսաղէմի եւ Կ. Պոլսոյ Ամենապատիւ Պատրիարքներին եւ արտասահմանեան բոլոր Թեմակալ Առաջնորդներին, որ առանց աճապարանքի, համաձայն տրուած հրահանգների կատարեն Ազգային-Եկեղեցական ժողովին մասնակցելու համար պատգամաւորների ընտրութիւնը եւ բոլոր պատգամաւորների (Թէ հոգեւորական եւ Թէ աշխարհական) ցուցակը ուղարկեն Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդին եւ սպասեն Ազգային-Եկեղեցական ժողովի գումարման նոր ժամկէտ նշանակելուն:

«Երկորդ, յանձնարարել է հայամիութենական սահմաններում գտնուած Թեմակալ Առաջնորդներին դադարեցնել պատուիրակների եւ պատգամաւորների ընտրական գործողութիւնները եւ սպասել նոր հրահանգի»:

Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը իր վերոյիշեալ գրով կը խոստանայ ի մօտոյ հաղորդել լրացուցիչ տեղեկութիւններ եւ բացատրել իր տեսակէտը Հայրապետական ընտրութիւնը լրիւ կազմով կատարելու մասին:

Խալիի վերակազմութիւնը

Խալք կուսակցութեան մշակած նոր կանոնագրին համաձայն, քննչութիւնը եւ ներկայացուցչութիւնները («միութիւն») պիտի չնչուին եւ տեղական մարմիններու պիտի յանձնուի կուսակցական գործերու վարչութիւնը: Այս մարմիններուն ընտրած նախագահները պիտի ներկայացնեն կուսակցութիւնը:

Նոր կեդրոնական վարչութիւնը, որ 40 հոգիէ կը բաղկանայ, պիտի բաժնուի կարգ մը ճիւղերու, եւ անդամները կարգով քննութեան պիտի ելլեն գաւառները: Որոշուած է մանաւանդ «ուշադրութեան առարկայ դարձնել բանուորական խնդիրները եւ մօտէն հետեւիլ անոնց»:

Կեդրոնական վարչութեան ընտրութիւնը բոլորովին աղատօրէն կատարուեցաւ Խալքի ժողովին մէջ: Նոյն իսկ երբ առաջարկուեցաւ թեկնածուներ ներկայացնել, Համբաւ փաշա ընդդիմացաւ:

Ամէնէն շատ քուէ ստացողը եղաւ Ազիոնի երեսփոխան Ալի պէյ, որ երկու հարիւր ձայն առաւ:

Լուրի մը համաձայն, հանր. շինութեանց գործավար Րէճէպ պէյ կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար կարգուած է Սաֆֆէթ պէյի տեղ:

Պալքանեան խորհրդաժողովը

Պալքանեան խորհրդաժողովի կազմակերպիչ յանձնախումբի նիստին մէջ, նախագահը՝ Պ. Փափանասթասիու, կարդաց տեղեկագիրը, զոր պիտի ներկայացնէ խորհրդաժողովին: Այս տեղեկագիրը ամփոփումն է այն սկզբունքներուն որոնք հիմ պիտի ծառայեն պալքանեան միութեան:

— Պալքանեան Միութիւնը պիտի ըլլայ անկախ ազգերու խմբակցութիւն մը նպատակ ունենալով տեւականօրէն երաշխաւորել պալքանեան պետութեանց միջեւ խաղաղութիւնը: Հիմնել տնտեսական կազմակերպութիւն մը, դաշնաւորել իրենց ուժերը, քաղաքակրթական նպատակներով: Միութիւնը ուղղուած չպիտի ըլլայ որեւէ պետութեան դէմ: Ընդհակառակն, պիտի նպաստէ ժողովուրդներու միացման եւ աշխարհի խաղաղութեան ամրացման: Ան չպիտի ձգտի խեղդել ցեղային անջատ միութիւնները, այլ պարզապէս պիտի ջանայ բազմացնել անոնց քաղաքակրթութեան հասարակաց տարրերը եւ վերցնել զանոնք բաժնող տարակարծութիւնները: Միութիւնը չպիտի սահմանափակէ մասնակից պետութիւններու գերիշխանութիւնը, չպիտի նպաստէ միւսին վրայ՝ անոնցմէ մէկուն գերակշռութեան: Անոր հիմը բացարձակ հաւասարութիւնն է: Իւրաքանչիւր պետութիւն, իր քով նոյն հաւասար ուժը պիտի ունենայ, բայց այն պարագային որ որեւէ որոշում միասէ պետութիւններէ մէկուն գերիշխանութեան, պէտք է որ բոլոր միւս պետութիւններու պատուիրակները հաւանութիւն յայտնեն:

Իւրաքանչիւր պետութիւն ազատ է միութեան մասնակցելու եւ անկէ հեռանալու որոշ պայմանաժամու մը ընթացքին՝ կատարուած յայտարարութենէ մը յետոյ: Ազգային փոքրամասնութիւնները պէտք է վայելեն գոհացուցիչ պաշտպանութիւն. բայց, հաւատարմութեան դէմ բռնաբարումի ամէն գործունէութիւն, պէտք է զսպուի:

Տեղեկագիրը կ'եզրակացնէ թէ՝ միութիւնը պէտք է ստեղծուի Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակին մէջ եւ նոյն ոգիով ու այս նպատակին հասնելու համար, կոչ կ'ուղղէ Պալքանեան ժողովուրդներուն եւ անոնց ղեկավարներուն, որ մոռնան հին վէճերը եւ համերաշխութեան զգացումներով տոգորուած, կանոնաւորաբար աշխատին միութեան գործին:

Թերթերը կը շեշտեն թէ, ընդհանուր առմամբ, Պալքանեան Միութիւնը չպիտի նմանի ամերիկեան, գերմանական եւ գուիցերական դաշնակցութեան: Անոր գլխաւոր գործը պիտի ըլլայ մասնակից պետութիւններուն միջեւ բացարձակապէս վերցնել պատերազմը: Միութիւնը պիտի յարգէ Պալքանեան պետութեանց միջազգային դաշնագիրները, պիտի զարգացնէ անոնց տնտեսական գործակցութիւնը, եւայլն:

Պարեհի դժուարութիւններ Ռուսիոյ մէջ

Ռուսիա, մինչ կողմէն կ'արտածէ երկրագործական արտադրութիւնները, որոնք հաղիւ պիտի բաւէին կշտացնելու իր բազմամիլիոն ժողովուրդը, միւս կողմէ, կը դժդոհի որ երկրագործութիւնը չի տարիրմէ սպասուած արդիւնքը: Պաշտօնական «Պրաւդա» կ'ընդունի թէ ընդհեղինի մթերումը զոհացուցիչ չէ: Կովկասի մէջ միայն, ուր ծրագրային նախատեսութիւնը իրականացած է 52 առ հարիւր համեմատութեամբ, կացութիւնը բաղդատաբար լաւ է: Բայց կարգ մը շրջաններու մէջ, համեմատութիւնը կը հասնի միմիայն, 1.4 առ հարիւրի: Ուկրայնայի մէջ, մթերումը կը կատարուի չափազանց վատ պայմաններու տակ, հակառակ որ տարուան հունձքը լաւ է եղած: Թերթը պատասխանատու կը բռնէ համապատասխան սպասարկութիւնները:

Մամրագործում դասաւորներու

Դատական պաշտօնեաներու զտման հետեւանքով, Մոսկուայի մէջ երկու հարիւր անձեր պաշտօնազուրկ եղան: Ջտիչ յանձնախումբի տեղեկագիրը կը հաստատէ դատաւորներու «ապշեցուցիչ» տգիտութիւնը՝ դատական հարցերու մէջ: Կը մատնանշէ նաեւ ծայրայեղ անփութութեան բազմաթիւ պարագաներ:

Գաղտնի եւ արմատական մամրագործում

«Մորնինկ Փոսթ»ի Ռիկայի թղթակիցը կ'իմացնէ թէ, տեղական թերթերու քաղած տեղեկութիւններուն համաձայն, երեք շաբաթ առաջ, 17 ռուս քահանաներ գաղտնօրէն մահապատժի ենթարկուած են Լէնինգրադի մէջ, երկար ամիսներ բանտը պահուելէ յետոյ: Մահապատժի գործադրութիւնը չէ հրատարակուած բոլշեւիկեան թերթերու մէջ եւ նոյնիսկ գոհերու ընտանիքները շատ ուշ լուր ունեցած են: Պատճառն այն է եղեր որ այս քահանաները չեն ուզած հրաժարիլ իրենց պաշտամունքէն եւ կրօնական արարողութիւններէ:

Հնգամեայ ծրագիրը եւ գրագիտները

Խորհրդային թերթերը ցանկը կը հրատարակեն այն գրագէտներուն, որոնք պիտի արձանագրուին «հնգամեայ ծրագրի իրագործումը խափանողներ» ու կարգին, այն պատճառով որ չեն կատարած իրենց յանձնառութիւնները եւ անշուշտ իբր հակայեղափոխական, վաղը պիտի լսենք թէ դատապարտուեր են կարմիր դրախտի ամէնէն ընթացիկ եւ աժան պատիժին՝ մահուան:

Անգլիոյ պարտքերը

Անգլիոյ պարտքերու կարգադրութեան քննիչ յանձնախումբի ռուս անդամները առջի օր հասան Լոնտոն, ուր բանակցութիւնները կը սկսին այսօր: Կը կարծուի թէ խորհրդակցութիւնները երկար պիտի տեւեն, որովհետեւ պէտք պիտի ըլլայ մի առ մի քննութեան առնել բազմաթիւ պահանջներ, հաստատելու համար իւրաքանչիւրին արժէքը եւ այս նախապատրաստական աշխատանքին լրացումէն յետոյ է միայն որ կարելի պիտի ըլլայ անցնիլ խնդրին հիմնական կարգադրութեան: Բոլշեւիկեան յեղափոխութեան հետեւանքով ձեռնտուած անհատներէն, առեւտրական տուներէն եւ անանուն ընկերութիւններէն զատ, կան նաեւ ձարական պետութեան եւ ռուսական քաղաքներու պարտքերը, որոնց դէմ, ռուս պատուիրակները բուռն առարկութիւններ պիտի ընեն, իրենց կարգին պահանջելով ճնշուած հատուցում, այն տրամաբանութեամբ թէ՝ վրանկէլի եւ ուրիշներու հակայեղափոխական շարժումներուն օժանդակելով եւ պատերազմէն յետոյ Ռուսիան առնելովտնտեսական պաշարման տակ, Անգլիա մեծ ճնշաններու ենթարկած է ներկայ վարչաձեւը:

Լոնտոնի մէջ, շատ չեն հաւատար թէ այս բանակցութիւնները պիտի կրնան դրական ելքի մը յանգիլ, բայց որովհետեւ, Ռուսիոյ հետ դիւանագիտական եւ առեւտրական յարաբերութեանց վերսկսման համար, Անգլիոյ կողմէ պայման դրուած է զբաղիլ պարտքերու կարգադրութեան հարցով, շատերը գոհ են որ բանակցութիւնները կը կատարուին, նոյնիսկ եթէ ծնունդ տան... չնչին մուկի մը...:

Գերեվարիոյ խաղաղական տագնապը

ԵԹԷ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՄԵՐԺՈՒԻ...

Պրիւնինկ հրատարակութեան տուաւ իր ելմտական ծրագիրը: Լաւատեղեակ շրջանակներ կը յայտնեն թէ դահլիճը պի-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀՈՒՐԲԱՆԻ ԽՆԴՈՒՄԸ ՄՐԵ
(ԻՄԱՑԵԱԼ ՄԸ ՀԵՏԱՔՐՔՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎԻՐԵԼ)

Ա.

Երեսո օր առաջ, ես դեռեվին ու դեռեվին ուսանող էի, մեր տան դուռը ծեծեցին։ Մտածեցի, թե մեր դրացի Ծատուրն է, որ ամեն երեկո մեր տունը գալով՝ «Կիշ»-ին դուրս էր հանում, որպեսզի ձնծող լինի մեր ճաշին։ Բայց երբ դուռը բացի, տեսա, որ ոչ թե Ծատուրն է, այլ մի անծանոթ երիտասարդ։

— Ներողություն, ես Հուրբանի խնդումը մրե՞։

— Ես եմ, ինչ կա-չկա։

— Ես Հուրբանի ընկերն եմ, Ալեքսանդր Ղանդիլյանը։ Ես Ձեզ մի լուր պիտի տամ։

Ես ուրախացա, որ Հուրբանի ընկերն է, ու հրավիրեցի ներս։

— Ներս մի՛ գար, ասաւ, մեզ համար ամոթ է, որ Ձեր տունը մտնեմ։ Ես ուզում եմ Ձեզ տեսնել միայն մի քանի վայրկյան, որովհետև ինձ շատ շտապ գործ կա։

— Ի՞նչ կա, ի՞նչ չկա, ասացի ես, ներս մտիր, ինչ որ ասելիք ունես, հանգիստ նստած կասես։

Ներս մտավ, նստեց ու ասաց.

— Հուրբանը ինձ ասաւ, որ Ձեզ մի խնդրանք ունի։

— Ի՞նչ խնդրանք, ասացի ես։

— Ասաւ, որ Ձեր տանը մի քանի օրով ինքը ծածկվելու կարիք ունի։

— Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, ասացի ես զարմանալով։

— Ասաւ, որ ինքը մի քանի օրով ոստիկանությունից պիտի ծածկվի։

— Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, ասացի ես ավելի զարմանալով։

— Ասաւ, որ ինքը մի քանի օրով ոստիկանությունից պիտի ծածկվի։

Ես ավելի զարմացա։

— Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, ասացի ես

ՀՈԳԻ ԱՄՈՒՆ ԿԱ ՀՈԳՈՒ ՀԱՏԸ

(ՀՈՒՇԵՐԻՑ)

Ուսուցչուհի Հասմիկ Թադևոսյանը մեզ է հանձնել հետևյալ նամակը, որ ստացել է Ղարաբաղի ցավերը ճանաչող ամեն մի հայ։ Ահա նամակը.

«Ես ապրում եմ Ղարաբաղում, Ասկերանի շրջանի Ներքին Ազոխ գյուղում։ Ես ուսուցչուհի եմ։ Ունեմ ամուսին և մեկ տարեկան աղջիկ։ Ամուսինս զորակոչվեց բանակ։ Ես մնացի գյուղում։ Ամուսինս ծառայում է Ղրղզստանում։ Ես նրան ամեն օր գրում եմ նամակներ, բայց նա ինձ ոչ մի նամակ չի գրում։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է պատահել նրան։ Ես ամեն օր սպասում եմ նամակ, բայց ոչ մի նամակ չկա

տի դիմէ խորհրդարանական ամէն միջոցի, ապահովելու համար մեծամասնութիւն մը, որ ուժ տայ իր գոյութեան եւ իր ծրագրին իրագործման։

Պրիւնինկ կ՚ուզէ իր ելմտական ծրագիրը ներկայացնել Խորհրդարանին, յուսալով որ զայն պիտի հաւատայ թէ իր ձեռք առած միջոցները կը կազմեն ամրողջութիւն մը, որուն մէջ, կարելի չէ որ եւ է զգալի փոփոխութիւն մտցնել, առանց խախտելու զայն։ Մէկ խօսքով, գերման վարչապետը կը պահանջէ Խորհրդարանէն որ ձեռք չգարնէ հրովարտակներուն, որոնք արդէն հրատարակուած են եւ որոնցմով կը յուսայ ստանալ 1 միլիառ 200 միլիոն մառքի վարկ մը։

Պրիւնինկ ամէն յոյս չէ կորսնցուցած խորհրդարանին մէջ ապահովելու մեծամասնութիւն մը, շնորհիւ ընկերվարականներու չեզոքութեան։

Հաստատ զրոյց կը շրջի նաեւ թէ Պրիւնինկ վճռապէս որոշած է իր ելմտական ծրագիրը գործադրել ամէն գինով, նոյնիսկ եթէ պէտք ըլլայ 6 ամիս յետաձգելով խորհրդարանի բացումը եւ այդ շրջանին, երկիրը կառավարել հրովարտակներով ըստ առաջնոյն եւ շարժիլ դարձեալ համաձայն գերման սահմանադրութեան 48րդ յօդուածին։

ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Մասնակցութեամբ Ազգ. Միութիւններու

11 Հոկտ. Շբ. իրիկուն Salle de Géographie մէջ, 184 bld.St-Germain

Կը նախագահէ Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին մանրամասնութիւնը յաջորդաբար

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼ - ՍԷՆ - ԼՈՒ ԿՐԱՆ ՓԷՆ.— 5 Հոկտեմբեր կիր. ցերեկ ժամը 2.30ին Պ. Ճանիկեանի «Կիլիկիա» թատերասրահը։

Կը ներկայացուի՝ ԵԼՐԱՅՐ ԵԼԲՕՐ ԴԷՄ *կամ* ԽԱԻԱՐԻ ՄԷՋԷՆ

Կը մասնակցի մարսիլահայ Տրամաթիք Մտուտիայի խումբը

Հ. Ց. Դ.

ԳԱԻԱՌ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ՚ունենայ այս կիրակի 5 հոկտ. երեկոյեան ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղիին։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ, ներկայանալ անդամատերներով։

ՁՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ՚ունենայ վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլօրիայի սրահին մէջ։

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵԼԱՆԻ Հայր. Միութեան ՏՏսիի մասնաճիւղի ընդհ. անդամական ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին փաֆէ ԲԷՆգօնի ներքնայարկը. ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը ֆաժարուի։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի կարօ կարպուչեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillants, Marseille. Իմացնել «Յառաջ»ի վարչութեան։

—Կը փնտռեմ եղբայրս Օհաննէս Ցէմիրճեան, (եօզղատի Գաբապըլըզ գիւղէն) որ 1917ին կը գտնուէր իր հօր մկրտիչ Ցէմիրճեանի հետ կեսարիա։ Չօրս մաչէն վերջ լուր մը չունիմ, իր մասին, ստոյգ տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր եղբօր Մարտիրոս կամ Յովսէփ Ցէմիրճեանի, 13, Rue des Dominicains Marseille. կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։

Ծախու է ստիպողական մեկնումի պատճառով, խանութ մը եւ յարկաբաժին մը, 3 սենեակ, խոհանոց եւ մուտք, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, եւ հեռաձայն. պայ 12 տարուան, նպաստաւոր պայմաններ։

Դիմել Silidjian, 13 Rue d'Orsel, Paris (18e) Metro Barbes եւ Anvers.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօ. միւր։ Վէներական ախտեր, Լերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրամանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ կիր. 9 12։

ALLIANCE FRANÇAISE

101 Bld. Raspail, Paris (6e)

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԴՈՐՇՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ, հոկտեմբերի մէջ կուտայ 1) Ցերեկուան դասընթացք մը, ֆրանսերէնի գործնական 15 ժամերով՝ շաբթուան մէջ, 40 դասախօսութիւններ եւ Փարիզի մէջ եւ շրջանները 10 դասախօսական պտոյտներ, գին ամիսը 100 ֆրանք։ 2) Գիշերային դասեր, շաբթուան բոլոր իրիկուններուը։ Բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերէ։ Չորեքշաբթիի դասերը յատկացուած են առեւտրական ֆրանսերէնի ուսուցման։ Գինը՝ ամիսը 100 ֆրանք, հինգ ամիսը 350 ֆրանք։ Տեղեկութեանց համար դիմել տնօրէնին Robert Dupouey, *101* Bld. Raspail, Paris (6e).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով գաղմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատորիա։ Ռէնթկինեան եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Ընուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95.21

EMPIRE Միգիք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

Ծախու է 82 Ave. d'Arène*ի մէջ հաւաքավաճառի եւ նպարեղէնի խանութ մը, ունի դեղցիկ սենեակներ, երկար պաշ, դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել վերոյիշեալ հասցէին։*

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՁԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնաճիւղը կ՚ընդունի Գշ., Բշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿ ամէն օր ժամը 9էն 19։

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert

Ինամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարսնիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւ այլնի համար տրամադրելի սրահ։

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

ՁԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ

22 Rue de Sommerard, Paris Ve

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ։

կոկիկ եւ մաքուր սրահ։ Խնամեալ սպասարկութիւն.

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։

Ննարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

Ուշադրութիւն Լիոնահայութեան

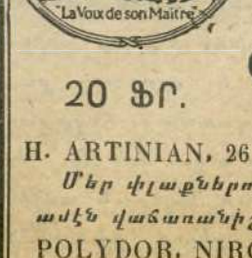
Մօտ օրէն կը բացուի հայկական նպարավաճառատունը

ԿԵՆՁԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ

75 Rue de BONNEL

SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ





20 Ֆր. Columbia REGISTERED TRADE MARK 20 Ֆր.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-

Մեր վաճառներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշ ֆոնոներ,— DECCA, COLUMBIA, PATHE, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.։ Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն

ԱՌԱՋԱՐԿ

Ռուբէնի ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

(Ա. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՊԱԿ ԴՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»ՈՒ)

Հեղինակին նկարով, գեղատիպ կողքով՝ Մ. ՓԷպապեճեանէ, կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ։

Գինն է ֆրանսայի, ֆրանս. գաղութներու եւ պալքաններու համար 20 ֆր. միւս երկիրները 25 ֆր. կամ 1 տոլար։

Ստանալու համար դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան՝ Լ. Գեւոնեանի 235 Fbg. St, Martin, Paris 10e.

ՄԱՄԼՈՑ ՏԱԿ Է

"ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑ,,Ը

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏՊ. "ԵՓՐԱՏ,, Ի

ԼԻՈՆ

Սեփական գործ ունեցողներու եւ խանութպաններու համար կը տրամադրենք էջեր, իրենց յատարարութեանց համար։ Շահագրգռողներէ կը խնդրուի դիմել մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ԾԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès-ի վրայ) (Մէթրօ Barbès)

Թղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

Կ՚ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ։

ԾԱՆՕԹ ԲԺԻՇԿ Տօքթ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

որ ժամանակէ մը ի վեր Պոլիս կը գտնուէր՝ Փարիզ վերադարձած է եւ հաստատուած 54 Route de Saint - Leu et Deuil, La Barre, (S. et O.).

COURS DE MASSAGE — *ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ*

Մասաժի դասընթացքներ

HYGIÈNE ET BEAUTÉ ARAX

Տէր և Տնօրէն Ս. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ

22 rue Copernic

Շուէտական մարձում (մասաժ) եւ ելեքտրաբուժութիւն, գործնական եւ տեսական, համոտ բժիշկներու ղեկավարութեամբ դասատուութիւն ընդհանուր առողջապահութեան, մարդակազմութեան, կենսաբանութեան, ախտաբանութեան եւայլն։ Արձանագրութիւնները կը վերջանան հոկտ.ի վերջը։

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
4
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
4 OCTOBRE 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1385 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԽՕՍՔ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Հոկտեմբեր 1ին Լոնտոնի մէջ բացուեցաւ բրիտանական կայսրութեան պատկանող տօմինիոններու եւ գաղթավայրեր. կայսերական խորհրդաժողովը։

Այս խորհրդաժողովը հակառակ անոր որ մէկ պետութեան ներքին կեանքին մէջ կը սահմանափակուի, միջազգային բնոյթ կը կրէ եւ ունի համաշխարհային նշանակութիւն։ Մինչեւհետեւ Անգլիա ազգերու եւ պետորթիւններու ընդարձակ դաշնակցութիւն մը կը ներկայացնէ, իրարու կապելով ազգերու Դաշնակցութեան գրեթէ մէկ չորրորդը։

Ազգերու Դաշնակցութեան գուգահեռ, երկու ինքնուրոյն Ազգերու Դաշնակցութիւններ գոյութիւն ունին, որոնք աննըշան չեն կարող անցնիլ քաղաքական աշխարհին մէջ։

1.— Խորհրդային Միութիւնը, որ կը տիրէ ասիական տասնեակ մը ներկայացնել, որպէս մրցորդ դրամատիրական պետութիւններու ստեղծած Ազգերու Դաշնակցութեան։

Բայց հակառակ Խորհրդային Միութեան սահմանադրութեան հիմնական կէտին, որով իւրաքանչիւր հանրապետութիւն, կը վայելէ ազատութիւն եւ անկախութիւն, ու կարող է բաժնուիլ՝ երբ ուզէ, խորհրդային պետութեան սահմաններէն մէջ բոլոր ազգերն ու ինքնավար պետութիւնները ենթակայ են բոլշեւիկեան բացարձակապետութեան մը, ուր ազգերու ազատ կամքը դեր չունի եւ ազգերու ազատ դաշնակցութիւնը խարկանք մըն է։

2.— Բրիտանական կայսրութիւնը, հակառակ այն իրողութեան որ իր գաղթապետութիւններով միասին կը մասնակցի Ազգերու Դաշնակցութեան եւ կարելի է ըսել գլխաւոր խաղը կը կազմէ այդ հաստատութեան, չուզեր ամբողջովին ներքին եւ արտաքին քաղաքականութիւնը կապել ժընեւի պրիսպագոսին հետ, մանաւանդ, երբ կը տեսնէ Ամերիկայի աճողի հանճամանքը եւ Հիւսիսատանի առանձնակի եւ վտանգաւոր ձեռնարկները։ Անգլիոյ թեւարկութիւնը, որ կը տածուի հինգ աշխարհներու շատ կարեւոր հողամասերուն վրայ, ի մի կը հաւաքէ ազգերու եւ պետութիւններու ներկայացուցիչները, ազատ գործակցութեան մը համար։ Ու այսպիսով, Անգլիա կը դառնայ իրապէս Ազգերու Դաշնակցութիւն մը, որ եւ՛ Խորհրդային Միութենէն եւ՛ ժընեւէ նստած Ազգերու Դաշնակցութենէն աւելի ամուր ու աւելի գործնական հիմունքու վրայ դրուած է։

Բրիտանական գաղթապետութիւնները, ինչպէսիքն են՝ Գանատա, Նոր Զէլանտա, Աւստրալիա, Հարաւ. Ափրիկէ, Իրլանտական Ազատ Պետութիւնը, ինքնին անկախ երկիրներ են, բայց ամուր կապերով եւ ինքնաբեր գործակցութեամբ՝ կապուած Մայր երկրին հետ։ Ու ասիկա արդիւնքն է շատ երկար տասնեակ մը աստիճանական զարգացման եւ ինքնավարութեան գիմնական սկզբունքին, որ անգլիական վարչական իրաւունքի հիմնաքարը կը կազմէ։

1926ի կայսերական Խորհրդաժողովը խիստ աղմկալից դարձաւ, ուր պարզուեցաւ որ Գաղթապետութիւնները այլեւս չէին հանդուրժեր անմիջականօրէն ենթակայ մնալու Լոնտոնի կառավարութեան եւ Խորհրդարանին։ Ասկէ յետոյ «ազատ գործակցութեան» սկզբունքը արդէն կատարուած իրականութիւն էր։ Պահպանողական շրջանակները մեծ դժուարութեամբ յաղթահարեցին այս ձգտումներուն, վտանգ մը տեսնելով Բրիտանական կայսրութեան միութեան դէմ։ Բայց անգլիական համոզմունքն ու հեռատեսութիւնը իր դերը կատարեց, ու ազատութիւնը այդ միութիւնն աւելի ամրացուց։

Ներկայ խորհրդաժողովը ամէնէն մեծ եւ ամէնէն կարեւոր կայսերական համաժողովն է որ կը գումարուի, առաջին անգամ ըլլալով, աշխատաւորական կառավարութեան մը նախաձեռնութեամբ։ Ոչ միայն կեդրոնական կառավարութիւնն է որ աշխատաւորական հոսանքը կը ներկայացնէ, այլ գաղթապետութիւնները, (բացի Գանատայէն, որ պահպանողական կառավարութիւն մը ունի), կը ներկայանան խորհրդաժողովին աշխատաւորական եւ ազատական դիմագիծով։ Այս տեսակէտէն, հոկտեմբեր 1ի խորհրդաժողովը, իր կազմով, ամբողջովին կը տարբերի 1926ի ժողովէն։ Բայց խնդիրներն ու ժամանակները նոյնը կը մնան։ Բրիտանական աստիճանական զարգացումը իր ուղիով պիտի ընթանայ, առանց մեծ ցնցումներու։

Խորհրդաժողովը, որ օրինական եւ սահմանադրական հանգամանք մը չունի, ամէն անգամ է աւելի իր վրայ կեդրոնացած է անգլիական ժողովուրդի եւ գաղթավայրերու ուշադրութիւնը։ Համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը, Անգլիոյ անգործները, գաղթապետութիւններու տնտեսական ներդաշնակութեան դժուարութիւնները այն ծանր օրակարգերն են, որով պիտի զբաղի խորհրդաժողովը եւ պիտի բանաձեւէ այն թելադրանքները, որ կեանքի մէջ պիտի կիրարկուին։

Ինչպէս ըսինք, իրաւական նշանակութիւն չունի կայսերական խորհրդաժողովը։ Բայց անգլիական իրաւունքի պատմութիւնը ցոյց կուտայ թէ՝ այս երկրի մէջ անգիր օրէնքները ընդհանուր ուժ ունին, որքան սահմանադրական օրէնքները։ Կասկածէ դուրս է, որ խորհրդաժողովը հետզհետէ Ազգերու Դաշնակցութեան մը բնոյթը պիտի ստանայ, որ կոչուած է ոչ միայն բրիտանական կայսրութեան սահմաններու մէջ մեծ դեր մը կատարելու, այլ անոր գործունէութիւնը մեծ չափով պիտի անդրադառնայ միջազգային տնտեսական եւ քաղաքական կեանքին վրայ։

Կ. Ս.

ԱՆԿՈՒՄ՝ ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

«Իւմանիթէ» ֆրանսացի հասարակավարներու բերանը, ամէնքի մէջ գումարուող պալքանեան խորհրդաժողովին առիթիւ, ըստ կարգի եւ ըստ էութեան, առատօրէն քանալէ յետոյ սովետական հայհոյութիւններու իր բաւարանը, կը գրէ.—

Այս խորհրդաժողովը խորհրդաժողովն է զանգուածները հարստահարողներուն եւ չարդողներուն, որոնք կը հաւաքուին գիտնալու համար թէ ինչպէս պիտի կրնան մրեւոյն ձեւով իրենց երկաթուղիները, օդանաւերը պատերազմական նաւերը տրամադրել պատերազմի պատրաստութեան, ինչպէս պիտի կրնան հիմնել մէչպալքանեան դրամատուն մը, ծախքերը հոգալու համար նոր պատերազմին, ինչպէս նաեւ «լուծելու» համար տագնապը ի հաշիւ մարդկային զանգուածներուն, ինչպէս պիտի կրնան նոյն ձեւով կազմել իրենց ընկերային օրէնսդրութիւնը, այսինքն՝ ինչպէս պիտի կրնան ձեռք ձեռքի տալով յեղափոխական զիւղացիութիւնն ու բանուորութիւնը»։

Այս կտրուկ գնահատականէն յետոյ, ահա թէ ինչպէս «*Իւմանիթէ*» կ'ուզէ որ կազմուին պալքանները։

Միայն համաձայնաւոր կուսակցութեան գլխաւորութեամբ՝ բանուորներու եւ գիւղացիներու դաշնակցութիւնը, միայն գործաւորներու, պալքաններու հարստահարուած ազգային փոքրամասնութեանց ժողովրդային զանգուածներու եւ աշխատաւոր գիւղացիներու միացեալ ճակատը, միայն, միջազգային աշխատաւորութեան, գաղթային եւ կէս-գաղթային երկիրներու գիւրիներուն, ինչպէս նաեւ Խորհ. Միութեան գիւղացիներուն եւ բանուորներուն հետ անոնց դաշնակցութիւնն է, միայն, հացի, հողի եւ ազատութեան համար, ձեռք ձեռքի իրենց ամենօրեայ աննկուն պայքարն է ընդդէմ ֆաշիստական բռնատիրութեան, պատերազմի պատրաստութեան, պաշտպանելու համար Խորհ. Միութիւնը, տապալելու քաղքենիութեան տիրակալութիւնը եւ հաստատելու բանուորագիւղացիական յեղափոխութիւնը պիտի յանգին Պալքաններու ճնշուած ազգերուն, աշխատաւոր գիւղացիներուն եւ բանուորներուն ընկերային—ազգային ազատագրութեան»։

Եւ այս քառանկիւն իւեռոռութիւնը կը վերջանայ հետեւեալ կանչով, որ անշուշտ դուրս չպիտի ելլէ *«Իւմանիթէ»*ի սիւնակէն.

«Անկո՛ւմ Պալքանեան Խորհրդաժողովը, որ պատերազմ կը պատրաստէ»։

ՖՐԱՆՍ. ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Երէկ առաւ, Ֆրանսայի նախարարաց խորհուրդը նիստ գումարեց Շան զ'Էլիզէի պալատին մէջ, հանրապետութեան նախագահին ներկայութեամբ։ Նիստը բացառաբար յատկացուած էր Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան։ Արտաքին նախարար Պ. Պրիան որ նոր վերադարձեր էր ժընեւէն զեկոյց տուաւ Ազգ. Դաշնակցութեան ժէ՛ իրաշխատանքներուն, ինչպէս նաեւ մասնաւորաբար Պ. Քուրթիուսի հետ իր տեսակցութեանց եւ ֆրանքեւիտալական բանակցութեանց խզման մասին,

Նախարարաց Խորհուրդը յետոյ լսեց Աշխատանքի նախարարին զեկոյցը՝ ընկերային ապահովագրութեանց օրէնքի կիրարկման մասին։

ՕՐ ԸՍ ՕՐԻՆ

Ընտէր փաշա Ազգ. Ժողովին առջեւ

Էնկիւրի, 2 Հոկտ.— Ազգ. Մեծ Ժողովի նիստին արտասովոր բազմութիւն մը ներկայ էր։ Ըսմէթ փաշա, պարզելով իր գործունէութեան ծրագիրը, յայտնեց թէ կառավարութեան քաղաքականութիւնը՝ իր ընդհանուր գծերուն մէջ յարևնման է նախորդ դահլիճի քաղաքականութեան։ Իսկ արտաքին քաղաքականութեան մէջ, Թուրքիա հաստատ մտադրութեամբ, պիտի շարունակէ մշակել եւ ամրացնել բարեկամական յարաբերութիւնները բոլոր պետութիւններուն հետ եւ իրաւահաւասարութեան սկզբունքով, պիտի չանայ լուծել միջազգային բոլոր վէճերը։

Անդրադառնալով Թուրք հանրային պարտքերու հարցին, որոնց կարգադրութիւնը առհասարակ կը նկատուի երկրին ելմտական կարողութենէն վեր, Թուրք վարչապետը յայտարարեց թէ կառավարութիւնը հաստատ կամքով պիտի չանայ գտնել բանաւոր եւ արդար լուծում մը։

Վիճաբանութիւնները վերջ գտան կառավարութեան հանդէպ յայտնուած վստահութեան քուէով, որուն չմասնակցեցան Ֆէթհի եւ իր կուսակիցները։

Էնկիւրիէն տրուածուրիշ մը կը հաստատէ թէ հին գիծերուն մէջ, նոր դահլիճը պիտի հետեւի իր նախորդին քաղաքականութեան, բայց մանրամասնութեանց մէջ տարբեր պիտի ըլլայ։ Կ'ըսուի թէ Ըսմէթ փաշա մասնաւոր ուշադրութիւն պիտի դարձնէ շաքարի, քարիւղի, նաւահանգստի մեծաշնորհի, տուրքերու գեղչման մասին։ Միեւնոյն ատեն Ազգային Ժողովին առջեւ յայտարարութիւն պիտի խոստանայ ընդունիլ ողջակի ընտրութեան դրութիւնը և անպայմանակայունացնել թրքական դրամը։

Եթէ նկատի առնուին այս կէտերը, այն ատեն կը հասկցուի թէ Ըսմէթ փաշա ուշադրութեամբ քննած է եղած բոլոր քննադատութիւնները եւ որոշած է հետեւիլ արդար թելադրութեանց։

Կառավարական ծրագրին մէջ այս բարեփոխումները կատարուած ատեն, իբրեւ կուսակցութեան ընդհ. Նախագահի փոխանորդ, Ըսմէթ փաշա պէտք տեսաւ նաեւ Խալքի կանոնագիրը բարեփոխելու։ Այս ձեւով չնչուեցան քննչութիւնները եւ ներկայացուցչութիւնները («Միլլէէթ»), որոնց դէմ ամէնէն աւելի ուղղուած էին Ֆէթհի պէյի քննադատութիւնները։

Կայսերական Խորհրդաժողովը

Առաջին նիստին իսկ, Կայսերական Խորհրդաժողովը սեղանի վրայ դրաւ տնտեսական գործակցութեան եւ մասնաւորաբար Անգլիոյ եւ Տոմինիոններու միջեւ կիրարկելի նախընտրական մաքսատուրքերու հարցը։ Նախագահը Մաքտոնալտ, պարզեց այն գլխաւոր հարցերը, որոնց լուծումը պէտք է տայ Խորհրդաժողովը։ Նախ, Անգլիոյ եւ Տոմինիոններու միջեւ քաղաքական և սահմանադրական յարաբերութիւնները, որոնց ընդհ. սկզբունքները գծուած էին 1926ի Խորհրդաժողովին տեղեկագրով։

Երկրորդ հարցն է, Տոմինիոններու յարաբերութիւնները օտար պետութեանց հետ, եւ մասնաւորաբար ուսումնասիրութիւնը այն միջոցներուն, որոնց շնորհիւ կարելի ըլլայ փութացնել գինաթափութեան գործը եւ հիմնել մասնաւոր կազմակերպութիւն մը՝ ազգերու միջեւ վէճերու բարեկամաբար կարգադրութեան համար։

Գանատայի վարչապետը Պէննէթ որ խօսք առաւ Մաքտոնալտէն վերջ, նոյնպէս գոհացաւ ընդհ. խօսքերով։ Աւելի յստակ կերպով Աւստրալիոյ ներկայացուցիչը հարցը դրաւ նախընտրական մաքսատուրքերուն, պահանջելով որ Տոմինիոններու արտադրութիւնները, որոնք մեծ մասամբ ուտելիքներէ կը բաղկանան, կարգ մը առաւելութիւններ վայելեն անգլիական շուկային վրայ, բաղդատմամբ օտար արտադրութիւններուն։ Հարաւային Ափրիկէի ներկայացուցիչը աւելի յստակ կերպով արտայայտուեցաւ, եւ ըսաւ թէ 1926ի կայսերական Խորհրդաժողովը աւելի, Տոմինիոններու իրաւական դոյավիճակին վերաբերեալ վերացական հարցերով էր զբաղեր։ Իսկ ներկայ Խորհրդաժողովը պէտք է որ լուծումը տայ տնտեսական եւ ելմտական դրական հարցերու։

Պալքանեան Խորհրդաժողովը

Աթէնքի Պալքանեան խորհրդաժողովին մասնակցող պուլկար պատգամաւորութիւնը բաղկացած է տասներեք անձերէ, որոնց հինգը համալսարանի ուսուցիչներ։ Անոնց հետ պատուիրակութեան մէջ է նաեւ պուլկար ընկերվարականներու պետը Սաքազոֆ։

Ձեղափոխական հունձք...

Ըստ բոլշեւիկեան «Պրաւդա» եւ «Իզվեստիա» թերթերուն, յունուար 1էն մինչեւ հոկտ. 1, Զեկայի հրամանով կամ դատական վճիռով մահապատժի ենթարկուած են 547 անձեր, իբր հակայեղափոխական, այս բառին այլազան առումներով։

ՊՈԼՈՆԻՈՅ ՀԱՅ ԿԱԹՈԼԻԿ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԵՒ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑԻ ՏԵՏՐԱԿՆԵՐԸ ԿՆԻԲԻ ՏԱԿ ԱՌՆՈՒԻԵՑԱՆ

Պոլսոյ Հայ կաթոլիկ համայնքէն խումբ մը մարդիկ դիմած էին ընդհ. դատախազութեան եւ բողոքած որ վարչական խորհուրդը մեծամասնութիւն չունի, բայց կը շարունակէ ինքնագլուխ գործել։ Եւ պահանջած էին վերջ տալ այս կացութեան։ Ընդհ. դատախազութեան հրամանով, ոստիկանական տնօրէնութիւնն ալ քննութեան ձեռնարկած էր։

Կեդրոնէն տրուած հրահանգին վրայ, Բանկալթիի պահականոցին ոստիկանապետը անցեալ կիրակի ժամը 10ին, ցերեկուան ժողովին անդամներուն եւ կաթոլիկ ընդհ. ժողովի 8 անդամներուն հետ գնաց Ս. Յակոբի հիւանդանոցը եւ կնքեց բոլոր հաշուետոմարներն ու փաստաթուղթերը։

Ոստիկանութեան ներկայացուցիչները յետոյ գացին պատրիարքարան եւ նոյն ձեւով կընքեցին բոլոր տետրակները, միեւնոյն ատեն հաղորդեցին դիւանապետ Պ. Լուսարարեանի եւ ընդհ. վարիչ Պ Այանի թէ առժամապէս վերջ տրուած է իրենց պաշտօններուն։

Կառավարութեան ներկայացուցիչները յաջորդ օրն ալ Ս. Յակոբի հիւանդանոցը գացին եւ վարչական առժամեայ կարգադրութիւններ ըրին։

Երբ ոստիկանական քննութիւնը վերջանայ, ընդհ. դատախազութեան հրամանով կարգադրութիւն մը պիտի ըլլայ ընտրութեանց ձեռնարկելու եւ նոր վարչութիւն մը կազմելու։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 2 հոկտ.— «Թաս» գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ Թեվֆիք Բիւշտիի Մոսկուա այցելութեան ընթացքին, Թուրք-եւրոյշեւիկեան յարաբերութեանց եւ միջազգային քաղաքական կարգ մը հարցերու մասին, կարծիքի բարեկամական փոխանակութիւններ տեղի ունեցած են Թուրք եւ ռուս արտաքին գործավարներուն եւ այս վերջինի օգնականին գարախանի միջեւ։

Երկու կողմերը հաստատած են թէ Խ. Միութեան եւ Թուրքիոյ շահերը նոյնն են եւ իրարու հակապատասխան, միջազգային քաղաքական կարեւոր հարցերու տեսակէտէն։

Երկու կողմերը միաձայնութեամբ ընդունած են թէ երկու երկիրներու կապերուն վնասող որեւէ խնդիր գոյութիւն չունի եւ թէ ընդհակառակն, անոնց յարաբերութիւնները հետզհետէ կը դառնան աւելի բարեկամական։

ԱՆԳԼԵԹԵՒՈՒ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երէկ Անգլիոյ արտաքին նախարարը ընդունեց ռուսական պարտքերու կարգադիր խումբին անդամները։ Նկատի առնելով քննելի խնդիրներու առատութիւնը, որոշուեցաւ ենթայանձնախումբեր ստեղծել պահանջներու դասաւորման եւ քննութեան համար։

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը իր նիստերը փակեց երէկ, փակումէն առաջ պետութիւնները ստորագրեցին այն յամառնագիրը, որով անհրաժարկելի յարձակման մը ենթարկուող պետութեան, կ'առաջադրուի ելմտական օժանդակութիւն ընել։

ՊԵՏՀԱՐՍՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ՄԵՐ ԵՐԿՐԻ ՄԱՍԻՆ

(ԻՄՊԵՐԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՏԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ)

Ի. ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Ինչպես հայտնի է ամբողջ աշխարհին, Անգլիան ներկայումս գտնվում է ծանր տնտեսական ճգնաժամի մեջ։ Ճգնաժամի ամենավառ արտահայտությունը գործազուրկների թվի աննախադեպ աճն է։ Ներկայումս Անգլիայում գործազուրկների թիվը հասնում է 2 միլիոն 750 հազարի։ Ընդ որում, պետք է նկատի ունենալ, որ գործազուրկների թվի մեջ չեն մտնում այն բանվորները, որոնք ստիպված են եղել աշխատանքի ընդունվել կրճատված աշխատանքային օրով։ Ինչպես հայտնի է, Անգլիայում աշխատանքային օրը 8 ժամ է։ Ներկայումս շատ ձեռնարկություններում աշխատանքային օրը կրճատված է 6 ժամով։ Ուրեմն, եթե գործազուրկների թվին ավելացնենք նաև կրճատված աշխատանքային օրով աշխատող բանվորների թիվը, ապա կստանանք ավելի մեծ թիվ։

Ինչպես հայտնի է, Անգլիայում գործազուրկներին տրվում է նպաստ։ Նպաստի չափը տարբեր է տարբեր ընտանիքների համար։ Ամենաբարձր նպաստը ստանում են այն ընտանիքները, որոնք ունեն 4 անդամ։ Նրանք ստանում են շաբաթական 30 շիլինգ։ Ամենացածր նպաստը ստանում են այն ընտանիքները, որոնք ունեն 1 անդամ։ Նրանք ստանում են շաբաթական 15 շիլինգ։ Ընդ որում, նպաստ ստանալու համար պետք է ապացուցել, որ ընտանիքն իսկապես չունի ոչ մի միջոց գոյության համար։ Եթե ընտանիքն ունի որևէ եկամուտ, ապա նպաստը կրճատվում է համապատասխանաբար։

Ներկայումս Անգլիայում գործազուրկների թվի աճի հետ միասին աճում է նաև նրանց դժգոհությունը։ Գործազուրկները ցույցեր են կազմակերպում, հանրահավաքներ են անում, գործադուլներ են հայտարարում։ Ամենամեծ ցույցերից մեկը տեղի ունեցավ 1931 թվականի հոկտեմբերի 27-ին։ Այդ օրը Լոնդոնում հավաքվեց 250 հազար գործազուրկ։ Ցույցը ուղղված էր ընդդեմ կառավարության։ Ցույցի մասնակիցները պահանջում էին աշխատանք կամ նպաստի բարձրացում։ Ցույցը ցրելու համար ոստիկանությունը ստիպված եղավ կիրառել զենք։ Ոստիկանները մի քանի հարյուր ցուցարարների ձերբակալեցին։

Ներկայումս Անգլիայում գործազուրկների թվի աճի հետ միասին աճում է նաև նրանց դժգոհությունը։ Գործազուրկները ցույցեր են կազմակերպում, հանրահավաքներ են անում, գործադուլներ են հայտարարում։ Ամենամեծ ցույցերից մեկը տեղի ունեցավ 1931 թվականի հոկտեմբերի 27-ին։ Այդ օրը Լոնդոնում հավաքվեց 250 հազար գործազուրկ։ Ցույցը ուղղված էր ընդդեմ կառավարության։ Ցույցի մասնակիցները պահանջում էին աշխատանք կամ նպաստի բարձրացում։ Ցույցը ցրելու համար ոստիկանությունը ստիպված եղավ կիրառել զենք։ Ոստիկանները մի քանի հարյուր ցուցարարների ձերբակալեցին։

Ներկայումս Անգլիայում գործազուրկների թվի աճի հետ միասին աճում է նաև նրանց դժգոհությունը։ Գործազուրկները ցույցեր են կազմակերպում, հանրահավաքներ են անում, գործադուլներ են հայտարարում։ Ամենամեծ ցույցերից մեկը տեղի ունեցավ 1931 թվականի հոկտեմբերի 27-ին։ Այդ օրը Լոնդոնում հավաքվեց 250 հազար գործազուրկ։ Ցույցը ուղղված էր ընդդեմ կառավարության։ Ցույցի մասնակիցները պահանջում էին աշխատանք կամ նպաստի բարձրացում։ Ցույցը ցրելու համար ոստիկանությունը ստիպված եղավ կիրառել զենք։ Ոստիկանները մի քանի հարյուր ցուցարարների ձերբակալեցին։

Ներկայումս Անգլիայում գործազուրկների թվի աճի հետ միասին աճում է նաև նրանց դժգոհությունը։ Գործազուրկները ցույցեր են կազմակերպում, հանրահավաքներ են անում, գործադուլներ են հայտարարում։ Ամենամեծ ցույցերից մեկը տեղի ունեցավ 1931 թվականի հոկտեմբերի 27-ին։ Այդ օրը Լոնդոնում հավաքվեց 250 հազար գործազուրկ։ Ցույցը ուղղված էր ընդդեմ կառավարության։ Ցույցի մասնակիցները պահանջում էին աշխատանք կամ նպաստի բարձրացում։ Ցույցը ցրելու համար ոստիկանությունը ստիպված եղավ կիրառել զենք։ Ոստիկանները մի քանի հարյուր ցուցարարների ձերբակալեցին։

ՀԱՅ ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՈՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՒ ՄԵՐ ԴԻՐՔՈՐՈՇՈՒՄԸ

Ինչպէս գիտենք, Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովը ընտրեց նոր կառավարութիւն մը, որ կազմուեցաւ Դաշնակցական, Ռամկավար եւ Ազատական կուսակցութիւններու ներկայացուցիչներէ։ Ինչպէս նաեւ գիտենք, այս կառավարութիւնը ստանձնեց իշխանութիւնը ծանր պայմաններու մէջ։ Ներքին կեանքի մէջ տիրող անկարգութիւնները, ինչպէս նաեւ Հայաստանի դէմ ուղղուած թշնամական ոտնձգութիւնները, որոնք կը սպառնային անգամ անոր գոյութեան, ստիպեցին նոր կառավարութիւնը ամէն ջանք թափել ներքին կեանքը կարգի դնելու եւ երկրի պաշտպանութիւնը կազմակերպելու համար։

Ներքին կեանքի մէջ նոր կառավարութիւնը ձեռնարկեց ամէն միջոցի դիմելու, որպէսզի ոչ միայն վերջ դրուի ներքին անկարգութիւններուն, այլ նաեւ ամրապնդուի պետական իշխանութիւնը։ Ներքին կեանքի մէջ ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկը կը կազմէ անկասկած հողային հարցը։ Ինչպէս գիտենք, Հայաստանի մէջ հողերու մեծ մասը կը պատկանի մեծահարուստներու, որոնք կը շահագործեն գիւղացիութիւնը։ Հողային հարցի լուծումը կը կազմէ ամենէն կարեւոր խնդիրը, որ կը սպասէ իր լուծումին։ Ներկայ կառավարութիւնը ամէն ջանք պիտի թափէ այդ հարցը լուծելու համար։

Ներքին կեանքի մէջ նոր կառավարութեան ամենէն կարեւոր գործերէն մէկը կը կազմէ ներքին պարտքերու հարցը։ Ինչպէս գիտենք, Հայաստանի Հանրապետութիւնը ունի մեծ պարտքեր, որոնք կը սպառնան անոր գոյութեան։ Ներկայ կառավարութիւնը ամէն ջանք պիտի թափէ այդ պարտքերը վճարելու համար։

Ներկայ կառավարութիւնը ամէն ջանք պիտի թափէ նաեւ ներքին կեանքի մէջ կարգ ու կանոն հաստատելու համար։ Ինչպէս գիտենք, Հայաստանի մէջ ներկայիս կը գտնուին բազմաթիւ զինուորական խումբեր, որոնք ոչ միայն չեն ենթարկուիր կառավարութեան, այլ նաեւ կը սպառնան անոր գոյութեան։ Ներկայ կառավարութիւնը ամէն ջանք պիտի թափէ այդ խումբերը զինաթափ

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՄԱՐՍԷՅԼ.—Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին
Brébant Marseillaiseի շքեղ սրահին մէջ, 146-148 Ave. de Chartreux
առնել՝ թիւ 41, 48 եւ 53 հանրակառքերը
կը խօսին՝ ընկերներ Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ
Լ. ԳԵՒՈՆԵԱՆ եւ Հ. ՍԷՐԷՆԿԻՒԼԵԱՆ
Զինուորական ֆանֆար, երգ, արտասանութիւն, նուագ եւն.։
Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ

ԼԻՈՆ.—Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին
Գ. Թաղապետարանի սրահը
կը նախագահէ ընկ. Ս. ԹԱԹՈՒԼ
կը խօսի՝ ընկ. Ա. ԱԲՕԵԱՆ
Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն։ կը մասնակցի Տէսինի «Կոմիտաս» երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Ա. Մելքոնեանի։ Մանրամասնութիւնները յայտրդաբար։
Մուտքը ազատ է

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻՒԻ.— Վաղը կիրակի ժամը 2.30ին
կը խօսի ընկ. Ա. ԳԱՒՈՆԷ

ՍԷՆ ՇԱՄՕՆ.— Վաղը կիրակի ժամը 2.30ին
Սալ տը Հօնֆէրանսի մէջ
կը խօսի ընկ. ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ
Հանդէսէն վերջ ընկերական ժողով, ներկայ կ'ըլլայ կ. կ.ի ներկայացուցիչը։

ՍԷՆ ԹՒԷԹԻԷՆ.— Վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Harmonie de St. Etienneի շքեղ սրահին մէջ, Ave. du Président Faure (սինեմա Լուայեալի կից).
կը խօսի ընկ. Ս. ԹԱԹՈՒԼ
Հանդէսէն յետոյ ընկերական ժողով, ներկայ կ'ըլլայ կ.կ.ի ներկայացուցիչը։

ՏԷՍԻՆ.— կիրակի ժամը 5.30ին Սինէմա Նովէլթի
կը խօսի՝ ընկ. Ա. ԱԲՕԵԱՆ

ԿԱՐՏԱՆ.— Վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Հ. Յ. Դ. Տան մէջ. մասնակցութեամբ Մարսէյլի կոմիտէին Արտասանութիւններ Գաբրիէլեանէ, Յակոբեանէ, Ուզունեանէ
կը խօսի՝ ընկ. Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼ-ՍԷՆ-ԼՈՒ ԿՐԱՆ ՓԷՆ.— 5 Հոկտեմբեր կիր. ցերեկ ժամը 2.30ին Պ. Ճանիկեանի «Կիլիկիա» թատերասրահը։
կը ներկայացուի՝ ԵԼԲԱՅՐ ԵԼԲՕՐ ԴԷՄ *կամ* ԽԱԻԱՐԻ ՄԷՋԷՆ
կը մասնակցի մարսիլացի Տրամաթիք Մտուտիայի խումբը

Հ. Յ. Դ.

ԳԱՒԱՌ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլօրիայի սրահին մէջ։

ՏԱՐՕՆ ՏՕՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլօրիայի սրահին մէջ։

ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ Հայր. Միութեան Ֆէսինի մասնաճիւղի ընդհ. անդամական ժողովը կ'որակի ժամը 2ին ճաշէ ետք Բէնզոնի ներքնայարկը. ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը ըլլարուի։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Կաբօ Կարպուչեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillants, Marseille. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։

—Կը փնտռեմ եղբայրս Օհաննէս Տէմիրճեան, (Եօզղատի Գաբապըրգ գիւղէն) որ 1917ին կը գտնուէր իր հօր Մկրտիչ Տէմիրճեանի հետ կեսարիա։ Չօրս մահէն վերջ լուր մը չունիմ, իր մասին։ ստոյգ տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր եղբօր Մարտիրոս կամ Յովսէփ Տէմիրճեանի, 13, Rue des Dominicains Marseille. կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէջ. Սէն Տընի, Ռէօվիւր։ Վէներական ախտեր, Ջերմախզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ կիր. 9 12։

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէջ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմախզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռաթոմուռ։ Ուղեմիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

Վարձու է մեկնումի պատճառաւ Rosnys)Boisի մէջ, pavillon մը 4 բիէս եւ խոհանոց, ջուր, կազ, ելեքտրականութիւն, տարեկան 3,800 ֆր., մանրամասնութեան համար դիմել A. Alekianի, 30 rue Bouret, Paris (19e).

Կ'ուզուի *աշկերտ մը տպարանի մէջ աշխատելու համար, լաւ պայմաններ, դիմել՝ Տպարան* Nersés, 65 rue Pascal:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H STEPHAN

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ՔԼԱՄԱՌԻ ՄԷՋ

Շոգեկառքի եւ ինքնակառքի կայարաններուն մօտ

Առեւտուր եւ լուսաւոր դիրք երեք սենեակ, ճաշասրահ, խոհանոց, Cabinet de Toilette, ջուր, կազ. ելեկտրականութիւն, կեդրոնական ջեռուցիչ եւ հեռաձայն։ Դիմել ամէն օր՝ 27 Rue Lazare Carnot, Clamart.

“ՇԱՆԹ,, ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԼՈՒՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԵՑՔԸ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ՏԱՐԵԳՐՔԻ Ա. ՏԱՐԻՆ 1931

Մեծադիր, պատկերազարդ եւ ճոխ բովանդակութեամբ
Վարչութիւն՝ Վ. Ռ. ԹԱՒԻՈՐԵԱՆ
Խմբագրութիւն՝ Մ. եւ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Տարեգրքին իրենց մասնակցութիւնը բերած են ժամանակակից ծանօթ գրագէտներ։

Փափաքողներուն կը ղրկուի բովանդակութիւնը, ժամեւոր թուղթի վրայ տպագրուած. կը պահուի բոլոր գրավաճառներուն մօտ։

Գինը՝ Թրանսա, Սուրիա, Պալքաններ եւ Թուրքիա 40 ֆրանք. Ամերիկա, Անգլիա, Եգիպտոս եւ Պարսկաստան 2 տոլար։

Ապապրանքները բացարձակապէս կանխիկ։

Դրամական ամէն առաքում, ինչպէս նաեւ նամակ, յօդուած եւ նկար ղրկել ընդհանուր հասցէին, «Chanth», Arts et Lettres, 94 rue Lafayette, Paris (10e).

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ ԳՐԱՏՈՒՆԸ, դպրոցական վերաժուռի առթիւ, նպաստաւոր պայմաններով ֆրանսերէն ամէն տեսակ դասագիրքեր կը հայթայթէ հայ աշակերտներուն։

Գրատան մէջ կան Larousseի, Hachetteի, A. Colinի, A. Micheli *եւ ֆրանսական բոլոր մեծ տուներու հրատարակութեանց ճոխ մթերք մը։*

Լոյս տեսաւ Larousseի *1931ի բառարանը, գին 34 ֆրանք, Մատենավաճառներով կը հայթայթենք Լարուսի բոլոր հրատարակութիւնները (*Larousse du XXe siècle, Larousse Médical, Commercial, Universel *եւայլն։*

Պահանջուած ամէն գիրք կը հայթայթենք անմիջապէս։

Գաւառի եւ արտասահմանի դպրոցներն ալ կրնան դիմել մեզ Librairie H. Samuel, 51 Rue Monsieur le-Prince, Paris (5). Tél. Danton 88-65, Métro Odéon.

“ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԳՐԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ,,

Հայերէն ուղղագրութիւն, քերականութիւն ու շարադրութիւն սորվեցնելու սիստեմատիկ մշակուած դասեր, հիմնուած ինքնաշխատութեան վրայ։

Ա. գիրքը դպրոցական Ա. եւ Բ. տարիներուն համար, գինը 7 ֆր.։

Բ. գիրքը դպրոցական Գ. եւ Դ. տարիներուն համար, գինը 9 ֆր.։

Շատ օրինակներով գնողներուն հարիւրին 20 զեղչ։ Ամէն պատուէր կանխավճար։

Դիմել հետեւեալ հասցէով. Mme. D. Segbossian, 11 Ave. Ed. Branly, CHAVILLE, (S. et O.), France,

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ

22 Rue de Sommerard, Paris Ve

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ, պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ։
կոկիկ եւ մաքուր սրահ։ Խնամեալ սպասարկութիւն.
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ԶԵՐ ԱՅՍ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷՆ

24 Rue Bergère PARIS (9) Tél. Prov. 05-49

ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Ստիպողական մեկնումի պատճառաւ ծախու է դերձակի խանութ մը որ ունի բնակութեան յարմար սենեակ մը եւ բակէն օգտուելու իրաւունք։ Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Պայ՝ 6 տարի, վարձք՝ տարեկան 3000 ֆրանք։ Իրաւունք կայ ուրիշ գործով զբաղելու (բացի նպարավաճառութենէ)։

Մանրամասնութիւններու համար դիմել Կ. Մուրատեանի, 119 Rue Pelleport, մէթրօ Pelleport.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

CABINET DU RHONE

Lyon — 56, Rue Centrale, 56 — Lyon
R. C. Lyon A. 82,430 (près Place des Jacobins), Tél. Franklin 04-84
Տէր եւ Տնօրէն Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՈՐԴԻ

Կարող փաստաբաններու գործակցութեամբ կը ստանձնենք ամէն կարգի դատեր, բոլոր դատարաններու առջեւ։ Արագ եւ մատչելի պայմաններով կը հայթայթուի Ֆրանսա մտնելու հրամանագրեր. կը կատարուի քաղ. ամուսնութեանց, նահիւթալիզասիոնի, ամուսնալուծման, բասքօրի եւ բոլոր հիւպատոսարաններու մօտ՝ վիզէի, ինքնութեան թուղթերու կանոնաւորման գործողութիւններ։ Զանազան լեզուներով թարգմանութիւններ եւ խմբագրութիւններ։ Կանխիկ եւ մասնավճարներով կը հայթայթուի հող, բնակարան, եւ ամէն գործի յարմար վճռատատուններ։ Նպաստաւոր պայմաններով կը ստանձնենք կեանքի, հրդեհի եւ արկածներու դէմ ապահովագրութիւններ։ Դատական հետապնդումներու եւ ամէն կարգի պաշտ. գործողութեանց համար կը տրամադրուի նօթէռ, ալուէ եւ փաստաբան, որոնց գործակցութեամբ օրինական միջոցներով կը կատարուին ստանձնուած բոլոր գործերը։ Արտասահմանէն եւ Ֆրանսայի ամէն կողմերէն նամակով կատարուած դիմումներուն շուտափոյթ գոհացում կը տրուի։

Գրասենեակը բաց է՝ կիրակի եւ տօն օրերէն զատ ամէն օր՝ առաւօտները ժամը 8,30էն 12, կէս օրէ վերջ՝ 2էն 7։ Խորհրդակցութիւնք միայն առաւօտները, կամ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ԱՆՕԹ ԲԺԻՇԿ Տօքթ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

Բժիշկ՝ ընդհանուր հիւանդութեանց մասնագէտ՝ ներքին հիւանդութեանց (կուրծքի, մարսողական, միզային եւ ծնունդական գործարաններու).

Ամէն շաբաթ՝ երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 1—3ին գտնուի 29 rue dePlace des Fêtes: Polyclinique de Belleville, Tél Nord 96—61։

Տան հասցէ 54 Route de Saint - Leu et Deuil, La Barre, Enghien, (S. et O.). Tél. Deuil 52.

Տօքթ. Ա. Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.
Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ։ ցատուկ յարկաբաժին Վէներական եւ *Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ո. կորի*, ջդային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ։
կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

ՀԱՒԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Ցէր եւ Ցնօրէն՝ Տօքթ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ



Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանել լաւ ուտելով, անարատ ձուկ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուիլ համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է խուսափել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ և թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հաժեղ կերակուրներուն

Արեւելեան նուագ ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN
24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert
Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։
Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարմարիքի, ժողովրդական, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիրը համեղը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հանրածանօթ ապուխտագործ եւ ապուխտավաճառ

HAIG MARACHLIANի

Fabrique des salaisons Orientales
16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE
որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մթերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue des Petites Maries MARSEILLE.
կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծ եւ փոքրաքանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԵՐՋԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE *Մէթրօ՝ Պէլվիլ*
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ
ԹԱՐՄ ԼԱԻ ԱԺԱՆ

AU · CISEAU D'OR

ԺՈՐԺ ՃԷՊԷՅԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳՕՏ ԴԵՐՁԱԿ, ԱՐՈՒՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ
20 Ave. Camille Pelleton *Թէլ. 71—10* Col. Marseille

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգելի հայ հասարակութեան, որ ստացած եմ ձմեռնային եղանակի յարմար, բազմատեսակ ապրանքներ։ Մեր մօտ պիտի գտնէք տոկուն կերպասներ, մաքուր կար, անժրջելի գիներով։ Մէկ անգամ այցելելը բաւ է հաժոզուելու համար։

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
5
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
5 OCTOBRE 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1383

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

(ԾՆՈՒՆԴԸ)

երկնէ՛ր երկին եւ երկիր,
երկնէր ե՛ւ ծիրանի ծով...

1890ի աշնան, հայ քաղաքական մտքի յանդուգն ու կորովի ներկայացուցիչները հիմքը կը դնէին «Հայ Յեղափոխականների Դաշնակցութեան», ծնունդ տալով, վերջապէս, այն մարտիկին, որ քառասուն տարի անընդհատ ազատութեան ձայնը պիտի հնչեցնէր գետնատարած հայ իրականութեան մէջ:

Հրաշք ծնունդ մը, որ յարութիւնն էր փոշիացած ցեղին: Ու զինուած կեանք մը, որ անսահման զոհողութեան եւ գմայլելի ազատամարտներու ժառանգութիւնը պիտի բերէր մեր օրերու սերունդին:

Վերջին դարերու Հայոց պատմութեան քաղաքական ամէն մեծարժէք երեւոյթն է Դաշնակցութեան ծնունդը եւ կեանքը: Քառասուն տարուան շէմին կանգնած՝ ժառանգորդ այս անցեալի մեծագործութիւններուն, անհաշիւ զոհողութիւններուն եւ բարոյական մեծ ըրամազլուխին, հայ ժողովուրդը, պահ մը պիտի կենայ, չափէ ու կշռէ արժէքն ու ծանրութիւնն այն մեծ իրողութեան, որ հայ յեղափոխութիւն կը կոչուի, որ փոթորիկի պէս եկաւ՝ բռնութեան գարշելի փոթորիկին դիմաց, որ անցաւ արեան ծովէն, ուժասպառ ու մինակ, փոթորկուեցաւ, բայց փոթորիկներէ մտրակուած՝ քալեց, մի՛շտ քալեց՝ ազատութեան դռներուն հասնելու համար:

Քանի մը կիրակնօրեայ զրոյցներ հայ ժողովուրդին եւ մանաւորապէս՝ նոր սերունդին հետ, նոր սերունդը որ նոր հորիզոններ պիտի կտրէ անցնի՝ միշտ ի խնդիր ազատութեան:

Պատմութիւնը:

Հ. Յ. Դաշնակցութեան ծնունդը տեղի ունեցաւ երկար երկունքէ յետոյ, երբ քաղաքական միտքը հասունցած էր, բայց ազգը ֆիզիքապէս անուժ բազմութիւն մը կը ներկայացնէր, մեծ մասը ստրուկ ու ճակատագրապաշտ: Թաթարական մահրի երկար դարեր նստած էր հայ ժողովուրդի կուրծքին, պատմութիւնը թաւալած էր մշտատեւ խաւարի մէջէն, ու բռնութեան փոշին հազար տարի խաւ առ խաւ նստած էր մեր ժողովուրդի հոգիին վրայ, ազատութեան բոլոր նշոյլները մարեցնելով: Այդ անհուն խաւարի մէջէն, երբեմն երբեմն լոյսեր պլպլացին, ու քաոսին մէջ ճապղեցան: Հայ ազգը հաւաքաբար, ու հայ մարդը անհատաբար՝ շուք դարձան, միայն հին յուշարձաններու առջեւ մոմ վառելով: Բայց փոշիին տակ անթեղուած մնաց կրակի կտորը մեր պապերուն, անմար կրակը ազատ ու անկախ ապրելու, նորէն՝ հին օրերուն պէս:

Այո՛, Հայաստանի օջախներու հին եւ աւանդական սովորութեամբ, թանձր փոշիին տակ անմար մնաց ազատութեան կրակը: Ու այնքան երկար, որ կարծուեցաւ թէ վերջին կայծերն ալ մարած են: Սակայն հայ ժողովուրդը բռնուեցաւ վերածնունդի տաժանելի երկունքէ մը, քաշուած իր կողերը պրկեց, ցամքած աւիշին վերջին կաթիլը քամեց, անժառանգ մօր մը հեւքով ցնցուեցաւ՝ ապրելու եւ ժառանգ մը ապագային յանձնելու համար: Վերածնունդի տասնամեակներն իրարու յաջորդեցին: Հայ ժողովուրդի ընտիր զաւակները փոշիի կարծրացած խաւերը փշրեցին, անկարելիի դէմ պայքարեցան, խաւար մթնոլորտի մէջ ճեղք մը բացին, ու տեսան որ դարաւոր անթեղուած կրակը կ'առկայծէր:

Հ. Յ. Դաշնակցութիւնն աշխարհ եկած էր հաւաքական երկունքէն, ջերմ ու հաւատաւոր մթնոլորտի մը մէջ:

Հայոց քաղաքական օջախը, քառասուն տարի առաջ, այս օրերուն, սկսաւ ջերմացնել հովերուն ցրուած բազմութիւնները, հիմքը դրաւ Հայ յեղափոխական ուժին, կամքերը կեդրոնացուց, եւ համազգային գաղափարի խարիսխը նետեց իրաւազուրկ ժողովուրդին մէջ, որ հակառակ անօրինակ թշուառութեան եւ ստրկութեան՝ համառ դարձած՝ կառչած մնացած էր Հայաստանի ժայռերուն, ու սերունդէ սերունդ աւանդած էր խորհրդաւոր ու անմար կրակը:

Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը հրապարակ կուգար երեք հիմնական գաղափարներով:

Ա.— Ազատել հայ ժողովուրդը քաղաքական եւ տնտեսական գերութենէն, որով, հայոց ազատագրական գործը համազգային նպատակ մըն էր, որուն պիտի լծուէին բոլոր հայերն անխտիր: Ոչ ոք իրաւունք ունէր հրաժարելու այս սրբազան պարտականութենէն:

Բ.— Հայ ժողովուրդը պիտի կրնար տիրանալ իր ազատութեան, ամէնէն առաջ, յոյսը դնելով իր սեփական ուժին վրայ: Հետեւաբար պիտի զինուէր եւ յեղափոխութեան անողոք ճանապարհով՝ դիմէր դէպի իր վերջնական նպատակը:

Գ.— Ազատագրական անողոք պայքարը մղելու համար, անհրաժեշտ էր միացնել բոլոր յեղափոխական անհատները, խումբերը եւ հոսանքներն ու ստեղծել հայ ժողովուրդի կամքերու դաշնակցութիւն մը, մէկ նպատակով, մէկ կէդրոնով, որ պիտի ունենար միատեսակ եւ ծրագրուած շարժումներ:

Ահա, այս երեք հիմնական սկզբունքները որդեգրուեցան հայ քաղաքական ղեկավարներու կողմէ եւ հիմքը դրուեցաւ «Հայ Յեղափոխականների Դաշնակցութեան» որ տէր դարձաւ հայ ժողովուրդի քաղաքական օջախին:

Օրհնեա՛լ ծնունդ:

կ. Ս.

ՕՐ ԸՍՏ ՕՐԻՆ

Քիւրտ հրոսախումբեր Պիթլիսի վրայ

Պիթլիսէն կը հաղորդեն թէ Ախլաթի ճամբուն վրայ Քիւրտերէ կազմուած հրոսախումբ մը յարձակում գործած է բեռնատար ու մարդատար երկու ինքնաշարժներու վրայ: Աւազակները Հասիտ անուն շարժավարի մը ինքնաշարժին վրայ յարձակած են Սաքալ Թութան կոչուած տեղին մէջ: Ինքնաշարժը ամբողջ արագութեամբ փախչիլ սկսած է, իր ետեւէն քշելով բեռնատար ինքնաշարժ մըն ալ: Բաւական առաջանալէ վերջ, սակայն, ձորին մէջէն երեւան կ'ելլեն ուրիշ զինեալ ձիաւոր Քիւրտեր, որոնք առջեւէն գացող ձիապանները կողոպտած էին, եւ կը սկսին ինքնաշարժին ետեւէն իյնալ, անդադար կրակելով:

Ինքնաշարժները յաջողած են ազատիլ իրենց ճամբորդներով. ճամբորդներէն մէկը ոտքէն վիրաւորուած է հրոսակներուն արձակած գնդակներէն: Վանի ոստիկան-զինուորները հետապնդելու ելած են:

**** Մուշէն կը հաղորդեն թէ Ֆէրզէնտի անուն հրոսապետ մը, ամէն տարուան պէս աւարառութիւն ընելու համար երբ Թրքական սահմանը կ'անցնէր, սպաննուած է:*

Ֆրանսա եւ բոլշեւիկ. արտածումներ

Նախարարաց խորհուրդին մէջ երէկ, առեւտրական եւ երկրագործական նախարարները ներկայացուցին հրովարտակ մը որ վաւերացուեցաւ եւ որուն համաձայն, ասկից վերջ, ռուսական ապրանքները, մասնաւորաբար արմտիք, միս, հաւկիթ, շաքար, փայտ, կտաւ, սոսինձ, եւայլն, չպիտի կրնան Ֆրանսա մտնել, առանց նախապէս ստացուած թոյտուութեան:

Այս որոշման պատճառն այն է որ, շնորհիւ պարտադիր ու բռնի աշխատութեան եւ մանաւանդ օրինականացած բռնագրաւումներուն, Ռուսիա կրնայ արտածել ամէն տեսակ ապրանքներ, որ եւ է երկրի ապրանքներու արտադրութեան արժէքէն ալ աժան գիներով: Այս կերպով, Ռուսիա կը յուսայ համաշխարհային շուկային վրայ առաջ բերել գիներու մեծ տագնապ մը, որ օտար երկիրներու արտադրութեան կարողութիւնը չլատելով, պիտի ստիպէ նաեւ ընդհ. դժգոհութիւն եւ թերեւս յեղափոխութիւն: Այսպէս է որ կէնտինարը (50 քիլօ) 60 ֆրանքէն, Ռուսիա կը ծախէ ուզուած քանակութեամբ ցորեն, գին մը որուն առջեւ ֆրանսական որ եւ է արտադրող չի կրնար տոկալ:

Բոլշեւիկներու այս տնտեսական յարձակման առջեւ, Ֆրանսա ուրեմն, ստիպուած կը դիմէ պաշտպանութեան այս միջոցին:

Ֆրանսայի առեւտրական նախարարը այս առթիւ մասուլի ներկայացուցիչներուն ըրաւ հետեւեալ յայտարարութիւնները:

— Նախ, պէտք է յայտնեմ թէ ներածումներուն դէմ արգելք մը չէ որ կը դնենք, այլ ռուսական արտածումներու վրայ, հսկողութեան միջոցներ է որ ձեռք կ'առնենք:

«1930ի առաջին վեց ամիսներուն, Ֆրանսա ներածուած է 441 միլիոն ֆրանքի խորհրդային ապրանքներ: Նոյն շրջանին սակայն, Ֆրանսայէն Ռուսիա մտած է ընդամէնը 119 միլիոն 627,000 ֆրանքի ապրանք: Այս կացութիւնը անընդունելի է, մանաւանդ որ Ռուսիա յաճախակի գնումներ կը կատարէ արտասահմանէն եւ շատ անգամ ֆրանսական դրամով է որ կը կատարէ իր վճարումները:

Կարգ մը ուրիշ բացատրութիւններէ յետոյ, նախարարը աւելցուց թէ տնտեսական պատերազմ չէ որ կը յայտարարուի Ռուսիոյ դէմ, այլ պարզապէս, խորհրդային առեւտրական գործունէութիւնն է որ Ֆրանսա կատարուած ներածումներու առթիւ հակակշռի կ'առնուի այս կերպով:

Խորհրդային բանակին ռազմափորձերը

Շուէտական թերթ մը աշխարհի ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ կարմիր բանակի ռազմափորձերուն բացառիկ կարեւորութեան վրայ, այն պատճառով որ այս ռազմափորձերու ընթացքին, կիրարկութեան կը դրուին խորհրդային պատերազմական նոր սկզբունքները որոնցմով, միանգամայն գործակցութիւնը կ'ապահովեն օդանաւերուն, թնդանօթաձգութեան, հետեւակ զօրքերուն եւ հրասայլերուն:

Ըստ խորհրդային սպայակոյտի հրահանգներուն, գործողութիւնները պէտք է կատարուին ապագայ պատերազմի պայմաններուն կանխատեսութեամբ: Ժողովուրդը պիտի շարժի, ինչպէս իսկական պատերազմի մը ընթացքին:

Բանուորական եւ գիւղացիական պատգամաւորներ պիտի հետեւին գործողութիւններուն: Օդանաւորդութեան բոլոր ստորաբաժանումները, օդային քիմիական պաշտպանութեան կամաւորական կազմակերպութիւնները, զօրակոչի պիտի ենթարկուին:

Շուէտական թերթը կը հաւատայ թէ օդանաւային պաշտպանութեան յատուկ կատարեալ միջոցներ ունի Ռուսիա:

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 16ԻՆ

ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՆԿԱՏԻ ԱՌՆԵԼ ԹՈՒԼԿԱՆԸ

Լաւերի դահլիճին շուրջ

Էնկիւրի, 3 հոկտ.— Բուռն վիճաբանութիւններէ վերջ, Թուրք Ազգ. ժողովը 12ի դէմ 149 ձայնով, վատահութիւն յայտնեց Լաւէրի նոր դահլիճին:

Վիճաբանութեանց ընթացքին, Ֆէթհի հերքեց այն զրոյցները թէ ինքն ուժ պիտի տայ արտաքին պարտքերու վերաբերեալ համաձայնութեան կիրարկումին:

Ժողովէն յետոյ, Մուսթաֆա Քէմալ եւ «Ազգամ» թերթի տնօրէնը տեսակցութիւն մը ունեցան, Լաւէրի եւ Ֆէթհիի ներկայութեան:

Մուսթաֆա Քէմալ կրկին յայտնեց «Ազգամ»ի տնօրէնին թէ, եթէ որեւէ առթիւ անհրաժեշտութիւն ծագի, ինքը պատրաստ է ստանձնելու վարչապետութիւնը, բայց այդ պարագային, պիտի հրաժարի հանրապետութեան նախագահութենէ: Այս երկու պաշտօններու միանգամայն ստանձնումը հակառակ ըլլալով իր հանրապետական սկզբունքներուն(?), չի կրնար Թուրքիոյ մէջ Ամերիկայի կառավարական վարչաձեւին կիրարկումն ընդունիլ:

Թուրքիա տուրքերը կը զեղչէ

Էնկիւրի,— Խալքի վերջին նիստին, ելմտական գործավարը պարզեց տուրքերու մասին իր ծրագրած բարեփոխումները: Ասոր վրայ սկսան վիճաբանութիւնները որոնք տակաւին կը շարունակուին: Առնուած տեղեկութեանց համաձայն, ժողովուրդին ի նպաստ հիմնական բարեփոխումներ պիտի կատարուին տուրքերու քանակին եւ գանձման ձեւին մէջ:

Կալուածահամարի օրէնքը, որ հինին ճիշդ հակառակն է, այս տարի 15 նահանգներու մէջ պիտի գործադրուի: Այս օրէնքին համաձայն, կալուածներու արժէքները նախ պիտի գնահատուին Ծերերու ժողովներուն եւ մուխթարներուն միջոցաւ: Ասոնց դէմ առարկելու իրաւունք պիտի ունենայ ելմտական գործավարութիւնը:

Որոշուած է որ կալուածական («մուսաղգաֆաթ») տուրքերը 100ին 50 զեղչուին: Իսկ քաղաքներու մէջ գտնուող թափուր գետիններէն եւ ճախճախուտ տեղերէն տուրք չպիտի գանձուի.

Մինչեւ հիմա ամէնէն աւելի գանգատ կար տուրքերու քանակին ճշդման դէմ: Որոշուած է այս հարցին մէջ առաւելագոյն դիւրութիւնը տալ ժողովուրդին:

Միայն դրամատուներու ընկերութիւնները պարտաւոր պիտի ըլան շահառուրքի յայտարարութիւն տալու: Միւս հաստատութեանց եւ վաճառատուներուն տուրքը պիտի ճշդուի մօտաւոր կերպով եւ համաձայն իրականացած հաշիւներու: Բայց եւ այնպէս այդ հաստատութիւնները կրնան նաեւ յայտագիր տալ:

Ատրատի ապստամբներուն համար

Էնկիւրի, 29 (Ա. Գ.)— Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, Արեւելեան վերջին դէպքերու ընթացքին նահատակուած ապստամբներուն դերեզմանները պիտի ամփոփուին մէկ տեղ, եւ Գարաքէօսէի մէջ յիշատակարան մը պիտի կանգնուի:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ.— երկաթուղիի ծանր արկած մը, որ կրնար մեծ աղէտի մը վերածուիլ, պատահեցաւ Ուրքաթ իրիկուն փարիզ. Սէն Լազարի կայարանին մուտքին վրայ, Գարտինէյի կամուրջին տակ: Մեծ արուարձաններու ապասարկութեան յատուկ կառախումբ մը, որ կը մեկնէր դէպի Մանթ, գարնուեցաւ պարապ կառախումբի մը: Բախումը սաստիկ եղաւ, Շոգեշարժին առաջքի մասը ամբողջովին քանդուեցաւ, անոր կռնակի Թղթատար կառքը փշրուեցաւ, իսկ անոր յաջորդ վակոնը, որ ձամբորդներով լեցուն էր, ելաւ բեկորներուն վրայ, ձամբորդներն սկսած էին սարսափահար դուրս Թափիլ, երբ նոյն պահուն, Հոլլէն Սէն-Լազար եկող կառախումբը վրայ հասաւ, իր կարգին փշրելով վտանգուած կառախումբին բեկորները, որոնք ինկեր էին իր ճամբուն վրայ, եւ ճզմելով երկու զոհեր:

Ընդհ. զոհերու Թիւն է 4 մեռեալ, 24 վիրաւոր:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ.— Ադրի առտու նոր ցնցում մը տեղի ունեցաւ Թեհրանէն 60 քիլօմեթր հեռու Դամավէնտի շրջակայքը. մեծ վնասներ կան: Բայց մանրամասնութիւնները կը պակսին:

ԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ ՊՏՈՑՏՆԵՐ.— Բոլշեւիկեան նաւային փոքր տորմիղ մը որ կը բաղկանայ մէկ յածանաւէ եւ երկու Թորփիլաձիաւածներէ, հասաւ Պոլիս, ուր պիտի մնայ երկու օր, յետոյ պիտի մեկնի դէպի Պիրէոն եւ Սեսինա:

ՎԵՍՈՒՎԻ ԲՈՐԲՈՓՈՒՄԸ.— Վեսուվի դիտարանէն կըհաղորդեն Թէ փոքր խառնարանին հիւսիսային խարիսխին վրայ բացուած ճեղքուածքէն, լաւան կը հոսի աւելի առատ վերջին 24 ժամերու ընթացքին: Լաւայի ալիքներն սկսած են իջնալ դէպի դժոխքի հովիտը, խառնարանին մօտ լաւայի հոսանքին լայնութիւնն է վեց մեդր եւ վայրկեանը չորս մեդր արագութեամբ կը հոսի, կրակի բերնին տրամագիծն է մօտ 30 մեդր: Շրջակայ բնակչութեան համար անմիջական որեւէ վտանգ չկայ:

ՊԵՐԼԻՆԻ ՌՈՒԻՍ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Պերլինի բոլշեւիկեան դեսպան նշանակուեցաւ Լէոն Քէնչուք, խորհրդային առեւտրական գործավարին արդի օգնականը, որ նախապէս եղեր էր Լոնտոնի խորհրդային առեւտրական ներկայացուցիչ մինչեւ 1926:

Ս. Զ.

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԵՎ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԸ

Ս. Զ.

Հայ գրականության հարցերի ու նվաճումների մասին խոսելիս, ինչպես որ ամեն մի ուրիշ հարցի մասին էլ, մենք պետք է ելնենք մեր ժամանակի, մեր ապրած ժամանակի տեսակետից։ Մենք պետք է ելնենք մեր ժամանակի ամենաառաջավոր գաղափարներից, մեր ժամանակի ամենաառաջավոր գաղափարներից, որոնք ոչ միայն ներկայացնում են մեր ժամանակի ամենաառաջավոր գաղափարները, այլև ամենաառաջավոր գաղափարները ներկայացնում են մեր ժամանակի ամենաառաջավոր գաղափարները։

Ինչպես հայտնի է, մեր ժամանակի

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅ-ՖՐԱՆԿԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐԻ)

Հիմն. թիվ 1 ապրիլի 5, 1921 թ.

ՈՐՈՇՈՒՄ Է ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրատ. թիվ 1 հունվարի 1, 1930 թ.

Խմբագրության և տպարանի հասցեն՝ Երևան, Աբովյան փող. թիվ 1

Հեռախոսներ՝ 56-78, 56-79, 56-80

Տպաքանակ 5000

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ նշանակել ընկեր Ալեքսանդր Խատիսյանին:

Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների ժողկոմ նշանակել ընկեր Ալեքսանդր Խատիսյանին՝ զբաղեցրած պաշտոնին զուգընթաց:

Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների ժողկոմ նշանակել ընկեր Գրիգոր Ղազարյանին՝ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների ժողկոմի տեղակալի պաշտոնից ազատելով:

Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների ժողկոմի տեղակալ նշանակել ընկեր Գրիգոր Ղազարյանին՝ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների ժողկոմ ընկեր Ալեքսանդր Խատիսյանի տեղակալի պաշտոնից ազատելով:

Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների ժողկոմի տեղակալ նշանակել ընկեր Ալեքսանդր Ղազարյանին՝ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների ժողկոմ ընկեր Գրիգոր Ղազարյանի տեղակալի պաշտոնից ազատելով:

Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների ժողկոմի տեղակալ նշանակել ընկեր Գրիգոր Ղազարյանին՝ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների ժողկոմ ընկեր Ալեքսանդր Խատիսյանի տեղակալի պաշտոնից ազատելով:

Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների ժողկոմի տեղակալ նշանակել ընկեր Ալեքսանդր Ղազարյանին՝ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների ժողկոմ ընկեր Գրիգոր Ղազարյանի տեղակալի պաշտոնից ազատելով:

**Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների ժողկոմ

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՏԷՍԻՆ.— Այսօր կիրակի ժամը 5.30ին Սինէմա Նովէլթի կը խօսի՝ ընկ. Ա. ԱԲՕԵԱՆ

ԿԱՐՏԱՆ.— Այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Հ. Յ. Դ. Տան մէջ. մասնակցութեամբ Մարսէյլի կոմիտէին Արտասանութիւններ Գաբրիէլեանէ, Յովոյեանէ, Ուզունեանէ կը խօսի՝ ընկ. Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻՒի.— Այսօր կիրակի ժամը 2.30ին կը խօսի Ընկ. Ա. ԳԱՒՕՆԷ

ՍԷՆ ՇԱՄՕՆ.— Այսօր կիրակի ժամը 2.30ին Սալ տը Ֆօնֆէրանսի մէջ կը խօսի ընկ. ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

Հանդէսէն վերջ ընկերական ժողով, ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը:

ՍԷՆ Թ'ԷԹԻԷՆ.— Այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Harmonie de St. Etienneի շքեղ սրահին մէջ, Ave. du Président Faure (սինէմա Լուայեալի կից).

կը խօսի ընկ. Ս. ԹԱԹՈՒԼ

Հանդէսէն յետոյ ընկերական ժողով, ներկայ կ'ըլլայ Կ.Կ.ի ներկայացուցիչը:

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւնները ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի*, ջղային, արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

ՁԵՐ ԱՅՍ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷՆ

24 Rue Bergère PARIS (9) Tél. Prov. 05-49

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, ընարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չիաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հմտեղ կերակուրներուն:

Արեւելեան նուագ ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ

ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐՈՒ ԱՄՍԱՎՃԱՐՆԵՐՈՎ՝

Շոգեկառքով կամ հանրակառքով 15 — 30 վայրկեան, կազ, ելեկտրականութիւն: Ամսավճար՝ սկսեալ 200 ֆրանկէ: Տուներու կառուցում, վճարման մեծ դիւրութիւններ. 15—տարուան մէջ: 15 տարի տուները ազատ են տուրքէ. պարտէզով բաստի villaներ, նոր բնակարանները գնելու կամ վարձելու համար, ամէն տեսակ գործողութիւններ, կալուածներու ու ծախ, գրաւ դնելու, ապահովագրութեան եւայլն:

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ՝ սկսուած է նոր հողաբաժիններու վաճառումը, Versaillesի մօտ Bois d'Arsyի մէջ 20 պատուած գեղեցիկ անտառով: Հաղորդակցութիւնը փարիզի հետ Gare Mont Parnasseէն ուղղակի, իսկ Gard Invalideէն St. Lazareէն Versaillesի գիծով: Տեսնել կարելի է ամէն ինքնաշարժով՝ ձրի: Մանրամասնութիւններու համար դիմել

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra և Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը *10—12* առաւօտեան եւ *4—7* կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը *10—1*: Հեռաձայն Provence *87—32* եւ *82—48*:

Տուներու շինութեան համար ձրի խորհրդակցութիւն մասնաւոր ճարտարապետի մը կողմէ Գ. եւ Շբ. օրերը ժամը 4-

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: 20—37

Կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12:

ՀԱՅՔ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-62

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բաղկանայ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու: Ակնաբոյժը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ ՁԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ սէն միշէլ Հեռաձայն Littré 34-49

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

7րդ տարի Ղեկավար՝ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ 116րդ ներկայացում

ԹԱՏՐՈՆ ALBERT IER 64 RUE DU ROCHER

Բացում 7րդ Թատերաշրջանի

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ՑԵՐԵԿՈՅԹ - ԵՐԵԿՈՅԹ

ի պատիւ դերասանուհիի

ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆԻ

Ա. անգամ ըլլալով պիտի ներկայացուի Մ. ՄէթԷրլինկի

ՄՕՆՆԱ-ՎԱՆՆԱ

պատմական հռչակաւոր Թատերախաղը (3 արար)

Բեմադրութիւն եւ Թարգմանութիւն Տ. ՆՇԱՆԵԱՆԻ

Կը մասնակցին՝ Փարիզահայ բեմի լաւագոյն ուժերէն՝ ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆ (Մօննա-Վաննա), Ա. ԴՄԲԼԹԵԱՆ (կիտօ), ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ (Մաոքօ), Շ. ՍԱՐԵԱՆ (Բրէնդիվալ), Ս. ՄԱԳՍՈՒՏԵԱՆ (Պօոսօ), Վ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ (Թոէվիւլդիօ), եւն.:

ՑԵՐԵԿՈՅԹ ԺԱՄԸ 15ԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ԺԱՄԸ 20.30ԻՆ

(երեկոյթը կ'աւարտի ճիշդ ժամը 23.30ին)

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԲԵՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ — 30 ՀՈԳԻ ԲԵՄԻ ՎՐԱՅ — ՃՈՒԽ ՏԷՐՈՒՈՐ ԵՒ ՀԱԳՈՒՍՏ

(Գիները սովորական) *Անպայման փնտռեցէք ճոխ յայտագիրը*

Տոմսերը կը ծախուին Հրանտ-Սամուէլ գրատունը 51 Rue Mr. le Prince. *Ճաշարան Լիլա*, 24 Rue St. Lazare *եւ ճաշարան Ֆլորիա* 61 Rue Mr. le Prince. *իսկ կիրակի առաւօտները եկեղեցւոյն դիմացի սրճարանը:*

ՀԻԻԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժանազէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթր. Սէն Տընի, Ռէօմիւր: Վէներական ախտեր, Ջերմախզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ոչ օդթկինեան եւ անդրժանիշակագոյն ճառագայթներով: Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8: Կիր. 9 12:*

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville

Place des Abbesses

Métro: Abbesses, Tél. Marc. 39-88

ՎԱՐՁՈՒԻ ՍՐԱՀՆԵՐ

Պարահանդէսի, հացկերոյթի, երեկոյթներու եւայլնի համար: Մասնաւոր գին Հայերու

EMPIRE Մխզթք-Շոլ՝ 37 Av. Wagram



ԴԻՒԱՑԻՔ

L. A. F. I. *4 Bld. Sébastopol*

ուր պիտի գտնէք ձեր ուզածվաճառատունը եւ ինչ գին որ ուզէք,

Docteur ès-sciences occultes

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Շբ.էն: 62 RUE DE LA ROCHEFOUCAULD բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ. MÉTRO PIGALLE.

ՄԱՆԱԳԷՍ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լերմամիզ.) եւ վարիսի Մասն. լապօռատուար: Ազգամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12,

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ — ԲԺԻՇԿ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցաւի կը քաշէ եւ կը դարմանէ ակռաները: Ոսկիէ ատամնաշար, ոսկրէ ակռաներ: Ձափաւոր գին: Խորհրդակցութիւն ամէն օր ժամը 9էն 8: 3 Bld. Bélville, Métro Mélnimontant.

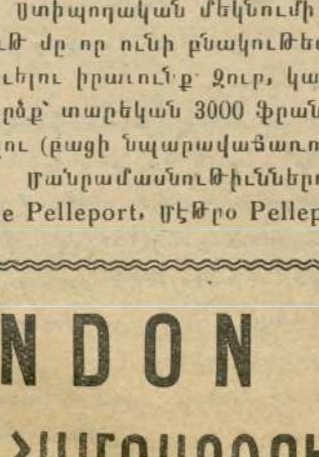
Վաճառք մեկնումի պատճառաւ Rosny s)Boisի մէջ, pavillon մը 4 բիէս եւ խոհանոց, ջուր, կազ, ելեքտրականութիւն, տարեկան 3,800 ֆր., մանրամասնութեան համար դիմել A. Alekianի, 30 rue Bouret, Paris (19e).

ԲԺՇԿ. եւ ՎԻՐԱԲՈՒԹԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)

Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10-12:



PLOMBERIE-COUVERTURE

ՋՈՒՐ ԿԱԶ

ԼՈԳԱՐԱՆԻ, ԵԻՆ.Ի ՁԵՏԵՂՈՒՄ

Կը ստանձնէ կապարի եւ զինկի ամէն տեսակ գործեր, մասնաւորաբար Ջուրի խողովակներու պետեղուս եւ նորոգութիւն: Դիմել նամակով՝

A. TATOULIAN*ի*

4 Ave. de la Porte d'Italie

ՎԱՐՁՈՒԻ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ՔԼԱՄԱՌԻ ՄԷՋ

Շոգեկառքի եւ հանրակառքի կայարաններուն մօտ Արեւոտ եւ լուսաւոր դիրք: երեք սենեակ, ճաշասրահ, խոհանոց, Cabinet de Toilette, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, կեդրոնական ջեռուցիչ եւ հեռաձայն: Դիմել ամէն օր՝ 27 Rue Lazare Carnot, Clamart.

ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Ստիպողական մեկնումի պատճառաւ ծախու է դերձակի խանութ մը որ ունի բնակութեան յարմար սենեակ մը եւ բակէն օգտուելու իրաւունք: Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Պայլ՝ 6 տարի, վարձք՝ տարեկան 3000 ֆրանք, իրաւունք կայ ուրիշ գործով զբաղելու (բացի նպարավաճառութենէ):

Մանրամասնութիւններու համար դիմել Կ. Մուրատեանի, 119 Rue Pelleport, մէթրօ Pelleport.

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert

Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ: Իրիկունները Արեւելեան նուագ:

Այցելեցէք, համոզուելու համար: Հարսնիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ:

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ

22 Rue de Sommerard, Paris Ve

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ: կոկիկ եւ մաքուր սրահ: Խնամեալ սպասարկութիւն.

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

Ընարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

LONDON PRESSING

15 RUE GERANDO, PARIS

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՀՈԳՏԱՆԵԱՆ

TÉL. TRUD. 15—12 Métro BARBÈS

Ձեր հագուստներու նորոգութեան, retourage եւ արդուկելու համար ունինք արդիական արհեստանոց եւ հսկայ շոգէ-արդուկ մեքենաներ:

Ձեզի կուտանք մեկ ժամէն միւսը ձեր հին հագուստը, խիստ նոր վիճակի մէջ եւ արդուկուած, ընդունինք առանձնասենեակներ հանուելու եւ հագուելու համար:

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
7
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
7 OCTOBRE 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1384

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՅՍՕՐ ԽՕՍՔ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Անցած ուշագրաւ երեւոյթ մըն է Ազգերու Դաշնակցութեան ելոյթը ընդդէմ Խորհրդային Միութեան առեւտրական արգելակողականին: Կարեւոր օրակարգերու կողքին, սահեցաւ, գրեթէ երեւոյթին, անմեղ առաջարկ մը՝ բոլշեւիկեան արտահանութեան դէմ միջազգային մէկ ճակատ կազմելու եւ դիմադրելու բոլշեւիկեան տնտեսական յարձակողականը, որ համաշխարհային շուկան յուզումի մատնած է:

Ակնյայտ առաջ մենք արիթն ունեցանք խօսելու ռուսական ապրանքի արտահանութեան եւ անոր հետեւանքներուն մասին: Այդ նշաններէն կ'երեւի որ առեւտրական շրջանակներու եւ արդիւնաբերութիւններու մասնակի մտահոգութիւնները ընդհանուր ելոյթ ունէին եւ ժամ էին բազմաթիւ կառավարութիւնները դիմադարձ համաձայնութեան մը գալու այդ առիթիւ: Ակնյայտ է որ այդ պետութիւնները ժամանակը հասած նկատեցին բոլշեւիկեան վտանգին դէմ մէկ ճակատ կազմելու: Առեւտրական ճգնաժամը նպաստաւոր առիթ մը կը ներկայանար՝ նման դաշնակցիւ քայլ մը առնելու համար: Նախաձեռնող պետութիւնները կ'ուզէին տնտեսական «խաղաղ» ջուրերու վրայէն նաւարկելով՝ հասնիլ միացեալ ճակատի մը, որ այսօր ցորենի գոյն կ'ունենար, բայց վաղը, չպիտի ուշանար քաղաքական գոյն ստանալու:

Փրնեւի մէջ տեղի ունեցած կարծիքներու փոխանակութիւնը ցոյց տուաւ որ բացի Գերմանիայէն եւ Իտալիայէն, հացած երկիրները համաձայն էին տրուած առաջարկին: Ճանապարհի այս որոշակի ճեղքուածը տնտեսական խնդրին քաղաքական կերպարանք մը կուտայ, որ պիտի անդրադառնայ միջազգային ուժերու փոխյարաբերութիւններու վրայ:

Խորհրդային Միութեան դէմ առեւտրական պաշտպանական միացեալ ճակատը չկազմուեցաւ: Որովհետեւ, Գերմանիոյ ներկայացուցիչները յայտարարեցին թէ չպիտի միանան այնպիսի որոշման մը, որ կրնար խանգարել իրենց եւ խորհրդային կառավարութեան քաղաքական յարաբերութիւնները: Թոյլ գացուց թէ պէտք ունի Ռուսաստանէն արտահանուած պարէնին, եւ թէ՝ իր արտածումները դէպի Խորհրդային Միութիւնը այնքան մեծ են, որ չի կրնար վտանգել:

Միւս պետութիւնները վերադարձան ժրնեւէն, անշուշտ անոնց վերջնական յաջողութեան, բայց վերադարձան այն համոզման համաձայնութեան մը գալու ամենէն դիւրին ձեւով մը, որ առանձնապէս խիստ միջոցներ ձեռք չպիտի առնեն, թոյլ չտալու որ ռուսական թալանուած ապրանքները հրապարակը ողողեն եւ ստեղծեն տնտեսական տագնապ մը, որ միեւնոյն ժամանակ՝ քաղաքական յաղթանակ մը նշանակուի Մուսկուայի աչքին:

Փրնեւի ելոյթը, սակայն, լոյսի տակ կ'առնէ միջազգային քաղաքական կացութիւնը: Իրերու այս դասաւորութեամբ, եթէ Խորհրդային Միութիւնը պատճառներ ունի ուրախանալու, որ Գերմանիան եւ Իտալիան իր քաղաքան նժարը կը ծանրացնեն, Ազգերու Դաշնակցութեան համագործակցութիւնը խանգարելով, չի կրնար չմտահոգուիլ մեծամասնութեան սպառնական դարձող խմբաւորութիւններէն:

Քաղաքական տեսակէտէն, նոր խորհրդակցութեան նիւթի դառնայ պետութիւններու հաւասարակշռութեան խնդիրը: Բոլշեւիկեան Ռուսաստանը զերագանցապէս զիջումներ ըրած է Թուրքիոյ, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ: Առաջին երկուքը, որպէս պարտուած պետութիւններ, Ռուսաստանի ծանրութեան պարպուելով՝ (առանց այդ չուանէն խեղդուելու) իրենց կշիռը կը ծանրացուցին: Իտալիա ինքնամփոփուելէ յետոյ, միշտ կասկածելի հակումներ յայտնաբերեց՝ իր բարեկամներու կամ դաշնակիցներու վրայ աւելի ազդելու համար:

Այս միջանկեալ քաղաքական խաղերը, որոնք հիմնական նկատի դրուած են, երբեք կոչուած չեն նպաստելու բոլշեւիկեան Ռուսաստանի հիմնական ծրագիրներուն: Բայց Մոսկուան պէտք է ունի ժամանակի, եւ ամէն բանէ վեր՝ իր առաջին բախտը կը կապէ ժամանակ շահելուն հետ: Մինչդեռ Խորհրդային Միութեան քաղաքական եւ տնտեսական ձեռնարկները բացայայտ գրգռիչ ձեւ կը ստանան եւ կը մղեն դրամատիրական պետութիւնները, հարկադրաբար՝ միանալ բոլշեւիզմի դէմ, պայքարը դարձնելով հերթական:

Այս կացութեան մէջ, չուանի վրայ խաղցող դրամատիրութիւնն ու բոլշեւիզմը իրար կ'արժեն: Հետեւանքներու մասին դատողութիւնները աւելորդ են, մանաւանդ կանխահաս: Թէ քանի մը խօսք կարելի է ըսել այս անցուդարձերու ճակատագրական օգուտի մասին, մեր մտածումը քաղաքականէ աւելի, մարդկային այն խոշոր զանգուածին կ'երթայ, որ Խորհրդային Միութեան սահմաններուն մէջ սովի եւ տառապանքի մատնուած է: Ու եթէ դրամատիրութեան շահերը արդէն հանդիսանան Ռուսաստանի ապրանքներու արտահանութեան, այն մխիթարանքը պիտի ունենանք թէ՝ այդ պարէնը կը հասնի միլիոն սովահարներուն բաժին պիտի մնայ:

Անշուշտ, եթէ բոլշեւիկեան անգթութիւնը չփտեցնէ ապրանքները, ժողովուրդը անտեսելով:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅՈՑ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻՆ

«Հայրենիք» այս խորագրով խմբագրականի մէջ կը գրէ (սեպտ. 16).

— «Բացառապէս շահեկան էին ամերիկեան մամուլին մէջ վերջերս երեւցած յօդուածները այն մասին թէ ի՛նչ գումարներ կը դրկեն արտասահման այս երկրին օտարացած բնակիչները:

Գնահատումներու համաձայն, վերջին տասը տարուան մէջ Ամերիկաբնակ օտարածինները արտասահման փոխադրած են 10,000,000,000 տոլար կանխիկ դրամ: 1920 Թուականին դրկուած է 700,000,000 տոլարի գումար մը, որ այս կարգի առաքումներու բարձրագոյն կէտը կը նկատուի: 1929ին դրկուած է մօտ 237,000,000 տոլար դրամ: Բոլոր տարիներու առաքումներու միջինն առնելով՝ Ամերիկաբնակ օտարածին քաղաքացիները արտասահմանի երկիրները կը դրկեն տարեկան 250,000,000 տոլարի գումար մը:

Նմանապէս արտասահման դրկուած տարեկան 250,000,000 տոլարի գումարը որեւէ կապ չունի Ամերիկայի արտասահմանեան առեւտուրին հետ, որ բոլորովին տարբեր բան է եւ պէտք չէ շփոթել անոր հետ: Այս 250 մլրիոնը օտարածին անհատներէ կամ հաստատութիւններէ դրկուած ընտանեկան, անձնական, մարդասիրական, մշակութային կամ հանրային նպատակներու յատկացուելիք գումարն է:

Հայերու յատուկ մասնաւոր գլուխ մը չի տեսնուիր: եւ եթէ եղած ալ է, կը հաշուուի Սովիէտ Միութեան մէջ: Այսուհանդերձ հարց կը ծագի թէ մրջին հաշուով ամերիկաբնակ հայերն ի՛նչ գումարներ կը դրկեն ամէն տարի Հայաստանի, Սուրիոյ եւ Մերձաւոր Արեւելքի կամ նոյնիսկ եւրոպայի իրենց ազգականներուն, բարեկամներուն եւ կամ հանրային բարենպատակ հաստատութեանց:

Վիճակագրական թիւեր շատ դժուար է գտնել: եւ արդէն միւս երկիրներուննալ հիմնուած է գնահատութեան վրայ, որ մօտիկ է ճշմարտութեան: Իսկ հայերու պարագան շատ աւելի դժուար եւ շատ աւելի կնճռոտ կը թուի:

Այս բոլոր դժուարութիւնները աչքի առջեւ ունենալով, դաբձեալ կը համարձակինք գուշակութիւն մը ընել, խորհելով որ վեր ի վերոյ գաղափար մը անգամ գուրկ պիտի չըլլայ մասնաւոր շահեկանութենէ եւ նոյնիսկ բարոյական արժէքէ:

Մեր կարծիքով Ամերիկահայը ետ չի մնար իտալացիէն եւ ցոյնէն դրամական առաքումի փութկոտութեան մէջ: Ամերիկաբնակ Իտալացիներու թիւը կը գնահատուի շուրջ 4,000,000, ցոյները աւելի շատ դրաւ կը դրկեն քան իտալացիները, որոնք ուժն անգամ աւելի շատ են քան ցոյները:

Եթէ Ամերիկաբնակ 150,000 Հայերէն մէկ երրորդը, այսինքն 50,000ը, ամէն տարի միջին հաշուով 100 տոլար կը դրկէ Հայաստան, Սուրիա եւ առհասարակ արտասահման, այն ատեն Հայերու դրամական առաքումները տարեկան առնուազն 5 միլիոն տոլարի կը հասնին:

Մենք առնուազն ըսինք, որովհետեւ գիտենք թէ շատ քիչ Հայեր կը գտնուին որ չեն օգներ արտասահմանի իրենց պարագաներուն:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ԿԸ ՓՈՐՁԵՆ
ՕՏԱՐՆԵՐՈՒԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԽԱՆԳԱՐԵԼ Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ՀԻՆԳ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ ՈՐՈՆՑ ՄԷՋ ՈՃՐԱԳՈՐԾԸ

Հակառակ հայ ամբողջ ժողովուրդին զգուշանքին ու դատապարտութեան, հայ համայնավար կոչուած յիմարները կը շարունակեն տեղ տեղ փաստը տալ իրենց անոպայ եւ ոճրագործ խառնուածքին: Այս անգամ ալ Լիոնի մէջ է դարձեալ, որ փորձեցին յագուրդ տալ Դաշնակցութեան դէմ իրենց այլասերածի կատաղի մոլուցքին, կաշառելով եւ իրենց կողմէ գործի լծելով օտարներ... իրենք մնալով մութին մէջ:

Հ. Յ. Դ, Լիոնի կոմիտէին նախաձեռնութեամբ, շաբաթ երեկոյ, Լիոնի Գ. Թաղապետարանի սրահին մէջ կը տօնուէր Հ. Յ. Դ. Քառասնամեակը խուռն բազմութեան մը ներկայութեամբ: Ժամը 8ի առեներն, երբ դեռ ժողովուրդը նոր սկսեր էր հաւաքուիլ եւ սրահը կէս մը պարապ էր, անծանօթ մը կը ներկայանայ սրահին դուռը եւ կը սկսի բաժնել բոլշեւիկեան հակադաշնակ թռուցիկներ (կը հրատարակենք վաղուան թիւով այս յիմարաբանութիւնը): Եւ երբ կը փորձէր սրահ մտնել, կը հանդիպի բուռն ընդդիմութեան մը:

Կատղած բոլշեւիկը, յանկարծ կը քաշէ դանակ մը եւ չորս հարուած կ'իջեցնէ մեր ընկերներէն Գայաճանեանի, վիրաւորելով զայն կուրծքէն, ձախ կողէն, ուսէն եւ բազուկէն: Եւ մինչդեռ այս անակնկալ ու վայրագ յարձակման առջեւ մեր ընկերները նախ օգնութեան կը փութային իրենց վիրաւոր ընկերոջ եւ զայն անմիջապէս կը փոխադրէին հիւանդանոց, ոճրագործը առիթէն օգտուելով, կը փախչէր: Բայց, մէկ քանի ընկերներ արդէն սկսեր էին զայն հետապնդել եւ շէնքէն 50 մեդր անդին, Մոնսէ փողոցին բերանը հասեր էին եւ տեսէին: Նեղը մնացած բոլշեւիկը որ միշտ դանակը ձեռքին մէջ էր պահեր, դարձեալ ետ կը դառնայ ու կը կը նետուի իր յարձակողներէն մէկուն վրայ, զայն վիրաւորելով երկու տեղէ: Երրորդ մը որ վիրաւորին օգնութեան կը փութար, ժան Պաթիսթ Միշել՝ Ֆրանսացի, իր կարգին, գլխուն կը ստանար բիւրի հարուած մը եւ զգայազրկ կ'իյնար գետին, մինչ կատաղի ոճրագործը, դարձեալ անոր գլխուն կ'իջեցնէր ուժգին կից մը, միեւնոյն ատեն վիրաւորելով նաեւ հայ մը եւս ձախ կողէն եւ բազուկէն:

Սակայն բազմութիւնը որ հետզհետէ ստուարացած էր, կը շարունակէր հետապնդել ոճրագործը որ դաշոյնը ձեռքին, կը ջանար խոյս տալ, երբ առանց վտանգը նկատի առնելու, ընդհ. քննիչ Մօրանտի եւ իր ընկերը Փիւժէ որ այդ պահուն հոն կը գտնուէին, նետուեցան ոճրագործին վրայ ու զայն զսպեցին, սակայն չկրցան զայն ազատել ժողովուրդին ձեռքէն, որ արդար ու խիստ պատիժ մը տուաւ անոր տեղն ի տեղօք:

Ոստիկանները յաջողեցան վերջապէս ոճրագործը ազատել ժողովուրդին ձեռքէն ու զայն տանիլ ոստիկանատուն գրեթէ մահամերձ վիճակի մէջ:

Հարցաքննութեան ընթացքին, ոճրագործը որ օտար մըն է փիէր Փիւիկրինիէ, 25 տարուս, յայտնեց թէ 15 օր առաջ միայն, Տիժոնէն եկած է Լիոն գործ փնտռելու եւ կը բնակի Լիոնի արուարձանը, Վիլլէօրպան, թէ նոյն իրիկունը, երբ կը թափառէր Լիոնի Գ. Թաղապետարանի շուրջը, անծանօթ մը մօտեցաւ իրեն եւ իրմէ խնդրեց որ 100ի չափ թռուցիկներ ցրուէ սրահին մէջ, փոխան 20 ֆրանքի...: Ոճրագործը ընդունեց, բայց չէր ուզեր սրահ մտնել, այլ կը գոհանար թռուցիկները տալով ներս մտնող հանդիսականներուն, առանց գիտնալու անոնց բովանդակութիւնը: Ըստ իր յայտարարութեան, ինքն է որ նախ յարձակման ենթարկուած եւ զարնուած է եւ թէ ինքզինքը պաշտպանելու համար էր որ դաշոյնը քաշած է:

Ոստիկանին հարցման թէ կը պատկանի՞ որ եւ է քաղաքական կուսակցութեան, ոճրագործը պատասխանեց.

— Սէնտիքալիստ եմ. բայց կը վստահեցնեմ թէ թռուցիկները յանձնող անձը չեմ ճանչնար:

Ոճրագործը բանտարկուած է: Իր յայտարարութիւններն եւ իր ինքնութիւնը խիստ ստուգման պիտի ենթարկուին, որովհետեւ կարգ մը հարցումներու պատասխանելով, հակասութեան հակասութիւն ինկած եւ շփոթութեան մատնուած է: Ձերբակալման պահուն, իր վրայէն ինքնութեան որ եւ է թուղթ չէ գտնուած:

Իսկական իրողութիւնը երեւան հանելու համար, ոստիկանութիւնը հարցաքննած է նաեւ հանդէսին կազմակերպիչներն ու ներկաները:

Վիրաւորեալներուն մէջ են մեր ընկերներէն Պետրոս Յովճիկեան եւ Գ. Գայաճանեան, որոնց վիճակը բարեբախտաբար ծանր չէ:

Առանց խանգարուելու այս դէպքէն, հանդէսը շարունակուած է մինչեւ վերջ եւ ներկաներէն շատերը, հանդէսէն վերջ միայն տեղեկացան դէպքին:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՓԻԻՐՏԵՐՈՒԻ ԴԻՄՈՒՄԸ

Դժուարանոս, Հասիչէ եւ Տէր Զօր գոնուող Քիւրտերը որոնք հնակողոպտութեան տակ կը գտնուէին, դիմում կատարած են Բ. Բռնակալութեան եւ խնդրած որ ազատ արձակուին, քանի որ պատճառներ չկան այլեւս հնակողոպտութեան տակ գտնուելուն:

ՄՈՒՍՈՒԼԻ ՔԱՐԻՒԼԻ ՁԱՄԲԱՆ

Անգլ. կառավարութիւնը մեծ գումար մը յատկացուցած է Պաղտատի եւ Հայֆաի միջեւ երկաթուղի մը կառուցանելու համար: Այս երկաթուղագծին ժամէն պիտի անցնի նաեւ քար, իւղի ճամբան, որ Պաղտատի առջեւէն Անդրյորդանան եւ անկէ ալ Պաղեստին պիտի հասնի:

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԻ ՄԸ ՅԻՄԱՐ ԲԱՑԱԳԱՆՋՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Ազդակ» կը գրէ.

Մեզ կը տեղեկացնեն որ ոստիկաններ ձերբակալած են համայնավար Զատիկ Տատուրեան անուն հայանուն մը եւ շղթայակապ բանտ առաջնորդած:

Շաբաթ համայնավարը սակայն, երբ կառավարական սէբային առջեւ հասած է, սկսած է պոռալ ֆրանսերէն լեզուով. «Կեցցէ՛ բոլշեւիզմը, կեցցէ Սուրիոյ բոլշեւիկ կազմակերպութիւնը, անկախ՝ բուրժուազիան»:

ՍԷՐՊԷՍԹԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԸ

Թուրք նոր կուսակցութեան Պոլսոյ մասնաճիւղին նախագահները կարեւոր ժողով մը գումարեցին Թաքսիմի կեդրոնին մէջ: Թաղապետական ընտրութեան մասին կեդրոնէն հրահանգները տրուած են մասնաճիւղի նախագահներուն:

Կեդրոնական խորհուրդը Իսմայիլ Հագգը պէյի նախագահութեան տակ գումարուած ժողովի մը մէջ, վերջին անդամ քննած է թեկնածուներուն ցանկը: Ցանկը դեռ չէ հրատարակուած, բայց կ'ըսուի թէ թեկնածուներուն մէջ 3 Յոյն, 2 Հայ եւ 2 Հրեաներ կը գտնուին:

*** Կուսակալ Մուհիտտին պէյ Հագգը Շինասի փաշայի այցելեց եւ երկու ժամ տեսակցեցաւ ընտրական գործին շուրջ:

ԳՈՆԵԱՅԻ ՄԷՋ 10,000 ԱՆԴԱՄ

Գանխայէն կը հաղորդեն թէ թաղապետական ընտրութիւնը հակտ. 1ին սկսած է: Ընտրական պայքարը շատ բուռն պիտի ըլլայ:

Խաղքը լայն չափով քարոզութիւն կը կատարէ: Ասոր համար, կարգ մը երեսփոխաններ չժամանակեցան Ազգ. Ժողովի նիստին եւ հոն մնացին:

«Սօն Փոսթայ»ի հաժաձայն, Սէրպէսթի անդամներուն թիւը 10,000էն աւելի է: Երկու կուսակցութիւնները ալ դեռ չեն յայտարարած իրենց թեկնածուները: Բայց ինչ ալ ըլլայ, ժողովուրդը ընդհանրապէս համակիր է նոր կուսակցութեան, եւ եթէ Պրուսայի դէպքերը հոս ալ չպատահին, ընդդիմադիրները անպայման պիտի շահին ընտրութեանց մէջ:

ԱԻՏՐԻՈՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Տնտեսական եւ ելմտական աշխարհի մէջ դիրք ունեցող ազդեցիկ անձնաւորութիւններ հաւաքոյթ մը ունեցան նախկին առեւտրական նախարար Շուլթէրի նախագահութեան տակ, նոր կուսակցութիւն մը հիմնելու համար: Այս կուսակցութիւնը որուն ղեկավարութիւնը պիտի ստանձնէ նախկին վարչապետ Շոպէր, ամէն տեղ թեկնածուներ պիտի ներկայացնէ նոյեմբեր 9ի ընտրութեանց առթիւ,

Ա. Ց. Գ. ԳՈՒՅՔԱՍՈՒՐԱՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏԻ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

Ամերիկահայ ուսանողութեան մէջ ամէն տարի աւելի կը զգացուի Հայկական Համալսարանի հիմնադրութեան անհրաժեշտութիւնը։ Ամէն տարի աւելի կը շատնան այն ուսանողները, որոնք կ'աւարտեն ամերիկեան միջնակարգ դպրոցները եւ կ'ուզեն շարունակել իրենց ուսումը։ Ամէն տարի աւելի կը շատնան այն ուսանողները, որոնք կ'աւարտեն ամերիկեան համալսարանները եւ կ'ուզեն ստանալ մասնագիտական կրթութիւն։ Ամէն տարի աւելի կը շատնան այն ուսանողները, որոնք կ'աւարտեն ամերիկեան համալսարանները եւ կ'ուզեն ստանալ մասնագիտական կրթութիւն։

Ամերիկահայ ուսանողութեան մէջ կայ ուսումնական ծարաւ մը, որ կը յագեցնէ միայն հայկական համալսարանը։ Ամերիկահայ ուսանողութեան մէջ կայ ազգային ծարաւ մը, որ կը յագեցնէ միայն հայկական համալսարանը։ Ամերիկահայ ուսանողութեան մէջ կայ հոգեկան ծարաւ մը, որ կը յագեցնէ միայն հայկական համալսարանը։

Ամերիկահայ ուսանողութեան ծարաւը յագեցնելու համար հարկ է հիմնել հայկական համալսարան։ Ամերիկահայ ուսանողութեան ծարաւը յագեցնելու համար հարկ է հիմնել հայկական համալսարան։ Ամերիկահայ ուսանողութեան ծարաւը յագեցնելու համար հարկ է հիմնել հայկական համալսարան

ՊՈՊՈՂ ԲԻ ԱՍՈՂ

(ՀԱՅ-ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԽԵՆԹԱԲԱՆ)

Դասը էջիվանի ասիմոտների մասին է։ Ուսուցիչը հարցնում է աշակերտներից, թե ինչ գիտեն այդ մասին։

Պատասխանում է Ասատուր Ձիրանյանը։

— Ասիմոտները մաթեմատիկական կորեր են, որոնք անվերջ մոտենում են իրենց ասիմոտներին, բայց երբեք չեն հասնում նրանց։

Ուսուցիչը գոհունակությամբ նայում է աշակերտին։

— Ճիշտ է, Ասատուր, ասիմոտները անվերջ մոտենում են իրենց ասիմոտներին, բայց երբեք չեն հասնում նրանց։ Ասիմոտները կարող են հատվել իրենց ասիմոտների հետ, բայց երբեք չեն կարող շոշափել

Օդանաւային զարհուրելի աղէտ մը

ՆԱԽԱՐԱՐ ՄԸ ԵՒ 48 ԱՆՁԵՐ ԱՏԻՄԱՑԱՒ

Օդանաւային զարհուրելի աղէտ մը սուգի մատնած է Անգլիան։ «Ռ—101» անգլիական ղեկաւորը որ առջի իրիկուն ժամը 19.30ին մեկներ էր Քաբտինկթոնի իր կայանէն դէպի Հնդկաստան ուղեւորութեան մը համար, գիշերուան ժամը 2.10ին փճացաւ Ֆրանսական հողի վրայ, Պովէյէն 6 քիլօմեթր հեռու։

Պովէյի օդանաւային կայանին պահնորդը կը պատմէ թէ իր ուշադրութիւնը գրաւած էր օդանաւին շարժիչ մեքենաներուն աղմուկը։ Այդ պահուն, օդանաւը կը յառաջանար բոլոր լոյսերը վառած, գեղատեսիլ աստղի մը պէս, երբ յանկարծ մեծ բոց մը բարձրացաւ։ Օդանաւը կրակ էր առած ու կ'իյնար գետին, պայթումով ու բոցերու մէջ։ Շրջակայքի բնակիչները որ լսեր էին օդանաւին աղմուկը եւ պայթիւնն ու տեսեր բոցերը, անմիջապէս կը փութային օգնութեան, բայց արդէն շատ ուշ էր։

Բոցերու մէջ, ամբողջ կազմածը փճացեր էր։ Միայն կարելի եղաւ առաջամասի նաւակին ութը ճամբորդները փրկել, ահռելի այրուցքներ ստանալէ վերջ սակայն։ Անոնց երկուքն ալ մեռան հիւանդանոցին մէջ։

Երբ բոցերը մարեցան, օդանաւին բեկորներէն կարելի եղաւ դուրս քաշել 49 ածխացած դիակներ, որոնց մէջ է Լորտ Թոմսըն՝ Անգլիոյ օդանաւային նախարարը, ինչպէս նաեւ քաղաքային օդանաւորդութեան տնօրէնը։

Աղէտին բուն պատճառները դեռ անյայտ կը մնան։

Ռումանիոյ դահլիճի տագնապը

Քաղաքական տագնապը որ երկար ատենէ ի վեր կը տեւէ Ռումանիոյ մէջ, այս օրերս աւելի սաստկացաւ։ Ռումէն ճարտարարուեստի նախարարը որ Փարիզ եկեր էր փոխառութեան մը մասին բանակցելու եւ ուր պիտի մնար 10 օրուան չափ, փութով Պուքրէշ կանչուեցաւ։

Պուքրէշի մէջ զրոյց կը շրջի թէ ժօտ ատենէն պիտի կազմուի ազգ. գիւղացիական նախարարութիւն մը որ փոխանցման շրջան մը միայն պիտի բոլորէ, եւ որմէ վերջ պիտի կազմուի համերաշխական եւ ազգ. միութեան դահլիճ մը, գլխաւորութեամբ Թիթուլէսքոյի։

Պալքանեան խորհրդաժողովը

Կիրակի օր, Աթէնքի մէջ բացուեր կատարուեցաւ Պալքանեան խորհրդաժողովին։ Նախագահ Պ. Փափանաստասիու երկար ճառով մը ըսաւ.— Պալքանեան ժողովուրդները որ միւս ժողովուրդներէն աւելի կրած են մահացու եւ կատաղի կռիւներու հետեւները եւ անոնցմէ աւելի, պատերազմի քաննիչ ուժին փորձառութիւնն ունին, հանդարտութիւն կ'ուզեն, որպէսզի իրենց բոլոր ուժերը կարենան կեդրոնացնել, բարելաւելու համար իրենց վիճակը։ Միութիւնը մխիթարական պիտի կրնայ զանոնք փրկել տագնապէն, որ կը ճնշէ երկրագործ եւայլ դասակարգերը»։

Նախագահէն յետոյ, կարգաւ խօսք առին վէնիզէլոս, Ռումանիոյ, Թուրքիոյ, Եուկոսլաւիոյ ներկայացուցիչները, ինչպէս նաեւ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ Պ. Ուալթըը։

Ցանձնախումբերն արդէն աշխատանքի սկսած են։

Գերմանական հսկայ ցոյց մը

ՊԵՐԼԻՆ, 5 հոկտեմբեր.— Երէկ եւ այսօր, մեծ ցոյցեր տեղի ունեցան Գօպլէնցի մէջ, «Պողպատեայ Սաղաւարտներ»ու կողմէ։ Հաւրիւր քսան հազար անձեր համախմբուեր էին, վեց հազար դրօշներով։

Վիթխարի զօրանցք մը տեղի ունեցաւ։ Զօրանցքին կը մասնակցէին նաեւ 3800 ինքնաշարժներ զարդարուած ազգայնական գոյներով՝ սեւ, ճերմակ, կարմիր։ Այս ցոյցին կը մասնակցէին 15 գօրավարներ։ Յատուկ բեմի մը վրայէն, գործուղութիւններուն կը հետեւէր զօրավար Ֆոն Սէքթ ընդհանուր սպայակոյտի նախկին պետը։

Դեռ թափօրը չշարժած, կազմակերպութեան պետը, ճառով մը յայտարարեց.—«Պողպատեայ Սաղաւարտները» չպիտի դադրին պայքարելէ, մինչեւ վերաքննութիւնը ամօթալի դաշնագրերուն, որոնք մեզի պարտադրուեցան, մինչեւ որ Գերմանիա վերստանայ իր զինուորական վեհապետութիւնը»։

Ճառախօսը պահանջեց նաեւ որ Փրուսիոյ մէջ հաստատուի ազգայնական կառավարութիւն մը։ Ճառէն վերջ 120 հազարնոց այս բազմութիւնը թնդացուց կայսերական երգը և երդում տուաւ իր բոլոր ուժերը տրամադրել «ազատութեան պայքարին»։

Գերմանիոյ նախկին գահաժառանգը, Վիլհելմ Բ.ի անդրանիկը ներկայ էր ցոյցերուն։ Կ'ըսուի թէ ան պատուոյ անդամ արձանագրուած է «Պողպատեայ Սաղաւարտներուն»։

ԴԵՂԱՐԱՆ ՖՐԱՆՔՕ - ՀԱՅԿԱԿԱՆ
PHARMACIE DE PRINCIPALE
117 Rue de Belleville

Ուր կը պատրաստուին խղճմտօրէն ու առաջնակարգ դեղերու գործածութեամբ ամէն տեսակի դեղագիրներ։
Ընկերային ապահովագրութեանց (Assurances Sociales) իմաս կազմող հայ հայրենակիցներուն կը տրուին դիւրութիւններ դեղագիրներու վերաբերեալ։
Մէգի, արեան եւ կաթի քննութիւններ։
Արագ սպասարկութիւն եւ մասնաւոր զեղչ այս կտրօնով ներկայացողներուն։

COURS DE MASSAGE — *Մասաժի դասընթացքներ*
ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ
HYGIÈNE ET BEAUTÉ ARAX
Տէր և Տնօրէն Ս. ԵԼԻԱԶԱՐԵԱՆ
22 rue Copernic

Շուէտական մարձում (մասաժ) եւ էլեքտրաբուժութիւն, գործնական եւ տեսական, համաձայն բժիշկներու դեկավարութեամբ դասաւանութիւն ընդհանուր առողջապահութեան, մարդակազմութեան, կենսաբանութեան, ախտաբանութեան եւայլն։ Արձանագրութիւնները կը վերջանան հոկտ.ի վերջը։

ՀԱՅ ՄԾԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

11 Հոկտ. Շբ. իրիկուն Salle de Géographie մէջ, 184 bld.St-Germain

Կը նախագահէ Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Կը խօսին ՌԻՆ, ՕՀԱՆ ԿԱՐՕ

Ուղերձ մը Ուրֆայի Հայրենակց. միութեան կողմէ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ հայ եւ օտար արուեստագէտներու։ (Մանրամասնութիւնը յաջորդով)։ Կը մասնակցի նաեւ ՍԻՓԱՆ երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Սաքօ Յակոբեանի։

ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ.— Զ. Ե. Ո. Միութեան Մարսիլիոյ մասնաճիւղը նախաձեռնարկ եղած է տօնելու համար Հայ Մշակոյթի Օրը Մարսիլիոյ մէջ, 25 Հոկտեմբեր Շաբաթ իրիկուն Սալոն Շափի մէջ։ Կը խնդրուի նկատի ունենալ այս թուականը։

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— 12 Հոկտեմբեր կիրակի ժամը 2.30ին։

Կը ներկայացուի՝ ՊԱՆՔ ՕԹՈՄԱՆԻ ԳՐԱԻՈՒՄԸ *կամ* ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻԴ

Ն. Գ. Բ. — ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՁԱԿ ԷՋԵՐ ԵՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

(Ա. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»ՈՒ)

Շեղինակին նկարով, գեղատիպ կողքով՝ Մ. ֆէպապեեանէ, կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ։

Գինն է ֆրանսայի, ֆրանս. գաղութներու եւ պալքաններու համար 20 ֆր. միւս երկիրները 25 ֆր. կամ 1 տոլար։

Ստանալու համար դիմել «ցառաջ»ի վարչութեան՝ Լ. Գեւոնեանի 235 Fbg. St, Martin, Paris 10e.

Հ. Ց. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Անիլի-Պուա-Քոլոնպի Զէյթուն ճեմարանէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Եռագոյն, Վիշապան եւ Փոթորիկ խումբերը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 79 Rue des Chambardsի հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ եւ տարեկան հաշուետուութիւն, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ընդհ. ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ։

Գ Ա Հ Ա Ռ

ՍԻՆԼՈՒԻի Ալենուի ճեմարանէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերը Զաւէն, Կորիւն եւ Նիկոլ Դուման, այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղին դասախօսական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ծլորիայի մէջ։ Կը խօսի Ե. Տարօնեան, նիւթ ունենալով քաղաքակրթութիւն եւ բարքեր։ Մէկ ժամ սինէմա։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի կարօ կարպուշեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillants, Marseille. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։

—Կը փնտռեմ եղբայրս Օհաննէս Ցէմիրճեան, (Եօզղատի Գառապըղըգ գիւղէն) որ 1917ին կը գտնուէր իր ծօր մկրտիչ Ցէմիրճեանի հետ կեսարիա։ Շօրս մասին վերջ լուր մը չունիմ, իր մասին ստոյգ տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր եղբօր Յարտիրոս կամ Յովսէփ Ցէմիրճեանի, 13, Rue des Dominicains Marseille. կը խնդրուի արտասահմանի Թերթերէն արտատպել։

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ
Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէջ. Մէն Տընի, Ռէօմիւր, վէներական ախտեր, Ջերմաստիճանութիւն սուբ եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ Կիր. 9 12։

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

Վարձու է մեկնումի պատճառաւ Rosny s)Bois մէջ, pavillon մը 4 բիէս եւ խոհանոց, ջուր, կազ, ելեքտրականութիւն, տարեկան 3,800 ֆր., մանրամասնութեան համար դիմել A. Alekianի, 30 rue Bouret, Paris (19e),

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանումն արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմատիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօրատուար։ Մղձաւանջ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

Սիմիթներ
Անուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95_21

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H STEPHAN

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO
VERTANÈS MAHDJOUBIAN
24 Rue des Carmes, Paris (5) Մէթրօ՝ Place Maubert
Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։
Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարսնիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ։

Անակնկալ պատեհութիւն
Շտապեցէք օգտուիլ
Դիպուածով ունինք փոքր իոդաբաժիններ 250ք սռակուսի մեդր, փարիզէն 13 քիլոմեդրի վրայ, օրական 150 գնացք, օդաւէտ գիւղական շրջան «SEVRAN»ի մէջ, Դիմեցէք անմիջապէս 18 Rue Chaussée d'Antin, Tél. Provence 87—32.
ՏԱՐԱՍՕՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

"ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷ, ԻՆ ՀԱՄԱՐ
«Ամէնուն հասցէ»ին մէջ հրատարակուելու համար մեզի կուելիք հասցէներուն պայմանաժամը կ'երկարաձգուի մինչեւ Հոկտ., իսկ ծանուցումներուն համար մինչեւ ամսոյն վերջը։ ցարդ իրենց հասցէները չղրկողներէն կը խնդրուի շուտով դրկել մեզի զանոնք։ Հասցէներու հրատարակութիւնը ձրի է։ Լոյս պիտի տեսնէ դեկտեմբերին։ Գրել հետեւեալ հասցէին՝
Librairie «Arpi», L. Mozian. 5 Rue Champlain, Paris (20)

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրները


ՓՕՓՈԽԵՑ ԳԵՂԱԿՆ
ՍԻՐԱՀԱՐԵՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՋԱԽ ՍՈՒՐՃ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՒՐՃ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
8
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930

8 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1385

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԸ

«Փարիզահայ Տրամաթիք Թատերախումբ»ը իր թատերական շրջանը վերսկսաւ, անցած կիրակի, բեմադրելով Մ. Մէրքիւրիկի «Մոննա-Վաննա»ն։

Ըսենք, ամէնէն առաջ, որ չերմ համակրանքի եւ քաջալերութեան արժանի են ասդանդական հայ թատերախումբերը։ Մի սիրողներու խմբակները, որոնք բոլոր ղժուարութիւններուն յաղթահարելով, Ամերիկայէն մինչեւ Ֆրանսա, Յունաստանէն մինչեւ Պարսկաստան, հայ թատրոնի վարագոյրը կը բանան։ Հայ թատրոնը, ամէն առենէ աւելի, այսօր անպաշտպան է եւ ենթակայ նիւթական ղրկանքներու։ Ու հայ բեմի անունի կամ սիրող մշակներն են, որ անհաշիւ ճիգերով, մեզի հայ թատրոն ունենալու պատրանքը կուտան։

Ըսենք նաեւ, որ հայ ժողովուրդը. մասնաւորապէս մտաւորականութիւնը իր բազմապիսի մտահոգութիւններու կարգին, պէտք է մտահոգուի հայ թատրոնի վերածնութեան գործով, որ մեր մշակոյթի խիստ կարեւոր ազդակներէն մէկն է։

Այս ընդհանուր նկատողութիւններէն՝ անցինք քանի մը խօսք ուղղելու հայ բեմի վարիչներուն։

Փարիզի մէջ, Հայ «Տրամաթիք Թատերախումբ»ի առաջին ներկայացումը մեզ կը ստիպէ հիմնական խնդիր մը արծարծել։

Ինչո՞ւ «Մոննա-Վաննա»ն եւ ոչ թէ հայերէն թատերախաղ մը։ Չենք խօսիր յայող կամ անյայող խաղարկութեան մասին, այլ խնդրին կը մօտենանք անհրաժեշտութեան եւ մշակութային նշանակութեան տեսակէտէն։

Հայ թատերախումբերը, վերջապէս պիտի համոզուին, որ տակաւ այս ափերուն վրայ, եթէ կ'ուզեն արժէք մը ներկայացնել եւ ընդհանուր հետաքրքրութիւն մը ստեղծել իրենց շուրջ, պէտք է հրաժարին օտար թատերախաղերէն եւ գլխաւորին բացառապէս հայկական գործերու բեմադրութեան։

Որովհետեւ, հիմա հայ ժողովուրդի պայմանները շատ փոխուած են եւ մենք չենք կարող ընել այն, ինչ որ կ'ընէինք Պոլսոյ եւ Թիֆլիսի մէջ։ Հոդ, անցեալի մէջ, հայ թատերախաղերէն աւելի, օտար մշակոյթի նմուշները հետաքրքրութիւն կ'ստեղծէին։ Այսօր տակաւին, Երեւանի թատրոնը պէտք ունի միշտ կրկնելու օտար գլուխ-գործոցները։ Սակայն, արտասահմանի հայութիւնը, մասնաւորապէս Ֆրանսայի եւ Ամերիկայի հայ գաղութները չեն կարող նոյն հետաքրքրութիւնը պահել հայ թատրոնի մը հանդէպ, որ մեզի պիտի ներկայացնէ «Չանկէզը», «Օթելլօ»ն եւ «Մոննա-Վաննա»ն։ Ֆրանսայի եւ Ամերիկայի հայ թատերասէրները, ամէն քայլափոխին, առիթն ունին ներկայացումները տեսնելու անհամեմատօրէն բարձր թատրոններու մէջ։ Իսկ եթէ այս ներկայացումները կը տրուին անոնց համար, որոնք օտար թատրոնէն բան մը չեն հասկնար, այդ պարագային պէտք է ընդունինք այս վերջիններու տապալման պակասը՝ բեմադրուած նիւթերը իրենց ճշգրիտ իմաստով ըմբռնելու։

Այս իրողութիւնը կը թելադրէ որ մեր ուշադրութիւնը կեդրոնացնենք հայ հին թէ նոր թատերախաղերուն վրայ, վրան դնելով որ հայերէն միջակ թատերախաղ մը, հայ գրականութեան եւ բեմի տեսակէտէն, աւելի մեծ նշանակութիւն պիտի ունենայ, քան օտար գլուխ-գործոցի մը միջակ կամ անյայող բեմադրութիւնը։

Հայ թատերական գրականութիւն կա՞յ, թէ ոչ։ Անշուշտ կայ։ Միակ անունի գրողներու գործերէն զատ, եթէ թատերախումբերը յանդգնութիւնն ունենան երիտասարդ գրողներու փորձերուն ալ ընդառաջելու, պիտի կրնան ոչ միայն ըմբռնող եւ ապրող հանդիսատեսներ ունենալ, այլ չերմ հետաքրքրութիւն մը պիտի ստեղծեն հայ մտաւորականութեան մէջ, որուն օժանդակութիւնը անհրաժեշտութիւն մըն է հայ թատրոնի յառաջդիմութեան։

Այս ուղղութեան որդեդրումը, սկզբնական շրջանին, ղժուարութիւններու կրնայ բախիլ։ Բայց յարատեւութիւնը պիտի ըլլայ հայ թատրոնը գուրգուրանքի առարկան դարձնելու։ Երբ հայ թատերախումբերու, թատերական գործիչներու եւ հայ մտաւորականութեան մէջ կապ մը ստեղծուի, անոնց եռեւէն պիտի երթայ ժողովուրդը։

Եթէ առաջին շրջանին, հայ թատրոնը թէ նիւթերով եւ թէ բեմադրութեամբ մեզի չգոհացնէ, գոնէ այն մխիթարութիւնը կրնանք ունենալ թէ՝ տարիներու ընթացքին, նոր ուղիներու եւ նոր ճիգերու շնորհիւ՝ կատարելութիւն մը կրնանք արձանագրել, որ մշակոյթի վերելքին պիտի նպաստէ։

Ուրախ պիտի ըլլայինք, եթէ այս թելադրութիւնները ժամանակին ըմբռնուէին, եւ կեանքի մէջ կիրարկուէին, հաւաքական հետաքրքրութեան մը եւ համակրանքի մթնոլորտ մը ստեղծելով հայ թատրոնին շուրջ, որու անցեալով այժմ հարստացած ենք պարծենալ։

Կ. Մ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՆՈՐ ՅԱՂԹԱՆԱԿ

«Յուսաբեր» այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (սեպտ. 27).

— «Հրճուանքով քիչ մը անդին հրատարակութեան կուտանք ց. ձ. սիրունիի կարճ գրութիւնը։

Մեղմ բառ ըսինք, մէկէն մեր զգացումները «չչափազանցելու» համար։

Մեր ապրումը շատ աւելի խոր ու շատ աւելի ուժգին զգացում մըն է, քան պարզ հրճուանքը։

Այս սիւնակին մէջ եւս ընթերցողը ուրախակից ընելու համար մեզի, կրկնենք այն, ինչ որ կ'աւետէ ց. ձ. սիրունին,— խոշոր ու լքում չճանչցող այս յամառ ու շնորհալի հայ մտաւորականը։

ա. «*Հայ արուեստի ցուցահանդէսը նախաձեռնողները որոշեցին հիմը դնել Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու Ընկերակցութեան*»։

բ. «*Որոշեցին հիմը դնել հայ արուեստի մնայուն թանգարանի մը, որ տեւական պիտի դարձնէ հայ արուեստին շուրջ ստեղծուած հետաքրքրութիւնը եւ հնարաւոր պիտի ընէր ցուցահանդէսին պտոյտը վայրէ վայր*»։

գ. «*Որոշեցին լոյս ընծայել գրքերու շարք մը՝ որ վառ պահէ վաղուան սերունդին մէջ հայրենի շունչը, որ օտարներուն*[illegible]

դ. «*Որոշեցին ստեղծել եղբայրակցութիւնը հայ եւ օտար մտաւորականութեան*»։

Կարդալով այս տողերը, համոզուած ենք, որ ընթերցողները նոյն քաղցր յուզումը ունեցան, ինչ որ մենք։

Մխիթարուած ենք, ուրախ ու ինչպարտ, որ այս ձեռնարկները պիտի ստեղծուին։

Ուրեմն ցուցահանդէսը ասուպ չեղաւ, որ կուգայ ու կ'անցնի, առանց իրմէ հետք մը ձգելու։

Ուրեմն այն արդար քրտինքը որ թափուեցաւ հայրենանուէր գործի մը վրայ, տուաւ իր առատ հունձքը, շատ աւելի բեղուն ու փարթամ, քան մենք կ'ակնկալէինք։

Մասնաւորաբար շրջուն ցուցահանդէսն ու մնայուն թանգարանը պիտի դառնան մեր դատի երկու հզօր ու անմրցակից քարոզիչները՝ հարազատին մէջ վառ պահելու համար սէրը դէպի սեփական ազգութիւնը, իսկ օտարին մէջ խորացնելու համար ջերմութիւնն ու պատկառանքը դէպի ժողովուրդ մը, որ գուրկ է ապրելու բոլոր հնարաւորութիւններէն, երբ ստեղծագործելու բոլոր կարողութիւնները եւ յարատեւելու բոլոր իրաւունքները ունի։

Հաւատքի, ջերմութեան եւ դէպի մեր ազգութիւնը տածած պատկառանքի մշտավառ ներշնչարանները պիտի դառնան մեր յիշատակած զոյգ ձեռնարկները։

Ասկէ քանի մը օր առաջ չորս սաւառնակներ, ծանրաբեռն նրբին արուեստի հազուագիտնմոյշներով, քանի մը տասնեակ միլիոն սթերլին արժողութեամբ, թէհրանէն թռիչք կատարեցին դէպի անծանօթ կէտ մը պարսից ծոցին վրայ, ուրկէ անգլիական անծանօթ նաւ մը պիտի գայ եւ իրանի ցեղային հանճարը մարմնաւորող այդ շքեղ գանձը անծանօթ գծերով բերէ ցուցադրէ Լոնտոնի ցուցահանդէսին մէջ։»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Պալքանեան Խորհրդաժողովը

Պալքանեան Խորհրդաժողովի չորս յանձնախումբերը սկսան աշխատիլ, Խորհրդաժողովի բացումէն վերջ։ Քաղաքական յանձնախումբի մէջ, օրակարգի վիճաբանութեան ընթացքին, պուլկար պատուիրակը Քիրոֆ երկարօրէն բացատրեց այն պատճառները որոնք պարտադիր կը դարձնեն ազգային փոքրամասնութեանց պաշտպանութիւնը եւ առաջարկեց հետեւեալ բանաձեւը.— Պալքանեան առաջին խորհրդաժողովը, նկատելով որ փոքրամասնութեանց հարցը այն մեծ կէնճիռներէն է զոր պէտք է լուծել, բանալու համար Պալքանեան համաձայնութիւն տանող ճամբան, կը յայտարարէ թէ անհրաժեշտ է որ Պալքանեան բոլոր կառավարութիւնները եւ անոնց իշխանութեան տակ ապրող փոքրամասնութիւնները հաւատարմօրէն եւ լրիւ կատարեն իրենց փոխադարձ յանձնառութիւնները, համաձայն փոքրամասնութեանց վերաբերեալ դաշնագիրներուն եւ կը մաղթէ որ Պալքանեան պատուիրակութեանց անդամները իրենց ազդեցութիւնը բանեցնեն եւ ամէն ջանք ի գործ դնեն, հանելու համար այս օգտաւէտ նպատակին եւ իրենց աշխատանքներու արդիւնքի մասին, տեղեկագիր տան յաջորդ Խորհրդաժողովին։

Աշխատաւորականներու համագումարը

Անգլիոյ Աշխատաւորականներու տարեկան համագումարը բացուեցաւ նախագահութեամբ Տիկին Լօրէնսի, առողջապահութեան նախարարուհին, որ բացատրեց անգլիական դահլիճին ձեռք բերած արդիւնքները արտաքին եւ ներքին մարզերու վրայ։

Անդրադառնալով անգործութեան հարցին, նախագահուհին ըսաւ.— Չէինք կրնար այս նիւթին մասին, պահպանողականներու առաջարկը նկատի առնել։ Իրօք, ո՛չ թէ տնտեսական, այլ էմոսիական մարդին մէջ է որ պէտք է փնտռել չարիքին պատճառները։ Պէտք է սակայն ժամանակ տալ նախ առաջ [illegible] դժուարութեանց հանդիպեցան, շնորհիւ այն իրողութեան որ, խորհրդարանին մէջ ուժեղ մեծամասնութիւն մը չունի»։

Գալով արտաքին քաղաքականութեան, նախագահուհին ըսաւ.— «Աշխատաւորական կուսակցութիւնը մաս կը կազմէ Ընկերվ. Միջազգայինին եւ պէտք է որ իր պարտքը կատարէ հանդէպ բոլոր երկիրներու ընկերներուն։ Գերմանական հողը ազատուեցաւ վերջապէս գրաւման բանակներու ներկայութենէն։ Այսպէս, դէպի իրական խաղաղութիւնը արեւմտեան Եւրոպայի մէջ, մեծ քայլ մը առնուեցաւ։

«Նաեւ, նաւային զինաթափութեան հարցին մէջ, աւելի կարեւոր յաջողութիւններ ունեցանք։ Շնորհիւ Լուտոնի նաւային դաշինքին, միայն Անգլիա իրականացուց աւելի քան 60 միլիոն անգլիականի խնայողութիւն մը։ Այսպէս 1930ին, աշխատաւորական կառավարութիւն մը յաջողեցաւ հոն, ուր 1927ին, պահպանողական կառավարութիւն մը ձախողեր էր»։

Գերման տագնապը

Գերման վարչապետը, Հիւլէրի հետ ունեցաւ տեսակցութիւն մը, որ կը նկատուի օրուան մեծ դէպքը՝ գերման քաղաքական շրջանակներու կողմէ։ Շատեր անակնկալի եկած են։ Կարգ մը թերթեր գարմանք կը յայտնեն վարչապետին այս քայլին առթիւ։ Տեսակցութեան մասին, որ եւ է ստոյգ տեղեկութիւն չի տրուիր, որովհետեւ, թէ կառավարութիւնը եւ թէ Հիւլէրեան շրջանակները լուռ կը մնան։ Գերման թերթ մը սակայն կը կարծէ թէ, դահլիճին մասնակցելու համար, Հիւլէր պայման դրած է որ իր մարդոց յանձնուին պատերազմական եւ ներքին նախարարութիւնները եւ կառավարութիւնը միջամտէ որ Փրուսիոյ Խորհրդարանը լուծուի։ Նոյն թերթը կը կարծէ թէ բանակցութիւնները Հիւլէրի հետ՝ պիտի շարունակուին շաբթուան ընթացքին։

Ռումէն դահլիճը հրաժարեցաւ

Ռումանիոյ վարչապետը Մանիու, իր հրաժարականը ներկայացուց Թագաւորին, առողջական պատճառներով։ Հրաժարականը ընդունուեցաւ, հակառակ որ կը սպասուէր այս եղքին, դահլիճին հրաժարականը մեծ տպաւորութիւն գործեց քաղաքական շրջանակներու վրայ։ Հրաժարականը թէեւ պատճառաբանուած է առողջական նկատումներով, սակայն տիրող կարծիքն այն է թէ հետեւանքն է Թագաւորին եւ դահլիճին միջեւ կարծիքներու տարբերութեան։

«Պէրլինէր Թակէպլաթ»ի Պուքրէշի Թղթակիցը կը գրէ թէ նոր դահլիճին կազմութիւնը հաւանաբար պիտի յանձնուի երկրագործական նախարարին՝ Միխալաքէի, կամ դատական նախարարին Եունեանի։

Հաւանական կը նկատուի նաեւ որ Թագաւորը գործի կանչէ քաղաքական չէզոք անձնաւորութիւն մը, որ չէր մասնակցեր հրաժարած դահլիճին։

Թագաւորը հեռագրած է Թիթուլէսքոյի որ Պուքրէշ մեկնի։ Այս վերջինը առաջմ մերժած ըլլալով ստանձնել վարչապետութիւնը, կը կարծուի նաեւ թէ այդ հոդը պիտի յանձնուի Միրոնէսքոյի, հետեւեալ ծրագրով.— Ելմտացոյցը իջե-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԿԱՐՄԻՐ ԹՌՈՒԻՑԻԿ ՄԸ ՈՐ ՅԻՄԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԲՈՒՐԷ

Լիոնի դէպքին առթիւ, որուն մանրամասնութիւնները տուինք երէկ, խոստացեր էինք հրատարակութեան տալ Թռուցիկը անշնորհի ու վատօրէն ոճրագործ հայ կարմիրներուն, որոնք այս անգամ կը նախընտրեն ժուռին մէջ գործել, գործիք դարձնելով օտարները...

Եւ որովհետեւ, մեր ուժերէն վեր է այս մարդոց ժտքի ու հոգիի ծննդական սխալներն ուղղել, յարմար կը դատենք Թռուցիկը տալ նոյնութեամբ, տարասխալներն ալ միասին,

ՀԱՅ ԲԱՆԻՒՐ ԸՆԿԵՐՆԵ՛Ր

Դաշնակ-ֆաշիզմի գլուխը կազմող (տիրացու-վարժապետ-խալըճի-սիմսառ-տէրտէր) մեծապատիւ մուրացկանները, տոնական օր մը եւս հնարած են.— Հ. Յ. Դ.ի քառասնամեակ—

Որովհետեւ քիւրտ շէյխ-մոլլաներու խոստումները ունին մեզ հաղորդելիք։ 40 տարի շարունակ կապիտալիստներու կողմէ եղած խոստումները շոգիացան... ուստի հարկաւոր էր նորեր ստեղծել որպէսզի Հ. Յ. Դ.ն քիչ մը եւս ապրի։ Հայաշխատաւորներու խափուած մնացած պզտիկ մէկ մասը այս վերջին խոստումը ճաշակելէ վերջն է է որ կ'ուզէ իր հաշիւը մաքրել Հ. Յ. Դ.ի հետ։ Խորհրդային [illegible] տասահմանի աշխատաւորութեան մեծագոյն մասը վաղուց է մաքրած այդ հաշիւը, եւ թոթուած իր վրայէն —Հ. Յ. Դ.— կեղտոտ փոշին։

ԸՆԿԵՐՆԵՐ, դաշնակ-հնչակ, ռամկավար, ԲԱՆԻՒՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ Հ. Յ. Դ. «մայր» կուսակցութիւնը, Զէմպըլէյներու, Թալէաթներու, Տէնիքինեներու, Լէօն Պլում-պումներու, Մաքտինալտներու, բաբերու, շէյխերու եւ հազարաւոր «բարձրատիճան» պարոններու սիրուհին է եղած 40 տարիներ շարունակ, Հ. Յ. Դ.ն հերիք անպատուեց հայ աշխատաւորութեան պատիւը եւ գայն մուրացկան, լալկէ ու վախկոտ դարձուց։

Այս գող կազմակերպութեան օրով թալլուած, աքսորուած, եւ սպանուած մեր միլիոնաւոր եղբայր ու քոյրերը կապիտալիզմին հերիք զոհ գացին։

Մենք մեր աշխատանքի դաշտը ունէինք եւ ալ ունինք այսօր, մեր բազուկները անոր միայն կրնանք նուիրել քանի մեր բանակը անհամար է եւ հզօր.

40 տարիներ շարունակ Հ. Յ. Դ.ի կողմէ մեզմէ փրձուած միլիոնները հերի՛ք կերցուցինք բարազիտ ծոլերուն։ Կրակի տանք անոնց օրջը։

Մատնութիւնն է անոնց անզօր զէնքը.

Միութիւնն է մեր հզօր զէնքը։

Անկա՛խ օտարական ֆաշիստներու քաղաքական ազատութիւնը.

Անկա՛խ օտար արիւն բանւորներու դէմ գործածուած հալածանքը։

Կեցցէ՛ Ս. Միութիւնը, կեցցէ՛ Ս. Հայաստանը.

Ողջո՛յն ասպիսիտ կառուցող անխոնջ խորհ. բանւորութեան։

Կեցցէ՛ հնգամեայ բլանը.

Եւ կեցցէ համաշխարհային աշխատաւորութիւնը.

Անկա՛խ ֆաշիզմի ծնունդ՝ պատերազմը,

Յ. Կ. Կ. Հ. Հ.

ԱՐԽԱՆՑ ՑԱՆԿԱՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Գ.

Հաջորդ օրը առաւօտեան իր տղայոց հետ ինքն էլ գնաց ընկերոջ տունը։ Ընկերը ուրախ եղաւ նրանց տեսնելով, սեղան գցեց եւ սկսեց հիւրասիրել։ Ճաշից յետոյ Արխանցը ասաց ընկերոջը.

— Ես եկել եմ քեզ մի խնդրանքով։ Գիտես, որ ես ամուսնացրել եմ տղաներիս, եւ հիմա ուզում եմ, որ դու էլ ամուսնացնես քո տղային։ Ես ուզում եմ, որ մենք միանանք, որ մեր տղաները մեր ազգականները լինեն։

Ընկերը ուրախ եղաւ այդ առաջարկութեան, եւ ասաց.

— Ես էլ ուզում եմ, որ մեր տղաները ազգականներ լինեն, բայց ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում, ես ուզում եմ, որ դու ինձ ոչինչ չտաս։

Արխանցը պատասխանեց.

— Ես էլ ոչինչ չեմ ուզում, ես ուզում եմ, որ ես էլ ոչինչ չտամ։

Ընկերը ասաց.

— Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ոչինչ չտաս, որովհետեւ ես ոչինչ չունեմ։

Արխանցը պատասխանեց.

— Ես էլ ոչինչ չունեմ, որ քեզ տ

ԳՈՂՈՂ ԿԻ ԱՍԵՑԻՆ

(ՀՆԴԿ-ԻՑ ՀԵՏՈ)

Էրթիլասթան Մելշիսը Ալեքսանդրի մասին վիպակի մեջ ստեղծել է մի ուրույն տիպար՝ Ալեքսանդր Մելշիսը, որը ոչ միայն ինքն է հավատում իր ուժերին, այլև ստիպում է հավատալ ուրիշներին:

Ալեքսանդր Մելշիսը ծնվել է Ամերիկայում, հայ գաղթականների ընտանիքում: Նրա հայրը՝ Ստեփան Մելշիսը, ծնվել է Վանում, ուսանել է Վանի ճեմարանում, ապա Ամերիկայում դարձել է հայտնի գործարար: Ալեքսանդրը մանկուց ապրել է հարուստ ընտանիքում, ստացել է լավ դաստիարակություն, տիրապետում է մի քանի լեզուների, ունի բարձրագույն կրթություն: Նա ոչ միայն հարուստ է, այլև՝ գեղեցիկ, խելացի, տաղանդավոր, ինքնավստահ, ուժեղ կամքի տեր մարդ:

Ալեքսանդր Մելշիսը ամուսնացած է Ամերիկայում ծնված հայուհի Ռեբեկա Ալեքսանի հետ, որը նույնպես հարուստ ընտանիքի զավակ է: Ռեբեկան ևս գեղեցիկ է, խելացի, կրթված, ունի ազնիվ սիրտ, բայց նրա բնավորությունը տարբերվում է ամուսնու բնավորությունից: Ռեբեկան ավելի հանգիստ է, զուսպ, ավելի քիչ է ենթարկվում զգացմունքներին, ավելի քիչ է ցանկանում ապրել հարուստի կյանքով, ավելի քիչ է ձգտում ուրիշներին ենթարկել իր կամքին:

Ալեքսանդր Մելշիսը ամուսնացել է Ռեբեկայի հետ, որովհետև սիրահարվել է նրան, ուզել է նրան տիրանալ, նրան դարձնել իր կինը, իր ընկերուհին, իր կյանքի ուղեկիցը: Ռեբեկան ամուսնացել է Ալեքսանդրի հետ, որովհետև հավատացել է, որ Ալեքսանդրը իսկապես սիրում է իրեն, որ նա ուրիշ կանանց հետ չի ունենալու սիրային հարաբերություններ, որ նա միայն իրեն է պատկանելու:

Ալեքսանդրը ամուսնանալուց հետո ևս շարունակում է ապրել այնպես, ինչպես ապրում էր մինչև ամուսնանալը: Նա ամուսնանալուց հետո ևս շարունակում է ունենալ սիրային հարաբերություններ ուրիշ կանանց հետ: Ռեբեկան ամուսնանալուց հետո ևս շարունակում է ապրել այնպես, ինչպես ապրում էր մինչև ամուսնանալը: Նա ամուսնանալուց հետո ևս շարունակում է ունենալ սիրային հարաբերություններ ուրիշ տղամարդկանց հետ:

Ալեքսանդրը ամուսնանալուց հետո ևս շարունակում է ապրել այնպես, ինչպես ապրում էր մինչև ամուսնանալը: Նա ամուսնանալուց հետո ևս շարունակում է ունենալ սիրային հարաբերություններ ուրիշ կանանց հետ: Ռեբեկան ամուսնանալուց հետո ևս շարունակում է ապրել այնպես, ինչպես ապրում էր մինչև ամուսնանալը: Նա ամուսնանալուց հետո ևս շարունակում է ունենալ սիրային հարաբերություններ ուրիշ տղամարդկանց հետ:

— Ա՛խ, ինչքան ես դու նման քո հորը, — ասում էր Ռեբեկան Ալեքսանդրին, — նա էլ այնպես էր անում, ինչպես դու:

— Ա՛խ, ինչքան ես դու նման քո հորը, — ասում էր Ռեբեկան Ալեքսանդրին, — նա էլ այնպես էր անում, ինչպես դու:

— Ա՛խ, ինչքան ես դու նման քո հորը, — ասում էր Ռեբեկան Ալեքսանդրին, — նա էլ այնպես էր անում, ինչպես դ

ցընել առնուազն եօթը միլիառ լէյի, երկրին մէջ կարգապահութիւնը վերահաստատել, վերցնելով խռովութեան ամէն պատճառ, թեթեւցնել գիւղացիներու տուրքերը, նախապատրաստական աշխատանքներ կատարել՝ լուծելու համար ելմտական տագնապը, վերցնել քաղաք. կուսակցութեանց միջեւ տիրող ձգտումը։

Սպանիական խռովութիւններ

Ընդհ. գործադուլ յայտարարուեցաւ Պիլպաոյի մէջ, ուր արքայականները կ'ուզէին հրապարակային հաւաքոյթ մը գումարել։ Խօսելու հրաւիրուած էր Փրիմօ տէ Ռիվէրայի տղան։ Բանթողները կռուի բռնուեցան ոստիկանական ուժերուն հետ, որոնց վրայ կրակ բացին, ու կողոպտեցին զինատուն մը։ Կռուի ընթացքին վիրաւորուեցան աւելի քան 40 հոգի։ Ընդհ. գործադուլը պիտի տարածուի նաեւ ուրիշ քաղաքներու մէջ։

Այս խռովութեանց հետեւանքով, Պիլպաոյի ոստիկանութիւնը հրահանգած է որ ամէն մարդ փողոցէն անցած պահուն ձեռքերը վեր առած քալէ։

Պրազիլիոյ յեղափոխութիւնը

Պրազիլիոյ մէջ տիրող յեղափոխական խռովութեան հետեւանքով, նախագահական հրովարտակ մը պատերազմական վիճակ յայտարարեց ամբողջ երկրին մէջ, մինչեւ դեկտ. 31։

Կառավարութիւնը հրամայեց փակել բոլոր դրամատուները, արգիլելու համար շահադիտութիւնները։

Կը հաւաստուի թէ Ռիօ Կրանտէ տօ Սուլի պետութեան ամբողջ դաշնակցային զօրախումբերը 40,000 հոգի, պիտի քալեն կեդրոնական կառավարութեան վրայ։ Հանրային բոլոր շէնքերը կը գտնուին յեղափոխականներու ձեռքը։ Պէոնարտէս որ պատերազմի պահուն նախագահն էր Պրազիլիոյ, անցած է շարժման գլուխը. ըմբոստները զօրակոչի կը կ'ենթարկեն 21էն 35 տարեկան բոլոր այրերը, քալելու համար Սան-Փաօլոյի վրայ։ Շարժման պատճառ ցոյց կը տրուի դժգոհութիւնը զոր Ռիօտէ-Ճանէյրոյի դաշնակցային քաղաքականութեան դէմ կը տածեն Մայնէս Սէրաչի, Ռիօ Կրանտէ տօ Սուլի եւ Փարահիպայի կառավարութիւնները։

ԶՐԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍ. ԼԵԶՈՒԻ

ՕՏԱՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ֆրանսա եկող օտարականները, չգիտնալով այս երկրին լեզուն, յաճախ կ'արգիլուին գործ գտնելէ, բաց աստի, չկարենալով ինքզինքնին արտայայտել, բոլորովին օտարացած կը զգան իրենք զիրենք։ Առաւելագոյն չափով կը զրկուին ֆրանսացիներու հետ յարաբերութիւն մշակելէ, եւ թատրոններէն, գրադարաններէն, հրապարակախօսութիւններէն թանգարաններէն, եւայլն։

Այդ օտարականներուն օգնելու համար է որ «Le Foyer Français»ն ստեղծած է շարք մը ձրի դասընթացքներ, որոնք կ'աւանդուին անձնուէր ուսուցիչներու կողմէ։ կանոնաւոր կերպով յաճախողներ, կրնան ֆրանսերէն լեզուն սորվիլ։

Երեկոյեան ժամը 8.30ին, հետեւեալ թաղային վարժարաններուն մէջ 12, Rue Titon (11e) Métro: Reuilly — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի. 43, Rue des Poissonnieres (18e), — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի 51, Rue Ramponneau, (20e).

Բարձրագոյն դասընթացք. — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի միջին եւ նախապատրաստական դասընթացք. — Բշ. եւ Եշ. 3, Rue Ferdinand Berthoud. — երեքշաբթի եւ հինգշաբթի Rue des Hospitalières. — երկուշաբթի եւ հինգշաբթի. Boulogne. — երեքշաբթի եւ ուրբաթ. Pasteur - Moutreuil. — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի. Rue Cujas.

Դասընթացքները պիտի սկսին Հոկտեմբեր 1ին։ Ուրիշ տեղեկութեանց համար դիմել բոլոր ուսուցիչներուն դասընթացքի պատերուն, կեդրոնատեղի 18, Rue du Banquier, Paris (13e).

«ՇԱՆԹ» ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԵՆՔ ԵՒ ՕՐՈՒԵԱՄ

ՏԱՐԵԳՐՔԻ Ա. ՏԱՐԻՆ 1931

Մեծադիր, պատկերազարդ եւ ճոխ բովանդակութեամբ

Վարչութիւն՝ Վ. Ռ. ԹԱԳԻՈՐԵԱՆ

Խմբագրութիւն՝ Մ. եւ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Տարեգրքին իրենց մասնակցութիւնը բերած են ժամանակակից ծանօթ գրագէտներ։

Փափաքողներուն կը ղրկուի բովանդակութիւնը, մասնաւոր թուղթի վրայ տպագրուած. կը գտնուի բոլոր գրավաճառներուն մօտ։

Գինը՝ Ֆրանսա, Սուրիա, Պալքաններ եւ Թուրքիա 40 ֆրանք. Ամերիկա, Անգլիա, Եգիպտոս եւ Պարսկաստան 2 տոլար։

Ապագրանքները բացարձակապէս կանխիկ։

Դրամական ամէն առաքում, ինչպէս նաեւ նամակ, յօդուած եւ նկար ղրկել ընդհանուր հասցէին, «Chanth», Arts et Lettres, 94 rue Lafayette, Paris (10e).

Ն. Գ. Բ. — ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՁԱԿ ԷՋԵՐ ԵՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

ՌՈՒԲԻՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

(Ա. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՊԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»ՈՒ)

Հեղինակին նկարով, գեղատիպ կողքով՝ Մ. Քէպապճեանէ, կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ։

Գինն է Ֆրանսայի, Ֆրանս. գաղութներու եւ Պալքաններու համար 20 Ֆր. միւս երկիրները 25 Ֆր. կամ 1 տոլար։

Ստանալու համար դիմել «ցառաջ»ի վարչութեան՝ Լ. Գեւոնեանի 235 Fbg. St, Martin, Paris 10e.

Տպագրութեան յանձնուած է Մելքոն կիւրճեանի (Հրանդ) «Պանդուխտի նամակները»ը։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցեր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Վ Ա Լ Ա Ն Ս.— Այս կիրակի առաւօտ ժամը 9—12 Սինէմա Փալասի մէջ կը խօսին՝ ընկերներ Ա. ԱՒՕԵԱՆ եւ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Ռ Օ Ա Ն.— կիրակի 12 հոկտ. կէս օրէ վերջ 2.30ին։ Կը խօսի ընկ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

ՀԱՅ ՄԾԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

11 Հոկտ. երբ. իրիկուն Salle de Géographie մէջ, 184 bld. St. Germain

Կը նախագահէ Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Կը խօսին Ռէնէ, ՕՀԱՆ ԿԱՐՕ

Ուղերձ մը Զ. Ե. Ո. Միութեան կողմէ եւ Ուրֆայի հայրենակցական միութեան կողմէ։

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ հայ եւ օտար արուեստագէտներու։ Օր. Գ. Գարիպեան (երգ), Օր. Ճամպազեան (դաշնակ)։ Կ'արտասանէ Զ. Գարիպեան։

Կը մասնակցի նաեւ ՍԻՓԱՆ երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Սաքօ Յակոբեանի։

ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ.— Զ. Ե. Ո. Միութեան Մարսիլիոյ մասնաճիւղը նախաձեռնարկ եղած է տօնելու համար Հայ Մշակոյթի Օրը Մարսիլիոյ մէջ, 25 Հոկտեմբեր Շաբաթ իրիկուն Սալոն Շափի մէջ։ Կը խնդրուի նկատի ունենալ այս թուականը։

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ԿՐՔՆՈՊԼԸ.— 12 Հոկտեմբեր կիրակի ժամը 2.30ին։

Կը ներկայացուի՝ ՊԱՆՔ ՕԹՈՄԱՆԻ ԿՐԱԻՈՒՄԸ կամ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ

"ԻՄ ԳԻՐՔԸ", Բ. ՀԱՏՈՐ (ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻՒՆ)

Ա. Հրատարակութիւն Հրանդ-Սամուէլ գրատան

Դիմել հրատարակչին Librairie H. SAMUEL, 51 Rue Monsieur le Prince, Paris (VIe), Հեռաձայն՝ Danton 88-65։ Մէթրօ ծտէոն։

Հարաւային Ֆրանսայէն (Լիոնն ալ մէջն ըլլալով) պէտք է դիմել Պ. Գ. Շահլամեանի, 15 Rue Longue des Capucins, Marseille. Գին՝ 20 ֆրանք

"ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԳՐԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ,,

ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹԻ

Հայերէն ուղղագրութիւն, քերականութիւն ու շարադրութիւն սորվեցնելու սիստեմատիկ մշակուած դասեր, հիմնուած ինքնաշխատութեան վրայ։

Ա. գիրքը դպրոցական Ա. եւ Բ. տարիներուն համար, գինը 7 Ֆր.։

Բ. գիրքը դպրոցական Գ. եւ Դ. տարիներուն համար, գինը 9 Ֆր.։

Շատ օրինակներով գնողներուն հարիւրին 20 գեղչ։ Աւէն պատուէր կանխավճար։

Դիմել հետեւեալ հասցէով. Mme. D. Segbossian, 11 Ave. Ed. Branly, CHAVILLE, (S. et O.), France,

Հ. Ց. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Անիէր-Պուա-Քոլոնպի Զէյթուն եկեղեցասիէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Նուագդյն, Վիշապեան եւ Փոթորիկ խումբերը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 79 Rue des Chambardsի հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ եւ տարեկան հաշուետուութիւն, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ընդհ. ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ։ Ներկայ կ'ըլլայ կոմիտէի ներկայացուցիչը։

ՍԱՐՍԷԼ ԿՈՆԷՍԻ խումբերու վարչութիւններէն, ընկերները՝ գումրուեանցէ, կարօ երանեանէ եւ խաչիկ մկրտիչեանէ կը խնդրուի ժանդիպիլ «ցառաջ», վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին։

ՋԱԻԱՐԵԱՆ եկեղեցասիէի խումբերը կը հրաւիրուին ընկերական ընդհ. ժողովի, այս կիրակի ժամը 9ին, 39 Rue Jules Gévelot: կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ կ. կ.ի ներկայացուցիչը։

Գ Ա Ի Ա Ռ

ՍԷՆԼՈՒԻի Ակնունի եկեղեցասիէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերը Զաւէն, Կորիւն եւ Նիկոլ Դուման, այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ։

Լիոնի Պատ. միութեան գրասխօսական երեկոն վաղը իրիկուն ժամը 8ին Գրադարանի սրահը։ Նիւթ՝ «Րաֆֆիի կեանքը եւ գործունէութիւնը»։ կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղին դասախօսական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ծլորիայի մէջ։ կը խօսի Ե. Տարօնեան, նիւթ ունենալով քաղաքակրթութիւն եւ բարքեր։ Մէկ ժամ սինէմա։

ՀԻԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Մէն Տընի, Ռէօմիւր, վէներական ախտեր, Լերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, Ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակցութիւն օր 9 12։

EMPIRE միւզիք-հոլ՝ 37 Av. Wagram

Վաճառք մեկնումի պատճառաւ Rosny s)Boisի մէջ, pavillon մը 4 բիէս եւ խոհանոց, ջուր, կազ, ելեքտրականութիւն, տարեկան 3,800 Ֆր., մանրամասնութեան համար դիմել A, Alekianի, 30 rue Bouret, Paris (19e),

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Աբմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանումն արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, չերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լասէռաթերուզ։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութիւն. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

ՏՕՆՕՔ ԲԺԻՇԿ Տօքթ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

Բժիշկ՝ ընդհանուր հիւանդութեանց մասնագէտ՝ ներքին հիւանդութեանց (կուրծքի, մարսողական, միզային եւ ծնգային գործարաններու)։

Ամէն շաբաթ՝ երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 1—3ը գտնուի 29 rue dePlace des Fêtes: Polyclinique de Belleville, Tél Nord 96—61։

Տան հասցէ 54 Route de Saint - Leu et Deuil, La Barre, Enghien, (S. et O.). Tél. Deuil 52.

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—41

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ



RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert

Հնամաքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկուններ Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարսնիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ։

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ մսեղէն առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխարուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ձախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier — PARIS (9)

Որ մսքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն

Արեւելեան նուագ ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ

Գ. ՃԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ-անդամ Société des Comptables (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires, Bénéfices Commerciaux և Impôts sur le revenu գործողութիւններ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ

Կրնամ ձեզ ղերծ պահել Chiffred'Affaires և Bénéfices Commerciaux տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, զոր օրինակ Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամագործ, գրքակալ, կօշկակար, առաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր տանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ apprenti ներեմ։

SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ





Phonos & Disques Columbia REGISTERED TRADE

20 Ֆր. — 20 Ֆր.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil.

Մեր փլաքներու ճոխ մեներանոցին մէջ կը գտնուին ամէն վաճառանիշ ձիներ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.։ Գիները՝ 120, 150, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն օր։

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ

22 Rue de Sommerard, Paris Ve

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ։

կոկիկ եւ մաքուր սրահ։ Խնամեալ սպասարկութիւն։

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 Ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200Ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
9
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
9 OCTOBRE 1930

Ք. ՏԱՐԻ Թիւ 1386

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԲՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ՍՏՈՐՆՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան քառասնամեակի Լիոնի տօնակատարութիւնը խանգարելու համար, քանի մը վարձկան մարդիկ, բոլշեւիկեան լրտեսի ստորնաքարշութեամբ՝ ուզած են թունաւորիկով մը իրենց գոյութիւնը արդարացնել: Ու այդ վախկոտ ու վարձկան հակակայեղափոխականները չեն համարձակած հրապարակ գալ նոյնիսկ իրենց խեղճուկ թունաւորիկը ցրուելու, այլ դիմած են իրենց վայել ստորին միջոցի մը: Վարձած են օտարազգի բանուոր մը, ու զայն նախապատրաստած են ոճիրի համար:

Դէպքի մանրամասնութիւնները արդէն ծանօթ են հասարակութեան: Ժողովը չէ խանգարուած: Ոճիրը գործուած է դահլիճէն մէջ: Բարեբախտաբար վիրաւորուածներու վիճակը վտանգ չէ:

Այս վատհոգի արարքը որքան գարշելի, նոյնքան չնչին է, որպէս ցոյց մը: Հայց հայ կուսակցական կեանքի մէջ, խոշոր ցաւ մըն է, շաղախուած ստրկական եւ լրտեսական հոգեբանութեամբ, որ յատուկ է ոչ միայն արտասահմանի բոլշեւիկեան թափթփուկներուն, այլ բուն նկարագիրն է ամբողջ հայ հաւաքականներուն:

Այս երեւոյթը կ'ուզէինք որ յատակօրէն ըմբռնելի ըլլար հայ ժողովուրդին:

Ինչ բանի կը ձգտէին հայ հաւաքականները, եւ հիմա ալ կը հասան:

Բոլշեւիկները ռուսական սուիններու շնորհիւ մեր հայրենիքը գրաւելէն յետոյ, երբ իրենց ուշադրութիւնը գաղութներուն դարձուցին, գտնուեցան աչքէն ու ձախէն թունաւորուած եւ յուսալքուած մարդիկ, որոնք գիրենք ծափահարեցին: Ու անոնք մեծ անձնավստահութեամբ, իրենց ցանցը տարածեցին ամբողջ գաղութահայութեան մէջ, յոյս ունենալով՝ որ պիտի գործային իրենց ազդեցութեան տակ առնել հայ աշխատաւորական միութիւնները, մտաւորականութիւնը եւ երիտասարդութիւնը: Ակնկէ հինգ վեց տարի առաջ գրքոյկներով ծրագիրներ կը բնակէին իրենց տիրապետութեան համար եւ կ'աւետէին Դաշնակցութեան քայքայման մասին: Անոնք ամէն օժանդակութիւն ստացան Դաշնակցութեան հակառակորդներէն, գաղթները պառակտեցին, ազգային կազմակերպութիւնները անկարելի դարձուցին, մատնութիւններ ըրին ու հայ աշխատաւորութեան վիճակը ծանրացուցին օտար ազգերուն առջեւ: Այդ արտասահմանի հայ համայնավարները կազմակերպուելէն չդարձան: Աշխատաւորութիւնը, մտաւորականութիւնն ու երիտասարդութիւնը հեռու մնացին անոնցմէ, եւ անոնք բանականացան իրենց լրտեսական պարտականութիւնները կատարով, այսինքն խռովել հայ կեանքը անթուլատրելի բոլոր միջոցներով:

Անցած հինգ տարին բուռական եղաւ անանկ հոչակելու իրենց ամբողջ աշխատանքը: Ու ատոր հետեւանքով՝ անոնք սիրողութեան յայտարարել թէ Հայաստանի բոլշեւիկները գաղթահայութեամբ չեն հետաքրքրուիր: Սակայն բոլշեւիկեան բականութեան մէջ կայ անկախ մարմին մը, Զեկան, որ պէտք ունի ամէն տեսակ լրտեսներու, վատ հոգի եւ վարձկան արարածներու, ամէն տեղ ու ամէն ազգի մէջ: Այսպիսի ստորին ծառայութեան մը համար՝ հայ ստրուկ եւ վաճառուած հոգիներն անհրաժեշտ տարր մը կը կազմէին: Ու այսօր, արտասահմանի հայ համայնավարը, պարզ լրտես մըն է, անդաւանք ու գարշելի, որ կրնայ նոյնանալ Սուլթաններու եւ Ցարերու գաղտնի լրտեսներուն և մատնիչներուն հետ:

Կուսակցական եւ յեղափոխական բոլոր առաքինութիւնները մերկացած այս թշուառականները, իրենց անպատիւ գործունէութիւնը ղգացնելու համար, կը դիմեն հայ բոլշեւիկներուն ատուկ միջոցին: Ստրկօրէն կը կաշառեն օտար բանուորները կը ժղեն զանոնք արիւն թափելու, որ բացի ոճրային հանգամանքէն, կը ստեղծէ ատելութիւն մը հայ եւ օտար բանուորութեան միջեւ, երբ անոնք եղբայրական յարաբերութիւն կրնային ունենալ, իբրեւ նոյն դասակարգին պատկանողներ:

Հայ ժողովուրդը այս ոտորին տարրերն իրենց ստորին արարքներով կը տեսնէ ու կը գարշի: Եթէ աւելի հեռուն երթանք, պիտի տեսնենք, որ տասը տարուան ընթացքին, բոլշեւիկները հայ ժողովուրդը ճղմած են դիմելով ամէն անարդի միջոցներու, օժանդակ ունենալով ռուս, հայ, թաթար եւ այլ ազգի ոճրագործներ, լրտեսներ եւ բազմաթիւ հակայեղափոխականներ, որոնք ցարական Ռուսաստանի գաղտնի ոստիկանութեան շարքերէն կուգային:

Այս ստորին նկարագրի հարազատ ժառանգորդները, ցըրուած արտասահմանի հայութեան մէջ, կը դիմեն Արաբին, Ֆրանսացիին կամ Իտալացիին, տեղ մը ոճիր կազմակերպելու, ուրիշ տեղ մը մատնելու, այլ տեղ մը հայ աշխատաւորութիւնը կասկածելի դարձնելու, ու ամէնէն վերջ, զայն եւ ատելութիւն տարածելու հայ եւ օտար բանուորներուն միջեւ...

Բոլշեւիկեան այս ցեցերը որքան արհամարհելի, նոյնքան արշելի են եւ արժանի հայ ժողովուրդի բուռն անարգանքին:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

«Ազդակ» այս վերնագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (սեպտ. 23).

—«Ցառաջիկայ ամսոյն սկիզբէն սկսեալ կը բացուին բոլոր վարժարանները: Ծնողները արդէն այժմէն պատրաստութեան մէջ են բարձր եւ յարմար դաստիարակութեամբ մը օժտելու համար իրենց զաւակները,

Այս օրերուն աւելորդ չըլլար անգամ մը եւս շեշտել կարեւորութիւնն ու անհրաժեշտութիւնը ազգային տոհմիկ դաստիարակութեան եւ հրաւիրել ուշադրութիւնը հայ ծնողներուս: Ամէն հայ ծնողք պէտք է լաւ գիտնայ որ իր զաւակներուն ազգային եւ տոհմիկ դաստիարակութիւն մը տալու համար պէտք է նախընտրէ ազգային վարժարանները: Ինչ ալ ըլլան մակարդակն ու պայմանները մեր ազգային վարժարաններուն, որոշ պէտք է ըլլայ որ հայ մանկտին հայ մեծցնելու եւ հայ պահելու համար ամենաապահով եւ ստիպողական միջոցը անոր ազգային կրթութիւն տալն է:

Ցեսնուած է որ իրենց նախնական կրթութիւնը ազգային վարժարաններու մէջ ստանալու պատեհութենէն զրկուողները, առիթասարակ գուրկ եղած են ազգային զգացումէ եւ չեն ներտաքրքրուած մեր ժողովուրդով եւ իր ապագայով: Այս անշուշտ չի նշանակեր թէ՝ բոլոր օտար վարժարանները յաձախողներ վատասերած են եւ քաշուած հայութենէ, սակայն ճշմարիտ է նաեւ որ լաւ հայ եւ հարազատ զգացումներ ունենալու համար գլխաւոր պայման է հայերէն գիտնալ եւ հայ նախակրթութիւն ստանալ:

Մանաւանդ այժմ մեր գաղութին մէջ, աւելի ստիպողական դարձած է ազգային վարժարանները յաձախելու պէտքը, քանի որ յետ այսու ծնողներ ստիպուած չեն օտար բարձրագոյն վարժարանները դրկել իրենց զաւակները: Շնորհիւ հայ գեմարանին, որ երկու շաբաթէն կը բացուի եւ իր առաջին կանոնաւոր տարեշրջանը կը սկսի, ազգային վարժարանները դիւրաւ պիտի ընդունուին ինն եւ պիտի ստանան միեւնոյն գիտութիւնները ու ուսումները, ինչ որ պիտի տրուէր իրենց բարձրագոյն վարժարաններու մէջ, մէկ խիստ ատելութեամբ՝ որ գեմարանի աշակերտները միեւնոյն ատեն պիտի ստանան ազգային դաստիարակութիւն եւ լաւ հայեր պիտի պատրաստուին:

Հետեւաբար, այն ծնողները որոնք նախանձախնդիր են իրենց զաւակներու ազգային դաստիարակութեան եւ ապագայ սերունդի հայ պահպանման նուիրական գաղափարին, պէտք է դրկեն իրենց զաւակները ազգային վարժարաններ եւ խուսափին օտար դաստիարակութենէ, օտար վարժարաններ իրենց ջամբած ուսման փոխան կը խլեն մեր նոր սերունդին սիրտն ու հոգին եւ զանոնք կը դարձնեն տափակ եւ անպէտ ոչնչութիւններ,

Ս. Նշան վարժարանի Հոգաբարձութիւնը այս տարի գովելի նախանձախնդրութեամբ մը աշխատեցաւ բարձրացնել վարժարանի մակարդակը եւ կարող ուժեր ապահովեց, ծնողներ պէտք է քաջալերեն այդ աշխատանքները եւ այս տարի նախորդներէն աւելի դուրգուրանք ցոյց տան:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՐԱՐԱՏԻ ԿՌԻՒՆԵՐԸ ՎԵՐՍԿՍԱԾ

... 24 սեպտ.

Սեպտեմբեր 19-ին վերսկսան ուժգին կռիւները Արարատի շրջանին մէջ: Քիւրտերը մեծ յոյս ունին, որ այս անգամ ալ իրենք պիտի յաղթողին ետ մղել Թրքական յարձակողականները, որոնք անընդհատ կը շարունակուին: Թաւրիզի Թրքական հիւպատոսը, դեկոյցով մը յայտարարեց թէ Արարատը ընկճուած է եւ Թրքական յաղթանակը տօնելու համար, խնջոյք մըն ալ սարքեց: Խնջոյքէն մէկ քանի օր վերջ սակայն, սկսան Արարատի նոր եւ յամառ կռիւները, որ դեռ կը շարունակուին:

Թուրքեւպարսիկ գործակցութիւնը

ՔԻՒՐՏԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Թուրք դեսպանին եւ պարսիկ արտաքին նախարարին միջեւ տեղի ունեցող բանակցութիւնները յանգեցան նոր համաձայնութեան մը որ սահմանուած է դիւրացնելու Թուրքիոյ եւ Պարսկաստանի միջեւ համագործակցութիւնը օտար ամէն սադրանքի դէմ որ կրնայ քրտական ըմբոստութիւններ առաջ բերել երկու երկիրներու մէջ: Թեհրանի քաղաքական շրջանակները կը կարծեն թէ Թուրք կառավարութիւնը, մտադիր է իրաքը հրաւիրելու որ մասնակցի երկու կառավարութեանց ձեռք առած միջոցներուն, օտար սադրանքներու եւ քրտական խռովութեանց դէմ:

Թուրքեւպարսիկ յարաբերութիւնները

Մամուլին տրուած տեղեկութեամբ մը Թեհրանի Թուրք նոր դեսպանը՝ Խուսրէվ պէյ յայտարարեց թէ Թուրքիա եւ Պարսկաստան լիովին գիտակից են իրենց պարտականութեանց հանդէպ այլեւայլ խռովութեանց, որոնք ծագած են կամ կրնան ծագիլ իրենց սահմանին վրայ: Այն հողամասը զոր Թուրքիա կը փափաքի իրեն կցել, զինուորական արժէք մը ունի իրեն համար: Խուսրէվ պէյ լաւատես է այս կէտին շուրջ եղած բանակցութեանց մասին:

Խուսրէվ պէյ հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրած է նաեւ.

— Թուրք հանրապետութիւնը ոչ ոքի հողին աչք ունի:

Պարսկաստանի մէջ մեր ունեցած կրօնական, ցեղային, եւ եղբայրական կապերը պիտի նպաստեն խաղաղութեան ամրապնդումին համար, Թուրքեւպարսիկ ժողովուրդներու գործակցութեան:

Մենք Պարսկաստանի յառաջդիմութիւնը կը փափաքինք ո'չ միայն դրացիական տեսակէտներով, այլեւ ընդհ. խաղաղութիւնը պաշտպանելու տեսակէտով:

Կը յուսամ թէ վերջին դէպքերը քիւրտ ըմբոստներուն եւ զանոնք դեկավարողներու ցասկացուցած են թէ իրենց դէմը կը գտնուի ոչ թէ անկարող օսմանեան կայսրութիւնը, այլ արդիական ու զօրաւոր Թուրք հանրապետութիւնը որ ամէն վայրկեան ի վիճակի է երկրին մէջ ծագած ամէն տեսակ ըմբոստութիւններու անջատողական շարժումները զսպելու:

Մեր օդային տորմիղին մասնակցութեամբ կատարուած արագ գործողութիւնները դաս մըն է անոնց, որոնք քիւրտիստանի ցնորքը կը սնուցանեն:

Թուրքեւպարսիկ սահմանը գծուած է էնկիւրիի մէջ ֆիւրուզի խանի եւ Թեվֆիք Րիւշտի պէյի միջեւ կայացած հաւաձայնութեամբ:

Քրտական վերջին դէպքերը արգելք հանդիսացան սահմանագծման ժողովի աշխատանքներուն, որոնք պիտի վերսկսին շուտով:

Նկատելով որ արդի սահմանը տեւական կերպով Թուրքեւպարսիկ յարաբերութիւններուն վնասելու բնոյթ ունի, Թուրքիա առաջարկեց աւազակներուն պատսպարան ծառայող Արարատի անբերրի մասերը Թուրքիոյ Թողուլ ասոր փոխարէն առաջարկեցինք հարաւային կողմի բերրի հողամասերէն զոհողութիւններ ընել ի նպաստ Պարսկաստանի:

Ո՛վ պիտի կազմէ ռումէն դահլիճը

Ռումանիոյ նախարարական տագնապը տակաւին չէ լուծուած: Կարոլ Թագաւորը Սինայեայի մէջ սկսաւ խորհրդակցութեանց, դահլիճի կազմութեան մասին: Ունկնդրութեան ընդունեց երեսփ. ժողովի եւ Ծերակոյտի նախագահները:

Հրաժարած դահլիճի անդամները ժողով գումարեցին Պ. Միխալաքէյի տան մէջ: Պ: Մանիու իր կուսակցութեան անունով պնդեց կրկին որ ստանձնէ դահլիճի կազմութիւնը: Թագաւորին հետ կրկին խորհրդակցելէ վերջ է միայն, Պ. Միխալաքէ պիտի կրնայ մերժել կամ ստանձնել առաջարկին իրականացումը իր կողմէ:

Քաղաքական շրջանակներու մէջ, շատ կը խօսուի նաեւ հրաժարած դահլիճին արտաքին նախարար Միրոնէսքոյի մասին, իբր հաւանական վարչապետ:

Կ'ըսուի նաեւ թէ, այն պարագային որ կարելի չըլլայ ներկայ խորհրդարանին վրայ կռթնած դահլիճի մը կազմութիւնը, պէտք պիտի ըլլայ նախատեսել «Թագաւորին անձնական կուսակից»ներէն կազմուած դահլիճ մը: Այս ուղղութեամբ ալ, ձեռնարկներ կը կատարուին արդէն:

Կայսերական վեհաժողովը

Գլխաւոր այատուիրակներու մասնակցութեամբ գումարուած Անգլիոյ կայսերական վեհաժողովը, հինգ նիստերէ յետոյ օրակարգի առաջին նիւթը վերջացուց, այսինքն՝ սահմանադրական հարցերու խնդիրը: Խորհրդաժողովը պիտի անցնի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Պալքանեան խորհրդաժողովը կը շարունակէ աշխատիլ յանձնախումբերու մէջ:

Մտաւորական մերձեցման յանձնախումբին մէջ, պուլկար պատուիրակը առաջարկեց հաստատել ժողովրդական համալսարաններ եւ կազմակերպել հրապարակային դասախօսութիւններ, ցոյն պատուիրակներն ալ եւ յարմար դատեցին Պալքանեան ձեմարանի մը հաստատումը, պալքանեան ժողովուրդներու մերձեցումը դիւրացնելու նպատակով, առաջարկեցին նաեւ համալսարաններու ծրագրին մէջ մտցնել պալքանեան լեզուի մը պարտադիր ուսուցումը:

«Ռ-101»Ի ԶՈՀԵՐԸ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԵՑԱՆ ԱՆԳԼԻԱ

Անգլիական «Ռ-101» դեկաւորին ահռելի աղէտին առթիւ, ֆրանսական կառավարութիւնը սուգի օր էր յայտարարեր եւ բոլոր հանրային հաստատութիւնները սուգի դրօշ պարզեցին առջի օր:

Աղէտին 47 զոհերու մարմինները, նոյն օրը, Պօվէէն փոխադրուեցան Անգլիա: Փոխադրութեան արարողութիւնները ներկայ էին քաղաքական եւ օտար դիւանագիտական անձնաւորութիւններ, որոնց մէջ Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Թարտիէօ:

Զոհերու մարմինները երկուական զետեղուած էին 24 կառքերու մէջ, որոնց իւրաքանչիւրին, ծաղկափունջերով բեռնաւոր, զինուորական պատիւները տրուեցան,

Զոհերու թաղումը պիտի կատարուի շաբաթ օր Պէտֆորտի մէջ:

ԳԵՐՄԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՇՈՒՐՋ

Գերման վարչապետը այսօր պիտի ներկայանայ նախագահ Հինտէնպուրկի, տեղեկութիւններ տալու համար, քաղաքական կուսակցութեանց հետ իր կողմէ կատարուած բանակցութեանց մասին:

Քաղաքական կարգ մը շրջանակներ եւ կազմակերպութիւններ փորձած են ազդեցութիւն բանեցնել Պրիւնինկի վրայ, որ կարգ մը փոփոխութիւններ մտցնէ դահլիճի կազմին մէջ: Սակայն վարչապետը մերժած է: Այս թելադրութիւնը ընդոներու նպատակն է եղած դահլիճը «զտել» իրենց համար կարգ մը կասկածելի տարրերէ:

Կ'ըսուի թէ ներքին նախարարը վիրթ եւ արտաքին նախարարը Քուրթիուս պիտի հրաժարին: Հակառակ այս զրոյցներուն սակայն, նախարարաց խորհուրդը, որ նիստ գումարած էր երէկ, լսած է Քուրթիուսի գեկոյցը ժընեւի աշխատանքներուն մասին, ինչպէս նաեւ արտաքին քաղաքական ծրագիրը, զոր կառավարութիւնը պիտի ներկայացնէ խորհրդարանին եւ միաձայնութեամբ հաւանութիւն յայտնած է արտաքին նախարարին յայտարարութիւններուն:

ՆԹ ՓԻՆՔԷՐԹՕՆ ՄԵՌԱՒ

Իր անունով հրատարակուած ոստիկանական վէպերու հաւաքաւոր հերոսը Ալլէն (Նթ) Փինքէրթօն մեռաւ Նիւ Եորքի մէջ, 54 տարեկան հասակին:

Պատերազմի ընթացքին թուղնաւոր կազէ վնասուած ըլլալով, կը տառապէր թոքերէն:

Ա. Ց. Դ. ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻՆ

ԱՐՄԱՎԻՐ, 6 Հոկտ.

Երեկ բացվեց Ա. Ց. Դ. բանաստեղծական մարմնի առաջին համագումարը։ Համագումարին ներկա էին 200 հոգի, որոնց մեջ կային գրողներ, գրականագետներ, ուսուցիչներ, գրականության սիրահարներ։ Համագումարին ներկա էին նաև Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի, Կենտգործկոմի, Ժողկոմխորհի, Ժողկոմպրոսի, Ժողկոմզեմի, Ժողկոմֆինի, Ժողկոմարդարադատության, Ժողկոմտնտեսության, Ժողկոմառևտրի, Ժողկոմսննդի, Ժողկոմհարկերի, Ժողկոմհաղորդակցության, Ժողկոմբանկի, Ժողկոմտրուդի, Ժողկոմհանքերի, Ժողկոմհամայնավարության, Ժողկոմհամագործակցության

ՊՕՍՏԻ ԻՆ ԱՍՏՂԸ

(ՀԱՅ-ՖԻՆԱԿԱՆ ԿԱՊԸ)

Կոմկուսակ. ա. ատենա-
պետ Բաղրամյանը ո. Ա-
ռաքելյանին Հայաստա-
նի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի քարտուղար
Ա. Հարությունյանին
Հայաստանի Կոմկուսակ.
Կենտ. Կոմիտեի քարտու-
ղարներ Ա. Ղազարյանին
և Ա. Ղուկասյանին ուղ-
ղակի հեռագրերով շնոր-
հավորեցին Ստալինյան
մեծ ուղղագիծ կուսակ-
ցության հաղթական 25-
ամյակի առթիվ:

Շնորհավորական հե-
ռագրեր ստացվեցին նաև
Ստալինյան մեծ ուղղա-
գիծ կուսակցության
հաղթական 25-ամյակի
առթիվ Հայաստանի Կո-
մունիստական կուսակ-
ցության Կենտկոմի ա-
ռաջին քարտուղար Ա.
Ի. Միկոյանից, Հայաս-
տանի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի քարտուղար
Ա. Ի. Կոսիորից, Հայաս-
տանի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի քարտուղար
Ա. Ի. Կիրիչենկոյից, Հա-
յաստանի Կոմկուսակ.
Կենտ. Կոմիտեի քարտու-
ղարներ Ա. Ա. Ժդանովից
և Ա. Ա. Կուզնեցովից:

Հայաստանի Կոմկուսակ.
Կենտ. Կոմիտեի քարտու-
ղարներ Ա. Ղազարյանը
և Ա. Ղուկասյանը ուղ-
ղակի հեռագրերով շնոր-
հավորեցին Ստալինյան
մեծ ուղղագիծ կուսակ-
ցության հաղթական 25-
ամյակի առթիվ Վրաստա-
նի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի առաջին քար-
տուղար Ա. Ի. Ջապարի-
ձեից, Վրաստանի Կոմ-
կուսակ. Կենտ. Կոմիտեի
քարտուղար Ա. Ի. Ռա-
միշվիլուց, Վրաստանի
Կոմկուսակ. Կենտ. Կո-
միտեի քարտուղար Ա. Ի.
Ռոդոնայից:

Հայաստանի Կոմկուսակ.
Կենտ. Կոմիտեի քարտու-
ղարներ Ա. Ղազարյանը
և Ա. Ղուկասյանը ուղ-
ղակի հեռագրերով շնոր-
հավորեցին Ստալինյան
մեծ ուղղագիծ կուսակ-
ցության հաղթական 25-
ամյակի առթիվ Ադրբե-
ջանի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի առաջին քար-
տուղար Ա. Ի. Ագամա-
լիից, Ադրբեջանի Կոմ-
կուսակ. Կենտ. Կոմիտեի
քարտուղար Ա. Ի. Ալի-
բեկովից, Ադրբեջանի
Կոմկուսակ. Կենտ. Կո-
միտեի քարտուղար Ա. Ի.
Ռզայից:

Հայաստանի Կոմկուսակ.
Կենտ. Կոմիտեի քարտու-
ղարներ Ա. Ղազարյանը
և Ա. Ղուկասյանը ուղ-
ղակի հեռագրերով շնոր-
հավորեցին Ստալինյան
մեծ ուղղագիծ կուսակ-
ցության հաղթական 25-
ամյակի առթիվ Ուզբեկ-
ստանի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի առաջին քար-
տուղար Ա. Ի. Ուսմանով-
ից, Ուզբեկստանի Կոմ-
կուսակ. Կենտ. Կոմիտեի
քարտուղար Ա. Ի. Ռախ-
մատուլլաևից, Ուզբեկս-
տանի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի քարտուղար Ա.
Ի. Ռաջաբովից:

Հայաստանի Կոմկուսակ.
Կենտ. Կոմիտեի քարտու-
ղարներ Ա. Ղազարյանը
և Ա. Ղուկասյանը ուղ-
ղակի հեռագրերով շնոր-
հավորեցին Ստալինյան
մեծ ուղղագիծ կուսակ-
ցության հաղթական 25-
ամյակի առթիվ Ղազախ-
ստանի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի առաջին քար-
տուղար Ա. Ի. Կունաև-
ից, Ղազախստանի Կոմ-
կուսակ. Կենտ. Կոմիտեի
քարտուղար Ա. Ի. Ասա-
նովից, Ղազախստանի
Կոմկուսակ. Կենտ. Կո-
միտեի քարտուղար Ա. Ի.
Ռուսակովից:

Հայաստանի Կոմկուսակ.
Կենտ. Կոմիտեի քարտու-
ղարներ Ա. Ղազարյանը
և Ա. Ղուկասյանը ուղ-
ղակի հեռագրերով շնոր-
հավորեցին Ստալինյան
մեծ ուղղագիծ կուսակ-
ցության հաղթական 25-
ամյակի առթիվ Տաջիկս-
տանի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի առաջին քար-
տուղար Ա. Ի. Ռաջաբով-
ից, Տաջիկստանի Կոմ-
կուսակ. Կենտ. Կոմիտեի
քարտուղար Ա. Ի. Ռաջա-
բովից, Տաջիկստանի
Կոմկուսակ. Կենտ. Կո-
միտեի քարտուղար Ա. Ի.
Ռաջաբովից:

Հայաստանի Կոմկուսակ.
Կենտ. Կոմիտեի քարտու-
ղարներ Ա. Ղազարյանը
և Ա. Ղուկասյանը ուղ-
ղակի հեռագրերով շնոր-
հավորեցին Ստալինյան
մեծ ուղղագիծ կուսակ-
ցության հաղթական 25-
ամյակի առթիվ Թուրք-
մենստանի Կոմկուսակ.
Կենտ. Կոմիտեի առաջին
քարտուղար Ա. Ի. Նիյա-
զովից, Թուրքմենստանի
Կոմկուսակ. Կենտ. Կո-
միտեի քարտուղար Ա. Ի.
Ռաջաբովից, Թուրքմեն-
ստանի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի քարտուղար Ա.
Ի. Ռաջաբովից:

Հայաստանի Կոմկուսակ.
Կենտ. Կոմիտեի քարտու-
ղարներ Ա. Ղազարյանը
և Ա. Ղուկասյանը ուղ-
ղակի հեռագրերով շնոր-
հավորեցին Ստալինյան
մեծ ուղղագիծ կուսակ-
ցության հաղթական 25-
ամյակի առթիվ Ղրղզս-
տանի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի առաջին քար-
տուղար Ա. Ի. Ռաջաբով-
ից, Ղրղզստանի Կոմ-
կուսակ. Կենտ. Կոմիտեի
քարտուղար Ա. Ի. Ռաջա-
բովից, Ղրղզստանի
Կոմկուսակ. Կենտ. Կո-
միտեի քարտուղար Ա. Ի.
Ռաջաբովից:

Հայաստանի Կոմկուսակ.
Կենտ. Կոմիտեի քարտու-
ղարներ Ա. Ղազարյանը
և Ա. Ղուկասյանը ուղ-
ղակի հեռագրերով շնոր-
հավորեցին Ստալինյան
մեծ ուղղագիծ կուսակ-
ցության հաղթական 25-
ամյակի առթիվ Մոլդա-
վիայի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի առաջին քար-
տուղար Ա. Ի. Ռաջաբով-
ից, Մոլդավիայի Կոմ-
կուսակ. Կենտ. Կոմիտեի
քարտուղար Ա. Ի. Ռաջա-
բովից, Մոլդավիայի
Կոմկուսակ. Կենտ. Կո-
միտեի քարտուղար Ա. Ի.
Ռաջաբովից:

Հայաստանի Կոմկուսակ.
Կենտ. Կոմիտեի քարտու-
ղարներ Ա. Ղազարյանը
և Ա. Ղուկասյանը ուղ-
ղակի հեռագրերով շնոր-
հավորեցին Ստալինյան
մեծ ուղղագիծ կուսակ-
ցության հաղթական 25-
ամյակի առթիվ Ղազախ-
ստանի Կոմկուսակ. Կենտ.
Կոմիտեի առաջին քար-
տուղար Ա. Ի. Կունաև-
ից, Ղազախստանի Կոմ-
կուսակ. Կենտ. Կոմիտեի
քարտուղար Ա. Ի. Ասա-
նովից, Ղազախստանի
Կոմկուսակ. Կենտ. Կո-
միտեի քարտուղար Ա. Ի.
Ռուսակ

օրակարգի ամէնէն կենսական նիւթին, կայսրութեան տնտեսական աղբիւրներու զարգացման եւ շուկաներու հայթայթման գործակցութեան հարցերուն։

Տրուած որոշումները մեծ փոփոխութիւններ կը մտցնեն գաղութներու եւ մայր-երկրի յարաբերութեանց մէջ։ Անցեալ շաբթու արդէն տրուած որոշումներու հաւաձայն, գաղութները իրաւունք էին ստացեր իրենք իսկ նշանակելու ընդհանուր կառավարիչները։

Նախորդ օր, վիճաբանութեան դրուած հարցերէն մէկն էր Տօմինիոններու բնակիչներուն ազգութեան ճշդումը։ Պատերազմէն ի վեր, Տօմինիոնները ժրնեւի եւ Լահէյի մէջ ստանձնած են միջազգային յանձնառութիւններ, եւ կերպով մը ուրեմն, դարձած են ազգային միութիւններ։ Հարց ծագած է թէ Տօմինիոններու բնակիչները Անգլիացի՞ պիտի նկատուին, թէ Գանատացի, Աւստրալիացի, Նոր-Զելանտացի, եւն, եւ կամ պիտի գտնուի՞ յարմար բառ մը,որ միանգամայն երեւան բերէ անոնց ծագումն ու Անգլիոյ հետ կապը։

Խնդրին լուծումը յանձնուած է իրաւաբանական յանձնախումբին։

Պրազիլիոյ յեղափոխութիւնը

ՌԻՕ-ՏԷ ԵԱՆԷՅՐՕ, 7 Հոկտեմբեր.— Ժողհրդարանը քուէարկեց 250 միլիոն ֆրանքի գումար մը, որ պիտի յատկացուի երկրին ապահովութեան եւ յեղափոխականներու դէմ պաշտպանութեան գործին։ Կառավարութիւնը մտադիր է իր պաշտպանութեան գիծը կազմակերպել Փարանայի եւ Սան-Փաօլոյի միջեւ։

Յեղափոխութիւնը զսպելու համար, հակառակ կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն, հանրապետութեան 21 կա. ռավարութիւններն արդէն ինկած են յեղափոխականներու ձեռքը, որոնք աւելի ուժեղ են թիւով, քան կառավարութեան զօրախումբերը։ Յեղափոխութեան յարաճուն ընթացքին առջեւ, կառավարութիւնը զօրակոչ յայտարարեց եւ 10 դասեր զէնքի տակ առաւ։ Չարիւր հազար մարդ արդէն, անմիջապէս մտան կառավարական գործօն բանակին մէջ, պատրաստ՝ կռուի մրտնելու համար։

ՄՈՆԹԷՎԻՏԷՕ, 7 Հոկտեմբեր.— Միայն Ռիօ-կրանտէ-տօ-Սուլի մէջ, ըմբոստներու թիւը հասած է 30,000ի, որոնք լաւ զինուած են։ Ամբողջ երկրին մէջ, ըմբոստներու ընդհ. թիւը կը հաւրուի 75 80,000։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *վարժ ԴՐԱՇԱՐ մը։ Դիմել՝ «Ցառաջ»ի վարչութեան*

"ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷ, ԻՆ ՀԱՄԱՐ

«Ամէնուն հասցէ»ին մէջ հրատարակուելու համար մեզի ղրկուելիք հասցէներուն պայմանաժամը կ'երկարաձգուի մինչեւ 20 Հոկտ., իսկ ծանուցումներուն համար մինչեւ ամսոյն վերջը։ Որով ցարդ իրենց հասցէները չղրկողներէն կը խնդրուի շուտով հաղորդել մեզի գանոնք։ Հասցէներու հրատարակութիւնը ձրի է։ Գիրքը լոյս պիտի տեսնէ դեկտեմբերին, գրել հետեւեալ հասցէին՝

Librairie «Arpi», L. Mozian. 5 Rue Champlain, Paris (20)

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

CABINET DU RHONE

Lyon — 56, Rue Centrale, 56 — Lyon

R. C. Lyon A. 82,430 (près Place des Jacobins), Tél. Franklin 04-84

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ **Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՈՐԴԻ**

Կարող փաստաբաններու գործակցութեամբ կը ստանձնենք ամէն կարգի դատեր, բոլոր դատարաններու առջեւ։ Արագ եւ մտնչելի պայմաններով կը հայթայթուի Ֆրանսա մտնելու հրամանագրեր։ կը կատարուի քաղ. ամուսնութեանց, նաթուրալիզասիոնի, ամուսնալուծման, բասբորի եւ բոլոր հիւպատոսարաններու մօտ՝ վիզէի, ինքնութեան թուղթերու կանոնաւորման գործողութիւններ։ Ժառանգան լեզուներով թարգմանութիւններ եւ խմբագրութիւններ։ Կանխիկ եւ մասնաւճարներով կը հայթայթուի հող, բնակարան, եւ ամէն գործի յարմար վաճառատուններ։ Նպաստաւոր պայմաններով կը ստանձնենք կեանքի, հրդեհի եւ արկածներու դէմ ապահովագրութիւններ։ Դատական հետապնդումներու եւ ամէն կարգի պաշտ. գործողութեանց համար կը տրամադրուի նօթեր, ալուէ եւ փաստաբան, որոնց գործակցութեամբ օրինական միջոցներով կը կատարուին ստանձնուած բոլոր գործերը։ Արտասահմանէն եւ Ֆրանսայի ամէն կողմերէն նամակով կատարուած դիմումներուն շուտափոյթ գոհացում կը տրուի։

Գրասենեակը բաց է՝ կիրակի եւ տօն օրերէն զատ ամէն օր՝ առաւօտները ժամը 8,30 էն 12, կէս օրէ վերջ՝ 2 էն 7։ Ժորհրդակցութիւնք միայն առաւօտները, կամ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԵՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE — *Մէթրօ՝ Պէլվիլ*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԹԱՐՄ — ԼԱԻ — ԱԺԱՆ

ՕՂԻԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

ՄԻԱԿ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ԳԱՌԼՕ ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

34 RUE ST. LAZARE, PARIS (9e)

Մէթրօ՝ Peletier *եւ* N. D. des Lorettes

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)

CABINET **V. YARJANIAN**

Հասցէ՝ 54 rue Lafayette, Paris (9). Tél. Prov. 87-53, Métro Cadet

Կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր *պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում։ Արկածի դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի։ ԾՐԱՆՄԱ մտնելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում։ (ԱՅԻՏԱ-վիթ)։ Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն։ Վիզա ամէն երկրի համար։*

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս։ Խորհրդակցութիւնները ձրի են։

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԱԼԱՆՍ.— Այս կիրակի առաւօտ ժամը 9—12 Սինէմա Փալասի մէջ կը խօսին՝ ընկերներ Ա. ԱԲՕՅԱՆ եւ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

ՌՕԱՆ.— կիրակի 12 հոկտ. կէս օրէ վերջ 2.30ին։ կը խօսի ընկ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

Ն. Գ. Բ. — **ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ**

ԱՐՁԱԿ ԷՋԵՐ ԵՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

(Ա. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՊԱԿ ԴՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»ՈՒ)

Հեղինակին նկարով, գեղատիպ կողքով՝ Մ. Քէպապճեանէ, կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ։

Գինն է ֆրանսայի, ֆրանս. գաղութներու եւ պալքաններու համար 20 ֆր. միւս երկիրները 25 ֆր. կամ 1 տոլար։

Ստանալու համար դիմել «Ցառաջ»ի վարչութեան՝ Լ. Գեւոնեանի 235 Fbg. St, Martin, Paris 10e.

Տպագրութեան յանձնուած է Մելքոն կիւրճեանի (Հրանդ) «Պանդուխտի նամակներ»ը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ ԳՐԱՏՈՒՆԸ, դպրոցական վերաժուռի առթիւ, նպաստաւոր պայմաններով ֆրանսերէն ամէն տեսակ դասագիրքեր կը հայթայթէ հայ աշակերտներուն։

Գրատան մէջ կան Larousseի, Hachetteի, A. Colinի, A. Michelի *եւ ֆրանսական բոլոր մեծ տուներու հրատարակութեանց ճոխ մթերք մը։*

Լոյս տեսաւ Larousseի *1931ի բառարանը, գին 34 ֆրանք, Մասնաւճարներով կը հայթայթենք Լարուսի բոլոր հրատարակութիւնները (*Larousse du XXe siècle, Larousse Médical, Commercial, Universel *եւայլն։*

Պահանջուած ամէն գիրք կը հայթայթենք անմիջապէս։

Գաւառի եւ արտասահմանի դպրոցներն ալ կրնան դիմել մեզ Librairie H. Samuel, 51 Rue Monsieur le-Prince, Paris (5). Tél. Danton 88-65, Métro Odéon.

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ՍԱՐՍԷԼ-ԿՈՆԷՍԻ խումբերու վարչութիւններէն, ընկերներ՝ Գուժրուեանցէ, կարօ երանեանէ եւ Խաչիկ Մկրտիչեանէ կը խնդրուի հանդիպիլ «Ցառաջ», այսօր իրիկուն ժամը 8.30ին։

ՋԱՒԱՐԵԱՆ ենթակոմիտէի խումբերը կը հրաւիրուին ընկերական ընդհ. ժողովի, այս կիրակի ժամը 9ին, 39 Rue Jules Gévelot: կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ կ. կ-ի ներկայացուցիչը։

ԱՆԻԼՒ-Պուա-Բոլոնպի Զէյթուն ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Եռագոյն, Վիշապեան եւ Փոթորիկ խումբերը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 79 Rue des Chambards*ի հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ եւ տարեկան հաշուետուութիւն, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։*

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ընկ. Լ. Զարմիսեանի բնակարանը։ Ներկայ պիտի ըլլայ կ. կոմիտէի ներկայացուցիչը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ։

ԴԱԻԱՌ

ՍԻՆԼՈՒԻ Ակնունի ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերը Զաւէն, Կորիւն եւ Նիկոլ Դուման, այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ։

ԼԻՈՆԻ Պատ. միութեան գրասխօսական երեկոն այսօր իրիկուն ժամը 8ին Գրադարանի սրահը։ Նիւթ՝ «Բաֆֆիի կեանքը եւ գործունէութիւնը»։ Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վիներհիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ղերմամիզ.) եւ վարխի։ Մասն. լապօռաթուառ։ Խզճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12։*

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *լաւ աբիէխօրներ որթուռնաժ ուէգդիֆիգասիօնի, լաւ վարձատրուած աշխատանք, դիմել՝* L'Envers vaut L'Endroit, 19 Rue de Chateaudun, Paris.

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղին դասախօսական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ։ Կը խօսի Ե. Տարօնեան, նիւթ ունենալով գաղաքակրթութիւն եւ բարքեր։ Մէկ ժամ սինէմա։

Շ. ԴԱՐԱՀԻՍԱՐԻ եւ շրջանի Ռազմիկ Հայր. միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ուկէսին 40 Rue de Belleville*ի սրահը։ Այն հայրենակիցները որոնք մասնաւոր հրաւէր ստացած չեն, կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։*

ԵՈԶԿԱՏԻ եւ շրջակայքի Ֆրանսայի բոլոր Հայր. միութիւններէն կը խնդրուի իրենց հասցէները շտապութիւնը իմացնել Սէն Շամոնի Եոզկատի Հայր. Միութեան։ Խիստ կարեւոր եւ ենթակայ հայրենակցական խնդիրներու շուրջ խորհրդակցելու համար։ Միութեանս հասցէն՝ Թաշճեան Մանուէլ, 16 Rue Président Wilson Saint Chamond.

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վէներական ախտեր, ՉԵրմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւնները, արեան եւ մէզի քննութիւն, քթթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. եղեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ կիր. 9 12։*

EMPIRE Միզէթ-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

Վարձու է մեկնումի պատճառաւ Rosny s)Boisի մէջ, pavillon մը 4 բիէս եւ խոհանոց, ջուր, կազ, ելեքտրականութիւն, տարեկան 3,800 ֆր., մանրամասնութեան համար դիմել A. Alekianի, 30 rue Bouret, Paris (19e),

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)

Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10-12։

ՏՕՔԹ. **Ա Ս Լ Ա Ն**

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Մտամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները։ ցաւուկ յարկաբաժին *Վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET *ճառագայթներով կը դարմանէ Ո. կորի, ջղային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ։*

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

ՀԱՅԵՐՈՒԻ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱՇԱՐԱՆ Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրները



RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) Մէթրօ՝ Place Maubert

Խնամքով պատրաստուած արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարսնիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ։

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ մսեղէն առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier — PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հաժեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ — POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիրը ձեր տունը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հռչակաւոր ապուխտագործ եւ ապուխտավաճառ

HAIG MARACHLIANի

Fabrique des salaisons Orientales

16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE

որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մթերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue des Petites Maries MARSEILLE.

Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծ եւ մանր քանակներ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ։

Ուշադրութիւն Լիոնահայութեան

Մօտ օրէն կը բացուի հայկական նպարավաճառատունը

ԿԵՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ

75 Rue de BONNEL

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք հռչակաւոր

CAFÉ SULTANի

Ս. ԹՈՐՈՍ (Քէֆէճեան)

92 Rue d'Angoulême — Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56—[illegible]

Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած մեր վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ ամենէն նրբաճաշակները։

Հոս տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ մը եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ մեր պատրաստած սուրճին։ կ'ընդունինք ապսպրանքներ արուամաիմանէն եւ գաւառներէն։ փափաքողներու կր ղրկենք գիներու ցանկը։ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
10
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
10 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1387

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱԿԱԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԻՐՔԸ

Լիոնի ղէպքը, որուն անդրադարձանք երէկ, ժամնակի երեւոյթ մը չէ. տարբեր ձեւերով եւ տարբեր հնարաւորութիւններով հայ համայնավարները նոյն բանը փորձած են եւ կը շարունակեն փորձել:

Դաշնակցութեան վերաբերմունքը պարզ է, բայց ըստ երեւոյթին՝ անըմբռնելի մեր հակառակորդներուն: Ըսենք, ու շեշտենք վերջնականապէս, որ մենք արտասահմանի մէջ ցրուած համայնավար անուններուն դէմ կը պայքարինք որպէս ընասակար տարր մը: Անոնք մեր աչքին չեն երեւիր որպէս կուսակցութիւն մը կամ քաղաքական հոսանք մը, որուն դէմ Դաշնակցութիւնը գաղափարական եւ կուսակցական պայքար մղէր: Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը անխոցելի է թէ՛ դաւանանքով եւ թէ կազմակերպութեամբ: Բայց, բոլշեւիկ լրտեսներու եւ անդրգործիքներու հարուածները, եթէ կը ձախողին Դաշնակցութեան դէմ, կ'անցնին եւ կը դպնան հայ ժողովուրդին: Ու այդ հարուածները խիստ ընասակար են:

Արդ, ուղղակի հայ ժողովուրդին հասած ընասն է, որ պէտք է չեզոքացնել: Դաշնակցութիւնը յարատեւօրէն պիտի կռուի այս չարագործութիւններուն դէմ:

Հ. Յ. Դաշնակցութեան հակառակորդները, խոիր չդնելով միջոցներուն մէջ, մի միայն Դաշնակցութիւնը տկարացնելու համար՝ շատ յաճախ մէկ ճակատ կազմեցին համայնավար քափքփուքներուն հետ: Տասը տարուան պատմութիւնը ցոյց տուաւ, որ այդ միացեալ հարուածները մեզ տկարացնելու փոխարէն, զօրացուցին: Սակայն, անուրանալի է որ հայ ժողովուրդը ընասուեցաւ եւ տակաւին ընասուելու ենթակայ է:

Դաշնակցութեան հակառակորդները համայնավարներու հանդէպ երկերեսանի դիրք մը բռնած են, դիրք մը որ նոյնքան ընասակար է, որքան համայնավարներու արարքները: Դէպքերը զարգացած են այնպիսի աստիճանի մը, որ կը հարկադրեն մեր հակառակորդները կամ այս կողմը կամ այն կողմը հակելու վերջնականապէս: Երկսայրի սուրի մը վրայ՝ երկերեսանի խաղը ժխի պէտք է գտնէ:

Բոլշեւիկ վարձկան տարրերը ամէն կողմ խռովութիւն կը սերմանեն, ու այդ խռովութիւնը մեր ազգային շրջանակէն աւելի, օտար շրջանակներուն մէջ կ'արձագանգէ: Տուժուղն անշուշտ հայ ժողովուրդն է եւ մասնաւորաբար՝ հայ աշխատաւորութիւնը:

Այս երեւոյթներուն դէմ զայրոյթը ընդհանուր է: Օրինակ, անցածները Հալէպ հրատարակուող «Եփրատ»ը կը պոռթկար համայնավար թուղթիկներ բաժնող անծանօթ անձերուն դէմ, որոնք Սուրիահայ գաղութը վտանգի կը ժամնէին: Դեռ անցած շաբթու, «Ապագայ»ն խմբագրականով մը ցոյց կուտար թէ հանրայնավարներու խլրտումներու պատճառով հայ աշխատաւորները կասկածի տակ են եւ ֆրանսական շրջանակները այդ երեւոյթը չեն կրնար հանդուրժել: «Արեւ»ը իր կարգին պախարակեց Աղագարեանի ժամնութիւնները: «Նոր Երկիր»ը բաւականացաւ ըսելու թէ «զգուելի յայտարարութիւններ» ընող Աղագարեանը «վտարուած է ինչակեան կուսակցութենէն»:

Բայց այսքանը չի բաւեր, եւ ցաւը չի բուժեր: Զզուելի արարքները տեսնելը բաւական չէ, այլ անհնայ պայքար պէտք է սկսիլ զանոնք նիւթող վաճառուածներուն դէմ, առանց երկդիմութեան եւ ժանաւանդ՝ առանց քաջալերութեան:

Դաշնակցութիւնը չի պահանջեր իր հակառակորդներէն որ դարձին մեր կուսակցութեան դէմ պայքարելէ, բայց կը պահանջէ որ անոնք չգործակցին հայ ժողովուրդի թշնամիներուն հետ: Որովհետեւ մեր հակառակորդներու քաջալերութիւնն է, որ հող պատրաստած է պղտոր ջուրի մէջ ձուկ որսացողներուն համար: Ու ատենը հասած է, որպէսզի անոնք ըսեն, բոլշեւիկներո՞ւն հետն են, թէ՛ հայ ժողովուրդին:

«Թէեւ այսպէս, բայց եւ այնպէս» կակուղ ու խարդախ արտայայտութիւններուն պէտք չունինք: Եթէ «զգուելի արարք» է Աղագարեանի ելոյթը, եթէ հայ աշխատաւորութեան կը ընասեն համայնավար թուղթիկներն ու դաւադրութիւնները, այն տեղ ու ամէն պարագայի՝ անոնք զզուելի են եւ ընասակար: Հետեւաբար պայքարը այդ բոլորին դէմ պիտի ըլլայ յամառ ու յարատեւ: Երկու ճամբայ չկայ: Մինչդեռ երէկ «Ապագայ»ն հայ համայնավարներու ընթացքը կը պախարակէր, այսօր, Լիոնի ղէպքին մասին կը գրէ այնպէս ձեւով մը, որպէս թէ վարձկան օտարականը անմեղ էր, անմեղ թուղթիկ մը կը բաժնէր եւ Դաշնակցականներ եղած են նախայարձակը:

Այս սայթաքուն ճամբայէն ընթանալով, մեր հակառակորդները կը քաջալերեն այն մարդիկը, որոնք ամէնէն մեծ նողկանքով արտայայտուած են եւ կ'արտայայտուին իրենց մասին: Այսպէս, բարոյական նախատինքէն զատ, մեր հակառակորդները գործակից կը նկատուին այն չարիքին, որմէ միայն հայ ժողովուրդը կը ընասուի:

Հակադաշնակցականներու երկընտրանքը վերջ պէտք է գտնէ, Այլապէս, ժողովուրդը չպիտի ուշանայ հաւասար նկատելու և՛ չարագործը, և՛ զայն հովանաւորողը:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»Ը

«Յուսաբեր» իր հոկտեմբեր 1ի խմբագրականով կը գրէ.

— «Այս երկու տարիներու ընթացքին կազմակերպութիւն մը միայն գտնուեցաւ — լայն ձգտումներով, արի թափով եւ ջերմ արթուն զգացումներով— որ մէկէն եկաւ ու կեցաւ «Համազգային»ի քով՝ դառնալով անոր հզօր ու հաւատաւոր յեցակներէն մին:

Մեր խօսքը—Ամերիկայի կարմիր խաչի մասին է:

Այս կենսունակ ու ձեռներէց միութիւնը բնազդով զգաց եւ գիտակցութեամբ ըմբռնեց բովանդակ կարեւորութիւնը նորաստեղծ կազմակերպութեան եւ իր շինարար բազուկը երկարեց անոր՝ հնարաւոր դարձնելով հայ գեմարանի հիմնադրումը Պէյրութի մէջ:

Եթէ մեր գաղութները եւ գաղութներու մէջ գործող հայ կրթական ու մշակութային մարմինները, միութիւնները ու հայրենակցականները կարմիր խաչի թափը, ըմբռնողութիւնն ու արթուն բնազդը ունենային՝ «Համազգային»ը այսօր բազմաթիւ վայրերու մէջ ու բազմաթիւ գործքերով արդէն ծաւալած կ'ըլլար իր վերածնող շունչը:

Ադէտ եղաւ հայ ուսեւորը հայ ժողովուրդին համար: Ջնք ուզեր այս բնագր. այս տխուր եւ աւելի քան մտահոգիչ երեւոյթի մասին հոս խօսիլ: Դրամը որքան աւելի շատ եկաւ հայ ուսեւորին, ուսեւորը այնքան աւելի հեռացաւ իր ժողովուրդէն: Ջուներնք մեծահարուստ մը, որ գաղափար դնէր իր ոսկիին մէջ եւ անոր հետ միասին ձուլուէր իր ժողովուրդին հետ՝ հզօրապէս բեղմնաւորելու համար անոր հանրային կեանքի խոպան անդաստանը: կիւլպէնկեանները մրլիոններ կը դիզեն ո՛չ մրայն բախտի, ո՛չ միայն իրենց ան.հատական ձիրքերուն շնորհիւ, այլ եւ անհմանալի ուժովը ցեղային այն արթուն բնազդին, ձեռներէց ոգիին եւ որակեալ հմտութեան, որ ժառանգած են իրենց ծնողքէն, Հայ ժողովուրդէն:

Սակայն ի՛նչ է իրենց տուածը այս ժողովուրդին, ընդամէնը քանի մը հազար, — ստացուածքի բաղդատմամբ Թշուառ միլիոններ, որ յաճախ հոս ու հոն կը նետեն՝ Թշուառացած ժողովուրդի մը «բերանը գոցելու» համար:

Մեծափարթամ ամերիկեան բարերարներու պէտք չունի բնաւ, ինքը պետութիւնը ի վիճակի է լիապէս իր ժողովուրդի բոլոր պէտքերը հոգալու, սակայն շուայլանքի համազօր ի՛նչ Թափ եւ ի՛նչ բեղուն կիրք ամերիկեան կրեսոսներու քով, որոնք լիաբուռն միլիոններ կը փռեն եւ մեծագործութեան ճշմարիտ կոթողներ կը ցցեն երկրի մէկ ծայրէն միւսը:

Մէկ հատիկ իսկ այս արձաթաւորէն չունեցանք,

Հոգիո՛վ, բայց ոչ գրպանով:

Օտարազգի ուսեւորին գրպանը մտած դրամը «գաղափար» դարձաւ, մինչդեռ մեր ուսեւորը ինքը գերին դարձաւ դրամին եւ հոգիով ու մտքով նոյնացաւ մետտղին հետ:

Ընդուշտ, այս խաւար երկնակամարին վրայ, գէթ երբեմն-երբեմն, գրաւիչ ասուպի մը նման քանի մը անուններ փայլեցան ու անցան: Սակայն չունեցանք մշտավառ ջահ մը որ տեւապէս ջերմութիւն փռէր իր շուրջը եւ օրինակ դառնար ուրիշներուն»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՎԵՐՍԿՍԱՒ ԱՒԵԼԻ ՄԵԾ ԹԱՓՈՎ

Ցունական «Էթնոս» թերթը հոկտ. 4ի թիւով կը գրէ.

Դիւանագիտական օտար աղբիւրէ ստացուած ստոյգ տեղեկութիւններու համաձայն, քրտական շրջաններու մէջ տիրող կացութեան մասին Թուրք Թերթերու տուած տեղեկութիւնները իրականութեան չեն համապատասխաներ:

Ճշմարտութիւնը այն է Թէ Թուրք զօրամասերը յարձակելով Էղրի Տաղի ստորոտը գտնուող Քիւրտերուն դէմ, մէկ քանի տեղական յաջողութիւններ ունեցան, իսկ քրտական ուժերը քաշուեցան իրենց նախկին ամուր եւ անմատչելի դիրքերու մէջ:

Քիւրտերու դէմ կռուող Թուրք բանակը տեսնելով որ անհնարին է բարձրանալ անառիկ դիրքերը, կը ստիպուի գործութիւնները դադրեցնել, պարենաւորման եւ ռազմամթերքի ուժեղարութիւններէ չնեղուելու համար:

Քիւրտ յեղափոխականները՝ օգտուելով Թուրք զօրքերու ակամայ անշարժութենէն, համարձակութիւն կը ստանան վերակազմելու իրենց ուժերը, խտացնելու շարքերը, նոր հասած ուժերով: Անոնք կը ստանան նաեւ մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք, որոնք գաղտնօրէն ղրկուած են կամ Պարսկաստանէն կամ Միջագետքի Թրքական հարաւային սահմաններէն:

Քիւրտերը այս կերպով վերակազմելով իրենց ուժերը, կը պատրաստուին նոր յարձակումներ կատարել Թրքական զօրամասերու դէմ, որոնք ըրջօրէն կը տառապին քիւրտերու անակնկալ յարձակումներէն, միանգամայն քանի մը ճակատներէ:

Քիւրտերը հիմակ փոխած են կռուի ձեւը, չէթէական խումբեր կազմած են եւ անյայտ պահերու, յանկարծ կը յարձակին Թրքական զօրքերու վրայ, կը ջարդեն, քարուքանդ կ'ընեն եւ կը քաշուին վերստին իրենց դիրքերը:

Ընդհանուր կերպով, կացութիւնը շատ անհպատ է Թուրքիոյ համար: Արարատի Թուրք զօրամասերը բնաջնջուելուվրտանգին տակ կը գտնուին, եթէ չնահանջեն:

Վերջնապէս կը հաստատուի Թէ ոչ միայն քիւրտ ապստամբութիւնը զսպուած չէ, այլ սկսուած կռիւները պիտի տեւեն շատ երկար: Պատճառներ կան ենթադրելու Թէ ապստամբութիւնը մեծ համեմատութիւններ պիտի առնէ, որուն պիտի մասնակցին բոլոր ցեղերը ամէն ճակատէ յարձակելու համար Թուրքիոյ վրայ:

Իռաքի վարչապետը Լենինգրատի կուգայ

Իռաքի անգլիական վարչապետը, նախորդ օր Լենինգրատ ժամանեց եւ այցելեց վարչապետին եւ արտաքին ու ներքին գործակալներուն: Ցետոյ ընդունուեցաւ Մ. Քէմալի կողմէ:

Ի պատիւ վարչապետին, անգլիական դեսպանը, արտաքին եւ ներքին գործակալները հացկերոյթ տուին:

Վարչապետ Ըսմէթ, արտաքին փոխ-գործակալ Շիւքրիւ Գայա փոխադարձ այցելութիւն տուին անգլիական մարզպանին եւ մասնակցեցան ի պատիւ անոր Անգլիոյ դեսպանին տուած հացկերոյթին: Մարզպանը մեկնեցաւ Պոլիս. ուրկէ, Հալէպի ճամբով պիտի դառնայ Պաղտատ:

«Հաքիմիյէթը Միլլիէ» կը գրէ Թէ այս այցելութիւնը պիտի նպաստէ Իրաքի եւ Թուրքիոյ յարաբերութեանց ամրապնդման:

Պուլկարիա եւ փոխադարձութիւնները

Պուլկարիոյ արտաքին նախարարը Պուրօֆ, ժընեւէն դարձին յայտարարեց պուլկար ժամուլին Թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը կը սկսի ճանչնալ փոքրամասնութեանց հարցին կարեւորութիւնը: «Քանի ըսաւ, հարցը կը քննուէր կառավարութեանց կողմէ, որոնք ազգ. փոքրամասնութիւններ ունին, արդար լուծում մը դժուար էր: Բայց հիմայ որ այս հարցին հանդէպ բոլորովին անտարբեր ազգեր սկսան շահագրգռութիւն ցոյց տալ, դէպի առաջ մեծ քայլ մը առնուած է»:

Նախարարը յայտնեց Թէ տեսակցութիւններն որ ունեցած է ժընեւի մէջ ղրացի պետութեանց ներկայացուցիչներուն հետ, ծառայած են պայծառացնելու մթնոլորտը եւ Թոյլ պիտի տան եզրակացութեան մը գալու: Շեշտեց սակայն Թէ. պայմանադրութեանց սահմաններէն դուրս, Պուլկարիա չի կրնար նոր յանձնառութիւններ ստանձնել:

Պալքանեան խորհրդաժողովին շուրջ

Պուլկարիոյ Պօրիս եւ Իտալիոյ Ճիովաննա իշխանութեան լուրը այլազան մեկնութիւններու տեղի կուտայ Պալքանեան խորհրդաժողովին մէջ: Մեծամասնութեան հաստատ կարծիքն այն է Թէ Մուսոլինի կը ձգտի այս կերպով ջուրը ձգել խորհրդաժողովին հետապնդած գործը, Պուլկարիան գրաւելով իր կողմը եւ զայն հանելով Պալքանեան միւս պետութիւններուն դէմ: Նախընթաց կարգ մը դէպքեր, ինչպէս նաեւ վերջերս պուլկարեւիտալական մերձեցման լուրջ ձեռնարկներ, աւելի կ'ամրացնեն պատուիրակներու կասկածը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՌՈՒՄ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ ՄԷՍԻՆԱՅի ԱՌՋեի

Լրեսինայէն կը հեռագրեն Թէ սեւ ծովու բոլբեւիկեան նաւատորմէն յաճախանաւ մը եւ երկու Թորփիլաձալաճները որոնք պոլսէն պիրէոն անցեր էին, հասան Լեսինա ուրկէ պիտի մեկնին այս իրիկուն:

ՍԼՐՊԼՍՕԹի ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐը 4 ՀԱՅ 6 ՅՈՅՆ ԵՒ 2 ՀՐԵԱՅ

Թուրք ընդդիմադիր կուսակցութիւնը մամուլին յանձնեց ցանկը իր Թեկնածուներուն Պոլսոյ Թաղապետական ընտրութեանց հաւար: ցանկին մէջ կան նաեւ փոքրամասնութիւններէն ներկայացուցիչները, որոնց մէջ հետեւեալ Հայերը.

Լեւոն Զիվէր (փաստաբան), Հրանդ (դեսպանատան նախկին աւագ քարտուղար, Գազանճեան եւ պերճ Քէլէչեան (սամ. պանքայի նախկին տնօրէն):

ՖԼԻՎԶի ՓԱՇԱ ՎԱՆԻ ՄԷՋ

Ըստ. Սպայակոյտի պետ Ֆէվզի փաշա վան հասած է առջի օր եւ մեծ պատիւներով ընդունուած է: Ըստ. քննիչ Իպրահիմ Թալի պէյ, որ նախապէս վան գացած էր, զին. հրամանատարներու, քաղաքային պաշտօնեաներու, դպրոցականներու եւ ժողովուրդին հետ երկու ժամուան ճամբայ առաջ գացած եւ դիմաւորած է Ֆէվզի փաշան:

Իրիկունը քառասուն հոգիանոց մեծ հացկերոյթ մը տրուած է Թուրք օճախի մէջ եւ գիշերն ալ ջահագնացութիւն կատարուած է, ի պատիւ սպայակոյտի պետին:

ԵՐԿՈՒ ՄԻԼԻՈՆ ԱՆԳՈՐԾ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Աշխատանքի նախարարութեան վերջին վիճակագրութեան համաձայն, սեպտ. 23ին, անգործներու գումարը կը հանէր 2 միլիոն 161,689ի, ամէնէն մեծ Թիւը որ կ'արձանագրուի 1921էն ի վեր: Անցեալ շաբթուան վրայ՝ 52,031ի յաւելում մը, իսկ անցեալ տարուան նոյն Թուականին հետ բաղդատմամբ, 973,000ի յաւելում:

ՌՈՒՄԷՆ ԴԱՀԼԻՃԸ ԿԸ ԿԱՋՄՈՒԻ

ՊՈՒԿՐԷՇ, 8 հոկտ.— Ազգ. գիւղացիական կուսակցութեան ղեկավարները նիստ մը գումարեցին, խորհրդակցելու համար դաշիլճի կազմութեան շուրջ, կը հաստատուի Թէ միրոնէսքօ համաձայնած է կուսակցութեան ղեկավար մարմնին հետ, Թագաւորին հետ ունենալիք իր տեսակցութեան մասին:

Յաջորդ դաշիլճը որ կարգ մը փոփոխութիւններով շարունակութիւնը պիտի ըլլայ նախորդին, պիտի հետապնդէ գիւղացիներու ծրագիրը:

Դաշիլճի նոր կազմը այսօր, միրոնէսքօ պիտի ներկայացնէ Թագաւորին:

ԵՐԿԻՐԸ ԿԸ ՇԱՐԺի

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Ջօրեղ ցնցումներ տեղի ունեցան նախորդ գիշեր հարաւային Գերմանիոյ մէջ, Նուրէնպէրկի եւ Ալեքսպուրկի կողմերը մանաւանդ:

Միւնիխի մէջ, շատեր իրենց անկողիններէն վար իյնան, քունի միջոցին: Թիրոլի մէջ, տուներու պատերը ձեղքուած են:

ՋՈՒԻՑԵՐԻԱ.— Ապրի օր կէս-գիշերին ցուրիխի երկրաշարժական դիտարանը ցնցումներ արձանագրեց. կարգ մը քաղաքներ ցնցուեցան:

ՆԻԿՕՍԼԱՒԻԱ.— 40 երկվայրկեան տեւող ցնցում մը զգալի եղաւ Սերայեվոյի մէջ. ցնցումները կրկնուեցան 4 անգամ, առանց վնաս պատճառելու:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.— Թեհրանէն կը հեռագրեն Թէ նոր ցնցումներ տեղի ունեցած են, քաղաքէն 40 քիլոմեթր հեռու, 15 օրուան մէջ երրորդ անգամն է:

ԱՐԻԱԿԱՆ ՑԵՂԵՐԸ

ՔԻՒՐՏԵՐԸ

Դ.

Պէ՞տք է ընդունիլ այս եզրակացութիւնը։ Ո՞ւր պէտք է գտնել այն ատեն այս ժողովուրդին իսկական ծագման հայրենիքը, ուր անոնք բաց գոյն աչքեր եւ բաց գոյն մազեր ունին, եւ երկայնագլուխ են։

Երբ աւելցնենք, որ քիւրտերը բարձրահասակ են, հիւսիսային ցեղին զուգահեռ բոլոր յատկանիշները կ'ամբողջացուին։ Ահա գեղեցիկ գլուխ մը պատմագիրներուն համար։

Շանթը, որ երկար ատեն ապրած է քիւրտերուն հետ, իր առաջին ուսումնասիրութեան մէջ կը գրէ թէ իր քննած 158 անհատներէն 32 շէկ էին։ Բոլոր միւսները սեւ կամ շագանակագոյն մազեր միայն ունէին։ Գալով անոնց աչքերուն գոյնին, յետոյ կը յիշատակէ թէ իր քննած 332 քիւրտերէն միայն 8ը բաց գոյնով աչքեր ունէին։ Կը տեսնուի, որ Շանթրի եւ Ֆոն Լուշանի բերած համեմատութիւններուն միջեւ կարեւոր տարբերութիւն մը կայ։ Ասիկա կը բացատրուի աշխարհագրական շրջանները կը համապատասխանէին տարբեր գեղախումբերու։

Փրիշար կը գրէ թէ Ֆրէյզերը (Ուղեւորութիւն ի Հիմալայա) տեսած է աֆղան եւ պատան գինուորներ, որոնք կարմիր մազեր ունէին եւ կապոյտ աչքեր։ Սակայն, եթէ այս դիտողութիւնը ճիշդ է, հաւանաբար ասոնք սերած էին «հիւսիսային» ցեղերէն։ Ուրեմն մեր ակնարկը Աֆղանիստանի կողմը չէ, որ պիտի ուղղենք, եթէ կ'ուզենք գտնել այս առեղծուածային «ցեղին» ծագումը։ «Հարաւային Ռուսիոյ քարէ վերջին դարու երկայնագլուխ հին ցեղը», որուն կ'ակնարկէ Զապորովսկի կարգ մը հեղինակներու կողմէ նկատուած է այն տարրը, որ ետքէն դարձաւ ցեղային ուժեղ խումբ մը եւ բազմաթիւ ու անյաղթ ներդաշնորով արշաւեց պելթիկ եւ հիւսիսային ծովուն ելքերքները։

Այս հակասական վաւերագրութեանց առջեւ, նուազ հետաքրքրական չէ քիչ մը մօտէն ուսումնասիրել այս ժողովուրդը, զոր ոմանք նկատեցին իբրեւ յաջորդները Մարիրուն եւ հնագոյն քաղդէացիներուն։ Ուրեմն համառօտ ակնարկ մըն ալ Խվանովսկիի ուսումնասիրութիւններուն վրայ, դէմ առ դէմ դնելով Շանթրի եւ իմ ուսումնասիրութիւններուս։

Քիւրտերն ընդհանրապէս բարձրահասակ են (1 մեթր 68 եւ աւելի)։ Ցիշենք, որ այս յատկանիշն ունին նաեւ Գալչա ցածիկները եւ Աֆղանները։ Իմ քննութիւններուս համաձայն, քիւրտերուն 83 առ հարիւրը միջին հասակէն աւելի բարձր գտած եմ։ կարգ մը քիւրտ գեղախումբեր, օրինակի համար՝ բադկինները, միջինէն շատ աւելի բարձր հասակ ունին, ընդհակառակն ուրիշ ցեղախումբեր (ըստ Շանթրի՝ Միլանլըներն ու Եզիդիները,) կարճահասակ են։

Գալով գանկաբանական գիտանիշին, հեղինակները տարակարծիք են բոլորովին։ Զափազանց տարբեր եւ այլազան յատկանիշեր կը վերագրեն անոնց գանկին։ Ահա քանի մը թիւեր, ներկայացնելու համար զանազան հեղինակներու բերած գանկաբանական ցուցանիշերը քիւրտերուն մասին։ Նասոնով 78,48, Շանթր 78,53, Փիթար 86 49, Ֆոն Լուշան մօտ 75։ (Զափազանց չեշտուած կարճագլխութիւնը, զոր ես նկատած եմ քիւրտերուն մօտ, հետեւանք չէ գանկային ձեւափոխութեան։ Շատ են այն քիւրտերը, որոնք ձեւափոխութեան կ'ենթարկեն իրենց գանկը (*)։ Սակայն գանկային այս ձեւափոխութիւնը պատճառ չէր կրնար դառնալ չեշտուած կարճագլխութեան։ Շանթր եւս տեսած է թէ ինչպէս սովորութիւն էր գանկերուն ձեւը փոխել ինչպէս երկայնագլուխ, նոյնպէս կարճագլուխ ցեղերուն մէջ։ Շանթր, որ բոլորիս մէջ միակն է որ ուսումնասիրած է ամենախոշոր թիւով քիւրտեր, կը յիշատակէ մեծ զանազանութիւններ անոնց գանկային ձեւերուն մէջ։ Իր քննած քիւրտերուն գանկային ցուցանիշերն են՝ ամէնէն վարը 70,04 (եզիդիներուն վրայ), եւ ամէնէն բարձրը՝ 86 48 (Բիւլիկանները վրայ)։ Պէտք է ըսել, որ իրենց ամբողջութեան մէջ, Բիւլիկան քիւրտերը ենթակարճագլուխ են։

Քիւրտերը, քթային ցուցանիշով կը համարուին նրբաքիթ, եւ ճակատային ցուցանիշով նրբադէմ (leptoprosope)։

Քիւրտերուն աչքերը ընդհանրապէս մութ են։ Շանթր եւս նոյն դիտողութիւնը կը բերէ։ Ես քիւրտերուն մէջ տեսած եմ գորշ աչքեր, 9 առ հարիւր համեմատութեամբ, սակայն երբեք կապոյտ աչք չտեսայ։ Դարձեալ երբեք չտեսայ քիւրտ մը, որ ունենար խարտեաշ մազեր, (82 առ հարիւրը ունէին սեւ մազեր, մնացեալները՝ շագանակագոյն, կամ մութ շագանակագոյն)։ Իմ այս երկու գիտութիւններս երբեք չեն համեմատիր Ռիշի կամ Սոլաքի, ոչ ալ Ֆոն Լուշանի բերած յատկանիշերուն հետ։ Ցիշեալ քննութիւններուս մէջ, կան կէտեր որոնք կը համապատասխանեն Լուշանի ընդունած յատկանիշերուն հետ (երկայնագլուխ)։ Ուրիշ կէտեր ալ կան, սակայն, որոնք բացարձակապէս տարբեր են, հակառակ պատկերը (աչքերու եւ մազերու գոյնին մասին)։ Կը նշանակէ թէ անհրաժեշտ է վերստին սկսիլ, լայն աստիճանի մը վրայ, քիւրտերուն ցեղաբանական եւ գանկաբանական քննութեան։ Սակայն հարկ կը տեսնեմ, քիւրտերու մասին այս պարզաբանութիւնը ընելէ յետոյ, աւելցնել թէ, երբեք չեմ ուզեր ժխտել որ հին սիսայի ցեղի մը եւրոպեան մէկ խումբը կրնայ թափանցած ըլլալ մինչեւ խորերն Ասիոյ, ինչպէս ու յարատեւել այնտեղ,— բայց որեւէ փաստ չեմ տեսներ այդ մասին։

Անցնինք հայերու ուսումնասիրութեան։

ԷՕԺԷՆ ՓԻՔԻԷ

(*) Գանկերու ձեւափոխութեան ազդակ կը նկատուին ծննդաբերութեանց դժուարութիւնները, երախաները շարունակաբար մէկ ականջին, կամ միայն գանկին յետսակողմին վրայ քնացնելը։ Ցեմ գիտեր թէ քիւրտերը, փոխելու համար իրենց երախաներուն գանկին ձեւը, ուրիշ միջոցներ ալ ունէի՞ն։

Շ. Ն.

Կարդացէք և Տարածեցէք ՅԱՌԱՋը

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ, 6)10)30

Երէկ տեղիս քաղաքապետարանի ընդարձակ սրահին մէջ, ուր Շամօնի Հայ գաղութը տօնեց Հ. Ց. Դ. քառասնամեակը։ Ժամանակէն առաջ արդէն նմանը չտեսնուած խուռներամ բազմութիւն մը լեցուած էր սրահը։ Բեմը զարդարուած էր գոյգ եռագոյններով եւ Հայ Հերոսներու նկարներով որոնք կը շրջանակէին Դաշնակցութեան անձնուրաց հիմնադիրներու նկարները։ Այս տարի ալ, բոլորը եկած էին, նամանաւանդ երիտասարդները ողջունելու Հայ Ազգի մեծ Զաւկին Ցարելեանը եւ անոր մարտական անցեալը։ Հոս աւելորդ չեմ համարեր գրի առնելու Ֆրանսացիի մը հետեւեալ խօսքերը։ Հետաքրքրութեամբ ներս մտնելով մօտեցաւ եւ հարցուց զարմանքով.— Այս ո՞րչափ երիտասարդութիւն, ձեր ներկաներուն մէջ տասը հատ տարիքով մարդ չկայ, ինչո՞ւ արդեօք, միայն երիտասարդներո՞ւ համար է այսօրուան ձեր հանդէսը, կ'ուզեմ հասկնալ թէ ի՞նչ է նպատակը այս հանդէսին»։

Իր աղքատ լեզուովս, իրեն բացատրեցի թէ՝ մեր Հայրերը, պապերը, զոհն եղան գազան Թուրքի եաթաղանին, իսկ շատ շատերն ալ մեռան, ազատագրութեան նուիրական ճամբուն վրայ, եւ մենք այս երիտասարդութիւնը, վերապրողներն ենք, որ եկած ենք մեր հոգիներու սնունդը առնելու մարտական կուսակցութեան աւանդութիւններէն։ Հայ ժողովուրդը իր վերջին յոյսը դրած է այս կուսակցութեան եւ նոր սերունդին վրայ։ Խօսակիցս որ արդէն տեղեակ է Թուրքի վայրագութեանց, յոյս յայտնեց թէ երկար չեն կարող շարունակել. «Դուք ալ կրնաք տիրանալ ձեր նպատակին, քանի ձեր սրտին մէջ կը բոցավառի ազգասիրութեան կրակը։

Ճիշդ ժամանակին Հանդէսը բացաւ օրուան նախագահ ընկ. Թ. Մարգարեան ամփոփ բացատրելով օրուան տօնին նշանակութիւնը, անդրադարձաւ Դաշնակցութեան բեղմնաւոր աշխատանքներուն։ Երթիչ խումբի «Մշակ Բանուոր»էն յետոյ, ընկ. Մանուէլ Թաշճեան կարդաց գեղեցիկ ուղերձ մը նուիրուած Դաշնակցութեան քառասնամեակին։ Նուագախումբը ժէչ ընդ մէջ կ'երգէր ազգօգին եւ յեղափոխական երգեր։

Ընկ. Հայկունի Թաշճեան արտասանեց «Ցարգանք քեզ»ը, իսկ ընկ. Ս. Անտրիկեան ուղերձ մը կարդալէ յետոյ, խօսեցաւ Դաշնակցութեան անցեալին ու ներկային մասին։

Ամէնէն վերջը, բուռն ծափերու ժէչ.քեմ Հրաւիրուեցաւ օրուան բանախօս ընկերը Հրանտ-Սամուէլ, որ նախ յստակօրէն պարզեց թէ ի՞նչպէս ծնաւ Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը, եւ ինչ վայրագութիւներու ու անարդարութիւններու մէջ ծնունդ առաւ մեր կուսակցութիւնը, Հայ ժողովուրդի գաւեռէն եւ տառապանքէն։ Ցետոյ, ծանրացաւ Դաշնակցութեան կատարած ծանր աշխատանքներու վրայ, եւ շեշտեց անոր դերը Հայ կեանքի մէջ։

«Հ.Ց.Դ.աշնակցութիւնը դարբնեց Հայ ժողովուրդին ազատութեան եւ անկախութեան կամքը, եւ ներշնչեց հրաշագործ հաւատք մը Հայ վերածնունդին իր ազատագային մասին։ Դարձեալ Հ. Ց. Դ. է որ պիտի առաջնորդէ Հայ ժողովուրդը դէպի նոր բարձունքներ, հասնելու համար անոր վեց հարիւր տարուան երազին, որ է «Միացեալ եւ անկախ Հայաստան»։

«Մինչեւ որ այդ պահուջը չիրականայ, քանի այս տարագիր Հայութիւնը կը մնայ աչխարհի չորս հովերուն տրուած, Հ. Ց. Դ. կ'ապրի ու պիտի ապրի, այս բազմաչարչար ժողովուրդին համար»։

Հանդէսը փակուեցաւ «Մեր Հայրենիք»ով։

Հանդէսէն վերջ տեղի ունեցաւ ընկերա-համակրական ժողով մը, ուր երեք երիտասարդներ երդում տալով, մտան Հ. Ց. Դ. շարքերը։

ԵՈՂԿԱՑՑԻ

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ
ՏՆՏԵՍԱ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՆԵՐԿԱՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ասիսներէ ի վեր ժառլ է Արժանթինի քաղաքական մթնոլորտը։

Արտածման մեծ նուագուժը գլխապտոյտ արագութեամբ արտաքին առեւտուրի մէջ երեւան բերած է 500 միլիոն փէսոյի բաց մը։

Բնականօրէն պիտի անդրադառնար նաեւ երկրի տնտեսական կեանքին վրայ։

Բայց եթէ արտածման նուագուժը կապ ունի հասաշխարհային տնտեսական տագնապին հետ, նոյնը կարելի չէ ըսել ներքին տնտեսական կեանքին վերաբերեալ կարգ մը երեւոյթներու մասին։

Այստեղ գլխաւոր դեր կը խաղայ այս տարուան ցանքերուն տխուր պատկերը։ Երաշտը, մասնաւորապէս հողագործական շրջաններու հսկայական տարածութիւն է պատճառած, գիւղատնտեսութիւնը հսկայական կորուստներու մէջ է ու գիւղատնտեսական շրջանները ճգնաժամային օրեր կ'ապրին։

Կառավարութեան կողմէ խոստացուած նիւթական օժանդակութիւնը չիրականացաւ եւ գիւղացիութիւնը կիսկատար վիճակով մը, հազիւ կրցաւ գործի դնել ստեղծուած տնտեսական տագնապը, դժուարին կացութեան մատնելով գիւղացիութիւնը։ Այս առթիւ Արժանթինեան Հողագործական Դաշնակցութիւնը խոշոր ցոյցեր կազմակերպեց, ու դիմումնագրեր ներկայացնելով Խորհրդարանին, ժամնանշեց տիրող կացութիւնը ու գալիք վտանգները։

Բացի այս, կէս միլիոնէ աւելի դպրոցական մանուկներ դուրս են մնացած, գոյութիւն ունեցող դպրոցներու մէջ տեղ չգտնուելուն։ Իսկ 14,000 պաշտօնապէս արձանագրուած անգործ ուսուցիչները թշուառ վիճակի են մատնուած։

Ժողովրդական առողջապահութիւնն ալ, կարելի է ըսել, տնտեսականի ու կրթական գործերու նման անմխիթար պատկեր մը կը ներկայացնէ։

Ինչպէս ցոյց կուտան գինուորական դիւանի արձանագրութիւնները, այս տարուան նորակոչներու յիսուն տոկոսը անպէտ են գինուորական ծառայութեան, այսինքն 20 25 տարեկան երիտասարդութիւնը բոլորը տեղացիներ, իրենց տան լուծը հանել այս տարուան ցանքը։

Մասնաւոր դժգոհութիւններ կային կորտովայի շրջաններէն, ուր հողատէրերը վերջին ժամանակներս սկսած էին ի չարը գործ դնել ստեղծուած տնտեսական տագնապը, դժուարին կացութեան մատնելով գիւղացիութիւնը։ Այս առթիւ Արժանթինեան Հողագործական Դաշնակցութիւնը խոշոր ցոյցեր կազմակերպեց, ու դիմումնագրեր ներկայացնելով Խորհրդարանին, ժամնանշեց տիրող կացութիւնը ու գալիք վտանգները։

Բացի այս, կէս միլիոնէ աւելի դպրոցական մանուկներ դուրս են մնացած, գոյութիւն ունեցող դպրոցներու մէջ տեղ չգտնուելուն։ Իսկ 14,000 պաշտօնապէս արձանագրուած անգործ ուսուցիչները թշուառ վիճակի են մատնուած։

Ժողովրդական առողջապահութիւնն ալ, կարելի է ըսել, տնտեսականի ու կրթական գործերու նման անմխիթար պատկեր մը կը ներկայացնէ։

Ինչպէս ցոյց կուտան գինուորական դիւանի արձանագրութիւնները, այս տարուան նորակոչներու յիսուն տոկոսը անպէտ են գինուորական ծառայութեան, այսինքն 20 25 տարեկան երիտասարդութիւնը բոլորը տեղացիներ, իրենց տան ու տեղին մէջ մեծցած, միանգամայն տանելի պայմաններու մէջ։ Ասոնք եթէ այսպէս են, հապա եւ պարզ պէտք է ըլլայ վիճակը մեր այն բազմահազար հայրենակիցներու, որոնք ո՛վ գիտէ թէ այս օտար հորիզոնին տակ կեանքի ի՞նչ պայմաններու մէջ կ'ապրին, ի՞նչ կը կատարուի ժողովրդական խաւերու, լայն զանգուածներուն մէջ, այդ տարիքէն վեր ու վար։

Ո՛վ գիտէ, ո՛վ արդեօք պիտի հետաքրքրուի։

Առաւել կամ նուազ չափով տխուր պատկեր կը ներկայացնեն երկրի այս կամ այն տնտեսական մարզերը։ Աղգաբնակութիւնը յուսահատ ու լքուած կացութիւն մը կ'ապրի։

Իսկ խորհրդարանը ուշադրութիւն չէր դարձներ։

Արժատական կուսակցութիւնը երէկի յաղթանակէն արբեցած, իր խելագար վազքին մէջ, կիրառած էր իւրայատուկ ձեւ մը և հանրապետութեան նախագահը, նոյն կուսակցութեան անդամ, արհեստական կերպով պաշտամունքի կուռքի վերածուած։

Սակայն ամէն ինչ իր որոշ չափն ու սահմանն ունի, մանաւանդ այս երկրի համար ուր ամէն ինչ նոր է, թարմ, հայրենապաշտութիւնը նոր է ծիլ նետած, ազգային դրօշը, անխտիր բոլորի համար, սրբութիւն է, պաշտամունք. վայ անոր որ կ'անտեսէ, կամ թերթեւօրէն կը շեղի։ Ու համբերութեան բաժակը լեցուած էր։ Արմատականներու երկու տարուան դործունէութիւնը ցոյց տուաւ որ շիջած էին, ու փոթորիկը պայթեցաւ։ Քառասուն եւ չորս ծերակուտականներ ու երեսփոխաններ, ազատական, ռատիկալ եւ անկախ ընկերվարական նաեւ արմատական՝ միացեալ ճակատ մը կազմելով հանրապետութեան նախագահ ու վերջի հաշուով բռնապետ Իրիկոժէնի դէմ, ընդդիմադիր դիրք մը բռնելով հրապարակաւ սկսան մերկացնել տիրող կացութիւնն ու արմատական կուսակցութեան շահատակութիւնները։ Ընդդիմադիրներու ելոյթը անմիջական արագութեամբ տարածուելով հանրապետութեան մէկ ծայրէն մինչը, առիթ ստեղծեց ի մի հաւաքելու դժգոհ տարրերու բազմահազար զանգուածները։

Պոլիվիոյ ու Փերուի դէպքերը եկան իրենց լրացուցիչ դերը կատարելու ու լարուած տրամադրութիւններն ընդհանուր յայտարարի բերելու։

Առանց որեւէ լուրջ պատճառներու արտակարգ միջոցներ էին ձեռք առնուած հանրապետութեան նախագահինու կառավարական պալատի պաշտպանութեան համար։

Մայրաքաղաքի քաղաքապահ զօրքերն ու ոստիկանութիւնը պատերազմական վիճակի մէջ դրուեցան։ Պուէնոս-Այրէսի նաւահանգիստը մտան 11 պատերազմական նաւեր։ Նախագահի մասնաւոր բնակարանն ու պետական կարեւոր շէնքեր գինուորական պաշտպանութեան տակ առնուեցան։ Տանիքներու վրայ հաստատուեցան գնդացիրներ։

Կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած նման արտակարգ պատրաստութիւնները, յառաջ բերին ընդհանուր շփոթութիւն, ինչպէս ազգաբնակչութեան, նոյնպէս եւ քաղաքական շրջանակներուն մէջ։

Ընդդիմադիրները ու շարք մը կառավարական կոմիտեները, դրութիւնը փրկելու համար, պահանջեցին նախագահի ինքնակամ հրաժարումը, առնուազն առժամեայ զիջում մը իր փոխանորդին։ Նոյնիսկ իր կուսակից ականաւոր անհատներ, զգալով տիրող կացութեան ծանրութիւնը նոյնը պնդեցին, բայց տօքթ. Իրիկօժէն չուզեց տեղի տալ։

Ու ձերբակալութիւններու շարք մը։ Կասկածներ։ Զինուորական ու ծովային ուժերու կեդրոնացում։ Սպառնալիքներ։

Մինչ միւս կողմէ օրուան կարգախօսը կը դառնար «կեցցէ՛ յեղափոխութիւն», «կորչի նախագահը»։

Սեպտեմբեր 5ին, երբ ուղղական բազմահազար բազմութիւնը կ'առաջանար կառավարական տուն, տեղի ունեցաւ առաջին կանոնաւոր զինուորական յեղափոխութիւնը արիւնը։

Նոյն օրը նախագահը, վերջի հինգ օրերը հիւանդ ու բնակարանէն դուրս չէր եղեր, կառավարութիւնը յանձնեց իր փոխանորդին, իսկ վերջինս անմիջապէս յայտարարեց պաշտօնազրկութիւն, եւ պատերազմական վիճակ, 30 օրուան համար։

Շարք մը կարեւոր քաղաքական բաժինը տրուեցաւ ճերմակ լոյս տեսնել, իսկ 30 օրուան փոխարէն, ժամ չտեւած տեղի ունեցան զինուորական յեղաշրջում։ Ուրիբուրիի հրաժանագրութեան տակ արուարձաններէն քաղաք մտաւ յեղափոխական բանակը։

Դէպքերը այնքան արագ զարգացան, որ խաղաղ քաղաքացիութիւնը հազիւ թէ ժամանակ ունեցաւ անդրադառնալու տիրող կացութեան, որպէսզի բաւական թիւով անձեր գոհեր եղան, որոնց մէջ նաեւ Հայեր, մէկը կօշիկի ներկարար անմիջապէս կը մնռնի, երկրագը ծանր վիրաւոր է, իսկ բոլորը տեղւոյս հայ սերողներ ու տեղական տրամաթիք սուդիայի աշակերտներէն Գ. Իօրէչեան կռնակէն վիրաւորուած ու գործողութեան վերջ, վիճակը յուսալի է։

Դէպքէն երկու օր վերջ մատակարարները վերջին փորձը եւս ըրին, բայց ի զուր։ Ամէն ինչ ճնշուեցաւ գինուորական կրակին տակ, հրկիզուեցան ու կողոպտուեցան քանի մը խոշոր շէնքեր ու խանութներ, ինչպէս նաեւ թերթերու իրենց բազմատուններ։

Արժանթինի քաղաքական մթնոլորտը թերեւս որոշ ու ժառլ, ինչ չափազանց աննպաստ է ազատագրական փոքրամասնութեանց համար։ Իսկ մեզ, Հայերուս համար ժամնաւորապէս։

Բայց հայ երիտասարդութիւնը որ այնքան մօտիկէն ապրեցաւ այս վերջին դէպքերը, արդեօք սորվեցաւ բան մը։ Աչքին վրիպեցաւ գեղեցիկ կողմերէն շատի հրեւոյթ մը։ Տեսաւ թէ ինչպիսի պաշտամունքով ու հակառակ երկու կողմերու բարձր պահեցին ազգային դրօշը, ինչպիսի փրկարար դեր մեծ գործ կատարեց ազգը, երբը, երբ զանգուածները պատրաստ էին զիրար բզքտելու։

Արժանթինի դէմ նոր չմտածենք պետութիւն է, բայց անոր ազգային գիտակցութիւնը կարելի դարերուն հետ կապ ունի։ Մենք որ դարերու պարտք ունինք, շատ ու շատ սորվիլ ունինք այս նորերէն։

Գոնէ այսքանը ըմբռնէր երիտասարդութիւնը։

ՍՄԲԱՏ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

ԶԷՅԹՈՒՆԻ
ՎԻՄԱՏԻՄ ՄԷԿ ՆԿԱՐԸ

Ռընէ Պիւրօ, վարիչը «Թան» օրաթերթի աչխատակիցը, օգոստոս 26ի թիւին կիսը, շարունակելով իր յուշերը տպաւորութիւնները Յունանի մասին, առանձին յօդուած մը նուիրած է թերմոպիլի պատմական կիրճին վրայով։

Այդ յօդուածին մէջ, Պիւրօ կը պատմէ թէ 1825 ին Յունիս 26ին թէատրը սէյի մէջ ներկայացուած է «Լէոնիդաս» անուն թատերական մը, որուն թերմոպիլի տեսարանը գծած էր Սիսէրի, ներշնչուած ռոմանտիզմով եւ պիրեան լեռներու տեսարաններով։ Մինչեւ այդ «ո՛չ մէկ Եւրոպացի ճանապարհորդ որ գիտէր գծել մասին կամ վրձինով» փորձ ըլլար գծել կամ նկարել այդ վայրերուն իսկ։

Ու շարունակելով իր յուշերը, կ'ըսէ նաեւ.

«Դիւպրէի վիմագրութիւնը «Զէյթունն եւ Թերմոպիլ»

ՈՂՈՂ ԿԱ ՍՍՍՌ

(ՀԱՅ-ՖԻՆԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻ)

— Մեծ, չափազանց տարո՛ղ էր Լենինգրադի ռազմաճակատի պաշտպանությունը, — ասում է ինձ հանդիպակից ծերունի զինվորականը, որ ինքն էլ մասնակցել է Լենինգրադի հերոսական պաշտպանությանը։ — Ամեն մարդ, ամեն զինվոր գիտեր, որ ետ նահանջելու տեղ չկա, որ մեր ետևում Լենինգրադն է, մեր սիրելի քաղաքը։ Եվ ամեն մարդ, ամեն զինվոր իր վրա էր զգում ամբողջ երկրի հայացքը։ Ամեն մարդ գիտեր, որ ամբողջ երկիրը մեզ հետ է, որ ամբողջ երկիրը մեզ օգնության է հասնելու։ Եվ ամեն մարդ, ամեն զինվոր ամեն ինչ անում էր, որ արդարանա այդ հավատը, որ չամաչի իր ժողովրդի առաջ։

Ես լսում եմ ծերունի զինվորականին, նայում նրա ծանր վերքից դեռ կաղող ոտքին, նայում նրա կրծքին կախված մեդալներին, և ինձ թվում է, թե ես ականատես եմ այդ ահեղ օրերի, ես տեսնում եմ Լենինգրադի պաշտպանների հերոսական սխրանքները։

Ես տեսնում եմ Լենինգրադի ռազմաճակատի զինվորներին, որոնք ամեն ինչ անում էին, որ ոչ մի ֆաշիստ գազան չանցնի Լենինգրադ։ Ես տեսնում եմ Լենինգրադի բանվորներին, որոնք ամեն ինչ անում էին, որ ռազմաճակատը ամեն ինչով ապահովված լինի։ Ես տեսնում եմ Լենինգրադի կանանց, որոնք ամեն ինչ անում էին, որ ռազմաճակատի զինվորները ամեն ինչով ապահովված լինեն։

Ես տեսնում եմ Լենինգրադի պատանիներին, որոնք ամեն ինչ անում էին, որ ռազմաճակատի զինվորները ամեն ինչով ապահովված լինեն։

Ես տեսնում եմ Լենինգրադի ծերերին, որոնք ամեն ինչ անում էին, որ ռազմաճակատի զինվորները ամեն ինչով ապահովված լինեն։

Ես տեսնում եմ Լենինգրադի մանուկներին, որոնք ամեն ինչ անում էին, որ ռազմաճակատի զինվորները ամեն ինչով ապահովված լինեն։

Ես տեսնում եմ Լենինգրադի ամբողջ երկիրը, որ ամեն ինչ անում էր

Թուրքիա եւ պալքան. խորհրդաժողովը

Պալքանեան խորհրդաժողովին մասնակցող Թուրք պատուիրակութեան նախագահ Հասան պէյ հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրած է խմբագիրներուն։

— Թուրքիա մեծ նշանակութիւն կուտայ այս խորհրդաժողովին, որ պալքանեան ազգերու տնտեսական յարաբերութեանց մասին կարեւոր որոշումներ պիտի տայ։ Թուրք կառավարութիւնը համակրանքով կ'ողջունէ այս քայլը, որ կոչուած է մեծ դեր կատարելու պալքաններու մէջ։ Մեր պատուիրակութիւնը պիտի մասնակցի վիճաբանութիւններուն եւ պիտի պարզէ իր տեսակէտները։

Գալով հելլենեւթուրք յարաբերութիւններուն, բարեկամական են կը մնայ ամրապնդել տնտեսական ու առեւտրական համաձայնութիւնով։ Մենք որոշած ենք ամէն գնով լաւ յարաբերութիւններ մշակել, եթէ նոյն զգացումներով տոգորուած է հելլէն կառավարութիւնը, ոչ մէկ դժուարութեան առջեւ կը գտնուինք։

Պրազիլիոյ յեղափոխութիւնը

Պրազիլիայէն, Փերույէն եւ Արժանթինէն վերջ, կարգը Պրազիլիոյ եկաւ անցընելու յեղափոխական տագնապալի օրեր։ Լուրերը հակասական են եւ հիմնովին կը տարբերին, նայած թէ ո՞ւրկէ կուգան, Նիւ-Եորքէն, Ռիօ-տի-Եանէյրոյէն թէ Պուէնոս-Այրէսէն։ Նիւ-Եորքէն տրուած լուր մը կը յայտնէ թէ յեղափոխականներու յառաջապահ գունդերը մտած են Սաօ-Փաուլոյի պետութեան մէջ, թէ 3000 յեղափոխականներ գրաւած են Իթար քաղաքը եւ թէ կառավարական օդանաւերը որ կը ռմբակոծէին Պէլլօ Հորիզոնթօն՝ վար առնուած եւ օդանաւորդները գերի բռնուած են։

Սաօ-Փաուլոյի կառավարութիւնը բռնագրաւած է քաղաքային բոլոր օդանաւերը եւ ձեռնարկած է կամաւորներու արձանագրութեան, կազմակերպելու համար 3 նոր զօրագունդեր։

Պրազիլիացի երեսփոխան մը յայտնած է թէ յեղափոխականներու նպատակն է ընտրութիւններու մէջ գաղտնի քուէարկութեան կիրարկումը պահանջել եւ յաջողցնելու վերջ տալ բռնապետութեան։ Աւելցուցած է թէ պրազիլեան յեղափոխութիւնը շատ կը նմանի արժանթինեան շարժումին, որուն յաջողութիւնը ազդած է Պրազիլիոյ ժողովուրդին ու բանակին վրայ։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *վարժ ԴՐԱՇԱՐ մը։ Դիմել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան*

ՀԱՅ ՄԾԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ
ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

11 Հոկտ. շբ. իրիկուն Salle de Géographie մէջ, 184 bld. St-Germain

Կը նախագահէ Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Կը խօսին ՌԷՆ. ՕՀԱՆ ԿԱՐՕ

Ուղերձ մը Զ. Ե. Ո. Միութեան կողմէ եւ Ուրֆայի Հայրենակցական Միութեան կողմէ։

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ հայ եւ օտար արուեստագէտներու։ Օր. Գ. Գարիպեան (երգ), Օր. Ճամպազեան (դաշնակ)։ Կ'արտասանէ Զ. Գարիպեան։

Mlle A. Clément (pianiste), Mlle Suzanne Huire (Harpist et pianiste), Օր. Ա. Երամեան (ջութակահար), Mr. Sassi (Violoncelliste) *կը նորագէտ հայկական եւ եւրոպական կտորներ։*

Կը մասնակցի նաեւ ՍԻՓԱՆ երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Սաքօ Յակոբեանի։

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱԶԱՆԴԷՍ

Փարիզի Վասպուրականի Հայր. Միութեան կողմէ
18 Հոկտեմբեր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին
Պուա-Փոլոնպի թաղապետական սրահներուն մէջ
Կը նախագահէ՝ Պ. ՍԱՀԱԿ Տ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ
Կը խօսի՝ Պ. ԲԵՆՕ ՆԱԼՃԱՃԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

"ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԳՐԱԻՈՐ ԴԱՍԵՐ,,
ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹԻ

Հայերէն ուղղագրութիւն, քերականութիւն ու շարադրութիւն սորվեցնելու սիսթեմատիկ մշակուած դասեր, հիմնուած ինքնաշխատութեան վրայ։

Ա. գիրքը Դպրոցական Ա. եւ Բ. տարիներուն համար, գինը 7 ֆր.։

Բ. գիրքը Դպրոցական Գ. եւ Դ. տարիներուն համար, գինը 9 ֆր.։

Շատ օրինակներով գնողներուն հարիւրին 20 գեղչ։ Ամէն պատուէր կանխավճար։

Դիմել հետեւեալ հասցէով. Mme. D. Segbossian, 11 Ave. Ed. Branly, CHAVILLE, (S. et O.), France,

"ՇԱՆԹ,, ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԼՈՒՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԵՆՔԸ ԵՒ ՕՐՈՒԵԱՐ

ՏԱՐԵԳՐՔԻ Ա. ՏԱՐԻՆ 1931

Մեծադիր, պատկերազարդ եւ ճոխ բովանդակութեամբ
Վարչութիւն՝ Վ. Ռ. ԹԱՒԻՈՐԵԱՆ
Խմբագրութիւն՝ Մ. եւ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Տարեգրքին իրենց մասնակցութիւնը բերած են ժամանակակից ծանօթ գրագէտներ։

Փափաքողներուն կը ղրկուի բովանդակութիւնը, մասնաւոր թուղթի վրայ տպագրուած, կը գտնուի բոլոր գրավաճառներուն մօտ։

Գինը՝ Ֆրանսա, Սուրիա, Պալքաններ եւ Թուրքիա 40 ֆրանք։ Ամերիկա, Անգլիա, Եգիպտոս եւ Պարսկաստան 2 տոլար։

Ապսպրանքները բացարձակապէս կանխիկ։

Դրամական ամէն առաքում, ինչպէս նաեւ նամակ, յօդուած եւ նկար ղրկել ընդհանուր հասցէին, «Chanth», Arts et Lettres, 94 rue Lafayette, Paris (10e).

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Վ Ա Լ Ա Ն Ս. — Այս կիրակի առաւօտ ժամը 9—12
Սինէմա Փալասի մէջ
Կը խօսին՝ ընկերներ Ա. ԱԲՕԵԱՆ եւ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Ռ Օ Ա Ն. — Կիրակի 12 հոկտ. կէս օրէ վերջ 2.30ին։
Կը խօսի ընկ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ հետեւեալ խումբերը։

ԿԱՅԾԱԿ, այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին։
ՎՐԷԺ, » » » »
ԿՈՒԿՈՒՆԵԱՆ, այս Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին։
ՔԵՌԻ, » » » »
ՀԱՄԱԶԱՍՊ, 16 Հոկտ. Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին։
Բ. Զ. Ա. միացեալ խումբը 17 Հոկտ. Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին։

ՍԷՆ ԼՈՒԻ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Սէն-Լուի Պատանեկան միութեան բացման հանդէսը այս կիրակի ժամը 2.30ին, տեղւոյն «Կիլիկիա» թատերասրահին մէջ։

Կը խօսի՝ Ընկ. Հ. ՍԷՐԷՆԿԻՒԼԵԱՆ

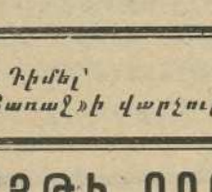
Երգ, արտասանութիւն եւ անակնկալներ. ֆանթէզի եւ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը ՎԵՑՈՒԿԷՍ ՊՈՐՏԷՆ ԺԱՌԱՆԳ ՄՆԱՑԱԾ ՄՆՏՈՒԿԸ։

Մուտքը ազատ է

Շաւիլիի Նալլուխանցիներու երիտասարդաց Միութեան Գրադարանի անդրանիկ պարահանդէսը տեղի կ'ունենայ 29 Նոյեմբերին, Փարիզի մէջ։ Կը խնդրուի միութիւններէն նկատի առնել սոյն թուականը։

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— 12 Հոկտեմբեր կիրակի ժամը 2.30ին։
Կը ներկայացուի՝ ՊԱՆՔ ՕԹՈՄԱՆԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ կամ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻԴ



հասցէն՝ Թաշճեան Մանուէլ, 16 Rue Président Wilson Saint Chamond.

Զ. Ե. Ո. Միութեան ԱՆԻԷՌ Պուա Քոլոնպի մասնաճիւղի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այսօր ժամը 8.30ին 178 Avenue d'Argenteuil սրճարանը Place Bourguignonի վրայ։ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Կարօ Կարպուշեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillants, Marseille. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։

ՀԻԻԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօ. միւր։ Վեներական ախտեր, Ջերմաժիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, Ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ Կիր. 9 12։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Աչքատ. եւ նոր մեթոտով դարմանումը արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապտերաթուառ։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12,

EMPIRE Միգիք-Շոլ՝ 37 Av. Wagram

Վարձու է մեկնումի պատճառաւ Rosny s)Bois մէջ, pavillon մը 4 բիէս եւ խոհանոց, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, տարեկան 3,800 ֆր., մանրամասնութեան համար դիմել A. Alekianի, 30 rue Bouret, Paris (19e),

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Ամուսան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95-21

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ԶԱՓԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ



Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, ննարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաթարուիր համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է խուսափիլ միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անձերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ եւ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հմայեղ կերակուրներուն

Արեւելեան նուագ ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ

COURS DE MASSAGE — *ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ*
Մասաժի դասընթացքներ

HYGIÈNE ET BEAUTÉ ARAX
Տէր և Տնօրէն Ս. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ
22 rue Copernic

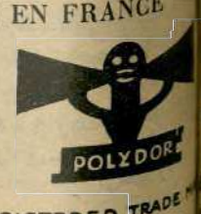
Շուէտական մարձում (մասաժ) եւ ելեքտրաբուժութիւն, գործնական եւ տեսական, հմուտ բժիշկներու ղեկավարութեամբ դասատուութիւն ընդհանուր առողջապահութեան, մարդակազմութեան, կենսաբանութեան, ախտաբանութեան եւայլն։ Արձանագրութիւնները կը վերջանան հոկտ. 15։

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO
VERTANÈS MAHDJOUBIAN
24 Rue des Carmes, Paris (5) Մէթրօ՝ Place Maubert
Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։
Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարմնիքի, ժողովրդական, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ։

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա Ր Ա Բ Ա Տ
39 Rue de Trévise, Paris (9), Մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05
Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ
փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։
Անարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ
Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ
22 Rue de Sommerard, Paris Ve
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ։
կոկիկ եւ մաքուր սրահ։ Խնամեալ սպասարկութիւն.
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Columbia
REGISTERED TRADE
20 Ֆր. 20 Ֆր.
H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil.
Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշ ձիֆոններ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն., Գինները՝ 120, 150, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800
Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խորհրդակցին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու։ Աչքի, ականջի, քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, գէտը կ'ընդունի Գ., Ե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՓՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
11
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
11 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1388

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ

Այսօր Փարիզի մէջ կը տօնուի Հայ Մշակոյթի Օրը, որ հետզհետէ միայուն տօն մը կը դառնայ բոլոր գաղութներուն համար։

Ցուտ մշակութային նշանակութիւն ունեցող այս ձեռնարկին շուրջ իսկ հնար չեղաւ մէկտեղել հայ ժառանգականութիւնը։ Հայ կեանքին մէջ կեդրոնաձիգ ուժը որքան զօրաւոր արտայոտուի, կեդրոնախոյս ձգտումը նոյնքան թափ կ'առնէ։ Ու այս երեւոյթը գրեթէ ամէն խնդրի մէջ։ Բարեմիտներ կան որ կը կարծեն թէ գործի գետինն է յանցաւորը, մինչդեռ իրողութիւնն այն է, որ ամէնէն անվիճելի խնդիրը, որ համազգային նշանակութիւն ունի, հայ հանրութիւնը երկուքի կամ երեքի կը ճեղքէ, զուտ անհատական կիրքի շնորհիւ։

Այս խորունկ ցաւի պատճառաբանութեան վրայ չենք կրնար յամենալ, ինչ որ կենսական է եւ կարեւոր՝ կեդրոնաձիգ ձեռնարկներու ուժեղացումն է։ Տեւական ու յամառ աշխատանք պէտք է՝ կամքերը կեդրոնացնելու եւ ժողովուրդը հոգեկան կապելու այս աշխատանքներուն։ Այս պարագային, համերաշխութեան քարոզներն աւելորդ են, իսկ հակառակորդներու բարեացակամութեան սպասելն ու ձեռնթափ ըլլալը յանցանք է։ Անոնք Մշակոյթի Տօնը աղօթքի արարողութեան մը պիտի վերածեն, միշտ ի հեճուկս դրական ձեռնարկին, որ նքէ տեղի չունենար, հաւատացէ՛ք, այդ աղօթքն ալ պիտի ունենայինք։ Դո՛ւք, օր մը փորձեցէք անոնց պէս աղօթել, անոնք ձեզմէ պիտի հեռանան եւ նոյն օրը տօնավաճառ պիտի սարքեն։

Ուրեմն, առանց կռուի, ու մանաւանդ առանց յուսահատութեան նուիրուիլ դրական գործերուն, հայ ժողովուրդի հոգին եւ միտքը բարձրացնելու գործերուն, ու ետ չդառնալ հայելու անոնց, որ ճանապարհէն դուրս կ'ելլեն կամ ետ կը մնան...

Մշակոյթի Օրն ալ այս ճանապարհով։ Ու տօնը պարզ ծիսակատարութիւն մը պէտք չէ դառնայ։ Հայ Մշակոյթի Օրը պիտի տօնուի ամէն տեղ, իր շուրջ համախմբելով հայ ժառանգականութիւնը (որքան կարելի է) եւ մշակոյթը սիրող ժողովուրդն ու երիտասարդութիւնը, ոչ միայն անդրադառնալու հին ու նոր մշակութային արժէքներուն վրայ, այլ վերագնահատելու հայ հոգիի արձանացումները, նոր ճիգերու թեւաթափ մթնոլորտ մը ստեղծելով ամենուրէք։

Հայ Մշակոյթի Օրը, ամէն տարի ու ամէն տեղ հին արժէքներուն քով նոր արժէքներ ու նոր արդիւնքներ պիտի ցուցադրէ, եւ գաղութէ գաղութ պիտի քաջալերէ բոլոր այն ձեռնարկները, որոնք Հայ Մշակոյթին տուրք մը կը բերեն։ Ինքնաբերաբար, այսպիսով, Մշակոյթի օրը, հետզհետէ դառնայ ամէն տարի հաշուետուութեան օր մը, ուր հնար ըլլայ նոր աշխատանքներու կամ անծանօթ մնացած արժէքներու շուրջ ընդհանուր հետաքրքրութիւն մը ստեղծել եւ հաղորդակից դարձնել բոլոր գաղութները հայ գրական, գեղարուեստական, նկարչական, ճարտարապետական եւ երաժշտական ստեղծագործութիւններուն հետ։

Քաղաքական եւ տնտեսական շատ մը առաւելութիւններ զրկուած մեր ժողովուրդը, ներկայ փոխանցման շրջանին, ինքնապաշտպանութեան ներուժ բնազդով մը (որ գիտակցական պէտք է դառնայ) կառչած կը մնայ իր մշակոյթին, որ յաւանդակ հայ ժողովուրդի ժառքի ու հոգիի կարողութիւններու մնայուն կաղապարումն է, որ դարերու ալիքներուն ու փոշիին դիմացած է, եւ որ գերագոյն նեցուկն է ազգային հաւաքականութեան։ Ան ազգին դիմագիծն է, որով ոչ միայն ինքզինքը ճանչնալու կը մղէ, այլ դիմագիծ ունեցողներուն կարող է խառնուիլ եւ հաւասարկշիռ մշակոյթի բեմն ելնել։

Հայ միտքը վերագնահատութեան շրջան մը պիտի բոլորէ Հայ Մշակոյթի իրական արժէքը ըմբռնելու համար։ Եթէ անհրաժեշտ է մերթ ատեն անտեղի ու աւելորդ մեծամտութիւնները, որոնք երբեմն անարժէք ու անստոյգ երեւոյթներուն կը կապին, նոյնքան եւ աւելի անհրաժեշտ է խոր վերագնահատութեամբ մը ինքնավստահութիւն եւ հաւատք ներշնչելու հայ ժառանգականութեան եւ երիտասարդութեան այն մեծարժէք գանձերու մասին, որոնք ազգային եւ համամարդկային իրական արժէք մը կը ներկայացնեն եւ հայ ժողովուրդի տագնապի ատեն հանճարի արդիւնք են։

Դէպի Հայ Մշակոյթը վերադարձ անհրաժեշտ է, միացնելու այն արմատարանքը որ թոյլի պէս կաթկթած է հայ մտածողականութեան մտքին մէջ, ու տգիտութիւնը թեւատարած՝ ոչնչացած է անոր մէկ մասը տանիլ հոն, որ օտար, երբեմն միջակ արժէքները անհասանելի բարձրութեան մը վրայ տեսած է եւ ընդունած է սա խեղճ հայ ժողովուրդը, որպէս անպտուղ ծառ մը, միջազգային արժէքով անպտուղ։ Այս անարդար հոգեբանութիւնն է որ պէտք է բեկի, որպէսզի հայ մտքի մշակը վերստին վստահ վերադառնայ իր տոհմիկ արմատին եւ ծլարձակէ իր հանճարով։ Այդ մեկնակէտէն, ան կրնայ իր ճիւղերը տարածել ազգային կամ միջազգային հորիզոններու վրայ։

Հայ Մշակոյթի Տօնը այս կրկնակի կարեւորութիւններով ներկայանայ մեզ։ Մենք պիտի փափաքէինք, որ հայ ժառանգականութիւնը տէրը հանդիսանար այս տօնին եւ զայն կազմակերպէր, ամէն տարի, նախամտածուած ծրագրով մը, որպէս Մշակոյթի Օրը ամէն տարի նորութիւն մը բերէր հայ բազմաշխութիւններուն եւ մղէր հայ մտքի աշակները գալիք օրերու աշխոյժներուն։

Կ. Մ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁՕՐԱԿՈՉԸ

«Հայրենիք» այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ *(սեպտ. 27)*.

Խորհրդային իշխանութեան բազմաթիւ կոչերէն, յօդուածներէն, որոշումներէն եւ յորդորներէն պարզ կ'երեւի, որ Հայաստանի մէջ այս տարի չափազանց մեծ դժուարութիւններ կան 1908 թ. ծնուած երիտասարդները սովորական կարգով զէնքի տակ առնելու համար։

Խորհրդային թերթերու ընթերցողը այն տպաւորութիւնը կը ստանայ, որ կարծես թէ խնդիրը ոչ թէ սովորական զօրակոչի մը կը վերաբերի, այլ «հայաքական տնտեսութեան» նման աննախընթաց եւ շատ ծանր գործի մը, զոր կատարելու համար անհրաժեշտ է լարել իշխանութեան բոլոր ուժերը։ Աւելին, երբեմն նոյնիսկ կը թուի թէ զօրակոչ ընող պետութիւնը Հայաստանը չէ, այլ Թուրքիան, որուն գինուորական ծառայութենէն է որ կը խուսափին հայ երիտասարդները եւ վերջինս պէտք կը գգայ արտակարգ ճիգեր թափելու՝ զանոնք իր բանակին մէջ տեղնելու համար։

Յատկանշական են «Խորհրդային Հայաստան»-իմէջ տպուած հետեւեալ կոչերը.— «Պատրաստուինք զօրակոչային երեքօրեակին», կամ «Լարե՛նք բոլոր ուժերը զօրակոչի աշխատանքները յաջողութեամբ աւարտելու» կամ «Բոլոր կազմակերպութիւնների ուշադրութիւնը կեդրոնացնել զօրակոչի խնդիրների վրայ, բեկում առաջ բերել աշխատանքների մէջ թէ՛ գիւղում եւ թէ՛ առանձին բջիջներում ու ստորին կազմակերպութիւններում եւ ներշնչել զօրակոչիկներին պատասխանատուութեան ու գիտակցութեան գգացում դէպի զօրակոչը»։ *(տես «Խ. Հ.» այս տարուան օգոստ. 10-ի թիւը)*։

Աւելորդ է ըսել, թէ «բուրժուական» երկիրներու մէջ, ուր ընդհանուր զինուորական պարտադիր ծառայութիւն կայ, ներթական զօրակոչի ատեն իշխանութիւնը երբէք պէտք չի գգար այսքան արտակարգ ճիգեր ընելու զինուորցու երիտասարդները զէնքի տակ առնելու համար։

Արդեօք չէ՞ թայական խումբերու չարաշուք աճումն եւ գործունէութիւնը Հայաստանի մէջ չի՞ բացատրեր չափով մը, թէ ո՞ւր կը կորսուին զօրակոչի ենթակայ հայ երիտասարդները եւ թէ ինչո՞ւ խորհրդային իշխանութիւնը ստիպուած է այս տարի այսքան նեղութիւններ կրել՝ իր դրօշին տակ հաւաքելու համար նորակոչները»։

ԱՆԳԼԵԱՖՂԱՆ ՄԻՋԱԴԷՊ

Փետրվարի արեւմուտքը, Քուրբանի շրջանին մէջ, սաիմանագուխին վրայ միջադէպ մը տեղի ունեցաւ։ Այդտեղ, գինուորական իշխանութիւնները, անգլիական հողի վրայ կը կառուցանեն ռազմագիտական դիտարան մը, Ադէնի ուժերու հրամանատարը առարկելով թէ դիտարանը կը շինուի իր երկրին հողերուն վրայ, պահանջեց որ շինութիւնը դադրի։ Ականջ կախող չեղաւ։ Ասոր վրայ, Ադէնի ցեղախումբերը դիրք բունեցին դիտարանին դիմացը, սպասելով ֆապուլէն տրուելիք հրահանգներուն։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Սպիտակ Ռուսերու գործունէութիւնը

Թաս բոլշեւիկեան հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ.—

Մուքտէնի խորհրդային հիւպատոսը տեղական իշխանութեան յանձնեց Խորհրդային կառավարութեան մէկ ծանուցագիրը, Մանչուրիոյ Սպիտակ Ռուսերու հակաբոլշեւիկեան գործունէութեան մասին։

Ծանուցագիրը կը հաստատէ թէ սպիտակ Ռուսերը որոնք թէ Խորհրդային Միութեան եւ թէ Չինաստանի թշնամիներուն գործակալներն են, իրենց գործունէութեամբ կը շարժին երկու երկիրներու շահերուն դէմ եւ վտանգ մըն են թէ Շոյբագոյն Արեւելքի խաղաղութեան պահպանման եւ թէ երկու երկիրներու բարեկամական յարաբերութեանց տեսակէտէն։

Խորհրդային Միութիւնը բուռն կերպով կը բողոքէ անոնց գործունէութեան դէմ եւ կը յուսայ որ Մուքտէնի կառավարութիւնը պիտի կատարէ կնքուած դաշնագրի պարտաղրութիւնը անոնց հանդէպ։ Ռուսիա կը պահանջէ որ սպիտակ պահակազօրքերը անմիջապէս զինաթափուին, վտարուին չինական հողամասէն, հակախորհրդային սպիտակ կազմակերպութիւնները լուծուին, անոնց ինչքերը գրաւուին եւ դեկավարները, ինչպէս նաեւ գործօն անդամները ձերբակալուին ու աքսորուին։ Կը պահանջէ նոյնպէս որ Չինաստանի կառավարութեան հրամանին տակ գործող Ռուսերը, պաշտօնազուրկ ըլլան եւ մասնաւոր պայքարը՝ ընդդէմ Խորհրդ. Միութեան, կրկին կերպով զսպուի։

Պրազիլիոյ յեղափոխութիւնը

ՊՈՒԷՆՈՍ-ԱՅՐԷՍ, 9 հոկտ.— Սահմանագլուխէն տրուած լուրերու համաձայն, Ռիվերայի մէջ, կառավարական գործակալներու ներկայութեան պատճառով, յեղափոխականները թոյլ չեն տար որ գործողութեանց մասին տեղեկութիւններ հաղորդուին։ Կ'ըսուի թէ դաշնակցային հինգերորդ շրջանի հրամանատարը վերջնագիր տուաւ ըմբոստներուն, պահանջելով որ Ռիո-Կրանտէյի ըմբոստները զինաթափ ըլլան ու յանձնուին, հակառակ պարագային 3000 հոգինոց կառավարական զօրախումբ մը, ծովային եւ օդանաւային ուժերով զօրացած, պիտի քալէ անոնց դէմ։

Յեղափոխական կոմիտէն կը հաղորդէ թէ Ռիո-Կրանտէյի վրայ ղրկուած երկու մարտանաւեր անցած են յեղափոխականներու կողմը։ Կառավարական եւ յեղափոխական ուժերը մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնեն երկարատեւ կռուի մը նախատեսութեամբ։ Հակառակորդ ուժերու հանդիպումն ու բախումը մօտալուտ կը նկատուի։

Գերման դահլիճին շուրջ

Պերլինեան կարգ մը թերթեր կը խօսին Գերմանիոյ արտաքին նախարարին Քուրթիուսի եւ ներքին նախարարին Վիրթի դէմ աջերու մղած պայքարին վրայ։

Այս պայքարները արձագանգ գտած են նախարարաց խորհուրդին մէջ, ուր Քուրթիուս զեկոյց տուաւ Ժընեւի իր աշխատանքներուն եւ Գերմանիոյ արտաքին քաղաքականութեան մասին։

Քանի մը թերթեր կը յայտնեն թէ հակառակ պաշտօնական զեկոյցին, Քուրթիուսի զեկոյցը չէ արժանացած դահլիճի միաձայն հաւանութեան եւ թէ ժամուլին տրուելիք հաղորդագրութիւնը ծանր վէճերու տեղի տուած է դահլիճին մէջ։

Եթէ այս լուրերը ստոյգ են, ժամանակաւոր կարեւորութիւն մը կը ստանայ ժողովրդավար երեսփոխաններու խորհրդակցութիւնը, որ պիտի կատարուի այսօր, մանաւանդ որ անոնցմէ շատերը՝ իրենց եւ ներկայ դահլիճին միջեւ խզման կողմնակից են, դէմ ըլլալով կառավարութեան ելմտական ծրագրին։ Հաւանական կը նկատուի նոյնիսկ որ, անոնք պահանջեն Քուրթիուսէն որ քաշուի դահլիճէն։

Աշխատաւորականներն ու գինաթափումը

ԼՈՆՏՈՆ, 9 հոկտ.— Աշխատաւորականներու համագումարին մէջ, երեսփոխան մը բանաձեւ մը ներկայացուց գինաթափութեան մասին, որով կը հրահանգուի կուսակցութեան ամէն մէկ անդամի, որ բուռն կերպով ընդդիմանայ պատերազմի եւ նոյնիսկ անոր նախապատրաստութեան։ «Համագումարը կ'ըսէ, բանաձեւը, կը պահանջէ օրուան կառավարութենէն հետապնդել քաղաքականութիւն մը, որ կարելի արագութեամբ առաջնորդէ Անգլիան ամբողջական գինաթափութեան, առանց նոյն իսկ նկատի առնելու թէ ուրիշ ազգեր ի՞նչ պիտի կրնան ընել այս ճամբուն վրայ»։

Արտաքին նախարարը որ միեւնոյն ատեն կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարն է, խօսք առնելով, յայտնեց թէ աշխատաւորական կառավարութիւնը երբէք չէ դադրած հետապնդելէ այն քաղաքականութիւնը, որ ուժ կուտայ Ազգերու Դաշնակցութիւնը վերածելու «խաղաղութեան մեքենայի» մը։ Ան աշխատած է նաեւ համաշխարհային գինաթափութեան։

Ի վերջոյ, ընդունուած բանաձեւով կը հրահանգուի Աշխատաւորականներու ղեկավար մարմինն եւ կառավարութեան

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

«ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱԶԱՏՕՐԷՆ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ» Կ'ԸՍԷ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Թաղապետական ընտրութեան պայքարը գործնապէս սկսաւ Պոլսոյ մէջ, այս անգամուան ընտրութիւնը բացառիկ հետաքրքրութիւն առաջ բերած է, որովհետեւ առաջին անգամ ըլլալով կիներն ալ կը քուէարկեն եւ ընդդիմադիր կուսակցութիւն մը կը մասնակցի անոր։

Կառավարութիւնը եւ խալքը չեն միշամտեր ընտրութեանց, միայն ոստիկանութիւնը արթուն կը հսկէ որ հաւաքոյթներ տեղի չունենան այս առթիւ։ Այսպէս, բացի գանազան միջոցներէ, իւրաքանչիւր քուէտուփի գլուխը քանի մը ոստիկաններ կեցած են։ Քուէտուփերը գրաւուած են գանազան վայրերու մէջ։

Երկու կուսակցութիւններն ալ բուռն քարոզութիւն կը կատարեն։ Անոնց մարդիկը անմիջապէս կը շրջապատեն քուէարկուները եւ կ'աշխատին գանոնք համոզել։

Թէեւ որոշուած է մէկ շաբաթէն աւարտել ընտրութիւնը, բայց կը թուի թէ քանի մը օր ալ պիտի յետաձգուի քուէարկութիւնը։

*** Փոքրամասնութիւններէն ամէնէն աւելի Հայերն են որ կը շահագրգռուին ընտրութեամբ.— կ'ըսէ «Ձիւմհուրիէթ»,— եւ պիտի քուէարկեն, եթէ տեսնեն որ ազատ քուէարկութիւն կը կատարուի։ Շահագրգռութեան տեսակէտով յետոյ կուգան Ցոյները, որոնք հաւանաբար խալքի ի նպաստ քուէարկեն։ Հրեաները ամէնէն քիչ կը հետաքրքրուին, եւ հաւանաբար անոնք ալ խալքին տան իրենց քուէները։

ԵԳԻՊՏՈՍ ՊԻՏԻ ԽՈՒՎԻ՞ԴԱՐՁԵԱԼ

Եգիպտական թերթի մը մէջ հրատարակուած յօդուածով մը, Ֆուատ Թագաւորին ազգականներէն իշխան Ապպաս Հալիմ, կը յայտնէ.— Եգիպտոս կը գտնուի նոր աղէտի մը նախօրեակին, դահլիճին՝ ընտրական եղանակը փոխելու եւ խորհրդարանը լուծելու դիտաւորութեան հետեւանքով։ Ատկից, առաջ պիտի գան խռովութիւնները, զորս զսպելու համար, պէտք պիտի ըլլայ դիմել բանակի եւ ոստիկանութեան։ Եգիպտացիները բնականէն խաղաղ եւ համբերատար։ Բայց անոնց համբերութիւնը հատնելու վրայ է։ Եգիպտական արիւնը կրկին պիտի հոսի, դժբախտաբար սակայն, գրգռիչներուն աւրիւնը չէ որ պիտի հոսի, այլ ազատ մարդոց, որոնք կը նախընտրեն մահը քան թէ գերութիւնը»։

ՊԱՂԵՍՏԻՆ ԴԱՐՁԵԱԼ ԽԱՌՆԱԿ

Քանի մը շաբաթ առաջ, Հալֆայի մէջ իսլամներու եւ քրիստոնեայ արաբներու միջեւ ծագած հակառակութիւնը հետզհետէ վրդովիչ համեմատութիւններ կը ստանայ եւ կը ծաւալի երկրին միւս մասերուն մէջ։ Եաֆայի մէջ, քրիստոնեայ Արաբները, իսլամները գրգռելու համար սրբապղծութիւններ գործեցին, բուռն ընդհարում մը տեղի ունեցաւ. անգլիացի ոստիկանները միջամտելով յաջողեցան կարգը պահպանել, սակայն տեղ տեղ խուժանը կը շարունակէ յարձակումներ գործել։

ՋԱՄԲՈՐԴԻ ԶԳԱՅԱՐԱՆՔՈՎ

ԺԲ

ԴԷՊԻ ՎԱՀԱՆՆ

Հսկայ ինքնաշարժ մը գարնանային հեղեղի մը պէս վար թափեցաւ Օպնայի բարձր ճամբէն։

Այս որքա՜ն ճամբորդ։ Զուկի պէս իրարու վրայ։ Մեռա՜նք, ին՜չ։ Ո՞ւր նստար, կը նեղանամ ես ինծի։ Սակայն յետոյ ինքզինքս համոզեցի, շարունակ կրկնելով թէ լաւ է կրել ամէն բան եւ ամէն նեղութիւն։ Ու քիթս պատուհանին վրայ տափկգուցած, սկսայ դիտել այգիները, ու դաշտերը։ Մեր ինքնաշարժը կրիայի պէս կը բարձրանայ բլուրներէն։ Իրիկնային արեւը կը փրփրի լեռներուն վրայ։ Խաղաղութի՜ւն եւ շամանդաղ Հովիտներուն մէջ։ Բլուրները ստուեր կ'երկարեն, եւ այգիները քնանալու կը պատրաստուին կարծես, հետզհետէ իջեցնելով իրենց թարթիչները։ Վանդակի պէս աղուոր տնակներ կ'երեւին հոս ու հոն, եւ անոնց բաց պատուհաններուն մէջ երջանկութիւնը յաւերժահարսի մը պէս կեցեր՝ իր մազերը կը յարդարէ։

Ի՞նչո՞ւ տխուր եմ հիմա, ինչո՞ւ յանկարծական տխրութիւն այս։ Հեռո՞ւն տնակ մը, որուն վրայ արեւը ոսկի կը շողայ։ Իր շուրջը, որթատունկերը կը նմանին ծուռ դրած հրեշտակներու, որոնք իրենց ափերը բացած եւ բարձրացուցած, տնակին հէքեաթային իշխանին կ'երկարեն գաշտերու գինին։ Կը դիտեմ տնակը, անյագութի՜ւնս կը դիտեմ, երբ ինքնաշարժը ծառն ի վեր մագլցող կատուի մը նման կը ճանկռտէ եւ կատաղօրէն բլուր կը բարձրանայ։ Եթէ, կ'ըսեմ ես ինծի, հաճելի է ճամբորդութիւնը, որ կը լարէ բոլոր զգայարանքներդ, հաճելի՞ չէ տնակն ալ, այսպիսի՜ տնակ մը, որ գրասեղանդ պիտի դնէր դաշտերու խաղաղութեան վրայ բացուած պատուհանին առջեւ, մինչ կռնակդ հսկայ գրադարան մը, շարժանկարի պէս, պիտի երեւակայութեանդ առջեւ պարգեր հին ու նոր քաղաքակրթութիւններու համայնապատկերը, հին ու նոր արուեստներու հանդէսը։ Մինակ մնալ այստեղ, այս լուռ ու ամայի դաշտերուն մէջ, տպաւորիչ լեռներուն դիմաց, ձորերուն ու թռչուններուն երգին ունկնդիր...։ Ա՜խ, որքա՜ն տխուր եմ հիմա, որովհետեւ ոչ գիւղ ունինք, ոչ ալ տնա՜կ մը...։ Ու քերթուած մը, հի՜ն երգ մը, անձրեւի պէս կը կաթկթի հոգիիս տրտմած երկինքէն։

Pourquoi faut-il que la tristesse
Dans mon coeur se soit enfermée
Avec le deuil de ma tendresse,
De cette que j'ai tant aimée.

... C'est la voix du regret qui pleure
Ce qui nous quitte sans retour.
Ah! quand il faut qu'un rêve meure,
C'est pour longtemps, c'est pour toujours.

Ժամեր յետոյ, լեռներուն բոլորը շուրջպար գառնալով բլուրներէ բարձրանալով եւ իջնելով, հասանք փրիվա։ Աղուոր ու բարձրահայեաց քաղաք մը։ Ճամբորդները պարպուեցան։ Մնացինք երեք հոգի, պառաւ կին մը, գեղանի ու դեռատի աղջիկ մը եւ ես։ Պառաւը կը փորձէ խօսիլ աղջկան հետ, ճամբորդներու հի՜ն սովորութիւն։ Աղջիկը կոտրած պատասխաններ կուտայ, ուրեմն չուզեր խօսիլ եւ աչքերը կը պտըտցնէ այգիներուն վրայ, որոնց մէջէն կ'անցնինք։ Ակնոցներուս տեսիլը աչքերս այնքան տխուր են, որ պառաւն իսկ հասկցաւ թէ շրթներս երբեք չպիտի բացուին։ Համակերպեցաւ իր բախտին, առանց խօսելու ճամբորդութեան։ Ցետոյ չդիմացաւ, եւ սկսաւ այնպիսի խօսակցութիւն մը, որ պատասխան չըսպասեր։ Այս ձեւով բացատրեց մեր ճամբուն բոլոր մանրամասնութիւնները, իր օրուան կեանքը, հասնելիք տեղին հեռաւորութիւնը։

Վերջապէս ահա փուզէն։

Մութ է արդէն քաղաքին մէջ։ Ետեւը լեռներ կան։ Հաւանաբար իջած ենք Ռոն գետին հովիտը, այնքան ցած կը թուի քաղաքը։ Շոգեկառք կը մտնեմ եւ ժամ մը յետոյ՝ վալանի երկար կայարանը, ուր լոյսերը խնձորի պէս կախուած են երկաթաձողերէն։ Համաձայն իմ ճամբորդութեանս ծրագրին, վալանս պէտք է հասնէի կէսօրին, մինչդեռ, ահա գիշեր է։ Այսուհանդերձ երկու ընկերներս խելք էին ըրեր եւ եկեր՝ դիմաւորելու զիս, գիշեր ատեն։

ՔԱՂԱՔԸ

Հին քաղաք մը։

Թերեւս կեղտերն են, որ հիմը դրած են քաղաքին։ Արդարեւ ոմանք կ'ըսեն թէ վալանս կը ծագի երեք կեղտական բառերու միացումէներէ կը նշանակէ «բնակավայր Հարուստ ակունքներով»։ Իսկապէս ալ վալանս կը նստի ջրաբերի հովիտի մը մէջ, զոր կը կազմեն Ռոն եւ Իզէր գետերը։ Երբ Հռոմայեցիները եկան, կատաղի ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ Իզէր եւ Ռոն գետերուն իրար խառնուած տեղը։

Կեղտացիները, 200,000 հոգի, պարտուեցան եւ Հռոմայեցիները տէր դարձան շրջանին։ Այնուհետեւ վալանսի մէջ կը նստեր Հռոմայեցի մարզպան մը, որ հետզհետէ շէնցուց եւ ամրացուց քաղաքը։ Վալանսի արուարձանները գեղեցկացան, այգիներու, թաւուտներու եւ ջուրի բազմաթիւ ակունքներու մօտիկ պարանքներ բարձրացան։ Երկու պատմական ճամբաներ, Վիէն - Միլան եւ Լիոն - Միջերկրական, որոնք կ'անցնէին վալանսէն, աւելի եւս արժէք եւ նշանակութիւն կուտային քաղաքին։ Վալանս բազմաթիւ մեհեաններ ունէր, հսկայ պարիսպներ, սալարկուած ճամբաներ եւ կամուրջ մը Ռոն գետին վրայ։

Սակայն ունէր նաեւ երկու թշնամի,— գետը, որ պարբերաբար կը յորդէր եւ կը քանդէր կամուրջներն ու քաղաքը։ Եւ յետոյ բարբարոսները, որոնք յաճախակի կ'արշաւէին մեծ ճամբաներու այս իջեւանին վրայ։ Ահա թէ ինչո՛ւ վալանսի հին պատմութենէնեւ քաղաքակրթութենէն շատ քիչ հետք մնացած է այսօր։ Ցետոյ սկսան քրիստոնէական կռիւները։ Ցարուցեալ ղազրոսը, Մագդաղինացին եւ ընկերուհին, կը պատմէ աւանդութիւնը, առագաստանաւով մը Մարսիլիա հասնելէ յետոյ, բարձրացան մինչեւ վալանս եւ քրիստոնէութիւն տալածեցին ժողովուրդին մէջ։ Այդ կրօնքին պատճառաւ, յետոյ կռիւ բեմ դարձաւ քաղաքը։ Եւ այսպէս Մինչեւ դարու շրջանէն եւս հետք չմնաց վալանսի մէջ։

16րդ դարուն քաղաքին համալսարանը բացաւ վերածնունդի շրջան մը։ Այսպէս գինուորական եւ կրթական վառարան մը դարձաւ վալանս։ Առողջ կլիման, յուռթի հողերը նպաստեցին քաղաքին ծաղկումին, եւ ահա

ԱՐԻԱԿԱՆ ՑԵՂԵՐԸ

ՀԱՅԵՐԸ

Ե

Արդի Հայերը կը սերին այն ցեղախումբէն, որ —բազմաթիւ անուններու տակ— Ասիոյ պատմութեան մէջ խաղաց խոշոր դեր մը։ Համաձայն իրենց ամենահին տոհմագրութեան,— ինչպէս կարգ մը ժամանակէտներ կը պնդեն, քիչ մը արկածախընդրական չէք գտնե՞ր, — Հայերը երկար ատեն բնակեցան Բաբելաստանի մէջ, յետոյ գացին հաստատուիլ Արարատեան հովտավայրերուն վրայ։ Շատ քիչ երկիրներ արշաւանքի եւ զրաւման ենթարկուած են այնքան յաճախակի, որքան Հայոց հայրենիքը։ Յաջորդաբար կրելէ յետոյ Ասորեստանցիներուն, Պարսիկներուն, Հելլէններուն, Մոնկոլներուն լուծը, Հայերն այսօր հպատակ դարձած են Թուրքիոյ, Ռուսիոյ եւ Պարսկաստանի։

Սակայն պէտք չէ հետեւցնել թէ Հայերը կը փոխուէին ցեղապրապէս, ամէն անգամ որ յաղթականները կը գրաւէին անոնց հայրենիքը։ Ցէր փոխելու ատեն, անոնք կը փոխէին ազգայնութեան պիտակը միայն (հպատակութիւնը)։ Այսքան, եւ ուրիշ ոչ մէկ բան կը փոխէին ադկէ աւելի։

Ըսինք եւ ուրիշներ կը պընդեն թէ Հայերը նախապէս եկած են Բաբելաստանէն։ Սակայն այդ երկիրն իրենց առաջին բնակավա՛յրն էր։ Եթէ ոչ, ուրեմն ուրկէ՞ կուգային։ Միւս կողմէ, երբ եկան գրաւեցին այն հողամասը, որ այնուհետեւ Հայաստան դարձաւ, անտարակոյս անապատ մը չէր։ Բնակութեան շատ յարմար էր երկիրը, այնպէս որ այնտեղ ապաստան գտած էր ժողովուրդ մը։ Կը կարծուի թէ մէկ մասը գրաւած էին Քիւրտերը, միւս մասը Գրուզցիները (Grouziens)։ Վարչական, քաղաքական ամէն ղանակներով, բոլոր անոնք որ կը բնակէին այդ հողերուն վրայ Հայոց հաստատուելէն առաջ, շատ բնականաբար դարձան Հայ։

Միայն այս պատճառը բաւական է մեզ հաւոզելու թէ ինչո՛ւ Հայերը, — ըլլան անոնք Հայաստանի մէջ թէ այլուր, — կը ներկայացնեն ֆիզիքական տարբեր տիպարներ, այնպէս ինչպէս ցոյց կուտան լուսանկարչական մեր գործիքներուն եւ կարկիններուն միջոցաւ Ասպէս Խանիկոֆ, քննելով եւ ուսումնասիրելով Աստրախանի ամէն կողմէ ուսանողներ ու հրաչակաւոր դէմքեր լեցուեցան։ Նափոլէոն Պոնափարթ եւս այնտեղ կ'աճէր ու կը զարգանար։ Դարձեալ այս քաղաքին մէջ էր, որ Պապը, Պիոս Զ., կրեց դառնութեան բաժակը։ 1798ին, երբ Հռոմի ֆրանսական Հիւպատոսը սպաննուեցաւ, ֆրանսական բանակը արշաւեց Հռոմ. գերի վարեց Պապը եւ բերաւ վալանս։ Պապը, անդամալոյծ մարդ մը, իր ամբողջ ճամբորդութիւնը կատարեց գահաւորակի մը մէջ։ Երբ վալանս հասաւ, մեկուսացուցին զինք։ Քաղաքին կիները, ջերմեռանդ քրիստոնեաներ, հակառակ զինուորական շղթայի, հեռու փոդոցներէն բարձրաձայն կ'երգէին կրօնական մեղեդիներ, որպէս զի Պապը լսէ եւ մխիթարուի։ Սակայն երբ աւստրեւռուս բանակը մօտեցաւ ֆրանսական սահմանին, որոշուեցաւ Պապը փոխադրել Ցիժոն։ Հիւանդ կրօնապետը, չդիմացաւ եւ վախէն ու տկարութենէն մեռաւ՝ դեռ չփոխադրուած։ Տարի մը յետոյ վալանսի գերեզմանէն Պապին սիրտը կ'առնուր Հարուստ, Թանգարանն ալ երբեք նուազ Հարուստ չէ իր Հնարժէք եւ Թանկագին արուեստի նմոյշներով։ Մանաւորապար Հիւպէր Ռոպէրի արիւնանկարները (sanguine) կը ներկայացնեն փառքը ժամանակին, որ արեան մշուշով մը կը յամենայ փլատակներուն վրայ եւ կ'երգէ բնութեան յաւիտենականութիւնը մարդկային անցաւոր քաղաքակրթութեան վերեւ։ Եւ դեռ արձանիկներ Հելլէնական եւ Հռոմէական Հեթանոս արուեստով, նկարներ վերածնունդի խոր խորհուրդ ոճին ու կլոր մի-սերով։

Եւ վերջապէս ինքը, վալանս, միշտ Թարմ, միշտ կենդանի։

Քաղաքը կը մօտենայ գետին եւ դարատափի մը վրայէն կը դիտէ կենդանաբանական պարտէզը, որ բնանկարի մը դրոշմ ունի։ Այս դարատափէն ցոյց կուտան ինծի, գետին միւս կողմը, բարձրունքի մը վրայ, աւերակներու կոյտ մը, որուն վրայ մշուշ կայ։

Ի՞այց այս քաղաքին մէջ ունինք մենք... Հայկական գաղութ մը։

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

(*).— Է. փիթար, իր այս ամբողջ ուսումնասիրութեան ընթացքին, կը գործածէ այս նախադասութեան, ինչպէս խորագիրին մէջ եւ ուրիշ տեղ, iranien բառը, զոր կը թարգմանեմ արիական եւ ոչ Թէ իրանեան, որովհետեւ իրանեան բացատրութիւնը աշխարհագրական է, իսկ արիական բացատրութիւնը՝ ցեղագրական։ Ն.

է, որ ժոնկոլ տիրապետութիւնը դաղթապետութեան չէ յանգած։ Եւ այս՝ ուրիշ նոր ապացոյց մըն է, որ կուգայ զօրացնել մեր կարծիքը ազդեցութեան հարցին մասին, — կարծիք մը զոր, չեմ դադրած պաշտպանելէ, — թէ Ասիոյ յաղթականները տարտամ ազդեցութենէ մը աւելին չեն գործած պարտեալ ցեղերուն վրայ։

Հայերը միջինէն քիչ մը բարձր հասակ մը ունին։ Շանթը, կովկասի Հայերը չափելով դտած է 1 մեթր 68, սակայն ուրիշ հեղինակներ (Պանտիուկոֆ, Տվարիանովիչ, Իվանովսկի) հրատարակած են թիւեր աստիճան մը աւելի փոքր (1 մեթր 647 կամ 1 մեթր 666)։ Այն Հայերը, զորս ես չափած եմ, ունէին միջին հասակ մը, 1 մեթր 66։ Այս թիւը կը կարծեմ թէ կրնայ ներկայացնել, բաւական ճշդրիտ, Հայոց միջին հասակը։

Հայերը, հասեւմատաբար բարձր հասակ մը ունենալով հանդերձ, կարճագլուխ են։

Այս կէտին վրայ հեղինակները երբեք տարակարծիք չեն։ Շանթրի արձանադրած գանկային ցուցանիշերն են.— 85,47 (Երեւան նահանգին Հայերը), 94,15 (Եզդկատի Հայերը)։ Ես անձնապէս չափած եմ 124 Հայեր պալքանեան թերակղզին մէջ։ Եւ գտայ գանկային միջին ցուցանիշ մը, 85,69, որ մօտ է Շանթրի տուած առաջին ցուցանիշին։ Նոյնպէս գտայ, 66 առ հարիւր համեմատութեամբ, Հայեր, որոնց գանկային ցուցանիշը 84էն բարձր էր։ Շանթր եւս այդ ցուցանիշով տիպարներ գտած է 59 առ հարիւր համեմատութեամբ։ Այս արդիւնքները կը համաձայնին իրարու հետ։ Այսպէս Հայերը որոշապէս կը կազմեն կարճագլուխ ժողովուրդ մը։ Այս յատկանիշով, անոնք չափազանց նման են իրենց դրացիներուն, Քիւրտերուն, որոնց մասին խօսեցանք, ինչպէս նաեւ միւս դրացիներուն, Լազերուն։

Է. ՕԺԷՆ ՓԻԹԱՐ

ՀԻԴԼԵՐԵԱՆՆԵՐ

ԵՒ «ՊՈՂՊԱՏԵԱՅ ՍԱՂԱՒԱՐՏՆԵՐ»

«Պողպատեայ Սաղաւարտներ»ը սովորութիւն դրած են Գերմանիոյ մէջ ամէն տարի, հրապարակային զօրահանդէսներ կատարել։ Այս տարի մեծաշուք զօրանոց մը կատարեցին Գոպլէնգի մէջ, ոտքի հանելով 120-140 հազար անդամներ եւ իրենց գոյքին տալով քաղաքական սպառնալի բնոյթ մը, մինչեւ իսկ պատասխանատու խօսքեր արտասանելով ընդդէմ Ֆրանսայի։

Եւրոպական կարգ մը թերթեր, «Պողպատեայ Սաղաւարտներ»ը դիտմամբ կը շփոթեն Հիդլերեաններու հետ։ Ի հարկէ անոնց ձգտումներուն միջեւ սերտ կապակցութիւն մը կայ։ Եւ սակայն, անոնք բոլորովին նման չեն իրարու կազմակերպութիւն։

«Պողպատեայ Սաղաւարտներ»ը հին մարտիկներ են. իրենց կազմակերպութիւնը որեւէ կապ չունի սակայն քաղաքական կուսակցութեան մը հետ։

Ընդհակառակ, անոնք ազգայնականներ են, բայց անոնց շարքերուն մէջ կան ժողովրդականներ, երկրագործականներ եւ ամէն կարգի քաղքենիներ։ Պարզ է սակայն, որ վերջին ընտրութիւններու պահուն, անոնց մեծ մասը քուէարկեց Հիդլերեաններուն հետ։

Հիդլերի ազգայնական-ընկերվարական շարժումը կազմակերպուած է յատուկ եղանակով, ունի խմբակներ, խումբեր, «յարձակման դասակ»ներ, որոնք կը կազմեն լէգէոններ եւ զօրաբաժիններ իրենց գիներ։ Զօրաբաժինները իրենց վերեւ հրամանատարներ Հիդլեր։

Այս կուսակցութեան կերպիչներն են կապոյտ նակի նախկին սպաներ։ Խումբ մէջ ընդունուելու համար, է ունենալ առնուազն 1 մեթր հասակ եւ 35էն վեր ըլլալ։ Կուսակիցները երդում կ ոչինչ յայտնելու ներքին դարձերու մասին։

Հիդլեր լրջագոյն թեան տուկ սպասարկութիւն մը ունի նաեւ մասնաւոր կազմպութիւն մը, որ կը զբաղի նակին եւ ոստիկանութեան քարոզչութեան գործով։

Այս կազմակերպութիւնը ճիշդ իտալական Ֆաշիստական պէս, ունի նաեւ երիտասարդ ռազմապահներու խումբեր։

Արտաքին քաղաքական սակէտով, «Պողպատեայ Սաղաւարտներ»ն ու Հիդլերեաններն հետապնդեն նոյն նպատակները, որոնց թիւն՝ խաղաղ դաշնագրերու եւ սպառազինութեան գերմանիոյ։

Երկու կազմակերպութիւններն ալ ձգտումներուն նմանութեան սին, կարելի է գաղափար կազմել բաղդատելով հետեւեալ յայտարարութիւնները։

Հոկտ. 4ին եւ 5ին, Ֆրիդրիխ մէջ Հիդլերեաններ հանդէսներ։ Մեկ կողմէ, ազգայնականութեան պատիւն ու թիւնը, միւս կողմէ՝ բոլշեւիզմի գիրկը։ Եթէ աշխարհը կը կարծէ թէ Հիտլեր նախընտրելի է որեւէ Հիւսիս. ծովու վրայ խեղթութեան կարմիր դրօշակէ շարունակէ ինչ որ ըրաւ

«Գերմանիոյ մէջ, միս երկու հնարաւորութիւն մեկ կողմէ, ազգայնականութեան պատիւն ու թիւնը, միւս կողմէ՝ բոլշեւիզմի գիրկը։ Եթէ աշխարհը կը կարծէ թէ Հիտլեր նախընտրելի է որեւէ Հիւսիս. ծովու վրայ խեղթութեան կարմիր դրօշակէ շարունակէ ինչ որ ըրաւ

«Գերմանիոյ մէջ, միս երկու հնարաւորութիւն մեկ կողմէ, ազգայնականութեան պատիւն ու թիւնը, միւս կողմէ՝ բոլշեւիզմի գիրկը։ Եթէ աշխարհը կը կարծէ թէ Հիտլեր նախընտրելի է որեւէ Հիւսիս. ծովու վրայ խեղթութեան կարմիր դրօշակէ շարունակէ ինչ որ ըրաւ

«Գերմանիոյ մէջ, միս երկու հնարաւորութիւն մեկ կողմէ, ազգայնականութեան պատիւն ու թիւնը, միւս կողմէ՝ բոլշեւիզմի գիրկը։ Եթէ աշխարհը կը կարծէ թէ Հիտլեր նախընտրելի է որեւէ Հիւսիս. ծովու վրայ խեղթութեան կարմիր դրօշակէ շարունակէ ինչ որ ըրաւ

«Գերմանիոյ մէջ, միս երկու հնարաւորութիւն մեկ կողմէ, ազգայնականութեան պատիւն ու թիւնը, միւս կողմէ՝ բոլշեւիզմի գիրկը։ Եթէ աշխարհը կը կարծէ թէ Հիտլեր նախընտրելի է որեւէ Հիւսիս. ծովու վրայ խեղթութեան կարմիր դրօշակէ շարունակէ ինչ որ ըրաւ

«Գերմանիոյ մէջ, միս երկու հնարաւորութիւն մեկ կողմէ, ազգայնականութեան պատիւն ու թիւնը, միւս կողմէ՝ բոլշեւիզմի գիրկը։ Եթէ աշխարհը կը կարծէ թէ Հիտլեր նախընտրելի է որեւէ Հիւսիս. ծովու վրայ խեղթութեան կարմիր դրօշակէ շարունակէ ինչ որ ըրաւ

«Գերմանիոյ մէջ, միս երկու հնարաւորութիւն մեկ կողմէ, ազգայնականութեան պատիւն ու թիւնը, միւս կողմէ՝ բոլշեւիզմի գիրկը։ Եթէ աշխարհը կը կարծէ թէ Հիտլեր նախընտրելի է որեւէ Հիւսիս. ծովու վրայ խեղթութեան կարմիր դրօշակէ շարունակէ ինչ որ ըրաւ

«Գերմանիոյ մէջ, միս երկու հնարաւորութիւն մեկ կողմէ, ազգայնականութեան պատիւն ու թիւնը, միւս կողմէ՝ բոլշեւիզմի գիրկը։ Եթէ աշխարհը կը կարծէ թէ Հիտլեր նախընտրելի է որեւէ Հիւսիս. ծովու վրայ խեղթութեան կարմիր դրօշակէ շարունակէ ինչ որ ըրաւ

ԳՈՂՈՂ ԿԻ ԱՄՈՒՆ

(ՀԱՅ-ՖԻՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔ)

Հավատ է ունի Ամասեր եր տասանի, ան կեցած է չեմնի ձեռ տան, Ամասիայի ատող նախ-սեր ամասիայի ատող նախ-սեր ամասիայի ատող նախ-սեր

կիրարկել ընդհ. զինաթափութեան քաղաքականութիւն մը, միւս պիտութեանց հետ «համախորհուրդ գործակցութեամբ»

Հարազատարը ընտրեց Աշխատաւորականներու Գործադիր Մարմինը: Տօմինիններու նախարարը Թոմաս որ կուսակցութեան ամէնէն ժողովրդական ղէմքերէն մէկն է եւ անդամ էր Գործադիրին, չյաջողեցաւ վերընտրուիլ: Տասներկու աթոռի համար ներկայացեր էին 14 անձեր: Թոմաս թեկնածուներու ցանկին վերջը ճնաց 836.000 ձայնով, մինչ իր պաշտօնակիցը՝ ներքին նախարարը ցանկին գլուխը կուգար 2 միլիոն 42,000 ձայնով:

Դանիա կը զինաթափի

ԿՈՓԷՆՀԱԿ, 10 հոկտ.— Ազգային պաշտպանութեան նախարարը Դանիոյ խորհրդարանին ներկայացուց երկրին ընդհանուր զինաթափութեան վերաբերեալ օրինագիծ մը:

Օրինագիծին համաձայն, արդի զինուորականբանակը պիտի փոխարինուի հսկիչ ժարժինով մը, որուն պիւտճէն չպիտի անցնի տարեկան 7 միլիոն քուռոնը: Զօրավարները պիտի չնշուին ինչպէս նաեւ գնդապետները եւ պիտի ստանան քննիչի տիտղոս: Պիտի չնշուի նաեւ պատերազմական նաւատորմը, որուն տեղ պիտի կազմուի պետական նաւատորմ մը, բաղկացած ընդամէնը 13 թոնօ տարողութեամբ փոքր նաւերէ: Օդանաւերու թիւը որոշուած է 12: Ծովային եւ օդային նաւատորմերու պիւտճէն չպիտի անցնի տարեկան 10 միլիոն քուռոնը:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ վարժ ԴՐԱՇԱՐ մը: Դիմել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան

ՀԱՅ ՄԾԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ
ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Այս իրիկուն ժամը 9ին Salle de Géographie մէջ, 184 bld. St-Germain

կը նախագահէ Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

կը խօսին ՌԻՆ, ՕՀԱՆ ԿԱՐՕ

Ուղերձ մը Զ. Ե. Ո. Միութեան կողմէ եւ Ուրֆայի Հայրենակցական միութեան կողմէ:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ հայ եւ օտար արուեստագէտներու: Օ. Գ. Գարիպեան (երգ), Օր. Ճամպազեան (դաշնակ): Կ'արտասանէ Զ. Գարիպեան:

Mlle A. Clément (pianiste), Mlle Suzanne Huire (Harpist et pianiste), Օր. Ա. Երամեան (ջութակահար), Mr. Sassi (Violoncelliste) *կը նուագէ հայկական եւ եւրոպական կտորներ:*

Կը մասնակցի նաեւ ՍԻՓԱՆ երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Սաքօ Յակոբեանի:

ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Ստիպողական մեկնումի պատճառաւ ծախու է դերձակի խանութ մը որ ունի բնակութեան յարմար սենեակ մը եւ բակէն օգտուելու իրաւունք: Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Պայ՝ 6 տարի, վարձք՝ տարեկան 3000 ֆրանք: Իրաւունք կայ ուրիշ գործով զբաղելու (բացի նպարավաճառութենէ):

Մանրամասնութիւններու համար դիմել Կ. Մուրատեանի, 119 Rue Pelleport, մէթրօ Pelleport.

Գ. ԾԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptables (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-42

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով:

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires*ի*, Bénéfices Commerciaux*ի* *և* Impôts sur le revenu*ի* *գործողութիւններ:*

ԱՌԻՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ

Կրնամ ձեզ ղերծ պահել Chiffred'Affaires*ի եւ* Bénéfices Commerciaux*ի տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, դոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, ատաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ընտանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ apprenti ունենաք:

ԶԵՐ ԱՅՍ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ
ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷՆ

24 Rue Bergère PARIS (9) Tél. Prov. 05-49

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԵՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE *Մէթրօ՝ ՊԷԼՎԻԼ*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԹԱՐՄ ԼԱԻ ԱԺԱՆ

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

CABINET DU RHONE

Lyon — 56, Rue Centrale, 56 — Lyon

R. C. Lyon A. 82,430 (près Place des Jacobins), Tél. Franklin 04-84

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՈՐԴԻ

Կարող փաստաբաններու գործակցութեամբ կը ստանձնենք ամէն կարգի դատեր, բոլոր դատարաններու առջեւ: Արագ եւ մատչելի պայմաններով կը հայթայթուի Ժրանսա մտնելու հրամանագրեր: կը կատարուի քաղ. ամուսնութեանց, նահիւրալիզասիոնի, ամուսնալուծման, բասբորի եւ բոլոր հիւպատոսարաններու մօտ՝ վիզէի, ինքնութեան թուղթերու կանոնաւորման գործողութիւններ: Զանազան լեզուներով թարգմանութիւններ եւ խմբագրութիւններ: Կանխիկ եւ մանրավաճարներով կը հայթայթուի հող, բնակարան, եւ ամէն գործի յարմար վաճառատուններ: Նպաստաւոր պայմաններով կը ստանձնենք կեանքի, հրդեհի եւ արկածներու դէմ ապահովագրութիւններ: Դատական հետապնդութիւններու եւ ամէն կարգի պաշտ. գործողութեանց համար կը տրամադրուի նօթէռ, ավուէ եւ փաստաբան, որոնց գործակցութեամբ օրինական միջոցներով կը կատարուին ստանձնուած բոլոր գործերը: Արտասահմանէն եւ Ժրանսայի ամէն կողմերէն նամակով կատարուած դիմումներուն շուտափոյթ գոհացում կը տրուի:

Գրասենեակը բաց է՝ կիրակի եւ տօն օրերէն զատ ամէն օր առաւօտները ժամը 8,30 էն 12, կէս օրէ վերջ՝ 2 էն 7: Խորհրդակցութիւնք միայն առաւօտները, կամ մանաւոր ժամադրութեամբ:

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԱԼԱՆՍ.— Վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9—12 Սինէմա Փալասի մէջ
Կը խօսին՝ ընկերներ Ա. ԱԲՕԵԱՆ եւ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

ՌՕԱՆ.— Վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ 2.30ին:
Կը խօսի ընկ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

ԿԱՐՏԱՆ.— Վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Կը խօսի՝ Ընկ. Հ. ՍԷՐԻՆԿԻՒԼԵԱՆ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ հետեւեալ խումբերը:

ԿԱՑԾԱԿ, այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին:
ՎՐԷԺ, » » » »
ԿՈՒԿՈՒՆԵԱՆ, այս Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին:
ՔԵՌԻ, » » » »
ՀԱՄԱԶԱՍՊ, 16 Հոկտ. Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին:
Բ. Զ. Ա. միացեալ խումբը 17 Հոկտ. Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին:

ՍԷՆ ԼՈՒԻ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Սէն-Լուի Պատանեկան միութեան բացման հանդէսը այս կիրակի ժամը 2.30ին, տեղւոյն «Կիլիկիա» թատերասրահին մէջ:

Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն եւ անակնկալներ. ֆանթէզի եւ ծիծաղաշարժ գաւեշտ մը ՎԵՑՈՒԿԷՍ ՊՈՐՏԷՆ ԺԱՒԱՆԴ ՄՆԱՑԱԾ ՄՆՏՈՒԿԸ: Մուտքը ազատ է

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Վաղը կիրակի ժամը 2.30ին:

Կը ներկայացուի՝ ՊԱՆՔ ՕԹՈՄԱՆԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ *կամ* ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻԴ

Ն. Գ. Բ. ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՁԱԿ ԷՋԵՐ ԵՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

ՌՈՒԲԵՆ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

(Ա. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՏԱԿ ԴՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»ՈՒ)

Հեղինակին նկարով, գեղատիպ կողքով՝ Մ. ՓԷՊԱՊԵԱՆԷ, կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ: Գինն է ֆրանսայի, ֆրանս. գաղութներու եւ պալքաններու համար 20 ֆր. միւս երկիրները 25 ֆր. կամ 1 տոլար:

Ստանալու համար դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան՝ Լ. Գեւոնեանի 235 Fbg. St, Martin, Paris 10e.

Տպագրութեան յանձնուած է Մելքոն Կիւրճեանի (Հրանդ) «Պանդուխտի նամակները»ը:



Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ՋԱՒԱՐԵԱՆ ենթակոմիտէի խումբերը կը հրաւիրուին ընկերական ընդհ. ժողովի, վաղը կիրակի ժամը 9ին, 39 Rue Jules Gévelot: կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ կ. կ.ի ներկայացուցիչը:

*ԱՆԻԼԻՒ-Պուա-Քոլոնպի Զէյթուն կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Եռագոյն, Վիշապեան եւ Փոթորիկ խումբերը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 79 Rue des Chambards*ի *հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ եւ տարեկան հաշուետուութիւն, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:*

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ընկ. Լ. Զօրմիսեանի բնակարանը: Ներկայ պիտի ըլլայ կ. կոմիտէի ներկայացուցիչը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԳԱՒԱՌ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատանեկան միութեան ընդհ. անդամական ժողովը վաղ կիրակի իրիկուն ժամը 8ին միութեան Գրադարան ընթերցասրահին մէջ 63 բիւ տը լա Բէփիւպլիք: Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

*ՍԵՐԱՖԻՄ Սրապեանէ կը խնդրուի իր հասցէն յայտնել Պ. Mangen*ի*, 10 Place Waldeck Rousseau, Lilas, (Seine).*

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժամանագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէոմիւր: Վէներական ախտեր, ջերմասիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան եւ մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ոչ օնթէկինեան եւ անդրժանիշակագոյն ճառագայթներով: Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8: Կիր. 9 12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց. եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմասիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապոռաթուառ: Ընչամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.

EMPIRE մթւոյթ-շօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

Անակնկալ պատեհութիւն

Շտապեցէք օգտուիլ

Դիպուածով ունինք փոքր հողաբաժիններ 250քառակուսի փարիզէն 13 քիլոմեդրի վրայ, օրական 150 գնացք, օդաւէտ ղական շրջան «SEVRAN»ի մէջ: Դիմեցէք անմիջապէս 18 Chaussée d'Antin, Tél. Provence 87—32.

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններու ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ո. կորի, Ջղային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ:*

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՁԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրները



Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանել լաւ ուտելով, անարատ մանդ առնելու, ճաշելու վայրէն ստանալու եւ չխաբուիլ համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն

Արեւելեան նուագ ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ Place Maubert

Ինամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէնատեսակ կերակուրներ ամէն ժամ: Իրիկուններ Արեւելեան նուագ:

Այցելեցէք, համոզուելու համար: Հարմարիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ:

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑԱՐ եւ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-81

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներ կը ներկայանան ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՅԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԴԵՂԱՐԱՆ ՖՐԱՆՔՕ - ՀԱՅԿԱԿԱՆ
PHARMACIE DE PRINCIPALE

117 Rue de Belleville

Ուր կը պատրաստուին խղճմտօրէն ու առաջնակարգ դերու գործածութեամբ ամէն տեսակի դեղագիրներ:

Ընկերային ապահովագրութեանց (Assurances Sociales) կազմող հայ հայրենակիցներուն կը տրուին դիւրութիւններ դեղագիրներու վերաբերեալ:

Մէզի, արեան եւ կաթի քննութիւններ:

Արագ սպասարկութիւն եւ մասնաւոր զեղչ այս կտրոնը ներկայացողներուն:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիր համեղը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հանրածանօթ ապուխտագործ եւ ապուխտավաճառ

HAIG MARACHLIAN

Fabrique des salaisons Orientales

16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE

որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մթերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue des Petites Maries MARSEILLE.

կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծ եւ փոքրաքանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
12
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
12 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1389

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ
(ԿԱՄՔԵՐՈՒ ԿԵԴՐՈՆԱՑՈՒՄ)

Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, իր հիմնադրութեան օրէն մինչեւ այսօր, հայ քաղաքական կամքի անքուն ու չլապինդ դարբինը եղաւ, զոդեց ու կերտեց յեղափոխական անհատն կազմակերպութիւն մը ու ստեղծեց այն կեդրոնացած ուժը, որ քառասուն տարի անընդհատ հայ ժողովուրդի ազգային եւ քաղաքական ոգին կրողը հանդիսացաւ:

Դաշնակցութիւնն, այս տեսակէտէն, հայ ժողովուրդի քաղաքական մեծագոյն հրաշակերտն է, առաւելագոյնն այն ուժին, որ այդ պայմաններուն մէջ հայ ազգը կրնար ցուցահանել:

Մերօրեայ կիրքերէն հեռու, առօրեայ ճղճիմ հաշիւներէ վեր, եթէ քառասուն տարուան փոթորկալի կեանքն հեռադիտակի մը տակն առնենք, հրեղէն սիւնի մը պէս Դաշնակցութեան կամքը մեր դէմ պիտի կոթողուի, մշուշապատ ու խաւար տարածութեան մը վրայէն: Ու յետնորդները, որ պիտի գան, աւելի անկախ դիտելու մեր անցեալը, անկասկած խանդավառ հպարտութեամբ պիտի խոնարհին այդ կոթողին առջեւ, նոր շունչ ու կորով առնելով անցեալէն:

Իսկապէս, ի՞նչպէս կարելիէչխորհրդածել քառասուն տարուան անկումն ու յարաճուն կամքին ու ճիգին մասին, որպէսզի այնքան զուրկ էր հայ ժողովուրդը: Գետնատարած ժողովուրդ մը ոտքի կանգնեցնել, ստրկացած բազմութիւններուն կամքի ուժ ներշնչել եւ պառակտած ու անձնասէր անհատները իրարու շղթայել դժուարին ու վտանգալի գործի մը համար, որպիսին է հայոց ազատագրութիւնը, Դաշնակցութեան առաջին մեծագործութիւնն է: Ու Դաշնակցութիւնը հայ ժողովուրդի հոգեկան աւերակներէն, անոր բարոյական եւ դիմացկուն շէնքը կառոյց, անհաշիւ դժուարութիւններու դիմագրաւելով:

Անհաշիւ զոհողութիւններ եւ բազմապիսի դժուարութիւններ ըսելն ու անցնիլը դիւրին է: Բայց քառասուն տարուան պայքարը պէտք է հաշուի տակ առնենք, որպէսզի ըմբռնենք արժէքը կազմակերպուած ուժին եւ կեդրոնացած կամքին:

Հայ ժողովուրդի կեդրոնաձիգ ուժը եթէ Դաշնակցութիւնն է, մնացած հազարգլխանի եսերը կեդրոնախոյս ուժը կը կազմէին: Դաշնակցութեան հզօր ու վերանորոգ թափը, առջին օրէն խուսափողներու բանակ մը թողուց իր ետեւ, ու մինչեւ այսօր, կեդրոնախոյս ու քանդիչ ուժերը գործեցին նոյնքան չափազանցութեամբ նուազեցնելու չարաճճուն ուժը հայ ժողովուրդի կազմակերպուած կամքին:

Դաշնակցութիւնը երբ առաջին օրէն հայ ժողովուրդի ազատութեան գործին լծուեցաւ, թուլամորթները, անձնական շահեր հետապնդողները, եւ դաւաճանները ստրկութիւնը պաշտպանեցին՝ խոհեմութեան քարոզներով:

Դաշնակցութիւնը ե՛րբ բոլոր ազնիւ ու կորովի Հայերը գրկեց բանակի մը վերածեց եւ նետուեցաւ զերագոյն զոհողութեան ճամբուն վրայ, անձնազոհութեան անընդունակները եւ առհասարակ կազմակերպուած կեանքէ խուսափողները իրենց ժորթին մէջ քաշուեցան, ու յուսահատական թեղրանքներով, կամազուրկ դարձուցին ամբոխը:

Դաշնակցութիւնը ե՛րբ թշուառներու եւ ճնշուածներու պաշտպանութիւնն իր վրայ վերցուց, իյաւ հայ գիւղը ու անպաշտպան բռնութիւններու դէմ ցցուեցաւ սպառազէն, հայ պաշտօնեաները, հարուստները, հանգստասէր կեանքի եւ պայմաններու մէջ ապրողներն իրենց առանձնաշնորհեալ վիճակը վտանգուած զգացին ու ոռնացին հայ յեղափոխութեան դէմ:

Ե՛րբ Դաշնակցութիւնը անտարբերութիւնը խարանեց, ու դաւաճանութիւնը շանթահարեց, կղերականը, պահպանողականը, դաւթարական հակառակորդը, դաւաճանը եւ սարսող անտարբերը դանդաւածը միացան այս «անեղ «վտանգ»ին դէմ:

Ե՛րբ Դաշնակցութիւնը տիրական դարձաւ հայ ներքին բանակի կեանքին մէջ, անկամ ու հակաժարտ բազմութիւնները, դանդան հաշիւներէ դրդուած՝ չաղացքի քարի ծանրութեամբ խուսեցան անոր բազուկներէն՝ կազմակերպուած կամքը չլատեու համար:

Ե՛րբ ան կրթական եւ մշակութային գործին լծուեցաւ, հակառակորդները հայ նոր սերունդի կրթութիւնը վտանգուած յայտարարեցին: Ե՛րբ ազգային շահերէն դրդուած եկեղեցական կալուածները պաշտպանեց, պահպանողականները ըսին թէ՝ Դաշնակցութիւնը հայ Եկեղեցին քանդել կ'ուզէ: Ե՛րբ իր հազարաւոր արիւնները պատերազմի դաշտին վրայ զոհեց, հայ ժողովուրդի ներքին գոյութիւնը պահպանելու զերագոյն ճիգով մը, անոնք հոգիները մռլտացին թէ՝ հայ ազգը կոտորել տուաւ:

Ու այսպէս, անվերջ, Դաշնակցութիւնը կազմակերպեց, հայկական հատուածներն ու յարաճուն ուժերը միացուց, հայ ժողովուրդէն հայ ազգը վերակերտեց, փոթորիկէ փոթորիկ զարնուեցաւ, հրդեհէ հրդեհ անցաւ, արիւնոտեցաւ հայ ժողովուրդին հետ միասին, տառապեցաւ անոր տառապանքներով, մէկ բազուկով հայուած ներքին չլատիչ ուժերը ետ մղեց, իսկ միւս բազուկով հայութեան թշնամիները հարուածեց: Շատ անգամ ուժասպառ ինկաւ, բայց գերադոյն ճիգով մը նորէն ոտքի կանգնեցաւ եւ շարունակեց Ազատութեան Համբան:

Քառասուն տարուան պայքար, մէկ կողմը շինարար ու կեդրոնաձիգ, միւս կողմը՝ քանդիչ ու կեդրոնախոյս:

Ու երբ քառասուն տարուան պատկերը պատմութեան կ'անցնի, Դաշնակցութեան բոլոր տեսակի հակառակորդները շինարար ուժի եւ կազմակերպութեան հետք մը չեն թողուր ժամանակագրութեան էջերուն մէջ, բացի այն բացառական միացումէ, որ ուղղուած ունաց Դաշնակցութեան դէմ, հայ ազգի կազմակերպուած ուժը կազմալուծելու:

Ու սակայն, տիրական կը մնայ, այսօր, թրծուած կամքը Հ. Յ. Դաշնակցութեան, ուր պիտի կեդրոնանան բոլոր այն ուժերը, որոնք Հայոց ազատութեան կը ձգտին:

Կ. Ս.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Քիւրտերը չեն զսպուած

ԱԹԷՆՔ, 4.— Դիւանագիտական աղբիւրէ բխած սաոյգ տեղեկութեանց համաձայն, կը թուի թէ Թուրքիոյ քրտական նահանգներուն մէջ կացութիւնը ճիշդ այնպէս չէ, ինչպէս կը ներկայացնէ Թուրք մամուլը:

Շրջանի մը ապստամբները բացարձակապէս չեն ճնշուած Թրքական զօրախումբերուն կողմէ, հակառակ ասոնց մեծ բազմութեան եւ հակառակ այս զօրախումբերու հրամանատար Սալիհ փաշայի Թափած բուռն ճիգերուն:

Ընդհանրապէս կացութիւնը կը շարունակէ չափազանց տագնապալի մնալ Թրքական զինուորական ուժերուն եւ մտահոգիչ՝ Թուրքիոյ համար:

Փաշաները Վան հաւաքուեցան

Արեւելեան Նահանգներու ընդհ. քննիչ Իպրահիմ Թալի պէյ, զօրաբանակի հրամանատար Ալի Ֆուատ եւ զինուորական խորհրդական Գաստրի փաշաները որոնք Վանի մէջ հանդիպում մը պիտի ունենան ընդհ. սպայակոյտի նախագահ Ֆեվզի փաշայի հետ, Տիարպէքիրէն ճամբայ ելան:

Պիթլիսի մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Իպրահիմ Թալի պէյի, որ ընդունեց Հիւանցի Սէլահէտտին պէյը:

Թալի պէյ իր հետեւորդներուն հետ Վան մեկնեցաւ:

Պրազիլեան յեղափոխութիւնը

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Հոկտ.— Մոնթեվիտէոյէն տրուած հեռագիր մը կը յայտնէ թէ յեղափոխականներու եւ կառավարական ուժերու միջեւ նախատեսուած բախումը արդէն ծայր տուած է Քասթրոյի կողմերը, Փարանայի նահանգին մէջ: Պրազիլիայէն հասած բոլոր լուրերը՝ դէպքերու մասին հակասական ըլլալով մէկտեղ, կը հաստատեն սակայն թէ յեղափոխութիւնը մեծ ծաւալ ստացած է:

Ցեղափոխականները սկսած են նուաճել նաեւ Սան-Փաուլոյի, Ռիօ-տի-Ջանէյրոյի եւ Էսփէրիթօ-Սանթոյի շրջակայ նահանգները: Կ'երեւի թէ քաղաքացիական պատերազմը վճռական շրջան մը սկսած է բոլորել, որովհետեւ Պրազիլիոյ ամբողջ ծովեզերքի երկայնքին, կառավարական ուժերը բախումներ կ'ունենան ըմբոստ խումբերու հետ: Սանթա-Քաթարինա նահանգին ժուանվիլ քաղաքին մէջ կատաղի կռիւ մը վերջացաւ կառավարական ուժերու պարտութեամբ եւ անձնատուութեամբ: Ցեղափոխականները ռմբակոծելու համար, Փորթօ Ալէկաէ ղրկուած երկու Թորփիլահալածներ միացան անոնց:

ՊՈՒԷՆՈՍ-ԱՅՐԷՍ, 10 Հոկտ.— Ռիօ-Կրանտէ-տօ-Սուլէն տրուած լուրերու համաձայն, բազմաթիւ օգնական ուժեր ամէն օր Փարանալէն շոգեկառքով կը ճամբուին: Կը կարծուի թէ մեծ ճակատամարտ մը տեղի պիտի ունենայ Սաօ-Փաուլոյի կառավարութեան սահմաններուն վրայ.

Ցեղափոխական ուժեղ զօրախումբեր կեդրոնացած են Սան Եոզէյի մէջ եւ կ'արգիլեն կառավարական ուժերու յառաջացումը, հակառակ նաւատորմի պաշտպանութեան:

Ցեղափոխականները գրաւեցին Լորէնան, (Սաօ-Փաուլոյի նահանգ) կտրելով Ռիօ-տէ-Ջանէյրոյի եւ Սաօ-Փաուլոյի երկաթուղային յարաբերութիւնները: Ըմբոստներու ձիաւոր ուժեր գրաւեցին Եուրիթոսը (Սաօ-Փաուլօ): Կառավարական զօրախումբերը կը կեդրոնանան Փարանայի սահմանագլուխին վրայ, անկից քալելու համար դէպի հիւսիս:

***. Լուրերու եզրակացութիւնն այն է թէ յեղափոխականներն ամբողջ Պրազիլիոյ մէջ, տէր դարձած են կացութեան- բացի Ռիօ-տէ-Ջանէյրոյէն, Սաօ-Փաուլոյէն եւ Ամազոնասէն: Կառավարական ուժերու կէսէն աւելին միացած են ըմբոստներուն: Ռիօ-տէ-Ջանէյրոյի մէջ, կառավարութեան կողմէ յայտարարուած ընդհ. զօրակոչը դանդաղ կ'ընթանայ: Պահեստի ուժերը մեծ մասամբ, կը մերժեն քալել յեղափոխականներուն դէմ, իսկ ծովային ու օդային նաւատորմերը անզօր են ազդու օժանդակութիւն մը բերելու կառավարութեան, որ սկսած է նաեւ նեղուիլ մննդեղէնի պակասէն փոխադրութեանց խափանումին պատճառով:

Գերմանիոյ խաղաղական տագնապը

ՊԵՐԼԻՆ, 10 հոկտ,— Այլեւս անհնար կը թուի ծածկել անհամաձայնութիւնը որ կարգ մը կէտերու շուրջ կը տիրէ գերման դահլիճին մէջ է ու կը սպառնայ զայն քայքայել:

Կը հաստատուի թէ նախկին նախարարներէն Շմիթ, ժողովրդավարներու ամէնէն պահպանողական ղեկավարներէն մէկը, ամէն ջանք կը թափէ որպէսզի կուսակցութիւնը բուռն ընդդիմադրութիւն ցոյց տայ հանդէպ Պրիւնինկի դահլիճին:

Այս նպատակին հասնելու համար, Շմիթ մտադրած է արտաքին նախարար Քուրթիուսէն պահանջել որ հրաժարի իր պաշտօնէն եւ գոհանայ խորհրդարանին մէջ ձեւով իբր ժողովրդավար պարզ երեսփոխան:

*** Ժողովրդավար երեսփոխանները ժողով մը ունեցան այսօր: Որեւէ որոշման չկրցան յանգիլ եւ վիճաբանութեան շարունակութիւնը մնաց երկուշաբթիի:

Կուսակցութեան պետերէն Շուլց, գնաց վարչապետին որ իրեն հասկցուցած է թէ ժողովրդավարներու հեռացման՝ կառավարութիւնը պիտի պատասխանէ հաւաքական հրաժարականով:

Ներկայի պայմաններով, դահլիճի հրաժարումը Գերմանիոյ համար պիտի ստեղծէ վարկային արտակարգ դժուարութիւններ, երբ կը պատրաստուի փոխառութիւն մը հրապարակ հանել: Իսկ ժողովրդավար կուսակցութիւնը չուզեր պատասխանատու նկատուիլ այդ կացութեան:

Քուրթիուս մասնակցեցաւ ժողովրդավարներու մէկ հաւաքոյթին, ուր բուռն կերպով բողոքեց այն սպրանքներուն դէմ որոնք կը ձգտին թէ դահլիճէն իր հրաժարումը պարտադրել եւ թէ ճգնաժամայինմնան պահու մը մէջ, Պրիւնինկի զլանալ կուսակցութեան օժանդակութիւնը:

Ռումէնի նոր դահլիճը

Պ. Միրոնէսքօ կազմեց նոր դահլիճը որ երէկ կէսօրին, համաձայն սահմանադրութեան, երդում տուաւ Թագաւորին առջեւ:

Երդումի արարողութենէն յետոյ, Միրոնէսքօ հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ.— Կառավարութիւնը դժբախտաբար չպիտի կրնայ զոհացում տալ Թագաւորին փափաքին, առանց յապաղման, նիստի հրաւիրելով Խորհրդարանը: Նախապատրաստական շատ աշխատանքներ կը ստիպեն որ բացումը յետաձգենք մէկ ամիս:

«Բազմաթիւ խնդիրներ, որոնց ամէնէն կարեւորը երկրին տնտեսական տագնապն է, կը պահանջեն կառավարական գործունէութիւն մը, որ թերեւս կերպով մը պիտի բախի նաեւ կուսակցական ըմբռնումներու: Թագաւորին եւ ազգ.— գիւղացիական կուսակցութեան գործադիր մարմնին վստահութեամբը ստանձնեցի կազմութիւնը դահլիճին, որ կը տեսնէք թէ Մանիուլի հին դահլիճն է: Կը նշանակէ թէ պիտի շարունակենք հետապնդել նախորդ դահլիճին քաղաքականութիւնը, իսկ եթէ փոփոխութիւններ պատահին, ատոնք պիտի ըլլան միմիայն գործունէութեան եղանակներու մէջ.

«Գալով արտաքին քաղաքականութեան, իմ ներկայութիւնս իբր արտաքին նախարար, կը բաւէ հաստատելու թէ որեւէ փոփոխութիւն չպիտի կրէ: Ռումանիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը պիտի մնայ պահպանողական: Գծուած թաքէ Ցոնէսքուի, կիրարկուած Պրաթիանոյի կողմէ եւ Ազգերու Դաշնակցութեան հետ ունեցած իր յարաբերութեանց շնորհիւ, զգուշացած ու ամրացած Թիթուլէսքոյի կողմէ, խաղաղութեան քաղաքականութիւն մըն է որ կը վարենք հանդէպ բոլոր դրացիներուն»:

Աստանտեան օդեն

ԼՈՆՏՈՆ 10 հոկտ.— Եւրոպայի եւ Ամերիկայի միջեւ կապ հաստատելու նպատակով, Քոլունպիա օդանաւը որ երէկ կէսօրէն վերջ, ժամը 4.30ին մեկներ էր Թէո-Նէօվէն դէպի Լոնտոն, ստիպուեցաւ իջնել Թրէսքօ փոքր կղզին: Կղզեցիները նշմարեր էին արդէն օդանաւը, որ շատ չանցած մեծ դժուարութեամբ կը յաջողէր ցամաք իջնալ:

Օդանաւորդները պոյտ եւ Քոնները բացատրեցին թէ իրենց ուղեգծէն 150 ժոն հեռացեր էին եւ թէ մեքենական փոքր խանգարում մը արգիլեր է զիրենք Լոնտոն հասնելէ:

Հինգերորդ անգամն է որ Թէո-Նէօվէն Անգլիա եւ փոխադարձաբար Թռիչքները կը յաջողին

«Ռ-101»ի զոհերուն թաղումը

ԼՈՆՏՈՆ, 10 հոկտ.— Այէն դասէ հազարաւոր բազմութիւններ ամբողջ 14 ժամ, իրենց վերջին յարգանքը մատուցին, դանդազօրէն անցնելով «Ռ-101»ի զոհերուն 48 դագաղներուն առջեւէն:

Հուն բազմութիւններու ներկայութեան, եկեղեցիներու մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ: Թաղումը պիտի կատարուի այսօր:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՖԻՆԼԱՆԴԱՑԻ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ.— Վերջին ընտրութիւններուն մէջ, համայնավարները, կորսնցուցին երեսփոխան՝ ժողովի իրենց աթոռները, մինչ նախորդին մէջ, անոնք կը ներկայացնէին 24 հոգի, պահպանողականները նոր խորհրդարանին մէջ ունին 42 աթոռ: Ընկերվարականները շահած են 7 աթոռ աւելի եւ ունին 11 երեսփոխան: երկրագործականներն ունին 59 աթոռ:

ՌՈՒՍԻԱ.— Յուլիսի մէջ Պոլսոյ ճամբով արտածուած ցորենի քանակն էր 65,200 Թօնս, Օգոստոսին 354,600ի, իսկ Սեպտեմբեր 25ին 356,800 Թօնս, Շաբիւրէն 90ը դրկուած է Անգլիա: Նաւթը՝ Յուլիսին 368,000 Թօն, Օգոստոսին 313,000, Սեպտեմբերին 236,000: Ածուխ եւ մանկանէզ՝ Յուլիսին 206,000 Թօն, Օգոստոսին 212,000, իսկ Սեպտեմբերին 135,000 Թօն: Այս ապրանքներու մեծ մասը գացած է Միացեալ Նահանգները եւ Գանատա:

ԱՆԳԼԻԱ.— կայսերական խորհրդաժողովին մէջ կարելի չեղաւ եզրակացութեան մը յանգիլ նախընտրական մաքսատուրքի շուրջ, իսկ առաջարկուեցաւ հոկտեմբերին 10ի միօրինակ սակի ենթարկել արմտիքի եւ ընդհանուր ներածութիւնները, նախընտրելով փոխանակուած արտայայտութիւնները: կառավարութիւնը կը կարծուի թէ պիտի մերժէ, որովհետեւ եթէ ընդունի, պիտի ստիպուի տուրք դնել ներածուած նախանիւթերուն եւ սննդեղէններուն վրայ:

ԻՏԱԼԻԱ.— Ֆաշիստներու մեծ խորհուրդը որոշեց վերահաստատել մահապատիժը, որ 5 տարուան համար միայն ընդունուած էր 1926ին: Մահապատժի պիտի ենթարկուին պետութեան անկախութեան, ամբողջութեան եւ միութեան, արքայական ընտանիքին դէմ գործուած ոճիրները, ինչպէս նաեւ ծանր ոճիրները,

ՀԱՅԵՐԻՆ ՊԱՏԿԱՆԱԾ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ե Ր

Հ. Յ. ՊԱՏԿԱՆԵԱՆԻ

«Դա բոլորն է, այստեղ էին ապրում նախնիքը եւ այսուհետ էլ մեռան նրանք...

ՊԱՊԱՅԱՆ

Ա.

Մ՛չ մեր հետաքրքրութիւնը ո՛չ մեր ժողովրդի պատմութիւնը, այլեւ ամէն մի XIV-րդ դարի մարդ, որ մեզ տուել է հայ գրականութիւնը եւ մեր ժողովրդի բարքերը, կ՛ուզէ իմանալ, թէ ինչպէս էին ապրում մեր նախնիները, ինչպէս էին նրանք հագնւում, ինչպէս էին նրանք ուտում եւ խմում, ինչպէս էին նրանք զբաղեցնում իրենց ազատ ժամերը, ինչպէս էին նրանք ուրախանում եւ տխրում, ինչպէս էին նրանք ամուսնանում եւ ինչպէս էին նրանք թաղում իրենց մեռելները։

Ահա այդ հարցերի շուրջ է, որ մենք պիտի խօսենք մեր այս գրքում։

Մեր պատմագրութիւնը, որ սկսւում է Խորենացուց եւ վերջանում է Ասողիկով, Կիրակոս Գանձակեցով, Վարդան Արեւելցով, Օրբէլեանով, Ստեփանոս Տարօնեցով, Թովմա Արծրունով, Յովհաննէս Դրասխանակերտցով, Ստեփանոս Օրբէլեանով, Արիստակէս Լաստիվերտցով, Մատթէոս Ուռհայեցով, Գրիգոր Տաթեւացով, Յովհաննէս Քոլոթացով, Թովմա Մետսոբեցով, Ստեփանոս Ասողիկով, Կիրակոս Գանձակեցով, Վարդան Արեւելցով, Օրբէլեան

ԱՆՐՋԱՆՔ

Ջաղն երբ իջնեն երկինքէն գորշ ծիծաղներն ըստուերին,
Պիտի անցնի՛մ.... ինգուոյս մէջ, բանտելով վի՛շտ մը նորէն,
Պիտի անցնի՛մ... ինգուոյս մէջ, բանտելով վի՛շտ մը նորէն,
Պիտի փնտռեմ անդուլ կարկա՛չն առուակին:

Պիտի երթա՛մ ես դարձեալ գտնել ինվիտն իմ բուրեան,
Առուներուն երգն առնքնող եւ Թովքն անիծոգ շիւղերուն.
Պիտի երթա՛մ,որոնել սաղարթներուն մէջ Թաքուն
Մելամաղձոտ անոյշ պատկե՛ր մ'աղջկան:

Ջաղն երբ քայլերըս տանին տառապող սի՛րտըս յուռԹի,
Ջաղն յուշերով առ լըցուն ժպտուն վայրերն երազուած՝
Պիտի տենչամ լո՛ւռ արտասուել մեկուսի:

Ա՛յն ատեն, ժայռին տակ, որպէս մեծ սիրտ մը լքուած,
Պիտի ցանկամ որ ըլլայ իրկունն ինչտին ու անիւն...
Խոհերս անբիծ՝ ջուրի երա՛կ մ'յարաՁուն:

ՀՈՎԵՐ

Ջաս իրի՛կուն, ցաւերուս կանչն է լըռեր,
Ջաս ա՛լ ինգուոյս չ'առԹեր չիրիմը սոսկումմ...
Ջաղջերդապաշտ նոճիներուն ծոցն անպատուհ՝
Ո՛րքան անոյշ են հովեր·

Ջովե՛ր դեղին, կանաչ հովե՛ր դաշտերու,
Ջուգան գըգուել ճակտիս մըռայլն այս մըԹին...
Ջաւե՛ր ինգուոյս չ'առԹեր չիրիմը սոսկումմ...
Ո՛րքան անոյշ են հովեր·

Ջովե՛ր դեղին, կանաչ հովե՛ր դաշտերու,
Ջուգան գըգուել ճակտիս մըռայլն այս մըԹին...

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

7ՐԴ ՏԱՐԻ ՂԵԿԱՎԱՐ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ 117ՐԴ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Թատրոն Albert Ier 64 rue du Rocher Paris, *26 հոկտ. կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՅԹ

Փարիզի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆԻ «ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ» վէպէն առնուած

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷ ԲԱՐՈՑԱԼԻՑ ՏՐԱՄ 5 ԱՐԱՐ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ԲԵՄԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՈՒԺԵՐԸ ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՏՈՄՍԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐԸ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ
հետեւեալ խումբերը՝
ԿԱՅԾԱԿ, վաղը երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին։
ՎՐԻԺ, » » » »

Պատրաստուեցի՛ք երեկոյթ-պարահանդէսին

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

1 Նոյեմբեր շաբաթ գիշեր, Ingénieurs Civilsի մէջ

Մանրամասնութիւնները յետ օրէն
կը խնդրուի նկատի առնել այս թուականը

ԼՈՅՏ ՏԵՍԱԻ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ
"ԻՄ ԳԻՐՔԸ", Բ. ՀԱՑՈՐ (ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻՒՆ)

Ա. Հրատարակութիւն Հրանդ-Սամուէլ գրատան

Դիմել հրատարակչին Librairie H. SAMUEL, 51 Rue Monsieur le Prince, Paris (VIe). Հեռաձայն՝ Danton 88-65։ Մէթրօ ծտէոն։

Հարաւային Ժրանսալէն (Լիոնն ալ մէջն ըլլալով) պէտք է դիմել Պ. Գ. Շահլամեանի, 15 Rue Longue des Capucins, Marseille. Գին՝ 20 ֆրանք

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ

22 Rue de Sommerard, Paris Ve

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ, պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ։

կոկիկ եւ մաքուր սրահ։ Խնամեալ սպասարկութիւն.

ՏԷր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ԶԵՐ ԱՅՍ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ
ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷՆ

24 Rue Bergère PARIS (9) Tél. Prov. 05-49

Ուշադրութիւն Լիոնահայութեան

Մօտ օրէն կը բացուի հայկական նպարավաճառատունը

ԿԵՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ

75 Rue de BONNEL

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժանրագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօ. միւր։ Վէներական ախտեր, ջերմաժիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ կիր. 9 12։*

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւնները եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10-12։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ — ԲԺԻՇԿ
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցաւի կը քաշէ եւ կը դարմանէ ակռաները։ Ոսկիէ առատաշար, ոսկոբէ ակռաներ։ Չափաւոր գին։ Խորհրդակցութիւն ամէն օր ժամը 9էն 8։ 3 Bld. Bélville, Métro Mélnimontant.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէնէր. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիճի։ Մասն. լապօռատուար։ Ախտամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12,

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

Կ'ուզուի աշկերտ ափիէսէօր մը։ Լաւ վճարում։ Դիմել՝ Պ. Ռուտոլֆի, 51 Rue du Coq. Marseille.

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville
Place des Abbesses
Métro: Abbesses. Tél. Marc. 39-88

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀՆԵՐ

Պարահանդէսի, հացկերոյթի, երեկոյթներու եւայլնի համար։
Մասնաւոր գին հայերու

Docteur ès sciences occultes
Գուշակուհի
ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ



կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (Կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Շբ.էն։ 62 RUE DE LA ROCHEFOUCAULD *բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ.* MÉTRO PIGALLE.

EMPIRE Միգիք-Շօ՝ 37 Av. Wagram

ՔԱՐԹԻԼ ԼԱԹԷՆԻ ՄԷՋ
AUBERGE DU MOINE GOURMET

M. ASSET, Propriétaire
84 Bld. St. Germain. Paris
Թել. Odéon 18—8 (Cluny)

Գաւառի կերակուրներ, իր մասնաւոր կերակուրները։ Ունի պառ եւ մասնաւոր սալոններ։

Այստեղ կը գտնէք լաւագոյն սպասարկութիւնը, լաւագոյն կերակուրներ եւ գիներ։ Այսպէս կազմուած է չափաւոր գիներով առաջնակարգ ճաշարան մը, ուր մարդ հաճոյք կը զգայ գալ ճաշել։

Խոհարարութեան ցուցահանդէսի մրցանակ, 1929, «Ոսկի Շքանշան»։

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: *20—37*

Կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ։ կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12։





ՓԱՅՏԷ ԿՐՈՒՆԿՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԿՐՈՒՆԿՆԵՐ՝
ՄԱՐՍԻԼԻԱԿԱՆ
LOUIS XV *ՄԱՆՏԱԼՆԵՐ*
կաշիով եւ առանց կաշիի

Խիստ չոր փայտ

JUSTINESY

Place des Baumes, St. Antoine, MARSEILLE
Քոմիսիոն եւ արտածուում

ՏԱՆՏԵՐ ԸԼԼԱԼ ԵՒ ՎԱՐՁՔԷ ԱՋԱՏԻԼ

Ամենաղիւրին եւ նպաստաւոր պայմաններով, Պէքոնի մէջ Մէն Լազարի կայարանէն 8 վայրկեան, ելեքտրական գնացքով, ժամը 10 թրէն, երթեւեկ 0.90 սանթիմ օրական, 2,3 եւ 4 սենեակով ափարթըմաններ, ամենավերջին Confortով, ամառ ձմեռ տաք եւ պաղ ջուր խոհանոցին եւ բաղնիքին մէջ, կեդրոնական ջերմութիւն եւ վերելակ (ascenseur), 50 հազարէն 100 հազար ֆրանք —միայն մէկ քառորդը կանխիկ, մէկ քառորդը մէկուկէս երկու տարիէն, իսկ մնացեալ կէսը 5, 10 կամ 15 տարիէն վճարելի, ըստ կամս, պետական տոկոսի սակով, հարիւրին 7։ Դիմել Archambault et Delacourt, 14 Rue de la Pépinière, *կամ մէն Լազարի մօտ։ Ամէն հինգշաբթի ժամը 4էն 6 հայ թարգման մը պիտի տայ պէտք եղած բոլոր բացատրութիւնները։*

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք հռչակաւոր

CAFÉ SULTANի

Ս. ԹՈՐՈՍ (Ռէվախեցի)

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56—06

Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած մեր վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ ամենէն նրբաճաշակները։

Ձոյն տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ մը եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ մեր պատրաստած սուրճին։ կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն եւ գաւառներէն։ փափաքողներու կը ղրկենք գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ՔԼԱՄԱՌԻ ՄԷՋ

Շոգեկառքի եւ ֆանրակառքի կայարաններուն մօտ

Արեւոտ եւ լուսաւոր դիրք։ երեք սենեակ, ճաշասրահ, խոհանոց, Cabinet de Toilette, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, կեդրոնական ջեռուցիչ եւ հեռաձայն։ Դիմել ամէն օր՝ 27 Rue Lazare Carnot, Clamart.

ԴԵՂԱՐԱՆ ՖՐԱՆՔՕ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ
PHARMACIE DE PRINCIPALE

117 Rue de Belleville

Ուր կը պատրաստուին իդեմտօրէն ու առաջնակարգ դեղերու գործածութեամբ ամէն տեսակի դեղագիրներ։

Ընկերային ապահովագրութեանց (Assurances Sociales) իմաս կ'ազդուի հայ հայրենակիցներուն կը տրուին դիւրութիւններ դեղագիրներու վերաբերեալ։

Մզի, արեան եւ կաթի քննութիւններ։

Արագ սպասարկութիւն եւ մասնաւոր զեղչ այս կտրօնով ներկայացողներուն։

ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Ստիպողական մեկնումի պատճառաւ ծախու է դերձակի խանութ մը որ ունի բնակութեան յարմար սենեակ մը եւ բակէն օգտուելու իրաւունք։ Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Պայ՝ 6 տարի, վարձք՝ տարեկան 3000 ֆրանք։ Իրաւունք կայ ուրիշ գործով զբաղելու (բացի նպարավաճառութենէ)։

Մանրամասնութիւններու համար դիմել Կ. Մուրատեանի, 119 Rue Pelleport, մէթրօ Pelleport.

ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱՄՍԱՎՃԱՐՆԵՐՈՎ։

Շոգեկառքով կամ ֆանրակառքով 15 — 30 վայրկեան, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Ամսավճար՝ սկսեալ 200 ֆրանկէ։ Տուներու կառուցում, վճարման մեծ դիւրութիւններ. 15—20 տարուան մէջ։ 15 տարի տուները ազատ են տուրքէ։ Պատրաստի villaներ. նոր քնակարաններ գնելու կամ վարձելու համար, ամէն տեսակ գործողութիւններ, կալուածներու ու ծախ. գրաւ դնելու, ապահովագրութեան եւայլն։

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ։ Սկսուած է նոր հողաբաժիններու վաճառումը, Versaillesի մօտ Bois d'Arsyի մէջ շրջապատուած գեղեցիկ անտառով։ Հաղորդակցութիւնը փարիզի հետ Gare Mont Parnasseէն ուղղակի, իսկ Gard Invalideէն St. Lazareէն Versaillesի գիծով։ Տեսնել կարելի է ամէն ինքնաշարժով՝ ձրի։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra եւ Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը *10—12* առաւօտները եւ *4—7* կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը *10—1*։ Հեռաս. խօս Provence *87—32* եւ *82—48*։

Տուներու շինութեան համար ձրի խորհրդակցութիւն մասնաւոր ճարտարապետի մը կողմէ Գ. եւ Շբ. օրերը ժամը 4-։

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւններ ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկոր*, ջղային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ։

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՁԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ ծտէոն եւ սէն միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅՕՍ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-81

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի հանգետը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ատամնաբոյժը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ' Place Maubert

Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարմարիքի, ժողովրդութեան, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ։

Ուշադրութիւն

ԱՒՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանել լաւ ուտելով, անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաթարելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ձախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հաժեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-58

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։

Անարատ եւ թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապահովութեան ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE



ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ



20 Ֆր. Phonos & Disques Columbia REGISTERED TRADE 20 Ֆր.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-...

Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին ամէն վաճառանիշէ ձեռներ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, *եւն.։ Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն օր*

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS

Téléphone : NORD 67-23

R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
14
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930

14 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1390

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ ԵՒ ՀԱՅ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հայ ազգի անիշխանական վիճակը ընդհանուր ժժգոհութեան առարկայ է մօտ տասը տարիներէ ի վեր։ Մէկ կողմը ժժգոհ է եւ ամէն ճիգ կը թափէ հայ ազգային կեանքը վերակազմելու, իրարու շղթայելու եւ հաւաքական պատասխանատուութեամբ մը վարելու հայ ժողովուրդին գործերը։ Միւս կողմը առերես ժժգոհ է տիրող կացութենէն, բայց գործնական կեանքի մէջ բոլոր աններելի միջոցներուն կը դիմէ, որպէս զի շահերը պառակտին, ազգային օրինական մարմիններ կազմուին, եւ հայ ժողովուրդը պատասխանատու իշխանութիւն մը չունենայ։ Կայ խորհուրդ տանգուած մըն ալ, որ իրապէս ժժգոհ է, բայց կազմակերպուած չըլլալով, անգօր է իր կամքը պարտադրելու։

Ու խառնակ վիճակը կը թաւալի, տեղ մը անիշխան, ուրիշ տեղ մը անպատասխանատու իշխանով մը։

Ո՞վ է պատասխանատուն այս կազմալոյծ վիճակին։ Անշուշտ քաղաքական կուսակցութիւնները, որոնք արտասահմանի մէջ երկու ճակատի բաժնուած են։ 1.— Դաշնակցութիւնը եւ անոր հսկայական շրջանակը, որ վերակազմութեան եւ օրինաւոր իշխանութեան կողմնակից են։ 2.— Ռամկավար, հնչակեան, բոլշեւիկ հոսանքները, որոնք դէմ են արտասահմանի հայութեան ներքին կազմակերպութեան, ու այդ ուղղութեամբ կը գործեն՝ հարուածելու համար Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը։

Արտասահմանի հայութեան քաղաքական իրաւասութիւնները, տիրող պետութեանց մասնաւոր քաղաքականութիւնը, հարկադրող պետական ուժի բացակայութիւնը կը նպաստեն այս պառակտումներուն եւ կազմակերպութեան գործը կը կապեն կամաւոր բարեացակամութեան հետ։ Իսկ փաստերը եկան ապացուցանելու որ հայոց մէջ կամաւոր բարեացակամութիւնը ծնպաստելի առաքինութիւն մըն է։

Ընտրական սկզբունքը, որ կոչուած է ուժերու եւ հոսանքներու փոխյարաբերութիւնները ճշտելու, իրաքանչիւրին իր տեղը տալու, կիրքերը ընտրութեան արդիւնքի պարտադրող օրէնքին տակը դնելու, գրեթէ չի կիրարկուիր մեր իրականութեան մէջ։ Մարդիկ ազատ կը զգան ինքզինքին, ընտրութիւններէն յետոյ, դարձեալ չհնազանդիլ, պառակտել ու պոյթի ենթարկել այն հաստատութիւնը, որու կազմութեան համար ընարութեան մասնակցած էին։ Քաղաքական եւ քաղաքացիական դաստիարակութիւնը կը պակսի այդ մարդոց։ Դուք ալեյուզեցէք այդ տգիտութեան վրայ նաեւ հայկական կիրքն ու առնլութիւնը, պատկերը պարզ կ'ըլլայ։

Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը ամէն տեղ ընտրական սկզբունքի նուագովը եւ գործադրողը հանդիսացած է։ Դժուարութիւնները ամէն տեղ եկած են մեր հակառակորդներէն։ Այս իրողութեան հանդէպ ծիծաղելի նորութիւն մը կը բերէ մեզ, ոամկավար «Ապագայ»ն իր վերջին խմբագրականով։

Մտիկ ընենք.— «կուսակցականը, ուրիշ տեղ, իր սկզբունքներուն, իր ծրագրին եւ ուղղութեան վրայ կը խօսի ժողովուրդին եւ անոր քուէին ու վճիռին կը դիմէ իբրեւ դատաւոր իր եւ իրեն հակառակորդ կուսակցութեան միջեւ ընտրութիւն ընելու համար»։

Ահա, հիմնական միտք մը, որ մեր ամէն օրուան պաշտպանած սկզբունքի պարզաբանումն է, եւ սակայն մենք «ծիծաղելի» կոչեցինք։ Որովհետեւ, իրօք, այս միտքը ոամկավար բերանին մէջ ծիծաղելի կը դառնայ։

Պարոննե՛ր, ճիշդ տասը տարի է (անցեալը չմոռնանք) այս սկզբունքներու կիրարկումն է, որ կը պահանջենք։ Ճիշդ տասը տարի է որ ձեր օձիքէն բռնած, կը պահանջենք որ ձեր շարքերուն եւ հայ ժողովուրդին խօսիք ձեր սկզբունքներուն եւ ծրագրին մասին, սակայն եթէ աչք մը պատցնէք ձեր թերթերուն վրայ, միայն հայհոյականներ պիտի գտնէք հոն։ Ճիշդ տասը տարի է որ կը պահանջենք դիմել ժողովուրդին քուէին, որպէսզի տեսնենք թէ ո՞վ է անոր ընտրելին, պայմանով սահման, որ փոքրամասնութիւնը ենթարկուի մեծամասնութեան եւ մինոլորտը այլեւս չպղտորէ։

Պահ մը բարի եղէք անդրադառնալու քանի տարիներու պատութեան։ Հայոց ազգային արխիւներու եւ լրագրութեան մէջ պիտի գտնէք որ Դաշնակցութիւնը ընտրութիւններ կը պահանջէ, իսկ դուք կ'ընդդիմանաք, կամ եթէ ընտրութիւնները վերջացած են, կը բողոքէք ընտրութիւններուն դէմ։

Կ'ուզէք որ անցեալը մէկ կո՞դմ թողունք։ Բարի։ Այսօրուան մասին խօսինք։ Պատրաստ ենք, ամէն կերպ ու ամէն տեղ, դիմելու ժողովուրդի քուէին եւ վճիռին։

Մեր գիտցածն այն է որ ոամկավարները ամէնէն շատ ընտրական սկզբունքէն սարսափած են եւ կը սարսափին։ Իսկ եթէ վաղն իսկ հոս, Մարսէյլ կամ Եգիպտոս չպիտի դաւաճանին իրենց այս յայտարարութեան, մենք առջինը պիտի ըլլանք զիրենք շնորհաւորող։ Եթէ այս արիութենէն ոամկավարներուն լեզուն պիտի կարճնայ (ի հարկէ եթէ ընտրութիւններու հետեւանքները կարողանան տանիլ քաղաքական ապրումներու), բայց հայ ժողովուրդը պիտի շահի։

Ուրեմն հաստատ մնանք այս խօսքին վրայ, ու չափուինք ծրագրով եւ քուէներով։

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

Ո՞ՒՐ Է ԳԱՂՑՆԻՒՔԸ

«Հորիզոն» իր հոկտեմբեր 4ի թիւով կը գրէ.

— «Քառասնամեա՛կ...

Շեշտ է լորս վանկով ու մէկ շունչով արտասանել այս բառը եւ անցնիլ։ Եւ, նոյնքան շեշտ է փակել պահ մը աչքերը եւ երեւակայութեան կամ յիշատակներու ուժով, շարժանկարային արագութեամբ մը ցատկտել այն բոլոր դէպքերու եւ թուականներու վրայէն, որոնք քաւասուն տարուան անծիր ու անսահման պատմութիւն մը ստեղծագործեցին հայ կեանքի մէջ։ Դժուար չէ նոյնպէս ֆիացումի, գնահատանքի եւ փառաբանութեան խօսքեր հիւսել ի պատիւ եւ ի յիշատակ այն բոլոր լուսեղէն դէմքերուն, որոնք խաւարին ու բռնութեան դէմ մաքառեցան աննման խիզախութեամբ մը եւ այդ քառասնամեակին հետ միասին, ցեղին փառքը կերտեցին։

Դժուար չեն այս բոլորը, ամէն անոնց հաւար, որոնք տեսանելիք ունին եւ կը տեսնեն, ուղեղ ունին եւ կը դատեն եւ սիրտ ունին զգալու, յուզուելու, զմայլելու ընդունակ։

Դաշնակցութիւնը սակայն երկրորդական արժէք կուտայ բոլոր գովասանքներուն ու փառաբանութեանց, որովհետեւ ժլատ՝ ինքնագոհացադրումի մէջ, աւաւել եւս ժլատ է ան ուրիշներու գովեստին առջեւ եւ չուզեր խունկ ու մոմ տեսնել իր շուրջը։ Սկիզբէն մմիչեւ այսօր, անոր մեծագոյն գործերն իսկ գլուխ են հանուեր խորհրդաւոր լռութեան մը մէջ։ Եւ ասիկա, ծայրագոյն համեստութեան այս գեղեցիկ երեւոյթը, բնազդական է Դաշնակցութեան մօտ։ Բնազդական՝ անոր համար նախ, որ յեղափոխական կազմակերպութիւն է ան յետոյ՝ որովհետեւ փառաւորումը չէ եղած երբեք անոր նպատակը, այլ գաղափարի մը, նպատակի մը իրականացումը ամէն բանէ առաջ։

Դաշնակցութիւնը այլ բան կը պահանջէ ժողովուրդէն. կը պահանջէ, որ իր մասին խօսելէ առաջ, մարդիկ գինքը ճանչնան, եւ ճանչնալու համար ուզեն սորվիլ անոր կեանքին, տեւականութեան ու կենսունակութեան գաղտնիքը, ուզեն իմանալ, թէ ինչպէ՛ս կրցած է ան վիթխարի ապառաժի՛ մը տակունութեամբ դիմանալ քառասուն տարիներու մրրիկներուն ու ջարուածներուն եւ դիմանալով՝ տիրապետել միանգամայն հայ ժողովուրդի հոգիին ու մտածողութեան։

Դաշնակցութիւնը կ'ապրի, կը գարգանայ ու կը զօրանայ անոր համար, որ անոր ձգտումներն ու առաջադրութիւնները ամբողջութեամբ կը համապատասխանեն հայ ժողովուրդի գերագոյն շահերուն։

Դաշնակցութիւնը կ'ապրի ու կ'աճի, որովհետեւ անոր խիտ շարքերը դուրս են եկած հայ ժողովուրդի գաղափարական ու անձնուրաց խաւերէն։ Որովհետեւ այդ շարքերը, ներդաշնակ, իրենք իրենց մէջ, գիտակցութիւնն ունին իրենց կոչումին ու հաւատքը՝ վաղուան պայքարածին յաղթութեան։

Եւ վերջապէս, Դաշնակցութիւնը կ'ապրի մի՛շտ ջգօր եւ մի՛շտ աննուաճ, որովհետեւ աննուաճ ու անմեռ գաղափարն է ան ամբողջութեամբ։ Գաղափարը՝ որ ո՛չ մոլովկեան տանջարանի սառնամանիքներուն մէջ կը սառի, ո՛չ ալ կախաղաններու կատարին կը մեռնի։»

ՕՐ ԸՍՏ ՕՐԻՆ

Ապստամբական շարժումները
ԱՏՐՊԷՁԱՆԻ ԵՒ ԴՐԱՑԻ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

«Պուրս Էժիփսիէն» այս խորագրով կը գրէ.—

Պաքուէն կը հաղորդեն թէ ապստամբական շարժումը Ատրպէճանի, հիւսիսային Կովկասի եւ Հայաստանի մէջ միասին հանգամանք մը ստացած է։ Ըմբոստացած գիւղացիներու յարձակումները Պախմանտի-Ջուլֆա կայարանին վրայ զսպուեցան կարմիր բանակի ջոկատներուն կողմէ։

Երեք հարիւր ըմբոստներու խումբ մը, որ կը գործէր Զանգեզուրի շրջանին մէջ, գրաւեց 15ի մօտ վայրեր։ Զաքաթալայի եւ Նուխիի ըմբոստութիւնը կը շարունակուի։

Տաղստանի մէջ ապստամբները գրաւած են Քահկ վայրը, ուր սպանած են բոլոր չեկիստները։

Կարմիր բանակի զինուորները ըմբոստներուն կողմն անցած են, այս վերջիններն կը պատրաստուին յարձակելու Եւլախ, Կէօքչայ, Աղդամ եւ Նուխի քաղաքներուն վրայ, միանալու համար Ղարաբաղի եւ Կանճա-Գանձակի ըմբոստներուն։

Միւս կողմէ, «Սոցիալիսթիչէսքի վեսթնիք»ը, ռուս սոցիալ դեմոկրատ կուսակցութեան օրգանը (Պերլին) Մոսկուայի իր թղթակցին կողմէ կը հրատարակէ հետեւեալ տեղեկութիւնները— Տաղնապը կը ծանրանայ։ Գիւղացիները, մէջն ըլլալով նաեւ կոլխոզի յարողները, արմտիքները շատ աւելի դժուարութեամբ կը յանձնեն, մանաւանդ հիւսիսային Կովկասի մէջ։ Բազմաթիւ շրջաններու մէջ լուրջ խռովութիւններ ծագած են։

Դաշնակիները Լիբանանի մէջ
ԺՈՂՈՎ ԳՈՒՄԱՐԵՐ ԵՆ

Այս խորագրերուն տակ *Ճիւմհուրիէթ* եւ *Ինքըլապ* Աթանայի *Թիւրք Սէօզիւ* Թերթէն քաղելով, կը հրատարակեն նոյն Թերթին Պէյրութի Թղթակցին կողմէ հաղորդուած հետեւեալ տեղեկութիւնները.

Ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանամ թէ շաբաթ մը առաջ Դաշնակները ժողով մը գումարած են Լիբանանի Պհամտունի գիւղին մէջ։ Ղեկավար անձի մը տուած տեղեկութեանց համաձայն, ժողովը վիճաբանութեան ենթարկած է այն խնդիրը թէ Հայերը ի՛նչ դիրք պիտի բռնեն հանդէպ արաբական եւ քրտական ըմբոստութեան, որ կ'ուզէ ազգային վարչութիւն մը հաստատել Վանի, Պիթլիսի, Մուշի եւ Տիարպէքիրի կուսակալութիւններուն մէջ։

Այս ժողովին մասնակցած են նաեւ Ֆրանսայէն, Պուլկարիայէն, Ռումանիայէն, Յունաստանէն եկած պատուիրակները։ Ժողովին մասնակցած են նաեւ Անթաքիոյ բնակիչներէն կարապետ Իզմիրլեան եւ գաղթական հայ մը։

Ժողովին որոշումներուն մասին գաղտնապահութիւն կը տիրէ։ Թէեւ կարելի չէ եղած այս մասին ոեւէ տեղեկութիւն ստանալ, բայց կարգմըժողովականներէ հետեւեալ տեղեկութիւնները առնուած են։

1. Քրտական յեղափոխութիւնը հակառա՞կ է Հայկ. Օճախի դատին։

2. Սուրիոյ Հայերը ի՞նչ դիրք եւ ընթացք պիտի ունենան։

3. Սուրիոյ եւ Լիբանանի Հայերուն վերին իշխանութիւնը Ֆրանսակա՞ն թէ տեղական կառավարութիւնն է։

«Թուրք Սէօզիւ» Թերթին Թղթակիցը պարզապէս երազ տեսած է։

Սպանիա կ'ընդվզի

Երկու շաբաթ առաջ, Սպանիոյ մայրաքաղաքին մէջ կատարուած հանրապետական հսկայ հաւաքոյթ մը կը վերջանար առանց որ եւ է միջադէպի։ Բայց անկից ասդին, բազմաթիւ վայրերու մէջ, գործադուլները երթալով սաստկացան։ Կառավարութիւնը դիմեց խիստ միջոցներու մինչեւ որ երեւան հանեց կառավարութեան դէմ սարքուած դաւադրութիւն մը, որ յանգեցաւ օդանաւորդ հազարապետի մը ձերբակալման։ Հակառակ ասոր սակայն, կը կարծուի որ յեղափոխական շարժումը հետզհետէ աւելի մեծ ծաւալ պիտի ստանայ։

Արդէն, գանազան քաղաքներու մէջ, հանրապետականները եռանդագին կը գործեն, իսկ կառավարութիւնը սկսած է կատարել բազմաթիւ ձերբակալումներ։ Բացի բազմաթիւ աշխատաւորներէ, ձերբակալուած են նաեւ այն ճառախօսները որոնք բեմ ելեր էին Մատրիտի հանրապետական հաւաքոյթին։

Գերման դահլիճը եւ ընկերվարականները

Գերման խորհրդարանին առջեւ, վարչապետը պատրաստուած է արտասանելու երկար ճառ մը, որով պիտի պարզէ քաղաքական եւ ելմտական իր ծրագիրը եւ մեծնոյն առեն դահլիճին դիրքը պիտի յայտնէ հանդէպ արտաքին-քաղաքական հարցերու. պնդելով որ հետապնդուի Բուրթիուսի քաղաքականութիւնը։

Դահլիճին յայտարարութիւնը պիտի կատարուի խորհրդարանի դիւանին կազմութենէն եւ ընտրութենէն յետոյ նախագահին, որ հաւանաբար նախորդը պիտի ըլլայ՝ Լէօպէ։

Յայտնի է արդէն թէ նախարարական յայտարարութենէն անմիջապէս յետոյ, երկու ազգայնական կուսակցութիւններ պատրաստուածենանվստահութեան բանաձեւ մը առաջարկելու։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

«ՈՂՈՒ ԹՈՒՐՔ, ԴՈՐԾԻՔ ՄԻ ԸԼԼԱՐ ՅՈՒՆ, ԵՒ ՀԱՅԿ. ԽԱՂԵՐՈՒՆ»

Ամսոյս 7ին իզմիրի բոլոր տուները բաժնուած են յայտարարութիւններ, որոնք «Թուրք մտաւորականներ» ստորագրութիւնը կը կրեն, յայտարարութեան պարունակութիւնը սա է.

«Սէրպէսթ կուսակցութիւնը գործի գլուխ կը բերէ յոյները եւ Հայերը։ Յարգելի հայրենակիցներ, լսեցի՞ք, Սէրպէսթ կուսակցութիւնը 6 յոյն եւ 4 հայ ներկայացուցած է իբր թեկնածու պոլսոյ Թաղապետական ընտրութեանց մէջ։ Ի՞նչպէս քուէ կուտաս կուսակցութեան մը, որ կ'ուզէ գործի գլուխ բերել մարդիկ՝ որոնք դեռ տասը տարի առաջ գէշութիւն ըրին, քեզ տունիդ մէջ Թունաւորելու համար, եւ ամէն ատեն յարձակում գործեցին պատուիդ վրայ։

Ո՛ւղու Թուրք ազգ, ուշադրութիւն ըրէ, նորէն գործիք մի ըլլար յունական եւ հայկական խաղերուն։»

«ԳՆԴԱՊԵՏ ԼՕՐԷՆՍ»Ի ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ...

Ըստ «Ֆօսիշէ Յայթունկ»ի, այն առասպելը Թէ գնդապետ Լօրէնս մասնակցելու վրայ էր Թուրքիոյ դէմ ֆիւրերու ապստամբութեան, յանգեցաւ նոյն Թերթի Թղթակցին Պ. Ֆօն վայգլի ձերբակալութեան պարսիկ իշխանութեանց կողմէ, որոնք գընդապետ Լօրէնսը կարծած են զայն։

Ֆօն վայգլ պարսկական հող հասաւ ուրիշ լրագրողի մը եւ Թարգմանի մը հետ։

Անմիջապէս ձերբակալուեցաւ սահմանին վրայ, զինուորներուն կողմէ, որոնց տեղեկութիւն տրուած էր գնդապետ Լօրէնսի ժամանման մասին։

Պ. Ֆօն վայգլ բանտարկուեցաւ Ուրմայի մէջ եւ իր խուցին դուռները երբեք չփակուեցան, որպէս զի չարունակ հսկողութեան տակ պահուէր։

Ցետոյ Թաւրիզ եւ անկէ Թէհրան փոխադրուեցաւ, ուր Թիւրիմացութիւնը երեւան եկաւ։ Անմիջապէս ազատ արձակուեցաւ։

Իր բանտարկութեան ամբողջ շրջանին, անոր հետ վարուեցան այն բոլոր յարգանքներովը, որոնք յատուկ են այն դիւցաբանական անձնաւորութեան, որ դարձած է գնդապետ Լօրէնսը ամբողջ Արեւելքի մէջ։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ.— Աթէնքի մէջ գումարուող Պալքանեան խորհրդաժողովը փակուեցաւ Կիրակի օր։ Որոշուած է յաջորդ խորհրդաժողովը գումարել Պոլսոյ մէջ։ Նախագահը փակման խօսքին մէջ, հրաւէր ուղղեց Պալքանեան ժողովուրդներուն միանալու Ջանազան պատուիրակութեանց ճառերէն յետոյ, խօսք առաւ Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը, յայտնելու համար Թէ խորհրդաժողովին աշխատանքները կը համապատասխանեն Ազգերու Դաշնակցութեան ոգիին։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Գերմանացի 23 ճարտարագէտներ Մոսկուա հասան, Թաղապետական շինութեանց մէջ տեւական աշխատանքի յանձնառութեամբ։

*** Մոսկուայի մէջ, ձերբակալուեցաւ Պալթիկեան կարմիր նաւատորմին նախկին հրամանատարը Ջօֆ, իբր ժամանակից աջակոդմեան ընդդիմադրութեան եւ ապօրէն կազմակերպութեանց։ Գնդակահարման լուրը կ'առնենք անշուշտ քանի մը օրէն։

ՌԱՄԿԱՎԱՐՆԵՐԸ ԻՆՉՈ՞Ւ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻՆ

Ամիսներ առաջ, հիմնուելով ռամկավար մամուլի արտայայտութիւններուն վրայ, ցառաջ հրապարակ դրաւ կարեւոր խընդիր մը։ Ռամկավար Արեւը գրած էր թէ իրենց կուսակցութիւնը ազգային քաղաքականութիւն վարելէ հրաժարած է։ ցառաջ քննելով այդ խնդիրը կը գտնէր որ ռամկավարները եթէ անկեղծ են իրենց այդ յայտարարութեան մէջ, պէտք է լուծեն իրենց կուսակցութիւնը, դադրեցնեն իրենց թերթերը եւ հայկական մթնոլորտը չպղտորեն քաղաքական եւ անհատական բամբասանքներով եւ խեղաթիւրումներով։

Նոյն կուսակցութեան Փարիզի օրգանը խմբագրականներով հրապարակ եկաւ այդ առթիւ, պարզօրէն բան մը չըսելու համար։ Ոչ հաստատեց եւ ոչ ալ հերքեց Արեւի յայտարարութիւնը։ Խնդիրը մէկ կողմ թողած՝ հարցին հետ առընչութիւն չունեցող հարցումներով զբաղեցաւ, հանրային միտքը բուն խնդրէն վրիպեցնելու համար։

Բայց Հայոց ազգային եւ քաղաքական կեանքը, որքան ալ պղտորուած է հակադիր արտայայտութիւններով, այսուհանդերձ կը հարկադրէ բոլոր հոսանքները ճշտելու իրենց դիմագիծը։ Ռամկավար ղեկավարները եւ մամուլը որքան ալ ջանքեր թափեն մնալու միայն հակաղաշնակցական գիրքի ուղեծրին մէջ, հենց այդ ապերախտ գործը զիրենք կը ստիպէ երբեմն ըսել նաեւ թէ իրենք ի՞նչ կ'ուզեն։ Որովհետեւ, Ռամկավարներու երկկրեանի քաղաքականութիւնը, որուն ենթարկուած են հակաղաշնակցական մոլուցքէն տարուած, իրօք, ամէնէն առաջ, քալքայած է անոնց կազմակերպական հիմերը, որով՝ յաչս հայ ժողովուրդին՝ անոնք կուսակցութիւն մը ըլլալէ դադրած են։ Օր մը բոլշեւիկներուն հետ, միւս օրը կղերականներուն, օր մը համայնավար քանդումներուն ջատագով, միւս որը. հայ եկեղեցիի եւ մշակոյթի պաշտպան։ Դասակարգային եւ սկզբունքային թշնամի համայնավարութեան, բայց բարեկամ եւ օժանդակ հայ համայնավար կուսակցութեան։ Իսկ արտահայտութեան առջեւ՝ պահպանողական եւ ռամկառար։ Բնական է, այսքան խառնակ կերակուր մը, սիրտ պիտի խառնէր։ Ու այսօր, ռամկավարներու ներկայ դիրքը եւ արտայայտութեան եղանակները հայ ժողովուրդի մեծամասնութեան ոխերը սկսած են խառնել։

Ներքնապէս, ռամկավարները կը զգան որ հողը (պահպանողական անորոշ մթնոլորտ մը) կը սահի իրենց ոտքերուն տակէն։ Պէտքը կը զգան վերակազմուելու, պէտքը կը զգան ըսելու թէ ի՞նչ բանի կը ձգտին, վերջապէս ի՞նչ է իրենց ծրագիրն ու ուղղութիւնը։ Սա արդէն անսովոր գետին մըն է իրենց համար, բամբասանքի ու հայհոյանքներու չի նմանիր, բան մը պիտի ըսեն։ Ու անոնք սկսած են բաներ մը ըսել, ճիշդ իրենց դէմքին եւ քաղաքական նկարագրին նման։

Եւ ինչ որ կ'ըսեն յանուն իրենց կուսակցութեան, չեն ըմբռներ որ իրենց դատապարտութիւնը կը կազմէ։ Շատ յաճախ պնդած ենք որ ռամկավարները գոյութեան իրաւունք չունին։ Աւելի լաւ է իրենց խոստովանութիւններուն դիմենք՝ այդ ճշմարտութիւնը ապացուցանելու համար։

Եգիպտոսի «Արեւ»ը կը յայտարարէր թէ ռամկավարները ազգային քաղաքականութիւն վարելէ հրաժարած են։ Բայց մենք, ամէն օր, կը տեսնենք, նոյն թերթը հայ ազգային ներքին ու արտաքին քաղաքականութեան մասին կը ճառէ, միշտ խեղաթիւրելով, միշտ հայ ներքին կեանքը պատակտելով։ Ըստ երեւոյթին, «քաղաքականութենէ հրաժարած ենք» կարգախօսը հրահանգ մըն է ռամկավար Արեւը գրած էր թէ իրենց կուսակցութիւնը ազգային քաղաքականութիւն վարելէ հրաժարած է։ ցառաջ քննելով այդ խնդիրը կը գտնէր որ ռամկավարները եթէ անկեղծ են իրենց այդ յայտարարութեան մէջ, պէտք է լուծեն իրենց կուսակցութիւնը, դադրեցնեն իրենց թերթերը եւ հայկական մթնոլորտը չպղտորեն քաղաքական եւ անհատական բամբասանքներով եւ խեղաթիւրումներով։

Նոյն կուսակցութեան Փարիզի օրգանը խմբագրականներով հրապարակ եկաւ այդ առթիւ, պարզօրէն բան մը չըսելու համար։ Ոչ հաստատեց եւ ոչ ալ հերքեց Արեւի յայտարարութիւնը։ Խնդիրը մէկ կողմ թողած՝ հարցին հետ առընչութիւն չունեցող հարցումներով զբաղեցաւ, հանրային միտքը բուն խնդրէն վրիպեցնելու համար։

Բայց Հայոց ազգային եւ քաղաքական կեանքը, որքան ալ պղտորուած է հակադիր արտայայտութիւններով, այսուհանդերձ կը հարկադրէ բոլոր հոսանքները ճշտելու իրենց դիմագիծը։ Ռամկավար ղեկավարները եւ մամուլը որքան ալ ջանքեր թափեն մնալու միայն հակաղաշնակցական գիրքի ուղեծրին մէջ, հենց այդ ապերախտ գործը զիրենք կը ստիպէ երբեմն ըսել նաեւ թէ իրենք ի՞նչ կ'ուզեն։ Որովհետեւ, Ռամկավարներու երկկրեանի քաղաքականութիւնը, որուն ենթարկուած են հակաղաշնակցական մոլուցքէն տարուած, իրօք, ամէնէն առաջ, քալքայած է անոնց կազմակերպական հիմերը, որով՝ յաչս հայ ժողովուրդին՝ անոնք կուսակցութիւն մը ըլլալէ դադրած են։ Օր մը բոլշեւիկներուն հետ, միւս օրը կղերականներուն, օր մը համայնավար քանդումներուն ջատագով, միւս որը. հայ եկեղեցիի եւ մշակոյթի պաշտպան։ Դասակարգային եւ սկզբունքային թշնամի համայնավարութեան, բայց բարեկամ եւ օժանդակ հայ համայնավար կուսակցութեան։ Իսկ արտահայտութեան առջեւ՝ պահպանողական եւ ռամկառար։ Բնական է, այսքան խառնակ կերակուր մը, սիրտ պիտի խառնէր։ Ու այսօր, ռամկավարներու ներկայ դիրքը եւ արտայայտութեան եղանակները հայ ժողովուրդի մեծամասնութեան ոխերը սկսած են խառնել։

Ներքնապէս, ռամկավարները կը զգան որ հողը (պահպանողական անորոշ մթնոլորտ մը) կը սահի իրենց ոտքերուն տակէն։ Պէտքը կը զգան վերակազմուելու, պէտքը կը զգան ըսելու թէ ի՞նչ բանի կը ձգտին, վերջապէս ի՞նչ է իրենց ծրագիրն ու ուղղութիւնը։ Սա արդէն անսովոր գետին մըն է իրենց համար, բամբասանքի ու հայհոյանքներու չի նմանիր, բան մը պիտի ըսեն։ Ու անոնք սկսած են բաներ մը ըսել, ճիշդ իրենց դէմքին եւ քաղաքական նկարագրին նման։

Եւ ինչ որ կ'ըսեն յանուն իրենց կուսակցութեան, չեն ըմբռներ որ իրենց դատապարտութիւնը կը կազմէ։ Շատ յաճախ պնդած ենք որ ռամկավարները գոյութեան իրաւունք չունին։ Աւելի լաւ է իրենց խոստովանութիւններուն դիմենք՝ այդ ճշմարտութիւնը ապացուցանելու համար։

Եգիպտոսի «Արեւ»ը կը յայտարարէր թէ ռամկավարները ազգային քաղաքականութիւն վարելէ հրաժարած են։ Բայց մենք, ամէն օր, կը տեսնենք, նոյն թերթը հայ ազգային ներքին ու արտաքին քաղաքականութեան մասին կը ճառէ, միշտ խեղաթիւրելով, միշտ հայ ներքին կեանքը պատակտելով։ Ըստ երեւոյթին, «քաղաքականութենէ հրաժարած ենք» կարգախօսը հրահանգ մըն է ռամկավար ղեկավարներուն, որպէսզի այդ չքնաղ «ուղեգիծ»ը պարզաբանուի իրենց բոլոր օրգանները կողմէ։ Ու ահա անոնք իրենց պարտականութիւնը կը կատարեն իրենց գիտցածի պէս, քանի որ ղուրկ են հիմնական քաղաքական դաւանանքէ մը։

Այս ուղղութեամբ ռամկավարներուն արժանի ելոյթ մը ունեցաւ Հալէպի «Եփրատ»ը վեց երկար խմբագրականներ գրեց այդ թերթուկը գովելու իրենց կուսակցութիւնը, որ քաղաքականութենէ հրաժարած է, բայց վեց խմբագրականներուն մէջ ալ անընդհատ անդրադարձաւ Հ. Յ. Դաշնակցութեան գործունէութեան վրայ, որպէսզի յանգի չքնաղ եզրակացութեան մը, որ է,— քանի որ Դաշնակցութիւնը կը գործէ եւ իրենք հաժամիտ չեն անոր այդ գործունէութեան, հետեւաբար հայ ժողովուրդը կը հրաւիրեն մոռնալու իրենց շարքերը, մէկ ճակատով կռուելու Դաշնակցութեան քաղաքականութեան դէմ։

Թերթուկը տեսնելով որ հակադաշնակցականութիւնը բաւական չէ քաղաքականութենէ հրաժարած կուսակցութեան մը գոյութիւնն արդարացնելու համար, ժողովուրդը աւելի լաւ համոզելու ձգտումով՝ կը ձեւակերպէ նաեւ ռամկավար կուսակցութեան նպատակը։

Ըստ այդ թերթին ռամկավար կուսակցութիւնը հրաժարած է ամէն տեսակ քաղաքական գործունէութենէ։ Հիմա, անոր (կուսակցութեան) նպատակն է խտացնել իր շարքերը եւ ժղել զանոնք որ, 1) իրենց ուշադրութիւնը կեդրոնացնեն իրենց ընտանիքին վրայ, 2) պահպանեն եւ պաշտպանեն հայ եկեղեցին։ 3) կրթական մշակութային գործին զարկ տան։

Ոչ աւելի, ոչ պակաս, այս է ռամկավար-ազատական կոչուող կուսակցութեան նպատակը, հետեւաբար՝ ծրագիրը։ Ու մարդ կը տարուի կարծելու որ այդ խնդիրներու շուրջ պիտի դառնայ այդ կուսակցութեան գործունէութիւնը։

Խեղաթիւրելու մէջ վարպետ, զրպարտելու մէջ քաջ. միտք պղտորելու համար՝ մէկ հատիկ այս մարդիկ, երբ ուզեն ինքզինքին ներկայացնել, կը ներկայացնեն այնքան թշուառութեամբ։ Գոյութեան իրաւունքէ զուրկ խմբակը ասկէ աւելի նպատակ չէր կրնար ճարել։ Տխմարութիւն է կուսակցութիւն մը կազմել, որպէսզի անոր անդամները իրենց ուշադրութիւնը կեդրոնացնեն իրենց ընտանիքին վրայ։ Ամէն անհատ, ամէն շատ կը զբաղուի իր ընտանիքով։ Ձէզոք հասարակութեան գլխաւոր գործը այս է։ Քաղաքական անհատը իր ընտանեկան գործերէն մաս մը կը զոհէ, որպէսզի հաւաքականութեան օգտակար հանդիսանայ։ Ռամկավար անհատը հաւաքական մտահոգութիւն եւ ազգային քաղաքականութիւն չունի, բայց իր ընտանեկան գործերը կուսակցական գործունէութիւն մը կը նկատէ։

Նոյնը կարող ենք ըսել հայ եկեղեցիին մասին։ Հայ կղերը շատ բաւական է այդ գործին. կղերամիտ ռամկավարները անպէտ են։ Թէեւ եկեղեցին իրենց համար պիտանի է։ Ձէզոքներն ալ այդ եկեղեցիին անդամ են եւ անոր պահպանութեան եւ պաշտպանութեան կ'աշխատին, սակայն քաղաքական կուսակցութիւն մը ըլլալու յաւակնութիւնը չունին։ Բայց հետաքրքրական է, ի միտ ունենանք, որ ռամկավարները եկեղեցական կուսակցութիւն մըն են։ Ըստ երեւոյթին, անոնք հայ եկեղեցիի պաշտպանութեան համար բարեկամացած են բոլշեւիկներուն։

Կրթական մշակութային գործին կ'ուզեն զարկ տալ։ Հարց կը ծագի, ի՞նչպէս եւ ի՞նչ նպատակով։ Եթէ կրթական մշակութային գործերը պիտի զարգացնեն հաժամձայն իրենց նպատակին, հայ դպրոցի մէջ պիտի դաստիարակուին տղաքը, նուիրուելու միայն իրենց ընտանիքին եւ հայ եկեղեցական կըրթութեան մը պիտի ստանան, եւ կեղեցիի պահպանման եւ պաշտպանութեան գործը աւելի լաւ հիմերու վրայ գնելու։ Իսկ եթէ այս չպիտի ըլլայ հայկական կրթութեան գործը, եթէ ան պիտի ունենայ լայն նպատակներ, անոնցմէ ղուրկ է ռամկավար կուսակցութիւնը, հետեւաբար՝ կրթական գործին զարկ տալէ աւելի, պիտի ինամէ։

Ինչպէս կը տեսնէք, այս բոլորը շատ ծիծաղելի են, բայց լրջօրէն գրուած ու ձեւակերպուած ռամկավար թերթի կողմէ, յանուն իր կուսակցութեան։ Ու այդ «աննմանն» նպատակի համար, ան կոչ կ'ընէ հայութեան, որ գայ եւ իր շարքերը խտացնէ։ Մինչդեռ, այդ նպատակին շուրջ շարքերը խիտ են։ Անձնասէրները, անտարբերները կամ միայն եկեղեցասէրները հայութեան հսկայ զանգուածը կը կազմեն եւ իրենց անձէն ու ընտանիքէն դուրս, ոչ մէկ բանով կը հետաքրքրուին։ Եթէ ռամկավարները հոս կ'ուզեն հասնիլ, աւելի ուղիղ ճանապարհ մը կայ, — լուծել իրենց անյարիր կազմակերպութիւնը ու պաշտօնապէս միանալ գորշ զանգուածին։ Հարցը կը փակուի, եւ այնատեն աւելի յստակ կ'ըմբռնենք թէ ինչո՞ւ ռամկավարները «այլեւս ազգային քաղաքականութենէ հրաժարած են»։

Այս արդահատելի պատկերին առջեւ, երբ մտաբերենք որ նոյն «կուսակցութեան» Փարիզի եւ Ամերիկայի երկու օրգանները յաւակնեցան ըսելու թէ իրենք ռուսական օրիանթասիոն ունին, (անշուշտ առանց հասկնալու նման ուղղութեան մը տարողութիւնը), պատկերը լրիւ կը դառնայ։ Ու մարդ չի կրնար չխղճալ քաղաքական այս տհասութիւններու վրայ, որոնք մեր ներքին կեանքի մէջ տգիտութեան կերպարանք կը ստանան։ Այդ տգիտութեան եւ տհասութեան շնորհիւ անոնք մեր ազգային գերագոյն շահերուն չարիքներ կը հասցնեն, ու լուսահատականն այն է որ՝ անոնք գիտակցութիւնը չունին իրենց վնասակարութեան։

Րիվարիզ

ՈՎ ԷՐ ՍՄԿՕՆ

Հեռագիրներ հաղորդեցին արդէն Սմկոյի սպանութիւնը։

Այս անունը յաճախ յիշուած է վերջին 25 ամեակի ընթացքին։ Մեր թերթերը, իրենց տխուր կամ հերոսական լուրերուն հետ, երբեմն յիշած են եւ՛ վինքը։

Աւելցնեմ, որ ան քիւրտերու մէջ եւս մեծ ազդեցութիւն ունէր։ Այս նկատումներով է, ահա, որ յարմար դատեցի քանի մը գիծերով տալ Սմկոյի կեանքը։

Քուրական շատ ծանօթ ընտանիք մը մեզի մանրամասնութիւններ հաղորդեց Սմկոյի մասին։

Ան ծնած է Ուրմիոյ մէջ, 1887 թուականին։ Իր մանկութեան տարիները անցուցած է Ուրմիոյ շրջանին մէջ։ Ուրմիոյ լիճին հիւսիս արեւմտեան կողմը, Զահրիք գէօհնէշէհիր եւ Շէհնասի արեւմտեան շրջանին մէջ տարածուած այս անշիրէթը քսան-երեսնիգ տարի առաջ պարսկաստանի հետ վէճ ունեցած էր եւ Սմկոյի հայրը՝ Մէհմէտ տղան պոլիս ապաստանած էր։

Սուլթան Համիտ գինքը մեծարեց շնորհելով անոր «փաշա» տիտղոսը։ Եւ սակայն, ատեն մը վերջ, իր հասցէին տրուած «ժուռնալ» մը գինք աչքէ հանած ըլլալով, աքսորուած է Ատանա ուր հոն մեռած։

Հօրը մահէն վերջ, Սմկոյի մեծ եղբայրը եւս պարսկաստանի հետ վէճ է ունեցած եւ,— ինչպէս այժմ Սմկոն, թաւրիզ հրաւիրուելով ձեւով մը սպանուած է։

Աւելի վերջ, թրքական բանակը գրաւած էր Խոյ Սալմաստ Ուրմիա շրջանը։ Պարագաներուն համաձայն, քիւրտ աշիրէթները անգամ մը թուրքիոյ, անգամ մը պարսկաստանի կը հակէին։ Սմկո, իր անդրանիկ եղբօրը վրէժը լուծելու համար, միացած էր գարական զինուորներուն ու բռնատցած՝ պարսկաստանի դէմ։ Ռուսերը իրեն չափէն աւելի մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէին։ Հրաւիրեցին կովկաս, եւ ընդհ. կառավարիչ անուանի վարանցով Տաշքովը այս քիւրտ աչիրէթապետը հիւրասիրեց, բազմաւիկ պատիւներ ընելով։

Այդ շրջաններուն, թուրքերը յաջողեցան Ռուսերը մղել ետ։ Եւ ահա, Սմկո, գոյն փոխելով, անցաւ թուրքերու կողմը։

Ատեն մը վերջ, Սմկո բախումներ ունեցաւ հայ գէտայիներու հետ։ Խնդիր ունեցաւ, նաեւ Ասորիներու հետ, եւ, անգամ մը, հրաւիրելով անոնց կրօնապետը Մար Շաֆինը, սուրբ անգուզական 300 հետեւորդներով միասին։

Ջինադարին, երբ թրքական բանակը քաշուեցաւ պարսկաստանէն, Սմկո, առիթէն օգտուելով, ու հակելով անգլեւպարսիկ համաձայնութեան, քիւրտիստանի անկախութիւնը հռչակեց, եւ, իր հրատարակած «Ռոժէ» քրտերէն թերթով. քրտութիւնը հրաւիրեց հաւաքուիլ իր շուրջ։

Պարսկաստանը սակայն, միշտ կասկածոտ անոր հանդէպ, փորձեց սպաննել գայն, նուէր ղրկելով ռումբ մը, որ, Սմկոյի եղբօր՝ Ամմէտի մահուան պատճառ եղաւ։ կ'ըսուի թէ ասիկա թրքական խաղ մըն էր։

Ասոր վրայ, Սմկո կրկին բռնկած, ոտքի է ելած, ու սկսած է արշաւել թրքահպանակ գիւղերու վրայ, կոտորելով ու ջարդելով զանոնք։

Այսպէս, ուրեմն, Սմկո, վերջին 8-10 տարուան ընթացքին, յաճախակի անգամներ հաշտուած ու քէնոտած է պարսկաստանի հետ։

Ինչպէս կ'երեւի, սահմանային խնդրին մէջ ան խաղացած է մեծ դեր մը, սակայն, ի բնէ անհետեւողական ըլլալով, ոչ մէկուն վստահութիւնն է վայելած։ Անիկա պարագաներուն համեմատ, թէ բարեկամ եւ թէ թշնամի է եղած թուրքերուն, պարսիկներուն, Հայերուն, Ասորիներուն, Անգլիացիներուն, եւ Ռուսերուն։

Պէտք է յիշել որ անիկա միշտ նկատի առած է հայ յեղափոխականներու, բայց մանաւանդ Դաշնակցութեան ուժը, ու շատ ապահով առիթներով է որ փորձած է մը ըսել Հայերուն։ Հակառակ անոր, որ ատեն մը վայելած է թրքական հովանաւորութիւնն ու քաջալերանքը, իրականին մէջ, սակայն, Սմկո արիւն հոսեցուցած է բազմաթիւ թրքական գիւղերու մէջ, եւ ջարդած, անիրաւած, սպաննած ու կողոպտած է թուրք բնակչութիւնը։

Սմկո, գրեթէ միշտ, ինքզինքը նկատած է քիւրտերու իրաւական տէրն ու ներկայացուցիչը։ Նկատելի էր, որ այս ըմբռնութեան օրերուն, անիկա փորձեց մեկուսի մնալ, գոնէ այսդէս կը գրէին թուրք թերթերը։ Թերեւս անոր համար, որ Սմկո տիրամոլ մէկն էր, ու հնազանդի չէր սիրեր։ Եւ յետոյ, հետեւողական չէր։

Եւ ահա, Պարսկաստան հաւիմտած, ինքզինքը գտաւ ձորի մը մէջ պաշարուած, ուր իրեն կը մնար կա՛մ անձնատուր ըլլալ եւ կա՛մ կռուիլ։

Ու կռուեցաւ անշուշտ, վերջ տալով իր այնքան յարտփոփոխ, արկածալից ու արիւնաներկ կեանքին։

Իր մահէն յետոյ, ճիշդ կ'ըլլայ, ապահովաբար, ըսել թէ քրտական ըմբոստութիւնը, իբրեւ դրական ու վստահելի ուժ, բան մը չի կորսնցներ։

Ուրիշ խնդիր, եթէ նոյն այդ ըմբոստութեան շահը կը պահանջէր վերցուած տեսնել այդ մարդուն գոյութիւնը։

ՎԱՀՐԻՃ

«Հայրենիք»

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԻԼԻՍ

ԱՄՊԵՐԸ

Ինչպէս գիտենք, ամպերը կազմուած են խտացած ջուրի կաթիլներէ, եւ կը գտնուին սովորաբար մթնոլորտի բարձր խաւերուն մէջ։ Այն ամպերը, որոնք կը տարածուին երկրի մակերեսին վրայ, մշուշ կամ մառախուղ անունը կ'առնեն։

Ամպերը կազմող կաթիլներուն մէջին տրամագիծը 1)հրդ միլիմէթրի կը հասնի։ Խնդիր է թէ այդ կաթիլները, որոնք 800 անգամ աւելի խիտ են քան օդը, ի՞նչպէս կրնան ծփալ կազմային միջոցի մը մէջ, որ 800 անգամ աւելի թեթեւ է։

Ասկէ 50 60 տարի առաջ կը կարծուէր թէ անձրեւի կաթիլները օճառի պղտիկ պղպջակներուն կազմութիւնը ունին, եւ իրենց մէջ պարունակած ջուրի շոգին աւելի թեթեւ է քան թէ զիրենք շրջապատող օդը։ Սակայն մանրադիտակային քննութիւնը եկաւ հաստատել թէ օդապարիկի նմանող այդ փոքրիկ կաթիլները պարապ չեն, այլ լեցուն։ Այդ պայմաններու մէջ, անոնք ի՞նչպէս կրնան ծփալ օդին մէջ։

Նախ ըսենք թէ ամպերը օդին մէջ չեն ծփար, այլ անդադար վար կ'իյնան։ Օդին դիմադրական ուժը կը դանդազեցնէ կաթիլներուն վայրէջքը եւ աւելի կամ նուազ չափով արգելք կը հանդիսանայ անոնց անկումին։ Այն ուժը, որ կը ձգտի կաթիլները վար իջեցնել, համեմատական է անոնց ծաւալին, մինչդեռ օդին դիմադրական ուժը, որ կը ներգործէ կաթիլներու արտաքին վրայ, համեմատական է անոնց տրամագծին քառակուսիին։

Հետեւաբար, մեծ կաթիլները փոքր կաթիլներէն աւելի շուտ վար կ'իջնեն։ 1)5 միլիմէթր տրամագիծ ունեցող կաթիլ մը հանդարտ օդին, վայրկեանի մը մէջ 1 ուկէս սանդիմէթր կ'իջնէ։ Օդինուազագոյն հոսանքները կրնան բաւէ այգ կաթիլները նական ուղղութեան վրայ ծելու կամ վեր բարձրացնելու։

Երբ կաթիլները իրենց բէջքի ատեն աւելի տաք հանդիպին, կը շոգիանան ու կը բարձրանան, եւ հոն դանդազօրէն վար կ'իյնան։ խաւերուն մէջ անոնք կրկին օդի հանդիպելով, նորէն կը շոգիանան ու վեր կը բարձրանան։ Հսանքներէն եւ օդի խառնութեան տարբերութիւրէն առաջ եկած ամպերուն ժուռներն ու ձեւափոխութիւնները կը շարունակուին առանց տուելու։ կուգայ ատեն մը անոնք բոլորովին խտանալով չկրնալով այլեւս մնալ մթնոլորտ բարձր խաւերուն մէջ, կ'իյնան անձրեւի կաթիլներ ձեւին տակ։

Ամպերը իրենց արտաերեւոյթով կարելի է չորս գլխաւոր տեսակի բաժնել՝ ա) cirrus, նուրբ ու բամպականման ամպեր, որոնք մթնոլորտին բարձր խաւերուն մէջ կը գտնուին 5000 9000 մեթր բարձրութեան մէջ, բ) cumulus, կլոր գնդաձեւ ամպեր, որոնց բարձրութիւնը 1500 մեթրի կը հասնի, գ) stratus, իրարու վրայ տարածուած ձեւ խաւերով ամպեր, 800 մեթր բարձրութեան մէջ, եւ դ) nimbus եւ խառնակ ամպեր, որոնք 1600 մեթր բարձրութեան մէջ կը գտնուին եւ որոնցմէ կը գան անձրեւները։

Միեւնոյն տեսակ ամպերը բարձրութիւնը երկրէ երկրի կը տարբերի։

Օդերեւութաբաններն ամրոյ շարժումներէն եւ անոնց տաքին երեւոյթէն կը գուշակեն օդին փոփոխութիւնները, ինչպէս նաեւ հովերուն ուղղութիւնն ու ուժգնութիւնը։

Գորշ ու մութ ամպերը անձրեւ գէշնալու նշաններ են. երբ ամպերը սեւ ու թանձր երեւոյթ կառնեն, կը նշանակէ թէ անոնք տարափ անձրեւ պիտի գան։ փոթորիկ պիտի պայթի։

Բարեխառն գօտիներու մէջ կազմող եւ ծովային կլիմայ ունեցող երկիրներու մէջ անձրեւը կանոնաւոր են ու առատ։ Հակառակը, գամաքային կլիմա ունեցող երկիրներու մէջ, ինչպէս նաւորապէս այն տեղերը, հողը ընդարձակ տափարակներ կը ներկայացնէ, անձրեւները հազուագիւտ են ու կանոնաւոր, եւ այդ պատճառով անոնց երկիրները անբեր ու պատահին երեւոյթ մը կ'ունենան։

Արեւադարձային երկիրներու մէջ մուսիմ կոչուած հոսանքները համեմատական բաշխումը ձեւ կուտայ խոնաւ եղանակի մը տարուան որոշ ամիսներուն կը յատկանշուի իր ուժգնութեամբ։

Վերջապէս հասարակածային գօտիին մէջ անձրեւները, որոնք նաւորապէս փոթորկալից անձրեւներ՝ յաճախագիպ են եւ ահռելի կը բերեն ճոխ ու հարուստ բուսականութիւն մը։

ՀՐԱՉԵԱՑ ՏԷՐՈՅԵԱՆ

ՎԱՂՕԻԱՆ ԴՐԱԽՏԸ

Լորտ Պիրքընհէտ, որ մեռնելէ անցեալ օր, պատրաստած էր նոր գիրք մը, «Աշխարհը տոսի 2030 թուականին», կ'երեւակայէ թէ երկնային պիտի ծնին առանց արբեցութեան տեսնելու, սնունդները պատրաստուին քիմիկոսներու ձեռքով, ինքնաշարժութիւնները տի անհետանան առանց բենզինի, երեք օրը մէկ անգամ պիտի աշխատին մարդիկ։ միւս երկու օրե՛րը, — պիտի խաղան թէ ֆուտ։ Լորտը ատոնք հասկնալու համար... երկինք գնաց։

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ՓՈՆ ՏՂ ՇԻՐԻՒԻ, 5 Հոկտ.— Ի պատիւ Հ. Յ. Դ. Քառասնամեակին, Ֆրանսի տարածքին մէջ գտնուող հանդիսաւորութեամբ տօնուած հանդիսաւորութեանց շարքին, Դաշնակցութեան Քառասնամեակը՝ Տեղւոյս ենթաբաժանմունքը ևս կազմակերպած էր իր կարգին հանդէսը փայլուն անցնելու համար։

Բեմը զարդարած էր Դաշնակցութեան զինանշանով։ Բրիստոլի եւ ուրիշ յեղափոխականներու նկարներով, ծաղիկներով եւ եռագոյն ժապաւէններով շրջապատուած։ Բեմին վրայ եւ ձախ կողմերը հայկական եւ ֆրանսական դրօշները կը ծածանէին։

Նախագահը՝ ընկ. Ա. Գառօնէ ժպիտի կերպով պարզեց օրուան տօնին նշանակութիւնը։

Հանդէսը բացուեցաւ «Մեր Հայրենիք» խմբերգով, արտասանութիւնները ըրին, Պ. Պ. Լօքպէհան, Յ. Պէտէլեան, Յ. Տասուեան, Գ. Սիմոնեան ընկերուհի Մ. Ազէմեան ընկ. Պ. Աատուրեան որոնք բուռն ծափերու արժանացան։

Ժպիտներու մէջ բեմ հրաւիրուեցաւ օրուան բանախօս ընկ. Ա. Աբօեան, որ գեղեցիկ բանախօսութեամբ մը բացատրեց թէ ինչ պայմաններու տակ ծնունդ առաւ Հ.Յ.Դ.ըյիշեցհամատարած ազգութենէն ու ամէն կարգի ճարտասանութիւններէն վերջ, քարոզական ու մտաւորական վերազարթնումի ճիգերը, հայ յեղափոխական ոգիի ոգորումները պահպանողական ժուխ ժողովրդու սադրանքներուն դէմ ու հայ յեղափոխութեան հերոսական պայքարները բռնութեան դէմ, որ կը ճնշէր ու կ'անհետէր հայութիւնը։

Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, քառասուն տարիներ շարունակ պայքար մղեց գերութեան շղթան փշրելու, հայ ժողովուրդը ազատագրելու համար։

«Ու դեռ պիտի պայքարի մինչեւ հայ ժողովուրդին կատարեալ ազատութիւնը, ստեղծելով ազատ եւ անկախ հայրենիք»

Հանդէսը փակուեցաւ «Փամպուտանով»ժողովուրդը մեկնեցաւ գոհ տպաւորութեամբ։

Թ.

ՋԷՍԻՆ 6 Հոկտ — Հ. Ց Դ. Ընդհակը տօնուեցաւ Ջէսինի մէջ անցեալ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 5ին, Սինէմա Նովէլթի հսկայ դահլիճին մէջ, հակառակ անհնար օդինեւոյթին հայ աշխատաւոր ժողովուրդին վրայ, այլ շատ բազմաթիւ դրուած պարտիր աշխատանքին, մեր ազատ եղած հայրենակիցները փութացած էին իրենց յարգանքը մատուցանելու Հ. Ց Դ. յոբելեանին։

Դէմը զարդարուած էր ֆրանսական եւ հայկական եռագոյններով, մէջտեղը դրուած էր Հ. Ց.Դ. զինանշանը, նոյնպէս մեր երեք անմահներու նկարները։

Օրուան նախագահ ընկ. եղիազար Հանդէսը բացուած յայտարարեց «Մշակ բանուոր»ովոր երգուեցաւ քառաձայն, Ցէսինի նորակազմ 40 հոգինոց երկսեռ «կոմիտաս» երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ ընկ. Մելքոնեանի։

Արտասանութիւնները ըրին ընկ. Նուպար Գազազեան, Դ. Եալանճեան եւ Օր. Մաուի Ազէժեան։ Երգչախումբի «Էս գիշեր լուսնակ գիշեր» երգէն վերջ բեմ հրաւիրուեցաւ ընկ. Արամ Գառօնէ որ ամփոփ բանախօսութեամբ մը անդրադարձաւ այն խանդավառութեան որ Հայութիւնը ամէն տեղ զոյց կուտայ քառասնամեակին առթիւ.

Ապա տեղւոյս նորակազմ Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտական մասնաձիւղը, խմբապետ Հայկ Պաքալեանի առաջնորդութեամբ, կատարեց զանազան մարզական խաղեր, որոնք գնահատուեցան բուռն ծափահարութիւններով։

Երգչախումբը երգեց «Գարուն ա, ձիւն ա արել», որուն ընթացքին Հ. Ց. Դ. Ցէսինի կոմիտէն գեղեցիկ ծաղկեփունջ մը նուիրեց ընկեր Մելքոնեանի։

Խանդավառ ծափերու մէջ բեմ ելաւ ընկեր Ա. Աբօեան, որ ժողովրդական լեզուով եւ բազմաթիւ օրինակներով բացատրեց, հայ ազգին հայրենիքի գաղափարը, Հ. Ց. Դ. գոյութենէն առաջ եւ անկից վերջ։ Ընկերոջ բանախօսութիւնը կ'ընդմիջուէր բուռն ծափահարութիւններով։

Երգչախումբի «Հիմի էլլըռնենք» երգէն վերջ, հանդէսը փակուեցաւ եւ ժողովուրդը բաժնուեցաւ գոհ տպաւորութեամբ։

Կ. Պօտուրեան

ՀԱՑԱՍՏԱՆ

ԱԼՄԱՍՏԸ

Հանգուցեալ հայ երաժշտագէտ Ալէքսանդր Սպենդիարեանի «Ալմաստ» օփերան վերջերս ներկայացուեցաւ Մոսկուայի մէջ, ուր զանազան քննադատութիւններ եղան անոր արժանիքներուն մասին։

«Նիւ Եորք Թայմզ» իր կիրակնօրեայ թիւին մէջ (սեպտ. 7) կ'արձանագրէ Սպենդիարեանի օփերային մասին «Մոսկաուէր Ռունդշաու» թերթին քննադատական կարծիքը, այս առթիւ խօսելով նաեւ «Էշխէն» (բանուորը) օփերային մասին, զոր հեղինակած են միասնաբար երգահաններ Ալմուխարիյէտով, Վինոկրատով եւ կալեաշի։

«Էշխէն»ն թաթարական օփերա մըն է գործաւորներու կեանքէն։

Թէ «Ալմաստ»ը եւ թէ «Էշխէն»ն վերջերս ներկայացուեցան Մոսկուայի մէջ, «Ընուեստի Ողիմպիական»ին առթիւ։

Ալէքսանդր Սպենդիարեան կամ «Սպենդիարով» աշակերտ է Հուչակաւոր ռուս երաժշտագէտ Ռիմսկի Կորսաքովի, մեռաւ Երեւանի մէջ երկու տարի առաջ։

Սպենդիարեան մեռաւ առանց վերջնապէս աւարտելու «Ալմաստ»ը, որուն վերջին ուղղումներն ըրաւ Լենինկրատէն Փրոֆ. Մ. քսիմիլիան Շթայնպերկ։ «Ալմաստ»ը կը նկատուի Սպենդիարեանի փառաբանումի գագաթնակէտը Հայ ժողովրդական երաժշտութեան՝եւրոպական արդիական հիմերով։ Այս պատճառաւ Հայաստան զինք պատուեց «Ժողովրդային Արուեստագէտ» տիտղոսով։

«Ալմաստ» հիմնուած է Թումանեանի«Թմբկաբերդի Առումը» աւանդավէպին վրայ։ «Նիւ Եորք Թայմզ»ի յօդուածագիրը յիշելով այս պատմութիւնը, կ'աւելցնէ. «Սովետ քննադատները կը մերժեն յուզուիլ այս պատմութենէն, որ լեցուն է ազգայնական գգացումով, նկատելով որ «Ալմաստ»ի պէս կին մը կը պատկանի մեռած անցեալին եւ քիչ շահագրգռութիւնուն արդի ժողովուրդին համար»։

Հետեւեալը կարծիքն է Մոսկուայի գերմաներէն թերթին՝ «Ալմաստ»ի երաժշտութեան մասին.

«Նուագը գլխաւորաբար հիմնուած է պարսիկ եւ Հայ ժողովրդական մեղեդիներու վրայ։ Օփերային ոճը մշակում մըն է նորագոյն սկզբունքներուն։ Թէեւ հարուստ եւ գունագեղ՝ նուագախումբին մէջ, ան պարբերաբար կը շրջի նուագային արուեստի մանրանկարչական մարզին վրայ եւ ունի ընտիր ենթակայական մասեր ու փափուկ ներդաշնակութիւններ։

«Ալմաստ», իրրեւ ամբողջութիւն, չափազանց հանդարտ է եւ գեղեցկագիտորէն առարկայական։ Հեղինակին կը պակսի տաղանդի ուժը։ Բայց պէտք է շեշտել նաեւ հոս թէ «Ալմաստ» իրապէս կարեւոր գործ մըն է գեղեցկագիտութեան ձեւական տեսակէտէն։ Լաւագոյնը, զոր Սպենդիարեան կրնայ տալ՝ «ռիթմիք»ն եւ լաւ օղակուած քայլերգներն են, նաեւ թարմօրէն հոսող պարերգները եւ շատ թափանցիկ կենդանի կանացի խմբերգները։

«Գլխաւոր գերը չափազանց օփերայականի եղած է, այսինքն չափազանց քնարական։ Օփերան ներկայացուեցաւ շատ հապճեպով։ Դերակատարներէն կրնանք յիշել Ցիկին Մակսակովան—խառնուածքով բեմական կարեւոր դէմք մը —եւ Լէօ Շտայնպէրկ, տնօրէնը»։

ՎԷՊԸ ԵՒ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԸ

Շարժանկարին յաջողութիւնը դեռ կը զբաղեցնէ գրողներն ու քննադատները «l'Ordre» կը շարունակէ իր հարցարանը.

«Շարժանկարը պիտի կրնա՞յ ազդել վէպին վրայ»։

Փօլ Պուրժէ կը յայտնէ թէ այդ մասին որոշ կարծիք մը չունի։ Եւ, քիչ մը սկեպտիկ երեւնալու փափաքով մը, կ'աւելցնէ թէ վէպ չկայ, այլ կան վէպեր, տեսակ տեսակ։ Արդ՝ ո՛ր կարգի վէպերն են, որ պիտի կրեն շարժանկարին ազդեցութիւնը, կը հարցնէ իր կարգին։ Ընու կը պատասխանէ թէ չի հաւատար շարժանկարին ազդեցութեան։ Քանի մը տարի առաջ գոյութիւն ունէր պատկերաւոր ոճ մը, արագ ու փախուստիկ լեզու մը։ Ատիկա կարծել տուաւ թէ շարժանկարը սխալ է ազդեցութիւն գործել գրականութեան վրայ։

Բայց վէպը եւ շարժանկարը կ'ապրին ու կը կարգանան տարբեր մակարդակի վրայ, ոչ մէկ հաղորդակցութիւն ունին։ Իւրաքանչիւրը ունի իր կալուածը։ Բանաստեղծութիւնն ու քանդակագործութիւնն ալ կը գործածեն նոյն նիւթերը, առանց իրար խառնուելու։

Ժօրժ Ցիւամէլ կը պատասխանէ. «Վէպը բազմաթիւ երկիրներու մէջ հասած է իր կատարելութեան։ Ի՞նչ կրնայ դեռ վէպին բերել շարժանկարը։ Ոչ մէկ լաւ բան։ Լաւ է որ շարժանկարը շարունակէ իր ճամբան եւ Հանգիստ Թողու վէպը»։

Միամտութի՜ւն։ Շարժանկարը յեղաշրջութիւն մը կատարած է արդէն վէպին մէջ, եւ նոյն բանը կը կատարէ նաեւ բանաստեղծութեան ու նկարչութեան վրայ։

Ո՞վ չի տեսներ։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ Թղթակիցներէ եւ յօդուածագիրներէ իրենց գրութիւնները գրել Թուղթին մէկ երեսին վրայ եւ մելանով։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Հ. Մ. Ը. Մ. ՄԱՐՍԷԼ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի տարեկան մարզատօնին օրը, 28 սեպտ., Ֆութպոլի Ֆինալի մրցումը տեղի ունեցաւ երկու զօրաւոր մասնաճիւղերու, Իթալիի եւ Մարսէլի միջեւ։ Դաշտը արդէն փարիզի եւ արուարձաններու հայութիւնովը խճողուած էր։ Առաջին կիսախաղը հաւասար արդիւնքով մը վերջացաւ 1ով 1։ Երկրորդ կիսախաղին սկզբնաւորութեան, երկու մասնաճիւղերն ալ մէկ մէկ կէտ եւս աւելցուցին։ Մարսէլ իր ջանքերուն արդիւնքէն քաջալերուած, մրցումը երկրորդ կիսախաղին տիրապետեց հակառակորդ բերդին եւ նշանակեց երեք կէտ եւս։ Մարսէլ իր նուրբ ու գեղեցիկ խաղարկութիւնովը Իթալին պարտութեան մատնելով, 5ով 2, շահեցաւ բաժակը։ Այս եղբայրական խաղարկութենէն անմիջապէս վերջ ընդհանուր տողանցքը կատարուեցաւ, եռագոյնին առաջնորդութեամբ։

Ո. Սերոբեան

ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐՐ ՉԵՆ ԾՆԻՐ

Ֆրանսական վիճակագրութիւն մը դարձեալ ողբալի կը ներկայացնէ ծնունդներու եւ ժահրու վիճակը։

1829 տարուան ընթացքին մահերու թիւը ծնունդներու թիւէն 12,564 աւելի էր։

Եւ 1928 տարուան ժահերու թիւէն՝ 66,000 աւելի։ Միւս կողմէ 1929 տարուան ծնունդներու թիւը 16,775 պակաս էր 1928 տարուան ծնունդներու թիւէն։ Մխիթարուելու պատճառ մը չէ թէ Ֆրանսա ամենամեծ երկիրն է Եւրոպայի մէջ (Ռուսիայէն յետոյ), թէ ցուրտերը սաստիկ էին 1929ին, ցաւը նոր չէ։

Հինէն ի վեր ֆրանսական վիճակագրութիւնները նոյն ողբալի վիճակն է, որ կը ներկայացնեն։ Եւ յետոյ ի՞նչպէս չցաւիլ ու չմտահոգուիլ, երբ Անգլիոյ ծնունդներուն թիւը 133 հազար աւելի է ժահերու թիւէն, Սպանիոյ մէջ՝ 246,000 աւելի, Գերմանիոյ մէջ՝ 340,000 աւելի, Իտալիոյ մէջ՝ 375,000 աւելի։ Բարեբախտաբար ժահը նոյն սաստկութեամբ չի հնձեր Ֆրանսական բոլոր նահանգներուն մէջ։ 62 նահանգներու մէջ կը պարտի շարունակաբար, այնպէս որ գերեզմանատներ կոչուած են անոնք։

Կը նշանակէ թէ Ֆրանսական հողամասին երկու երրորդը սուգի սեւութեամբ մը ծածկուած է,— հարաւային եւ կեդրոնական մասը, բացի քարսիքայէն, Լոզէմբէն եւ քանթալէն։ Ամէնէն աւելի սգաւոր է հարաւ արեւմուտքը։

1926ին կարօն նահանգին մէջ մեռան 530,000 հոգի, այսինքն Պորտոյի բնակչութեան կրկինը։ Այս նահանգին մէջ ծնունդներուն թիւը կէս առ կէս իջած է բաղդատմամբ 1861 տարուան վիճակագրին։ Լօ նահանգը գլուխը կը կանգնի սգաւոր նահանգներուն, որովհետեւ մահերու համեմատութիւնն է 22,3 առ հազար, իսկ ծնունդներու համեմատութիւնը 13,6 առ հազար։

Բնակչութեան նուազութեան պատճառ, այս նահանգները կը գտնուին նոր սպառնալիքի տակ,— չեն կրնար հաւասարակշռել իրենց նահանգային պիւտճէն։ Ցետոյ, դիտուած է որ մեռնողները մեծ մասամբ երիտասարդներ են։

«Մաթէն»ի մէկ աշխատակիցը մրակ դարմանը կը նկատէ ընտանիքի վերակազմութիւնը։ Պայման գնել ամէն ֆրանսացիի վրայ ընտանիք կազմել եւ զաւակ ունենալ։ Եւ կ'առաջարկէ ջնջել ընդհանուր քաւէարկութեան օրէնքը, եւ քուէի իրաւունք տալ անոնց որ ընտանիքի տէր են։ Այլապէս պիտի չուտով քանդուի Ֆրանսան, կ'ըսէ։

ՕՏԱՐ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Իտալական պատուիրակութիւնը, որ մտահոգ էր զբօսցէ մը, ապահովութիւն ստացած է յոյն կառավարութիւնը ազատ ձգած է օտարները բանալ ազգային վարժարաններ իրենց գաւակներուն կրթութեան համար։

ՍՏԱՑԱՆՔ

«Երկուսիք», օրգան Ջ. Ե. Ո. Միութեան, 18րդ թիւ, հետեւեալ ճոխ եւ պատկերազարդ բովանդակութեամբ.

Մեր պատմութիւնը (Խոր.), Վահագնեան դպրոց (Ազատանի) Մուրատ, վիպակ (Փ. Միքայէլեան), Գրական Պարտէզ (Շ. Նարդունի), Բանաստեղծութիւններ (Թ. Հերանոյշ, Մ. Լուսիկեան եւ Ս. Խրլեան), Հայ ճարտարապետութեան ազդեցութիւնը Եւրոպայի մէջ (Յ.Մ.) Ձուկ ուտե՞նք (Բժ. Շ. Այվազեան), Ֆութպոլ խաղալ (Մարզիկ), Թղթակցութիւն Պէյրութէն (Ս. Փ.), Հայ որբուհիները հանրային կին(Մամուլ), Ի՞նչպէս ժառնալ (Ռ. Բերդակցի)։

Բաժանորդագրութեան պայմաններն են տարեկան 25 ֆր. (Ֆրանսա), 1,50 տոլար (արտասահման)։ Դիմել Ա. Գաբրիէեանի, 17 Avenue Philippe Auguste, Paris։

ՎԱՀԱԳՆԵԱՆ ՔԵՐԹՈՒՄՆԵՐ Գ. Գեղարքունի, տպ. Վենետիկ, 1930։

ՎԱՀԱԳՆԻ ԹԵՐԹՈՂԸ

ԳՈՀՈՂ ԵՒ ԱՍՈՂ

(ՀԱՑ-ՖՐՏԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻՑ)

Աշխատանքը կ'եռայ Թաղեցի, ախոռներուն եւ գիւղամէջի կառապաններուն վրայ։

Գառաւներ կը բամբասեն, Հարսներ իրարու ականջն ի վար կ'ըսեն ու աղջիկներ շախկովկով, շշրխկալով աղբիւրը կ'երթան։

Կտրտուած ապակիներու նման, արեւի կտորտանքները կ'իյնան մանուշակագոյն լեռներու գագաթներուն։

Ամպի խոշոր վարագոյրներ կը ծածկեն արեւուն ուսերէն եւ ամբողջ ոմանք պուտ պուտ քընքոյշ կը թափեն փղոյտ ձամբաներուն եւ Ռէս Ցակոյի մեծ արտերուն վրայ։

Ցուսանն ալ ջուր է իջեր։ Ագռաւներ իրար կը նային, խորհուրդներով լի հայեացքներ պտտցնելով անոր շուրջը։

Կիւլիզարը կ'անցնի։

Ցուսան աչքերը կը ծածկէ, փափուկ եւ խոնաւ իր ափերուն մէջ եւ աղբիւրի հայելին կը շարժի արցունքի դառն կաթիլներու տակ։

Լո՜ւռ են աղջիկները։ Գիւղը, որ հեռախօս ու հեռագիր չունէր, օրը օրին տեղեակ էր աշխրքի անցուդարձին։

Պօտուկենց Նախօն ծալապատիկ նստած է հողէ սաքուին, բոլոր ծերերը լուռ են եւ մտախոհ։

Գիգիր Վարդօն արագ-արագ կ'երթեւեկէ, կարեւոր եւ գաղտնի յանձնարարութիւններ ունեցողի մը պէս։

Ձհուտ Գէւոն պատմաներու եւ հաղմաներու ծրարները կը կապէ։

Նօպատար Հասօն, Թանապուրը կը կրէ։

Ցէր-Պետիկը կը նայի, ու չար սահաթին բերելիք աղէտները կը հաշուէ։

Մեծ է գեղերուն իմաստութիւնն։ Ցաճախ գիւղացիներ արհաւիրքները կը գուշակեն ամպին տարօրինակ որոտումէն, հաւին կանչելէն, շունին աղիողորմ ոռնալէն, կատուին խոտ ծամելէն, մանանային շատնալէն ու կաթնաղբիւրին ցամքելէն։

Կիւլիւզար կ'անցնի։ Բոլորը լուռ են, ակնարկները լեզու կ'ելլեն միայն։

Ու քրտուհին որ քթին խըզմայ ունի անցուգած, մինչեւ ծունկերը երկնցող մագերը քամուն, կը լօրօրայ մարջաններու եւ կապոյտ յուլունքներու շարան-շղթաներով բազուկներն ու պարանոցը օղակած։

— Վառօն մեռած է։

— Չէ՛, ինքնասպան եղած է։

— Ինքզինքը անդունդը նետած է։

— Ամօն սպաննած է։

— Ո՛չ, ինքզինքը թունաւորած է։

Բերնէ բերան ու փըսփըսուքով, մամիկի ըսելով ալաւնիներու թեւերով, սեւ խապարը կը թռի, կ'երթայ հարիւրաւոր մըղոններ, Սթանպօլ ու Զինմաչինը։

Ռէս Ցակօի զաւակները, տըխուր տրտում, աշխարհքի առաջ ամօթահար, կապուած են գոմին ու ախոռի աշխատանքին։

Նահապետական տան դրան, արատը նստած է հազարգլխան դեւի նման, հացը հարամ դարձած ամիսներէ ի վեր կաթը կը կտրուի, մէրանը կ'աւրի, կովերը ցուլի չեն գար եւ արագիլը խռոված ձգած է լալկան ուռիին դրած մեծ բոյնը։

Հարսներ մեղրամոմի գոյնով են ներկուած, տան կնիկներուն լեզուն կարճցեր է։ Կանչն ու ծիծաղը սառած է պզտիկներուն շուրթերուն։

Շատերուն ծանօթ է մեռելական պատմութեան ահաւոր պատճառը եւ շատերը դեռ Նարգմունք ունին տունին մեծերէն սուգի պատճառներու մասին,

Գիշերը ամէնէն առաջ Ռէս Ցակօի ձրագները կը մարի։ Ամենօր ամէնէն առաջ անոր գառնուկներուն կ'ուզէ վազել։ Կապոյտ հազն ու կատմրուկը օրհնեալ տունին պզտիկներուն կը սպասուան։

Ձափիհէները չոքեր են հին դրան, հիւրասէր տան շեմին, հարամիները կիսեցին մեծ հօտը ու դրացիներ ալ թթխմոր չեն տանիր այդ տունէն։ Հարսներ, այդի չեն գար տան հարսներուն ու ժամկոչը ալ նշխարքի ալիւր չի տանիր։

Երբեմն, սեղանի շուրջ իրար կը նային Գօգոյի եղբայրները, լուռթիւն, ան՝ որ գերեզմաններ միայն ունին, կը կապէ անոնց շրթները։

Խօսքեր դէպի ներս, անոնց սիրտերը կ'երթան, հոն տաք ու ծանր կը նստին կապարէ գնդակներու պէս, կը խոցեն ու բառերը կը խեղդուին արիւնի մէջ։

Հագն ըսես լեզի է, թոյն է անոնց լեզուներուն վրայ եւ ամօթքներ անէծքի պէս կը գամուին մրոտ սիւներուն վրայ ու վեր չեն բարձրանար։

Կին մը քանդեց չէն օճախը, աղօթքն անէծք, հացը թոյն ու կաթը արիւն դարձուց մանուկ բերաններուն մէջ։ Կին մը յաւիտենական անպատուութիւն գամեց հին դրան ճակատին, ուր տարիներով, մատաղներու արիւնով խաչեր գծագրուած էին արդար մամիկներու մատներով։

Այդ տարի «Թաճիր»ը գատարկ մնաց, մուկեր կտրեցին տան գորգն ու կտաւը, Հօտին շուները սատկեցան, Ժժյգները քոստեցան, պարտատէրեր չոքեցան Ռէս Ցակոյի գաւակներու որտին։

Խորհրդարանի առաջին նիստը ցուցադրական բնոյթ պիտի կրէ։

Հիւլերեանները մտադրած են յաղթական մուտք մը գործել խորհրդարանէն ներս, կրելով իրենց հաժաղգեստը, իսկ համայնավարները ետ չմնալու համար իրենց աջագոյն... դաշնակիցներէն, պիտի կրեն կարմիր շապիկ մուրճով եւ մանգաղով զարդարուն։

Առաջին պահէն իսկ միջադէպի տեղի չտալու համար, կառավարութիւնը որոշած է որեւէ արգելք չհանել այս թատերական ցուցադրութիւններուն առջեւ։

*** Գերմանի ընկերվարականները կիրակի օր, Պերլինի մէջ կազմակերպած էին մեծ ցոյց մը բռնատիրութեան եւ ֆաշիզմի դէմ։ Հսկայ բազմութիւն մը ներկայ էր։ Խորհրդարանի նախագահը, մեծ ճառ մը արտասանեց յայտնելու թէ, հաւաքոյթը կազմուած է ցոյց տալու համար որ խորհրդարանի ընկերվարական երեսփոխանները, բռնատիրութեան եւ ֆաշիզմի դէմ իրենց պայքարին մէջ, կրնան կռթնիլ միլիոնաւոր գիտակից քաղաքացիներու ուժին վրայ։ Ընկերվարական կուսակցութիւնը զօրեղ ընդդիմութիւն մը պիտի ընէ Ազգ.-ընկերվարականներու (Հիւլերեաններ) սպառնալիքներուն։*

«Այս վերջիններս չպիտի կրնան կատարել իրենց կողմէ՝ ընտրողներու տրուած խոստումները։ Հիւլեր չպիտի կրնայ պարպել տալ Բարձր-Սիլէզեան, Ալզասն ու Լօռէնը, ինչպէս խոստացած է ,ինչպէս նաեւ ոչինչ պիտի կրնայ ընել տնտեսական հաւաշխարհային տագնապին դէմ»։

Իսկ ընկերվարական երեսփոխան մը Քունթլէր՝ յայտնեց թէ ընկերվարականներու համբերութիւնը այլ եւս սպառած է եւ թէ կուսակցութիւնը որոշած է ուժի միջոցով ընդդիմանալ ազգայնականներու բիրտ քաղաքականութեան։

Հաւաքոյթէն վերջ, բախում մը տեղի ունեցաւ ընկերվարականներու եւ Հիւլերեաններու միջեւ։ Այս վերջիններս քիչ ճնաց որ Լինչի օրէնքին ենթարկուէին, եթէ ոստիկանութիւնը չմիջամտէր։

Պրազիլիոյ յեղափոխութիւնը

Հակասական լուրեր կը շարունակեն հասնիլ Պրազիլիոյ յեղափոխութեան մասին։ Յեղափոխական պատգամաբեր մը Մոնթէվիտէոյի մէջ յայտնեց թէ, ճակատամարտէ մը վերջ, յեղափոխական ուժերը գրաւեցին կարգ մը ռազմագիտական վայրեր եւ պարտութեան մատնեցին ոստիկան զօրաց ուժեղ խումբ մը։

Իսկ կառավարական պաշտօնական զեկոյց մը կը յայտնէ թէ յեղափոխական ուժերը որոնք կ'ուղղուէին դէպի Ռիպէյրա եւ Իթարարէ, Սաօ-Փաուլոյի եւ Փարանայի սահմանապուրիին վրայ, պարտութեան մատնուեցան։

Կարմիր ևաւաստուր յունական ջուրերը

Աթէնք, 12 հոկտ.— Մէկ յածանաւէ եւ երկու թորփիլահալածներէ բաղկացած բոլշեւիկեան նաւատորմի մը յունական ջուրերը ժամանումը, տեղի տուաւ զարմանալի միջադէպի մը։

Փիրէա հասնելուն, բոլշեւիկեան նաւատորմին հրամանատարը բողոքեց թէ նաւահանգիստին հրետանիները չեն արձակած Թնդանօթի սովորական հարուածները՝ օտար նաւատորմի մը ժամանման առթիւ։

Փիրէայի նաւահանգիստին հրամանատար յոյն սպան պնդեց ընդհակառակն թէ հարուածներն արձակուած են, բայց հովին հակառակ ուղղութեան հետեւանքով, ռումբերու պայթիւնը չէ լսուած նաւատորմին հրամանատարին կողմէ։ Այս վերջինը ընդունեց տրուած բացատրութիւնը։

Որոշուեցաւ որ բոլշեւիկ նաւաշները ցամաք չպիտի ելլեն, առանց սպայի մը ընկերակցութեան։

Ֆրանս. պատասխան մը Գոպլէնցի ցոյցերուն

Մեծ պատերազմի նախկին ժարզիկներու ֆրանսական ընկերակցութիւնը հետեւեալ բանաձեւը քուէարկեց կիրակի օր։ Այս ընկերակցութիւնը որ 750,000 անդամ ունի,իր բանաձեւով, պատասխան մը տուած կ'ըլլայ Գոպլէնցի մէջ «Պողպատեայ Սաղաւարտ»ներու ցոյցին։

— Ներկայ ղէպքերու ծանրութեան առջեւ, որոնք չեն համապատասխաններ Ֆրանսայի նախկին մարտիկներու խաղաղասիրական ջանքերուն, ո՛չ ալ Ֆրանսայի կողմէ հետապնդուած հաշտեցման եւ մերձեցման քաղաքականութեան, նկատի ունենալով Հեռնոսի վրայ «Պողպատեայ Սաղաւարտ»ներու պատերազմաշունչ գրգռութիւնը, կը նկատէ թէ ամբողջ ազգը պարտաւոր է կրկնապատկել իր արթնութիւնն ու պաղարիւնը եւ թէ նախկին մարտիկները պարտաւոր են օրինակ ըլլալ այդ ուղղութեամբ։

«Համոզուած որ նախկին մարտիկներու պարտականութիւնն է աւելի քան երբեք կռուիլ պատերազմի ոգիին դէմ, կրկին կը հաստատէ իր տեսակէտը՝ ժողովուրդներու միջեւ խաղաղութեան հաստատման եւ դաշնագրերու հանդէպ յարգանքի մասին՝ համաձայն ընդունուած եղանակին, իրաւարարութիւն, ապահովութիւն. զինաթափում։

«Ու պատասխանելով հանրապետութեան նախագահի կոչին, կը վճռէ շարունակել իր օժանդակութիւնը ամէն քաղաքականութեան որ կը ձգտի ձեռք բերել այս արդիւնքը, բոլոր Ֆրանսացիներու միութեան, ազգային արժանապատուութեան եւ ապահովութեան տեւական ժառանգութեամբ»։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՓՈԽԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ելժտական բարենորոգման ծրագրի գործադրութեան յատկացուելու համար, Գերմանիա յաջողեցաւ կնքել 125 միլիոն մոլարի փոխառութիւն մը։ Կ'ըսուի թէ անգլիացի, ֆրանսացի եւ ամերիկացի դրամատիրական խմբակ մըն է որ այդ գումարը հայթայթած է։

ՄԹԵՐԱՆՈՅԻ ՀՐԿԻԶՈՒՄ.— Իտալօեուկօսլաւ ահմանագլուխին վրայ՝ Փրէսթրանէգի մէջ, զինուորական մեծ մթերանոց մը փճացաւ հրդեհով։ Մթերանոցին մէջ պահ դրուած էին մեծ քանակութեամբ ընդեղէն եւ պատերազմական նիւթեր, ընդամէնը 500 միլիոն լիրի արժէքով։ Իտալական ոստիկանութիւնը կը կարծէ թէ Սլովէններու եւ հակաֆաշիստներու գործն է այս։ Ձերբակալուած են 300ի չափ անձեր։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԽԱՂԱՂԵՑԱԻ.— Չօրավար Չանկ Քայ Շէք, որ ազգայնական զօրախումբերու գործողութիւնները վարեր էր ընդդէմ հիւսիսի ըմբոստներուն, վերստանձնեց Չինաստանի իր նախագահական պաշտօնը։

Քաղաքացիական պատերազմը վերջ գտած ըլլալով, կառավարութիւնը սկսած է քննել Չինաստանի տնտես. զարգացման ու վերաշինութեան վերաբերեալ հարցեր։

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ

ԿՈՒԿՈՒՆԵԱՆ, վաղը Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին։

ՔԵՌԻ, » » » »

ՀԱՄԱԶԱՍՊ, 16 Հոկտ. Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին։

Ք. Զ. Ա. ժիացեալ խումբը 17 Հոկտ. Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին։

Ն. Գ. Բ. ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՁԱԿ ԷՋԵՐ ԵՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

(Ա. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»ՈՒ)

Հեղինակին նկարով, գեղատիպ կողքով՝ Մ. Քէպապճեանէ, կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ։

Գինն է Ֆրանսայի, Ֆրանս. գաղութներու եւ Պալքաններու համար 20 Ֆր. միւս երկիրները 25 Ֆր. կամ 1 տոլար։

Ստանալու համար դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան՝ Լ. Գեւոնեանի 235 Fbg. St, Martin, Paris 10e.

Տպագրութեան յանձնուած է Մելքոն Կիւրճեանի (Հրանդ) «Պանդուխտի նամակները»ը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ

ՀՐԱՆՏ-ՄԱՄՈՒԷԼ ԿՐԱՏՈՒՆԸ, դպրոցական վերաժուռի առթիւ, նպաստաւոր պայմաններով ֆրանսերէն ամէն տեսակ դասագիրքեր կը հայթայթէ հայ աշակերտներուն։

Գրատան մէջ կան Larousseի, Hachetteի, A. Colinի, A. Michelի եւ ֆրանսական բոլոր մեծ տուներու հրատարակութեանց ճոխ մթերք մը։

*Կոյս տեսաւ Larousseի 1931ի բառարանը, դին 34 ֆրանք, Մասնավաճառներով կը հայթայթենք Լարուսի բոլոր հրատարակութիւնները (*Larousse du XXe siècle, Larousse Médical, Commercial, Universel *եւայլն։*

Պահանջուած ամէն գիրք կը հայթայթենք անմիջապէս։

Դաւառի եւ արտասահմանի դպրոցներն ալ կրնան դիմել մեզ Librairie H. Samuel, 51 Rue Monsieur le-Prince, Paris (5). Tél. Danton 88-65, Métro Odéon.



Հ. Յ. Դ.

Գ Ա Խ Ա Ռ

ԼԻՈՆԻ Վրէժ խումբի ժողովը վաղը Դշ. իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Դրադարանը։

ԼԻՈՆԻ Պատ. միութեան ընդհ. ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին Դրադարանի սրահը։ Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։ Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Լիոն, Ա. Վ.— 35։
Պրոն, Ս. Բ.— 35։
Լա Սիօթա, Ռ. Ա.— 130։
Պրինեոլ, Կէտ.— 35։
Պուրկուան, Մ. Ն.— 40։
Մարսէյլ, Ի. Թ.— 35։
Լիոն, Գորձ.— 668։
Սէն Թ'Ադոման, Ա. Թ.— 70։
Վալանս, Գորձ.— 639։ Կարգադրեցինք։
Բոնսթանցա,— 1200։ Կարգադրեցինք։
Սէն Շամոն, Գորձ.— 250։
Լա Ռոշէլ, Ա. Ս.— 35։
Վիլֆրանշ, Ա. Խ.— 35։
Իսի-լէ-Մուլինօ, Խ. Ս.— 140։
Տէսին, Գորձ.— 689։
Ռոան, Ս. Թ.— 174։
Տէսին, Ա. Ի.— 35։
Տիկուան, Ս. Ա.— 15։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ Հարամիկ գիւղէն հօրաքրոջս որդին Անդրանիկ Մկրտիչեան։ Իմացնել Ենովք Մալօեանի, Dovista, Serès, Grèce.

— Զարսանճաքցի Միհաք Աւետիսեան կը փնտռէ իր եղբայրը Սեդրաք Աւետիսեան որ 1926ին կը գտնուէր Մարսէյլ։ Իմացնել «Յառաջ»ի կամ ուղղակի իրեն՝ Missak Avedissian. Dovista, Serès, Grèce.

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

MONDE

Միջազգային մեծ շաբաթաթերթ՝ գրական, գեղարուեստական, գիտական եւ ընկերային տեղեկութեանց

Կը հրատարակուի ամէն ուրբաթ։ Գին 1.50 ֆրանք, տարեկան բաժնեգին 50 ֆր., վեցամսեայ՝ 25 ֆրանք (Ֆրանսայի համար)։

Հասցէ.— Administration de Monde», 50 Rue Etienne Marcel, Paris (2e).

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Ընուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95.21

Կ'ուզուի աշկերտ ափիէսէօր մը։ Լաւ վճարում։ Դիմել՝ Պ. Ռուտոլֆի, 51 Rue du Coq, Marseille.

ՀԻՒԱՆԴՆԵ՛Ր

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժամանակէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր։ Վէներական ախտեր, Ջերմատիզմութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ կիր. 9 12։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմատիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռաթուռաւ։ Ընդհատ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—9 Կիրակի 9—12։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO
VERTANÈS MAHDJOUBIAN
24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert
Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։
Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարմարիք, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւլլոնի համար տրամադրելի սրահ։

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՑՏԸ եւ ՑՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՋԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, Անարատ մնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաթարելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL
20 Rue Rodier — PARIS (9)
Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները։
COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հաժեղ կերակուրներուն։
Արեւելեան նուագ ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ


ՕՕՕՖ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ՕՕՕՖ
ՕՕՕՖ
ՕՕՕՖ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 Ֆ.	200Ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
15
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930

15 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1391

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՇԱՆ ԳԼՈՒԽԸ Ո՞ՒՐ Է ԹԱՂՈՒԱԾ

Բարեգործականի պնակին շուրջ հաւաքուած Ռամկավարները, երբեմն կը յուզուին ու ծամծուած յօդուածներ կը գրեն, երբ մէկը ուզին պաշտօնի կոչելու, կամ, երբ կը տեսնեն որ պաշտօնակալ իրենց մէկ ընկերոջ դիրքը խախտած է։ Ատկէ զատ, լրութեամբ սերը կը ճաշակեն։

Հիմա, խաղաղ ջուրերուն տակ Ռամկավարներու յուզումը կը տեսնենք։ Մտիկ ընենք Ռամկավարներու փարիզի օրգանը, որ տեսեւեալ նախադասութիւնով կը սկսի.

«Ինչպէս եգիպտոս նեղոսի՝ այնպէս Բարեգործական Պօղոս Նուպարի մէկ պարգեւն է, ամբողջովին»։

Ի՜նչ պատկեր եւ ի՜նչ բանաստեղծութիւն։ Եթէ կարող էք, մտրնեցէ՛ք։ Եթէ չէք ըմբռներ, դիմեցէք անմահ Պարոնեանի ակորներուն։

Ու ծասծմուած խմբագրականը Նեղոսի ափերէն, թռիչքով մը կը մտներ Փարիզի դրամարկղին, պատճառաբանութիւններ կապելով Պօղոս Նուպարի, Բարեգործականի Նեղոսին հետ։ Մեր անկիւնները չլուսաւորող խօսքերուն շարանը կ'երկարի։

Այդ բոլորէն կը հասկնանք թէ հանգուցեալ Նախագահը անձամբ կարգադրութիւններ ըրած է եւ պաշտօնի կոչած կարող Ռամկավարները։ Թէ Ռամկավարները նիւթական ակնկալութիւններ չեն ունեցած, այլ Բարեգործականը զանոնք ինքնաբերաբար պաշտօններու կոչած է։ Թէ այս վերջերս Բարեգործականը ունեցած է «նորելուկ» պաշտպաններ եւ անոնք, որոնք «տգիտաբար» կը պահանջեն որ Բարեգործականը թօթափէ Ռամկավարներու լուծը։ Թէ, վերջապէս, Բարեգործականը այդ «նորելուկ»ներէն առաջ Ռամկավարներուն կը պատկանի։

Այս բոլորը հասկնալի են։ Ռամկավարները Պօղոս Նուպարի անունը շահագործելով, կը պահանջեն որ ռամկավար պաշտօնեաները ժառանգականօրէն այդ հաստատութեան մէջ մնան եւ կտակի անբաժան մասը կազմեն։ Բայց հետաքրքրական է գիտնալ թէ շան գլուխը, այս պարագային, ո՞ւր թաղած է։ Ի՞նչ է պատահած, ո՞ր պաշտօնեան իր դիրքը ամրացնելու համար, այս խմբագրականը գրել տուած է, կամ կարելի՞ է գիտնալ թէ՝ ուրիշ ի՞նչ պաշտօնեաններ ունիք տեղադրելու։

Ինչպէ՞ս թէ ռամկավարները նիւթական ակնկալութիւններ չեն ունեցած։ Հապա ինչո՞ւ այս գոհհիկ ու վրան բաց սարկութիւնը Բարեգործականին հետ։

Ռամկավարներն ու Բարեգործականի վարիչները պէտք է գիտնան, որ մենք կը տեսնենք իրենց գործերը, ու պէտք է գիտնան նաեւ որ ժողովուրդն ալ աչքերը լայն բացած, կը հետեւի այդ բոլորը։ Հայ ժողովուրդի ներկայ կացութիւնը երբեմն առնենք, ռամկավարներու շահադիտութիւնը եւ Բարեգործականի թոյլատուութիւնը պահարակելի պիտի նկատուին, որքէ աւելի ծանր բառ չգործածելու համար։

Հայ ժողովուրդը գիտէ, որ Բարեգործականը տարին 10,000 ոսկիին կը ծախսէ պաշտօնեաներուն եւ վարչական կազմին մէջ։ 1,200.000 ֆրանքի գումարը 90 տոկոսով կ'երթայ ռամկավար կամ անոնց հաւակիր պաշտօնեաներուն։ Եւ դեռ ռամկավարները նիւթական ակնկալութիւն չունին եղեր...։ Այսպիսի անիրեղ վատնում միայն կարող էր ռամկավար խմբակը հանդուրժել եւ տակաւին նոր վատնումներու պահանջը ներկայացնել Որովհետեւ... Բարեգործականը ամէնէն առաջ, անոնց կը պատկանի, անշուշտ ամսականներ ստանալու համար։

Ռամկավարները անսպառ գումար մը գտած են, գումար մը (մօտ 800,000 սդերլին) ամուր փակուած դրամատունին մէջ, որ սակայն կարեւոր եկամուտ մը կը բերէ անթիւ պաշտօնեաներ պահելու ու անհաշիւ ամսականներ բաշխելու։ Գրամագլուխն ու եկամուտները անսպառ են, որովհետեւ այդ գումարները հանրային կարիքներու եւ կրթական ձեռնարկներու վրայ չեն ծախսուիր։ Երբ տարագիր ամբողջ հայութիւնը ողջոյր ճիգեր կը թափէ կրթական հսկայական պահանջներուն դիմագրաւելու, անդին, Բարեգործականը անվարան 1,200.000 ֆրանք միայն պաշտօնեաներուն կը յատկացնէ։

Այս իրողութիւնը մեր օրերու մեծագոյն անբարոյականութիւնն է։ Ու ռամկավար կուսակցութիւնը փոխանակ գետինը մտնելու այս անլուր շահագործումին համար, գոհհիկ համարութեամբ մը շահատէր կ'ուզէ ներկայանալ ազգային դրամարկղին, որ պիտի երթար հայ դպրոցին ամէնէն առաջ, ու այն բազմահազար թշուառներուն, որոնք Բարեգործականէն ոչինչ կը սպասեն։

Երբ այս անհրաժեշտ կարիքներուն համար պահանջներ կը ներկայանան Բարեգործականին, միշտ կը մերժուին այն պարզութեամբ թէ՝ իրենց ծրագրի մէջ չի մտներ, կամ իրենց միջոցները չեն ներեր։

Բարեգործականի կարգ մը ղեկավարները կը կարծեն թէ անոնք կոչուած են փակ դրամարկղը պահպանելու եւ ռամկավարները կը կարծեն թէ այդ դրամարկղային ատենմիայնպէտք բացուի, երբ ռամկավար պաշտօնեաները հոն ներկայանան անսահմանները ստանալու։

Մենք Բարեգործականէն ակնկալիքներ չենք ունեցած եւ չունինք, կը փափաքինք որ ազգային հարստութիւնը ծախսի հայ ժողովուրդի հիմնական կարիքներուն համար։ Բայց հաստատութեան ներկայ կացութիւնը բարոյապէս եւ նիւթապէս վտանգուած է։

Եթէ Ռամկավարները այսպէս շարունակեն, ու Բարեգործականը մշտական խաղալիք մը դառնայ յիշեալներուն ձեռքը, Բարեգործականը ազգային հաստատութիւն մը ըլլալէ պիտի դադրի եւ դառնայ Զարագործական բոյն մը։

Կ. Մ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՋԱԽՈՂԱՆԻՒ ՆԱԽԵՐԳԱՆԸ

«Հայրենիք» իր սեպտեմբեր 28ի թիւին մէջ կը գրէ.

— «Մոսկուայէն առջի օր հետեւագիրը բերաւ զգայացունց լուր մը.—

Չեկան (կամ նոր անունով կէփէուն) գնդակահարած է մրնչեւ վերջերս Խորհրդային Ծառայութեան մէջ եղած 48 կարող մտաւորականներ՝ մեղադրելով զանոնք «հակայեղափոխական» կազմ մը ծանր յանցանքներով։ Գլխաւոր մեղադրանքն այն է, որ այդ 48 հոգին իբր թէ գաղտնի կազմակերպութիւն մը ստեղծած են եղեր աւերելու համար Խորհրդային մատակարարման մեքենան, որպէսզի ժողովուրդը գրգռեն Խորհրդային իշխանութեան դէմ։

Վերջին ամիսներու ընթացքին նկատելի է, որ Չեկան նորէն չափազանց եռանդուն կերպով վերսկսած է «հակայեղափոխականներ»ու աչ ու ձախ գնդակահարութիւնները։ Բոլորն ալ այս անգամ գոհ են այն ընդհանուր ամբաստանութեան, որ իբր թէ արգելք կ'ըլլան «հաժայնավարական հինգամեայ պլանը» առաջ տանելու, կը փճացնեն եղեր մեքենաներ, կը խորտակեն եղեր երկաթուղային գնացքներ, կը կեղծեն եղեր կենսամթերքներու քարթեր եւ առհասարակ ամէն միջոցով կը դժուարացնեն եղեր Խորհրդային իշխանութեան գործը՝ ընդհանուր դժգոհութիւն յարուցանելով անոր դէմ։ Ու շաբաթ չանցնիր, որ Խորհրդային միութեան այս կամ այն անկիւնին մէջ Չեկան մէկով, երկուքով, երեքով, հինգով չգնդակահարէ իրենց դէմ «սաբոտաժ» կամ հակայեղափոխութիւն ընող մարդիկ։ Ինչ որ այս անգամ ցնցող է, այդ այն է, որ գնդակահարուողները եղած են 48 հոգի մէկ անգամէն, եւ բոլորն ալ ականաւոր մարդիկ, պրոֆեսորներ, զօրավարներ եւայլն։

Ուշագրաւ է, որ Չեկայի այս եռանդուն գործունէութեան հետ զուգընթաց ոչ նուազ եռանդուն կերպով Խորհրդային մամուլը պրոպագանդ կը մղէ «չարագործներու» դէմ, որոնք իբր թէ կազմակերպուած եղանակով մը կ'աշխատին առաջ բերել հացի ու առհասարակ կենսամթերքներու տագնապ, մատակարարման անկանոնութիւն եւ առհասարակ կը ձգտին անկարելի դարձնել «հինգամեայ պլանի» յաջողութիւնը։

Նկատի ունենալով բոլշեւիկներու նախկին փորձերը եւ ծանօթ գործելակերպերը, կարող ենք վստահօրէն ըսել, թէ Խորհրդային իշխանութիւնը իր մամուլի ընդարձակ քէմփէյնով եւ բազմաթիւ գնդակահարութիւններով հիմակուընէ կը պատրաստէ մտքերը իր «հինգամեայ պլանի» ձախողանքին համար, ձգտելով իր տնտեսական փորձարկութիւններուն եւ կրած անյաջողութիւններուն ամբողջ պատասխանատուութիւնը իր վրայէն նետել անմեղ մարդոց վրայ։ կարծես թէ այդ խեղճ մարդիկ են մեղաւոր, որ Խորհրդային իշխանութիւնը սոված ժողովուրդի բերնէն հացը կը կտրէ եւ արտասահման կը դրկէ՝ չնչին գնեղով ճախելու համար։

Ամէն պարագայի տակ Չեկայի գնդակահարութեանց հետզհետէ աւելի ծաւալումը չարաշուք նշան մըն է, որ Խորհրդային իշխանութիւնը օր աւուր աւելի կը սաստկանայ եւ իշխանութիւնն ալ կը ջարկադրուի յուսահատական միջոցներու դիմել, ժողովրդական աչեղ դատաստանէն ազատելու համար ինքզինքը՝ ուրիշները քաւութեան նոխազ դարձնելով։»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Գերման խորհրդարանը բացուեցաւ

Երէկ կէսօրէ վերջ, աղմուկով բացուեցաւ ու կարգ մը խռովութիւններու տեղի տալով փակուեցաւ գերման խորհրդարանի առաջին նիստը։

Բացի Հիտլերեաններէն, բոլոր երեսփոխաններն արդէն գրաւած էին իրենց աթոռները, երբ ազգ. ընկերվարականները, երեսփոխան Ֆրիքի առաջնորդութեամբ հանդիսաւոր մուտք մը գործեցին սրահէն ներս, սեղմ շարքերով եւ գրեթէ զօրանոցքի քայլերով եւ համազգեստով։ Այս թատերական մուտքն արդէն տեղի տուաւ ծիծաղներու, ծափերու եւ սուլիւններու։

Այս առաջին ժողովի օրակարգն էր երեսփոխաններու ստուգումը անուանակոչութեամբ եւ ներկայացուած օրակարգի նիւթերու ընթերցումը, ամէնէն տարեց երեսփոխանին կողմէ։ Երեսփոխաններու անուանակոչումն արդէն Հիտլերեաններուն եւ համայնավարներուն տուն տուաւ փոխադարձ հեգնանք, անարգանք եւ հայհոյէ, ու պահ մը քիչ մնաց որ իրարու հետ կռուի բռնուէին։ Առժամեայ նախագահը յաջախ ստիպուեցաւ խստօրէն ազդարարել որ կարգը պահպանեն եւ իրենց տեղերէն չշարժին։

Մեծ ժխորի մէջ, նախագահը սկսաւ կարդալ օրակարգի գանազան նիւթերը։ Համայնավարներն կ'առաջարկէին որ Խորհրդարանի շրջակայքը պահպանող ոստիկան-զօրքերը անմիջապէս հեռացուին։ Դիւանին ներկայացուցեր էին նաեւ անվստահութեան բանաձեւ մը, ընդդէմ դահլիճին։ Երրորդ բանաձեւով մը կը պահանջէին որ երկնի վճարումներն անմիջապէս դադրին. իրենց չորրորդ պահանջն էր Խորհրդարանի նիստերուն շարունակումը, յաջորդ օրէն իսկ սկսեալ։

Ընկերվարականներն իրենց կարգին, կը պահանջէին երեսփոխաններու յատկացուած յաւելուածական հատուցման նուազումը։

Երկրորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ այսօր, ընտրելու համար դիւանը եւ նախագահական կազմը, յետոյ վիճաբանութիւնները պիտի սկսին ընկերվարականներու առաջարկին շուրջ։

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՔԱՂԱՔԻՆ ՄԷՋ

Խորհրդարանի առաջին նիստը թէեւ վատ տպաւորութիւն կը թողու, սակայն այնքան ալ աղմկոտ ու խռով չեղաւ, որքան կը սպասուէր։

Բայց, Խորհրդարանէն դուրս էր, քաղքին առեւտրական թաղին մէջ, որ Հիտլերեանները փորձեցին յագուրդ տալ իրենց կռուի փափաքին։

Ոստիկանութիւնը մեծ ուժ հաւաքած էր Խորհրդարանին շուրջ, յարգել տալու համար արգիլեալ գօտիին սահմանները։

Այս գօտին գծուած է 1920ի յունուարէն ի վեր, երբ համայնավարները ուզելով բռնի խորհրդարան մտնել, ջարդուեցան գնդացիրներով։ Այդ թուականէն ի վեր, խորհրդարանի շրջակայքը խստօրէն կը պահպանուի։

Օգտուելով այն պարագայէն որ ոստիկանութիւնն իր մեծագոյն ուժերը հաւաքած է խորհրդարանին շուրջ, Հիտլերեաններու բազմաթիւ խումբեր կեդրոնացեր էին զանազան վայրերու մէջ եւ ազգայնական երգեր գոռալով կը յառաջանային թաղէ թաղ։

Ցուցարարները որոնց մէջ կը նշմարուէին բազմաթիւ էրիտասարդներ այր ու կին, կը կեցնէին բոլոր այն ինքնաշարժները, որոնց մէջ կը նշմարէին Հրէի տիպարով անձեր։ Բոլորը, իրենց գրպանները լեցուցեր էին քարերով, զոր գործածեցին կոտրելու համար հրէական վաճառատուններու ապակիները։ Բաւական վնաս հասցուցին Հրեաներուն։ Կոտրեցին նաեւ քաղքին կեդրոնը, քանի մը մեծ դրամատուններու մասնաճիւղերու ապակիները։

Վաթսունի չափ անձեր ձերբակալուեցան ոստիկանութեան կողմէ։ Հիտլերեան կուսակցութիւնը թոյլ տալէ յետոյ որ իր համախոհները խռովութիւններու տեղի տան կանխամտածուած կերպով, զեկոյցով մը կը յայտնէ թէ այդ ուղղութեամբ որեւէ թելադրութիւն չէ եղած եւ թէ խռովութիւնները տեղի ունեցած են մարդոց կողմէ, որոնց միակ նպատակն է եղած վարկաբեկել ազգ. ընկերվարականները։

Այս խռովութիւններու բերումով, առեւտրական կեդրոնները ոստիկանական խիստ հսկողութեան տակ առնուած են։ Զիաւոր ոստիկան ջոկատներ կը շրջագային եւ կը տրուին բոլոր հաւաքոյթները։

Երէկուան միջադէպերը խոր յուզման մատնած են Պերլինի առեւտրական շրջանակները։ Թերթերը խստիւ կը բողոքեն ազգ. ընկերվարականներու այս ընթացքին դէմ եւ կը պահանջեն որ ոստիկանութիւնը խիստ միջոցներու դիմէ։ Վնասուած վաճառատուններու թիւը կը հասնի 30ի։ Ձերբակալուածները բոլորը երիտասարդներ են և Հիտլերեան կուսակցութեան անդամ։

ՄԵՏԱՂԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ

Մետաղագործութեան մէջ տիրող վէճը ստացաւ ճգնաժամ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄՈՍԿՈՒԱ՞Ն Է ՈՐ ՎԻՋԷ ՉԷ ՏՈՒԱԾ

Գրած էինք թէ կաթոդիկոսական ընտրութիւնը յետաձգուած է անորոշ պայմանաժամով։ Գերագոյն խորհուրդը արտասահմանի թերթերուն ի՞աղորդած է հետեւեալը, ուր որոշակի կը յայտնէ թէ ինչո՞ւ յետաձգուած է էջմիածին ազգային-եկեղեցական ժողովին գումարումը.

«Արձանագրութիւն Թ. 70)709 5ն սեպտեմբեր 1930 թ.

«Հ. Ս. Խ. Հ. կեդրոնական Գործադիր կոմիտէն տարեյոյս յուլիս 6ի իւր Թ. 574 գրութեամբ (յօդուած Դ.) յայտնել էր գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդիս, թէ՝ Ազգ. եկեղեցական ժողովին մասնակցող արտասահմանից եկող պատգամաւորների վիզէի խնդիրը կը լուծուի ընդհանուր հիմունքներով։ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի երկրորդ դիմումի առթիւ Խորհ. Հայաստանի կառավարութիւնը իւր տարեյոյս օգոստոս 9 թուակիր Թ. 656 գրութեամբ յայտնում է — Նոր Կաթողիկոսի ընտրութեան մասնակցելու համար արտասահմանից եղեւան ուղեւորող պատգամաւորներին, սահմանուած կարգով վիզէ տալու մասին հաւատապատասխան միջնորդութիւն է յարուցուած Խ. Ս. Հ. Մ. արտաքին գործոց կոմիսարիատի առաջ»։

ՀԻՒԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ՄԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

Պերլինի մէջ հրեայ հաշմալսարիային հաւագումարը սկսաւ իր աշխատանքներուն։

Այս հաւագումարը միւսներէն կը տարբերի անով որ բացառապէս կը զբաղի Պաղեստինի տնտեսական եւ մշակութային հարցերով։ Աշխարհի ամէն կողմէ եկած քանի մը հարիւր պատուիրակներ ներկայ էին, ի մէջ այլոց աշխարհահռչակ գիտուն Այվէդ Այնշթայն, եւ սօցիալ տէմոկրատ տեսաբան Պէռնշթայն, եւայլն։

Պէն Քրերն, Պաղեստինի բանուորական սէնդիկաներու պետը բացաւ հաւաժողովը եւ յետոյ բուռն ծափերու մէջ խօսք առաւ Այնշթայն։

Հրեայ գիտունը իր ճառին մէջ ի վեր հանեց Պաղեստինի վերաշինութեան կարեւորութիւնը, յայտնեց թէ հողը հաւաքաբար մշակելու եղանակը տընտեսական նոր հարցերու ծնունդ տուած է։ Մեծ յոյս կայ որ երկրին մէջ խաղաղութիւնը պիտի հաստատուի վերջնապէս, նկատելով որ Պաղեստինի հրեայ բանուորներն ու հողագործները կը ջանան ամէն կերպով հաստատութեան գալ Արաբներուն հետ։

Է. Պէռնշթայն ի վեր հանեց Պաղեստինի մէջ կատարուած աշխատանքներուն կարեւորութիւնը, որ մեծ արդիւնքներ տուած է։ Ամերիկայի հրեայ սէնդիկաներու ներկայացուցիչ Շիփլաքօֆ նկարագրեց Պաղեստինի հաստագործակցականներուն մեծ գործունէութիւնը ցոյց տուաւ որ հրեայ բանուորական կազմակերպութիւնները օրինակելի վիճակ մը ունի։

Աշխատանքի միջազգային դիւանի տնօրէն Պ. Ա. Թօմա նոյնիսկ յայտարարութիւն մը ըրաւ եւ Պ. Ժան Լոնկէ հաստատումարին հաղորդեց Լէօն Պլումի եւ Ֆրանսական բանուորութեան ողջոյնները։ Գերման բանաստեղծ Էրնէստ Թօլլեր ներկաները խանդավառեց, նկարագրելով Պաղեստինի երիտասարդ բանուորները վիճակը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԵՐԻ ԿՈՂՈՏՈՒՄԸ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ԵՎ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Նախ. [13-15]թ, Երեւան, Մոսկվա, Լենինգրադ, Կիեւ, Խարկով, Ռոստով տն. Ա. Ս. Ֆեդորովի հրատ. Ա. Ս. Ֆեդորովի 3րդ հրատ. մեծ ձեւաչափ ընդարձակ էջադրությամբ, ամրագիր կազմով, 1928 տարվա նկարներով, 1928 տարվա գների ցուցակով եւ 1929 թվականի օրացույցով։ Գինը 1 ռուբլի։

Ֆեդորովի գյուղատնտեսական գործիքների գործարանի ներկայացուցիչ Ա. Ս. Ֆեդորովը, որ ձեռնարկ է հրատարակել գյուղատնտեսական գործիքների մասին, ինչպես հայտնի է, ունի հարուստ փորձ։ Նա 1913 թվականից ի վեր զբաղվում է գյուղատնտեսական գործիքների առեւտրով եւ ունի մեծ գործարան։ Ֆեդորովի գործարանը գյուղատնտեսական գործիքների արտադրության ամենամեծ ձեռնարկներից մեկն է։ Ֆեդորովի գործարանը ամեն տարի հրատարակում է գյուղատնտեսական գործիքների մասին ուսումնական ձեռնարկներ։ Ֆեդորովի գործարանի հրատարակած ձեռնարկները մեծ տարածում են գտել գյուղատնտեսական գործիքների առեւտրի մեջ։ Ֆեդորովի գործարանի հրատարակած ձեռնարկները մեծ տարածում են գտել գյուղատնտեսական գործիքների առեւտրի մեջ։

ՊՈՍՏԸ ԻՆ ՍՏՈՒԱԾ
(ՀԱՅ-ՖԻՆԱԿԱՆ ԿԱՊԸ)

«Գրօշո ֆիկս»— ահա՛ թե ինչպես կոչվում է այդ ապրանքատեսակը, որ ներկայումս ամենաշատ պահանջարկ ունի Ամերիկայում։ Ինչո՞ւ համար է նա այդքան անհրաժեշտ ամերիկացի տղամարդկանց, որ նրանք ամեն առավոտ ժամերով կանգնում են հայելու առաջ՝ ուշադրությամբ ուսումնասիրելու իրենց դեմքերը, ապա ձեռքները մեկնում են ածելիին։

Ահա այդ հարցի պատասխանը։

Ամերիկացի տղամարդը, որ ամեն առավոտ ածելիով է սափրվում, ստիպված է լինում ամեն անգամ ածելին սրել, որովհետև ամերիկյան ածելիները շատ վատ են սրված։

մային վիճակ մը: Իրաւարար ժարմին մը որոշեր էր 18էն վար գործաւորներու օրավարձքերուն վրայ ընդհ. նուազում մը կատարել հարիւրին 8 եւ 6 համեմատութեամբ: Իսկ սէնտիկաները մերժերէին իրաւարարներուայս կարգադրութիւնը: Սէնտիկաներու գործադիր ժարմինը իր կարգին, դիմեց քուէարկութեան մեռադագործական բոլոր գործարաններուն մէջ, առնելու համար բանուորներու կարծիքը: Յայտնի է արդէն թէ բանուորներու հարիւրին 80ը պիտի արտայայտուին ի նպաստ ընդհ. գործադուլի: Այդ պարագային կառավարութիւնը պիտի ստիպուի միջամտել, նոր տագնապ մը եւս չստեղծելու համար երիրին մէջ:

Պրազիլիոյ յեղափոխութիւնը

Պրազիլիոյ յեղափոխութեան մասին տրուած լուրերը կը շարունակեն միշտ միակ հակասական: Յեղափոխական ու կառավարական ուժեր փոխն ի փոխ կը հաղորդեն յաղթանակի լուրեր: «Մօրնինկ Փոսթ»ի Թղթակիցը որ կը գտնուի Փէրնամպուք, կը գրէ թէ յեղափոխականները հաժոգուած են որ վճռական կռիւ մը տեղի պիտի ունենայ ժօտ առենէն հարաւի կողմերը եւ որուն հետեւանքով, Մաօ-Փաուլօն պիտի իյնայ իրենց ձեռքը:

Կառավարական շրջանակներն ալ ընդհակառակն, կը յայտնեն թէ նշանակելի յաղթանակներ տարած են կարգ մը վայրերու մէջ: «Մօրնինկ Փոսթ»ի Նիւ-Եորքի թղթակիցը կը յայտնէ թէ ըմբոստները նեղը մնացած են Մինաս Սէրաէզի նահանգին մէջ, զոր կառավարութիւնը կը ջանայ գրաւել, հարաւի եւ հիւսիսի ըմբոստներուն միջեւ կապը խզելու համար: Այս կերպով, պիտի կրնայ նաեւ առաջքն առնել Ռիօ-տէ-Եանէյրոյի վրայ յարձակման եւ աւելի դիւրաւ պարտութեան մատնել ըմբոստները:

«Թայմզ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Իթարարէի մէջ, ըմբոստները պարտուած եւ 2000ի չափ կորուստ են տուած, թէ կառավարական զօրքերու կացութիւնը կը բարւոքի, եւ թէ յեղափոխականներն սկսած են վհատիլ, որովհետեւ կը յուսային մէկ-երկու շաբաթուան մէջ յաղթանակը տանիլ, մինչ ցարդ ստացուած արդիւնքը քաջալերական չէ իրենց համար:

Կը հերքուի Ուաշինկթընի մէջ տարածուած այն զրոյցը թէ Պրազիլիոյ կառավարութիւնը հրաւիրած է Ամերիկան, Անգլիան, Ֆրանսան եւ Իտալիան որ իրենց հպատակներուն հրաժայեն հեռանալ երկրէն: Կը հաստատուի սակայն թէ Պրազիլիա պիտի պահանջէ որ օտարականները հեռանան այն քաղաքներէն որոնք կը գտնուին ըմբոստներու ձեռքը եւ զորս նաւատորմը պիտի ռմբակոծէ:

Ողողումներ եւ փոթորիկներ

Տեղատարափ անձրեւները պատճառ դարձան որ Ֆրանսայի մէկ քանի գետերն ու գետակները յորդին, մանաւանդ Արեւելքի կողմը, ծանր վնասներ տալով:

Մէօրթ գետը նախորդ իրիկուն սկսաւ յորդիլ, ողողելով Նանսի քաղաքը: Բազմաթիւ փողոցներու մէջ, ջուրը բարձրացած է 50 սանթիմեդրի: Ռանպէովէլիէյի մէջ, Մօրթանները գետակը յորդեցաւ, պատճառելով մեծ վնասներ: Ջուրը ողողած է բազմաթիւ տուներ:

Մառն գետը եւս սկսած է յորդիլ:

Նոյնպէս էն, Ուազ եւ Սէն գետերը: Տիժոնի հիւսիս-արեւմտեան թաղերը ամբողջովին ողողուած են:

Կիրակի օր, բուռն մրրիկ մը մեծ աւերներ գործեց Կրընոպլի եւ շրջաններուն մէջ: Թիւլլէնի եւ Սէն-Մարսըլէնի միջեւ, ամբողջ տարածութիւնը աւերուած է: Այս շրջանը հարուստ է ընկուզենիով, Մրրիկը արմատախիլ ըրած է հազարաւոր ծառեր: Նիւթական վնասները առ այժմ կը գնահատուին 20 միլիոն, մրրիկը այնքան սաստիկ էր, որ ծառները մէկ շունչով արմատախիլ ընելէ վերջ, կը թողնէր յարդի շիւղերու պէս: Եկեղեցիներու զանգակատուները փլած են, ու բազմաթիւ ճամբաներ խափանուած արմատիլ ծառներով: Քանդուեցան նաեւ հեռագրական եւ էլեկտրական ձողերը:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՋԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐԸ.— Զանկ Քայ Շէք յայտնեց թէ 600,000 զինուորներ մասնակցած են ներքին կռիւներուն: Մարդկային կորուստ՝ 150,000: Ազգայնականներու վնասներն եղած են 35,000 սպաննուած եւ 60,000 վիրաւոր: Զինաստանի նախագահը յոյս կը յայտնէ թէ ներքին կռիւները վերջացած ըլլալով, կարելի պիտի ըլլայ առաջքն առնել կարմիր վտանգին եւ համայնավարներու աւազակային գործունէութեան:

ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Վարշաւեայ ոստիկանութիւնը առջի իրիկուն ձերբակալեց ընկերվարական կազմակերպութենէն ութ անձեր, որոնք կ'ամբաստանուին ժարաջախտ Փիլսուտսկիի դէմ դաւադրութեամբ: Իրը թէ անոնցմէ մէկը կատարեալ խոստովանութիւններ ըրած է:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ.— Եգիպտական «էլ Ահրամ» թերթը կը գրէ թէ ընտրական նոր օրէնքի հրատարակութեան առթիւ, արքայական հրովարտակ մը լուծուած պիտի յայտարարէ եգիպտական խորհրդարանը:

Նոր ընտրութիւնները տեղի չպիտի ունենան փետրուարէն առաջ: Նոր օրէնքով երեսփոխաններու թիւը պիտի ըլլայ 150, ծերակուտականներունը 100:

*** Արքայական հրովարտակ մը իր տիտղոսէն եւ բոլոր իրաւունքներէն կը զրկէ իշխան Ապպաս Հալիմը, թերթի մը մէջ, ներկայ քաղաքական կացութեան մասին, իր հրատարակած անունէն մէկ յօդուածին համար:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ.— Կառավարական պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ հրովարտակ մը որով մէկ ամիս կը յետաձգուի խորհրդարանի սովորական նստաշրջանը:

*** Խորհրդային նաւատորմի նաւաղները քաղաքը կը պտըտին, սպաներու հրաժարտարութեամբ առաջնորդուած խումբերով:

ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԻՄ.— Գերման թերթ մը կը հրատարակէ կոչ մը, ստորագրուած գիտութեան, գրականութեան արհեստներու եւ արուեստի մէջ հանրածանօթ անձնաւորութեանց կողմէ, որոնք կը բողոքեն Ռուսիոյ մէջ, ռուս գիտուններու ձերբակալման եւ զնդակահարման դէմ:

ՍՊԱՆԻՈՅ ԽՌՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Հակառակ կառավարական եւ ոստիկանական խստութեանց, Մալագայի եւ ուրիշ վայրերու մէջ գործադուլը կը շարունակուի: Բանթօղներու եւ աշխատող գործաւորներու միջեւ կռիւներ տեղի ունեցան. բազմաթիւ վիրաւորներ կան:

Սէվիլի մէջ, շինութեանց 4000 բանուորներ դադրեցուցին աշխատանքը եւ փորձեցին հաւաղել նաւահանգստի բանուորները որ նոյնն ընեն: Սակայն կռուի բռնուեցան: Ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ միջամտել:

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ

ԿՈՒԿՈՒՆԵԱՆ. Այսօր Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին:

ՔԵՒԻ, » » » »

ՀԱՄԱԶԱՍՊ. Վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին:

Ք. Զ. Ա. Միացեալ խումբը 17 Հոկտ. Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին:

"ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԳՐԱԻՈՐ ԴԱՍԵՐ,,

ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹԻ

Հայերէն ուղղագրութիւն, քերականութիւն ու շարադրութիւն սորվեցնելու սիսթեմատիկ մշակուած դասեր, ի միտս ինքնաշխատութեան վրայ:

Ա. գիրքը դպրոցական Ա. եւ Բ. տարիներուն համար, գինը 7 Ֆր.:

Բ. գիրքը դպրոցական Գ. եւ Դ. տարիներուն համար, գինը 9 Ֆր.:

Շատ օրինակներով գնողներուն հարիւրին 20 զեղչ: Ամէն պատուէր կանխավճար:

Դիմել հետեւեալ հասցէով. Mme. D. Segbossian, 11 Ave. Ed. Branly, CHAVILLE, (S. et O.), France.

THÉATRE ADYAR

Square Rapp — Avenue Rapp ի մէջ

Թատերական բացառիկ եւ շքեղ ներկայացում

18 հոկտ. 1930, շաբաթ գիշեր ժամը 8.45 ին

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԱՑՈՒԻ Ս. ԱՆԳԱՄ ԸԱՆԱՆՈՎ

ԿԸՌԼ ՍԿԱՈՒԹ ԿԱՄ ԲԱՐՁՐԱՑԻՐ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՐ

Քրքջալիր զաւեշտ 3 արար

Ե. ԹՕԼԱՅԵԱՆԻ, Ա. ՔԻՉԵՆԻ եւ ԴՐԻՄ-ՍԻՄՕՆԻ

Métro: ALMA-MARCEAU

Գիները՝ 20 ֆր. Ա. կարգ, 12.50 Բ. կարգ եւ 7.50՝ վերնայարկ:

ՇԱՆՕԹ.— Տոմսերը կը ծախուին բոլոր ծանօթ վայրերը: 3—4



Հ. Ց. Դ.

ԳԱՒԱՌ

Պէվվիլի Ռոստոմ խումբի ժողովը այս Ուրբաթ ժամը 8.30ին, Ռոստոմի Գրադարանը: Օրակարգ՝ զեկոյց եւ ընտրութիւն:

ԼԻՈՆԻ վրէժ խումբի ժողովը վաղը Դշ. իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը:

ԼԻՈՆԻ Պատ. մխիթեան ընդհ. ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին Գրադարանի սրահը: Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն: Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Քրիստափոր ենթակոմիտէի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները եւ ընկերուհիները այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ: բացականները պատասխանատուութիւն պիտի ենթարկուի:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՏԷՍԻՆի Հ. Յ. Դ. Պ. Միութիւնը Թատերական ներկայացումը Նոյ. 9ին: կը խնդրուի նկատի այդ Թուականը:

Զ. ե. Ո. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին վիճաբանական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ: Նիւթ՝ նոր սերունդին պատասխանը դերը: Մեկ ժամ սինեմա (Սիւբքիւֆ եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի ողիւպիականը):

Զ. ե. Ո. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ: կարեւոր օրակարգ: կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ Հարամիկ գիւղէն հօրաքրոջս որդին Անդրանիկ Մկրտիչեան: Իմացնել Ենովք Մալօեանի, Dovista, Serès, Grèce.

— Զարսանճաքցի Մխսաք Աւետիսեան կը փնտռէ իր եղբայրը Սեդրաք Աւետիսեան որ 1926ին կը գտնուէր Մարսէյլ: Իմացնել «Յառաջ»ի կամ ուղղակի իրեն՝ Missak Avedissian Dovista, Serès, Grèce.

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Կրանթ Մխթ, Հ.Ա.Կ.—10տոլար:
Տէսին, Յ. Դ.— 100:
Ռուէսէ Վասէ, Ս. Պ.— 35:
Իզօ, Տ. Ս.— 35:
Սէն Թ'Արնօ, Ն. Պ.— 140:
Մարսէյլ, Գործ.— 980:
Փարիզ, Լ. Ե.— 35:
Մարսէյլ, Գ. Ի.— 140:
Սէն Վալիէ, Ե. Փ.— 70:
Քրիւազ, Գ. Ա.— 35:
Փիէրֆէօ Յ. Վ.— 35:
Կօմէն, Ա. Ս.— 35:
Լիոն Զ. Զ.— 70:
Լիոն, Մ. Ա.— 35:
Պօվէ, Նազ,— 120:

ՀԱՅՏԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՕՐ. ՏԻՐՈՒԻի ԶԱՌԱՓԵԱՆ

Դաշնակի եւ սոլվէժի դասեր Studio Musical, 5 Rue Michelet, Paris VIe. Ընդունելութիւն ժամը 2—3:

Կ'ուզուի լաւ արիէպօրներ որքուռնաժ-ռէգդիֆիգասիօնի, լաւ վարձատրուած աշխատանք, դիմել՝ L'Envers vaut L'Endroit, 19 Rue de Chateaudun, Paris.

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր: վէներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քէթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. էլեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրամանիշակագոյն ճառագայթներով: Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8: կիր. 9 12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապորատուար: Ազեմիտ եւ արագ խորհրդատուութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրաւէ 9—12,

EMPIRE Սիզթք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՒԱՔ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑԱՎ ԵՒ ՑՕՐՔՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ, Աչքի մասը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանել լաւ ուտելով, ննջարան սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաթարելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է խուսափել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան ճաշեղ կերակուրներուն:

Արեւելեան նուագ ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ' Place Maubert

Ինամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ: Իրիկունները Արեւելեան նուագ:

Այցելեցէք, համոզուելու համար: Հարմարիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւալներ համար տրամադրելի սրահ:

Գ. ԹԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptablesի (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 78-42

ԿԸ ՄՏԱՆԶՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով:

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires, Bénéfices Commerciaux և Impôts sur le revenu գործողութիւններ:

ԱՌԻԹՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ

Կրնամ ձեզ զերծ պահել Chiffred'Affaires եւ BénéficesCommerciaux տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, զոր օրինակ Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամագործ, գրքակ, կօշկակար, առագաստագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր տանիքի անդամներէն զատ մրայն մէկ գործաւոր եւ մէկ apprenti ունենաք:

SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE



ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

POLYDOR

Disques Columbia

REGISTERED TRADE MARK

20 Ֆր. 20 Ֆր.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-55

Մեր փլաքներու ճախ մէթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշէ ֆոներ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.: Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 Ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով: Բաց է ամէն օր



ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ

22 Rue de Sommerard, Paris Ve

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ:

կոկիկ եւ մաքուր սրահ: Խնամեալ սպասարկութիւն.

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ուշադրութիւն Լիոնահայութեան

Մօտ օրէն կը բացուի հայկական նպարավաճառատուն

ԿԵՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ

75 Rue de BONNEL

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200Ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
16
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
16 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1392 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՕՍՔ

ՓՈԹՈՐԿՈՒԱԾ ԿՈՎԿԱՍԸ

Կովկասի դրութիւնը խռովայոյզ կը մնայ: Անցածները Կովկասեան «փոխարքայ» Էլիավան, յարատեւող ապստամբութիւններուն անդրադառնալով՝ յայտարարեց թէ Հայաստանը կացութիւնը վտանգաւոր է, Ատրպէյճանին՝ ճգնաժամային, վրաստանի շատ մը մասերն ապստամբական վիճակի մէջ են:

Արտասահմանի մամուլն իր կարգին անդրադարձաւ այն խռովայոյզ շարժումներուն, որոնք ընդհանուր բնոյթ ստացած են կովկասեան երեք հանրապետութեանց սահմաններէն ներս:

Անցած ամառ, քանիցս արիթն ունեցանք պատկերացնելու դժբախտին այն վիճակը, որուն ենթարկուած էր Հայաստանը՝ գարնան դէպքերու հետեւանքով: Խռովութիւնները չվերացան գարնան, ընդհակառակն աւելի ծաւալ ստացան ամառուան շրջանին: Այդ բոլոր ցնցումներէն, աքսորներէն, գնդահարութիւններէն եւ հալածուած կողոպուտներէն յետոյ, ազատելի էր որ աշնան, փոքրիկ հանդարտութիւն մը պիտի յաջորդէր, դադար տալով խելայեղ շարժումներուն: Սակայն Կովկասէն հասած թղթակցութիւնները, ինչպէս նաեւ Էլիավայի յայտարարութիւնը կուգան ցոյց տալու որ ճնշումները կը շարունակուին եւ ըմբոստութիւնները կրկին ու կրկին կը բորբոքին:

Մէկ կողմ թողունք Կովկասեան միւս հանրապետութիւնները: Խօսինք մեր փոքրիկ ու հիւծած հայրենիքի մասին, որ ահա, ութը ամիսներէ ի վեր քայքայիչ ցնցումներ կ'ապրի եւ մէկ ծայրէն միւսը՝ ենթակայ է ճնշիչ զօրամասերու արշաւանքներուն, ֆիզիքական եւ տնտեսական անհաշիւ կորուստներով:

Այսօր, ուրեմն, երբ ձիւնը նստած է Հայաստանի մէջ, տասին հազար փախստականներ կը մնան լեռներուն վրայ, հինգ հազար մարդիկ վտանգուած են ու կը հետապնդուին, երեք հազարէ աւելի մարդիկ աքսորի մէջ անօթութենէն ու ցուրտէն կը մահանան, ու այս հաւեմատութեամբ՝ ընտանիքներ ոչնչէ դուրս հռչակուած կը մնան: Եթէ այս բոլորին վրայ աւելցնենք այն իրողութիւնը որ Հայաստանի Ձեկան նորանոր ապստամբութիւններ կը սարքէ, որպէս զի երեւան հանէ վտանգաւոր տարրերը, լեռներու փախստականներն աւելցնելու կամ վարձաններ կազմելու՝ հեռաւոր աքսորավայրերու համար, պատկերը լրիւ կ'ըլլայ, ու մենք կ'ըմբռնենք Էլիավայի յայտարարութիւնը թէ Հայաստանի դրութիւնը վտանգաւոր է:

Մենք չորս ամիսներէ ի վեր աղաղակեցինք Հայաստանի ապագան դրութեան մասին: Եթէ վտանգուած մը կայ, այդ թէ Էլիավայի իշխանութիւնն է, այլ հայ աշխատաւոր ժողովուրդը, որ կը հնձուի Ձեկայի մանգաղին տակ, կամ կը հալի Սիպերիոյ սառնամանիքներուն մէջ: Աքսորավայրէն թղթակից գրեթէ ամէն օր դիտել կուտար որ, եթէ բոլշեւիկները այսպէս շարունակեն, աքսորավայրերու մէջ աւելի շատ Հայեր պիտի հալածուին, քան ներկայ Հայաստանի մէջ:

Մեր այս ահազանգը ոչ մէկ նշանակութիւն ունեցաւ այսօրուան բռնակալներուն քով, որոնցմէ աւելին չէինք սպասեր: Բայց լուռ մնացին նաեւ արտասահմանի հակադաշնակցական բոլոր հոսանքները, կարծես թէ հայ ժողովուրդի ճգնաժամը Դաշնակցական ճգնաժամ մը ըլլար, կարծես հայ աշխատաւոր հոծ զանգուածները միայն Դաշնակցութեան սեփականութիւնն ըլլային:

Այո՛, Հայաստանը շարունակական ապստամբութիւններով տկար ծով դարձաւ, տնտեսութիւնը քայքայուեցաւ, սովը, ցուրտ ձմեռին հետ՝ չոքած է հայ ժողովուրդի դրան: Սակայն արտասահմանի մեր հակառակորդները տեղական բամբասանքներով զբաղեցան, հայկական դրօշի խնդիրը կենաց ու մահու նկատի դարձուցին, հին դարմաններ երանի տուին, կեղծաւորութեամբ սիրտ ծեծեցին, հայ ժողովուրդի անցեալ կորուստները ողբալով: Չուզեցին պահ մը անդրադառնալ մեր հայրենիքի եւ ժողովուրդին, որ այս օրերուն իրական կործանման մը մատնուած են:

Չ. Յ. Դաշնակցութիւնը այս ապստամբութիւններուն եւ անոնց կռիւներուն մէջ մասնակցութիւն չունի: Այդ իրողութիւնը շատ լաւ գիտեն իրենք, բոլշեւիկները: Ուրիշ հոսանքներ գոյութիւն չունին Հայաստանի մէջ, որպէսզի ժողովրդական շարժումները ծրագրած ըլլային եւ ղեկավարէին անոնց բոլոր կռիւները որ տեղի կ'ունենան երկրին ներսը: Ուրեմն, կը մնան հայ բոլշեւիկները եւ հայ ժողովուրդը ղէմ դիմաց: Ու ժողովուրդն է որ կ'արիւնոտի եւ երկիրն է որ կը քայքայուի:

Այս իրողութիւնը կը ստիպէ արտասահմանի հայութիւնը, Դաշնակցական եւ հակադաշնակցական բոլոր հոսանքները, հայ մտաւորականութիւնը, երիտասարդութիւնը, գրագէտները եւ առհասարակ ազգային բոլոր հաստատութիւնները իրենց կեցուածքը բարձրացնելու անօրինակ այս ադէտին հանդէպ եւ իրենց դիրքը ճշտելու:

Արտասահմանի հայութիւնը մէկ մարդու պէս պիտի պահանջէ բոլշեւիկ հայ ղեկավարներէն, որ Հայաստանի ժողովուրդին վերադարձնեն իր խաղաղութիւնը, որ աքսորավայրերու մէջ տառապող հայութեան թող տան վերադառնալ Հայաստան, վերջապէս, հազարաւոր գիւղացիներն ու մտաւորականները ազատ արձակուին բանտերէն:

Հայ ժողովուրդի խաղաղութիւնը կ'ուզենք: Այս մասին կը յանգնանք է, վատութիւն է:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ՏԷՐ-ՁՕՐ

«Յուսաբեր» իր հոկտեմբեր 4ի խմբագրականով կը գրէ.

Մրրկահալած ցեղը տարագրութեան ճամբաներէն եկաւ եւ վերջին կարաւաններով իր շունչը հոս փչեց:

Կա՛յ արդեօք բառ մը, վայր մը, որ աւելի փոթորկէ հայ մարդու ոգին, քան մեր ցեղային նահատակութեան այս վերջին հրամաքուր կայանը:

Պատմականօրէն տակաւին շատ է մօտ ապրիլ 24ը, եւ այդ պատճառով ոգեբանօրէն տակաւին շատ հեռու է մեզմէ Տէր Ձորը, Ապրիլ 24ի մայրամուտով արեւածագը պիտի սկսի խորախորհուրդ Տէր-Ձորի, մահասարսուռ անցքերէն շշմած ցեղը տասնամեակներ ու թերեւս դարեր վերջ վերակազդուրուած ու վերագտած ինքզինքը յստակօրէն պիտի տեսնէ աչքեղ կերպարանքը ցեղային այս հաւաքական կառափնատին, ու Տէր-Ձորը, մերկացած այն ամենէն, ինչ որ «նիւթեղէն» է, համակ ոգի, խորհուրդ ու երազ՝ պիտի դառնայ նուիրական ուխտավայրը մեր ժողովուրդին:

Ու այն կապը, որ կայ այսօր մեր եւ այս դաժան այլ սրբացած վայրի միջեւ, տասնամեակներու ու դարերու հետ, որքան եղերականը դէպի պատմութեան անհունը թեքի, այնքան աւելի պիտի ամրանայ ու խորանայ մեր մէջ.

Անհատներու խորթ է յաւերժականութեան զգացումը. կուսակցութիւնները յիշողութիւն չունին. խմբակցութիւնները — նիւթին թէ հոգիին կապուած — չեն տեսներ անհունը, հեռաւոր ապագայ ժամանակներու բարդ ծալքերուն տակ թաքնուած ժուռշապատ հորիզոնները:

Եթէ ճակատագրուած է՝ որ պատմութեան գեղեցկագոյն ստեղծագործութիւններէն հայ ցեղը պիտի ապրի յաւերժութեան համար, ապա պիտի ապրինաեւ Տէր Ձորը հայ ցեղին համար, որովհետեւ հոս, պայծառօրէն ամէնէն աւելի այս կիզիչ ու ժահահոտ աւազուտքներուն վրայ, ցեղը մէկ միլիոն նահատակներու վերջին բեկորներու ձեռքով անմար կանթեղը վառեց իր լուսեղէն, իր շքեղ, իր յաւերժակեաց երազին:

Ներկայէն մենք շատ հեռացանք սակայն:

Այսօր իսկ գոնէ քար մը, կոթող մը, յուշարձան մը պիտի դնենք հոն, ուր ցեղային նահատակութեան վերջին ձայնը մարեցաւ:

Շշմած էինք ազգովին ու ազգովին վիրաւոր եւ հարուածուած, ուստի եւ չանդրադարձանք այս նուիրական պարտքին, վերջին աւելի քան տասը տարիներու շրջանին:

Ֆիչ անդին կը հրատարակենք նախանկարը այն գեղեցիկ ու խորհրդաւոր յուշարձանին, որ Տէր Ձորի համար գծած է ճարտարապետ Ալթունեան:

Թող այս գործին, բովանդակ գադթաշխարհը, յանձին իր Ազգ. Իշխանութիւններուն, կուսակցութեանց, միութիւններուն, հանրային եւ ազգային հաստատութեանց, Հայրենակցականներուն եւայլն, իր մասնակցութիւնը բերէ:

Ինչպէս ազգը հաւաքաբա՛ր անցիտուեցաւ այս տարագրավայրի աւազուտքներուն վրայ, թող հաւաքաբա՛ր ալ այս արիւնոտ «աքթ»ը յաւերժացնէ՝ ցեղային յարգանքի գէթ համեստ ընծայիւղ մը վերապրած բեկորներէն գալիք սերունդներուն փոխանցելու համար:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ալազակային յարձակում Սուրիահէն

ՀԱՅ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ, ՈՒՐԻՇ ՀԱՅԵՐ ԱԼ ՓԱԽԱԾ...

Թրքական *Ագշամ* Թերթը հետեւեալ Թղթակցութիւնը կը հրատարակէ Ուրֆայէն.—

Սեպտ. 27ի առտուն, Ինըզա աշիրէթին պետը Միւհզիւմ, 250է աւելի ձիաւորներով եւ երեք ինքնաշարժներով Սուրիայէն մեր սահմանը անցաւ, պարզապէս աւարառութեան նպատակով: Ալազակները քշելով կը տանին շատ մը ձի, ուղտ, ոչխար եւ ուրիշ անասուններ, որոնք կը պատկանին Հարանի շրջակաները բնակող Ճիւմէյլէ եւ Սիալէ աշիրէթներուն:

Անմիջապէս շրջակայ գիւղացիները հաւաքուելով հետապնդումի կ'ելլեն: Ուրֆայէն ալ ոստիկան զինուորներ եւ քաղաքապահներ քաւիտոով մը Հարան կը մեկնին: Ճիւմէյլէ եւ Սիալէ աշիրէթներուն մարդիկը սահմանին վրայ կը հասնին աւազակներուն եւ կռիւի կը բռնուին անոնց հետ: Առաջին աշիրէթը մէկ մեռեալ եւ երեք վիրաւոր կուտայ, իսկ աւազակները վեց սպանեալ եւ շատ մը վիրաւոր:

Մեր ուժերը ամբողջովին հետ կ'առնեն ոչխարները, բայց ուղտերուն մէկ մասը չեն կրնար առնել, որովհետեւ սահմանէն անդին ղրկուած էին անոնք: Ասոր փոխարէն, սպաննուած եւ վիրաւոր աւազակներուն զէնքերը եւ ձիերը կ'առնեն: Միւս կողմէ կը գրաւեն աւազակապետին ինքնաշարժը, իր հայ շարժավարին հետ:

Ինքնաշարժը եւ հայը Ուրֆա բերուած են: Կ'ըսուի թէ ընդհարումի ընթացքին ձախ աչքէն եւ ալ ձեռքէն վիրաւորուած է նաեւ աշիրէթապետ Միւհզիւմ, եւ դարմանուելու համար Հալէպ գացած:

Հասկցուած է թէ յարձակողներուն մէջ կը գտնուէին նաեւ Գարաքէլիլի աշիրէթին պետ Ապտիւլ Գատիր եւ արբանեակները, որոնք ասկէ առաջ հետապնդուեցան կառավարութեան կողմէ, բայց յաջողեցան Սուրիա փախչիլ:

*** *Սեպտեմբեր 20ին, Սուրիայէն եկած աւազակներ Ուրֆայի մօտերը կը բռնեն ոստիկան զինուոր Իսատը եւ պահապան մը: Այս վերջինին միայն զէնքերը կ'առնեն, իսկ ոստիկան զինուորը կը սպաննեն:*

Մեր ուժերը անմիջապէս հետապնդումի ելան եւ աւազակներէն չորսը ձերբակալեցին երկաթուղիին վրայ: Միւսները «որոնց համար Հայեր են» կ'ըսուի, փոքրիկ ընդհարում մը ունենալէ յետոյ յաջողեցան Սուրիա փախչիլ:

Պերլինի խռովութիւններէն վերջ

Պերլինի խռովութիւնները, խորհրդարանի բացման առթիւ, շարունակուեցան առջի օր, մինչեւ կէս գիշեր եւ ոստիկանութիւնը բաւական դժուարութիւն կրեց զսպելու համար խռովութիւնները: Ձերբակալուեցան 100 անձեր, որոնցմէ 19 անձեր արդէն դատարանի յանձնուած են: Ձերբակալուածներէն 49 հոգի խոցոտուած են թէ կը պատկանին Հիդլերեան կուսակցութեան, միւսները յայտնած են թէ համակիրներ են. երկու հոգի ալ համայնավար կայ ձերբակալուած ցուցարարներուն մէջ: Ցաղորդ օրն ամբողջ, ոստիկանական կարեւոր ուժեր շրջագայեցան փողոցները. որեւէ միջադէպ չպատահեցաւ:

Փրուսիոյ Տիեդի վերաժուտին առթիւ եւս, ծանր՝ միջադէպեր պատահեցան, շնորհիւ ծայրայեղ տարրերու, որոնք տեղ գրաւած էին հանրութեան յատկացուած աթոռներուն վրայ:

Օրակարգի վրայ էր համայնավարներու անվստահութեան բանաձեւը ընդդէմ Պրաունի կառավարութեան: Ընկերվարական եւ ռամկավար երեսփոխաններէն վերջ, երբ կը խօսէր Հինդլերեան մը որ բուռն ընդմիջումներու տեղի տուաւ, յանկարծ խումբ մը երիտասարդներ սկսան սրահին մէջ գոռալ Հինդլերեան քայլերգը, անարգելով կառավարութիւնն ու չափաւոր երեսփոխանները: Մեծ իրարանցում մը տեղի ունեցաւ: Խռովարարները յանձնուեցան ոստիկանութեան:

Մեծաքաղաքներուն գործազրկութիւնը

Պերլինի մետաղագործական աշխատաւորներու ընդհ. գործադուլը կը սկսի այսօր: 275 գործարաններ, որոնք կ'աշխատցընեն 110-120,000 բանուորներ, պիտի պարպուին այս կերպով:

Շատ գործարաններու բանուորներուն 100ին 90ը արտայայտուած են ի նպաստ ընդհ. գործադուլին:

Պրազիլիոյ յեղափոխութիւնը

Սաօ Փաուլոյէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, յեղափոխականներու պետը Միկել Քոսթա ապաննուած է:

Կացութիւնը ի նպաստ կառավարական ուժերուն է: Զօրախումբերը կը գտնուին Մինաս-Սէրայէզի նահանգին մէջ, իսկ Սաօ-Փաուլօ եւ Ռիօ տի Ճանէյրօ հանդարտած են:

Փարիզի Պրազիլեան դեսպանատունը զեկոյցով մը կը հաղորդէ կարգ մը կառավարական յաջողութիւններ: Ըմբոստները պարպած են Պելլօ Հորիզոնդէն եւ շրջակայքը եւ համախմբուած են Փարակուայի սահմաններուն վրայ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԶԱՆԳՈՒԱԾԱՅԻՆ ՓԱԽՈՒՍՏ

«Յուսաբեր»ի Թղթակիցը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.—

Թաւրիզ, 10 Սեպտ.

Երեւանի, Ղամարլուի եւ Պէօյիւք Վետիի շրջանէն տասն օր առաջ փախան 36 Հայեր, որոնք Ազաքսի վրայով անցան Պարսկաստան, ցեղական իշխանութիւնը զանոնք ձարց ու փորձի ենթարկելէ յետոյ ազատ արձակեց:

Փախստականներուն մէջ կայ քահանայ մը, Ուրեմիա, կացութիւնն այնպէս է, որ անհատական փախուստները վերածուած են զանգուածային փախուստներու:

Կոտայքի շրջանէն ձերբակալած ու գնդակահարած են քահանայ Տէր Մովսէս: Թազա գիւղի Տէր Ջաքար քահանայի տղան փախստական է, անունը Յուրէն, Որդին պատժելու համար ձերբակալած եւ բանտը դրած են անոր հայրը:

ՕՏԵՍԱՅԻ ՄԷՋ

Օտեսայէն Թաւրիզ եկած Ռուսերը կը պատմեն, որ այնտեղ մեծ գործադուլ է եղած, մասնակցութեամբ 700 բանուորներու, որոնց մէջ 200 հայ այնվավար բանուորներ: Այդ հայ այնվավարները ցանկացած են շարունակել գործը, բայց ծեծուած են իրենց ընկերներուն կողմէ. Բանթուղները փակած են գործարանի դուռները:

Օտեսայի մէջ ռուս կիներ խումբ-խումբ կը մտնեն բանուորական հայ գործակցական խանութները. ապրանք կը պահանջեն, բայց չեն տար, որովհետեւ չկայ, այնուհետեւ կատղած՝ կիներ դուրս կը վռնտեն ծառայող պաշտօնեաները եւ կը կնքեն հայ գործակցական խանութները: Ոստիկանական ազդու միջոցներով կարելի կը դառնայ կարգը վերականգնել:

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Շահը պարսիկ պետական մարդոց փափաք յայտնած է ընդդիմադիր կուսակցութիւն մը տեսնել խորհրդարանին մէջ, ընդդիմութիւնը անհրաժեշտ ըլլալով խորհրդարանական վարչութեան մէջ: Բացորոշ է թէ Շահը նոյն քաղաքականութեան կը հետեւի ինչ որ Մուսթ. Քէմալ: Ցետոյ, հաւաքոյթ մը տեղի ունեցաւ, որուն մասնակցեցան կառավարութեան հետ տարակարծիք քաղաքական մարդիկ: կը կարծուի թէ ընդդիմադիր կուսակցութեան մը կազմութիւնը մօտալուտ է:

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Լիբազվայի բնակիչներէն ցակոբ Հիւրմիւզեան Այ-Եորկիի վառօդի մթերանոցի գինուորներուն համայնավարական թուղթիկներ բաժնած պահուն, կը ձերբակալուի տեղւոյն գինուորներուն կողմէ, եւ կը յանձնուի ոստիկանութեան: Ցիշեալը հանուեցաւ փիրէյայի դատարանին առջեւ, ուր յայտարարեց թէ ինք դրամի փոխարէն այդ թուղթիկները ցրուած է, առանց պարունակութեան տեղեակ ըլլալու: Ամբաստանեալը մերժած է բոլշեւիկներու կողմէ ներկայացուած երեք փաստաբանները, եւ բաւականացած է իր փաստաբանով:

Դատարանը ցակոբ Հիւրմիւզեանը դատապարտած է երկու ամիս բանտարկութեան եւ մէկ ամիս աքսորի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՎ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Ամերիկահայ գրող Վիլյամ Սարոյանը, որ ծնվել է Ամերիկայում, բայց ունի հայրենասիրական ջերմ զգացումներ դեպի Հայաստանը, հետաքրքրվում է մեր հանրապետության հարցերով, ուզում է ավելի լավ ծանոթանալ նրա կյանքին, ժողովրդի ստեղծագործական աշխատանքին, նրա ձգտումներին։ Նա ուզում է ավելի լավ ծանոթանալ նաև հայ գրականության հետ։ Այդ նպատակով նա դիմել է Հայաստանի գրողների միությանը։ Ստորև տպագրում ենք Սարոյանի հարցերին միության նախագահ Ավետիք Իսահակյանի տված պատասխանները։

Հ. Ինչպե՞ս է ստեղծվել Հայաստանի գրողների միությունը։

Պ. Հայաստանի գրողների միությունը ստեղծվել է 1932 թվականին։ Նրա անդամների թիվը հասնում է 100-ի։ Միության մեջ ընդունվում են գրողներ, որոնք ունեն առնվազն երկու գրքի հեղինակություն։ Միության անդամ կարող է դառնալ նաև այն գրողը, որի գրքերը հրատարակվել են Հայաստանի պետական հրատարակչությունում։ Միության անդամները ստանում են անդամագրեր։ Միությունն ունի իր կանոնադրությունը։ Միության անդամները ստանում են նաև ամսական 300 ռուբլի թոշակ։ Միությունն ունի իր ընթերցասրահը, որտեղ կարելի է գտնել հայ և օտար գրականության լավագույն գործերը։ Միությունն ունի նաև իր ամսագիրը՝ «Գրական թերթ»։ Միությունն ունի նաև իր հրատարակչությունը։ Միությունը կազմակերպում է գրական երեկոներ, որոնց ժամանակ գրողները կարդում են իրենց նոր գործերը։ Միությունը կազմակերպում է նաև գրական ճամփորդություններ։ Միության անդամները ամեն տարի հանգստանում են Հայաստանի հանգստյան տներում։

Հ. Ինչպե՞ս է ստեղծվել Հայաստանի Հանրապետությունը։

Պ. Հայաստանի Հանրապետությունը ստեղծվել է 1918 թվականի մայիսի 28-ին։ Այդ օրը Հայաստանի ժողովուրդը ազատագրվեց թուրքական լծից։ Հայաստանի ժողովուրդը ստեղծեց իր ազգային պետությունը

ՊՈՊՈՂ ԵՒ ԱՍՊՈՂ

(ՀԱՅ-ՖԻՆԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻ)

— Մ՛, մեր, ախպէր, ան՝ որուն երկիւղ կրած ենք մենք, ան՝ որուն ձեռքէն կ՛ազատինք մեզի, ան՝ որ կ՛ապրի մեր սրտերուն մէջ, ան՝ որուն համար կ՛ապրինք մենք, ան՝ որ մեզ կը սիրէ աւելի քան մեր մայրերը, ան՝ որ մեզ կը պահպանէ ամէն վտանգէ, ան՝ որ մեզ կը կերակրէ, կը հագցնէ, կը տանի մեզ դպրոց, կը տանի մեզ հիւանդանոց, կը տանի մեզ ամէն տեղ, ան՝ որ մեզ կը սիրէ, կը սիրէ, կը սիրէ, ան՝ որ մեզ կը սիրէ, ան՝ որ մեզ կը սիրէ, ան՝ որ մեզ

Միւս կողմէ, սակայն, Նիւ-Եորքէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, ըմբոստ ուժերը կը քալեն Սաու-Փաուլոյի վրայ, եւ արդէն հինգ ժամ տեւող ճակատամարտ մը մղած են կառավարական ուժերուն դէմ, պարտութեան մատնելով զանոնք։

Կ'ըսուի թէ բազմաթիւ իտալացիներ միացած են ըմբոստներուն, կազմելով կարիպալտեան լեգէոն մը։

Ռուսական արտածումներուն դէմ

Պելճիքայի նախարարաց խորհուրդը զեկոյցով մը կը հաղորդէ թէ մտահոգուած է ռուսական «տըմփինկ»ի դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներով. Բոլշեւիկեան տնտեսական այս յարձակումը որ կը գործուի բուռն թափով եւ այն տեսակ պայմաններով, որոնց դէմ որ եւ է մրցում կարելի չէ, բացէ ի բաց կը ծառայէ աւելի սաստկացնելու տնտեսական տագնապը, ընկերային խռովութիւններ յարուցանելու յոյսով։ Այս պատճառով, Պելճիքայի կառավարութիւնը որոշած է մեծ կորովով գործել, հետեւելով ուրիշ երկիրներու օրինակին։

Բոլշեւիկներն եւ Ամերիկա

Բոլշեւիկներէ բաղկացած յանձնախումբ մը, Ամերիկայի Խորհրդ. առեւտրական պատուիրակութեան հովանաւորութեամբ, մտադրած էր ուսումնասիրական պտոյտ մը կատարել Միացեալ-Նահանգներու մէջ։ Յանձնախումբի անդամները, այս ժամուն, Նիւ Եորք հասան բայց, Ամերիկայի գաղթականներու պաշտօնատունը կասկածելով որ անոնք ո՛չ թէ ուսումնասիրական պտոյտի, այլ համայնավար բրոպականտի նպատակներով ճամբայ ելած են, արգիլեցին անոնց ցամաք ելլելը եւ յանձնախումբի բոլոր անդամները ղրկեցին Էլիզզ-Այլընտ, հսկողութեան։

Ռուս գործաւորներու ծուղրեան դէմ

Հոկտեմբեր 11ին, հրամանագիր մը կը ձգտի Ռուսիոյ մէջ հաստատել բոնի աշխատանք։ Անգործներու տրուելիք որ և է նպաստ ջնջուած է. որ եւ է գործաւոր չպիտի կրնայ մերժել իրեն տրուած որ եւ է աշխատանք, նոյն իսկ եթէ իր ընդունակութեան ու վարժութեան համապատասխան չըլլայ։ Կառավարութիւնը կը յայտնէ թէ այս միջոցին դիմած է հանրային մեծ աշխատանքներ ձեռնարկելու համար եւ այս կերպով կը յուսայ թէ աշխատաւոր ձեռքերու նեղութիւն չպիտի կրէ։

Սիպերիոյ մէջ, իւրաքանչիւր շրջանի պարտք դրուած է հարիւր աշխատաւոր հայթայթել հանքերու համար։

Համայնավար կուսակցութեան կեդր. կ.ի նախագահութիւնը քաջալերելու համար այն գործաւորները, որոնք կատարած են հնգամեայ ծրագրով իրենց յինկած բաժինը, որոշեց վարձատրել այն գործարանները ուր կ'աշխատին։

Այս որոշման վրայ, կարգ մը գործարաններ դրամական նուէրներ ստացան, իսկ ուրիշներ որոնք չեն լրացուցած իրենց բաժինը, արձանագրուեցան սեւ ցանկին մէջ։

Հնդիկ ազգայնականները կը վերակսին

Հնդիկ ազգայնական պետերէն Նէհրու որ վեց ամիս բանտարկութենէ վերջ ազատ արձակուեցաւ, ճառ մը խօսեցաւ Ալլահապատի մէջ եւ յայտնեց թէ ազգայնական պայքարին առաջին հանգրուանը վերջ գտած է։ Ասկից վերջ, կարգախօսը պիտի ըլլայ մերժում տուրքերու վճարման եւ խուսափում կառավարութեան հետ գործակցութենէ, «որպէսզի հիմը դրուի ազատ Հնդկաստանի»։

Ազգայնական կուսակցութիւնը, ապօրէն ընկերակցութեանց վերաբերեալ Հոկտ. 10ի օրէնքին հրատարակութենէն ի վեր, գործունէութեան նոր եռանդ մը ի յայտ կը բերէ, իսկ ազգայնական խորհուրդը հրապարակ հանեց հականգլիական քաղաքականութեան իր ծրագիրը որուն պիտի հետեւի։

Առջի օր, հնդիկ մը յարձակում գործեց անգլիական ոստիկանի մը վրայ Լահոռի մէջ։ Ատրճանակի քանի մը հարուածներ պարպեց անոր վրայ ու փախաւ։

Անգլիական ապրանքներու դէմ պոյքոթը մեծ ձեռներ հաստատած է։ Համաձայն պաշտօնական վիճակագրութեան մը, սեպտեմբերի մէջ անգլիական բամպակեղէնի արտածումը դէպի Հնդկաստան նուազած է հարիւրին 75 համեմատութեամբ, բաղդատմամբ անցեալ սեպտեմբերի արտածումներուն։ Մինակ բամպակեղէնի վրայ, մէկ ամսուան մէջ, Անգլիոյ ձեռքը կը հաշուուի 900,000 ոսկի։

Սպանիոյ խռովութիւնները

Մալակայի եւ Մուրչիայի մէջ կը շարունակուի ընդհ. գործադուլը։ Բանուորական սէնդիկաներու գրասենեակները փակուեցան կառավարութեան կողմէ։ Պարչելոնայի եւ Սէվիլի մէջ գործադուլը ժամանակի է։

Ուսուցչի մը ձերբակալման դէմ բողոքելու համար, բազմաթիւ ուսանողներ, Քորտովայի մէջ վերժեցին հետեւիլ դասընթացքներուն։

Իսկ Պարչելոնայի մէջ, համալսարանական ուսանողները քաղաքական մեծ ցոյց մը կատարեցին։ Համալսարանի մեծ բակին մէջ, կրակոտ ճառեր ըսելէ յետոյ, մոտ չէնքին մէջ, կոտրեցին կարասիները, պատռեցին նկարներն եւ յետոյ այրեցին զանոնք։ Ուսուցչապետը փորձեց զանոնք հանդարտեցնել։ Ոստիկանութիւնը շրթայ կազմեց շէնքին շուրջ, ձերբակալելու համար բոլոր կասկածելի տարրերը, որոնք կրնային խառնուած ըլլալ ուսանողներուն մէջ։

Համալսարանը փակելու արտօնութիւն ուզուեցաւ կառավարութենէն։

ԲՈԼՈՐԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷ ՄԸ

Մաքուր եւ անարատ սուրճ գործածողներուն ուշադրութեան կը յանձնենք, որ մինչեւ այսօր փարիզի ժողովուրդը Թարմ սուրճ չէր գործածեր, որովհետեւ չկար Թրքական սուրճի կատարելագործուած գործարան մը, օժտուած պէտք եղած գործիքներով։ *ՍՈՒԼԹԱՆ* գործարանը որ բացուած է 92 Rue d'Angoulème, գերմանական վերջին սիստէմ գործիքներով, նոյն րոպէին կը խարկէ եւ կ'աղայ, սուրճի սիրահարներուն ապացուցանելու համար այս ճշմարտութիւնը, մէկ այցելութիւնը բաւ է։

կը ծախուի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ։

ՔԱՖԷ ՍՈՒԼԹԱՆ. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Ս. ԹՈՐՈՍ (Բէժախցի)

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԿՐԾՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի ժամը 2.30ին Հայոց եկեղեցիի սրահը

15 Rue Bayard

ՊՈՐՏՕ.— Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, «Տաւրօս» ճաշարանին մէջ։ *կը խօսի՝ ընկ. Ռիչն*

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ ՀԱՄԱԶԱՍՊ, այսօր, Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին։ Ք. Զ. Ա. միացեալ խումբը 17 Հոկտ. Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին։

Ն. Գ. Բ. — ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՁԱԿ ԷՋԵՐ ԵՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

ՌՈՒԲԻՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

(Ա. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՏԱԿ ԴՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»ՈՒՆ)

Հեղինակին նկարով, գեղատիպ կողքով՝ Մ. Քէպապճեանէ, կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ։

Գինն է ֆրանսայի, ֆրանս. գաղութներու եւ պալքաններու համար 20 ֆր. միւս երկիրները 25 ֆր. կամ 1 տոլար։

Ստանալու համար դիմել «ցառաջ»ի վարչութեան՝ Լ. Գեւոնեանի 235 Fbg. St, Martin, Paris 10e.

Տպագրութեան յանձնուած է Մելքոն Կիւրճեանի (Հրանդ) «Պանդուխտի նամակները»ը։

Պատրաստուեցէ՛ք երեկոյթ-պարահանդէսին

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

1 Նոյեմբեր Շաբաթ գիշեր, Ingénieurs Civilsի սրահը։

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն

կը խնդրուի նկատի առնել այս թուականը

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Փարիզի Վ.սպուրականի Հայր. Միութեան կողմէ

18 Հոկտեմբեր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին

Պուա-Քոլոնպի Թաղապետական սրահներուն մէջ

Rue des Halles, Bois - Colombes

Կը Նախագահէ՝ Պ. ՍԱՀԱԿ Տ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

կը խօսի՝ Պ. ԲԵՆՕ ՆԱԼՋԱՃԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին.— Օր. Թ. եազըճեան, Ա. Շահպազ (պաշնակ), Օր. Հ. Գազազեան (կովկասեան պար) Տիկ. Տէրուա՛, Ա. Սարաֆեան, Պ. Պ. Զ. Ղարիպեան (արտասանութիւն), Մ. Աւետիսեան (մեներգ), Ա. Պետրոսեան (արտասանութիւն), Թառիստ Աբգար եւ ուրիշներ։

կը ներկայացուի՝ քրքջալիր տեսարան մը Պարոնեանէ

և ՊԱՇՏՕՆՍ ԽՌՄԲԱԼ է (զաւեշտ)

Ընտիր ճաշ, կովկասեան պարեր, ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով

Մուտք 5 եւ 7.50 ֆրանք

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ, կարեւոր օրակարգ։ կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

Հ. Ց. Դ.

Կ. Կ.ը ժողովի կը հրաւիրէ *Արդուհեան եւ Զաւարեան* ենթակոմիտէներու բոլոր ընկերներն ու ընկերուհիները, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին։ 39 Rue Jules Gévelot, Issy-les-Moulineaux, կարեւոր օրակարգ։

Անիէն-Պուա-Քոլոնպի փոքրորիկ խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 178 Ave. d'Argenteuil սրճարանը, կարեւոր օրակարգ. բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Պանեղօ Քաշանի Ազբիւ խումբի ընկերաժամակրական ժողովը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.15ին ընկ. Սիդրակ Գարակէօզեանի բնակարանը 19 Rue Ampère, Cachan· կը խօսի՝ ընկ. Ռէն։ կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

Գ Ա Ի Ա Ռ

Պէլվիլի Ռոստոմ խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ ժամը 8.30ին, Ռոստոմի Գրադարանը։ Օրակարգ՝ զեկոյց եւ ընտրութիւն։

Լիոնի Պատ. միութեան ընդհ. ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին Գրադարանի սրահը։ Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։ Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՄԱՐՍԷյԼի Քրիստափոր Ենթակոմիտէի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները եւ ընկերուհիները վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։ բացականները պատասխանատուութիւնը պիտի ենթարկուի։

ՎԱՂԱՆՍԻ Բաբկէն Սիւնի ենթակոմիտէի դասախօսութիւնը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։ Կը խօսի ընկեր Գեղամ Մարոյեան։ Նիւթ՝ «Բոլշեւիկները և Դաշնակցութիւնը»։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները։

ՀԻՒԱՆԴՆԵ՛Ր

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժանագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Մէն Տրնի, Ռէօ. միւր։ Վէներական ախտեր, Ջերմաժիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրժանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ կիր. 9-12։

ՄԱՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ամուսնոյ եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէնէր. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատորատ։ Ճշդամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12,

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

Բժշկ. եւ վիրաբուժական դարմանատուն
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ Ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10-12։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

«ՇԱՆԹ» ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԵՆՔ ԵՒ ԱՂՈՒԵՍ

ՏԱՐԵԳՐՔԻ Ա. ՏԱՐԻՆ 1931

Մանդաղիր, պատկերազարդ եւ ճոխ բովանդակութեամբ

Վարչութիւն՝ Վ. Ռ. ԹԱԳԻՈՐԵԱՆ

Խմբագրութիւն՝ Մ. եւ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Տարեգրքին իրենց մասնակցութիւնը բերած են ժամանակ. ծանօթ գրագէտներ։

Գինը՝ Ֆրանսա, Սուրիա, Պալքաններ եւ Թուրքիա 40 Ֆր. Ամերիկա, Անգլիա, Եգիպտոս եւ Պարսկաստան 2 տոլար։

Ապագրանքները բացարձակապէս կանխիկ։

Դիմել ընդհանուր հասցէին, «Chanth», Arts et Lettres, 94 Lafayette, Paris (10e). կամ L. Kévonian, 235 Fbg. St. Martin Paris (10e).

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ մնուկ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չհաւքուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է խուսաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան ճաշեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ

ՀԱՅՔ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ ցնօրէն՝ **Տ Օ Քթ. Գ Ր Գ Ո Յ Ե Ա Ն**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96.61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը քննուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ։ Ակնթ մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert

Ինամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարսնիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւալնի համար տրամադրելի սրահ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 31-43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ



ՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ։ Ցատուկ յարկաբաժին Վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց։

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ Մորթի, Ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

ՕՂԻՒ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

ՄԻԱԿ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ԳԱՌԼՕ ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

34 RUE ST. LAZARE, PARIS (9e)

Մէթրօ՝ Peletier եւ N. D. des Lorettes

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԵՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE *Մէթրօ՝ Պէլվիլ*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԹԱՐՄ ԼԱԽ ԱԺԱՆ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
17
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
17 OCTOBRE 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1393

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ" ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴՆԵՐԸ

Վերջին տասնամեակին, Հ. Յ. Դաշնակցութեան դէմ ճակատ շարդարող «գաղափարական» ու անգաղափարական հոսանքներու եւ անհատներու հաւաքականութիւնը ներքին գարշելի եւ անբարոյական պատկեր մը ունի, որ սակայն իր նոզկալի դէմքը միշտ ծածկած է «գաղափարական» հակառակորդի դիմակին տակ։

Օրինակը որ պիտի տանք, փաստացի ու վաւերական, բացառութիւն մը չէ, այլ ընդհանուր յայտարարի կը բերէ բոլոր անոնք, որոնք Հայաստանի «բարեկամութեան» անուան տակ ցաւին արշաւանք մը ձեռնարկեցին Դաշնակցութեան դէմ։

Զեկիստ Աղաբէկեան, որ իր ժերկացումները կը տպէ Փարիզի «Բաւլէտնի Նօվըստ»ի մէջ, սեզի կը հայթայթէ անբարոյականութեան նշանակալից այդ փաստը։

«Բաւլէտնի Նօվըստ»ի հոկտեմբեր 15ի թիւին մէջ Աղաբէկեան կ'ըսէ թէ Զեկան չբաւականացաւ ձնոք անցնելով Դաշնակցութեան նամակները, որոնք կը ղրկուէին երկիր, եւ նկատի ունենալով որ Դաշնակցութիւնը շատ վճռական կազմակերպութիւն մըն է, ու կարող է պէտք եղած պարագային անհատական տէռօրներով չլատել բոլշեւիկեան ժեքեան, անհրաժեշտ նկատեց աւելի լայն միջոցներու դիմել, արտասահմանի մէջ պառակտելու դաշնակցական կուսակցութիւնը եւ բաժնել այդ կուսակցութեան ներքին խաւերը ղեկավար շերտէն։ Այդ նպատակով, կը շարունակէ Աղաբէկեան իր խօսքը. կրցած են ձնոք բերել Բժ. Արշակ Ղազարեանը, որ, ըստ Աղաբէկեանի, Դաշնակցութեան կ. կոմիտէի (բիւրոյի խնաստով) ազդեցիկ անդամներէն մէկը եղած է։ (Բժ. Ա. Ղազարեանը ազդեցութենէ զուրկ է,«ողբալի մարդ» տիտղոսով ծանօթ էր Դաշնակցութեան շրջանակներուն եւ երբէք կուսակցութեան կեդրոնական մարմնի անդամ եղած չէ)։ Զեկան իր այս գործակալը գտնելէն յետոյ, անոր կը նպաստէ «Գաղափար» թերթը հրատարակելու թէնիանի մէջ։ Թերթը մեծ մասով ձրի կը տարածուի եւ ամէն ամիս բաց կ'ունենայ 300 տոլար, որ կը վճարուի Զեկայի կողմէ։ Բժ. Արշակ Ղազարեան «Գաղափար»ի անբարոյական խմբագիրը («Պայքար»ի եւ «Արեւ»ի ջատագոված ագնիւ հայրենասէրը) Զեկայի կողմէ կը ստանայ 100 տոլար ամէն ամիս եւ հիանդանոցի բժիշկ կը նշանակուի։ Անոր աղջիկը կը տեղաւորուի Խորհրդ.Միութեան տնտեսական բաժնի մը մէջ որոշ համականով։ Ու այս «հալալ» վարձատրութեանց փոխարէն, Արշակ Ղազարեանը կը սկսի իր աշխատանքը, պայքարը տանելով միշտ այն ուղղութեամբ թէ խորհրդ.Հայաստանին պէտք է վերջնել, թէ վերաշինութեան նպատակին շուրջ պէտք է հաւաքուին բոլոր Հայերը, թէ վերջապէս, Դաշնակցութեան ղեկավարներն են, որ վնասակար ու վտանգաւոր են այս «ազգային» ճամբուն վրայ։

Դուք շարունակեցէք «ազգասիրական» եւ «գաղափարական» կարգախօսներու շարանը, որքան կ'ուզէք, որովհետեւ անոնց շարանին կը հանդիպիք հակադաշնակցական բազմաթիւ թերթերուն մէջ, վարձկան ու անվարձ։

*Երբ Արշակ Ղազարեանը եւ իր նմանները՝ անձնական գէշ հաշիւներով կը հեռանային Դաշնակցութենէն, Դաշնակցութիւնը հրապարակով պախարակութեան սիւնին գամեց իր անդիմադիմ ու անբարոյական լքուածները։ Սակայն մեր հակառակորդները, սեւ սիրտ ու միշտ սեւ տեսնող, «գաղափարական» մարդոց շարքը դասեցին այս ինկածները, (որոնք հանրային կարծիքի առջեւ պիտի արհամարհուէին), ու իրենց հաշիւ

ՍՊԻՏԱԿԻ ՁԱՅՆԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅ ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ա.

Ամէն անգամ որ Հայաստանի գրողի միութեան մասին խօսք մը կ՚ըլլայ, ինքնաբերաբար կը յիշեմ Ռուսաստանի գրողներու միութեան առաջին ժողովը, որ տեղի ունեցաւ 1934 թուականին։ Ես այդ ժողովին ներկայ գտնուող հազիւ քանի մը հայ գրողներէն էի։ Ռուսաստանի գրողներու միութեան առաջին ժողովը կը նշանակէր ռուս գրականութեան մեծ ուժերուն միացումը, որոնք մինչեւ այդ օր ցրուած էին տարբեր խմբակներու մէջ։ Ռուսաստանի գրողներու միութեան առաջին ժողովը կը նշանակէր ռուս գրականութեան մեծ ուժերուն միացումը, որոնք մինչեւ այդ օր ցրուած էին տարբեր խմբակներու մէջ։ Ռուսաստանի գրողներու միութեան առաջին ժողովը կը նշանակէր ռուս գրականութեան մեծ ուժերուն միացումը, որոնք մինչեւ այդ օր ցրուած էին տարբեր խմբակներու մէջ։

Ես այդ ժողովին ներկայ գտնուող հազիւ քանի մը հայ գրողներէն էի

ՊՈՊՈՂ ԵՒ ԱՍՊԱՆ

(ՀԱՅՈՑ-ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԿԵՆՑԱՂԱԳԻՐ)

Եր եղեւ գիշեր, զուարճ ու տաք- տիւ ըմպելով, դիւրելի ու ախորժ- ելի խօսակցութեամբ, անոնց որ ինձ ոգեւորեցին, անոնց որ ինձ ուրախացուցին ու զուարճացուցին:

«Հայրս գեղի օրօր կեանքի մէջ, ձիւն ու մինչ, ձիւնէ գեղի ճերմակ տուները, անոնց ներքեւ ամբողջ մի աշխարհ, որ կը ծաղկի ամառը, ու որ կը մեռնի ձմրան:

Կարդալ եմ եղեր հայրս, որ ինձ կը գրէր Ամերիկա, ուր ինք ստիպուած էր գաղթել, ինչպէս հազարաւորներ ուրիշներ, ինչո՞ւ համար, անոր կարիքը չունիմ ես ալ գիտնալու, ինչպէս որ ես ալ ստիպուած եղայ գաղթելու, ինչո՞ւ համար, անոր կարիքը չունի ան ալ գիտնալու:

— Ինչո՞ւ համար, կ՚ըսէ ինքն իրեն, ինչո՞ւ համար ես ալ ստիպուած եղայ գաղթելու, ինչո՞ւ համար ես ալ ստիպուած եղայ ապրելու ամերիկեան այս հսկայական ու ահռելի քաղաքին մէջ, ուր ամէն ինչ կը շարժի, ամէն ինչ կը գործէ, ամէն ինչ կը մրմնջայ, ամէն ինչ կը գոռայ, ամէն ինչ կը մռնչայ, ամէն ինչ կը սպառնայ, ամէն ինչ կը մեռցնէ, ամէն ինչ կը սպանանէ:

Ինչո՞ւ համար ես ալ ստիպուած եղայ ապրելու այս

Պոմպէյի մէջ կատարուած խուզարկութիւններու ընթացքին, ոստիկանութիւնը ձերբակալեց 195 անձեր, ազգայնականներու խորհուրդին կեդրոնատեղիին մէջ։

Զինուորներն ու ոստիկանութիւնը որ կը գրաւեն ռազմագիտական կէտերը, պատրաստ կը սպասեն որեւէ պատահականութեան հանդէպ։

Խուզարկութեան ընթացքին ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ կրակել ամբոխին վրայ, զայն ցրուելու համար։ Ազգայնականներու ինքնաշարժները գրաւուեցան, անոնց պաշտօնատեղիները փակուեցան, ինչպէս նաեւ կամաւորներու կայանները։

Պոմպէյի կառավարական պաշտօնաթերթը կը յայտնէ թէ 38 կազմակերպութիւններ, որոնց մէջ պատերազմական խորհուրդը, պոյքոթի յատուկ մարմինները եւլն. ապօրէն յայտարարուած են։

Պրազիլիոյ յեղափոխութիւնը

Ուշադինկթընէն կը հեռագրեն թէ Միացեալ-Նահանգները որոշած են ամէն կերպով օժանդակել Պրազիլիոյ կառավարութեան։ Ամերիկեան գործարաններուն թոյլ պիտի տրուի որ ռազմանիւթ հայթայթեն կառավարական ուժերուն, բայց ոչ ապստամբներուն։

Պրազիլիոյ կառավարութիւնը ներկայիս բանակցութեան մէջ է Ամերիկայի հետ, մեծ քանակութեամբ ռազմանիւթի եւ զէնքի գնման համար։

Փարիզի Պրազիլեան դեսպանատան վերջին զեկոյցին համաձայն, կառավարական ուժերու գործողութիւնները տեղի կ'ունենան կանոնաւոր կերպով եւ յաջողութեամբ։ Ընդհանուր յառաջխաղացում կ'արձանագրուի Մինաս Սէրայէզի ճակատին վրայ։

Սան-Փաուլոյէն յառաջացող զօրքերը կը քալեն դէպի Փրէս-Քօրաքրէս։ Ռիոյի կառավարական ուժերը պարտութեան մատնած են ըմբոստները, որոնք կը փորձէին քաղաքի մը վրայ յարձակում գործել։

Միւս կողմէ սակայն, ըմբոստներն եւս յաղթանակի լուրեր կուտան։ Ռիո-Կրանտէ-տօ-Սուլէն, ուր կը գտնուի ըմբոստներու ընդհ. բանակատեղին, կը հաղորդեն թէ յեղափոխական ուժերը ծանր պարտութեան մը մատնեցին կառավարական զօրախումբերը, Փարանայի եւ Սաօ-Փաուլոյի սահմանին վրայ մղուած ճակատամարտի մը մէջ։

Կարմիրները կ'աւերեն Չինաստանը

Մինչդեռ Չինաստանի հակամարտ ուժերը փոխադարձ համաձայնութեամբ կը փորձեն վերջ տալ քաղաքացիական կռիւին եւ զործածուած աւերները դարմանել, համայնավար խումբերը կը շարունակեն ահու սարսափի մատնել Քեանկսի նահանգը։ 60,000նոց համայնավար զօրասիւնը, որ միայն 5000 զէնք ունի կը գտնուի Քեանկսի մայրաքաղաքէն Հանչանկէն 50 քիլոմեթր հեռու։ Ժողովուրդը սարսափէն սկսած է փախիլ, հակառակ կառավարական ուժերու ամրացման եւ պաշտպանութեան աշխատանքներուն։ «Ցօրինակ այլոց» Քեանկչէնկի մէջ, կարմիրները գլխատեցին 50 քաղքենիներ եւ 200 առեւտրականներ ալ լեռը տարին իբրեւ պատանդ։

Ձերբակալուածներու բազմութիւնը պարտկելու չափ տեղ չկար այդ քաղքին բանտին մէջ։ Այդ պատճառով, անոնցմէ մաս մը տեղաւորեցին տան մը մէջ, որ չկրնալով տոկալ ծանրութեան, փլաւ։ 20ի չափ անձեր մեռան, եւ բազմաթիւ բանտարկեալներ ալ վիրաւորուեցան ճգմուելով։

Չամայնավար իշխանութիւնները թոյլ տուին որ զօրքը կողոպտէ քաղքին խանութներուն կէսը, իսկ մնացեալ վաճառատուններու ապրանքները գրաւուեցան եւ ծախուեցան շատ վար գիներով։ Մինչ չինացի կարմիրները կը շարունակեն աւերել իրենց երկիրը, կարմիր Ռուսները կը փորձեն ձեռք դնել չինական Թուրքիստանի ընդարձակ տարածութեան վրայ, որ արդէն իրականութեան մէջ, բաժնուած է Չինաստանի մնացեալ մասէն։

Ռուսական զօրագունդեր հասած են այդ երկիրը, եւ օգտուելով այդ պարագայէն որ Չինաստան մխրճուած ըլլալով քաղաքացիական կռուի մէջ, չի կրնար պաշտպանել իր հողերը, Մոսկուա կը փորձէ աստիճանաբար անջատել Թուրքիստանը։

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ – POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը քննուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։



ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9). մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-91

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառումի։

Ընարատ եւ թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԿՐՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի ժամը 2.30ին Հայոց եկեղեցիի սրահը

15 Rue Bayard

ՊՈՐՏՕ.— Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, «Տաւրոս» ճաշարանին մէջ։ *Կը խօսի՝ ընկ. Ռիչն*

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

Փարիզի Վասպուրականի Հայր. Միութեան կողմէ

18 Հոկտեմբեր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին

Պուա-Քոլոնպի Թաղապետական սրահներուն մէջ

Rue des Halles, Bois-Colombes

Կը նախագահէ՝ Պ. ՍԱՀԱԿ Տ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Կը խօսի՝ Պ. ԲԵՆՕ ՆԱԼՃԱՃԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին.— Օր. Թ. Եազըճեան, Ա. Շահպազ (դաշնակ), Օր. Հ. Գազազեան (կովկասեան պար) Տիկ. Տէրուան, Ա. Սարաֆեան, Պ. Պ. Ջ. Ղարիպեան (արտասանութիւն), Մ. Աւետիսեան (մեներգ), Ա. Պետրոսեան (արտասանութիւն), Թառիստ Աբգար եւ ուրիշներ։

Կը ներկայացուի՝ քրքջալիր տեսարան մը Պարոնեանէ

և ՊԱՇՏՕՆՍ ԽՌՄԲԱԼ Է (զաւեշտ)

Ընտիր ճաշ, կովկասեան պարեր, ձոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով

Մուտք 5 եւ 7.50 ֆրանք

THÉATRE ADYAR

Square Rapp — Avenue Rapp ի մէջ

Թատերական բացառիկ եւ շքեղ ներկայացում

18 հոկտ. 1930, շաբաթ գիշեր ժամը 8.45 ին

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ Ա. ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱՅՈՎ

ԿԸՌԼ ՍԿԱՈՒԹ ԿԱՄ ԲԱՐՁՐԱՑԻՐ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՐ

Բրքջալիր զաւեշտ 3 արար

Ե. ԹՕԼԱՅԵԱՆԻ, Ա. ՌԻՉԵԱՆԻ եւ ԴՐԻՄ-ՍԻՄՕՆԻ

Métro: ALMA-MARCEAU

Գիներ՝ 20 ֆր. Ա. Կարգ, 12.50 Բ. Կարգ եւ 7.50՝ վերնայարկ։

ՄԱՆՕՐ.— Տոմսերը կը ծախուին բոլոր ծանօթ վայրերը։ 4—4



Հ. Ց. Դ.

Կ. Կ.ը ժողովի կը հրաւիրէ *Արդութեան եւ Զաւարեան* ենթակոմիտէներու բոլոր ընկերներն ու ընկերուհիները, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին։ 39 Rue Jules Gévelot, Issy-les-Moulineaux, կարեւոր օրակարգ։

ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Հրազդան խումբի անդամները, այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։

ԱՆԻԷՌ-Պուա-Քոլոնպի փոքրիկ խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 178 Ave. d'Argenteuil սրճարանը, կարեւոր օրակարգ՝ բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՊԱՆԵԷՕ ՔԱՇԱՆի Ա.րծիւ խումբի ընկերաժամակրական ժողովը վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 8.15ին ընկ. Սեդրակ Գարակէօզեանի բնակարանը 19 Rue Ampère, Cachan։ կը խօսի՝ ընկ. Ռէյն։ կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

ՊԷԼՎԻԼԻ Ռոստոմ խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ ժամը 8.30ին, Ռոստոմի Գրադարանը։ Օրակարգ՝ գեկոյց եւ ընտրութիւն։

Գ Ա Խ Ա Ռ

ՄԱՐՍԷՅԼի ընկեր կարօ խումբի ժողովը այս կիրակի իրիկուն ժամը 5ին ընկ. Յովհաննէս Զարոյեանի բնակարանը։ կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՍԷՅԼի ֆրիստափոր ենթակոմիտէի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները եւ ընկերուհիները այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։ Բացակաները պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ, կարեւոր օրակարգ։ կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Չէնկիլերցիներու Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 29 Rue Etienne Dolet։

Ջ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր Ֆութպոլիստները կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Gare de l'Est ի դէմ Au Tramway de l'Est սրճարանի վերնայարկը։ Ամէն անոնք որ Ջ. Մ. Ը. Մ.ի գոյք (կօշիկ, գուլպայ, շապիկ, տափատ) ունին իրենց մօտ, պարտաւոր են միասին բերել։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ Հարամիկ զիւղէն հօրաքրոջս որդին Անդրանիկ Մկրտիչեան։ Իմացնել Ենովք Մալօեանի, Dovista, Serès, Grèce.

— Զարսանճաքցի Միսաք Աւետիսեան կը փնտռէ իր եղբայրը Սեդրաք Աւետիսեան որ 1926ին կը գտնուէր Մարսէյլ։ Իմացնել «Յառաջ»ի կամ ուղղակի իրեն՝ Missak Avedissian. Dovista, Serès, Grèce.

ՀԻԻԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Մէն Տընի, Ռէօմիւր, վէնէրական ախտեր, Ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Հոր տրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ կիր. 9 12։

Կ'ուզուին քոնֆէքսիոնի վարժ գործաւորուհիներ։ Տևական գործ։ Լաւ վճարուած։ Դիմել՝ Mr. Ezeguielian, *27 Rue Belleville, մէթրօ Պէլվիլ։*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապտաքուառ։ Ազեմաիտ եւ արագ խորհրդաքննութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12։

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՀԱՅՑԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՕՐ. ՖԻՐՈՒԶԻ ԶԱՒԱՓԵԱՆ

Դաշնակի եւ սոլվէժի դասեր Studio Musical, 5 Rue Michelet, Paris VIe. ընդունելութիւն ժամը 2—3։

ՄԻՄԻԹՆԵՐ

Անուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95.21

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

Ուշադրութիւն

ԱՒՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ մնալով առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պետք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան ճաշեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ

22 Rue de Sommerard, Paris Ve

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ։

Կոկիկ եւ մաքուր սրահ։ Խնամեալ սպասարկութիւն.

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՐԱՍԵՆՆԵՐ

CABINET DU RHONE

Lyon — 56, Rue Centrale, 56 — Lyon

R. C. Lyon A. 82,430 (près Place des Jacobins), Tél. Franklin 04-..

ՑԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ **Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՈՐԴԻ**

Կարող փաստաբաններու գործակցութեամբ կը ստանձնենք ամէն դատեր, բոլոր դատարաններու առջեւ։ Արագ եւ մտչէլի պայմաններով հայթայթուի Թրանսա մտնելու հրամանագրեր։ կը կատարուի քաղ. անուն թեանց, նաթիւրալիզասիոնի, ամուսնալուծման, բաժքօրի եւ բոլոր պատասխանատուներու մօտ՝ վիզէի, ինքնութեան թուղթերու կանոնաւորման ծողութիւններ։ Զանազան լեզուներով թարգմանութիւններ եւ խմբագրութիւններ։ Կանխիկ եւ մասնաւճարներով կը հայթայթուի հող, բնակարան ամէն գործի յարմար վճռատատուններ։ Նպաստաւոր պայմաններով ստանձնենք կեանքի, հրդեհի եւ արկածներու դէմ ապահովագրութիւն։ Դատական հետապնդումներու եւ ամէն կարգի պաշտ. գործողութեանց կը տրամադրուի նօթէր, ավուէ եւ փաստաբան, որոնց գործակցութեամբ նաեւ մէջոցներով կը կատարուին ստանձնուած բոլոր գործերը։ Արտասանէն եւ Թրանսայի ամէն կողմերէն նամակով կատարուած գիմումներ շուտափոյթ գոհացում կը տրուի։

Գրասենեակը բաց է՝ կիրակի եւ տօն օրերէն զատ ամէն օր՝ առաւօտեան ժամը 8,30էն 12, կէս օրէ վերջ՝ 2էն 7։ Խորհրդակցութիւնք միայն առաւօտները, կամ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ՄՕՏ ՕՐԷՆ · ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

“ԱՐԱՔՍ”

ՀԱՑ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Թրանսական, իտալական եւ արեւելեան ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններ անմրցելի գիներով։

Թարմ եւ անարատ արեւելեան սուրճ, բաստրմա, սուճուխ պամեա, քաշէր եւ ճերմակ պանիր, ձիթապտուղ, ձիթաիւղ պուլկուր եւայլն։

Յանձնարարութիւնք շուտով տուն կը դրկուին։

Բացման առթիւ նուէրներ ամէն գնորդի, սկսեալ 5 օր։

29 rue Bourdarie Lefure կամ 95 rue du Ménil, Անիէր

Թրամուէյ թիւ 40 եւ 45, օթօպիւս BD *(իջնել* Bougnons, *շոգեկառքի կայարան՝ Պուա Քոլոնպ։*

Վիճակահանութեան ուշադրութեան

Հայ նպարավաճառ ՄԱՆՈՒԻԼ ՍԱՆՃԵԱՆ, 6 Rue Jacquard, Vienne. պատիւ ունի ծանուցանելու հայրենակիցներու թէ իրենք հնարաւորութիւն պիտի ունենան իր նպարավաճառատան մէջ գտնել, համաձայն իրենց ճաշակին, արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակի նպարեղէններ ժողովրդական գիներով։

Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք։

Ամէն գնումի համար կը տրուի պարգեւատոմս։

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert

Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարսնիքի, ժողոյթներու, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ։

ՀԱՑԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱԹԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Գ. ՃԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պաւոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptables ի (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-..

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով։

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires, Bénéfices Commerciaux *և* Impôts sur le revenu *գործողութիւններ։*

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ

Կրնամ ձեզ զերծ պահել Chiffred'Affaires *ի եւ* Bénéfices Commerciaux *տուքքերէն երբէք արհեստաւոր էք, զոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, գիրքկոշկակար, ատաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր գործատանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ* apprenti *ունիք։*

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS

Téléphone : NORD 67-23

R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
18
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930

18 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1394

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱԻԱՏՔԸ ԽԱԽՏԱԾ Է

Բոլշեւիկեան տիրապետութիւնը սկսած է սարսիլ։ Բռնակալութեան ամուր շէնքը այլեւս այն ամուր հիմերը չունի, ինչ որ ունէր անցած տասնամեակին, զերազանցապէս կոթնելով բանուորական զանգուածներուն։ Բանուորութիւնը, հետզհետէ, իր ուսը ետ կը քաշէ այդ ծանր բեռին տակէն եւ այլեւս չուզեր յենարան դառնալ բոլշեւիկ նոր ունեւոր դասին։

Բոլշեւիկեան Ռուսաստանը (խօսքը մեր փոքրիկ հայրենիքի հովանաւոր պետութեան մասին է) այժմ երկուքի բաժնուած է, մոլեռանդ ղեկավարութիւնը եւ յուսախաբ բազմութիւնները։ Կրաւորական բազմութեան մասին չխօսինք։ Այդ զանգուածը միշտ ենթակայ եղաւ կոմունիստներու անխնայ հարուածներուն, ու անզօրութեան մատնուեցաւ։ Իսկ հիմա, երբ խօսք կ'ըլլայ յուսախաբ բազմութեան մասին, պէտք է գիտնալ որ այդ բազմութիւններն էին, որ խանդավառ յենարանը կը հանդիսանային բոլշեւիկեան տնտեսական եւ քաղաքական տիրապետութեան։

Ուրեմն, բոլշեւիկեան ճգնաժամը այո տարի աւելի վտանգաւոր հանգամանք մը կը ստանայ, շնորհիւ բանուորութեան եւ գիւղացիութեան համատարած դժգոհութեան։

«Թայմզ» շաբաթ մը առաջ հրատարակեց ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը, բանուորական խաւերու տրամադրութիւնները պատկերացնող, որոնք ցոյց կուտան թէ բոլշեւիկեան իշխանութեան հիմերն իսկ խախտած են։ Բանուորները կը ստանան 80—100 րուբլի, բայց այդ դրամով չեն կարող առնել սնունդ եւ հագուստ։ 8—12 ժամուան աշխատանքի փոխարէն բանուորութիւնը միայն իր թշուառութիւնը կը ծնանէ։ Բանուոր մը կ'ըսէ.— «Դրութիւնը սոսկալի է, անօթութիւնը մեզ կը խեղդէ։ Կոմունիստներու օգնութիւնը կը կայանայ այն խոստումին մէջ, որ անոնք կուտան մեզ, թէ երբ նգամեայ ծրագիրը գլուխ գայ, մենք պիտի դառնանք բարեկեցիկ։ Իմ կեանքս կը նմանի ծաղիկի մը, որ շուտով պիտի թոշնի։ Ես կ'ուզեմ հիմա ուտել եւ ապրիլ։ Իմ ինչո՞ւս պէտք է թէ ինչ պիտի պատահի տարի ետքը...»։ Ուրիշ բանուոր մը կ'աւելցնէ.— «Չնգամեայ ծրագիրը չպիտի յաջողի։ Կոմունիստները երկար չեն կարող ապրիլ, որովհետեւ մենք բանուորներս այլեւս չենք կարող երկար ժամանակ հաւատարիմ մնալ անոնց։ Դուք պիտի տեսնէք. թերեւս այս դրութիւնը հեղափոխութեամբ մը վերջանայ։»

Կոմունիստներու խոստումներէն եւ հնգամեայ ծրագրէն ուսաքրուած բազմութիւնները, հիմա ամէն անգամէ աւելի վճռած են մտածել ներքին յեղափոխութեան մը մասին։

Ստալինի քաղաքականութեան անանկութիւնը բնորոշելու համար, հետաքրքրական է բանուորութեան վերաբերմունքը դէպի Ռուսաստանի բացարձակ բռնակալը։ Երբ բանուորութեան հարցում ուղղուի Ստալինի մասին, անոնք կը պատասխանեն, — «Եթէ Լէնին ապրէր, ամէն բան լաւ պիտի ընթանար։ Ու կը պատմեն անեքդոտ մը Լէնինի եւ Ստալինի երազին տեսակցութենէն։ Ստալին երազի մէջ կը հանդիպի Լէնինին։ — «Բարե՛ւ, Ստալին, ի՞նչպէս է Ռուսաստանը»։ Ստալին կը պատասխանէ, — «Մենք զայն կը կառավարենք սքանչելի կերպով, մեր յաջողութիւնները հնգամեայ ծրագրով հիանալի են։ Լէնին կը հարցնէ, — «Բայց ի՞նչ պիտի ընէք, եթէ հընգամեայ ծրագիրը գլուխ գայ»։ Ստալին, — «Օ՛հ, այն ատեն մենք պիտի ունենանք նոր հնգամեայ ծրագիր մը»։ Վերջապէս, Լէնին կը հրէ Ստալինը, ըսելով, — «Այդ ձեւով, Ռուսիոյ բոլոր ժողովուրդները պիտի մեռնին եւ գան ինծի միանալու, եւ դուն միայնակ պիտի մնաս քու երկրորդ հնգամեայ ծրագրով...»։

Ու այս յուսաբեկ մտայնութիւնը հետզհետէ կը թանձրանայ եւ կը դառնայ քաղաքական մեծ վերիվայրումներու հիմնական ազդակ մը։

Սորհրդային Միութեան ներսը եւ դուրսը, այս տարուան զարգացումներու հետեւանքով, քաղաքական միտքը կարեւոր բեկում մը ունեցաւ։

Երկրի ներսը ձեւաւորուած ընդդիմադիր եւ դժգոհ բոլոր տարրերը իրենց յոյսը դրած էին արտաքին միջամտութիւններու վրայ, եւ կը սպասէին, որ արտասահմանի տարագիր քաղաքական կազմակերպութիւնները այդ ուղղութեամբ քայլեր առնէին։ Իսկ արտասահմանի ուժերու ճնշիչ մեծամասնութիւնը ցայսօր միշտ ալ արտաքին միջամտութեան եւ իր յոյսերը կը կապէր երկրի մէջ գոյութիւն ունեցող դժգոհ տարրերուն։

Հիմա պատկերը այլ գոյներով կը ներկայանայ մեզ։ Երկրի ընդդիմադիր եւ դժգոհ տարրերը ներքին յեղափոխութեան մը մասին կը մտածեն, իսկ արտասահմանի ուժերը՝ կը շեշտեն անհրաժեշտութիւնն արտաքին յարձակողականի մը։

Դիրքերու ճշտումը, հետզհետէ կը դառնայ որոշակի եւ պատնէշից։ Ստալին եւ իր գործակիցները՝ աւելի չղային ու աւելի անգութ։ Այս լարուած դրութիւնը պիտի պայթի օր մը, հեղեղի տալով շատ բան։

Կ. Ս.

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վաֆթ կուսակցութեան նախագահը եւ եգիպտոսի նախորդ վարչապետ Նահաս փաշա, յայտարարութեամբ մը կը յայտնէ թէ պիտի պահուն, երբ կառավարութիւնը փոփոխութիւն կը մտցնէ սահմանադրութեամբ հաստատուած ընտրական օրէնքին մէջ, բոլոր պարտք կ'ինայապաշտպանել ազգին իրաւունքները եւ ամէն զոհել սահմանադրութեան յաղթանակին համար։

ՄԱՄՈՒԼ

ԼՔՈՒԱԾ ՁԱԿԱՏ

«Յուսաբեր» անդրադառնալով արաբական մամուլի գրգռութեանց ընդդէմ հայութեան եւ այդ գրգռութեանց մէջ՝ կարգ մը հայանուն արարածներու տխուր դերին, կը գրէ (8 հոկտ.)

— «Ու միշտ նոյն մարդիկը թէ՛ ներքին եւ թէ արտաքին ճակատներուն վրայ։ Ու նաեւ նոյն բառերն ու նոյն զրպարտութիւնները թէ հոս ու թէ հոն։ Պարտուած ազգային ներքին կեանքին մէջ, այս ազգադաւ ուժերը, գլխաւորութեամբը նոյն բոլշեւիզմին, իրենց պայքարը փոխադրած են արաբ մամուլի էջերը՝ այժմ ալ հոնկէ դաշնակցութեան դէմ ճակատելու համար։

Ու պէ՛տք է ջախջախել այս իժին գլուխը նաեւ հոս, արաբ մամուլի էջերուն վրայ։

Անհնար է հանդուրժել այս տաժանելի կացութեան, անհնարելի է ձեռնածալ նստիլ ու լռել ազգովին։ Թոյլ տալով, որ ամէն վարձկան ու ամէն գրիչ, հայ թէ օտար, ուզած ժամին վայկեանին ուզած ժամին բեռնէ մեր ժողովուրդի հասցէին։

Հետապնդել պէտք է այս վրկահայած ոսոխը մինչեւ իր թաքուածութեանց բոլոր անկիւնները՝ վերջնապէս գինք զգետնելու եւ հայութիւնը այս աւերիչ ու ապականիչ ուժէն ազատելու համար։

Պէտք չէ թոյլ տալ, որ ան ոստայն հիւսէ արաբ մամուլի էջերուն վրայ՝ այս անգամ ալ արաբը մեր դէմ հանելու նենգամիտ փափաքով։

Ու եթէ յամառ ու հետեւողական աշխատանք տարուի նաեւ այս ճակտին վրայ, հաստատուած ենք, որ տարբեր պիտի չըլլայ արդիւնքը նաեւ հոս, օտար միջավայրի մէջ։

Հայութիւնը աւելի մեծ թշնամի չունի՝ քան Մոսկուան ու Էնկիւրին։

Եւ Մոսկուան ու Էնկիւրին պայքարի աւելի թունոտ զէնքեր չունին մեր դէմ՝ քան իրենց հայանուն վարձկաններն ու գործակալները։

Ասոնք երէկ մեր կեանքը կը նեխէին մեսրոպեան գիրերով,— ու պարտուեցան։

Ասոնք այսօր նոյնը կ'ուզեն ընել արաբական գիրերով,— ու դարձեալ պէտք է որ պարտուին։

Պայմանով սակայն, որ մենք ընդունինք նետուած ձեռնոցը եւ նետողին արժանի պատասխանը տանք։»

ՊՐԱԶԻԼԻՈՅ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Սան-փաուլոյէն 300 քիլոմեդր հեռուվայրի մը վրայ ինքնաշարժի մէջ, ըմբոստները պարտութեան մատնեցին կառավարական ուժերը։

Միւս կողմէ, պաշտօնական զեկոյց մը կը յայտնէ թէ կառավարական զօրախումբերը կը յառաջանան մինաս Ժերայէզի հարաւէն։

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՋԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻՄՆԵՐ

Լեհական ոստիկանութիւնը ձերբակալեց ընկերվարական կուսակցութեան նախկին պետը Նէյրինկ, ինչպէս նաեւ ուկրայնայի ազգ. կուսակցութեան երեսփոխաններէն Քոշանը, երկուքն ալ կ'ամբաստանուին փիլզուտսկիի դէմ դաւադրութեան գործին մէջ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրք ընտրութիւնները կը պոռտրին

Անթալիոյ մէջ Թաղապետական ընտրութիւններու ընթացքին, ծանր միջադէպեր պատահեցան։ Ցէթհիի կուսակցութեան համախոհները ատրճանակներով եւ քարերով յարձակում գործեցին ոստիկանութեան եւ ոստիկան զօրքերուն վրայ։ Յարձակման ենթարկուեցաւ նաեւ բարձրաստիճան սպայ մը։ Խռովութեանց ընթացքին, Սէրպէսթ կուսակցութեան տեղական մասնաճիւղին ղեկավար տարրերը ձերբակալուեցան եւ հսկողութեան տակ առնուեցան։ 30ի չափ վիրաւորներ կան։

Իզմիր, 11 (Ա.).— Այսօր ձերբակալուեցան 57 անձեր, որոնք իրենց քարոզութեամբ ժողովուրդը կը գրգռէին։ Սիտիքէօյի ընտրութիւնը ընդհատուած է, կարգ մը անկանոնութիւններ գործուած ըլլալուն համար։

Րիզա անուն անձ մը, որ կը պօռար թէ Սէրպէսթ կուսակցութենէն է ինք, ոստիկանի մը դիմադրած եւ ատրճանակով ծանրապէս վիրաւորած է զայն։ Րիզա ձերբակալուած է։ Ոստիկանութիւնը այս օրերս սկսած է խիստ խուզարկութիւն կատարել զէնքեր հաւաքելու համար։

**** Էօսկիւիլի մէջ պատահած խռովութեանց առթիւ, ընդհ. դատախազութիւնը քննութիւն կատարած եւ Սէրպէսթ կուսակցութեան տեղակները պահանջած է։ Տեղակները, սակայն, չեն յանձնուած եւ պահուած են։ Ընդհ. դատախազութեան հրամանով 11 հոգի ձերբակալուած են, որոնց մէջ կը գտնուին Սէրպէսթի Օճախին նախագահը եւ վարչութեան անդամները։*

Ռումէն դահլիճին ծրագիրը

Ռումէն վարչապետը Միրոնէսքօ մամուլի ներկայացուցիչներուն պարզեց իր քաղաքականութեան ընդհանուր գիծերը, նախ հերքեց կարգ մը ակնարկութիւններ եւ կրկին հաստատեց թէ իր դահլիճը վերակազմեալ հինին շարունակութիւնն է.—Ներկայ դահլիճը բոլորովին, յայտարարեց, նոյն ծրագիրն ունի, նոյն կուսակցութենէն կը բխի եւ կը կոթնի նոյն խորհրդարանին։

Վարչապետը հերքեց այն զրոյցները, որոնց համաձայն, իբր թէ կարոլ թագաւոր ըսած ըլլայ՝ նոր դահլիճի կազմութեան առթիւ՝ թէ պէտք է որ վճռապետին ծրագիրը հետապնդէ ան։

Անգլ. պահպանողականներու ծրագիրը

Անգլիոյ նախորդ վարչապետը Պոլտուին պահպանողականներու նախագահին Ն. Զէմպըրլէյնի ուղղուած նամակով մը կը պարզէ իր կուսակցութեան քաղաքականութիւնը։

Պոլտուին կը հաստատէ նախ թէ Անգլիա կը գտնուի ազգային եւ ճարտարարուեստական տագնապի մը մէջ եւ թէ ընկերվարական կառավարութիւնը կը թուի թէ այէն յոյս կորնցուցած է կասեցնելու անգործներու թիւին աճումը։ Երբ պահպանողականները գործի գլուխ գան, անոնց առաջին գործը պիտի ըլլայ արգիլել բոլոր այն ծրագիրները որոնց գործադրութիւնը կը պահանջէ յաւելուածական ծախքեր։ Ճարտարարուեստի բարգաւաճման վերսկսումը աւելի պիտի նպաստեր լուծելու կարգ մը հարցեր, բայց ատոր համար իսկ անհրաժեշտ է ծայրայեղ խնայողութիւններ ընել եւ տուրքերը նուազեցնել։ Պոլտուին կ'աւելցնէ թէ պէտք է նաեւ որ գործադրութեան դէմ ապահովագրութեան եղանակը խստօրէն բարեկարգուի։

«Դէպքերը, կը շարունակէ Պոլտուին, այնքան արագօրէն կը յեղաշրջուին դէպի ազգային ծանր տագնապ մը, որ պէտք է գործել արագ եւ վճռական։ Անհրաժեշտ կը նկատեմ ճշտել թէ ալ չեմ մտածեր դիմելու հանրաքուէի կամ նոր ընդհ. ընտրութիւններու, բայց առաջին առթիւ որ ներկայանանք ընտրողներուն, պէտք է ունենանք ծրագիր մը զոր առաջարկենք վերջնապէս ընդունիլ»։

Պոլտուինի այս նամակէն օրինակ մը անմիջապէս հաղորդուեցաւ վարչապետ Մաքտոնալտի, որ զայն մեկնաբանելով յայտնեց թէ Պոլտուին կը չնայ անով իր կուսակցութեան խլրտուն տարրերը հանդարտեցնել, և կը սկսի տեղի տալ թէ բոլորին նպաստ կը յատկացնէ, բացի աշխատաւորներու սրընտուկէն։

Ռուս գիւղացիներու վրէժը

Վարշաւիոյ ճամբով, Մոսկուայէն տրուած հեռագիր մը կը յայտնէ թէ գիւղացիները կը շարունակեն վրէժխնդրական արարքներու դիմել խորհրդային այն պաշտօնեաներուն դէմ, որոնք իրենց ցորենի եւայլ բերքերը կը բռնագրաւեն։ Մարդատար մեծ ինքնաշարժ մը դէպի Մինսկ կ'ուղեւորէր բռնագրաւիչ պաշտօնեաներով բեռնաւոր, երբ գիւղացիներու կողմէ ճամբուն անկիւնը հաստատուած պատնէշի մը վրայ ինկաւ ու ջախջախուեցաւ։

Բախումէն ոստիկանութենէն 9 պաշտօնեաներ մեռան անմիջապէս։ Իսկ 33 անձեր ծանրօրէն վիրաւորուեցան։

Բոլշեւիկ իշխանութիւնները քննութեան ձեռնարկած են երեւան հանելու համար դաւող գիւղացիները։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԿՈՒՏԵՊՈՎԻ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒՄԸ

Մեր նախորդ օրուան թուով, ժանրամասնութիւններ տուեր էինք կուտէպովի առեւանգման շուրջ, Պուրջէֆի յայտնութիւններուն մասին։

Փարիզի ֆարցաքննիչ դատաւորներէն Պ. Տըլայէ նաեւ լսեց Պուրջէֆի յայտնութիւնները։

Պուրջէֆի յայտնութիւններուն մասին, փարիզի խորհրդային դեսպանատունը ֆետեւիլ զեկոյցը կը ֆաղորդէ մամուլին. — Մամուլը վերջերս արտատպեց տեղեկատուութիւն մը, որով Պերլինի խորհրդ. դեսպանատան նախկին քարտուղար Անտրէ Ցէխնէրի կը վերագրուի կարգ մը ուշագրաւ յայտնութիւններ։ Իբր թէ այս վերջինը իր կապերը խզած է իր կառավարութեան հետ եւ ներկայիս, ապաստանած է անծանօթ վայր մը։

«Այս մասին, խորհրդ. միութեան փարիզի դեսպանատան մամուլի դիւանը կը յայտարարէ հետեւեալը.— Անտրէ Ցէխնէր Պերլինի խորհրդ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղարութիւնը վարած է 1924էն 1926, յետոյ մինչեւ 1929ի դեկտեմբերը, Մոսկուայի մէջ, արտաքին գործավարութեան պալթիկեան ճիւղին խմբագրի պաշտօնը։ Այդ թուականին կոչուած է կաունասի (Լիթուանիա) խորհրդ. պատուիրակութեան գործակատար— առաջին քարտուղար։ «Այս թուականէն ի վեր Ցէխնէր կը բնակէր կաունաս առանց ընդհատումի։ Ներկայիս իր արձակուրդը կ'անցընէ խորհրդ. միութեան մէջ»։

Տեղական թերթ մը դիտել կուտայ թէ խորհրդ. դեսպանատան մամուլի դիւանը անունները շփոթութեան մէջ է եւ անունի նմանութեան մը հետ կը խաղայ։

ԿԱՆԱՆՑ ԴՐՕՇԻՆ ՇՈՒՐՋ

Թուրքիոյ թերթերը քանի մը օրէ ի վեր կը զբաղին գասըմ փաշայի մէջ երեւցած կանանց դրօշի խնդրով եւ անոր տակ կասկածելի շարժուձեւեր կը ժամանակնէն։ Մինչդեռ, յայտնուեցաւ թէ այդ դրօշը մարզական միութեան մը նշանակն է պարզապէս եւ քուէարկութեան վայրը բերուած էր մարզիկ տղոց խումբի մը կողմէ։ Այս խնդրին շուրջ, Սէրպէսթ կուսակցութեան պետ Ցէխնի պէյ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է.

— Երէկ գասըմ փաշայի մէջ՝ «Հայրեն» մարզական միութեան եռանկիւնաձեւ կանանց դրօշը քուէատուփը գտնուած մզկիթին առջեւ տնսնուած է։ Ի՛նչ մեծ առիթ...։ Եւ ահա կառավարական յայտնի թերթերուն մէջ մեզի դէմ լուրջ քարոզութիւն մը բացուեցաւ «կանանց դրօշները երեւան կ'ելլեն, յետադիմութիւն գլուխ կը ցցէ» խորագիրներով։

«Ցէխնէտինե՛ր, ամչցէք. մինչ ընտրութեան մէջ ֆազարներով, տասը ֆազարներով ժողովուրդին քուէարկութեան իրաւունքը չի ճանչցուիր ու ժողովուրդին ազգային իրաւունքը կ'ուրացուի, ձայներնիդ չելլեր, ու խելքէ մտքէ չանցած մտացածին գէնքերու կը փարիք, կարգ մը երիտասարդներու մարզական ակումբի դրօշին գոյնը քննադատելու ֆամար, կը կարծէք թէ պոլսոյ մտաւորական եւ խելքը գլուխը ժողովուրդը չի՞ ֆասկընար ձեր այս շարժումին իմաստը, Ո՞վ պիտի խաբէք ձեզմէ զատ ոչ ոք այս վերնագրումներուն ականջ կը կախէ»։

ԲՈՒՐԺՈՒԱԶԻՆ ՀՈՐ ՂՈՒԿԱՍՈՒ ՄԵ ՎՈՍՏՈՑՈՎԻՉ ՇԱՀԱԳՈՐԾԵԼ

Ցուցակներ ստորագրելու համար ամենուրեք մեծ աշխատանք է տարվում։ Յուրաքանչյուր գործարան, ֆաբրիկա, արհեստանոց ուղարկում է իր ներկայացուցիչները ընտրատեղամասերը։ Ընտրողների ցուցակները կազմելու համար ստեղծվում են հատուկ հանձնաժողովներ։ Ընտրական ցուցակներ կազմելու համար ստեղծվում են հատուկ հանձնաժողովներ։ Ընտրական ցուցակներ կազմելու համար ստեղծվում են հատուկ հանձնաժողովներ։

Ընտրական ցուցակներ կազմելու համար ստեղծվում են հատուկ հանձնաժողովներ։ Ընտրական ցուցակներ կազմելու համար ստեղծվում են հատուկ հանձնաժողովներ։ Ընտրական ցուցակներ կազմելու համար ստեղծվում են հատուկ հանձնաժողովներ։

Ընտրական ցուցակներ կազմելու համար ստեղծվում են հատուկ հանձնաժողովներ։ Ընտրական ցուցակներ կազմելու համար ստեղծվում են հատուկ հանձնաժողովներ։ Ընտրական ցուցակներ կազմելու համար ստեղծվում են հատուկ հանձնաժողովներ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՅԵՐԿԱՑՈՒՄԸ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԻ ՄԱՍԻՆ

Ս. Զ.

Գեղարվեստի մասին մեր հանրապետության հարկային պարտքի վայերկացումը ամենաուրախալի երևույթներից մեկն է, որ ցույց է տալիս մեր ժողովրդի հոգևոր աճումը, նրա մշակութային պահանջների բարձրացումը։ Ինչպես հայտնի է, հարկային պարտքի վայերկացումը կատարվում է ամեն տարի, և ամեն տարի նրա մասին մեծ հետաքրքրություն է առաջանում։ Ամեն տարի ավելի ու ավելի շատ մարդիկ են ցանկանում մասնակցել հարկային պարտքի վայերկացմանը։ Ամեն տարի ավելի ու ավելի շատ մարդիկ են ցանկանում մասնակցել հարկային պարտքի վայերկացմանը։

Հարկային պարտքի վայերկացումը կատարվում է ամեն տարի, և ամեն տարի նրա մասին մեծ հետաքրքրություն է առաջանում։ Ամեն տարի ավելի ու ավելի շատ մարդիկ են ցանկանում մասնակցել հարկային պարտքի վայերկացմանը։ Ամեն տարի ավելի ու ավելի շատ մարդիկ են ցանկանում մասնակցել հարկային պարտքի վայերկացմանը։

Հարկային պարտքի վայերկացումը կատարվում է ամեն տարի, և ամեն տարի նրա մասին մեծ հետաքրքրություն է առաջանում։ Ամեն տարի ավելի ու ավելի շատ մարդիկ են ցանկանում մասնակցել հարկային պարտքի վայերկացմանը։ Ամեն տարի ավելի ու ավելի շատ մարդիկ են ցանկանում մասնակցել հարկային պարտքի վայերկացմանը։

ՅԱՅՈՑՈՂՈՄ ՊԱՏՐԱՍՏ

ՀԱՅ ՄԱՐՏԻԿ ՀԱՆԴԷՊ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

Ընդունելութեան սենեակ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ԵՒ ՏՕՏԵՐՆ

— Տեղա՛ւ տեղ, ու ատ- ղաղրիպեցէք, որ ես ձեզ հետ խօսիմ: Ես ձեզ հետ խօսելիք շատ բան ունիմ: Ես ձեզ հետ խօսելիք շատ բան ունիմ: Ես ձեզ հետ խօսելիք շատ բան ունիմ:

Գերման Խորհրդարանին մէջ

Գերման Խորհրդարանի վերջին նիստին մէջ, վարչապետ Պրիւնինկ կարդաց կառավարական յայտարարութիւնը։ Ընթերցումը քանիցս ընդհատուեցաւ հեգնոտ կամ զայրացկոտ ակնարկութիւններով եւ ընդվիզումներով։ Յայտարարութեան առաջին մասին մէջ, վարչապետը յիշեց այն պատճառները որոնց հետեւանքով կառավարութիւնը ստիպուեցաւ մշակել ելմտական նոր օրէնքը, աւելցնելով թէ դահլիճը խստիւ պիտի մերժէ նախագահական հրովարտակներու դէմ ներկայացուած բանաձեւերը։ Վարչապետը յետոյ մեղադրեց գերման դրամատէրները որ ճգնաժամային պահու մը մէջ, զլացան իրենց դրամական օժանդակութիւնը եւ ստիպեցին կառավարութիւնը որ դիմէ օտար փոխառութեան, ապահովելու համար ելմտական հաւասարակշռութիւը։

Հաստատելէ յետոյ թէ գերման կառավարութիւնը երբեք կողմնակիցչպիտիըլլայ արկածախնդրական քաղաքականութեան մը, վարչապետը անդրադարձաւ հատուցումներու հարցին կանգ առնելով ելմտական ու տնտեսական բարելաւումներու ծրագրին վրայ, ըսաւ թէ գերման արտաքին քաղաքականութեան տեսակէտէն իսկ, տարրական պահանջ մըն է անոր իրականացումը։

Սակայն Գերմանիա յուսախաբումներ ունեցած է։ — Հակառակ համաձայնութեան մեր անկեղծ տրամադրութիւններուն, շարունակեց վարչապետը, մենք ունեցանք պատրանքներ, զորս պէտք է հասկնալ։ Գերման ժողովուրդը եւ մանաւանդ երիտասարդութիւնը յուզուած են անոր համար որ նախ Ուիլսընի 14 կէտերը չյարգուելուն, ատկից զատ, հակառակորդ կողմը, ներկայիս ալ չի յարգեր վէրսայլի զաշնագրին այն կէտերը, որոնք ի նպաստ մեզի են։ Գերմանիա պարտադրուեցաւ բռնի զինաթափումի, մինչ ուրիշներ չկատարեցին կամաւոր զինաթափումի իրենց յանձնառութիւնը։ Հակառակ զաշնագրերու, շատ երկիրներ կը շարունակեն սպառազինուիլ։

«Կառավարութիւնը իր բոլոր կարելի միջոցներով, դաշնագրերու սահմանին մէջ, պիտի զարգացնէ ազգային պաշտպանութիւնը, որքան որ թոյլ տայ մեր ելմտական վիճակը։ Պիտի հսկէ նաեւ որ գերման բանակը զերծ մնայ քաղաքական կուսակցութեանց ազդեցութիւններէն»։

Վարչապետին ճառը ծափեր խլեց ռամկավար, ժողովրդավար եւ կեդրոնի կուսակցութիւններէն, մինչ աջը եւ ձախը կ'աղմկէին։

Խորհրդարանը իր այսօրուան նիստին մէջ պիտի վիճաբանի 530 միլիոն մարքի փոխառութեան օրինագծին շուրջ։

*** *Պերլինի քաղաքական շրջանակները կը զբաղին մետաղագործական բանուորներու ընդհ. գործադուլի քաղաքական անդրադարձումներով։ Ընկերվարականները ներկայացուցին բանաձեւ մը, որով կը հրաւիրեն կառավարութիւնը որ պարտադիր չդարձնէ իրաւարարին վժիրը։ Կը յիշուի թէ իրաւարարը արդար գտեր էր օրավարձերուն վրայ հարիւրին 6 կամ 8 ի զեղչ մը։*

Կը կարծուի թէ ընկերվարականներու այս բանաձեւը պիտի ընդունուի խորհրդարանին կողմէ, որովհետեւ ընկերվարականները, համայնավարներն ու հիտլերեանները պիտի կրնան իրենց քուէները կեդրոնացնել անոր շուրջ։

3000 հոգի ձերբակալուած

ՄՈՍԿՈՒԱ, 16 Հոկտ.— Ընդեղէնի վրայ շահադիտութեան ամբաստանութեամբ, Չեկան 3000 անձ ձերբակալեց։

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի*, ջդային, Աբեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE *Մէթրօ՝ Պէլվիլ*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

Թ Ա Ր Մ Լ Ա Հ Ա Ժ Ա Ն

ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Ստիպողական մեկնումի պատճառաւ ծախու է դերձակի խանութ մը որ ունի բնակութեան յարմար սենեակ մը եւ բակէն օգտուելու իրաւունք։ Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Պայ՝ 6 տարի, վարձք՝ տարեկան 3000 ֆրանք, իրաւունք կայ ուրիշ գործով զբաղելու (բացի նպաստավաճառութենէ)։

Մանրամասնութիւններու համար դիմել Դ. Մուրատեանի, 119 Rue Pelleport, մէթրօ Pelleport.

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, ննարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չհաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS *(9)*

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԿՐՃՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Վաղը կիրակի ժամը 2.30ին Հայոց եկեղեցիի սրահը

15 Rue Bayard

ՊՈՐՏՕ.— Վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, «Տաւրոս» ճաշարանին մէջ։ Կը խօսի՝ ընկ. Ռիչ

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

Փարիզի Վասպուրականի Հայր. Միութեան կողմէ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին

Պուա - Քոլոնպլ Թաղապետական սրահներուն մէջ

Rue des Halles, Bois - Colombes

Կը նախագահէ՝ Պ. ՍԱՀԱԿ Տ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Կը խօսի՝ Պ. ԲԵՆՕ ՆԱԼՃԱՃԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին.— Օր. Թ. Եազըճեան, Ա. Շահպազ (դաշնակ), Տիկ. Տէրուա՛, Ա. Սարաֆեան, Պ. Պ. Զ. Ղարիպեան (արտասանութիւն), Մ. Աւետիսեան (մեներգ), Ա. Պետրոսեան (արտասանութիւն), Թառիստ Աբգար եւ ուրիշներ։

Կը ներկայացուի՝ քրքջալիր տեսարան մը Պարոնեանէ

և ՊԱՇՏՕՆՆ ԽՈՄԲԱԼ Է (զաւեշտ)

ընտիր ճազ, կովկասեան պարեր, ձոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով

Մուտք 5 եւ 7.50 ֆրանք

THÉATRE ADYAR

Square Rapp — Avenue Rapp մէջ

Թատերական բացառիկ եւ շքեղ ներկայացում

Այսօր շաբաթ գիշեր ժամը 8.45 ին

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ Ա. ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱՄՎ

ԿԸՌԼ ՍԿԱՈՒԹ ԿԱՄ ԲԱՐՁՐԱՑԻՐ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՐ

Քրքջալիր գաւեշտ 3 արար

Ե. ԹՕԼԱՅԵԱՆԻ, Ա. ՔԻՉԵԱՆԻ եւ ԴՐԻՄ-ՍԻՄՕՆԻ

Métro : ALMA-MARCEAU

Գիներ՝ 20 ֆր. Ա. կարգ, 12.50 Բ. կարգ եւ 7.50 վերնայարկ։

ՇԱՆՕԹ.— Տոմսերը կը ծախուին բոլոր ծանօթ վայրերը։

ՕՐ. ՀԵՐՄԻՆԷ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ

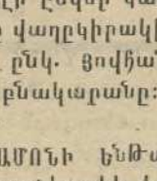
եւ

Պ. ՄԱՐՏԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Խմբապետ Հ. Մ. Ը. Մ-ի

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱՆ

Վիէնն 11 Հոկտ. 1930



Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Կ. Կ.ը ժողովի կը հրաւիրէ *Արդուժեան եւ Զաւարեան* ենթակոմիտէներու բոլոր ընկերները, ու ընկերուհիները, վաղըկիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին։ 39 Rue Jules Gévelot, Issy-les-Moulineaux, կարեւոր օրակարգ։

ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Հրազդան խումբի անդամները, այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Չէնկիլերցիներու Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 29 Rue Etienne Dolet.

Հ. Մ. Ը. Մ-ի բոլոր ֆութպոլիստները կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Gare de l'Est ի դէմ Au Tramway de l'Est սրճարանի վերնայարկը։ Ամէն անոնք որ Հ. Մ. Ը. Մ-ի գոյք (կօշիկ, գուլպայ, շապիկ, տափատ) ունին իրենց մօտ, պարտաւոր են միասին բերել։

Ն. Գ. Բ. ժողովը այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին ծանօթ հաւաքատեղին։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԿ

ՄՏԱՑԱՆՔ

փարիզ, Տիկ. Թ.— 140։
Տրակինեան, Զատ.— 35։
Տրակինեան, Ա. Ա.— 70։
փոն տը Շերիւի, Գործ.— 505։
Քրիւազ, Գ. Թ.— 35։
Օպէրվիլ, Վ. Ի.— 50։
փոն Թ'Էվէք, Թ. Ս.— 35։
Սարսել, Մ. Ժ.— 70։
Իսի լէ Մուլինօ, Սարգ.— 245։
Քլամառ, Ժ. Ա.— 35։
Քլէմմոն Ֆէրրան, Գ. Թ.— 70։
Շանթու, Բ. Զ.— 50։
փարիզ, Մ. Ղ.— 35։
Միլան, Գործ.— 101 լիր. 25 կարգադրեցինք։
Լէ Վան, Մ. Տ.— 70։
Իսի լէ Մուլինօ, Յ. Թ.— 35։
Վառնա, Գործ.— 1 անգլ.։
Քիրմանշահ Նահ. 1 անգլ.։
Մարսէյլ, Յ. Մ.— 25։
Մէօտոն, Ա. Վ.— 35։
Իսի լէ Մուլինօ, Մ. Բ.— 35։
Ռովան, Գործ.— 122.80։
Տէսին, Զ. Ռ.— 35։
Լապէկիւտ, Մ. Պ.— 100։
Պուքքէշ, Վ. Մ.— 117 ֆր. 30։
Պերլին, Գ. Վ.— 200։
Մարսէյլ, Կ. Թ.— 35։
Մարսէյլ, Գործ.— 980։
Տէսին, Մ. Ձ.— 50։
Սէն Ժրոփէզ, Շ. Զ.— 15։

ՀԻԻԱՆԴՆԵ՛Ր

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթր. Մէկ Տընի, Ռէօ. միւր։ Վէներական ախտեր, Չկրժամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, փրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ Կիր. 9-12։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթր. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (փրանկախտ, չկրմամիզ.) եւ վարսի։ Մասն. լապօռաթոմուռա։ Ուղեմիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

EMPIRE Միգիք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

Կ'ուզուին քոնֆէքսիոնի վարժ գործաւորուհիներ։ Տևական գործ, Լաւ վճարում։ Դիմել՝ Mr. Ezeguielian*ի, 27 Rue Belleville, մէթրօ Պէլվիլ։*

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

"ԱՐԱՓՍ"

ՀԱՑ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Ճրանսական, իտալական եւ արեւելեան ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններ անմրցելի գիներով։

Թարմ եւ անարատ արեւելեան սուրճ, բաստրմա, սուճուխ, պամեա, քաշէր եւ ճերմակ պանիր, ձիթապտուղ, ձիթաիւղ, պուլկուր եւայլն։

Ցանձնարարութիւնք շուտով տուն կը դրկուին։

Բացման առթիւ նուէրներ ամէն գնորդի, մինչեւ 5 օր։

29 rue Bourdarie Lefure կամ 95 rue du Ménil, Անիէն

Թրամուէյ թիւ 40 եւ 45, օթոպիւս BD *(իջնել* Bougignons*, շոգեկառքի կայարան՝ Պուա Քոլոնպ։*

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը քննուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։


ՕՐՕՕ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏ
ՕՂԱՏԻՊ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ ԿԱՆ ՄԱՍ ՄԱ
ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ՀԱՐՍՆԻՔ
ՀԱՐՍՆԻՔ
ՀԱՐՍՆԻՔ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պետք է վճարել 3 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
19
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
19 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1395

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

(ԱԶԳ. ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ)

Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը իր հիմնադրութեան օրէն նպատակ ընտրեց ազատագրել հայ ժողովուրդը քաղաքական եւ տնտեսական ստրկութենէ։

Նախորդ տասնամեակներուն՝ մէկ կողմէ հայ ժողովուրդի կեանքը աւելի անտանելի կը դառնար, միւս կողմէ հայ ժողովրդականութիւնը կ'արթննար ազատութեան խանդավառութեամբ։ Հայութեան երկու հատուածներուն մէջ, գրեթէ միեւնոյն ժամանակ, փոխադարձ ազդեցութեամբ, հայ ժողովուրդի փրկութեան գործը մտքերը կը զբաղեցնէր, ու ազատութեան գաղափարը կը բոցավառէր հայութեան լայն խաւերը։

Մտահոգութիւններու եւ ոգեւորութեան այս անորոշ եւ անկազմակերպ մթնոլորտին մէջ, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը կուգար իր հիմնական նպատակով եւ ընդգրկած յեղափոխական գործելակերպով, որոշակի ձեւ տալ հայ ժողովուրդի մտքին։

Նպատակ ընտրելով հայ ժողովուրդի ազատութիւնը, առաջին օրէն ան ձգտեցաւ գործին շուրջ հաւաքել մեր ժողովուրդի գիտցող հատուածները, ու կուսակցական կազմակերպութեան միջոցով, վերացած հոչակել հայութիւնը բաժան բաժան ընող սահմանները։ Ու անընդհատ պայքարի եւ մաքառումներու մէջէն կրցաւ ձեւակերպել հայ դանգուածներու մտքին մէջ, որ անոնք Մէկ ԱԶԳի կը պատկանին, ցիրուցան ժողովուրդ մը չեն, անկախ պահանջներով, տարբեր քաղաքական երազներով։

Իր հայրենիքին մէջ ստրկացած բազմութիւնները եւ հայրենիքէն դուրս ցրուած հատուածները տոգորել ազգային գաղափարով եւ ազգային մէկ հաւաքականութիւնը ձուլել այդ տկարներէն մեծագոյն քաղաքական յաղթանակն էր, որ կուգար գործնական յեղափոխական կեանքին մէջ դէմք ու քաղաքական նկարագիր տալ մեր ժողովուրդին։

Այսօր, քառասուն տարի յետոյ, երբ հայ երիտասարդութիւնը հայ ազգ ըսելով, արդէն յստակ գաղափար ունի այս բառերու իմաստին վրայ, պէտք է գիտնայ, որ այդ գաղափարը կոուած ու կենքուած է քառասուն տարուան դարբնոցի մը մէջ, աստիճանաբար։

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԳԱՂԱՓԱՐը կուգար զօրացնելու ազգային մտքոնումը եւ իր իսկական կաղապարի մէջ առնել Ազգը։ Անոնց հայրենիքի ազգը կը մնար անհող ցրուած բազմութիւն մը։ Հայրենիքի անորոշ գաղափարը շօշափելի գիծերուն մէջ դնել էր առնել, ուշադրութիւնը հոն կեդրոնացնելու համար։ Մինչեւ հայ յեղափոխութեան հրապարակ գալը Հայերու մեծամասնութիւնը աղօտ գաղափար մը ունէր հայրենիքի մասին։ Աւելի շիտակ՝ անհայրենիք էր։ Իսկ անոնք որ ազատութեան տենչանքներով տարուած էին, Տիգրան Մեծի, կամ նոյնիսկ այդ սահմաններէն աւելի լայն հորիզոններու վրայ կը զգերէին։ Պէտք եղաւ որ Դաշնակցութիւնը գար, հայրենիքի ազատութեան կոիւը ձեւակերպելու եւ կոուի վայրերուն մէջ հիմնադրութիւնը կատարելու հայրենիքի շէնքին։

Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, առաջին օրէն, հայ ժողովուրդի տնտեսական եւ քաղաքական ազատութեան գործը կապեց հայ հայրենիքի ազատութեան մեծ գործին հետ։ Հայրենիքը իր ընդհանուր իմաստով ըմբռնելի դարձաւ շատերուն, բայց անհրաժեշտ էր հայ հայրենիքի պատկերը դրոշմել հայ ազգի քաղաքականութեան հոգիին մէջ։

Հայ հայրենիքի գաղափարը, իր գլխաւոր կեդրոններով եւ անհրաժեշտ սահմաններով որոշակի ձեւ ստացաւ երկար տասնեակներու պայքարներով եւ հայ քաղաքական կեանքին զուգընթաց զարգացումով։

Տաճկահայաստանը, գլխաւորաբար Տարօն, Վասպուրական եւ Երզրում, առաջին օրէն դարձան յեղափոխական ազատագրական կոուի թատերաբեմը։ Կոիւը սրբագրեց հայրենիքի այս խաղտր շերտը, որուն շուրջ կեդրոնացաւ հայ քաղաքական մտածողութիւնը։

1905ին հայ-թաթարական կոիւներն եկան յստակօրէն մղելու ուսահայաստանի գաղափարին։ Հայութիւնը մղուեցաւ միայն իր քաղաքական կոիւը բարձրացուց ամբողջ կովկասի մէջ, այլ որոշակի, իր գէնքի շաչիւնով, ըսաւ թէ՝ կովկասի այս նահանգները հայերուն կը պատկանին, հայ հայրենիք են։

Երբ, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը տեւական կոիւներով եւ ազգային պահանջներով Հայաստանի ինքնավար շրջանները որոշ սահմանաւորէր (Դաշնակցային կապերով կապուած սահմանէն ապին՝ Թուրքիոյ, իսկ սահմանէն անդին՝ Ռուսաստանի հետ), նախնական հիմքերը կը դնէր ՄԻԱՑԵԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ գաղափարին։

Երբ Դաշնակցութիւնը հայրենիքի ազատագրութեան իր ազգային կոիւը կը տանէր սահմանի երկու կողմերուն վրայ, այդ պարագաներուն եւ քաղաքական անհրաժեշտութեան, համոզուած է որ Հայոց ազատութեան շէնքը պիտի կանգնէր այդ վայրերէն մէկն ու մէկին մէջ։ Իրրեւ առաջին գրաւականը ամբողջական Հայաստանի ազատութեան։

Երբ, երկարատեւ ոգորումներէն յետոյ, պատերազմի հետեւանքով Տաճկահայաստանի երեք նահանգները Թրքական լուծէն ազատուած էին (1915—1918), Դաշնակցութիւնն անվարան գլուխը կանգնեցաւ գրաւուած վայրերու վարչութեան եւ հայրենիքին տէր հանդիսացաւ, որքան կը թոյլատրէր Ռուսաստանի ներկայութիւնը։

Եւ, երբ գահավէժ դէպքերը Հայոց ազատագրական նաւը Արարատի դաշտին մէջ խարսխել տուին, Դաշնակցութիւնը հոն, իր զէնքի ու ժաքի բանակներով, դժնդակ պայմաններու մէջ, հայ անկախ հայրենիքի շէնքին վրայ կը բարձրացնէր դրօշը ՄԻԱՑԵԱԼ ԵՒ ԱՆԿԱԽ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ, վերջնական ու ձեւակերպուած նշանաբանը հայ հայրենիքի գաղափարին։

Այսպէս, հայ հայրենիքի գաղափարը, մտքերէն կ'անցնէր Թուղթին, Թղթէն՝ զէնքին, ու յեղափոխական զէնքի երկրատեւ հարուածներուն տակ մարմին կ'առնէր, իր սահմանները կ'որոշէր եւ այդ հորիզոններու մէջ կը գրկէր ամբողջ հայութեան ձգտումները։ Ու հայութիւնն այսօր ամբողջական ու ըմբռնելի հայրենիքի գաղափարն ունի եւ կը տենչայ անոր ազատութիւնը, յստակ ու որոշ։

ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ պայքարը, նուիրուած ազգի եւ հայրենիքի փրկութեան, բազմապիսի թեւբախներ ունեցաւ եւ որոշակի ուղեգծի մէջ ժառանգեց Ազգի եւ Հայրենիքի գաղափարներու զարգացման ընթացքին։ Ազատութեան պայքար՝ բարենորոգումներու համար, ազատութեան պայքար՝ ստրկութեան վերացման համար, ազատութեան պայքար՝ ինքնավար շրջաններ ստեղծելու համար, փուլեր են, որոնցմէ անցաւ հայ ժողովուրդը, Դաշնակցութեան հետ միասին։ Բայց ազատութեան քառասուն տարուան պայքարը այդ բոլոր փուլերէն անցաւեւ կանգնեցաւ հայ հայրենիքի եւ հայ ազգի ազատութեան մեծ գործին առջեւ։ Ու ան (ազատութիւնը) ձեւակերպեց իր նպատակը, — հիմնել հայոց ազգային անկախ պետութիւնը։ Անկախ ազգային պետութիւն, ազգի եւ հայրենիքի միացեալ կեր-պարանքը, որ իր քաղաքական ազատութեան գուզընթաց, պիտի ազատէր հայ ժողովուրդը տնտեսական ճնշումներէն։

Հայոց ազատագրութեան ուխտեալ բանակները, Հ. Յ. Դաշնակցութեան ղեկավարութեամբ, քառասուն տարուան ճանապարհը կտրած՝ հասած են այս որոշակի ըմբռնումներուն։

Այսօր մեր գէնքերը փորձուած են, ու խորտակելի պատուարները որոշ։

Կ. Ս.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Կարմիր բանակին մէջ խլրտումներ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 հոկտ.— «Տէյլի Մէյլ» կը գրէ թէ Ռուսիոյ մէջ կարմիր բանակին, գիւղացիներուն եւ բանուորներուն ընթացքը լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառէ Մոսկուայի ղեկավար շրջանակներուն, որոնք այս ամրան կը վախնան որ ըմբոստութիւններ ծագին։

«Տէյլի Մէյլ»ի թղթակիցներէն մէկը կը յայտնէ թէ կրցած է ձեռք ձգել Ստալինի անձնական գաղտնի շրջաբերականէն օրինակ մը։ Շրջաբերականը ղրկուած է Ռուսիոյ եւ արտասահմանի իր կուսակիցներուն եւ որուն կարեւորութիւնը կը շեշտուի վրան գրուած հետեւեալ բառերով «կարդալէ յետոյ ջնջել»։

Շրջաբերականը կը յայտնէ թէ կարմիր բանակին մէջ ընդդիմադիր շարժումը կը զօրանայ, թէ սպաներու մեծամասնութիւնն ուժ կուտայ աջակողմեան դեկավարներուն։ Անոնցմէ շատերն արդէն արտայայտուած են ընդդէմ Ստալինի եւ ի նպաստ ընդհ.հրամանատարին՝Վորոշիլովի։ Այս դաւադրութիւնը կը ջանան պարտկել կուսակցութեան հրամաններուն հանդէպ կեղծելով ձեւական հպատակութիւն. բայց այս երկդիմի ընթացքին տակ կը պատրաստեն գործունէութիւն մը որ կը ձգտի տապալել համայնավար կուսակցութեան գործադիրը։

Բոլշեւիկ ապագի մը փախուստը

Վարշաւիայէն տրուած լուրի մը համաձայն խորհրդ. կարմիր բանակի սպաներէն հազարապետ մը Միխայլոֆ, հրամանատար՝ ռուսեւլեհ սահմանագլուխին վրայ կարեւոր կէտի մը, ներկայացած է լեհական սահմանագլուխի հրամանատարին եւ ապաստան խնդրած է։ Սպան փախած է բոլշեւիկեան երկրէն, որովհետեւ մահուան դատապարտուած է եղեր Զեկայի կողմէ։

Բոլոր աշխատանքի կիրարկումը

Ռուսիոյ աշխատանքի գործավարը կը յայտնէ թէ անգործութեան նպաստի վերացման հետեւանքով, պաշտօնատուները պիտի հաստատուին աշխատանքի բաշխում կատարելու համար։ 100000 բանուորներ արդէն պիտի գործածուին ճամբաներու, երկաթուղիներու, ջրանցքներու, եւայլն շինութեան մէջ, իսկ ուրիշ բանուորներ ալ վարժութիւն պիտի կատարեն մետաղագործարաններու եւ հանքերու մէջ։

Կը կարծուի թէ այս կերպով, յառաջիկայ տարուընէ սկսեալ 1 միլիոն բանուորներ կարելի պիտի ըլլայ աշխատցընել ճարտարարուեստի մէջ։

Որոշուած է նաեւ որ Ռուսիա բնակող ամէն առողջ մարդ որ բժշկական քննութեամբ, կը հաստատուի թէ կրնայ ձեռական աշխատանքի մը նուիրուիլ, պէտք է արձանագրուի գործի պաշտօնատուները, որպէսզի իրեն գործ տրուի։

Նոր դաւադրութիւն մը

Ռիկայէն տրուած լուրի մը համաձայն, Չեկան երեւան հանած է նոր դաւադրութիւն մը եւ ձերբակալած 60 անձեր որոնց մէջ նաեւ համայնավարներ։ Դաւադիրները կը ջանային համախոհներ փնտռել բանակին մէջ եւ անոր ուժով տապալել ներկայ կառավարութիւնը։ Անոնց կեդրոնատեղին էր Սարատոֆ։

Ռումանիոյ մէջ յուզումներ

ՊՈՒԿՐԷՇ, 17 հոկտ.— երկարատեւ եւ մանրակրկիտ քննութենէ մը յետոյ, ոստիկանութիւնը երեւան հանեց լրտեսական մեծ կազմակերպութիւնմը,որուն բոլոր անդամներունինքնութիւնը ճշդուած է, անոնք կը բնակին գանազան վայրեր։ Անդէն 60է աւելի անձեր ձերբակալուած են։

Ներքին նախարարութեան մէկ զեկոյցը կը հաստատէ լուրին ստուգութիւնը եւ կ'աւելցնէ թէ կատարուած բազմաթիւ խուզարկութիւններու ընթացքին, կարեւոր փաստաթուղթեր գտնուած են։ Խուզարկութիւնները կը շարունակուին։

Թերթերը կը գրեն թէ լրտեսական կազմակերպութիւնը կը գործէը Ռուսիոյ հաշուոյն։

Ոստիկանութեան կողմէ հրատարակուած զեկոյց մը եւս կը յայտնէ թէ Պուքրէշի մէջ երեւան հանուած լրտեսական այս կազմակերպութիւնը ճիւղեր ունէը Ռումանիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ եւ թէ ձերբակալուածներուն տուներէն, խուզարկութեանց ընթացքին բռնուած թուղթերը ոչ մէկ կասկած կը ձգեն թէ լրտեսները կը գործէին ի հաշիւ բոլշեւիկներուն։

Գերմանի խորհրդարանին մէջ

Գերմանի խորհրդարանի նախորդ օրուան նիստը յատկացուեցաւ դաշիլիճին յայտարարութեան շուրջ վիճաբանութեանց։ Վիճաբանութիւններէ վերջ, խորհրդարանը լսելէ յետոյ ելմտական նախարարին երկար բացատրութիւնները՝ պետական գանձի ողբալի վիճակին մասին, վաւերացուց 125 միլիոն տոլարի փոխառութեան օրինագիծը։

Առաջին ճառախօսն էր ընկերվարական Հերման Միւլլեր, նախկին վարչապետ, որուն դէմ աղմկոտ ցոյց կատարեցին ձիդերեան երեսփոխանները։ Միւլլեր յայտնեց թէ ընկերվարականները իրենց դիրքը ճշդած են հանդէպ դաշիլիճին, նկատի ունենալով Գերմանիոյ տնտեսական-ելմտական ծանր տագնապը։ Առանց այդ նկատումին, ընկերվարականները թերեւս անվստահութիւն պիտի յայտնէին կառավարութեան հանդէպ։ Ընկերվարականները կը նկատեն թէ յուլիս 22ի ձրովարտակները ընդունելի չեն գործաւոր դասակարգին համար, եւ թէ յատուկ յանձնախումբի կողմէ անոնց քննութեան ընթացքին, պէտք է որ փոփոխութիւններու ենթարկուին։

Գալով դաշիլիճին արտաքին քաղաքականութեան, անոնք համամիտ են անոր։

Ընկերվարական երեսփոխանէն յետոյ, բեմ բարձրացաւ ձիդլերեան մը՝ շեթրաֆֆէտ, որ հայհոյալից ճառ մը խօսեցաւ ընդդէմ կառավարութեան, եւ մինչեւ իսկ պատերազմական նախարարին սմբաստանեց դաւաճանութեամբ։ Ասոր վրայ իբր անարգանքի ցոյց, խորհրդարանի սրաձիէն դուրս ելաւ նախարարը, որուն հետեւեցաւ վարչապետը։

Խօսեցան նաեւ համայնավար եւ ուրիշ կուսակցութեանց ներկայացուցիչները։

Պալքանեան խորհրդաժողովը

Պալքանեան երկիրներու պատուիրակութեանց կողմէ, Աթէնքի խորհրդաժողովին ընթացքին ընդունուած ու վաւերացուած կանոնագրութեամբ, Պալքանեան խորհրդաժողովին նպատակը պիտի ըլլայ նպաստել Պալքանեան ժողովուրդներու մերձեցման եւ գործակցութեան՝ տնտեսական, ընկերային, մշակութային եւ քաղաքական մարզերուն վրայ եւ այս մերձեցումն ու գործակցութիւնը տանիլ մինչեւ այդ երկիրներու (Ալպանիա, Պուլկարիա, Յունաստան, Ռումանիա, Թուրքիա եւ Եուկոսլաւիա) միութեան։

Պալքանեան Խորհրդաժողովը կարգով, ամէն տարի նիստ պիտի գումարէ մասնակցող երկիրներէն մէկուն մէջ։ Խորհրդաժողովին ներքին, վարչական կազմը հետեւեալն է,— Ընդհ. ժողով, Խորհուրդ, որուն մէջ ամէն մասնակից երկիր իր ներկայացուցիչը պիտի ունենայ. Դիւան եւ Քարտուղարութիւն։

Իւրաքանչիւր երկրի պատուիրակները պիտի կազմեն ազգային առանձին խմբակցութիւն մը, եւ պիտի ջանան իրենց լծել բոլոր այն կազմակերպութիւնները, որոնք իրենց երկրին մէջ կը հետապնդեն նոյն նպատակը եւ կամ խաղաղութեան պահպանումը, պիտի ջանան նաեւ խորհրդաժողովին նպատակին շուրջ հաւաքել քաղաքական, խորհրդարանական եւ այլ անձնաւորութիւններ, մամուլի, առեւտրական, ճարտարարուեստական, բանուորական եւայլն, կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ։

Ընդհ. ժողովները պիտի գումարուին ամէն տարի հոկտեմբերին։ Իւրաքանչիւր երկիր, իրաւունք պիտի ունենայ ղրկելու 30 ներկայացուցիչ։

Խորհրդաժողովը պիտի ունենայ 6 յանձնախմբեր.— կազմակերպութեան, քաղաքական մերձեցման, մշակութային, իմացական մերձեցման, տնտեսական, հաղորդակցութեանց եւ հանրային առողջապահութեան յանձնախմբեր։

Վիճաբանութիւնները տեղի պիտի ունենան ֆրանսերէն լեզուով։ Այն պատուիրակները որ կ'ուզեն իրենց լեզուով խօսիլ, պէտք է հոգ տանին որ իրենց ճառերը թարգմանուին ֆրանսերէնի։

ՀԱՅԲՈՐԻ ՀՅՈՒՍԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԱՐ.

Գլուխ վեցերորդ

— Լա՛վ, ուրե՞մն պատմի, ասեմ ինչ ասելու եմ, ասեմ ինչ ասելու եմ, ասեմ ինչ ասելու եմ... Ես ինչ գիտեմ, որ ասեմ, ասեմ ինչ ասելու եմ, ասեմ ինչ ասելու եմ, ասեմ ինչ ասելու եմ...

— Ինչո՞ւ ես ասում, որ ասեմ, ասեմ ինչ ասելու եմ, ասեմ ինչ ասելու եմ, ասեմ ինչ ասելու եմ...

Ես ինչ գիտեմ

ՅԱՅՈՑՈՒՄ ՆԱՀԱՊ

Ամսագիր ամեն ուրբաթ

Էջ 2

Ամսագրի խմբագրությունը գտնվում է Փարիզում, 8, Rue Fabg. Montmartre

Հրատարակչատեր՝ Ա. Ղ. Ղազարյան

Տպարան՝ Ա. Ղ. Ղազարյանի

Ամսագրի գինը՝ 1 ֆրանկ

Ամսագրի գինը՝ 1 ֆրանկ

Ամսագրի գինը՝ 1 ֆրանկ

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

7ՐԴ ՏԱՐԻ — ՂԵԿԱՎԱՐ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ — 117ՐԴ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Թատրոն Albert Ier 64 rue du Rocher Paris, *26 Հոկտ. կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՅԹ

փարիզի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆի «ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ» վէպէն առնուած

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷ ԲԱՐՈՅԱԼԻՑ ՏՐԱՄ 5 ԱՐԱՐ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ԲԵՄԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՈՒԺԵՐԸ — ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՏՈՄՍԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐԸ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՓՆՏՐԵՑԷՔ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

Տոմսերը կը ծախուին Restaurant Floria 61 Rue Mr. le Prince, Restaurant Carlo, 32 Rue St. Lazare եւ Hrand-Samuelի գրատունը 51 Rue Monsieur le Prince. իսկ ներկայացման օրը ցերեկէ վերջ ժամը 2էն սկսեալ Թատրոնէն կիշէն:

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: *20—37*

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՓՐԱՆՍԱՀԱՑԵՐ

Cabinet «LA CONCILLIANTE» Décines, 102 Ave. Jean Jaurès
(arrêt du Tramway 60, Bruyères) Tél. 28

Տէր եւ Տնօրէն H. MOUTIN

(Նախկին ընդհ. քարտուղար Ֆէսինի քաղաքապետարանին)

Եթէ կը փափաքիք տանտէր ըլլալ՝ գնել հողեր, վիլլա, ֆոն տը քոմէրս, ապահովագրութիւն եւայլն, ամէնէն առաջ դիմեցէք մեր գրասենեակը:

Կը տանձնենք պետ. պաշտօնատուններու մօտ թարգմանութեան, ամուսնութեան, հպատակութեան գործողութիւնները:

Ծախու հողաբաժիններ 180 ք. մէթրէն սկսեալ, ջուր, ելեկտրականութիւն: Քառ. մէթրը 12 ֆր.: Ունինք նաեւ հողաբաժիններ՝ քառ. մէթրը 1 ֆր. 75էն սկսեալ: Վճարման դիւրութիւններ, ձրի խորհրդակցութիւն: Շտապեցէք օգտուիլ առիթէն:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ

22 Rue de Sommerard, Paris Ve

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ, պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ:

կոկիկ եւ մաքուր սրահ: խնամեալ սպասարկութիւն.

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

BRASSERIE HAROLA — ԿԸ ՓՆՏՐՈՒԻ

3 Rue la Vieuville
Place des Abbesses
Métro: Abbesses, Tél. Marc. 39-88

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀՆԵՐ

Պարահանդէսի, հացկերոյթի, երեկոյթներու եւայլնի համար, մասնաւոր գին Հայերու

Docteur ès-sciences occultes
Գուշակուհի
ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ԶԷՆԻ



կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Շբ.է: 62 RUE DE LA ROCHEFOUCAULD բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ. MÉTRO PIGALLE.

Բժշկ. եւ վիրաբուժական
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10-12:

ՓԱՐԹԻԼ ԼԱԹԻՆի ՄԷՋ
AUBERGE DU MOINE GOURMET

M. ASSET, Propriétaire
84 Bld. St. Germain. Paris
Թել. Odéon 18—8 (Cluny)

Գաւառի կերակուրներ, իր ժամանաւոր կերակուրները: Ունի պառ. եւ մասնաւոր սալոններ,

Այստեղ կը գտնէք լաւագոյն սպասարկութիւնը, լաւագոյն կերակուրներ եւ գինիներ: Այսպէս կազմուած է չափաւոր գիներով առաջնակարգ ճաշարան մը, ուր մարդ իսկոյն կը զգայ գալ ճաշել:

Խոհարարութեան ցուցահանդէսի մրցանակ, 1929, «Ոսկի Շքանշան»:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ — ԲԺԻՇԿ
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցաւի կը քաշէ եւ կը դարմանէ ակռաները: Ոսկիէ ատամնաշար, ոսկրէ ակռաներ: Չափաւոր գին: Խորհրդակցութիւն ամէն օր ժամը 9էն 8: 3 Bld. Bélville, Métro Mélnimontant.

EMPIRE Միզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԷՐ-ԴԱԻԹԵԱՆ

Աչքի, տդայոց եւ ներքին հիւանդութիւններ

ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ՝ ամէն օր (բացի երկուշաբթի) ժամը 10—12 եւ ժամադրութեամբ, 27 Ave. Lellevue, Chaville (S. et O.).

Թրամուէյ թիւ 1 իջնել «Puits sans Vin» կայարանը,

ՄՕՏ ՕՐԷՆ — ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

"ԱՐԱՓՍ"

ՀԱՑ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՑՈՒՆԸ

Ֆրանսական, իտալական եւ արեւելեան ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններ անմրցելի գիներով:

Թարմ եւ անարատ արեւելեան սուրճ, բաստրմա, սուճուք, պամեա, քաշէր եւ ճերմակ պանիր, ձիթապտուղ, ձիթաիւղ, պուլկուր եւայլն:

Յանձնարարութիւնք շուտով տուն կը դրկուին:

Բացման առթիւ նուէրներ ամէն գնորդի, մինչեւ 5 օր:

29 rue Bourdarie Lefure կամ 95 rue du Ménil, ԱՆԻԷՌ

Թրամուէյ թիւ 40 եւ 45, օթոպիւս BD *(իջնել* Bouguignons, *շոգեկառքի կայարան՝ Պուա Քոլոնպ:*

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

երեք սենեակ, խոհանոց, cabinet de Toilette, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, կեդրոնական ջեռուցիչ, դիմել՝ ամէն օր 27 Rue Lazare Carnot, Clamart.

Վարձու ևն նաեւ օգասուն սենեակներ: 27 Rue Lazaee Carnot, Clamart.

ԴԵՂԱՐԱՆ ՖՐԱՆՔՕ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ
PHARMACIE DE PRINCIPALE

117 Rue de Belleville

Ուր կը պատրաստուին խղճմտօրէն ու առաջնակարգ դեղերու գործածութեամբ ամէն տեսակի դեղագիրներ:

Ընկերային ապահովագրութեանց (Assurances Sociales) համաձայնագրուած հայ հիւանդներուն կը տրուին դիւրութիւններ դեղագիրներու վերաբերեալ:

Մէզի, արեան եւ կաթի քննութիւններ:

Արագ սպասարկութիւն եւ մասնաւոր զեղչ այս կտրօնով ներկայացողներուն:

SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE



ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Pathé Phonos & Disques
Columbia

POLYDOR

REGISTERED TRADE MARK

20 ՖՐ. — 20 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Մեր փլաքներու ճակտին վրայ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշ ֆոնները,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, *եւն.: Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով: Բաց է ամէն օր:*

ԲՈԼՈՐԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷ ՄԸ

Մաքուր եւ անարատ սուրճ գործածողներուն ուշադրութեան կը յանձնենք, որ մինչեւ այսօր փարիզի ժողովուրդը Թարմ սուրճ չէր գործածեր, որովհետեւ չկար Թրքական սուրճի կատարելագործուած գործարան մը, օժտուած պէտք եղած գործիքներով: *ՍՈՒԼԹԱՆ* գործարանը որ բացուած է 92 Rue d'Angoulème, գերմանական վերջին սիստէմ գործիքներով, նոյն րոպէին կը խարկէ եւ կ'աղայ, սուրճի սիրահարներուն ապացուցանելու համար այս ճշմարտութիւնը, մէկ այցելութիւնը բաւ է:

կը ծախուի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ,

ՔԱՖԷ ՍՈՒԼԹԱՆ. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Մ. ԹՈՐՈՍ (Ջէժախցի)

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06



PLOMBERIE-COUVERTURE

ՋՈՒՐ ԿԱԶ

ԼՈԳԱՐԱՆԻ, ԵԻՆ.Ի ՉԵՏԵԼՈՒԻՄ

Կը ստանձնենք կապարի եւ գինկի ամէն տեսակ գործեր, մասնաւորաբար ջուրի խողովակներու գետնուս եւ նորոգութիւն: Դիմել նամակով՝

A. TATOULIAN
4 Ave. de la Porte d'Italie

ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐԸ ԱՄՍԱՎՃԱՐՆԵՐՈՎ:

Շոգեկառքով կամ հանրակառքով 15 — 30 վայրկեան, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Ամսավճար՝ սկսեալ 200 ֆրանքէ: Տուներու կառուցում, վճարման մեծ դիւրութիւններ. 15—20 տարուան մէջ: 15 տարի տուները ազատ են տուրքէ, գեղեցիկ բաստի villaներ, նոր բնակարաններ գնելու կամ վարձելու համար, ամէն տեսակ գործողութիւններ, կալուածներու առ. ու ծախ, գրաւ դնելու, ապահովագրութեան եւայլն:

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ, սկսուած է նոր հողաբաժիններու վաճառումը, Versaillesի մօտ Bois d'Arsyի մէջ շրջապատուած գեղեցիկ անտառով: Հաղորդակցութիւնը փարիզի հետ Gare Mont Parnasseէն ուղղակի, իսկ Gard Invalideէն եւ St. Lazareէն Versaillesի գիծով: Ցեսնել կարելի է ամէն ինքնաշարժով՝ ձրի, մանրամասնութիւններու համար դիմել

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra եւ Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը *10—12* առաւօտները եւ *4—7* կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը *10*—1: Հեռաս. խօս Provence *87—32* եւ *82—48*:

Ցուներու շինութեան համար ձրի խորհրդակցութիւն մասնաւոր ճարտարապետի մը կողմէ Գշ. եւ Շբ. օրերը ժամը 4-

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet 4 Anvers Autobus J. JB.
Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւններ

ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց*

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի*, ջղային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ:

ինչպէս նաեւ Assurances Socialesի հիւանդներ,

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

CABINET DENTAIRE

GASTON UGEL ԿԱՍՏՈՆ ՒԳԷԼ

Վերաբերյալ-ատամնաբոյժ վկայեալ Լիոնի բժշկական համալսարանէն

Օգնական ատամնաբոյժ ՊԱՏՐԻԿ ԽՈՐԱՍԱՆՃԵԱՆ

23 Quai de Bralleaux (Lyon) 23 Quai Général Sarrail

Ակռաներ կը դարմանէ եւ կը քաշէ առանց ցաւի: Նոր մէթոտով կը շինէ բրոնէզ, քուրոն, Պրիճ, քաուչուկ ամէն տեսակի խնամեալ աշխատանք, ոսկի քուրոն 100 ֆրանք

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանել լաւ ուտելով, անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չիսաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ եւ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հաժեղ կերակուրներուն:

Արեւելեան նուագ ամէն օր եւ կիրակի կէսօրէ վերջ:

ՁԵՐ ԱՅՍ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ
ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷՆ

24 Rue Bergère PARIS (9) Tél. Prov. 03-

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ — POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցեր եւ Ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Շբ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:



ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՄԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)
(Bld. Barbès վրայ) (Մէթրօ Barbès)

Թղեամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ
կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՋԱՇԱՐԱՆ ՑԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ սէն միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթր. Մէն Տընի, Ռէօ. միւր: Վէներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան եւ մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրժանիշակագոյն ճառագայթներով: Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8: կիր. 9 12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթր. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մէթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապտերաթուռ: Ծիշտամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12,

Կ'ուզուի քոնֆէքսիոնի վարժ գործաւորուհիներ: Տևական գործ: Լաւ վճարում: Դիմել՝ Mr. Ezeguielian, 27 Rue Belleville, *մէթրօ Պէլվիլ:*

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H STEPHAN

ՀԱՐԱՉ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS

Téléphone : NORD 67-23

R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
21
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930

21 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1396

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՃԻԳԵՐ

Ռումանահայ գաղութի ժառանգականութիւնը «Հայ Արեւի Ցուցահանդէս»ը յաջողութեամբ իրագործելէն յետոյ, յանձնած է «Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու Ընկերակցութիւն»ին հետեւեալ նպատակներով.

1. Հայ ժողովուրդին սիրցնել իր մշակոյթը.

2. Նպաստել անոր զարգացման ու տարածման.

3. Օտարներուն ճանչցնել առ հայ մշակոյթը:

Այս նպատակին հասնելու համար ընկերակցութիւնը պիտի հրատարակութիւններ, պիտի հիմնէ մատենադարան եւ քանգարան. պիտի սարքէ համերգներ, պիտի կազմակերպէ դասախօսութիւններ, պիտի բանայ ցուցահանդէսներ, եւն. եւն.:

Հասկնանք ապագայ կարելիութիւններու մասին: Էականը ձեռնարկի սկզբնաւորութիւնն է, որ իր շուրջը կը համախմբէ մտաւորական անձնուէր ուժեր՝ հայ մշակոյթին զարկ տալու առաջադրութեամբ: Եւ ուր որ կայ նախաձեռնութիւն մը եւ կամքերու կեդրոնացում, կասկածէ դուրս է որ ձեռնարկը կ'ունենայ դրական արդիւնք:

«Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու Ընկերակցութիւն»ը շնորհուելի եւ ուշագրաւ ձեռնարկ մըն է, որ իր սկզբնաւորութեան մէջ իսկ յաջողութեան գրաւականներ կը ներկայացնէ: Որովհետեւ ընկերակցութիւնը դեռ չկազմուած, անոր նախաձեռնողները կրցան գլուխ բերել «Հայ Արուեստի Ցուցահանդէս»ը, ու այսօր թանգարանի եւ գրադարանի կազմած մը ունի, որ ընկերակցութեան կազմութեան հետ մարմին կ'առնէ: Անոնք կատարուած իրողութիւններն են, որոնք «պիտի»ներու ոյժը չեն դասուիր: Ընկերակցութիւնը, ուրեմն, հայութեան ներկայացնայ աշխատանք մը կատարած, ու երբ խոստումը կը բերէ մեզ՝ շատ աւելին կատարելու, հաւատքով ու համակրութեամբ կը դիմաւորենք զայն:

Այս մասնակի ճիգը երբ մշակութային շարք մը ձեռնարկներու կապակցութեամբ նկատի կ'առնենք, ձեռնարկը համազգային նշանակութիւն մը կը ստանայ: Իրօ՛ք, անցած երկու տարուան ընթացքին, գերազանցապէս հայ մտաւորականներու նախաձեռնութեամբ, հայ մշակոյթին նուիրուած քանի մը հաստատութիւններ կեանքի կոչուեցան, որոնք հակառակ իրենց անկախ գոյութեան, մէկ ընդհանուր եւ համազգային նպատակի ձգտին, հայ մշակոյթի պահպանման ու զարգացման:

Երեւոյթը ուշագրաւ է, ու կոչուած է նոր շրջան մը բանալ մեր ներքին կեանքին մէջ: Մօտ տաս տարուան երեսնի կեանքէն յետոյ, յուսադրիչ է այն պայքարը, որ ձեռնարկած է հայ մտաւորականութիւնը մշակութային ճակատին վրայ, անգամ կարեւոր կեդրոններու մէջ, ինքնաբերաբար մղումով մը: «Համազգային»ը, որ երկու տարի առաջ ծնունդ առաւ Եգիպտոսի մէջ, իր առաջին քայլն եղաւ Սուրիոյ հայութեան, դուք ամբողջ հայութեան նուէր բերել լուսաւորութեան բարոյական վառարան մը, «Հայ Ճեմարան»ը, որու գոյութիւնը արդէն մը ի վեր փաստ է, եւ կը բաւէ «Համազգային»ին համազգային մեծ նշանակութիւն մը տալու:

«Նահատակ Գրողներու Բարեկամներ»ը, տարի մը առաջ ու անաղմուկ, հրապարակ եկան, ու այսօր հայ գեղարուեստական գրականութեան հատորները կը ներկայացնեն նորութեան:

Պատոնի երեք հարիւրամեակի ցուցահանդէսներէն թելադրուած, խումբ մը հայրենակիցներ նախաձեռնակ եղան հայ մշակոյթի եւ արուեստի բեկորները հաւաքելու, պահպանելու ցուցադրելու, ազգային փոքրիկ թանգարաններու միջոցաւ:

Կան տակաւին ուրիշ նոր ձեռնարկներ, որոնք հոս չյիշատակութիւն չեկան:

Հին հաստատութիւններուն առանց անդրադառնալու, երբ անոնց օրական ճիգերը մէկ ընդհանուր յայտարարի կը բերուին, ուրախութեամբ պէտք է արձանագրենք մխիթարական երեւոյթը որ մեր ներկայ ցիր ու ցան կեանքի մէջ, հանրային յայտնաբերումն է, գոնէ մշակութային ճակատի համար մեր պարտութիւնները դարմանելու համար:

Այս ձեռնարկները, երկու բնորոշ կողմերով մեր ուշադրութիւնը կը գրաւեն:

Առաջին, անոնց գոյութիւնը արդէն առաջին օրերէն կապահոված է իրականացուած ու արժէքաւոր արդիւնքներու հետ, որոնք պարզ բաղձանքներու եւ սպառումներու փոխարէն գործնական եւ դրական քայլերով արդարացուցած են իրենց գոյութեան իրաւունքը:

Երկրորդ, թէեւ այդ ձեռնարկները իրարմէ անջատ ու անկախ հաստատութիւններու ծնունդ տուած են, բայց կատարած աշխատանքները համահայկական բնոյթ ունին, եւ կարելի է աշխատանքի գեղեցիկ բաժանումով մը դասաւորուած են:

Այս պարագային, լաւագոյնն է որ չտարուինք այն մտահոգութիւններէն, որոնք կեդրոնացում մը կը թելադրեն: Ընդհակառակը, աշխատանքի այս բաժանումը օգտակար կը գտնենք եւ տեղական նախաձեռնութիւնը (գաղթականական ներկայ պայմանները նկատի առնելով) գրաւական մը կը նկատենք գործին յաջողութեան:

Եթէ այդ հաստատութիւնները բարոյական եւ մտաւորական սերտ կապերով իրարու հետ հաղորդակցին եւ փոխադարձաբար իրարու օժանդակեն, պիտի կարողանան իրենց ցանկութիւնները տարածել ամէն տեղ, ու առանց իրար խաչաձեւելու, մշակութային ճակատի շուրջ համախմբելու բոլոր կենսունակ ուժերը:

Կ. Ս.

ՆՈՐ ՄԻՋԱԴԷՊԵՐ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ՊՐԻՒՆԻՆԿԻ ԴԻՐՔԸ ԱՄՐԱՑԱԾ

Գերման խորհրդարանը իր շաբաթ օրուան նիստին մէջ, անցաւ նախարարական յայտարարութեան դուրջ վիճաբանութեան եւ 236ի դէմ 318 ձայնով, որոշեցքուէի չդնել կառավարութեան դէմ անվստահութեան բանաձեւերը եւ անցնիլ օրակարգին:

Բացի կառավարութեան դէմ իրենց անվստահութեան բանաձեւէն, հիդլերեանները անվստահութեան նոր եւ պատճառաբանեալ բանաձեւ մը եւս ներկայացուցին ընդդէմ արտաքին նախարար Քուրթիուսի, Պ. վիրթի եւ պատերազմական նախարարին: Ազգայնականները եւս նոյնն ըրին ընդդէմ վիրթի Քուրթիուսի եւ Թրէվիրանուսի: կառավարութեան պաշտպան կուսակցութիւնները իրենց բացեւով կ'առաջարկէին լսել յետոյ կառավարութեան յայտարարութիւնն, անցնիլ օրակարգին:

Վիճաբանութեանց ընթացքին քիչ մնաց սակայն որ ընկերվարականներ եւ հիդլերեաններ կռուի բռնուէին խորհրդարանի նրբանցքներուն մէջ: ընկերվարական շէօկնէր կը պաշտպաներ կառավարութեան ծրագիրը, միեւնոյն ատեն սուր ու ջեգնական ակնարկութիւնները ուղղելով հիդլերեաններուն, երբ ասոնցմէ մէկը ընդմիջելով հայհոյեց ու սպառնաց: Նախագահը այս վերջինը դատապարտեց մէկ նիստէ վտարման, եւ երբ հիդլերեան երեսփոխանը, իրեններուն աղմուկին ու կանչերուն մէջ դուրս կ'ելլէր սրահէն, նոյն պահուն, սրահէն ինքնաբերաբար կը հեռանար նաեւ ընկերվարական երեսփոխան Եվերինկ, նախկին նախարար: Հիդլերեանները թերեւս կարծեցին որ ընկերվարականը պիտի փորձէ անմիջապէս հաշիւերկարգադրելիրենցկուսակցին՝ նրբանցքին մէջ իսկ, ուզայն պաշտպանելու համար, բոլորը մէկ, դուրս նետուեցան սրահէն, մինչ նոյն մտահոգութեամբ, անոնց կը հետեւէին ընկերվարականներն իրենց կարգին, խորհրդարանին մեծ նրբանցքը, մէկ վայրկեանի մէջ լեցուած էր 200ի չափ հակառակորդ երեսփոխաններով, որոնք կը պատրաստուէին իրարու վրայ նետուիլ, երբ վրայ հասաւ խորհրդարանի նախագահը Լէօպէ, որ մեծ դժուարութեամբ եւ բուռն ձիգերով յաջողեցաւ հանդարտեցնել փոթորկած կրքերը:

Այս միջադէպէն վերջ երկրորդ միջադէպ մը եւս այս անգամ խորհրդարանի սրահին մէջ: 220ի դէմ 339 ձայնով, խորհրդարանը արտաքին քաղաքական յանձնախումբին դրկեց ծայրայեղներու մէկ բանաձեւը, որով կը պահանջէին վերսայլի դաշնագրրն վերաքննութիւնը եւ երկգի ծրագրին ջնջումը: քուէարկութեան այս արդիւնքէն կատղած. հիդլերեանները դարձեալ սկսան աղմկել եւ իբր բողոքի ցոյց՝ մէկ բերան իր գոռային իրենց սովորական յանկերգը «Զարթի՛ Գերմանիա» մինչ անդին, համայնավարները կուշտ ու կուռ անարգելէ յետոյ ընկերվարականները՝ կը ճիչեցնէին «միջազգային»ի առաջին տունը

Պրիւնինկ կը ստանայ ուրեմն 82 ձայնի մեծամասնութիւն մը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Քրտական շարժումը վերջացած չէ

«Էլ Ահվալ» Թերթի էնկիւրիի սեփական Թղթակիցը հոկտմ. 3 Թուակիր Թղթակցութեամբ կը գրէ.

Թէհրան հրատարակուող «Շաֆախ Սօրխ» պարսկականմեծ Թերթը, «Քրտական շարժումը լմնցա՞ծ է թէ ոչ» վերնագրով խմբագրականով մը վերլուծելէ վերջ քրտական ապստամբութիւնը, կը յայտնէ որ սխալ է լմնցած կարծել:«Շաֆախ Սօրխ» Թերթը կը գրէ որ ապստամբները շղթայուած վիճակէն վերջ, քաշուեցան Արարատի բարձրերը եւ հոն ցարդ կը մնան, կը պատսպարուին ամէն տեսակէտով՝ Իհսան Նուրի փաշայի հրամանատարութեան ներքեւ: Նոյն իսկ եթէ Թուրքերը շրջունակեն պահել շղթան այս սաստիկ ձիւնին ու ցուրտին, կը գրէ պարսիկ Թերթը, քիւրտ ապստամբները երբեք չպիտի նեղուին, որովհետեւ անոնք փոքր էղրիէն մասնաւոր ճամբայ ունին հաղորդակցելու համար Պարսկաստանի հետ, ուրկէ ամենքը կը ստանան դրամ, ուտելիք, զէնք եւ ուժ:

Այս Թերթի տուած տեղեկութիւնները կարդալէ վերջ հարցուցի պաշտօնական աղբիւրներու եւ շօշափեցի կարծիքը կառավարական շրջանակներու. բոլորն ալ հաստատեցին ստուգութիւնը պարսիկ Թերթի գրածին եւ յայտնեցին որ այդ քիւրտ աւազակներու վերջնական մաքրագործումը տեղի պիտի ունենայ Պարսկաստանի հետ սահմանային խնդիրը վերջնականապէս կարգադրելէ վերջ:

Ըստ «Միլլիէթ»ի տեղեկութեանց Պիթլիսի եւ Ախլաթի ճամբուն վրայ Քիւրտերէ կազմուած հրոսախումբ մը յարձակում գործած է բեռնատար ու մարդատար երկու ինքնաշարժներու վրայ եւ զանոնք կողոպտած: Ուրիշ գինեալ Քիւրտեր Սաքալ Թուրման կոչուած տեղին վրայ երեք ճամբորդներ սպաննած են:

Հրոսակային շարժումներ Թուրքիոյ մէջ

Թուրք Թերթերը կը գրեն.—

Աւազակներու հետ ընդհարում մը ունեցած են քաղաքապահ գինուորներ, Ուրֆայէն երկու ժամ անդին, Գարաքէօփրիւ գիւղին մօտերը: Աւազակներէն երեքը բռնուած եւ յափրշտակուած ուղտերն ու ապրանքներըետ առնուած են: Միւս աւազակները փախած են:

*** Քանի մը շաբաթ առաջ, Պուլանըգի կողմերէն Մուշի դաշտը իջած էր աւազակախումբ մը որուն կը հրամայէր Ապճան անուն պետ մը: Ընդդարումներու միջոցին, չիշեալ աւազակապետն ու քանի մը ընկերները մեռած վիճակի մէջ ձեռք անցուած են: Միւսները փախած են:*

Զինուորական Համաձայնութիւն

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԻՋԵՒ

ՔԻՒՐՏ ԶԷՔԷՆԵՐՈՒ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

«Էլ Նիտա» արաբ ազգայնական մեծ Թերթը հետեւեալ կարեւոր լուրերը կը հրատարակէ Թուրքիոյ մասին.—

Թէվֆիք Րիւշտի պէյ եւ իր պատուիրակութիւնը Մոսկուայի մէջ, արժանացած են սիրալիր ընդունելութեան եւ յարգալից վերաբերմունքի: Թուրք Թերթերը եւ քաղաքական շրջանակները կը հաւաստեն Թէ Թուրք արտաքին նախարարը Մոսկուայի արտաքին նախարարութեան հետ բանակցութիւններ կը վարէ զինուորական գաղտնի դաշինք մը կնքելու համար Մոսկուայի հետ: կառավարութիւնը ցարդ չէ հերքած այս լուրը:

Միւս կողմէ Թուրք կառավարութիւնը զէնքի տակ կանչած է 322, 323 եւ 324ի ծնունդները: ժողովուրդը մեծ յուզման մատնուած է եւ կ'ըսէ Թէ՝ եթէ ծանր վտանգի մը առջեւ չգտնուէր, կառավարութիւնը զէնքի տակ պիտի չկանչէր այս երեք դասերը:

Քրտական ապստամբութեան մասին ցարդ լուութիւն կը պահուէր, սակայն ըստ Թրքական Թերթերու տեղեկութեանց, 50 հոգինոց քիւրտ աւազակախումբ մը յարձակում գործած է Էրզնեանի մէջ Թուրք դպրոցի մը վրայ, որուն մէջ կը գտնուէր միայն տնօրէնուհին՝ Սատրգա Շէրէֆֆէտտին, որ առանձին դիմադրած է աւազակներուն եւ 5 հոգի սպաննած անոնցմէ, մինչեւ որ զինուորներ օգնութեան հասած են:

Պոլսոյ Թերթերը կը գրեն նաեւ Թէ Մ. Քէմալ ամսոյս 15ին Աբեւելեան Նահանգներ պիտի երթայ եւ պիտի պտտի քրտական կուսակալութեանց մէջ: կ'ըսուի Թէ այս այցելութեան նպատակն է հնազանդութեան հրաւիրել Քիւրտերը: (Քէմալի այս ճամբորդութիւնը յետաձգուած է: «Յ.»):

Թուրք կառավարութիւնը սկսած է բանակցութիւններ վարել հոլանտական կարեւոր ընկերութեան մը հետ, նոր պատերազմական նաւեր շինել տալու համար:

Ռումանիոյ բոլշեւիկեան յուզումները

Լրտեսական կարեւոր ձեռնարկ մըն է որ երեւան ելած է Ռումանիոյ մէջ: երկար ու մանրակրկիտ քննութիւններէ վերջ, ձերբակալուած անձերու անունները տակաւին չեն հրատարակուած: Սակայն շրջող զրոյցներու համաձայն, լրտեսները մեծ մասամբ օտարականներ են, որոնց մէջ բազմաթիւ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Հ. Բ. Ը. Մ.Ի ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԻՒՆԸ

Բարեգործականի նախագահութեան շուրջ կարգ մը զրոյցներ կը շրջին, Թէ հանգուցեալ Պօղոս Նուպար փաշայի տեղ, Հ. Բ. Ը. Մ.ի նախագահութեան պիտի կոչուի Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեան: Բարեգործականի կարգ մը մասնաճիւղեր յայտնած էին նման փափաք մը: Սակայն կ'իմանանք Թէ այս մասին վերջնական որեւէ կարգադրութիւն չէ եղած ու չի կարծուիր Թէ Պ. Գ. Կիւլպէնկեան ընդունի նախագահութիւնը:

ՍԱՄՍՈՆԻ ԹԱՂԱՊԵՏԱՐԱՆԻՆ ԴԻՒՐԻՆ ՈՒ ԱՊԱԿԻՆԵՐԸ ԿՈՏՐԵՑԻՆ

«Ազդակ» այս խորագիրներու տակ կը հրատարակէ Սամսոնէն իր ստացած հետեւեալ Թղթակցութիւնը.—

Սէրպէսթի մարդիկը իրենց ծայրայեղութիւնները այնքան առաջ տարին որ, ընտրութեան չորրորդ օրը ամբոխի մը հետ ճեղքեցին ոստիկանական շղթան եւ Թաղապետարան մտան՝ վախնալով ստեղծուած կացութենէն, ընտրական յանձնաժողովի անդամները լքեցին իրենց աթոռները:

Երկու անդամի ներկայութեան քուէ նետուեցաւ տուփը, մինչ որ ապօրինի է: Այս պատճառով, թալք կուսակցութիւնը մերժեց մասնակցիլ ընտրութեան: Թալքը շատ ազդուած է այս շարժուձեւէն, որ օրէնքին դէմ երթալու աստիճան ծայրայեղութեան տարուեցաւ: Սէրպէսթի մարդոցմէն ոմանք քուէ կուտան առանց ստորագրելու տետրակին մէջ եւ իրենց ինքնութիւնը հաստատելու: ընտրական յանձնաժողովին անդամներէն ոմանք հրաժարեցան: Այս ձեւով խանգարուած ընտրութիւնը կը շարունակուի:

«Սօն փօսթա» ալ այսպէս կը պատմէ դէպքը.— ժողովուրդը երբ տեսաւ որ Սէրպէսթի ներկայացուցիչը ներս չեն առներ, չկրցաւ հանդուրժել այս անեծութեան: Այս միջոցին Թաղապետարանին դուռը կոտրեցաւ:

կուսակալ Քեազըմ փաշայ եւ Սէրպէսթի նախագահ Շէրիֆ պէյ չափաւորութիւն յանձնարարեցին գրգռուած ժողովուրդին: Քօկու զատէ Սիւլէյման եւ Քէֆէլի զատէ Մուհիտտին պէյեր հարցաքննուեցան, իբր դէպքին դրդիչները:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄԸ

Թէեւ Ֆրանսական խորհրդարանի բացման Թուականը վերջնապէս պիտի որոշուի եւ հրովարտակը պիտի ստորագրուի հանրապետութեան նախագահին՝ Պ. Ցումէրկի մարոքէ վերադարձէն վերջ, սակայն կ'ըսուի Թէ կառավարութիւնը ժողովրդութիւն ունի խորհրդարանի բացումը կատարել նոյեմբեր 4ին:

Խորհրդարանի օրակարգը չափազանց խճողուած պիտի ըլլայ, քանի որ կարգ մը հարցերու քննութիւնն արդէն կէս էր մնացեր վերջին նստաշրջանի ընթացքին. միւս կողմէ, արդէն, գանազան հարցերու շուրջ, հարցապնդման 98 առաջարկներ կան, մանաւանդ կառավարութեան արտաքին քաղաքականութեան շուրջ, վարչապետը տրամադիր է անմիջապէս ընդունիլ հարցապնդման առաջարկները, Թոյլ տալու համար որ խորհրդարանը իր բացման օրերուն իսկ, կարենայ արտայայտուիլ կառավարութեան արտաքին քաղաքականութեան շուրջ,

ՕՐՈՒԱՆ ՀՈՎԵՐԻՆ

Ո՞ՒՐ Է ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԱԿԱՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Կուսակցութիւններու պատասխանատուութիւնը, գաղթահայ ներկայ շփոթ եւ փոթորկուող իրականութեան մէջ խոստովանիլ, այն ալ ընդհանուր գիծերով, բնական է որ չպիտի պարզէ այս հարցի զանազան ծալքերը։ Հարկ է եւ անհրաժեշտ, աւելի ժամանակամիջոցի թեւամբ ծանրանալ այս երեւոյթին վրայ, ծանօթանալ ո՛չ միայն գործող ուժերուն (կուսակցութիւններ) այլեւ անոնց պայքարի հիմնական պատճառներուն եւ գործածած զէնքերուն։

Շատերը, գաղթահայութեան մէջ գործող չորս կուսակցութիւն կը հաշուեն, Դաշնակցութիւն, Ռամկավար, Հնչակ եւ Համայնավար։ Առաջին իսկ առթիւ այս բաժանումը ըստ իս պէտք է ընդունիլ սխալ եւ անիմաստ, եւ փոխանակ չորսի, իբրեւ իրական դերակատար — պէտք է ընդունիլ երկու կուսակցութիւն — Դաշնակցութիւն եւ Ռամկավար։

Հնչակեան կուսակցութիւնը, որ այսօր կորնթացած է ամբողջապէս իր հաւաքականութեան հետ, նաեւ կազմակերպական միութիւնն ու ընդհանուր ուղեգիծը, իբրեւ առանձին հոսանք ո՛չ մէկ արժէք եւ ուժ կը ներկայացնէ։ Ան չունի լուրջ կազմակերպութիւն, եւ ոչ ալ համրանք մը, իր գոյութիւնն իսկ յիշեցնելու համար։

Աջէն տեղի մէջ, ուր կը յիշուի ան, իլած է զանցառելի փոքրամասնութեան, եւ ճիշդ այս պատճառով ալ հնչակեան կուսակցութիւնը գաղթահայութեան մէջ, առանց սեփական ուղղութեան, կուսակցական գիծի, տեսակ մը օժանդակ ուժ է այս կամ այն ուժեղ հոսանքի կողքին։ Եւ ինչ որ ամէնէն կարեւորն է, յաճախ ալ մէկ երկրի ժամնաճիւղը կը գործակցի կուսակցութեան մը հետ, որու դէմ կը պայքարի մէկ այլ ժամնաճիւղ տարբեր երկրի մը մէջ, միացած մէկ ուրիշ կուսակցութեան։ Այս նկատումներով, եւ ժամանաւորաբար այն պատճառով որ առանձնապէս հնչակեան որոշ ուղղութիւն գոյութիւն չունի մեր իրականութեան մէջ, աւելորդ է դեր վերագրել այս կուսակցութեան, դասելով զայն միւսներու շարքին։

Հայ համայնավար առանձին կուսակցութիւն գոյութիւն չունի, ո՛չ հոս արտասահմանի եւ ո՛չ ալ առհասարակ որեւէ երկրի մէջ, մէկն առնելով նաեւ Հայաստանը։ Ասով մէկտեղ ան ամէն տեղ է, ուր ափ մը հայութիւն կայ, եւ գործի վրայ իբրեւ մէկ մասնիկ համայնավար ընդհանուր կուսակցութեան։ Հայկական այս հատուածը ներշնչուած Հայաստանի իշխանութենէն, եւ իւրաքանչիւր երկրի համայնավարական կազմակերպութենէն առանձին ծրագրով կը գործէ գաղթահայութեան մէջ։ Իր առաջադրած նպատակները, պահանջներն ու ձեռնակները ծնունդ առածըլլալով կուսակցութեան ընդհանուր դեկավարութենէն, շատ բնականօրէն ոչ մէկ կապ եւ առնչութիւն կրնան ունենալ հայ կեանքին եւ անկէ յառաջացած խնդիրներու հետ։

Դեռ աւելին։ այս կուսակցութեան միջազգային դիմագիծը, եւ հիմնական դաւանանքը բացայայտօրէն դէմ են առանձին ազգերու գոյութեան պահպանումին։ Անոնց օրուան ճիգերու մէկ խոշորագոյն մասը ուղղուած է ազգային ինքնօրինութեան դէմ, ամէն երկրի ու միջավայրի մէջ։

Այս իսկ նկատումներով ալ համայնավար հայկական հատուածը ոչ միայն անհնար է դասել հայ կուսակցութիւններու շարքին, այլեւ առանձին ուշադրութեամբ պէտք է դիտել անոր ձեռնարկները մեր կեանքին մէջ իբրեւ արտաքին եւ օտար կազմակերպութեան մը։

Անգամ մը այսպէս եզրակացնելէ ետք, շատ աւելի դիւրին է քննել երկու մնացած կուսակցութիւններու՝ Դաշնակցութիւն եւ Ռամկավար — տարակարծութիւններն ու վէճերը։

Հոս ամենէն առաջ պէտք է խոստովանիլ որ, մեր իրականութեան մէջ հնչակեան եւ համայնավարական ազդեցութիւնները մերժելով հանդերձ, անքան ալ միամիտ չենք զանոնք զերծ կացուցանելու համար մեր ներքին անցուդարձերու պատասխանատուութենէն։ Բայց ինչո՞ւ չխոստովանիլ, որ այս ալ նոյնպէս արդիւնք է դաշնակցական պայքարին։

Թո՛ղ յանդուգն յայտարարութիւն չնկատուի խոստովանիլ որ եթէ այս երկու կուսակցութիւնները կարողանան լեզու գտնել իրար հետ, եւ որոշեն լծուիլ գաղթահայութեան ի նպաստ աշխատանքներուն, ո՛չ համայնավարը, ո՛չ հնչակեանը պիտի կրնան ունէ վտանգաւոր եւ վնասակար դեր կատարել մեր մէջ։ Ու դեռ անելին։ Դաշնակցութիւնը, հայ կեանքի մէջ իրական դեր կատարելէ։

Տարիներու իրենց բոլոր ձեռնարկները այս երկու ուղղութեամբ ալ չարդիւնաւորուեցան։ Խորհ. Հայաստանի վարչենեբու համար ռամկավար կուսակցութեան դիրքը դատապարտուեցաւ անդադար եւ կը դատապարտուի մինչեւ վերջ։ Դաշնակցութիւնը ո՛չ թէ թուլացաւ, այլեւ տարածուեցաւ եւ խորացաւ անսպասելի չափով գաղթահայ կեանքին մէջ։

Իսկ այս բոլորի փոխարէն ռամկավար կուսակցութիւնը յաջողեցաւ քայքայուած վիճակի մէջ պահել գաղթահայութիւնը, ի գին իր բարոյական արժէքի նուազումին։ Ան յաջողեցաւ վերջապէս պատմութեան մէջ արձանագրել եւ այն ահաւոր փաստը թէ, հայ քաղաքական միտքը տակաւին այնքան տհաս է, այնքան անկազմակերպ որքան չէր դուցէ ասկէ առաջ։

Վերջացնելու համար ըսենք նոյնպէս որ պատմութիւնը արձանագրեց նաեւ հայ կուսակցութիւններու անպարտաճանաչութիւնը անդունդի դուռը կեցած ժողովուրդի մը վտանգաւոր կացութեան հանդէպ, որպէս զի յաղթանակն հայ ժողովուրդի թշնամիներու հետ բոլոր ցաւագար եւ քինախնդիր կուսակցականները, որպէսզի ստեղծագործ եւ շինարար աշխատանքի փոխարէն այս ժողովուրդը հոս ու հոն դառնայ խաղալիք բոլոր օտարամիտ ուժերուն, ամէն գոյնի եւ ամէն ղրօշի առաջնորդութեամբ։

Եւ դոնէ բարի ըլլանք այբոլորին կուսակցական հակառակութեան որակումի փոխարէն, տալ իր ճիշդ բնորոշումը, չնսեմացնելու համար կուսակցութեան տարակարծութիւններու բարոյական արժէքը։

Ս. ԹԱՓՈՒԻ

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԽՈՒՎԱՐԹԻՆԵՐԸ

Ատիկանութիւնը երեք օր առաջ, դրաւեր էր Պոմպէյի ազգայնականներու կեդրոնատեղին ու կատարեր էր բազմաթիւ ձերբակալումներ։ Հնդիկ ըմբոստութեան նոր դեկավարները սակայն ուրիշ կեդրոնատեղի մը բացեր էին անմիջապէս, որ նոյն օրն իսկ դրաւուեցաւ ու փակուեցաւ։ Ատիկանութիւնը կը շարունակէ ձերբակալումներ կատարել, կը ձերբակալուին մանաւանդ աշուղները, որոնք փողոցէ փողոց ազգային ու յեղափոխական երգերով կը զրդռեն ժողովուրդը։

Երկու օրուան մէջ ձերբակալեալներու թիւը կը հասնի 35ի։

Ատիկան զօրքերու ղեկատները անդադար կը պտտին Պոմպէյի հիւսկեղէնի շուկան ու գործարաններու թաղին մէջ։ Հնդիկ խորհուրդին սուգի օրուան յայտարարութեան պատասխանելով՝ 15 գործարաններ դադրեցուցին աշխատանքը. փակուեցաւ նաեւ սակարանը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Յառաջ»ի մէջ ընկ. Ս. Թաթուլը «ընդհանուր եւ հին հիւանդութիւն մը» վերնագրով յօդուածի մէջ շօշափուէ մի շատ ընդհանուր եւ հիւանդոտ հարց, այն է մեր անմիաբան, կռուազան եւ իրարու հանդէպ անհանդուրժողի համբաւի մասին։ Այս հարցի մասին շարունակ խօսուէ եւ վիճում ենք, եւ մեր նոր սերունդը շարունակ լսելով ու կարդալով հայկական անհամերաշխութեան, մասին, առանց ծանօթանալու իսկական պատճառներին, կարծուէ է որ անտեղի կը յուսահատեցնենք, մանաւանդ որ այս հարցուէ մենք ոչ առաջին տեղն ենք բռնում եւ ոչ էլ վերջին։ Բոլոր ժողովուրդների մէջ էլ այս հարցը գոյութիւն ունի, որպէս մի ախտ, մի հիւանդութիւն, որը յառաջ է գալիս ենթակային առողջական նիւթական եւ շրջապատի երեւոյթներից ազդուող զանազան պատճառներից, որոնք բարոյապէս ազդում են մարդկանց հոգեկան աշխարհի վրայ եւ անդորրութիւնը խանգարելովառաջ են բերում թունաւոր մթնոլորտ, որի փոփոխութիւնը սերտօրէն կապուած է պայմանների բարելաւումից։

Ուրեմն մարդկանց փոխ-յարաբերութիւնը կախում ունի իրենց հոգեկան աշխարհից, իսկ հոգեկան աշխարհը կապուած է մարդուս վրայ ազդող բոլոր երեւոյթների հետ։ Մարդիկ իրենց անհատական եւ ցեղային ապրումներով կերտում են իրենց ազգային կեանքը, ապահով եւ անդորր վիճակով ապրող ազգի զաւակները բնականաբար աւելի հաւասարաշիռ են, քան թէ շարունակ հալածական անապահով վիճակի ենթակայ ազգերի զաւակները։

Մենք դժբախտաբար թեւերս աշխարհիս ամէնից ղըժբախտ, հալածական ազգի զաւակները լինելով, պարզ է որ մեր մէջ հաւասարաշխութեան պղինձ աւելի տակաւ լինի։

Հաւասարաշխութեան ոգին շատ նուրբ է, փոքրիկ ցնցուղից նրա դրութիւնը վտանգուում է։ Այսօր մեր ապրած յաղթական Ֆրանսայի ժողովրդի զանազան հոսանքների ու դասակարգերի միջեւ հաւասարաշխութիւնը աւելի զգալի է. քան թէ պարտուած Գերմանիոյ մէջ։ Ֆրանսայի ըզգացումը ժողովրդի հոսանքների միջեւ պայքարի սոսկալի չափերի կը հասնէր, եթէ այս մեծ պատերազմի մէջ պարտուէին։ Նոյնիսկ փոքրիկ քաղաքական ու տնտեսական տագնապների ժամանակ մենք տեսնում ենք թէ ինչպէս հոսանքները սրում են իրենց պայքարի զէնքերը։

Այն ծանր հարուածները մեր ժողովուրդն է շարունակում ստանալ աչից ու ձախից. առանց չափազանցութեան կարելի է յայտարարել որ այսօրուայ շատ երջանիկ ազգեր, որոնք համարուում են «միաբան» հասմերաշխ, եթէ մեր վիճակին ենթարկուէին, վաղուց արդէն իրենց միաբանութեան եւ հաւասարաշխութեան համբաւաւոր կոչումից՝ եւ թերեւս իրենց հետ միասին, արտաքին ու ներքին ուժեղ պայքարների շնորհիւ պատմութեան գիրկը անցած լինէին։

Եթէ մեր շուրջը նայելու լինենք, մենք կը տեսնենք որ հաւասարաշխութեան ոգին պակասում է թերեւս աւելի մեծ չափով միւս տարագիր ժողովրդների մէջ, որոնք թէեւ մեզանից աւելի նպաստաւոր պայմաններում են գտնուում, եւ անհամեմատ աւելի քիչ են տուժել թէ անցեալում եւ թէ վերջի տասնամեակներում։ Վերցնենք հէնց ռուս տարագիրները. որոնք կազմում են ռուս ժողովրդի մի չնչին տոկոսը։ Մօտ երկու միլիոն է հաշուում միւս տարագրութիւնը, որ մեզի պէս ցրուած է աշխարհիս չորս կողմը, բայց որի մի խոշոր տոկոսը ապրում է ներկայումս Թրանսայում, Սերպիայում եւ Բուլգարիայում, իրրեւ կրօնական համայնք բաժանուած են երկու մասի. մետրոպոլիտ Անտոնիի (Սերպիա) եւ մետրոպոլիտ Հելօզրի (Փարիզ) կողմնակիցներ եւ Փարիզի մէջ իւրաքանչիւր հոսանք ունի իր եկեղեցին։

Քաղաքական հոսանքներն էլ բազմաթիւ են։ Շատ փորձեր են կատարուել մեզ պէս ազգային գերագոյն ժամին կազմակերպելու, բայց անյաջողութեան են մատնուել։ Քաղաքական կուսակցութիւններից ամենից աչքին ընկնող երկու ընկերվարական կուսակցութիւնները — Էս-էրները եւ Էս-դէկները որոնք տասնեակ տարիներ շարունակ ամենէն աչքի ընկնող դերն են կատարել ռուսական յեղափոխական շարժման մէջ, այսօր դըժբախտաբար, նմանուում են մեր հնչակեաններին, բաժանուած զանազան թեւերի իրար դէմ են պայքարում։

Եթէ արտաքին թշնամիները մեզի հանգիստ թողնեն, մենք կը վերագտնանք մեր երկիրը եւ առանց իրար կոտորելու եւ հալածելու, խաղաղ պայքարի միջոցով կը կիրառենք մեր ազգային եւ պետական կեանքը։ Եւ այն ժամանակն է որ մենք հնարաւորութիւն կ'ունենանք ապացուցելու ոչ միայն օտար այլեւ մեր ազգային եւ ընկերային յոռետեսներին, որ հայ ժողովուրդը կուազան չէ, անմիաբան չէ այն չափով, որ մենք անտեղի կերպով վկրտել ենք «հայկական անհամերաշխութեան» կամ «հայկական անմիաբանութեան» որակումներով։

Մենք կարող ենք ուրախութեամբ եւ պարծանքով յայտարարել որ մեր ներքին պայքարը այնպիսի սուր կերպարանք չի ստացել երբեք, ինչպէս մենք այսօր իսկ ականատես ենք երջանիկ ազգերի մէջ։ Դաւաճանութիւնն ու մատնութիւնը այսօր աւելի կատարելագործուած ձեւով կատարուում են յայտնի պետական եւ քաղաքական գործիչների միջոցով ի շահ իրենց գրպանի։

Մենք տեսնում ենք թէ ինչպէս մի շարք երկիրներում պետական յեղաշրջումները քրոնիքական բնոյթ է ստացել։ Յայտնի զինուորականներ եւ ոչ զինուորականներ, շատ յաճախ օտար պետութիւնների օժանդակութեամբ տապալում են իրենց երկրի իշխանութիւնը, իրենք անցնում են իշխանութեան գլուխը, աչքի ընկնող պաշտօնները տալիս իրենց արբանեակներին, միահամուռ ուժերով երկիրը կողոպտում եւ տեղի տալիս նորանոր «թալանչի»ների։

Մեր ժողովուրդը այսպիսի կազմակերպւած «թալանչի»ներից մինչեւ հիմա չէ յանձնել իր երկրին ղեկը։

Մեր հայրենիքի մէջ պէտք է պայքարին դադափարական հոսանքները եւ ոչ թէ դրամաշորթ խմբակցութիւնները։

Այսվերջին 50 ամեակը չնայած մեր կրած անհամեմատ ծանր հարուածներին, մենք համեմատաբար քիչ մատնիչներ, լրտեսներ, եւ առհասարակ կեղտոտ եւ զզուելի տիպեր ենք տեսել, քան թէ մեր հարեւան ժողովուրդները։ Աւազակութիւնն ու գողութիւնը այնպէս մեր մէջ անհամեմատ աւելի քիչ է եղել քան թէ մեր հարեւանների մէջ։

Մեր ժողովուրդը աշխատասէր, տոկուն եւ յաժան է, իսկ աշխատասէր ժողովուրդը չի կարող սիրահար լինել գաղութականութեան, աւազակութեան, կուազանութեան, եւ վերջապէս եթէ մենք այնքան էլ «անմիաբան, անհամերաշխ եւ կուազան» ժողովուրդ լինէինք, ինչպէս կարծող էր հայ իրականութեան մէջ ամենադաժան պայմաններում ապրիլ ու գործել հայկական քաղաքական ու ժարտական ամենամեծ կուսակցութիւնը է Յ. Դաշնակցութիւնը, վերջին տասը տարին տարին է եղել իր գործունէութեան կեդրոնը տեղափոխել արտասահման, հայկական գաղութները, որտեղ կանոնաւոր շարունակում է իր գործունէութիւնը առաջնորդելով կուսակցական երկու (X եւ XI) ընդհանուր ժողովներից, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր վայրի կանոնաւորաբար գումարուող շրջանային ժողովների հրահանգներով։ Եւ տարի էլ ուր որ գոյութիւն ունի դաշնակցական մարմին, պէտք է տօնուի Հ. Յ. Դաշնակցութեան 40 ամեակը։

Այնպիսի խաղաղ պայմաններում ուր գտնուում են հայկական գաղութները, միաժամանակ է ընդհանուր հաւերաշխութեան եւ միաբանութեան մասին նշելը։ Օտարների լծի տակ գտնուող ժողովուրդների եւ սրտարգիր հատուածների հոսանքները առհասարակ միանում են միասնական ուժերով ապագան գալիս կազմելով մէկ ընդհանուր ազգային մարմին, որ արտաքին թշնամի ուժերի բոլոր իրաւունքների դէմ արշաւում բնաջնջելու նպատակով եւ մէկ էլ վերածնունդի բերին, այսինքն, երբոր հայրենիքը ազատուած է օտար ժերից եւ անխառն ոգեւորութեան ազդեցութեան տակ՝ նոյն հայրենիքի փրկութեան բոլոր հոսանքները միահամուռ ուժերով լծուում են գործի։

Իմ կարծիքով, գաղթականութեան քանքները՝ դէթ ժամանակաբաղէս՝ համերաշխութեան ճամբան կը գտնեն եւ ազգային գործոյն մարմին կը կազմեն, որոնց երկար ու բարակ վիճաբանելու եւ սակարկելու, նրբազատութեան արշալոյսի զանգները կը հնչեն... Իսկ մինչ այդ երանելի օրը, գաղթականութեան հոսանքները պէտք է շարունակեն քալել իւրաքանչիւրը ղծած ուղիով, ճանապարհ թերեւս տեղ-տեղ իրար մօտենալով կամ իրարից աւելի հեռանալով։

Բ[illegible]

ՀԱՑ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՕՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

Այսօր կուտանք ծառը ձեռքիս կարոյի, որ խօսեցաւ երիտասարդ գրողներու կողմէ։

Երբ որբերն ինձ ըսին, սիմ այս տօնին, տխրելով մտաբերելով այն օրը, երբ թէ հայրս չկա՛յ, եսեմ «սոսկ տէր» եւ բովանդակ հոգիս ինձ են վիճակուած, այրին եւ որբերուն...

Մեզի վիճակուածն այս հոգերը, մեզ՝ որ կ'ուզենք մեր իրաւունքն էր ըլլալ անդո՛ւրս ու թեթեւ։

Ո՞ւր են երբեմնի երջանիկ մանկները, երբ հայրեր նէին ք, թագաւորներ, եւ պիտի թիւն մըն էր կանգնած մշակոյթին եւրը, երբ որբին խնամքին չէր յանձնուած մշակոյթը։

Տխրեցա՛յ, մտաբերելով բոլորը, եւ այն՝ որ նորէն տարիներու պէս պիտի ունինք ճառեր ունկնդրելու, ուանց վճարումի մեր եօթը գինոց ընտանիքովը սրահը մտնենք։ Տէր-Ձօրը նորէն դպրոցի պիտի շնայ էնչեղ մարի մը պատճառով, պիտի նանք նորէն մէկական ոտ հիմնադիրին ի յիշատակ կանգնած հրէական դիկոնիա գիւղաքին պատմութիւնը, եւ այն գին, ուր «խոզ անտառի ապրի եաց զնա եւ երէ վայրի ծեգաւ ի նմա»...

Տխրեցա՛յ յիշելով աշխար

ՀԱՅՈՑ ՁԱՅՆ

Օր մը հին Հռոմի մէջ հռետոր մը ելած էր ամբիոնին վրայ եւ կը խօսէր ժողովուրդին առջեւ։ Ան կը պատմէր իր հերոսական գործերուն մասին, որոնք ինքզինքը փառաւորելու համար էր կատարած։ Ամբոխին մէջ ներկաներէն մէկը, որ ինքզինքը չէր կրնար զսպել, ոտքի ելաւ եւ բացականչեց.

— Ստոյգ է, որ դուն քաջ զինուոր մըն ես, բայց ինչո՞ւ կը գովես քու անձդ։ Ինչո՞ւ չես թողուր, որ ուրիշները գովեն զքեզ։

Ամբոխին մէջ ծիծաղ մը տիրեց։ Հռետորը ամչցած նստեցաւ։

Ինչո՞ւ կը գովես քու անձդ։ Ինչո՞ւ չես թողուր, որ ուրիշները գովեն զքեզ։

Ամէն անգամ որ ինքզինքս կը գովեմ, կը զգամ, թէ ինչ մեծ մեղք կը գործեմ։ Ինքզինքս գովելը ամենամեծ մեղքերէն մէկն է։ Ինքզինքս գովելը նշանակութիւն չունի։ Ինքզինքս գովելը ինքզինքս կ'անարգէ։ Ինքզինքս գովելը ինքզինքս կը նսեմացնէ։ Ինքզինքս գովելը ինքզինքս կը ստորացնէ։

կիներ, կազմակերպութիւնը որ կը գործէր ի հաշիւ բոլշեւիկներու, կանոնաւոր սպասարկութիւններ ունէր լուսանկարչութեան, անթելով հաղորդակցութեան եւ լրագրութեան: Խուզարկութեան ընթացքին, գտնուեցան բազմաթիւ փաստաթուղթեր եւ գողցուած պաշտօնաթուղթերու պատճէններ:

Կազմակերպութիւնը ճիւղեր ունէր Պուքրէշի, Եաշի եւ ուրիշ մեծ քաղաքներու մէջ, ուր տեղական ոստիկանութիւնները մեծապէս նպաստեցին լրտեսներու ձերբակալման: Տեղեկութիւններ քաղելու եւ զանոնք Մոսկուա հաղորդելու նպատակով, լրտեսներու խումբ մը ղրկուած էր այն շրջանը՝ ուր յառաջիկայ շաբթու տեղի պիտի ունենան մեծ ռազմափորձերը, սակայն ժամանակին ձերբակալուած են: Լրտեսները կը գործէին Վիեննայի բոլշեւիկեան կեդրոնի հրամանին տակ եւ անոր միջոցով Մոսկուա կը փոխանցէին իրենց քաղած գաղտնի լուրերը:

Ու նաեւ ներքին նախարարութեան մէկ գեկոյցը կը յայտնէ թէ սկսած է ձերբակալեալ լրտեսներու հարցաքննութիւնը: Անոնք անհերքելի փաստերու առջեւ, խոստովանութիւններ ըրած են:

Ձերբակալուած են 100է աւելի անձեր:

Լրտեսական այս կազմակերպութեան պետն է Լուտվիկ անունով լիթուանիացի ճարտարագէտ մը, շատ զարգացած, հմուտ զինուորական, տնտեսական եւ քաղաքական գործերու: Ինքն էր որ կը կեդրոնացնէր բոլոր առնուած տեղեկութիւնները ու կը ղեկավարէր կազմակերպութեան անդամները, մինչ իր օգնականը, նոյնպէս ճարտարագէտ և օտարական, կապ կը հաստատէր Լուտվիկի եւ լրտեսներուն միջեւ:

Նկատի առնելով կազմակերպութեան կարեւորութիւնը ոուսմէն բանակի ընդհ. սպայակոյտի պետը գօր. Սիմոնովիչ, ինքն իսկ պիտի վարէ հարցաքննութիւնները:

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

“ԱՐԱՓՕՍ,,

ՀԱՑ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՑՈՒՆԸ

Ճրանսական, իտալական եւ արեւելեան ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններ անմրցելի գիներով:

Թարմ եւ անարատ արեւելեան սուրճ, բաստրմա, սուճուք, պամբա, քաշէր եւ ճերմակ պանիր, ձիթապտուղ, ձիթաիւղ, պուլկուր եւայլն:

Յանձնարարութիւնք շուտով տուն կը ղրկուին:

Բացման առթիւ նուէրներ ամէն գնորդի, մինչեւ 5 օր:

29 rue Bourdarie Lefure կամ 95 rue du Ménil, ԱՆԻԷՌ

Թրամուէյ թիւ 40 եւ 45, օթօպիւս BD *(իջնել* Bougignons*, շոգեկառքի կայարան՝ Պուա Ռոլոնպ:*

ԲՈԼՈՐԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷ ՄԸ

Մաքուր եւ անարատ սուրճ գործածողներուն ուշադրութեան կը յանձնենք, որ մինչեւ այսօր փարիզի ժողովուրդը թարմ սուրճ չէր գործածեր, որովհետեւ չկար թրքական սուրճի կատարելագործուած գործարան մը, օժտուած պէտք եղած գործիքներով: *ՍՈՒԼԹԱՆ* գործարանը որ բացուած է 92 Rue d'Angoulème, գերմանական վերջին սիստէմ գործիքներով, նոյն րոպէին կը խարկէ եւ կ'աղայ, սուրճի սիրահարներուն ապացուցանելու համար այս ճշմարտութիւնը, մէկ այցելութիւնը բաւ է:

Կը ծախուի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ:

ՔԱՖԷ ՍՈՒԼԹԱՆ. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Ս. ԹՈՐՈՍ (Բէժահցի)

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptablesի (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-42

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով:

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires*ի*, Bénéfices Commerciaux*ի* *և* Impôts sur le revenu*ի գործողութիւններ:*

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ

Կրնամ ձեզ ղրկել պահել Chiffred'Affaires*ի եւ* BénéficesCommerciaux*ի տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, զոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, առաղձագործ, երայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ընտանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ* apprenti *ունենաք:*

ՏԱՆՏԵՐ ԸԼԼԱԼ ԵՒ ՎԱՐՁՔԵ ԱԶԱՏԻԼ

Ամենաղիւրին եւ նպաստաւոր պայմաններով, Պէքոնի մէջ Սէն Լազարի կայարանէն 8 վայրկեան, ելեքտրական գնացքով, ժամը 10 թրէն, երթեւեկ 0.90 սանթիմ օրական, 2, 3 եւ 4 սենեակով ափարթըմաններ, ամենավերջին Confort ով, ամառ ձմեռ տաք եւ պաղ ջուր խոհանոցին եւ բաղնիքին մէջ, կեդրոնական ջեռուցիչ եւ վերելակ (ascenseur): 50 հազարէն 100 հազար ֆրանք —միայն մէկ քառորդը կանխիկ, մէկ քառորդը մէկուկէս երկու տարիէն, իսկ մնացեալ կէսը 5, 10 կամ 15 տարիէն վճարելի, ըստ կամս, պետական տոկոսի սակով, հարիւրին 7: Դիմել Archambault et Delacourt, 14 Rue de la Pépinière, *կամ Սէն Լազարի մօտ: Ամէն հինգշաբթի ժամը 4էն 6 հայ թարգման մը պիտի տայ պէտք եղած բոլոր բացատրութիւնները:*

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9). Մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-91

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

Անարատ եւ թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՅԹ

Փարիզի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆԻ «ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ» վէպէն առնուած

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷ ԲԱՐՈՑԱԼԻՑ ՏՐԱՄ 5 ԱՐԱՐ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ՓԱՐԻԶԱՀԱՑ ԲԵՄԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՈՒԺԵՐԸ ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՏՈՄՍԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՐԵՐԸ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՓՆՏՐԵՑԷՔ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

Տոմսերը կը ծախուին Restaurant Floria 61 Rue Mr. le Prince, Restaurant Carlo, 32 Rue St. Lazare եւ Hrand-Samuelի գրատունը 51 Rue Monsieur le Prince. Իսկ ներկայացման օրը ցերեկէ վերջ ժամը 2էն սկսեալ Թատրոնէն կիշէն:

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՄԻ Հ.Յ.Դ. ՁԷՅԹՈՒՆ ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Պուա-Ռոլոնպի Թաղապետարանի սրահին մէջ

Rue des Halles, Bois-Colombes

Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1931

Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը:

“ՇԱՆԹ,, ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԼՈՑՄ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՑՈՒՔ ԵՒ ՊՐՈՒԵԱՄ

ՏԱՐԵԳՐՔԻ Ա. ՏԱՐԻՆ 1931

Մեծադիր, պատկերազարդ եւ ճոխ բովանդակութեամբ

Վարչութիւն՝ Վ. Ռ. ԹԱԳԻՈՐԵԱՆ

Խմբագրութիւն՝ Մ. եւ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Տարեգրքին իրենց մասնակցութիւնը բերած են ժամանակակից ծանօթ դրագէտներ:

Գինը՝ Ֆրանսա, Սուրիա, Պալքաններ եւ Թուրքիա 40 ֆրանք. Ամերիկա, Անգլիա, Եգիպտոս եւ Պարսկաստան 2 տոլար:

Ապագրանքները բացարձակապէս կանխիկ:

*Դիմել ընդհանուր հասցէին, «Chanth». Arts et Lettres, 94 rue Lafayette, Paris (10e). կամ L. Kévonian*ի*, 235 Fbg. St. Martin, Paris (10e).*

Հ. Յ. Դ.

Գ Ա Խ Ա Ռ

ԼԻՈՆԻ կայծակ խումբի ժողովը վաղը Դշ. իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը: Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՄԱՐՍԻՒԻՒԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Զարդարեան, Քեռի, Քրիս, Դէորգ Զաւուշ եւ Արմէն Գարօ խումբերը վաղը Դշ. իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ, ներկայացուցչական ժողովի առթիւ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Պրուսայի Օրթա գիւղացի Յակոբ Գարանեան որ Պուլկարիայէն եկած է Լա Սիօթա կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդին Արթին Գարանեան որ երկու տարի առաջ կը գտնուէր Լա Սիօթա: Իմացնել՝ Յ. Գարանեանի, 11 Rue Palamideu, La Ciotat (B. du R.), France.

— Կը փնտռեմ Հարամիկ գիւղէն հօրաքրոջս որդին Անդրանիկ Մկրտիչեան: Իմացնել Ենովք Մալօեանի, Dovista, Serès, Grèce.

— Զարսանճաքցի Միսաք Աւետիսեան կը փնտռէ իր եղբայրը Սեդրաք Աւետիսեան որ 1926ին կը գտնուէր Մարսէյլ: Իմացնել «Յառաջ»ի կամ ուղղակի իրեն՝ Missak Avedissian. Dovista, Serès, Grèce.

— (Սեբաստիոյ Տէրինդէ գիւղացի Ալիքսան Ալիքսանեան կը փնտռէ իր մօրաքրոջորդիները Գէորգ եւ Մոզոմոն Զոլաքեանները: 1915ի տեղահանութեան ժամանակ ղրկուած են Մուսուլ, Մալաթիոյ ճանապարհով: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին այդ շրջանները: Առաջին անդամ ստոյգ լուր տուողին 1000 ֆր. նուէր իւրաքանչիւր անձի համար: Իմացնել Ա. Ալիքսանեանի, 19 Rue de la Tuilerie Quai Pagot, Vienne, Isère, (France).

Կը խնդրուի արտասահմանեան բոլոր թերթերէն արտատպել զայն:

— Կը փնտռուի Դատըգիւղի որբանոցի որբերէն Գեղամ Մելիքեան: Իմացնել՝ Մխիթար Վարդանեանի, 63 Rue Rabelais, Lyon.

— Մարտիրոս Գարբինեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդիները Մուշեղ եւ Կիւրեղ Գարբինեանները: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին փարիզ: Իմացնել Մ. Գարբինեանի, Sarmoussakli, Serès, Grèce.

— Պ. Վահէ Գարագաշեան կ. Պոլսոյ Սամաթիա Թաղէն, իր մայրը Աղաւնի Գարագաշեան 6 ամիսէ ի վեր Ամերիկա եկած է եւ գինքը կը փնտռէ: Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Վ. Գարագաշեանի, 302 Duoglas, Ave. Prov. R. D. U. S. A.

— Կը փնտռուի բնիկ Ուրֆացի կարապետ Ինկիլիզեան, հօր անուն Մկրտիչ, մօր անուն Մարիամ: Կարապետ 5 տարիէ իվեր կը գտնուէր Մարսէյլ: 9 ամիս է որ, իր քեռին՝ Պ. Վարդան Աւետքելեան (Տէր Զօր) եւ իր քոյրը, Ովսաննա Ինկիլիզեան (Նասիպէ) նամակ չեն ստացած իրմէ: Իր վերջին հասցէն եղած է. Englisian Garabed 35 Rue Blaise Pascal, Tours, Indre a Loire, France. Իմացնել *Յառաջի* միջոցաւ Missak Sissérianի, B. P. 35 Dêr Zor (Syrie).

— Գոնեայ էրէյլիցի Գէորգ Մակարեան կը փնտռէ իր քոյրը Այրի տիկին Մարիամ Մակարեան որ 3 տարի առաջ կը գտնուէր Քորֆու: Իմացնել «Հորիզոն»ի միջոցաւ Kevork Magarian Village Vezuico Serès, Grèce.

— Սինոպի Ալթուն օղլու գիւղէն Վահան Այվազեան կը փընտռէ իր եղբայրը Լեւոն Այվազեանը: Լուր առնուած է թէ կը գտնուի Նիւ Եորք: Իմացնել Հօրիզոնի միջոցաւ, Vahan Ayvazian, Village Vezniko, (Serès), Grece.

— Բալուի Արմուճայ գիւղէն Միսաք Մարկոսեան կը փնտռէ իր մայրը Պէկգատէ Մարկոսեան 4 ամիս առաջ կը գտնուէր Մարսէյլ, իր փեսային Ասատուր Մանուկեանի քով: Իմացնել *Հորիզոն*ի միջոցաւ Missag Margossianի, Village Vezniko (Serès), Grece.

— Կը փնտռուի Ռոտոսթոցի ծիրայր Չէվիկեան: Կը կարծուի այժմ կը գտնուի Իսկէնտէրուն Իմացնել իր եղբօր Հայկակ Չէվիկեանի, Vezniko, Serès, Goèce.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ Ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնաբաժինը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:



ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱՁԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

LE CAFÉ MARTIN

DÉPÔTS

Paris-Banlieue-Province

PARIS-BANLIEUE. PROVINCE

4f80 LES 250 GRS 5f »

Le "Café Martin" ne comporte qu'une seule qualité et vous êtes certain, en le consommant, d'obtenir le meilleur café au prix le plus juste.

34, RUE JOUBERT PARIS

Գինն՝ Փարիզ-Արուարձան 4 ֆր. 80, 250 կրամը: Գաւառներ՝ 5 ֆրանք:

Café Martinը *մի միայն մէկ տեսակ է եւ վստահեղէք թէ զայն գործածելով, կը ստանաք ամէն լաւ սուրճը՝ ամէնէն արդիական գինով:*

34 Ree Joubert, PARIS

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ.* Շաթլէ: *Ամեն նոր մեթոտով դարմանում արու եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէնէրական հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, մարիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լաբորատուար: Ախտաբոյժ եւ արտաքին հիւանդութ. ամէն օր 9—12, Կիրակի 9—12:*

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Անուան արժանի է միայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St Lazare, PARIS (9e) Nord 56-21 N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95-21

IMPRIMERIE - MASSIS-EDITEUR

208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

L. Gérant H STEPHAN

ALLIANCE FRANÇAISE

101 Bld. Raspail, Paris (6e)

Ճրանս. լեզուի գործ. վարժ.: Նոյ. 3ին կը բացուի, ֆրան. ուսուցմ. ձմեռն. դասընթ.: Ամէն շաբաթ առնուազն 16 ժ. ֆր. լեզուի գործն. դասեր հայերէն-ֆրանս. թարգմ. 17 դասախօսթ. 1 գեղարուեստական պտոյտ: ամիսը 185 ֆր, 4 ամիսը 475 ֆր: միայն դասախօս, ներկայ գտնուիլ փափաքողներու կը տրուին մասն. քարթեր: Ամիսը՝ 75 ֆր. 2. երեկ. դասընթ. տեղի կ'ունենան շաբաթը 5 անգ. Բշ, Գշ. Դշ. Եշ. եւ Ուբ. ժ. 20—22, դշ. իրիկ. կը զբաղուի վարժ. ֆրանսերէնով, ամիսը 100 ֆր. 4 ամս. համար 325: Ցեղեկութեանց համար դիմել տնօրէնին Robert Dupouey, 101 Bld. Raspail, Paris (6e).

Կ'ուզուին *քոնֆէքսիոնի վարժ գործաւորուհիներ: Տևական գործ: Լաւ վճարում: Դիմել՝* Mr. Ezeguielianի, 27 Rue Belleville, *մէթրօ Պէլվիլ:*

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol *մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր, վէներական ախտեր, ջերմախտութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրժանիշակազդ ճառագայթներով: Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8: Կիր. 9 12:*

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10ᵉ)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
22
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
22 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1397

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՓՆՏՈՒՈՒՔ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆԻ ՄԸ

Եթէ ուզէինք տեղ տալ խմբագրութեան հասած բոլոր նամակներուն, որոնք հանրային բնոյթ կը կրեն, թերթի մեծ մասը լեցուած պիտի ըլլար անոնցմով: Դժբախտաբար այդ հնարաւորութիւնը չունինք:

Ազգային մարմիններու բացակայութեան բերումով, ցիրուցան հայ բեկորները այժմ մեզ հասցէ գիտեն, «Յառաջ»ի հասցէն, ուր կը տեղան բազմապիսի դիմումներ, որոնք մեր մտէր ժողովրդի ներքին կեանքի տխուր պատկերը կը պարզեն:

Պատահաբար, այդ նամակներէն նմոյշ մը ներկայացնենք հանրութեան, միասին խորհրդածելու մեր ժողովուրդը քաշող վէրքերուն վրայ, որոնք շատ ընդհանուր են:

Պոլսէնէն հայրենակից մը հետեւեալ սրտաճմլիկ երկտողը կ'ուղղէ մեզ.

«Տարիէ մը ի վեր է որ ընտանիքս կը տառապի անողոք հիւանդութեամբ մը: Մինչեւ վերջին շունչս տոկացի ինձի հասած դժբախտութեան: Բայց իմ չարաչար աշխատանքը ի դուր անցաւ: Վերջին օրերը օրավարձքիս կէսը վճարելով ընտանիքս տեղաւորեցի հիւանդանոցը: Բայց ցաւալի է ըսել, որ ինձի երկու փոքրիկ տղաներ, որոնք անխնամ կը մնան: Այս աշխարհս չկայ զանոնք որեւէ մէկին կամ հաստատութեան մը յանձնել պահելու համար: Ջունիմ սրտակից կի եւ ազգական մը. ընտանիքս որբ, ես որբ: Հազիւ թէ կազմած էինք ընտանեկան բոյն մը. ահա, այս դժբախտութիւնը վրայ հասաւ: Պահանջս ոչինչ է, միայն կը խնդրեմ ձեզմէ ինձի յայտնէք, փարիզի մէջ չկա՞յ արդեօք որեւէ հայ հաստատութիւն որ կրնայ խնամել երկու փոքրիկներս, որ հայ մնան: Հոգ չէ, կ'աշխատիմ եւ ծախքերու մէկ մասն ալ ես կը հայթայթեմ...»

Ի՞նչ կարող ենք պատասխանել այս պարկեշտ աշխատասէրին, որ կ'ըսէ թէ «ցաւալի է որ երկու փոքրիկ տղաներ ունի», երբ անդին հայ ազգը ահ ուղղողվիր համբանքի վրայ կը գոռգոռայ, ի հարկէ միայն խօսքով: Մեր աչքերուն առջեւ հայ ժողովուրդը կը հալի ու հազարաւոր այսպիսի աղաղակները կը մնան անլսելի: Որո՞ւ դուռ դրկենք այս բազմութիւնը: Բարեգործականի՞. բայց ան իր ներքին հաշիւներով զբաղած է: Մականներու բաշխման խնդիրը քրոնիկ հիւանդութիւն մը դարձած է այդ հաստատութեան համար: Կարմիր Խաչերո՞ւն, փարիզի հայ եկեղեցիի սեփականատէրերո՞ւն, որո՞ւն դրկելու այս հալուածները: Բայց անոնք իրենց սահմանափակ գործն ունին: Երբ այս կարգի խնդիրներու ղէմ գտնուին, կը պատասխանեն.—«Թող ազգը մտածէ, մենք անկարող ենք ամէն բանի հասնիլ»: Դիպէք անոնց իրաւասութեան, անմիջապէս ազգի ներկայացուցիչը կը հանդիսանան... Ու այս անիշխանութեան մէջ, փոքրիկ եսերն են որ մնունդ կ'առնեն, գաւաթը լեցնելով:

Ժողովուրդն իր բազմապիսի ցաւերէն մղուած ԱԶԳԸ կը կոչէ, ու չի գտներ: Որովհետեւ ազգային համապատասխան մարմիններ գոյութիւն չունին, որովհետեւ կեդրոնական դեկավար մարմին մը չունինք, որ կարողանար սրտցաւօրէն մտիկ ընել այս բոլոր խնդրանքները, հանրային մարմիններէ իրարու յայտներ, անհրաժեշտ պահանջներուն ընդառաջէր եւ օգնութեան գործը կազմակերպէր:

Ոչ միայն ազգային այսպիսի մարմին մը գոյութիւն չունի, այլ նոյն իսկ փարիզի հայութիւնը, որ 17,000 ի կը հասնի, համալիր կազմակերպուած գաղութ մը չէ: Տարիներէ ի վեր, մարդ մը մարդիկ, բծախնդրութեամբ, հայ բազմութիւններու միջեւ կը խնդան, զրկելով ժողովուրդը ազգային մարմին մը ստեղծելու իրաւունքէն: Ու երբ կեանքն այս քաօսին մէջ կը հալի, փոքրիկ եսասէրները գոհունակութեամբ կը լռեն, ոչինչ ընելով:

Եթէ լռենք, ազգին համար սիրտ ծեծողները ուրախութեամբ լուռ պիտի մնան ու իրենց ականջները պիտի փակեն աղաղակող կարիքներու ձայնին դէմ: Ժողովուրդը պիտի քաշուի իր ճանապարհներուն վրայ, ու ի զուր պիտի փնտռէ ազգին տէրը՝ բախելու համար: Քանի մը մարդիկ, անյայտ հասցէով, անգամ անկիւններու մէջ գոհունակութեամբ պիտի ուռին իրենց թաղական աղայի չնչին տիտղոսով:

Իսկ եթէ խօսինք ու հրաւիրենք տասնեակ հազար ժողովուրդը, վերջ ի վերջոյ, կոպիտ ուժով (քանի որ խելացի ճամբան անարժէք դարձած է) իր ազգային իրաւունքներուն տէր հանդիսանալու, իր ցրուած զաւակներուն անհաշիւ ցաւերուն ծածկելու, կամ գոնէ այդ ուղղութեամբ հաւաքական ճիգ մը թափելու, վստահ եղէք որ ճահիճը պիտի շարժի, «ազգը կործանէք» բացականչութիւնը մթնոլորտը պիտի բռնէ: Ի՛նչ կ'ուզէք: Հարցումը ուղղուած է բոլորին: Լռե՞նք, թէ ոչ:

Անոնք որ յաւակնութիւնն ունին ժողովուրդը պահպանելու, թող հրապարակ գան եւ լայն աչքով դիտեն մեր բազմահարիւր հայրենակիցներու ողբերգութիւնը, թող ամբողջ ժողովուրդի ճիգերը լարեն օգնութեան հասնելու, ուր որ կարիքը կայ: Այդ պարագային մենք պատրաստ ենք ոչ միայն օգնելու, այլ օժանդակելու:

Գոնէ փարիզի եւ իր շրջակայքի հայութիւնը ներկայ երեսի վիճակը չի կրնար շարունակել: Կազմալոյծ այս կեանքը պարտք ու միեւնոյն ժամանակ ամօթանք մըն է հոս հաստատուած հայութեան համար:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ՋԱԽՊՂԱՆԹԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

«Հայրենիք» իր հոկտեմբեր 5ի խմբագրականով կը գրէ.

— «Թուրք պետական գործիչներէն մէկը՝ Ֆէյզի պէյ, նախկին նախարար ու այժմ երեսփոխան, վերջերս «վագըթ»ներ Թին մէջ ըրած էր խոստովանութիւն մը, որ մեծապէս շահեկան է մեզի համար:

Ըստ Ֆէյզի պէյի՝ Ջէմալ Փաշայի հռչակաւոր ծրագրի գործադրութիւնը ձախողեցաւ ամերիկահայերու՝ այդ ծրագրին դէմ միացեալ նահանգներու մէջ մղած եռանդուն պրոպագանդին պատճառով:

Եթէ ընթերցողը կը յիշէ, Լոզանի խորհրդաժողովի առեն Ըսմէթ փաշա, Ամերիկացիներու բարեացակամ չէզոքութիւնը ապահովելու եւ հայկական դատը թաղելու համար, Ջէմալի հետ կնքած էր պայմանագրութիւն մը, որով երկաթուղիներ պիտի շինուէին Թուրքիոյ մէջ Ամերիկացիներու կողմէ եւ հանքեր պիտի շահագործուէին Ջէմալի ընկերութեան կողմէ: Սակայն, հակառակ իր Թափած բոլոր ջանքերուն եւ ամերիկեան կառավարութեան բարեացակամ վերաբերումին, Ջէմալը չկրցաւ բաւականաչափ դրամագլուխ գտնել այս երկրի մէջ՝ իր ստացած մենաշնորհը գործադրել կարենալու համար:

Եւ այսպէս ջուրն ինկաւ Ջէմալի մենաշնորհը, ահագին աղմուկ իր շուրջը հանելէ յետոյ:

Այս խիստ ուշագրաւ ու իրաւացի խոստովանութեան պատճառն այն էր, որ Թուրքիոյ տնտեսական եւ քաղաքական երերուն վիճակը եւ էնկիւրիի սերտ կապը խորհրդային կառավարութեան հետ երբեք վստահութիւն չէին կրնար ներշնչել ամերիկեան դրամագլուխին հաւատարձակօրէն երթալու Թուրքիա:

Նոր վերիվայրումներու վախը, հակառակ Թուրքերու Լոզանի յաջողութեան, կը շարունակէր ծանրօրէն ճնշել արտասահմանի մտքերու վրայ:

Երրորդ պատճառն այն էր, որ Թուրքիա ոչնչացուցած կամ իր սահմաններէն քշած էր իր տնտեսութեան ամենէն ձեռնհասները, եւ շատ մեծ կասկած առաջ եկած էր ամէն տեղ այն մասին, Թէ երկար տարիներու պատերազմներէ քայքայուած Թուրքիա պիտի կարողանա՞յ տնտեսապէս կազդուրուիլ եւ իր սեփական ոտքերու վրայ կանգնիլ՝ առանց դարեր շարունակ այդ երկրի տնտեսական ողնաշարը եղող Հայերու եւ ցոյներու օգնութեան»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրք քաղաքական լուրեր

Թուրքիոյ քաղաքական ընտրութիւններուն մէջ, յաղթանակը կը մնայ Խալք կուսակցութեան, որ միայն Պոլսոյ մէջ, 9 քաղաքական շրջանակներ իր ձեռքն առած է:

Սէրպէսթ կուսակցութիւնը Պոլսոյ մէջ շահեցաւ քուէներու մէկերրորդը: 502 քաղաքներէն 276ին մէջ, ընտրութիւնները վերջացած են բոլորովին ի նպաստ Խալքին բացի Սամսունէն եւ Պիդլիսէն ուր Սէրպէսթ կուսակցութիւնը շահեցաւ:

Թուրքեւդոյն յարաբերութիւններ

Էնկիւրիէն կը տեղեկացնեն Թէ կառավարութիւնը մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ վէնիզէլոսը եւ Միխալաքոփուլոսը ընդունելու համար:

Հիւրերը դիմաւորելու համար կայարան պիտի գտնուին նախարարապետ Ըսմէթ փաշա, արտաքին գործոց նախարար Թեվֆիք Րիւշտի պէյ եւ հանրապետութեան նախագահին անձնական Թիկնապահը:

Հացկերոյթներ պիտի տրուին Մուսթաֆա Քէմալի, Ըսմէթի եւ Թեվֆիք Րիւշտի պէյի կողմէ: Պ. Վէնիզէլոսի ճամբորդութեան համար մասնաւոր կառաշար մը պիտի տրամադրուի:

«Վեհիճի պատուանշանը փոր չի լեցներ»

Տոնէցի աւազանէն 50 հանքագործներ, որոնց բոլշեւիկեան կառավարութիւնը որոշեր էր տալ «լաւ աշխատանք»ի լենինեան պատուանշանը, մերժեցին ընդունիլ եւ աշխատանքի գործադրութեան ներկայացուցիչներուն յանձնեցին գրաւոր բողոք մը, որով կը յայտնեն Թէ իրենց կուրծքէն կախուելիք լենինեան շքանշանը փորը չի լեցներ ոուս հանքագործներուն, որոնք ամէն օր կը մեռնին հանքերու խորը, անօթութենէն հիւծուսպառ եւ հետեւաբար, այդ շքանշանները անարգանք են հանդիսանալ անոնց, որոնք իրենց կեանքը կը վտանգեն իրականացնելու համար հնգամեայ անհեթեթ ծրագիրը, մինչ կառավարութիւնը կ'արտածէ ամբողջ տրամադրելի ուտեստը:

«Նոյն իսկ եթէ ճիշտ է, կ'եզրակացնեն հանքագործները իրենց բողոքագրին մէջ, Թէ մեծ պատերազմէն ի վեր, օտար երկիրներու մէջ, հանքագործները գերի դարձած են, մեր ներկայ վիճակը սակայն, աւելի վատ է քան գերութիւնը»:

Այս միջադէպին մասին, բոլշեւիկեան Թերթը հրահանգ ստացած են բան չգրելու:

Նոր գեղձուվներ եւ նոր դատապարտեալներ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 17 Հոկտ.— կը հաղորդուի Թէ 55 անձեր որոնցմէ մէջ առեւտրականներ եւ Մոսկուայի համագործակցականի պաշտօնեաներ ձերբակալուած են աննդեղէնի շահադիտութեան ամբաստանութեամբ:

Ձերբակալուածներէն մէկը դատապարտուեցաւ մահուան, իսկ միւսները բանտարկութեան: Դատավարութեան ընթացքին երեւան ելաւ Թէ այս վերջին երեք տարիներս, խորհրդային կառավարութեան պատկանող մեծ քանակութեամբ արտադրութիւններ ծախսուած են մասնաւոր շուկային մէջ:

**** ՄՈՍԿՈՒԱ, 19 Հոկտ.— Երբ «Թուլա» նաւը կը մտնէր Նէվայի նաւահանգիստը, նաւաղները կը պոռային ու կը կանչէին վայրենիի պէս, բոլորն ալ գինով էին եւ ճամբան, մահացու կերպով ծեծեր էին նաւապետն ու գայն վիրաւորեր: Նաւը ամբողջ տակնու վրայ ըրած էին: Նաւաղները ձերբակալուեցան:*

**** Լենինգրադի շրջանի նախկին զինուորական հրամանատարը Արտօմանոֆ՝ ձերբակալուեցաւ, այլ ընդդիմադիրներուն պատկանելու ամբաստանութեամբ:*

**** Մոսկուայէն կը հեռագրեն Թէ Օրխայէն 120 քիլոմեթր դէպի հարաւ գետին ինկած է Ֆրանսական օդանաւ մը: Օդանաւորդը որ վտանգուած չէ, բացատրեց Թէ խանգարման մը հետեւանք է անկումը եւ Թէ կը փորձէր Մինսկի եւ Սարատովի վրայով՝ Պուրժէն Տանցիկ Թռիչք մը կատարել: Ֆրանսացի օդանաւորդը ձերբակալուած է այն առարկութեամբ Թէ ռուսական հողէն անցնելու արտօնութիւն չէր առած:*

**** Լեհական Թերթերը կը գրեն Թէ, վերջերս, Լենինգրադի մէջ, բոլշեւիկները բազմաթիւ մտաւորականներ ձերբակալած են: Ասոնց մէջ են մտային հիւանդութեանց համբաւաւոր գիտնական մը Կրասնոգորսկի, վիրաբոյժ մը եւ Լենինգրադի Նովվեկիոյ հիւպատոսարանին քարտուղարուհին:*

Խուզարկութիւններ կատարուած են նաեւ գրագէտի մը, Ալեքսիս Տոլստոյիի տան մէջ:

Հակակրօն պայքարը Ռուսիայի մէջ

Ռուս «Անաստուածներու Միութիւն»ը հակակրօնական մեծ պայքար մը կը պատրաստէ. պայքարը ժառդիր է մղել ո՛չ միայն Ռուսիոյ մէջ, այլ նաեւ արտասահմանի մէջ: Պիտի կազմակերպէ հինգ հակակրօնական ցուցահանդէսներ այն երկիրներուն մէջ, ուր Խորհրդ. Միութիւնը ճանչցուած է: Լուսաւորութեան գործավարը պահանջեց որ հակակրօնական դասընթացքներու յաճախումը պարտադիր դառնայ բարձրագոյն վարժարաններու աշակերտներուն համար:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Երէկ գրած էինք Թէ հաւանական չի նկատուիր որ Պ. Գ. կիւլպէնկեան ստանձնէ Շ. Բ. Ը. Միութեան նախագահութիւնը: կ'իմանանք Թէ այսօր, բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը ժողով գումարելով այս մասին վերջնական որոշում պիտի տայ:

Մեզ համար այնքան ալ հետաքրքրական չէ Թէ ո՛վ կրնայ ըլլալ Պողոս Նուպարի յաջորդը. բայց մանաւանդ կ'ուզենք որ, ով որ ալ ըլլալ ան, խուսափի այդ հաստատութիւնը դնելէ որեւէ հոսանքիեւ ազդեցութեան տակ, ինչպէս եղած է ցարդ, եւ վարէ բարեգործականը այնպէս, որ ան ժողովրդավար սկզբունքներու վրայ հիմնուած եւ իսկապէս օգտակար հաստատութիւն մը դառնայ,

ԱՆԹԱԼԻՈՅ ԽՌՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

200 ՀՈԳԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Գրած էինք Թէ Անթալիոյ մէջ բուռն դէպքեր տեղի ունեցած են, ընտրութեանց առթիւ կուսակալին եւ ժողովուրդին միջեւ ծագած վէճին հետեւանքով: Այս առթիւ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը տրուին.—

Ժողովուրդէն մաս մը փակեց խանութները. Թաղապետարանին առջեւ հաւաքուեցաւ եւ ադմկալից ցոյց մը ըրաւ: Այս միջոցին, ցուցարարներու պետերուն գրգռութեան հետեւանքով, ժողովուրդը յարձակեցաւ. բայց անոնք մտիկ չըրին եւ սկսան յարձակիլ Թաղապետարանին վրայ: Ոստիկանութիւնը փորձեց արգիլել, բայց չյաջողեցաւ: Ասոր վրայ զինուոր բերուեցաւ, եւ զոյցի մը ժամածայն, այս առթիւ 17 հոգի վիրաւորուեցան:

Ի վերջոյ հանդարտութիւնը վերահաստատուեցաւ: կառավարութիւնը նկատեց Թէ Սէրպէսթի վարչութեան անդամ ֆօքթ. Պիւրհանէտտինը դեր ունեցած է այս գործին մէջ եւ ձերբակալեց զայն, ինչպէս նաեւ վարչութեան անդամները:

կ'ըսուի Թէ քննութեամբ հաստատուած է որ ամենամեծ յանցանքը կուսակալին կը պատկանի:

*** Ներքին գործավարութեան խորհրդական Շիլմի պէյ ալ այս մասին ըսած է.—կարգ մը մարդոց դրդումով, մաս մը ժողովուրդ, հակառակ հաւաքոյթի օրէնքին, ցոյց ըրաւ Թաղապետարանին առջեւ, Ոստիկանութիւնը եւ գինուորները ցրուած են ցուցարարները, Այս միջոցին 8 հոգի Թեթեւակի վիրաւորուեցան, Սէրպէսթի նախագահին հետ 30 հոգի ձերբակալուեցան,

*** Գոնիայի նախկին ընդհ. դատախազ եւ ներկայիս փաստաբան Էտիպ պէյ, 16 հոկտեմբեր Թուականով հետեւեալ հեռագիրը ղրկած է «Սօն փօսթա»յի.—

Սէրպէսթ կուսակցութեան վարչութեան անդամները 30 ժամ ոտքի վրայ եւ անքուն մնացին: Հարցաքննիչ դատաւորը ազատ արձակման որոշում տուաւ, բայց կուսակալը չգործադրեց որոշումը:

Գործավարներու խորհուրդին որոշումով ազատ արձակուածներն ալ այդ վայրկեանէն իսկոյն Թեան տակ առնուեցան: ենԹադրութեան մը հիմամածայն, ձերբակալուածներուն Թիւը 200ի կը հասնի: Բայց կը հաւաստեմ Թէ այս բոլոր շարժումներուն մէջ ո՛չ խռովութիւն կայ, ոչ ալ յետադիմութիւն:

ՆԱԽԱՑԱՀԱՅ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ա. ՎԱՆԵՑՅԱՆ

— Ինչպե՞ս է ձեզ հաջողվել հանդիպել Ալեքսանդր Մյասնիկյանի հետ, ինչպե՞ս ծանոթացաք նրա հետ, ինչպե՞ս ընդհանրապես ձեր կյանքում հայտնվեց Մյասնիկյանը, ինչպե՞ս ձեր ընտանիքում հայտնի դարձավ, որ Մյասնիկյանը ապրում է Ռուսաստանում, ինչպե՞ս ձեր ընտանիքում իմացան, որ Մյասնիկյանը ձերբակալվել է, ինչպե՞ս ձեր ընտանիքում իմացան, որ Մյասնիկյանը աքսորվել է Ալեքսանդրովսկ, ինչպե՞ս ձեր ընտանիքում իմացան, որ Մյասնիկյանը փախել է աքսորավայրից, ինչպե՞ս ձեր ընտանիքում իմացան, որ Մյասնիկյանը Պետերբուրգում է, ինչպե՞ս ձեր ընտանիքում իմացան, որ Մյասնիկյանը Ռուսաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի անդամ է, ինչպե՞ս ձեր ընտանիքում իմացան, որ Մյասնիկյանը Ռուսաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի քարտուղարն է, ինչպե՞ս ձեր ընտանիքում իմացան, որ Մյասնիկյանը Ռուսաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի քարտուղարն է և Հոկտեմբերյան հեղափոխության ղեկավարներից մեկն է, ինչպե՞ս ձեր ընտանիքում իմացան, որ Մյասնիկյանը Հայաստանի առաջին խորհրդային կառավարության նախագահն է, ինչպե՞ս ձեր ընտանիքում իմացան, որ Մյասնիկյանը Հայաստանի առաջին խորհրդային կառավարության նախագահն է և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի առաջին քարտուղարն է, ինչպե՞ս ձեր ընտանիքում իմացան, որ Մյասնիկյանը Հայաստանի առաջին խորհրդային կառավարության նախագահն է և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի առաջին քարտուղարն է և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի քարտուղարն է, ինչպե՞ս ձեր ընտանիքում իմացան, որ Մյասնիկյանը Հայաստանի առաջին խորհրդային կառավարության նախագահն է և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի առաջին քարտուղարն է և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի քարտուղարն է և Հոկտեմբերյան հեղափոխության ղեկավարներից մեկ

ՅԱՐԱՏՈՒԶՈՒՄ ՆԱՀԱՊ

Ռուսահայ ուրիշ գրողներու պէս Ալեքսանդր Ծատուրեան ալ ստիպուեցաւ հեռանալ հայրենի գիւղէն, որպէսզի կարենայ ստեղծագործել։ Ան ալ ինքզինքը գտաւ Մոսկուայի մէջ, ուր ապրեցաւ ամբողջ կեանքը։ Ծատուրեան ալ ունեցաւ իր «Ոսկի տունը», ուր ամբողջ կեանքը ապրեցաւ հայրենի գիւղի յիշատակներով։ Ան ալ ունեցաւ իր «Ոսկի տունը», ուր ամբողջ կեանքը ապրեցաւ հայրենի գիւղի յիշատակներով։

Ծատուրե

Անգլիա եւ Պաղեստինի հարցը

ԼՈՆՏՈՆ, 20 հոկտ.— Անգլիական կառավարութիւնը Սպիտակ գրքի ձեւով հրատարակեց յայտարարութիւն մը, ուր Պաղեստինի հանդէպ իր քաղաքականութիւնը կը պարզէ: Միեւնոյն ատեն, փաստարկութեան համար, կը հրատարակէ նաեւ Պաղեստինի գաղթայնացման եւ ներգաղթի ու երկրին տնտեսական զարգացման վերաբերեալ տեղեկագիր մը, որ անգլիական կառավարութեան կողմէ Պաղեստինի մէջ կիրարկելի տնտեսական քաղաքականութեան հիմ ծառայած է:

Կառավարութիւնը վճռական համոզումով կը յայտնէ թէ երկրին բարգաւաճումը կախուած է Հրեաներու եւ Արաբներու միջեւ լաւագոյն յարաբերութեանց հաստատումէն: Կը հաստատէ յետոյ, թէ 1922ի յայտարարութիւնը կուտայ բոլոր այն հիմերը, որոնց վրայ պիտի կոթնի Պաղեստինի հանդէպ բրիտանական կառավարութեան յետագայ քաղաքականութիւնը եւ մասնաւորաբար, կրկին կը հաստատէ հոգատարութեան պայմաններուն տուած իր մեկնաբանութիւնը հրէական ազգային օճախին մասին, ինչպէս նաեւ ներգաղթի եւ հրէական գործակալութեան մասին:

Գալով գործնական հարցերուն, Սպիտակ գիրքը զանոնք կը համախմբէ երեք կարեւոր գլուխներու մէջ, ապահովութիւն, սահմանադրական զարգացում, տնտեսական-ընկերային բարգաւաճում եւ այս խնդիրներուն հանդէպ հետեւեալ որոշումները կը յայտնէ·—

1·— Ամէն պատահականութեան հանդէպ, անգլիական կառավարութիւնը որոշած է Պաղեստինի մէջ պահել երկու գունդ հետեւակազօրք: Ակսկից զատ, միշտ տրամադրելի պիտի պահէ երկու օդանաւային տրմիղներ եւ 4 դաս ինքնաշարժ գնդացիր, որոնք պիտի հաստատուին Պաղեստինի կամ Անդրյորդանանի մէջ: Ոստիկանութիւնն ուժեղացնելու համար մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնուած են եւ ուրիշ միջոցներ կ'ուսումնասիրուին:

2.— Պիտի հաստատուի Օրէնսդիր Մորհուրդ մը, որ պիտի բաղկանայ մարզպանէն եւ 22 անդամներէ, ասոնց 10ը պիտի ունենան պաշտօնական հանգամանք, 12ը պիտի ընտրուին բ. կարգի քուէարկութեամբ:

3.— Կարեւոր ձեռնարկներ պիտի կատարուին երկրագործութիւնը զարգացնելու եւ անգործութեան ու ներգաղթի հարցը լուծելու համար:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

CABINET DU RHONE

Lyon — 56, Rue Centrale, 56 — Lyon

R. C. Lyon A. 82,430 (près Place des Jacobins), Tél. Franklin 04-84

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՀԷՆ **Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՈՐԴԻ**

Կարող փաստաբաններու գործակցութեամբ կը ստանձնենք ամէն կարգի դատեր, բոլոր դատարաններու առջեւ: Արագ եւ մտաչէլի պայմաններով կը հայթայթուի Ֆրանսա մտնելու հրամանագրեր. կը կատարուի քաղ. ամուսնութեանց, նաթիւրալիզասիոնի, ամուսնալուծման, բասքօրի եւ բոլոր հիւպատոսարաններու մօտ՝ վիզէի, ինքնութեան թուղթերու կանոնաւորման գործողութիւններ: Զանազան լեզուներով թարգմանութիւններ եւ խմբագրութիւններ: Կանխիկ եւ մասնավճարներով կը հայթայթուի հող, քնակարան, եւ ամէն գործի յարմար վաճառատուններ: Նպաստաւոր պայմաններով կը ստանձնենք կեանքի, հրդեհի եւ արկածներու դէմ ապահովագրութիւններ: Դատական հետապնդումներու եւ ամէն կարգի պաշտ. գործողութեանց համար կը տրամադրուի նօթէռ, ավուէ եւ փաստաբան, որոնց գործակցութեամբ օրինական միջոցներով կը կատարուին ստանձնուած բոլոր գործերը: Արտասահմանէն եւ Ֆրանսայի ամէն կողմերէն նամակով կատարուած դիմումներուն շուտափոյթ գոհացում կը տրուի:

Գրասենեակը բաց է՝ կիրակի եւ տօն օրերէն զատ ամէն օր՝ առաւօտները ժամը 8,30էն 12, կէս օրէ վերջ՝ 2էն 7: Խորհրդակցութիւնք միայն առաւօտները, կամ մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Ուշադրութիւն Լիոնահայութեան

Բացուած է հայկական նպարավաճառատունը

ԿԵՆԱՁԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ

75 Rue de BONNEL

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ անմրցելի գիներով·

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ԾԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès-ի վրայ) (Մէթրօ Barbès)

Խղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ:

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, Ննարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան ճաշեղ կերակուրներուն:

Արեւելեան նուագ ամէն օր եւ կիրակի կէսօրէ վերջ

ՀԱՑՔ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐՀՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շաբաթ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը քննուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Մէջքի մասնագէտը կ'ընդունի Դշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6ի Բթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻՆ ամէն օր ժամը 9էն 19:



Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊԻ Հ.Յ.Դ. ՁԷՅԹՈՒՆ ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Պուա Քոլոնպի թաղապետարանի սրահին մէջ

Rue des Halles, Bois-Colombes

Կը նախագահէ Ընկ. ԳԱՌՆԻԿ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Կը խօսին ընկերներ ԳԻՒԼԱՆՏԱՆԵԱՆ և Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժինն կը մասնակցին ՍԻՓԱՆ երգչախումբը եւ ԵՔՐԱՏ նուագախումբը: Երգ, արտասանութիւն եւ զանազան անակնկալներ եւայլն: Ընտիր ճաշպատ:

Հաղորդակցութիւն՝ St. Lazareէն 45 Porte կամ Place Clichyէն 40 Թիւ Թռամուէյ իջնել Place Bourguignon եւ 5 վայրկեանը անգամ մը յոգեկառք կայ ՍէՆ Լազարէն իջնել կառ Պուա Քոլոնպ:

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին

29 Rue Etienne Dolet

Կը նախագահէ՝ Ընկ. Լ. ՁՈՐՄԻՍԵԱՆ

Կը խօսի՝ Տիկ. ՀԵՂԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Ատաբազարի Հայր. միութեան կողմէ

1 Նոյ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Sté. des Ingénieurs Civilsի սրահը

19 Rue Blanche, Métro Trinité կամ Blanche

Կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ (Նորայր)

Գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ անակնկալներ

Կը նուագէ անցեալ տարուան LUNA PARKի նշանաւոր orchestre

Ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով

Տոմսակի գինն է՝ 7.50 ֆրանք

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ

"ԻՄ ԳԻՐՔԸ", Բ. ՀԱՏՈՐ (ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻՒՆ)

Ա. Հրատարակութիւն Հրանդ-Սամուէլ գրատան

Գիմել հրատարակչին Librairie H. SAMUEL, 51 Rue Monsieur le Prince, Paris (VIe), Հեռաձայն՝ Danton 88-65, Մէթրօ Օտէոն:

Հարաւային Ֆրանսայէն (Լիոնն ալ մէջն ըլլալով) պէտք է դիմել Պ. Գ. Շահլամեանի, 15 Rue Longue des Capucins, Marseille. Գին՝ 20 ֆրանծ

Ն. Գ. Բ. ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՁԱԿ ԷՋԵՐ ԵՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

ՌՈՒԲԻԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

(Ա. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»ՈՒ)

Հեղինակին նկարով, գեղատիպ կողքով՝ Մ. Քէպապճեանէ, կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ:

Գինն է Ֆրանսայի, Ֆրանս. գաղութներու եւ Պալքաններու համար 20 ֆր. մրուս երկրները 25 ֆր. կամ 1 տոլար:

Ստանալու համար դիմել «Ցառաջ»ի վարչութեան՝ Լ. Գեւոնեանի 235 Fbg. St, Martin, Paris 10e.

Տպագրութեան յանձնուած է Մելքոն կիւրճեանի (Հրանդ) «Պանդուխտի նամակները»ր:

Հ. Ց. Դ.

ԳԱԻԱՌ

ԼԻՈՆԻ կայծակ խումբի ժողովը այսօր Դշ. իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը: Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Զարդարեան, Քեռի, Բրիս, Գէորգ Զաւուշ եւ Արմէն Դարօ խումբերը այսօր Դշ. իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ, Ներկայացուցչական ժողովի առթիւ:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին, 71 Ave. Kleber, կարեւոր օրակարգ: Բոլոր անդամներու եւ անդամուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Զ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին վիճաբանական ժողովը վաղը եշ. իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ, Նիւթ՝ *գրաւկան մեր նոր սերունդը*, կը խօսի Ե. Նարդունի, մէկ ժամ սինեմա, կը ներկայացուի *Ճալմա ատուպլը*, Սուլթանհամիտի դերը կը կատարէ Դերասան Բագրատունի:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Թարտիրոս Դարբինեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդիները Մուշեղ եւ Կիւրեղ Դարբինեանները: Կը կարծուի Թէ այժմ կը գտնուին փարիզ, իմացնել Ք. Դարբինեանի, Sarmoussakli, Serès, Grèce.

— Պ. վահէ Գարագաշեան կ. պոլսոյ Յամաճիա Թաղէն, իր մայրը Աղաւնի Գարագաշեան 6 ամիսէ ի վեր Ամերիկա եկած է եւ գինքը կը փնտռէ: Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել վ. Գարագաշեանի, 302 Duoglas, Ave. Prov. R. D. U. S. A.

— Կը փնտռուի բնիկ Ուրֆացի կարապետ Ինկիլիզեան, հօր անուն Մկրտիչ, մօր անուն Մարիամ: կարապետ 5 տարիէ իվեր կը գտնուէր Մարսէյլ: 9 ամիս է որ, իր քեռին՝ Պ. վարդան Առաքելեան (Տէր Ջօր) եւ իր քոյրը, Ովսաննա Ինկիլիզեան (Նասիպլէ) նամակ չեն ստացած իրմէ: իր վերջին հասցէն եղած է. Englisian Garabed 35 Rue Blaise Pascal, Tours, Indre a Loire, France. Իմացնել *Ցառաջի* միջոցաւ Missak Sissérianի, B. P. 35 Dêr Zor (Syrie).

— Գոնեայ էրէյլիցի Գէորգ Մակարեան կը փնտռէ իր քոյրը այրի տիկին Մարիձայ Մակարեան որ 3 տարի առաջ կը գտնուէր Քորֆու: Իմացնել «Հորիզոն»ի միջոցաւ Kevork Magarian Village Vezuico Serès, Grèce.

— Սինոպի Ալթուն օղլու գիւղէն վահն Այվազեան կը փնտռէ իր եղբայրը Լեւոն Այվազեանը: Լուր առնուած է Թէ կը գտնուի Նիւ Եորք: Իմացնել Հորիզոնի միջոցաւ, Vahan Ayvazian, Village Vezniko, (Serès), Grece.

— (*Սեբաստիոյ Տէրինտէ գիւղացի Ալիքսան Ալիքսանեան կը փնտռէ իր մօրաքրոջորդիները Գէորգ եւ Սողոմոն Զոլաքեանները: 1915ի տեղահանութեան ժամանակ ղրկուած են Մուսուլ, Մալաթիոյ ճանապարհով: կը կարծուի Թէ այժմ կը գտնուին այդ շրջանները: Առաջին անդամ ստոյգ լուր տուողին 1000 ֆր. նուէր իւրաքանչիւր անձի համար: Իմացնել Ա. Ալիքսանեանի, 19 Rue de la Tuilerie Quai Pagot, Vienne, Isère, (France).*

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

"ԱՐԱՔՍ"

ՀԱՑԵ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՈՒԱԾՔՆԸ

Ֆրանսական, իտալական եւ արեւելեան ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններ անմրցելի գիներով:

Թարմ եւ անարատ արեւելեան սուրճ, բաստրմա, սուճուք, պամեա, քաշէր եւ ճերմակ պանիր, ձիթապտուղ, ձիթաիւղ, պուլկուր եւայլն:

Յանձնարարութիւնք շուտով տուն կը ղրկուին:

Բացման առթիւ նուէրներ ամէն գնորդի, մինչեւ 5 օր:

29 rue Bourdarie Lefure կամ 95 rue du Ménil, Անիէռ

Թրամուէյ Թիւ 40 եւ 45, օթօպիւս BD (իջնել Bougignons, շոգեկառքի կայարան՝ Պուա Քոլոնպ:

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԹԵԱՆ

Աչքի, տդայոց եւ ներքին հիւանդութիւններ

ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ՝ ամէն օր (բացի երկուշաբթի) ժամը 10—12 ի ժամադրութեամբ, 27 Ave. Lellevue, Chaville (S. et O.).

Թրամուէյ Թիւ 1 իջնել «Puits sans Vin» կայարանը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՓՐԱՆՍԱՀԱՅԵՐ

Cabinet «LA CONCILLIANTE» Décines, 102 Ave. Jean Jaurès (arrêt du Tramway 60, Bruyères) Tél. 28

Տէր եւ Տնօրէն H. MOUTIN

(Նախկին ընդհ. քարտուղար Տէսինի քաղաքապետարանին)

Եթէ կը փափաքիք տանտէր ըլլալ՝ գնել հողեր, վիլլա, ֆոն մէջերս, ապահովագրուիլ եւայլն, ամէնէն առաջ դիմեցէք մեր գրասենեակը:

Կը ստանձնենք պետ. պաշտօնատուներու մօտ թարգմանութեան, նուիրատուութեան, հպատակութեան գործողութիւններ:

Ծախու հողաբաժիններ 180 ք. մէթրէն սկսեալ, ջուր, էլեկտրականութիւն: Քառ. մէթրը 12 ֆր.: Ունինք նաեւ հողաբաժիններ՝ քառ. մէթրը 1 ֆր. 75էն սկսեալ: Վճարման դիւրութիւններ, ձրի խորհրդակցութիւն:

Շտապեցէք օգտուիլ առիթէն:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՁԱԹԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ


ՓՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԱՐՔԵՐ ԵՒ ՄԱՐՏԻՆԵՐ
ՕՏՈՒՆԵՐ ԵՒ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐՍՆԻՔՆԵՐ ԵՒ ՀԱՆԳԱՄՆԵՐ
ՀԱՐՍՆԻՔԻ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.266

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
23
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
23 OCTOBRE 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1398

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱԿԱԲՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ՆՈՐ ՁԱԿԱՏ

Բոլշեւիկեան բռնակալութեան դէմ, Խորհրդային Միութեան սահմաններէն ներս, նոր տարր մը հրապարակ եկած է, գործօն գաղթարի եւ արիւնալի կռուի բռնուելով կոմունիստական իշխանութեան հետ:

Խօսքը փախստականներու մասին է: Ու այս անգամ, երեւոյթն այնքան ընդհանրացած է, որ բոլշեւիկներու խոստովանութեամբ՝ քաղաքական ներքին սպառնալիքի մը կերպարանքը կ'առանայ:

Այս ընդդիմադիր ուժը, Խորհրդային Միութեան ներքին կեանքի պայքարը նոր փուլի մը կ'առաջնորդէ:

Հացատրենք երեւոյթը:

Շարժման դրդապատճառը տնտեսականն է: Հաւաքական տնտեսութեան խելայեղ փորձը, որ սկսաւ անցած ձմեռ, շարունակուեցաւ այս գարնան, նահանջներ ունեցաւ, ու նորէն յարուցանուեցաւ, տնտեսական մեծագոյն յեղաշրջումներէն մէկն էր, որ իր տարողութեամբ կը գերազանցէր ռազմական կոմունիզմի բոլոր փորձերը: Այս խնդիրներու մասին քանիցս անդրադարձած ենք, նոր մանրամասնութիւններ, այս պարագային, ուեւէրդ կը գտնենք: Զենք ուզեր անդրադառնալ նաեւ ձեռնարկի տնտեսական ծանր հետեւանքներու մասին. այս միայն կը սահմանափակուինք անոր քաղաքական հետեւանքներով:

Գարնան և ամրան տեղի ունեցած ղէպքերը օրը օրին արձանագրեցան արտասահմանի մամուլին մէջ, պատկերացնելով հաւատարած բռնագրաւումները, գնդակահարութիւններն ու աքսորները, ու առանց կարգին՝ երբեմն խօսուեցաւ փախստական գանգուածներուս մասին, որոնք խուսափած էին լեռներն ու անտառները, առժամապէս փոթորիկէն ճողոպրելու համար: Փախստականներու խնդիրը, առաջին օրերուն երկրորդական նշանակութիւն ունէր, բաղդատմամբ տեղի ունեցող դէպքերուն:

Շատերը կը կարծէին որ այդ խումբերը կամ պիտի ընկճուէին վերջնականապէս, կամ անձնատուր պիտի բլլային, ու խնդիրը փակուէր: Սակայն իրերն այդ ճանապարհով չընթացան: Հակառակ բոլշեւիկներու ծանօթ անգթութեան, բազմաթիւ փախստականներ, կովկասի գանագան լեռներէն եւ Թուրքստանի անտառներէն ետ դարձան ու յանձնուեցան բոլշեւիկեան իշխանութեան: Բայց ատոնք բոլորն ալ կամ աքսորուեցան կամ գնդակահարուեցան:

Բոլշեւիկներու նշանաբանն էր և այդպէս ալ կը մնայ, — խստել կռլակները: Անդուլար միշտ ստեղծելով գանագան դասակարգը, կուլակ մակդիրով, և արգելել բոլշեւիկեան սարսափը ամենուրեք, որպէս զի կրաւորական համաձայնած ընդդիմութիւնն իսկ մեռնի:

Այս քաղաքականութիւնն այլ պատուղ տուաւ, քան կ'ակնկալէին օրուան իշխանաւորները: Նոր փախստականներ լեռները բարձրացան եւ անտառները լեցուցին, ապստամբական խումբերու թիւերը դարձնելով կովկասը եւ ուրիշ շարք մը նահանգները: Մէկ տարիի շուտով կը բոլորի, Թուրքստանն ու անոր կապուած հանրապետութիւնները քաղաքացիական պատերազմ մը կ'ապրին: Ու այսօր, Թուրքստանի, կովկասի, հիւսիսային կովկասի լեռներուն վրայ Թուրքստանի ընդարձակ անտառներուն մէջ կը գտնուին տասնեակ հազարաւոր փախստականներ, ձեռք քաշած իրենց տունիքներէն, գոյքերէն եւ նոյն իսկ սեփական կեանքէն, որոնք կռուի բռնուած են իրենց դահիճներուն հետ: Այդ փախստականները ուրիշ ելք չունին. արտասահման չեն կարող անցնիլ, եւ ի՞նչ յոյսերով անցնին: Անձնատուր չեն կարող ալ, որովհետեւ պիտի գնդակահարուին կամ աքսորուին (անպայման մահ): Ուրեմն անոնց առջեւ բաց կը մնայ մէկ ճամբարհ, կռուիլ, մեռցնել կամ մեռնիլ:

Այս, արդէն նոր ուղեգիծ մըն է: Բոլշեւիկները 1921էն ի վեր գործօն կռիւ մղող տարր կամ կուսակցութիւն չեն ուզած իրենց դէմ: Այդ բոլորին փոխարինած էր կրաւորական դիմադրութիւնը, եւ այն ալ քիչ շեշտուած:

Կռուի այս նոր ու ահարկու ճակատը ստեղծուեցաւ բոլշեւիկներու անմտութեամբ, ու ինչ որ կարեւոր է եւ յատկանշական, կռուի հրապարակ եկող այս տարրն ալ նոր է: Բոլշեւիկները ի՞նչ անուն կ'ուզեն, թող տան անոնց,— կուլակ, ժողովուրդ, իմպէրալիստ, եւն. եւն. իրողութենէն բան մը չի փոխուիր: Այդ իրողութեան լոյսին տակ, մենք կը տեսնենք որ, գործաւորական փախստականներու բանակները կուսակցական չունին, արտասահմանի գանագան հոսանքներուն հետ կապուած չեն, դուրսի միջամտութեան վրայ յոյս դրած չեն, մէկ դասակարգի ալ չեն պատկանիր: Անոնք նոր խաւ մը կազմեն, գերագանցապէս քաղաքական ազատութեան եւ տնտեսական ձգտումներով: Ծնունդ առած, տնտեսական հալածանքներու հետեւանքով, կորնցուցած ամէն ինչ, անոնք տնտեսական ակնկալիքներ այլեւս չունին բոլշեւիկներէն:

Ահա, այս խաւը, որ բնազդական վախով փախստական դարձած էր, անհատապէս հալածուած, լեռներու եւ անտառներու մէջ հաւաքականութիւն մը կը դառնայ: Կասկածէ դուրս որ կոմիները պիտի ժղեն այդ գանգուածը քաղաքական նոր գնդակերպութեան մը ձեւն ստանալու, ու բոլշեւիկեան հալածանքները նոր բաղմութիւնները պիտի քշեն դէպի այս բանակները, որոնք՝ անկախ բոլոր տեսակի ազդեցութիւններէն, պիտի դառնան մարտական ուժ մը, որ պիտի սարսէ բոլշեւիկեան բռնակալութեան հիմերը:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԵՐԿԻՐԸ

«Յուսաբեր» իր հոկտ. 10ի խմբագրականով կը գրէ.

— «Երեւան քաղաքէն, կոտայքէն, Ղամարլուի, Էջմիածնի, Աշտարակի եւ Ախտայի շրջաններէն 1930ի յունուարէն մինչեւ մայիս խորհրդային իշխանութիւները բանտարկեր են 800 մարդ:

Թիֆլիսի մետելխի բանտէն 1930ի մարտին աքսորեր են 820 հոգի, որոնցմէ 700ը Հայեր:

Նոյն բանտէն 1930ի Ապրիլին աքսորեր են 580 հոգի, որոնցմէ 400ը Հայեր:

«Դրօշակ»ի Թիֆլիսի թղթակիցը պարբերաբար ցանկերը կը ճամբէ այն հայածականներու, որոնք Սիպերիոյ տաժանավայրերու մէջ իրենց չգործած մեղքերը կը քաւեն:

Երեւանի մերձակայ վայրերէն դալմա կոչուած այգիներու մէջ խոշոր հոդաթուփ մը կը գտնուի, մէջը 40 գնդակահարուածներու դիակներով:

Դառնանք մեր կեանքի ուրիշ պատկերին:

Յուլիսին Այագեզի մէջ խմբուած էին 500 ապստամբներ, որոնցմէ 300ը սասունցիներ:

Ագրպէյճանի գեալբաճար ձորին մէջ կեդրոնացած ապստամբները — քիւրտ, Թաթար եւ հայ, հեծեալ եւ հետեւակ, բոլորն ալ զինուած — Թիւով 2000 հոգի, ընդհանուր խուճապի մատնած են շրջանի խորհրդային իշխանութիւնները: Այս մեծազան գուաճ խումբէն 500 հոգի յարձակում գործած են բասար գեղջարի վրայ, փախուստի մատնած իշխանութիւնները եւ Թալանի տուած պետական խանութները:

Նոր-Բայազիտի 800 ապստամբները զսպելու համար՝ կառավարական ուժերը 10 օր շարունակ ծանր կռիւներ կը մղեն՝ գործածութեան դնելով 2 Թնդանօթ եւ 10 գնդացիր:

Ձղինի ձորը կը գտնուի հայ, Թաթար եւ քիւրտ ապստամբներու ձեռքին տակ, Թիւով 125 հոգի:

Ապստամբները, Թիւով 400 հոգի, սարսափի տակ կը պահեն նաեւ կոտայքը, երեւանի մերձակայ շրջաններէն մէկը:

Ծաղկաձորէն 300 հոգի ակամայ ապստամբ դարձած են բժնի սարը ապաւինած են, ջեկայի սարսափներէն ազատուելու համար:

Բոզիգիւղի (Լոռի) անտառները կը գտնուին տրամադրութեանը տակ ապստամբական խումբի մը, որուն անդամներու Թիւր կը հասնի մօտ 300ի:

Ապստամբական խումբերը կը վխտան նաեւ այլ վայրերու մէջ, — Ջանգելան. Դաղ Թումաս, Սաջվար, Սորու (Ղափան), Մեղրի եւայլն, եւայլն:

Ի հարկէ, անգործ նստած չէ նաեւ ջեկան:

Ժողովուրդը ոչ միայն կ'ապստամբի այլ եւ կ'ապստամբեցուի:

Մէկը միւսէն սարսռազդեցիկ «փրովոքասիոն»ներ կը յղանայ ջեկան՝ քաղաքացիները ամբողջ բազմութեամբ նախաձրագրած «յանցանք»ներու մղելով ու ետքէն զանոնք բոլորը դէպի բանտերն ու աքսորավայրերը առաջնորդելով»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԱՐՏԻՆԻ ՔԻՒՐՏԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐԺԻՆ

Հալէպ հրատարակուող «Էլ Միսազ» թերթի առած տեղեկութեանց հաւաձաչն քրտական նոր ապստամբութիւն մը ծայր տուած է Մարտինի շրջաններէն: Թուրքիայէն եկած արժանահաւատ անձնաւորութիւն մը այս առթիւ հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդած է.

«Քրտական ապստամբութեան օրերուն, ասկէ 3-4 ամիս առաջ, Թուրք կառավարութիւնը զինեց բոլոր քիւրտ աշիրէթները, որոնք իրեն հաւատարմութիւն յայտնած էին, այն յոյսով որ պիտի կրնայ գանոնք ըմբոստացնել կռուող Քիւրտերուն դէմ: Կարգ մը շրջաններու մէջ քիւրտ աշիրէթներ խաբուեցան եւ կռուեցան իրենց եղբայրներուն դէմ, սակայն Մարտինի եւ շրջակայքի աշիրէթները իրենց առած զէնքերն ու փամփուշտները պահեցին եւ հիմա զանոնք կը գործածեն Թուրքիոյ դէմ: Կարեւոր աշիրէթներ ապստամբած են եւ լրջօրէն կը սպառնան»:

Թուրք կառավարութիւնը իրարանցումի մատնուած է եւ նոր ուժեր կը բերէ սահմանին վրայ զսպելու համար ապրատամբները:

Հայ առաջնորդ մը վտարուած Իրանէն

Եգիպտական «Մոքաթթամ»թերթը, իր 14 հոկտեմբերի Թիւով հետեւեալ լուրը կը հաղորդէ.—

ԼՈՆՏՈՆ, 13 Հոկտ.— «Թայմզ»ի Թէհրանի Թղթակիցը կը հեռագրէ Լոնտոն յայտնելով, Թէ հայ առաջնորդ Մեսրոպ Արքեպս.ը վտարուեցաւ Թէհրանէն՝ համաձայնաւոր դաւերու մասնակցած բլլալու մեղադրանքեամբ:

Հանիսային մեծ աղէտ մը

Մէկ տարուան ընթացքին, հանքային երկրորդ մեծ աղէտն է որ Գերմանիոյ մէջ սուգի կը մատնէ բազմաթիւ բանուորընտանիքներ: Կը յիշուի Թէ նախընթաց աղէտին՝ զոհ գացեր էին 150 անձեր: Առջի առտու զարհուրելի պայթում մը տեղի ունեցաւ Ալստորֆի հանքահորին մէջ, որ կը գտնուի Էքս-լա-Շափէլէն 13 քիլոմեդր դէպի հիւսիս:

Ջեկոյցի մը համաձայն, հանքին մէջ աշխատող 667 բանուորներէն 420ը կարելի եղած է ողջ և անվնաս դուրս հանել: 100ի մօտ մեռելներ գտնուեցան փլատակներուն տակ: 75ի չափ ալ վիրաւորներ կան:

Պայթումը տեղի ունեցաւ 245 մեդր խորութեան մէջ, ձգելով ուժգին երկրաշարժի մը տպաւորութիւնը: Բազմաթիւ բնակարաններ վնասուեցան: Պայթուէն վերջ, մինչեւ կէսօր մեծ մտահոգութիւն կը տիրէր, որովհետեւ, կը կարծուէր Թէ 300է աւելի հանքագործներ մնացած են փլատակներուն տակ: Պայթումը ծագած է տինամիթի մեթեռանոցէ մը:

Մոսկուա կը պոռտէ Պալքաններէն

ԱԹԷՆՔ, 21 Հոկտ.— Ընդհ. Ապահովութիւնը կը տեղեկանայ Թէ խորհրդային իշխանութիւնները Պալքանեան երկիրներու համաձնաւոր կազմակերպութեանց դրկած են հրահանգներ, որոնց համաձայն բուռն ցոյցեր պէտք է կազմակերպուին Պալքանեան իւրաքանչիւր մայրաքաղաքի մէջ Հոկտեմբեր ամսուն, ուսս յեղափոխութեան տարեդարձին առթիւ:

Մոսկուայէն տրուած այս հրահանգներուն համաձայն, ցուցարարները պէտք է յարձակին հանրային սպասարկութեանց յատուկ շէնքերուն եւ ոստիկանատուներուն վրայ:

Առաջքն առնելու համար խռովութեանց, որոշուած է բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարել և մանաւանդ բացառիկ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին Սելանիկի մէջ, որ կրնկատուի Պալքաններու մէջ, համաձնաւոր գործունէութեան կեդրոն:

Ռումանիոյ բոլշեւիկեան յուզումները

ՊՈՒՔՐԷՇ, 21 Հոկտ.— Բոլշեւիկեան լրտեսական կազմակերպութեան գործը անակնկալ կերպով ծանր հանգամանք ստացաւ, նոր յայտնութիւններու հետեւանքով:

Հարցաքննութեանց ընթացքին պարզուած գաղտնիքներու հետեւանքով, ոստիկանութիւնը ձերբակալեց նաեւ բնդհ. ապահովութեան պետը Սէպաստիէն Փոփէսքօ:

Ռումէն բանակի բարձրաստիճան սպաներէն մէկը, որուն անունը գաղտնի կը պահուի, նոյնպէս ձերբակալուեցաւ: Կարեւոր անձնաւորութեանց ձերբակալման կը սպասուի նաեւ: Քննութիւնը երեւան հանեց Թէ Վիեննայի բոլշեւիկ լրտեսական կեդրոնը իր հրամանին տակ ունէր նաեւ երկրորդ կազմակերպութիւն մը, որուն գործն էր հսկել Ռումանիոյ մէջ աշխատող լրտեսներուն վրայ:

Վիեննայի ոստիկանութիւնն եւս սկսաւ իր կողմէ պրպտումներ կատարել քաղաքին մէջ:

Պաղեստինի հրեաները յուսահատ

Պաղեստինի մէջ կիրարկելիք իր քաղաքականութեան յայտարարութեամբ, որուն մանրամասնութիւնները տուինք երէկ, անգլիական կառավարութիւնը յուսահատ ըրաւ եւ զայրացուց Հրեաները: Այս յայտարարութեան հետեւանքով, Տոքթ. Վայցման Սիոնիստներու եւ հրէական գործակալութեան նախագահը հրաժարեցաւ իր պաշտօններէն: Անոր օրինակին կը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆԹԱԼԻՈՅ ԴԷՊԻՆ ՊԱՏՃԱՌԸ

Գրեր էինք Թէ Անթալիոյ ընտրութեանց աւելիւ ծանր դէպքեր պատահած են: Դէպքին գլխաւոր պատճառը այն է եղած որ քուէտուփերուն Թիւը 7էն մէկի իջաւ յանկարծ եւ այդ մէկն ալ Թադապետարան փոխադրուեցաւ: Ցեսնելով որ չի կրնար իր քուէն ազատօրէն տալ, ժողովուրդը գոցեց խանութները եւ Թադապետարանի առջեւ հաւաքուեցաւ:

Կուսակալը ոստիկան զինուորներ բերելով, ցրուեց ժողովուրդը: Այս միջոցին 20 հոգի վիրաւորուեցան: Միեւնոյն ատեն 17 հոգի ձերբակալուեցան: Դատական իշխանութիւնը որեւէ յանձանք չգտնելով, ձերբակալուածները ազատ արձակեց:

Ժողովուրդը հեռագրով դիմեց կագիին, իսկ միւս կողմէ ներքին գործավարութենէն խնդրեց քննիչներ դրկել:

ԿԻՍԱՄԵՐԿ ԿԻՆԵՐՈՒ ԴԻՄՈՒՄԸ ՖԷՎԶԻ ՓԱՇԱՅԻ

ՍԱՎՈՒՒՐ, 16 (Ս. Փ.).— Ընդհ. սպայակոյտի նախագահ Ֆէվզի փաշա հոս եկաւ ընդհ. քննիչ Իպրահիմ Թալի եւ Մարտինի կուսակալ Թալէաթ պէյերուն հետ, երբ փաշան կառավարչատան առջեւ վար կ'իջնէը ինքնաշարժէն, ժողովրդական բազմութիւնը, մեծ ամասնութեամբ կիսամերկ կիներ, մօտենալով իրեն, աղաղակեց.

— Կը փճանանք, կը լմնանք, ի սէր Աստուծոյ օգնութիւն:

Ցրուած հրամանին վրայ, ոստիկան զինուորները սկսան բռունցքներ տեղացնել որպէս զի եկողները լուեն եւ ցրուին, բայց անոնք յաջողեցան իրենց խնդրագիրը տալ Ֆէվզի փաշային:

Ցեսարանը շատ եղերական էր. աղերսարկուները կը գանգատէին իրենց վրայ ի գործ դրուած ճնշումներէն եւ մասնաւորաբար գայմագամ Օսման Սապրի պէյի ընթացքէն եւ կը պոռային «արդարութիւն կ'ուզենք»:

Ֆէվզի փաշա խնդրագիրը յանձնեց Իպրահիմ Թալի պէյի, որ սենեակ մը տարաւ բողոքողներուն մէկ մասը եւ անոնց հաղորդեց Թէ անիրաւութեան տեղի չպիտի տրուի:

ՋԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ՀԱՅԵՐ

Սօֆիայի ոստիկանութիւնը ձերբակալած է Նովա Ջակօրա-յէը ցակոբ Կազանճեան (ՌոտոսԹոցի), Սօֆիայէն Օննիկ Եաղուպեան (Էտիրնէցի) եւ Ռուսճուքէն Մարսել Մինասեան, որոնք կը մեղադրուին ծխախոտի կեղծ պանտռօլներ պատրաստած բլլալու յանցանքով:

Մարսել Մինասեան «Ջակօրքա» ծխախոտի գործարանին արտօծողը բլլալով, որոշեր են միասնաբար առանց պանտռօլի ծխախոտ գողնալ գործարանէն եւ իրենց պատրաստածները փակցնելով վաճառքի հանել: Մինասեան այս առթիւ յանձնարարեր է Սօֆիա, Օննիկ եաղուպեանի, որպէս զի ծանօթ «զինկօկրաֆ»ի մը պէտք եղած «քլիշէ»ներու ապսպրանքները տայ:

Բայց՝ ծրագիրը գործադրելէ առաջ, ոստիկանութիւնը տեղեկացած է խնդրին եւ ձերբակալած է զեղծարարները: Քննութիւնները կը շարունակուին:

ՍՈՎԽՈՍԻ ՁԵՌՆԱՐԸ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՄԱՐ

(Ը. ԽՐՊՅԱՆ ԱՍՈՒ)

Ընտրելի և ձեռնարկելի ամեն մի գործում, որ հայ ժողովրդի համար է, ես միշտ ինձ զգացել եմ ինչպես տանը, ինչպես իմ ընտանիքում, ինչպես իմ ընտանիքի անդամների մեջ։ Ես միշտ ինձ զգացել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ինքն էլ ամբողջ ժողովրդի մի մասնիկն է

...ներուն ու տարէցներուն ...ը անպակաս ըլլայ հայ ...ը գաղութներու մէջ, փոր- ...գաղութներու պատմու- ...վերաբերեալ նիւթերը, եւ ...ները աւելի լաւ ճանչնան ...ը իր ճիգերը՝

Ա.— Պիտի հիմնէ հոմանատ ...ան մը ոուսէն մշակոյթի ...ին վալէնի—տէ—Ման- ...մէջ, իբրեւ շաղախը հայ ...ուսէն մտքի եղբայ- ...ութեան՝

Բ.— Պիտի հաստատէ նաեւ ...ի խօսքը, սարքելով ...ներ եւ աստլիճներ՝ աւելի ...ով հետաքրքրու- ...ը դէպի հայ մշակոյթը,

Գ.— Պիտի ստեղծէ առիթներ ...զի ձանօթացուին հայ ...ու բեմը։

Դ.— Պիտի ունենայ իր մա- ...՝ ուր հայեր թէ ...ներ պիտի գան սերտել ու ...ել մեր ժողովուրդն ու ա- ...ւոր ճիգը՝

Ե.— Պիտի կազմակերպէ հայ ...ի ցուցահանդէսներ ...թէ այլուր հայ մշա- ...ի քարոզութիւնը պտոյտ- ...վ վայրէ վայր՝

Զ.— Պիտի տօնէ յիշատակը ...ած մտքի վարպետնե- ...ու պիտի ծանօթացնէ ա- ...գործը. պիտի տօնէ վաս- ...՝ սփոփելու հա- ...ները եւ յաղթանակին հա- ...ու վստահութիւնը թէ պի- ...ին սրտի տէր մար- ...որ իր նախանձախնդրու- ...ը պիտի բաժնեն, ու իրեն ...երկնցնեն իրենց եղբայ- ...ան ձեռքը։

Գործադիր Դիւան Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու Ընկերակցութեան
Հոկտ. 1930 Պուքրէշ
Ընկերակցութեան հետ յա- ...ութեան ժամնելու համար Fundatia Culturala Ar- ...za, B. P. 555, Bucarest.

Հ. Ց. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ
Ս. ԷՄԻԷՆԻ ՄԷՋ

Ուրմանի տը Սէն Էթիէնի ...ծ եւ չքեղ սրահին մէջ Ս. Էթիէնի Հ.Մ.Ը. գաղութը տօնեց Հ. Ց. Դաշնակութեան քառասնամեակը. նման բազմութիւն Ս Էթիէնի մէջ ցարդ չէր տեսնուած հանդէսի առթիւ։

Բեմը զարդարուած էր Հ. Ց. Դ. հիմնադիրներու եւ հերոսներու նկարներով, հանդէսը բացուեցաւ «Մեր Հայրենիք»ով, որմէ վերջ օրուան նախագահ ընկ. Ս. Խաչիկեան ամփոփ կերպով բացատրեց թէ ի՛նչ զուլումի, կարօտութեան, բռնաբարութեան եւ ամէն տեսակ հալածանքներու մէջ էր որ կը տառապէր հայ ժողովուրդը երբ ծնունդ առաւ Հայ Յեղ. Դաշնակութիւնը, պաշտպանելու համար Հայուն ինչքը, պատիւն ու գոյութիւնը։ «Ամէն ճգնաժամային պահերուն մէջ ան եղած է հայ ժողովրդի հետ եւ ան իր գերմարդկային ճիգերով աշխատած է այդ ժողովրդի ազատագրութեանը համար, զոհելով իր լաւագոյն ուժերն ու մարտիկները։

Ընկ. Լ. Պայնտրեան կարդաց պատշաճ ուղերձ մը որ ծափահարուեցաւ ներկաներէն։ Ընկ. Ա. Խատուրեան երգեց «Գնդակ Ո- րոտոգ»ը, արտասանութիւններ ըրին փոքրիկներ Գ. Աբրահամեան, Հ. Ասատուրեան եւ Վ. Մուրատեան։

Պ. Ա. Փիլիկեան արտասանեց Ա. Ահարոնեանի «Ցարգանքի եզ»ը, որմէ վերջ բուռն ծափերու մէջ բեմ հրաւիրուեցաւ օրուան բանախօսը ընկեր Ս. Թաթուլ, որ յստակօրէն բացատրեց թէ ինչ պատճառներէ հարկադրուած հայ ժողովրդի մտաւորական ազգասէր տարրը ծնունդ տուաւ անոր ունեցած գործունէութեան։ «Սուլթանական գազանաբարոյ ճնշումը եւ հալածանքը չկրցան խորտակել անոր կորովն ու կամքը այլ ընդհակառակն, հանդիպեցան փոխադարձ հարուածի եւ ան եկաւ արար աշխարհին հասկցնելու թէ մենք ալ մեր միջոցներով թօթափել գիտենք բռնութեան շղթան։ Հայ ժողովուրդը որքան որ այսօր թափառական է, գրուած աշխարհի չորս կողմը, դարձեալ չի յուսահատիր, քանի իր կողքին կանգնած կը տեսնէ մխակ ամուր յենարանը, հաստատակամ կուսակցութիւնը որուն նուիրական պարտականութիւնն է զինքն ազատագրել դէպի փրկութիւն։

Ընկերոջ բանախօսութենէն վերջ ներկայացուեցաւ Մշոյ շրջանին յեղափոխական կեանքէն յուզիչ կտոր մը։

Բ արարին Հայկական տարազով Ցիկ. Հէքիմեան երգեց «Թող երգէ պլպուլ»ը, որմէ վերջ ներկայացուեցաւ դէպի ազատութիւն խորհրդանշող կենդանի պատկերմը։

Հանդէսը փակուեցաւ «Քամ Փորոտան»ով, կ'արժէ գնահատել Պր. Բարսեղ Ներսէսեանը, որ իր ջութակով օրուան հանդէսին փայլը աւելցուց։

Սուրսուրցի

ԹՈՒՐՔԻԱ
«ՊԷՏՔ Է ՔԱՆԴԵԼ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆՆԵՐԸ ևի ԳՈՑԵԼ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ»

Համալսարանի մանկավարժութեան դասախօս եւ ընդդիմադիր կուսակցութեան պոլսոյ վարչութեան նախագահ Խոսրովիկ Հագոբ պէյ, հետեւեալ յօդուածը գրած է «Ժաղրն»ի մէջ. «Ափսոսալներու կուսակցութիւն է» վերնագրին տակ.—

Նոր կուսակցութեան համեստ գործը՝ հաւասարութիւնն է, իսկ հին կուսակցութեան պատկանող երեսփոխանի մը գլուխ գործոցը՝ «Ափսոսալներու կուսակցութիւնը» ասութիւնը։

«Ափսոսալ» ըսելով՝ մենք կը հասկնանք «թուրք մարդ ազատ մարդ, հաւասար մարդ»։ Իսկ մեր հակառակորդներուն համար այդ բառը կը նշանակէ.— «մէկը որ թուրք չէ, ազատ չէ եւ հաւասար չէ»։ Մեր սիրած Ափսոսալը այն է որ թուրքիոյ համար իր արիւնը կը թափէ եւ թուրքերու պատիւը կը պաշտպանէ։ Աշխարհի մէջ Հ. անունով իսլամ մը կայ որ հակառակ անունով, գեղով եւ բարքով թուրք ըլլալուն, «ոչ թուրք» մըն է։ Եւ թուրք չըլլալուն համար է որ թշնամի բանակին մէջ պարտականութիւն ստանձնած, գրաւման բանակին հետ թուրքիան կոխկռտած է, ասոնք ըրած ատեն մեծ հաճոյք զգացած եւ մասնաւոր ընդունակութիւն ցոյց տուած է թրքութիւնը անարգելու մէջ։

«Ափսոսալներու կուսակցութիւն» ասութեան հեղինակը կը համարձակի՞ թուրքիոյ մէջ նոյն իսկ անփառունակ տեղ մը տալ այս անձին, որ անունով թուրք է ցեղով թուրք, բայց խիղճով թուրք չէ։

Ցեղային տեսութիւնը ոչ գիտական տեսութիւն է։ Ազգութիւնը ոչ արիւն է, ոչ միս, եւ ոչ նոյնիսկ լեզու։ Ազգութիւնը խղճի խնդիր է...

Ասոր համար, մեծ իմաստասէր Էրնէսթ Ռընան, ազգութիւնը բացատրած ատեն, համայնագիտարանին մէջ ոեւէ բացատրութիւն չկրցաւ գտնել. եւ ստիպուեցաւ բարոյականին դիմել եւ ազգութիւնը մեզի բնորոշեց իբր «Հոգեկան միութիւն մը»։

Ազգութիւնը ճակատագիր մըն է, եւ անոր փառքը կրելու իրաւունքը կը պատկանի անոնց, որոնք կը համակերպին այդ ճակատագրին։

Էֆէ՛նտիներ, շարունակե՞նք դաս տալ։ Արդեօք դադրի պոնգակը գեռ չհնչե՞ց։

«Աւելորդ դաս մը»

«Փօլիթիքա» հետեւեալ խմբագրականով կը պատասխանէ յօդուածին վերջին հարցումին.

— Ո՛չ, դասախօս պէյ։ Այս դասն իսկ աւելորդ է, պարապ տեղը յոգնած էք։ Չգիտցող չկայ թէ ազգութիւնը գեղակցութիւն ըսել չէ, եւ թէ ազգի մը պատկանելու համար պայման չէ նոյն գեղէն սերիլ եւ նոյն արիւնը կրել։ Բայց վայկեան մը սպասեցէք, մենք ձեզի,— դաս տանք չենք ըսեր,— կէտ մը բացատրենք։

Ձեր յօդուածին մէջ կը խօսիք Հ. անուն իսլամի մը ըրածներուն վրայ։ Ձեր տուած բացատրութիւնները շատ կը յարմարին Չէրքէզ Էհէմի։ Թերեւս ան է, բայց Աբիճ Օրուճ պէյ, որուն թերթին մէջ կը գրէք, ի յարգանս այդ դաւաճանին հետ իր ունեցած գործակցութեան, չէ ուզած անունը գրել տալ։ Եւ կամ, ով գիտէ, ընկերային ի՛նչ փափկանկատութենէ տարուած, Հ.ի տեղ Ա. չէք դրած։

Բայց ինչ ալ ըլլայ, աշխարհի մէջ այս տեսակ մարդու մը գոյութիւնը, ի՞նչ կը նշանակէ։ Այս մարդը թուրք չէ՞։ Դժբախտաբար թուրք ազգին կը պատկանի, բայց միեւնոյն ատեն դաւաճան է։ Ասոր համար ալ, կամ գլուխը կը կտրուի, կամ կը փախչի եւ կամ իր ազգին մէջ ապրելու իրաւունքէն կը զրկուի յաւիտենապէս։

Բայց ձեր բռնած այս ճամբով կարելի չէ բացատրել փոքրամասնութեանց խնդիրը։ Արդէն մենք չենք ըսեր թէ փոքրամասնութիւնները թուրք չեն։ Մենք կ'ըսենք թէ անոնք քաղաքական իմաստով թուրք են եւ պէտք է վայելեն, — ու կը վայելեն, — թուրքերու յատուկ արտէն տեսակ քաղաքական իրաւունք։ Բայց ուրիշ բան է ճանչնալ անոնց քաղաքացիական իրաւունքները, եւ ուրիշ բան՝ անոնց հետ գործակցիլ մեր քաղաքական կեանքին ամէնէն ասպարէզի մէջ։

Գործակցութեան փափաքը ոչ թէ մեզմէ, անոնցմէ գալու է։ Ասիկա ալ խօսքով չէ, գործով ցուցնելու են։ Իրենց կազմակերպութեամբ աշխարհին մէջ եւ մեզմէ դուրս ապրելէ յետոյ, մեր լեզուն սորվելու պէտք չտեսնելէն յետոյ, ի՞նչպէս կրնանք գործակցիլ, եթէ անոնք օրինապահ թուրք իսկ ըլլան։ Որպէս զի անոնց հետ կարենանք գործակցիլ, անոնք պէտք է խօսին մեր լեզուն, իւրացնեն մեր իտէալները, նոյն յոյսերը ունենան երկրին ապագայի մասին, Հայրենիքի վերաբերեալ խնդիրներու մէջ անոնց սիրտերը մեզի հետ միասին բաբախեն, մէկ խօսքով ձեր ալ վկայ բերած Էդվէսթ Ռընանի բսածին պէս՝ մէջտեղը «Հոգեկան միութիւն» մը ըլլալու է։

Ազգայնականութիւնը՝ արդի դարու ամէնէն ստեղծագործող ուժն է։

Բայց այս ձամբուն ճամբորդները նոյն սիրով եւ հաւատքով քալելու են։ Ապա թէ ոչ եթէ այս սիրոյն ջերմութիւնը նուազեցնող տարրերուն հետ գործակցինք, Օսմանեան կայսրութեան կը դառնանք։ Փափաքողներուն համար բաց է գործակցութեան դուռը։ Բայց պատրիարքարաններ քանդուելու են, համայնքային վարժարանները փակուելու են, Բիւզանդական շրջանէն ի վեր քաշկռտուող աւանդութեանց հրաժեշտ տալու է, Հոգեկան հաշուեյարդար մը ըլլալու է որ, Ռընանի յիշած «Հոգեկան միութիւն»ը առաջ գայ։

ԱՂՈՐԻՆԵՐԸ, ՖԻՒՐՏԵՐԸ ևի ԹՈՒՐՔԵՐԸ

«Ցուսաբեր»ի թղթակիցը կը գրէ.—

Ատրա-քրտական յարաբերութիւնները նշանակելի ոչինչ ունին, մասնաւորապէս մեր շրջանին մէջ։ Ճէյխ Նուրին Ակրայի Ճէյխ Ցոհըր, ինչպէս նաեւ Սիլէյմանիէի մէջ, Նիէի, Ռըվանտուզի ու պարզանի շէյխերը տրամադիր են լաւագոյն յարաբերութիւն ստեղծելու Ասորիներու հետ, որոնց հանդէպ բարեացակամ վերաբերում ունին։ Սակայն անդին կան մեծ թիւով քիւրտեր, որոնք ո եւ է ձեւով չեն հաշտուիր ասորա-քրտական բարեկամութեան գաղափարին հետ։

Ցըհօքի շրջանէն սէյիտ Մըկօ անունով քիւրտ մը չորս գաւառներու մեծամեծներու մօտ շրջելով թուղթ մը ստորագրել տուած է, ընդդէմ Ասորիներու։ Մեր տեղեկութեամբ, այդ թուղթը միայն երկու մարդիկ ստորագրած են՝ Շէյխ Ապլոտը (Ցըհօքէն), եւ ուրիշ մըն ալ ուրիշ շրջանէ։ կառավարութիւնը տեղեկանալով այս մասին, սկսած է հետապնդել թուղթին հեղինակները։ Կ'իմանամ որ Շէյխ Մահմուտի կինը, Սիւլէյմանիէի մէջ, կիներու հաւաքոյթ մը կազմած է եւ հանգանակութիւն մը ընելով Լոնտոն հեռագրած է քրտական խնդրի մասին։ Այս հանգանակութեան մասնակցած են նաեւ ասորի կանայք։

Ցրուած լուրերու համաձայն, Լոնտոնէն պատասխան տրուած է իրենց առաջարկելով, որ պահանջները գրաւոր ներկայացնեն Իրաքի Բարձր-Կոմիսէրին։ Ցըհօքի գաւառին մէջ վերջին 15 օրուան ընթացքին քանի մը կարեւոր աւազակութիւններ ու սպանութիւններ տեղի ունեցան։ Ամբողջ ճիւլամերիկը պարպուած է Թուրքերէն. կուսակալը հեռացած է։ Տիարի Ասորիները մինչեւ ճամ կ'երթան ու կը վերադառնան, ի հարկէ գաղտնի։ Թրքեւ-քրտական կռիւներու թափը ինկած է։

ԹՈՒՐՔ ՁԷՅԹՆԵՐԸ ԿԸ ԴՈՐԾԵՆ

Թրքեւ-սուրիական սահմանին վրայ, Հասան Օղլու շրջանին մէջ, երեք թուրք աւազակներ, ֆրանզէնքերով զինուած, յարձակումի գործած են խարուսա գիւղին վրայ եւ սպանած են երկու հոգի։

* * 10 հոգինոց աւազակախումբ մըն ալ, բաղկացած Սուրիացիներէ, Մարտինի կողմը յարձակում գործած են թրքական սահմանին վրայ եւ մեծ թիւով այծեր ու ոչխարներ քշած են։ Սաստիկ ընդհարում մը ունեցած են անոնք թուրք սահմանապահ զինուորներու հետ։

* * Սահմանին վրայ, Ֆարուն գիւղի բնակիչները գիշեր ատեն զէնքի ձայները լսեցին։ Գիւղի Մուխթարը եւ ուրիշ գիւղացի մը դէպի ձայնին կողմը գացին եւ տեսան որ 10 զինուած մարդիկ կան, որոնցմէ 4ը ժանտարմայի հագուստ հագած են։ Անոնք մուխթարը եւ իր ընկերը կապեցին եւ թրքական սահմանէն ներս տարին։

ՁԷՅԹՈՒՆԻ ՄԱՍԻՆ

Անցեալները Զէյթունը ներկայացնող վէհապետի մը մասին գրած էինք։ Նամակագիրը նկերկը տեղեկանանք որ խնդրոյ առարկայ Զէյթունը Յունաստանի մէջ է։

Նոյնպէս Զէյթուն անունով քաղաք մը կայ Ալճերիոյ կողմը։ Պ. Հրանտ Սամուէլ մեզ կը հաւաստիացնէ թէ Զէյթուն մըն ալ կայ Եգիպտոսի մէջ։

Ա. Յարութիւնեան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԵՐԹՈՆԸ

ՆՈՒԷՐԸ

Ա. ՄԱՍ

I

Ե. ՆԱՐԴՈՒՆԻՆ

...ակի կէսօրէ մը յետոյ ...ին։ Ցաճախորդ ու աշխա- ...ր մեկնած են բոլորն ալ։ ...արասյարդարի մեծ սրահը, ...որ ատեն ճամբորդած կառքի ...պէս, կը սպասէ մաքրողին։

...ադող ջուրին շոգին, բու- ...ներու գոլորշին կը լեցնեն ...։

Ծառի փրփուր կայ մարմար- ...ի կոնքերուն վրայ, ու կիսա- ...աձեւիներ կիսաբաց գարակ- ...ուն խորքը։ Անկանոն, անշարժ ...ոտքերը հաճոյքով կը ...ոտիկ դէմքերնին հա- ...ներուն մէջ։

Յղաբաձակ ջրեփին տակ կը ...ի մոռցուած կտուց մը կազ, ...ի մոռցուած կտուց մը կազ, կճեղով, հեւացնելով, շոգիացնելով զայն սմսեղուկ անտարբերութեամբ մը։

Գամերէ կախ, մտհապարտներու պէս, մկրատներ, սրունքնին լայն բացած, խաչաձեւուած, զոյգ աչքերնին դուրս՝ պարապին...

Ու անագեայ փայլուն թասերը, իրենց եզերքէն դուրս երկարած վրձիններուն կոթերը լեզուներու նման, կը նային հեգնանքով բուրաջուրերու շիշերուն, անոնց գոյնզգոյն, ծաղկազարդ գօտիով ուռած փորերուն...։

Փունջ փունջ մազեր յատակին, անկիւնը ամբողջ բլուր մը։

Իսկ կիներու քովէտի բաժնին մէջ՝ աւելի որոշ է տագնուած մազի թմրեցնող հոտը, եւ աւելի ներսը՝ վարագոյրներու թանձրութիւնը, մոտէլի համար լուսանկարներու անթերի պչրանքը...

Դեռ զգալի է շրջագեստներու շրշիւնը, շրշիւնին պատրանքը...

Դեռ ներկուած շրթունքներու ժպիտներ, փորձիչ ակնարկներ կան հայելիին մէջ, ու ալեվէտ վարսեր կը ծփան... կարծես կին մը ետեւէտ կը փսփսայ։ Մի դառնար, ոչ ոք կայ...։

Եւ չեռուցիչներուն քով զոյգ զոյգ կը փռուին ուներիները՝ լայն բացած թեւ ու սրունք, առաստաղէն կախ երկու գոռգոռները (appareil indéfrisable) իրենց քառասուն ճանկերով մեծ, հրեշային կարիճներու կը նմանին։

Կսրմիր ներկի մատիտներ, սեւեր, բրնձափոշիի տուփեր՝ կիսաբաց ու փոշոտ, սանտրեր, վարսամփոփներ, եւ շիշեր գոյնզգոյն, ու յատակին՝ մազ, ու ծերացած թիկնաթոռներ...։

Ցունիսի կրքոտ արեւ մը կը սահի՝ աչքէն ձախ լսելով, թափանցելով բոցավառելով...

Հրանտ կը նայի այս ամէնուն ու իր գոհունակ նայուածքը կ'երթայ դուրս սրահին լայն ճակատէն հեռու, որմէ անդին հրապարակ կը լայնայ կողմնակի փողոցներու ճառագայթումով։

— Եւ ըսել որ այնքան կարճ ժամանակի մէջ, — կը խորհի ան, ու արագ, պատկերազարդ պլպլջակներուն վրայ հեծած կ'անցնի ամբողջ անցեալ մը.— կարճ երջանկութիւնը մանկութեան, եւ... տարագրութիւն, ջարդ, սարսափ, թշուառութիւն, մա՛ն, մա՛ն, մա՛ն, թափառական, որքանոց, պոլիս, Ցունաստան, Ֆրանսա։ Ագարակները, գործարան, տանջալից աշխատանք, գինովութիւն, անգործութիւն... Ապա ճիգ, գիշերներու հանգիստին գնով սափրիչութիւն, առանց աշակերտ ըլլալու վարպետ, մեծ վստահութիւն, համարձակութիւն, պարտքով խանութ, բացառիկ յաջողութիւն եւ ահա տէր իր ապագային։

Մեծ հայելին կ'անդրադարձնէ յաղթող մարդու ժպիտը, զարդարելով իր քսանհինգամեայ գեղեցկութիւնը։

— Հրա՛նտ...

— Եկա՛յ, մա՛յր, եկա՛յ...։

Եւ կը բարձրանայ առաջին յարկի իրենց կոկիկ յարկաբաժինը մեծնալով.

— Խղճմտայրիկ, ալ ասկէ վերջ հանգիստ ըրէ։ Շարաճն ալ պիտի կրնամ մարդ ընել... ու ինչո՞ւ չէ, երազդ։ Հրեշտակ հարանցու մը... Փառա՛ւոր հարսնիք...։

2.

— Հ...ուռռա՛...

Դուռը ուժգին բացուեցաւ՝ զարնուելով պատին ու չորսը մէկ լեցուեցան ներս։

Աղմուկ ազազակ, խօսք ու պոռչտուք,

— Ասանկ կը մոռնա՞ս Հրանտ։

— Մեռեր ես կարծեցինք, մարդ Աստուծոյ։

— Ձգէ, գործը մեծցուցեր է, զբաղած է տղան...

— Ճիշդ է, գործատէր է հիմա։

— Կուլա՛կ ըսէ՛, կուլա՛կ։

— Եւ հարիւր տոկոսով...

— Լուռթի՛ւն... (Վահանէր)։ Ներեցէք, մամա, մոռցած էինք ձեր ներկայութիւնը... Ինչպէ՞ս էք... ի հարկէ լա՛ւ, էհ՞... Պզրոց կ'երթաս, Շարամ... իսկ դուն, Հրա՛նտ, գեռ նո՞ր կը ճաշես, ի՛նչ պիտի ըլլայ, հարստութիւնը շատ բաներ ընել կուտայ։

— Ամէն կիրակի այսպէս է։ Բայց նստեցէք, եղբայր, փախելու համար չեկաք։ Շարա՛մ, աթոռ բեր։

— Ի՞նչ փախիլ, ուրախութեան համար եկանք։ Ինչո՞վ պիտի Թրջես աս գործդ նայինք։

— Հա՛, հա՛, ինչո՞վ, ինչո՞վ։

— Ուզածնիդ ատիկա ըլլայ, ճանիկներս։

— Շարամ ցատկէ, վեց շիշշամփանեայ բեր քովի խանութէն։

Փ. ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆ

(Շար.)

հետեւի նաեւ հրէական գործակալութեան քաղաքական կոմիտէին փոխ-նախագահը լորտ Մէլքէթ, որ Տոքթ. Վայզմանի ուղղուած նամակով մը կը յայտնէ թէ անգլիական կառավարութեան յայտարարութիւնը անարգանք մըն է հրեայ մտաւորականութեան եւ հոգատարութեանց յանձնախումբին հանդէպ։ Հրէական թերթերը կը յայտնեն թէ Սպիտակ գրքին ուշադիր ուսումնասիրութիւնը ոչ մէկ կասկած կը ձգէ թէ Պաղեստինի մէջ հրէական օճախի մը իտէալին մեծ հարուած մըն է որ կը տրուի։

Իսկ ամերիկեան սիոնիստներու ընդհ. ժողովը բանաձեւով մը կը նկատէ թէ Անգլիոյ կառավարութեան յայտարարութիւնը հրեայ ժողովուրդին հանդէպ Անգլիոյ յանձնառութիւններուն դրժումն եւ Ամերիկայի եւ Ազգ. Դաշնակցութեան կողմէ վաւերացուած հոգատարութեան դէմ թերացում մըն է։

Իրենց կարգին Պաղեստինի Արաբները ալ դժգոհ են։ Երուսաղէմէն, «Թայմզ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Արաբները կը յուսային որ անմիջապէս վերջ պիտի տրուի Հրեաներու ներգաղթին, եւ անոնց համար հողերու գնման, մինչդեռ Անգլիոյ յայտարարութիւնը չարդարացներ իրենց յոյսերը եւ ընդհակառակն, առնուազն 100,000ի չափ Հրեաներու նոր ներգաղթ մը ենթադրել կուտայ։

Չեկան «ահաբեկիստ» կը գործէ

Բոլշեւիկեան պաշտօնական տեղեկութեանց համաձայն, միմիայն սեպտեմբերէն մինչեւ հոկտեմբերի առաջին կիսամեակը, Չեկան գործադրութեան դրած է 3000 դատապարտութիւններ ընդդէմ հակայեղափոխականներու եւ շահադէտներու։ Դատապարտեալներէն երկու հազարը աքսորուած են Սիպերիա, 736ը բանտարկուած են զանազան քաղաքներու մէջ եւ 64 անձեր մահապատժի ենթարկուած։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐՋԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE — Մէթրօ՝ Պէլվիլ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԹԱՐՄ — ԼԱՒ — ԱԺԱՆ

ՄՕՏ ՕՐԷՆ — ԿԸ ԲԱՑՕՒԻ

"ԱՐԱՓՍ"

ՀԱՑ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Ֆրանսական, իտալական եւ արեւելեան ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններ անմրցելի գիներով։

Թարմ եւ անարատ արեւելեան սուրճ, բաստրմա, սուճուք, պամբա, քաշէր եւ ճերմակ պանիր, ձիթապտուղ, ձիթաիւղ, պուլկուր եւայլն։

Յանձնարարութիւնք շուտով տուն կը ղրկուին։

Բացման առթիւ նուէրներ ամէն գնորդի, մինչեւ 5 օր։

29 rue Bourdarie Lefure կամ 95 rue du Ménil, ԱՆԻԷՌ

Թրամուէյ թիւ 40 եւ 45, օթօպիւս BD (իջնել Bougignons, շոգեկառքի կայարան՝ Պուա Քոլոնպ։

SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

"La Voix de son Maître" — POLYDOR — Phonos & Disques — Columbia — REGISTERED TRADE MARK

20 ՖՐ. — 20 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Մեր վաճառներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշ ձայնաֆոններ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.։ Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն օր։

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ — POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բայ է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ռէնթկ, կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Ցէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, Անարատ մնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չիաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier — PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ ամէն օր եւ կիրակի կէսօրէ վերջ



Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊԻ Հ.Յ.Դ. ՋԷՅՔՈՒՆ ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Պուա Քոլոնպի Թաղապետարանի սրահին մէջ

Rue des Halles, Bois-Colombes

Կը նախագահէ Ընկ. ԳԱՌՆԻԿ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Կը խօսին ընկերներ ԳԻՒԼԱՆՏԱՆԵԱՆ և Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժնին կը մասնակցին ՍԻՓԱՆ երգչախումբը եւ ԵՓՐԱՏ նուագախումբը։ Երգ, արտասանութիւն եւ զանազան անակնկալներ եւայլն։ Ընտիր ճաշպանտ։

Հաղորդակցութիւն.—St. Lazareէն 45 Porte կամ Place Clichyէն 40 թիւ Թրամուէյ իջնել Place Bourguignon եւ 5 վայրկեանը անգամ մը ոտքեկառք կար ըլլէն Լազարէն իջնել կառ Պուա Քոլոնպ։

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին

29 Rue Etienne Dolet

Կը նախագահէ՝ Ընկ. Լ. ՁՈՐՄԻՍԵԱՆ

Կը խօսի՝ Տիկ. ՀԵՒԼԷՆ ԲԻԻԶԱՆԴ

Երգ, արտասանութիւն եւ անակնկալներ

ԲՈԼՈՐԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷ ՄԸ

Մաքուր եւ անարատ սուրճ գործածողներուն ուշադրութեան կը յանձնենք, որ մինչեւ այսօր փարիզի ժողովուրդը Թարմ սուրճ չէր գործածեր, որովհետեւ չկար Թրքական սուրճի կատարելագործուած գործարան մը, օժտուած պէտք եղած գործիքներով։ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանը որ բացուած է 92 Rue d'Angoulème, գերմանական վերջին սիստէմ գործիքներով, նոյն րոպէին կը խարկէ եւ կ'աղայ, սուրճի սիրտ-հարներուն ապացուցանելու համար այս ճշմարտութիւնը։ Մէկ այցելութիւնը բաւ է։

կը ծախուի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ։

ՔԱՖԷ ՍՈՒԼԹԱՆ. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Ս. ԹՈՐՈՍ (Բէժմաքցի)

92 Rue d'Angoulème — Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56-..



ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

7ՐԴ ՏԱՐԻ — ՂԵԿԱՎԱՐ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ — 117ՐԴ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Թատրոն Albert Ier 64 rue du Rocher Paris, *26 Հոկտ. կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՅԹ

Փարիզի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆԻ «ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ» վէպէն առնուած

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷ ԲԱՐՈՅԱԼԻՑ ՏՐԱՄ 5 ԱՐԱՐ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ԲԵՄԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՈՒԺԵՐԸ — ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՏՈՄՍԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐԸ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

Տոմսերը կը ծախուին Restaurant Floria 61 Rue Mr. le Prince, Restaurant Carlo, 32 Rue St. Lazare եւ Hrand-Samuelի գրատունը 51 Rue Monsieur le Prince. Իսկ ներկայացման օրը ցերեկէ վերջ ժամը 2էն սկսեալ Թատրոնէն կիշէն։

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ԱՂԲԻՒՐ Մերոբ խումբի ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ձանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՊԻԼՎԻԼԻ Ռոստոմ խումբի ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 10.30ին Ռոստոմի սրահը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ։

ՍԱՐՍԻԼԻ Հրայր խումբի ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն Ընկեր Ո. Աւետիսեանի քննակարանը 16 Իւլ Պօսէժուր։ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Միասին բերել անդամատետրերը անպայման։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ Խաչիկ Մկրտչեանէ եւ Առնուվիլլէ կոնէմէն ընկ. Արփիարէն ներկայ գըտնուիլ անպայման այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 7ին, 29 Իւլ Պօսէժուր, Սարսէլ։

ԳԱՒԱՌ

ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր ենթակոմիտէն այսօր Երկ. ժամը 8,30ին, սովորական հաւաքատեղին։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին, 71 Ave. Kleber, կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր անդաւճներու եւ անդամուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Զ. Ե. Ը. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին վիճաբանական ժողովը այսօր Երկ. իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ, Նիւթ՝ *գրականութեան մեր նոր սերունդը*, կը խօսի Շ. Նարդունի։ Մէկ ժամ սինէմա, կը ներկայացուի *ճալմա ատուպլէը*, Սուլթանշամիտի դերը կը կատարէ Դերասան Բագրատունի։

Հ. Կ. Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին 63 Իւլ տը լա Բէպիւբլիքի սրահին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր անդամուհիներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳԻՏԵԼԻՔ

Պ. Մ. Տէր Սահակեանի գիտութիւն եւ գիտելիք գիտական ամսագիրը 1929 տարուոյ վերջը առժամեայ կերպով դադրած էր։

Ուրախ ենք յայտնելու, որ Պ. Մ. Տէր Սահակեանի համաձայնութիւնով ստանձնած ենք ամսագրին վերհրատարակութիւնը, որ Հոկտ. ամիսէն սկսած կանոնաւոր կերպով լոյս կը տեսնէ կրկին նոյն բովանդակութիւնով, խմբագրութեամբ Յ. Դ. Աթաթեանսեան եւ աշխատակցութեամբ Պ. Մ. Տէր Սահակեանի ու այլոց։

Բաժանորդագրութեան պայմանները կը մնան նոյնը, Պելճիքա 45 ֆրանք, Ֆրանսա, Իտալիա, Պալքանները. Սուրիա, Թուրքիա եւ Հայաստան 40 Ֆրանս. ֆր., մնացեալ երկիրները 2 տոլար։

Յօդուած, բաժնեգին եւն. ղրկել Librairie «Frumoasa», (Jud. Ciuc), Roumanie.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Մարտիրոս Դարբինեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդիները Մուշեղ եւ Կիւրեղ Դարբինեանները։ Կը կարծուի Թէ այժմ կը գտնուին փարիզ, իմացնել Մ. Դարբինեանի, Sarmoussakli, Serès, Grèce.

— Պ. վահէ Գարագաշեան կ. Պոլսոյ Սամաթիա Թաղէն, իր մայրը Աղաւնի Գարագաշեան 6 ամիսէ ի վեր Ամերիկա եկած է եւ գինքը կը փնտռէ։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Վ. Գարագաշեանի, 302 Duoglas, Ave. Prov. R. D. U. S. A.

— կը փնտռուի բնիկ Ուրֆացի կարապետ Ինկիլիզեան, հօր անուն Մկրտիչ, մօր անուն Մարիամ։ կարապետ 5 տարիէ իվեր կը գտնուէր Մարսէյլ։ 9 ամիս է որ, իր քեռին՝ Պ. Վարդան Ադաքելեան (Ցէր Ջօր) եւ իր քոյրը, Ովսաննա Ինկիլիզեան (Նասիպէ) նամակ չեն ստացած իրմէ։ Իր վերջին հասցէն եղած է. Englisian Garabed 35 Rue Blaise Pascal, Tours, Indre a Loire, France. Իմացնել *Ցառաջի* միջոցաւ Missak Sissérianի, B. P. 35 Dêr Zor (Syrie).

— Գոնեայ էրէյլիցի Գէորգ Մակարեան կը փնտռէ իր քոյրը այրի տիկին Մարիամ Մակարեան որ 3 տարի առաջ կը գտնուէր Քորֆու։ Իմացնել «Հորիզոն»ի միջոցաւ Kevork Magarian Village Vezuico Serès, Grèce.

— Սինոպի Ալթունօղլու գիւղէն վահան Այվազեան կը փնտռէ իր եղբայրը Լեւոն Այվազեանը։ Լուր առնուած է Թէ կը գտնուի Նիւ Եորք։ Իմացնել Հօրիզոնի միջոցաւ, Vahan Ayvazian, Village Vezniko, (Serès), Grèce.

— (*Սեբաստիոյ Տէրհնտէ գիւղացի Ալիքսան Ալիքսանեան կը փնտռէ իր մօրաքրոջորդիները Գէորգ եւ Սողոմոն Զօլաքեանները։ 1915ի տեղահանութեան ժամանակ ղրկուած են Մուսուլ, Մալաթիոյ ճանապարհով, կը կարծուի Թէ այժմ կը գտնուին այդ շրջաններէն։ Առաջին անգամ ստոյգ լուր տուողին 1000 ֆր. նուէր իւրաքանչիւր անձի համար։ Իմացնել Ա. Ալիքսանեանի, 19 Rue de la Tuilerie Quai Pagot, Vienne, Isère, (France).*

Կը խնդրուի արտասահմանեան բոլոր Թերթերէն արտատպել զայն։

— Բալուի Արմուճայ գիւղէն միսաք Մարկոսեան կը փնտռէ իր մայրը Պէկգատէ Մարկոսեան 4 ամիս առաջ կը գտնուէր Մարսէյլ, իր փեսային Ասատուր Մանուկեանի քով։ Իմացնել *Հորիզոնի* միջոցաւ Missag Margossianի, Village Vezniko (Serès), Grece.

— կը փնտռուի Ռոտոսթոցի Ժիրայր Չէվիկեան։ կը կարծուի այժմ կը գտնուի Իսկէնտէրուն Իմացնել իր եղբօր Հմայկակ Չէվիկեանի, Vezniko, Serès, Goèce.

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9). Մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-81

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։

Անարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

ՕՂԻԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

ՄԻԱԿ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ԳԱՌԼՕ ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

34 RUE ST. LAZARE, PARIS (9e)

Մէթրօ՝ Peletier եւ N. D. des Lorettes

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Մէն Տըճի, Ոչ միւր։ Վէներական ախտեր։ Ներժամիզութիւն սուր հինցած, անկարողութիւն։ Ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արիւն եւ մէզի քննութիւն, քիմիական կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկենեան անդրժանիշ ապարատներով։ Խորհրդատուութիւն ամէն օր 9 12։ կիր. 9 12։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Մաշկի եւ նոր մեթոտով գարմանում սեռական եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէնէրական հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, գոնորէ, սիֆիլիզ.) եւ վարիսի։ Մասնագէտ ծաթուատ։ Ներժամիզ եւ արտ. հրդեհակութիւն. ամէն օր 9—12, երեքշաբ. 9—12։

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)

Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ Ֆրանկախտ։ Ամէն օր Ժ. 10—12 եւ 2—8։ կիր. եւ տօն օրեր 10-12։

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wa...

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Տ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
24
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930

24 OCTOBRE 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1399

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Քէմալական նորածին հանրապետութիւնը ծանր փորձութիւններու ենթարկուեցաւ այս տարի: Չինգ ամիսներէ ի վեր է որ Թուրքիան կը գալարուի բացառիկ դժուարութիւններով: Յորդած հեղեղը, տակաւին իր բնականոն հուներուն մէջ չմտաւ, ու հետեւաբար՝ Թրքական հորիզոնին վրայ անակնկալները կը շեն հաւանական:

Ըսմէթ փաշան Սեպտեմբեր 15ին կարճ հեռագրով մը հաղորդեց աշխարհին թէ Արարատը վերջնականապէս ճնշուած է: Այդ Թուականէն երկու շաբաթ յետոյ, արագ հակայարձակումով մը, կրցաւ վրիպեցնել Ֆէթհի պէյի հաւանական յաղթութիւնը, ու ստացաւ Թուրք Ազգ. ժողովի վստահութեան քուէն: Լուծիւն: Խաղաղութիւնը կատարեալ է:

Բայց ի՞նչ է այսօրուան իրական կացութիւնը: Թուրքիա իւօք կրցա՞ւ անցնիլ բացուած անդունդներուն վրայէն եւ արաքսնապէս ամրացած չէնքը, ներքնապէս ամո՞ւր է:

Կարճ պատասխաններ:

Վերջին երկու շաբաթներու ընթացքին հասած հատ ու կտոր տեղեկութիւնները ցոյց կուտան որ Արարատը վերջնականապէս ընկճուած չէ: Այս կարեւոր լուրը երեք տարբեր աղբիւրներէ կը հաստատուի: Մակուի շրջանէն իրագեկ թղթակից մը Սեպտեմբեր 27 Թուականով կը հաղորդէր թէ Սեպտեմբեր 19ին, կատաղի կռիւներ սկսած են Արարատի բարձունքներուն վրայ եւ կը շարունակուին հինգ օրէ ի վեր: Յունական Թերթերը Հոկտեմբեր 4 Թուականով գրեցին որ քրտական ապստամբութիւնը ճնշուած չէ եւ թէ Արարատը կը շարունակէ դիմադրել: Պարսկական «Շաֆախ Սորխ» Թերթը Հոկտեմբեր 3 Թուականով կը պնդէր թէ Իհսան Նուրին եւ իր ըմբոստ բանակը կը շեն Արարատի անմատչելի դիրքերուն վրայ:

Արարատէն դուրս շարք մը կարեւոր վայրեր, որոնք ըմբոստութեան դրօշը պարզած էին, կը շեայինն անպարտելի, ու կապաստանէին ձմրան: Ըսմէթ փաշայի կառավարութիւնը ինչ շատ աւելի լաւ գիտէր այս կացութեան սպառնալիքը նականութիւնը, ու առով կարելի է բացատրել Ֆէվզի փաշայի Թուրք գօրքերու ընդհ. սպայակոյտի պետը) մեկնումը Պարսկաստան եւ վան, ուր զինուորական նոր ծրագիրներ կը մշակուին քրտական սպառնալիքը չեզոքացնելու, նոյնիսկ ձմեռուան դժուարութիւններէն աչք առնելով:

Թուրք-քրտական փոքրիկ պատերազմի հաշուեկշիռը եթէ ուղենք ներկայացնել, կրնանք ըսել թէ Թուրքիան բացարձակ յաղթանակ մը չկրցաւ տանիլ ու չկրցաւ մարեցնել քրտական ապստամբութիւնը: Այս եզրակացութիւնն ինքնին բաւական է ըսելու որ՝ Թուրք կառավարութիւնը պարտուած է:

Թուրքիան, ուրեմն, ստիպուած է խոշոր բանակ մը պահել Պոլսեցեան աւերակ նահանգներուն մէջ, ամբողջ ձմեռուան տաղտուկին, եւ սպասել գարնան նոր կռիւներուն:

Ահա «յաղթական» Թուրքիոյ խաղաղութիւնը:

Այս բոլորի մասին Թուրքերը կը լռեն: Բայց Պոլսոյ, Իզմիրի եւ Սամսունի Թուրք ժողովուրդի ներքին «ընտանեկան» կեանքն ալ կը շարունակէ մնալ հրաբխային: Ազգայնչ ժողովի վստահութեան քուէն շատ քիչ է վճիռ տեսնելու ընդդիմադիր ուժերու փոխյարաբերութիւնները:

Ձեղքուածքը որ քանի մը ամիս առաջ բացուեցաւ Թուրքիոյ դեկավար շրջանին մէջ, անոր ծնունդը ըլլայ արհեստականն Թէ դաւադրական, խաղաղութեան գրաւական մը չէ, մանաւանդ, երբ նկատի առնենք Ֆէթհի պէյի կուսակցութեան ոչնչացման ընթացքը եւ յարակից դէպքերը, որոնք վստահաբար ախտանիշեր ունին եւ ցոյց կուտան կուտակուած զայրոյթը Թուրք գանգուածին, որ մէկ օրէն միւսը կրնայ տարերային բնոյթ ստանալ: Իշխանութիւնը անշուշտ քնած չէ եւ գիտցքն ամէն տեղ իր ձերին մէջն է:

Քաղաքապետական ընտրութիւնները նախնական փորձն են, տեսնելու համար այն ուժերը, որոնք իրարու պիտի դիմեն ազգ. ժողովի ընտրութեան ժամանակ: Սակայն տեղի ունեցած ընդհարումները, (երբեմն արիւնալի) ու բանտարկութիւնները ցոյց կուտան որ Ըսմէթի եւ Ֆէթհիի կողմնակիցները, շատ չանցած՝ պիտի բանեն իրենց հաշիւները: Արդէն երկու կողմերն ալ, իրենց արտայայտութիւններու մէջ, Թուրքիոյ հին դէմքը կը տեսնեն փոխադարձաբար: Թուրքիոյ կեանքին ծանօթ եղողները, առանց դժուարութեան կրնան կռահել հետեւանքները: Այսօրուան ցոյցերն ու պոռոտութիւնները, սպառնութիւններն ու ձերբակալութիւնները անխուսափելիօրէն պիտի յանգինվաղուան քաղաքական տեսորներուն կառավարական աթոռներու: Յաջողութիւնն այս պարագային, պիտի մնայ դաւադիրին ու վճռականին կողմը: Կազմակերպութիւններն ու զանգուածները մեծ դեր մը պիտի կատարելիք: Թուրք անհանդուրժող ոգին մինչեւ հիմա չի պիտի արիւնոտ պատմութիւններէն անդին անցած չէ: Թուրքիոյ ղեկավարներուն ներկայ ներքին հակամարտութիւններն ալ գործնական հաւաստիքներ կուտան նոյն ճանապարհէն ընթանալու...:

Ահա, հանրապետական եւ պարլամէնտական այն արդիւնութիւնները որոնք վտանգաւոր փորձութեան մը ենթարկած «խաղաղ» եւ «հաստատուն» Քէմալիստանը:

Փոխադրութեան մասին աւելորդ է խօսիլ: Թուրքիոյ ներկայ վարիչները այդ մասին անյուսալի լռութիւն մը կը պահեն: Այս դրութիւնը տակաւին երկար պիտի շարունակուի, որովհետեւ բացուած վէրքերը խորունկ են: Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁՈՒՄ

(ՆՈՐ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ)

Յուսաբեր (14 հոկտ.) անդրադառնալով դէպին զոր Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը ստանձնած է կատարել հայ ժողովուրդին մէջ, կը գրէ.—

«Միակ ուժը, քաղաքական միակ ազդակը, որ իր բովանդակ կարողութեամբ, իր բոլոր շարքերով, կազմակերպական ու կուսակցական իր բոլոր միջոցներով, իր էութեամբ դաւանանքով ու ձգտումներով լծուած է Հայ Դատի զարհուրելիօրէն տառապալից ու գոհատատ պայքարին— Հայ յեղափոխական Դաշնակցութիւնն է:

Ու նաեւ ա՛ն է առաջնագոյն պատասխանատուն Հայ Դատի ձախողանքին համար:

Երբ իւրաքանչիւր դաշնակցական յստակօրէն զգայ բովանդակ ծանրութիւնը այս աիաւոր պատասխանատուութեան, այն ատեն միայն կ'ըմբռնէ, թէ որքա՜ն դժուարին բան է դաշնակցական ըլլալ:

Սակայն ի վերջոյ այս կամ այն դաշնակցականը կրնայ նաեւ չըմբռնել. Թերի անհատ չէ, որ կը ներկայացնէ «ձայն բազմաց»ը՝ անթերի հաւաքականութիւնն ու անոր «Աստուծոյ Ձայնը»:

Էականն այն է, որ Դաշնակցութիւնը ունենայ իր դերին, իր կոչմանը եւ իր պատասխանատուութեան պարզ, յստակ ու որոշ գիտակցութիւնը:

Վերջին տասը տարիներուն Դաշնակցութիւնը գիտակցաբար քաղաքական գործօն կեանք չունեցաւ: Այս տասնամեակին ան հազիւ կարողացաւ ձեւաւորել իր նշանաբանները, ճշտել իր պայքարի ուղիները, սեղմել իր շարքերը եւ դիրքաւորել իր ուժերը:

1920ի աիաւոր փլուզումէն ետքը քաոս էր հայ կեանքը: Այդպէս չէ այսօր, ու ա՛լ աւելի պայծառ պիտի ըլլան մեր պայքարի հորիզոնները մանաւանդ վաղը:

Սակայն անհրաժեշտ է, որ այսօրուընէ իսկ Դաշնակցութիւնը փոխէ իր քաղաքական կեանքի ընթացքը եւ կեանքի ու գործօն հունի մէջ դնէ իր ուժերը:

Ուրիշներ կարող են յօրանջել, դէպքերուն սպասել եւ դէպքերուն ետեւէն ընթանալ,

Դաշնակցութիւնը դէպքեր պէտք է պատրաստէ, զանոնք կարենալ վարելու համար:

1931էն նոր տասնամեակ պիտի սկսի, յղի ամէն կարգի անակնկալներով:

Թերեւս երբեք այնքան մեծ եղած չէ Դաշնակցութեան պատասխանատուութիւնը հայ ժողովուրդի առջեւ, որքան պիտի ըլլայ յառաջիկայ տասնամեակին:

Նպատակի մը հասնիլ կարենալու համար, պէտք է կամենալ:

Իսկ վաղը գործելու համար, այսօր իսկ ճշդել պէտք է վարուելակերպը իր հիմնաւոր մանրամասնութեանց մէջ:

Ու քանի որ ժամանակը չի կենար, ուստի քալենք նաեւ մենք:

ՉԵԿԱՆ ԿԸ ԴՈՒՐՄէ

Քառասունեւութ Ռուսներ, որոնք ձերբակալուած էին ռուս եւ չինական սահմանն անցած եւ հոն հակախորհրդային խռովութիւններ կատարած ըլլալու ամբաստանութեամբ, չեկայի կոմիտէն մահապատիժի ենթարկուեցան:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ռուս դասալիք պաշտօնատարներ

Ամէն անգամ որ Մոսկուա պէտքը կը տեսնէ արտասահմանի իր պաշտօնատարներէն մէկն ու միւսը ետ կանչելու, մամուլը անմիջապէս կ'արձանագրէ հրաժարականներ, վերադարձի մերժումներ եւ բոլշեւիկեան ու չեկայական գործունէութենէն մերկացումներ: Արտասահմանի մէջ գործող բոլշեւիկ պաշտօնատարները որոնք չեն դադրիր Ռուսիան ներկայացնելէ իբր նորօրինակ դրախտ մը, կը նախընտրեն մնալ դրամապետական դժոխքներուն մէջ, երբ հրաւէր կը ստանան վերադառնալու Մոսկուա:

Այսպէս է որ Փարիզի բոլշեւիկեան կարեւոր պաշտօնատարներէն մէկ քանին, կը գտնուին նոյն պարագաներուն մէջ: Քանի մը օր առաջ, Փարիզի խորհրդային դրամատան տնօրէնը Նաւաշին մերժեց Մոսկուա երթալ ու հրաժարական տուաւ: Երէկ դեռ իրեն օրինակին հետեւեցաւ Փօփոֆ, խորհրդային համագործակցանի փարիզեան ներկայացուցիչը: Նոյնպէս Փրոֆ. Լազարկէվիչ, բրդեղէնի դրբստին ներկայացուցիչը:

Իր կարգին Մոսկուա ձեռնարկած է մաքրագործելու Փարիզի իր դիւանագիտական եւ առեւտրական ներկայացուցչութիւնը, իրաւագէտ խորհրդականը Փրոֆ. Կրուպէտ, պաշտօնադուրկ եղած է: Առեւտրական ներկայացուցչութեան թերթին տնօրէնը կանչուած է Մոսկուա, բայց ան ալ իր կարգին, կը նախընտրէ մնալ Փարիզ:

Խորհրդ. ապրանքներու դէմ պայքար

Երէկ հրատարակեցինք տնտեսական փոխ-վրէժի միջոցները որոնց դիմած է Ռուսիա, ընդդէմ այն երկիրներուն, որոնք պայքար բացած են ռուսական արտածումներուն դէմ: Բոլշեւիկեան մամուլը եւ մանաւորաբար պաշտօնական «Իզվեստիա»ն եւ «Պրաւդա»ն կը գրեն թէ Ռուսիոյ փոխ վրէժը չպիտի ուղղուի միայն Ֆրանսայի, Չունգարիոյ եւ Ռումանիոյ դէմ, այլ պիտի կիրարկուի ընդդէմ բոլոր այն երկիրներուն, որոնք որեւէ կերպով կը միջամտեն ռուսական արտածումներուն: Բոլշեւիկեան Թերթերը կը գրեն թէ «Խորհրդային կառավարութիւնը համակերպութեամբ չպիտի ընդունի տնտեսական ճնշումը եւ թէ Խորհրդ. Միութեան Թշնամիներուն կողմէ կատարուած որեւէ փորձ, կասեցնելու համար անոր ճարտարարուեստական զարգացումը պիտի ձախողի, անոր համար որ, խորհրդ. ճարտարարուեստը միայն Թոյլ կուտայ Ռուսիոյ կռուիլ դրամատիրական քարդէլներուն դէմ»:

«Թայմզ» վերլուծելով այս սպառնալիքները, կը գրէ.— Իրաւուն ունինք հսկելու ռուսական ներածումներուն վրայ, որպէսզի անոնք չգան արժէքը կոտրելու մեր ապրանքներուն: Պելճիքա հետեւեցաւ Ֆրանսայի օրինակին եւ հաստատեց ներածումներու վրայ հսկողութիւն մը: Ասկից վերջ, ռուսական ցորենը, զարին, գինիները չպիտի կրնան ներածուիլ՝ առանց երկրագործական նախարարին արտօնութեան: Ուրիշ երկիրներ, մանաւանդ անոնք որ կը գտնուին Ռուսիոյ սահմաններուն վրայ, եւ որոնք մասնաւորաբար ամէնէն աւելի վը ցնաուին ռուսական արտածումներէն, միջոցներ կը խորհին պաշտպանուելու համար: Ներկայիս, կայսերական խորհրդաժողովին մէջ վիճաբանութեան դրուած հարցերէն մէկն է նաեւ այն միջոցները, որոնց պէտք է դիմեն Անգլիոյ եւ Տոմինիոններու կառավարութիւնները, ջնջելու համար չարիքը եւ շատ ստիպողական անհրաժեշտութիւն մըն է պաշտպանութեան խիստ միջոցներու դիմել»:

Համաձիդկական խորհրդաժողովը

Պաշտօնական զեկոյցի մը համաձայն, համահնդկական խորհրդաժողովի բացումը պիտի կատարուի Նոյեմբեր 12ին Անգլիոյ Թագաւորին կողմէ, իսկ բուն աշխատանքները պիտի սկսին Նոյեմ. 17ին: Չարիւր պատգամաւորներ պիտի մասնակցին ժողովին, շատերն արդէն հասած են Լոնտոն եւ արդէն սկսած են կարծիքներու փոխանակութեան, Հնդիկներու եւ ժամմետականներու միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացնելու յոյսով:

Հնդիկ ապստամբութեան զսպումը

Հնդկական կառավարութիւնը իր շաբաթական զեկոյցին մէջ, յիշելէ յետոյ այն միջոցները որոնք ձեռք առնուած են հնդիկ Ազգ. Խորհուրդի կազմակերպիչներուն դէմ, կը յայտնէ թէ Հնդիկները կը սկսին յոգնիլ պայքարէն, եւրոպական ապրանքներու դէմ պոյքոթը եւ գիւղերու մէջ տուրքերու վճարման մերժումը հետզհետէ կը տկարանան: Ժողովուրդը, հակառակ հնդիկ ազգայնականներու կողմէ, համահնդկական խորհրդաժողովին կարեւորութիւնը նուազեցնելու ջանքերուն, շատ բան կը յուսայ անկից:

Վերջին ցոյցերու ընթացքին, Պոմպէյի մէջ ձերբակալուած անձերու հարցաքննութիւնները կը շարունակուին: Ցեղափոխական կոմիտէին քարտուղարն ու նախագահը դատապարտուեցան վեց ամիս բանտարկութեան եւ 3-500 րուպիի դրամական տուգանքի: Ուրիշներ եւս դատապարտուեցան զանազան պատիժներու:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳԱԼՈՒՍՏ ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ

Չորեքշաբթի ցերեկէն վերջ Սքուտար Ալպանիի հայկական Մատենադարանին սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ Բարեգործականի կեդրոնի վարչական ժողովը, որուն ներկայ էին նաեւ Հ. Բ. Ը. Մ.ի Փարիզի Մասնաժողովը եւ Ամերիկայի ու Եգիպտոսի Շրջանային Ժողովներէն ներկայացուցիչներ:

Այս մասնաւոր ժողովին մէջ նկատի առնուելով Պոլսոյ Նուպար փաշայի մահով թափուր մնացած նախագահական աթոռի խնդիրը, Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեան միաձայնութեամբ վարչական ժողովի անդամ եւ նոյն ատեն նախագահ ընտրուեցաւ: Մասնաւոր պատուիրակութիւն մը՝ այսօր Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեանի բնակարանը երթալով՝ եղած ընտրութիւնը իրեն պիտի հաղորդէ եւ հրաւիրէ զինքը նախագահական աթոռը:

Կը յուսանք որ Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեան լրջօրէն իր ձեռքը առնելով Բարեգործականի դեկը, դայն պիտի վարէ ժողովրդական շահերուն համաձայն, առանց տարբերու՝ ցարդ Միութեան շուրջ պար բռնող հոսանքներէն եւ ջանալով այդ տեղ արժեցնել ելմտագէտ ու վարչագէտ մարդու իր համբաւը:

Բարեգործականը պէտք է ըլլայ համազգային հաստատութիւն մը ժողովուրդին բոլոր դասակարգերուն անկեղծ համակրութիւնը վայելող եւ անոր ամէն պէտքերուն դարման խորհող եւ ոչ Թէ լոկ Թէական օգտակարութիւն ունեցող կարգ մը կտակներու մատակարար մարմինը, ու մանաւանդ, քանի մը տասնեակ առանձնաշնորհեալներու օգտին ծառայող ինքնամատոյց ապաստան մը:

Հուրջ մաքրագործում մը Հ. Բ. Ը. Միութենէն ներս, կը սպասուի Պ. Գ. Կիւլպէնկեանէն:

ԱՐՇԱՄ

«ՏԸՄՓԻՆԿ»ԻՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Հակառակ Թուրքեւռուս սիրալիր յարաբերութիւններուն, ռուսական արտածումներէն մեծ ձնսաններու կ'ենթարկուի Թուրքիա:

Ցորենի արտածման յոյսերը հետզհետէ կը մարին: Վաճառականները այն յոյսը ունէին Թէ այս տարի 300 հազար Թոնօ ցորեն կարելի պիտի ըլլայ արտածել. այս առթիւ չոգեկառքի եւ նաւահանգիստի վարձքերն ալ զեղչուեցան բայց հակառակ այս բոլորին, Իտալիա եւ Յունաստան յուսացուած ապսպրանքը չեն ըներ: Պատճառը ռուսական մրցակցութիւնն է եղած, ծանօթ «տընփինկ»ը: Ցայտնի է Թէ Ռուսիոյ այս ընթացքը ինչ խուճապ առաջ բերած է ցորենի միջազգային հրապարակին վրայ:

Պոլսոյ Սակարանին մէջ գիները միջազգային հրապարակէն աւելի վար դինի մէջ կը գտնուին: Անցեալ Հինգշաբթի մինչև 6 ղրուշի ցորեն ծախուած է, եւ դեռ 30 փարա ալ խնկած է գինը: Այս անկումին պատճառ եղած է նաեւ Անատոլուէն եկած 187 վակոն ցորենը: Մաս մը կարծր ցորեն արտածուած է յունական կղզիները:

Շուշմային գինն ալ յանկարծ 21էն 17 ղրշ.ի իջած է:

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՆԵՐՍ ԵՒ ԴՈՒՐՍ

ԼԵՆԻՆԵԱՆ ԱԶԳ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պ. Ս. Կասեանը, ինչպէս տեսանք մեր նախորդ յօդուածով, Խ. Հայաստանի մասին բաւականացաւ մէկ քանի «երեւոյթներ» ուրուագծելով Գործադիր Կոմիտէի ընդհանուր ժողովին. որմէ ետք ան արդէն կը ծանրանայ 16րդ հաժազումարին յառաջացած հարցերու վրայ։

«Երեք ֆիւնական եւ գլխաւոր մոմենտներ են, որ պէտք է դեկավար ֆանդիսանան ինչպէս մեր այս նստաշրջանի, այնպէս էլ մեր յետագայ աշխատանքների ընթացքում», կը յայտարարէ Պ. Կասեանը։

Այդ երեք գլխաւոր եւ հիմնական կէտերէն առաջինը այն է «որ հաժագումարը միաձայն եւ միաճամուռ կերպով հաստատեց մեր քաղաքականութեան ընդհանուր գծի ճիշդ լինելը։ Նա հաստատեց, որ սոցիալիզմի կառուցման ամենաուղիղ եւ ամենաճիշտ ճանապարհը Խ. Միութեան սոցիալիստական ինտուստրացումն է, գիւղատնտեսութեան վերակառուցումը սոցիալիստական հիմունքներով հաժատարած կոլեկտիվացման եւ կուլակութեան, որպէս դասակարգի՝ լիկվիտացիայի իրականացումը։»

Նորութիւն չեն այս կարգի յայտարարութիւնները՝ 16րդ համագումարի օրերուն այս տրամադրութիւններովն էր, որ կը յաղթանակէր Ստալինը, պարտութեան մատնելով բոլոր տեսակի հակառակորդները։ Ասով մէկտեղ աւելորդ ալ չէ թարմացնել տպաւորութիւնները, մանաւանդ արտասահման եան մեր կարճատես հակառակորդներուն, որոնք վերջի շրջանին որոշ բարեշրջման նշաններ փորձեցին տեսնել Հայաստանի վարիչներու մէջ, մասնաւորաբար գիւղատնտեսութեան հարցին մէջ։

Հայաստանի հողին վրայ եւ խորհրդարանի բեմէն եղած այս յայտարարութիւնը, տարաբախտաբար անգամ մը եւս ցոյց կուտայ, որ հաժանավարութիւնը որոշած է մինչեւ ծայրը երթալ, գործադրել կարողանալու համար հաւաքական գիւղատնտեսութեան եւ «կուլակ»ութեան դէմ իր որդեգրած քաղաքականութիւնը։

Ժամանակաւոր դադարը, այս մարզերուն մէջ, շնորհիւ գիւղացիութեան սուր ընդդիմութեան, պէտք է նկատել ուրեմն ուժերու դասաւորումի շրջան մը, որմէ ետք պէտք է «նոյնքան աւելի խորացնել սոցիալիստական յարձակումը բոլոր ճակատներում, դրսեւորելով աննկուն կամք եւ վճռականութիւն»։

Հարկ կայ ըսելու, որ այս յարձակումը, այսօր իսկ գոյութիւն ունի, իսկ վաղը ան աւելի վճռականութեամբ պիտի ծանրանայ հայ թշուառ գիւղացիութեան գլխին, սոցիալիզմի յաղթանակին ի խնդիր։

Ազգային տեսակէտով սակայն ամէնէն վտանգաւորը ազգային քաղաքականութիւնն է, որ վերջին հաշիւով կը ձգտի հայութեան մէջ խեղդել ազգային առողջ ըմբռնումներն եւ ձգտումները։

ԺԶրդ հաժագումարը անհրաժեշտութիւնը կը շեշտէ ճշդորոշ կերպով «Լենինեան ազգային քաղաքականութիւնը»։ Ժամանակին հանդամանքօրէն ծանրացած ենք այս հարցին վրայ, քանի մը խօսքով անգամ մը եւս բացատրենք այս հարցի բանաձեւումը։

Հաժանավարութիւնը ապագայի հաժար առաջադրելով բոլոր ազգերու ձուլումն ու միացումը մէկ սոցիալիստական ընտանիքի մէջ, մէկ լեզուով, մէկ մշակոյթով, այսօրուան համար անհրաժեշտ կընկատէ իր ուրոյն ազգային քաղաքականութիւնը։ Այդ քաղաքականութիւնը իրականացնելու համար.

«Պէտք է բոլշեւիկեան տեմպերով գարգացնել ազգային կուլտուրան, սակայն պրոլետարական հիմքերի վրայ։»

Պարզ չէ՞ խժաստը այս չոր բանաձեւին։ Մարդիկ կան, որ սակայն չեն ուզեր ըմբռնել իրապէս ալ պարզ եւ կտրուկ այս յայտարարութիւնը։

Հաժանավարութիւնը իր այսօրուան եւ վաղուան աշխատանքներուն հաժար գործ ունի ազգայնական տարրերու եւ կամ աւելի ճիշտ աշխատութիւններու հետ։ Անոնց մէջ տեղաւորուելով, խորանալով է, որ իր յաղթակը կրնայ երազել։ Խորհրդային երկիրներու մէջ, տնտեսական ձեռնարկներու իրականացումն իսկ անհրաժեշտութիւն կը դարձնէ տակաւին պահել առանձին ազգութիւններու գոյութիւնը։

«Սոցիալիսմի կառուցումը յաջողութեամբ կատարելու եւ պսակելու հաժար, դասակարգային պայքարը յաջող մղելու հաժար, պէտք է աշխատանքի ասպարէզ գրաւել աշխատաւոր զանգուածներին։ Իսկ դրա հաժար պէտք է քաղաքականապէս դաստիարակել այդ զանգուածները, կուլտուրապէս բարձրացնել նրանց, որը հնարաւոր է միայն այն դէպքում, երբ անշեղօրէն գործադրուի նրանց հասկանալի լեզուն, նրանց մայրենի լեզուն»։

Մայրենի լեզուի կիրառումը, ուրեմն միակ ըրական եւ իրական արտայայտութիւնը պէտք է ընդունիլ համայնավար կուսակցութեան ազգային քաղաքականութեան, զոր շարունակելու անհրաժեշտութիւնը կը թելադրուի։

Տարբեր բովանդակութիւն եւ պահանջ ոչ միայն անարժէք է անոնց համար, այլ եւ յանցանք, որովհետեւ այդ արդէն «նացիոնալիզմ»ն է, համայնավարութեան թշնամին։

Լեզուի պահպանումը, այն ալ միակ եւ միակ վերեւի նըկատումներով, հայութիւնը Հայաստանի մէջ իսկ կը վերածէ հայախօս զանգուածի մը, զուրկ ազգային դիմագծութենէն։ Համայնավար կուսակցութիւնը չի՛ծածկեր իրատեսակէտը այս մասին, ընդհակառակն ան կը շատագովէ իր այս ուղղութեամբ աշխատանքները, հակազդելով ազգայնական առողջ քաղաքականութեան։

Յաւելը հոն է, որ արտասահմանեան «իժաստուն» եւ «քաղաքագէտ» պարոնները, չեն ուզեր իրականութիւնը տեսնել իր հարազատ միջավայրին մէջ եւ իր բնավայրի անկիւններէն։ Անոնք կը բաւականան խաբուսիկ երեւոյթներով եւ կ՛ուզեն որ բոլորն ալ իրենց նժանին։

Ինչ ալ խորհինք, մենք թէ մեր հակառակորդները, իրողութիւնը հիմնովին խոտոր կը հաժեմատի մեր ազգային ըմբռնումներուն եւ պահանջներուն։

Երրորդ Միջազգայինն էր որ կը դեկավարէ մեր դժբախտ հայրենիքը, իր հայ կոչեցեալ գործակալներու միջոցով։ Եւ մինչդեռ Խորհրդ. Միութեան ենթակայ միւս ազգութեան ներկայացուցիչները կ՛աշխատին քայլ առ քայլ օգտուիլ անցողակի այս շրջանէն, առաջնորդելով իրենց երկիրը ազգայնական քաղաքականութեամբ, մեր երկրի ասպետները, չեն հանդուրժեր ո՛չ մէկ արտայայտութեան, ուղղութեան, որ հայկական ըլլայ։ Եւ դեռ աւելին ալ։

Այսօրուան իշխանաւորները, կռթնելով մեր երկրի շահերուն հակառակորդ տարրերուն (վրացի եւ Ադրբէջանցի հաժայնավարներ) քաշեցին եւ աքսորեցին երկրէն, եւ կամ ամբողջապէս չէզոքացուցին այն բոլոր չափաւոր եւ համեմատաբար լուրջ գործիչները, որոնք նկատի ունենալով մեր երկրի բացառիկ պայմաններն ու պահանջները, իր իսկ Լենինի թելադրանքով, աւելի մեղմ քաղաքականութիւն մը ունէին։

Պ. Կասեանը, ենթակայ քանի մը անոպայ տաք գլուխներու, կը չատագովէ ահա այս խելագար քաղաքականութիւնը ազգային հարցի շուրջ, չմոռնալով սպառնալիքներ թափել որքան ոչ համայնավար, նոյնքան եւ աւելի բոլոր այն համայնավարներու գլխին, որոնք շեղումներ են ունեցած ազգային քաղաքականութեան մէջ։

Այս բոլոր արտայայտութիւնները իրականացած կը տեսնանք արդէն կեանքին մէջ։ Հազարաւոր անկասկածական, բայց խորհրդային կարգերու ջատագով անձերու ձերբակալութիւնը, աքսորը, վերջին հաշուով մի՛թէ հետեւանք չէ այս քաղաքականութեան։

Եւ ինչպէ՞ս չկրկնել, որ Հայաստանի վարիչները կը փրկեն? Հայաստանն ու հայութիւնը հայ լեզուի գործածութիւնով, առանց սակայն հայերէն մտածելու, եւ հայերէն խորհելու...։

Ս. ԹԱԹՈՒԼ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

"ՔԻԹԻՆ ՄԷՋ ՄԻՍ ՈՒՆԻ,,

Ահա պատանի մը, ժոմի գոյն, բերանը բաց, ամչկոտ, միշտ մօրը ձեռքէն բռնած։

Ապուշ նայուածք մը ունի։ Ուսին մէկը վեր, մէկը վար։ Գլուխը կը նմանի սեպի մը, որ կը վերջանայ սուր քիթով, այնպէս որ թուշերը չնշուած են և կարծես երկու կողմէն ականջներուն վրայ ճնշում մը կրելով՝ տափակցեր են քունքերը միշտ դէպի յառաջ։

Ծիրանագոյն դպրոց կ՛երթայ։ Սակայն վարժուհին կը գանգատի, որ շնորհքով չի կրնար արտասանել կարգ մը բառեր։ Մասնաւորաբար ռնգային գիրերը եւ ձայները (M, N, AN, ON, IN)։ Դուք եւս սեղմեցէք ձեր երկու ռունդերը եւ փորձեցէք արտասանել.

— Նորէն կ՛ուզեմ։

Ո՛չ, չէք կրնար շիտակ արտասանել, փոխանակ նորէն ըսելու, տորէ կ՛ըսէք։ Իսկ այս պատանին, որ «քիթին մէջ միս ունի», աւելի եւս դէշ կ՛արտասանէ.

— Ըսէ՛ տեսնենք, non maman...

— Do baba...

Երբեք չի կրնար մամա կանչել, կարծես մայրիկ չունի։ Ն գիրը կ՛արտասանէ D, եւ M գիրը՝ B, որովհետեւ այդ գիրերուն առոգանութիւնը կը պահանջէ ռնգային թեթեւ շնչառութիւն մը։ Սակայն քիթին ներսի ծակը խցուած է «միսով» եւ պատանին չի կրնար քիթով շնչել ոչ միայն արտասանութեան ատեն, այլ նաեւ քնանալու, ուտելու, խմելու, թուքը կլլելու ժամանակ։

Ի՞նչ միս է այդ։

Դպրոցական պատանիներուն մնձամասնութիւնը կը տառապի այս «հիւանդութեամբ»։ Բայց ժողովուրդը չի գիտեր, որ որնդային շնչառութեան արգելքը միայն մէկ պատճառ չունի։— Ֆրանսերէն բազմաթիւ անուններ ունին այդ պատճառները (polype, fibrome, végétations adénoïdes)։ Եթէ մեր ժողովուրդը «միս» կ՛անուանէ բոլոր այս պատճառները ու կ՛անցնի կ՛երթայ, յանցաւորը ինք չէ, այլ նախ բժիշկը, որ կ՛ուզէ կարճ կապել եւ անուն մը կուտայ հարցախնդիր հիւանդին ու կը ճամբէ։ Յետոյ յանցաւոր է Լուսինեան բառարանը, որ «միս» կը գրէ փոլիփին դէմ։ Բժիշկ մը չէր Լուսինեան, ոչ ալ գրող մը, — երկու պայմաններ, որոնք անհրաժեշտ են բժշկական բառակազմութեան համար, ահա թէ ինչո՛ւ բազմաթիւ հայ բժիշկներ երբ յօդուած կը գրեն, յաճախ «հրէշ բառեր» կը շինեն։

Թերեւս յանցաւոր է նաեւ, կ՛ըսեն ոմանք, հայ լեզուն որ համապատասխանը չունի ամէն գիտական օտար բառի։ Ասիկա առանձին հարց մըն է, որուն մասին կարելի է վիճիլ երկար։

Դառնանք մեր նիւթին, քննենք պատանին, որ կը սպասէ մեր առջեւը, բերանը բաց եւ աչքերը զարմանահար։ Այս պատանիին ալ քիթին եռաւիժակը դոցուած է, բայց ոչ փոլիփով։ Ճիշդ է թէ զանազան ուռեր ալ կը բուսնին քիթին մէջ (եռաւիժի կողմը) այն պատանիներուն, որոնք 15 -20 տարեկան են, եւ ընդհանրապէս մանչ։ Անոնք շարունակ կը փորձուին ու կը փորձեն քիթ խնջել, փրոըընդտալ, յաճախ ռունդերէն արիւն կը հոսի, գիշերը կը խըռկան, անքուն կը մնան, որովհետեւ յանկարծ վախով կ՛արթննան, (իրենք իրենց ձայնէն կը սարսափին)։ Չեն կրնար պատառ մը բան կլլել, եւ ժամանակ մը յետոյ կը տեսնէք, որ այս տղաքը քիչ մը խուլ դարձեր են։ Քիթէն շարունակ արիւն հոսելով, շնչառութեան դժուարութեան պատճառաւ՝ թթուածինէ զրկուելով, կը գունատին, կը չորնան, կը ցամքին եւ եթէ հիւծախտը չտանի, իրենք իրենց կը մարին, կը մեռնին։ Անհրաժեշտ էր փրցնել այդ ուռը։

Ընդհակառակն փոլիփը, զոր «միս» կը թարգմանէ Լուսինեան, կը պատահի չափահասներուն։

Ուրիշ բան է սակայն այս մեր պատանիին ունեցածը։

Մանուկներուն կոկորդին խորը գոյութիւն ունի աւշային հիւսուածք մը, որ նուշի ձեւով երկու փոքրիկ գեղձեր կը կազմէ այնտեղ։ Նոյն այդ աւշային հիւսուածքը կը կազմէ նաեւ երրորդ նուշ մը, որ չի տեսնուիր, որովհետեւ կը գտնուի քիչ մը վերօք, ճիշդ քիթին եւ տեւի ծակերուն դիմաց։ Առաջին երկուքը, որ դէմ դէմի եւ կոկորդին երկու կողմերը գինուորի պէս կանգնած են, կը կոչուին նշագեղձ։ Երբեք օգուտ չունին այս գեղձերը, զոնէ արդի բնախօսութիւնը բան մը չի գիտեր անոնց օգտակարութեան մասին։ Երրորդ գեղձը կը կոչուի Լուշքայի նուշ (amygdale de Luschka)։ Մանուկները շարունակ հարբուխով կամ մանրէածին զանազան հիւանդութիւններով վարակուելէ յետոյ, այս գեղձերն ալ կը մեծնան, ալսինքն նուշերը կը հասունանան։ (Այստեղ փակագիծի մէջ ըսեմ, որ Լուշքայի նուշին միջոցաւ է յաճախ, որ զանազան մանրէները կը թափանցեն մինչեւ ուղեղը, եւ այսպէս դուռ կը բանան ծանր հիւանդութիւններու, օրինակ méningite)։

Ուրեմն այս գեղձերը դաւաճան գինուորներ են։ Ոչ միայն ներս կ՛առնեն մանրէները, այլ նաեւ խոշորնալով կը փակեն կոկորդին բերանը կամ քիթին եռաւիժ ծակերը։ Ծանօթ երկու նշագեղձերուն (պատէմֆիք) ուռիլը յայտնի կ՛ըլլայ ոչ միայն դուրսէն, կզակին տակէն (քիչ մը ետեւ), այլ նաեւ ներսէն։ Ոմանք կ՛ըսեն թէ նշագեղձերը վարակուելով թշնամի մանրէներէն, ուռելով ու նեղելով ենթական, այսպէս ահազանգ կը հնչեցնեն վտանգին մասին։ Այս է իրենց օգուտը։ Լաւ, բայց անմիջապէս պէտք է կտրել այդ նուշերը, երբ կ՛ուռին ու կը խցեն կոկորդը։

Երրորդ նուշը եւս խոշորնալով՝ կը փակէ քիթը։ Ահա այս պարագային է, որ ժողովուրդը կ՛ըսէ թէ «քիթին մէջ միս ունի»։

Այս նուշերուն կազմական ձեւին համաձայն, քիթին ծակը կը խցուի ամբողջովին կամ կիսովին։ Ինչ որ ալ ըլլայ, ենթական կը գտնուի վտանգի մը առջեւ։ Ոմանք կ՛ըսեն թէ նուշերունխոշորնալը կամդժուարա-

շնչութիւնը կախում ունի ենթակային կազմուածքին ժառանգական արգասաւորութենէն։ Արդարեւ երկու հիւանդութիւններ կան, որոնցմով վարակուած ծնողքներուն զաւակները ընդհանրապէս «քիթին մէջ միս» կ՛ունենան կամ խիցեր՝ կոկորդին մէջ։ Ու երբ կարեւորութիւն չընծայուի, պատանին հետզհետէ կը խամրի ֆիզիքապէս եւ իմացականապէս։

Եթէ նորածին մըն է, չի կրնար կաթ ծծել, որովհետեւ շունչ չի կրնար առնել քիթով։ Իսկ պատանին գիշերները կը խորդայ բերանը բաց, այս պատճառով շարունակ կ՛արթննայ, կոկորդը չորցած ըլլալով՝ ջուր շատ կը խմէ։ Յաճախակի հարբուխ կ՛ունենայ։ Չի կրնար վազել, շնչահեղձ կ՛ըլլայ։ Զոր հազով մը կը հազայ եւ խոպոտ ձայնով մը կը խօսի, բայց ոչ երկար, որովհետեւ ձայնը «կը յոգնի»։ Եւ ի վերջոյ կը ոկսին ծանր բարդութիւնները։

(Այստեղ պիտի նկարագրեմ այն ծանր բարդութիւնները, որոնք կը ծագին երբ Լուշքայի նուշը ամբողջովին փակած է քիթին ծակը։ Որպէսզի շատեր վախնան եւ մասնակի խցուած պարագային իսկ՝ հանել տան)։

Դէմքը.— Բնատ, գունատ եւ ապուշ երեւոյթ մը կը ստանայ։ Վերի շրթունքը քիչ մը կարճ կը մնայ եւ չի կրնար ծածկել ակռաները, որոնց վերի շարքը անկանոն է, մէկ ակռան միւսին վրայ ելած։

Կուրծքը — Տափակ, լանջոսկրը քիչ մը դուրս նետուած։ Թերեւս շունչ քաշելու դժուարութեան պատճառաւ։ Մէկ ուսը վեր, միւս ուսը վար։

Ականջը.— Երբ ձեր քիթը դոցէք, չէք կրնար կուլ տալ ջուր կամ պատառ մը։ Կարծես կը պայթի ձեր ականջը։ Ահա թէ ինչո՛ւ «քիթին մէջ միս ունեցող տղան» ալ խուլ կ՛ըլլայ քիչ մը։ Ականջը «կը վազէ»։

Ջիղերը.— Գլխու եւ ճակտի ջղային ցաւեր կ՛ունենայ։ Լուսնոտի պէս ջղագալարումներ կը կատարէ ակամայ։ Դիշերային վախեր ու քրտինք։ Անկողնին մէջ կը միզէ։

Բնախօսութիւն.— Չի կրնար լաւ սնանիլ, եւ թթուածին չընտանալով՝ անարիւն եւ գունատ կը դառնայ։ Չի մեծնար։ Դէպի հիւծախտ կը դիմէ։

Իմացական վիճակ.— Թմրած յիշողութենէ զրկուած, ծոյլ, մտացիր, դանդաղամիտ կը դառնայ, քանի կ՛աճին նուշերը։

Ուրիշ ֆիւանդութիւններ.— Նշագեղձերը վարակուելով, ենթական կոկորդային եւ թոքային հիւանդութիւններու կը մատնուի։ Կոկորդին վրայ նըստած փուշին կամ խուխը կը ճամբորդէն դէպի ստամոքս եւ աղիք, վարակելով այդ գործարաններն ալ։

Դարմանը.— Մասնագէտ բժիշկին տանիլ, «հանել տալու» համար այդ նուշերը։ Ամէն եղանակ պէտք է քիթով շնչէ, եւ քիթին շնչառութեան որեւէ արգելք չունենայ, եթէ կ՛ուզէ գեղակազմ մնալ, խելացի դառնալ, եւ առողջ ապրիլ։ Չմեռը ձկան իւղ խմցնել այն աւշային տղոց, որոնք շարունակաբար նշագեղձային բորբոքումներ կ՛ունենան։

Լա՛ւ կարդացէք այս տողերը, հայ մայրե՛ր, հէքեաթ չեմ պատմեր։

Բժ. Շ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

Ք. Ք. (Քլամար).— Ջեր հարցումին հետ կապ ունի այս յօդուածը։ Լաւ կը շնչէ՞ք, ձափ մը eau oxygénée առէք, նոյն քանակութեամբ ջուր աւելցուցէք վրան, անգամ մը մեղմութեամբ լուացէք կամ բամպակի կտոր մը, պատրոյգ շինելով, թաթխեցէք այդ ջուրին մէջ եւ դարձուցէք ձեր ականջին խորը, յետոյ չոր բամպակով գործողութիւնը աւարտելէ յետոյ՝ քիչ մը բամպակ դրէք մէջը, ոչ խորերը։

Կ. Պ. (Մարսէյլ).—1) Խուխ հանելը երբեք վնասակար չէ, այլ օգտակար։ Թոքերու ցնցուղներուն բնախօսական գործ մը այդ, բայց երբեք պէտք չէ կրկնել։ 2) Ոտքերուն այրիլը փոխանակ դժուարամարսութեան(?) վերագրելու, լաւագոյն է բժիշկէ դիմել, որ մասնաւոր գործիքով մը նայի արեան ճնշումը եւ թաղկներուն մէջ կամ ճշդէ metabolisme basale։ Մայրիկդ պահովաբար գիբրնալու ֆոկսէթ է, սիրտի բաբախումներ կ՛ունենայ, երբեմն անքնութիւն։ Ներծոր գեղձերու բնախօսութեան կապուած երեւոյթ մըն է այդ։ Դեղարանէ մը պահանջեցէք Ovrine Tisy կամ comprimé d'extr.d'ovaire, օրական մէկ հատ, ամիսը միայն 10 օր։

Լ. Գ. (Լիոն).— Միշտ լաւ գլուխդ եւ օճէ pilocarpine կամ quinineի լոսիոնով մը։

Շարունակէ այս ձեւով մասրել թեփը, որպէսզի չթափին մազերդ։ «Սիրտի թեթեւ ցաւ» եւ գլխու թեփին պատճառած մասին գրած եմ նամակով։

Ռ. Ս. (Իւսէլ).— Հիւծախտին մասին կարելի չէ խօսիլ այսպէս երկու տողով։ Նամակով կանձնարարած եմ անհրաժեշտ գիրքերը եւ ինչ որ ձեզի կարելի է ընել։

Ե. Ս.

ԵԳԻՊՏ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Ա՛հրամ»ի տեղեկութեան համաձայն, կառավարութիւնը աւարտած է սահմանադրութեան փոփոխման նախագիծը։ Կառավարութիւնը կարծիքն առած է Սահմ. Ագատական, Ժողովրդական, Ազգայնկ. կուսակցութեանց ինչպէս նաեւ եգիպտացի օրէնսգէտներու։

Նախագիծը հետեւեալ տրամադրութիւններն ունի։

1) Երեսփ. ժողովի անդամներուն թիւը 150ի (փոխանակ 232) զեղչել։

2) Ծերակոյտի անդամներու թիւը 100ի (փոխանակ 120) զեղչել։

3) Հրովարտակով պիտի նշանակուին ծերակուտականներու երեք հինգերորդը (փոխանակ հինգերորդի)։

4) Լուծում երեսփ. ժողովի եւ ծերակոյտի։

5) Լուծում գաւառական բոլոր խորհուրդներու միաժամանակ։

6) Կառավարութեան պահանջատուութիւնը խորհրդարանին առջեւ սահմանափակուի։

7) Ընտրական վէճերը պիտի քննուին ոչ թէ երեսփ. ժողովի այլ վճռաբեկ ատեանին կողմէ։

8) Թնկնածուներէն պահանջուած 150 ոսկիի երաշխիքը պիտի պահուի, բայց պէտք է որ թեկնածուները հաստատեն թէ ունին 75 ոսկիի տուրք մը կը վճարեն, բարձրագոյն վարժարանի վկայեալները վճարած են 10 տուրքէն։

9) Մինչեւ այժմ ժողովրդական չունեցող թեկնածուն ընտրուած կը նկատուէր, ասկէ ետք՝ երբ ժողովրդական չունենայ, մրցակից թեկնածուն ընտրութեանց պիտի հրաւիրուի կայանայ։ Գոնէ քուէներուն մէկ քառորդը պէտք է ընդունի այլապէս նոր ընտրութիւն պիտի ըլլայ։

10) Գաւառական խորհուրդներու համար ընտրական նոր օրէնք մը պիտի մշակուի։

11) Ընտրութիւնները երկու աստիճանով պիտի ըլլան։ Ընտրողի պատուիրակը տարեկան 2 տուրք պիտի վճարէ, կամ 12 տուրք վարձք։

«Ա՛հրամ» կ՛աւելցնէ թէ նորէնքը ամսոյս 20ին պիտի հրատարակուի, իսկ նոր ընտրութիւնները 1931 փետրուարին պիտի ըլլան։

ՆՈՒԱԳԸ

Ա. ՊԱՆՈՒՇԻ

2.

— Կտեղ, կեցցե՛, Հրատ, Հրատ, ոչ հոս, ոչ հոս, — ինքն իրեն կրկնեց Ալեքսանդր, ինքզինքը ետ քաշելով պատուհանի առջևէն։

— Ո՞ւր կերթանք, պարո՛ն Ալեքսանդր, հարցուց Իսկուհի, մեքենան դանդաղեցնելով։

— Ո՛ւր կերթանք, ինչպե՞ս թե ո՛ւր կերթանք, ինչպե՞ս կարելի է չգիտնալ ո՛ւր կերթանք, երբ ամբողջ աշխարհ մեր առջև բացված է, երբ ամբողջ աշխարհ մեր ոտքերուն տակ է, երբ ամբողջ աշխարհ մեր գրպանն է, ո՛ւր կերթանք, ինչպե՞ս թե ո՛ւր կերթանք, ինչպե՞ս կարելի է չգիտնալ

Ֆրանս. նոր կուսակցութիւն մը

Փարիզի երեսփոխան Փիէռ Թէթէնժէյի նախաձեռնութեամբ եւ երեսփոխաններ Էտ. Սուլիէյի եւ Իպարնէկարէյի մասնակցութեամբ, քաղաքական նոր կուսակցութիւն մը կազմուեցաւ, «ընկերային եւ ազգ. հանրապետական կուսակցութիւն» անունով։

Նոր կուսակցութիւնը իր ծրագրով կը պահանջէ պետական բարեփոխումներ արդիական հիմերու վրայ։ Ներքին քաղաքականութեան մէջ պիտի աշխատի լուծել բոլոր Ֆրանսացիներուն համար էական նկատուած հարցերը — ելմտական հաւասարակշռում՝ ծախքերու սեղմումով, վերակազմութիւն՝ ելմտական - հարկային դրութեան, կիներու քուէարկութեան իրաւունք, տնտեսական - ճարտարարուեստական կարգ մը բարելաւումներ, եւլն.։

Նոր կուսակցութիւնը կ'ուզէ խաղաղութիւն, բայց խաղաղութիւն որուն առաջին պայմանն ըլլայ երաշխաւորել Ֆրանսայի ապահովութիւնը.— Խաղաղութիւնն ամէն գինով մեր անմիջական զինաթափումով, կը յայտնէ կուսակցութիւնը իր առաջին յայտարարութեամբ. կը նշանակէ պատերազմ շատ կարճ ատենուան մէջ»։

Նոր կուսակցութիւնը պիտի պաշպանէ Ֆրանսական արտադրութիւնը՝ օտար մրցակցութեան դէմ, Ֆրանսական աշխատանքը եւ Ֆրանսայի արտադրութեան պիտի ապահովէ կարգ մը առաւելութիւններ։

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑԱՐ եւ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՀԱՃԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ուշադրութիւն Լիոնաբնակներուն

Բացուած է հայկական նպարավաճառատունը

ԿԵՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ

75 Rue de BONNEL

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէնները անմրցելի գիներով։

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ

22 Rue de Sommerard, Paris Ve

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ, պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ, կոկիկ եւ մաքուր սրահ։ Խնամեալ սպասարկութիւն.

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍԱՀԱՅԵՐ

Cabinet «LA CONCILLIANTE» Décines, 102 Ave. Jean Jaurès

(arrêt du Tramway 60, Bruyères) Tél. 28

Տէր եւ Տնօրէն H. MOUTIN

(Նախկին ընդհ. քարտուղար Տէսինի քաղաքապետարանին)

Եթէ կը փափաքիք տանտէր ըլլալ· գնել հողեր, վիլլա, ֆոն մը քոմէրս, ապահովագրուիլ եւայլն, ամէնէն առաջ դիմեցէք մեր գրասենեակը։

Կը ստանձնենք պետ. պաշտօնատուններու մօտ թարգմանութեան, ամուսնութեան, հպատակութեան գործողութիւններ։

Ծախու հողաբաժիններ 180 ք. մէթրէն սկսեալ, ջուր, էլեկտրականութիւն։ Քառ. մէթրը 12 ֆր.։ Ունինք նաեւ հողաբաժիններ՝ քառ. մէթրը 1 ֆր. 75էն սկսեալ։ Վճարման դիւրութիւններ, ձրի խորհրդակցութիւն։ Շտապեցէք օգտուիլ առիթէն։

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

"ԱՐԱՓՍ"

ՀԱՑ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Ֆրանսական, իտալական եւ արեւելեան ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններ անմրցելի գիներով։

Թարմ եւ անարատ արեւելեան սուրճ, բաստրմա, սուճուք, պամիա, քաշէր եւ ճերմակ պանիր, ձիթապտուղ, ձիթաիւղ, պուլկուր եւայլն։

Յանձնարարութիւնք շուտով տուն կը ղրկուին։

Բացման առթիւ նուէրներ ամէն գնորդի, մինչեւ 5 օր։

29 rue Bourdarie Lefure կամ 95 rue du Ménil, ԱՆԻԷՌ

Թրամուէյ թիւ 40 եւ 45, օթօպիւս BD *(իջնել* Bouguignons, *շոգեկառքի կայարան՝ Պուա Քոլոնպ։*

Գ. ՃԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptablesի (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-42

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տումարակալութիւն փոքր ամսավճարով։

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires*ի*, Bénéfices Commerciaux*ի և* Impôts sur le revenu*ի գործողութիւններ։*

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ

Կրնամ ձեզ ղրկել պահել Chiffred'Affaires*ի եւ* BénéficesCommerciaux*ի տուրքերէն երբէք արձեստաւոր էք, գոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, գերձակ, կօշկակար, տաղտկագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ընտանիքի անդամներէն գաս մ'իայն մէկ գործաւոր եւ մէկ* apprenti *ունենաք։*

Ս. ԱՇԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ

"ԻՄ ԳԻՐՔԸ", Բ. ՀԱՏՈՐ (ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻՒՆ)

Ա. Հրատարակութիւն Հրանդ-Սամուէլ գրատան

Դիմել հրատարակչին Librairie H. SAMUEL, 51 Rue Monsieur le Prince, Paris (VIe), Հեռաձայն՝ Danton 88-65, Մէթրօ Օտէոն։

Հարաւային Ֆրանսայէն (Լիոնն ալ մէջն ըլլալով) պէտք է դիմել Պ. Գ. Շահլամեանի, 15 Rue Longue des Capucins, Marseille. Գին՝ 20 Ֆրանք

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՁԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ատաբազարի Հայր. միութեան կողմէ

1 Նոյ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Sté. des Ingénieurs Civils ի սրահը

19 Rue Blanche, Métro Trinité կամ Blanche

կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ (Նորայր)

Գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ անակնկալներ

կը նուագէ անցեալ տարուան LUNA PARKի նշանաւոր orchestre

Ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով

Տոմսակի գինն է՝ 7.50 ֆրանք

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Տէսինի վասպուրականի Հայրենակց. միութեան կողմէ

Այս կիրակի իրիկուն ժամը 5ին Cinéma Noveltiի մէջ

Ղեկավարութեամբ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի կը ներկայացուի

ԱՆՄԱՀՆ ՄՈՒՐԱՑ համ ՍԵՐԱՍՏՈՑ ԱՆՅԱՂԹ ՌՈՋՄԻԿԸ

Տոմսերու գիներ՝ 5 եւ 4 ֆրանք

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ԱՂԲԻՒՐ Սերոբ խումբի ժողովը կայանալու է Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՊԻՒՎԻՒԻ Ռոստոմ խումբի ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 10.30ին Ռոստոմի սրահը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՄԱՐՍԷյԻ Հրայր խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն Ընկեր Ո. Աւետիսեանի բնակարանը 16 Րիւ Պօսէժուր։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Միաբին ըերել անդամատետրերը անպայման։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ Խաչիկ Մկրտիչեանէ եւ Առնուվիլլէ կոնէօէն ընկ. Արփիարէն ներկայ գըտնուիլ անպայման վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 7ին, 29 Րիւ Պօսէժուր, Մարսէյլ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին, 71 Ave. Kleber, կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր անդամներու եւ անդամուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Հ. Կ. Խաչի Մարսէյլի ժամնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին 63 Րիւ տը լա Բէպիւպլիքի սրահին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր անդամուհիներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Ն. Գ. Բ. ժողովը այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Փըթիթ Սուրբ։

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ Ազգ. կեդր. վարժարանի նախկին Սանուց Միութիւնը բանախօսութեանց շարք մը կազմակերպած է եւ անոնցմէ առաջինը տեղի կ'ունենայ այս իրիկուն, ժամը 9ին, Centre International *սրահին մէջ,* 2 Place de la Sorbone, Paris 2e.

Կը բանախօսէ Պ. Թէքէեան, նիւթ՝ «Սուրբերը եւ հերոսները»։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթր. Շաթլէ։ Ամբատ. եւ նոր մէթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ։) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռատուռ։ Ազատիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Երեքշ. 9—12։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԱՆՕՐ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԾ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès ի վրայ) (*Մէթրօ* Barbès)

Խղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ։

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JE

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններու ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց*

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ո. կորթ*, ջղային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօղացաւ։

Ինչպէս նաեւ Assurances Socialesի հիւանդները,

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։



Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, Անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չհիւծելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հաժեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ ամէն օր եւ կիրակի կէսօրէ վերջ։

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ ԿՈՉԸ

Ջմեռը կը մօտենայ, ունեցողը իր պաշտպանութեան միջոցներուն վրայ կը խորհի, սակայն ո՞վ պիտի խորհի նիւթական միջոցներէ զուրկ մեր գաղթական եղբայրներու եւ քոյրերու վրայ։

Ահա՛ նուիրական պարտականութիւն մը որ մեր ամէնուն վրայ ալ կը ծանրանայ, մեր կարողութեան ներած չափով այդ պիսիներուն օգնութիւն փութացնելու ենք, մեր գոհողութիւններէն մաս մըն ալ անոնց վերապահելու ենք։

Աղքատախնամի ստանձնած գործը եւ պարտականութիւնը խիստ ծանր են։ Ըստի ներկայ կոչով կրկին քեզ կը դիմենք, որպէսզի ձեր օգնութիւնը չզլանաք Աղքատախնամին եւ ձեր նուէրները եւ տարեկան անդամավճարը շուտով եւ լայնօրէն ղրկէք կարենալ հասնելու համար։ գէթ փոքրիկ չափով, անոնց օգնութեան կոչին։

(Կնիք)

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— Մարտիրոս Դարբինեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդիները Մուշեղ եւ Կիւրեղ Դարբինեանները։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Փարիզ, իմացնել Մ. Դարբինեանի, Sarmoussakli, Serès, Grèce.

— Կը փնտռուի բնիկ Ուրֆացի կարապետ Ինկիլիզեան, հօր անուն Մկրտիչ, մօր անուն Մարիամ։ կարապետ 5 տարիէ իվեր կը գտնուէր Մարսէյլ։ 9 ամիս է որ, իր քեռին՝ Պ. Վարդան Ասլաքելեան (Տէր Ջօր) եւ իր քոյրը, Ովսաննա Ինկիլիզեան (Նասիպէ) նամակ չեն ստացած իրմէ։ Իր վերջին հասցէն եղած է. Englisian Garabed 35 Rue Blaise Pascal, Tours, Indre a Loire, France. Իմացնել Ցառաջի միջոցաւ Missak Sissérianի, B. P. 35 Dêr Zor (Syrie).

— Գոնեայ Էրէյլիցի Գէորգ Մակարեան կը փնտռէ իր քոյրը այրի տիկին Մարիձայ Մակարեան որ 3 տարի առաջ կը գըտնուէր Քորֆու։ Իմացնել «Հորիզոն»ի միջոցաւ Kevork Magarian Village Vezuico Serès, Grèce.

— Սինոպի Աթթուն օղու գործարանի վարիչ Այվազեան կը փնտռէ իր եղբայրը Լեւոն Այվազեանը։ Լուր առնուած է Պէյրութի Նիւ Եորք։ Իմացնել Ցառաջի միջոցաւ, Vahan Ayvazian, Village Vezniko, (Serès) Grèce.

— Բալուի Արմուճայ գիւղացի Միսաք Մարկոսեան կը փնտռէ իր մայրը Պէկգատէ Մարկոսեանը 4 ամիս առաջ կը գտնուէր Սեյլ, իր փեսային Աստուածատուրեանի քով։ Իմացնել Հորիզոնի միջոցաւ Missag Margossian, Village Vezniko (Serès), Grèce.

ՀԱՑՁԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՕՐ. ՏԻՐՈՒՀԻ ՁԱՌԱՓԵԱՆ

Դաշնակի եւ սոլֆէժի դասեր։ Studio Musical, 5 Rue Michel Ange, Paris VIe. Ընդունելութիւն մը 2—3։

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Անուան արժանի է միայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord 58-47 N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95-21

EMPIRE Միւգիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մանուգէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթր. Սէն Տընի, Ռէ-միւր։ Վէներական ախտեր, ջերմամիզութիւն սուր հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիմիական կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. էլեկտրականութեամբ, ուշադրութիւն անդրմանիշ ակագոյն դասերով։ Խորհրդակցութիւն ամէն օր 9 12 եւ 2-8։ կիր. 9 12։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITION

308bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant H. STEPHAN

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵԻՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
25
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
25 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1400 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

«ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ»

Արտասահմանի հայութեան պարբերական հրատարակութիւնները 80է աւելի համրանք մը ունին, որոնց մէկ կարեւոր մասը, եթէ չըսենք ամբողջը, վստահօրէն կարող ենք ըսել՝ ընդունելութեան կը գտնեն: Այս գեր-արտադրութիւնը հետզհետէ հիւանդութիւն մը կը դառնայ, որուն կ'արժէ այլ առթիւ մը անդրադառնալ:

Այժմ, սակայն, մենք անհրաժեշտ կը գտնենք, բազմաթիւ ասիկոր հրատարակութիւններու փոխարէն՝ նոր ու օգտակար հրատարակութեան մը առաջարկը հրապարակ դնել, հրատարակութիւն մը որ կոչուած է կենսական եւ անհրաժեշտ բացը լեցնելու:

«Ազգագրական Հանդէս»ի մը հրատարակութիւնը, այսօր, ամէն անգամէ աւելի անհրաժեշտ է:

Ահա թէ ինչո՞ւ:

Նախ, արտասահմանի պարբերական հրատարակութիւններէն մէկը այդ անհրաժեշտ բացը լրացնելու հնարաւորութիւն ունի: Եթէ պատահաբար նման գրուածքները տեղ կը գտնեն այս ու այն պարբերականին մէջ, ամբողջական չեն ու նման անգամ իսկականին հետ անհարագատ են:

Երկրորդ, ցիր ու ցան այդ գրուածքները ամփոփուած չեն, հետեւաբար լուրջ ուսումնասիրութեան մը աշխատանքները կը դժուարացնեն:

Երրորդ, ազգագրական նիւթերու հաւաքումը, բաղդատութիւնը, դասաւորումն ու հրատարակութիւնը կը պահանջեն, ըստ ու ծրագրուած աշխատանք մը, որ պիտի ունենայ իր յատուկ նիւթ ու բարեխիղճ աշխատակիցները, ցրուած բոլոր գաւառներուն մէջ, որոնք գրի պիտի առնեն ազգագրական նշանակութիւն ունեցող նիւթերը (աւանդութիւններ, սովորութիւններ, հէքեաթներ, գաւառաբարբառի նմուշներ եւլն.): Իսկ այսպիսի կազմակերպուած աշխատանք մը, կը պահանջէ խըմբագրական լուրջ մարմին մը, որ պիտի կենայ հրատարակութեան «Ազգագրական Հանդէս»ին գլուխը:

Չորրորդ, այս անհրաժեշտութիւնը կը բխի մեր ժողովրդի ներկայ կացութենէն: Այժմ մեր ժողովուրդը քշուած է իր բնաւառներէն, ու ահա տասը տարիներէ ի վեր թափառական է հորիզոններուն վրայ: Վերապրող ժողովուրդը դարէ դար յարատեւած իմաստներն ու հարստութիւնները ժառանգած, կը փոխանցէ յաջորդ սերունդներով, ու կը պահպանէր շատ բան, եթէ իր տեւական ծննդավայրին: Բայց հիմա, հին սերունդը հետզհետէ կը մեռնի, ու անոր հետ կը մեռնին բոլոր գիտակները, որոնք դարերու յաջորդականութիւն մ'ունէին: Նոր սերունդը, օտար այս ափերուն վրայ, չի կրնար ժառանգել այն, ինչ որ ծննդավայրը միայն իրեն պիտի կրնար փոխանցել: Հետեւաբար, անհրաժեշտ է, անմիջապէս շարունակել ազգագրական նիւթերու հաւաքման, կորուստէ փրկելու ուրգային մեծարժէք գանձերը, որոնք մինչեւ հիմա անդիր միայն էին եւ ապահով աւանդի մը պէս՝ յանձնուելին հայրենի ժողովուրդին: Այժմ այդ աւանդը ստոյգ վտանգի մը մատնուած 15-20 տարի յետոյ, գալիք սերունդը այդ մասին անպատրաստ է:

«Ազգագրական Հանդէս»ի մը հրատարակութեան առաջը հրապարակ դնելով, կը գիտակցինք անշուշտ, թէ այդ գործը մեծածախս է եւ չի կրնար անհատական ըմբռնում կրել: Նախատեսելի կան այսօր հանրային այդպիսի հաստատութիւններ մեր մէջ, որ ըստ ամենայնի կոչումն ունին հայ մշակոյթի պահպանման և կարող են նախաձեռնել մեր առաջարկի իրագործման: Յիշատակենք քանի մը անուններ, յոյս ունենալով որ անոնք խնդիրը լուրջ ուշադրութեան պիտի առնեն: Ազգային Մատենադարանը, որ հայ մշակոյթին նուիրուած նոր եւ բեղմնաւոր հաստատութիւն մըն է, կայ Ռումանիոյ մէջ նոր կազմակերպուած «Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու Ընկերակցութիւնը», որ կրնան ձեռնարկել նման հանդէսի մը հրատարակութեան: Պիտի է մտածել, իրագործելէն, նաեւ Բարեգործականի հիմնադրամին Ազգային Մատենադարանի նախաձեռնութեան մասին: Փաստ Ազգային Մատենադարանը, յենուած Բարեգործականի ընկերակցութեան վրայ, պիտի կրնար այս ծառայութիւնը մատուցանել հայ ազգին:

Այս առաջարկը հանրութեան սեփականութիւնը դարձնելով, կը փափաքէինք գոնէ հայ մամուլը խնդիրը մոռացութեան մատնել:

Կ. Ս.

Ամերիկահայ բանուորները կը հեռանան

Ամերիկայի տնտեսական տագնապը այնքան ծանրացած է, ո՛չ միայն նոր գաղթականներուն առջեւ արգելքներ կը դնէ, այլ եւ օտար բազմաթիւ գործաւորներ կը պատրաստէ հեռանալ երկրէն: Պաշտօնական վիճակագրութիւն մը գործներու թիւը ցոյց կուտայ 3 միլիոն 500,000, սակայն կարծուի թէ անոնց իսկական թիւը կը հասնի 9 միլիոնի:

ՅՈՅՆԵՐԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Աթէնքէն կը հաղորդեն թէ ծովային ընդհ. սպայակոյտի նախագահը, դեր-ծովակալ Փանաս, հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է Թուրքիոյ վաստիկ.—

«Երկու ազգերը, որոնք խոր վէրքեր ստացան իրենց հին կոիւներէն, այս պատմական վայրկեաններուն առիթն ունին գնահատելու առաւելութիւնը անկեղծ բարեկամութեան մը և գործակցութեան մը: Մեր պատմական ժողովոց կ'իյնայ օգտուիլ առիթէն, եւ վստահ եմ թէ անոնց չանքերուն արդիւնքը գոհացուցիչ պիտի ըլլայ:

Դալով ինձի, իբրեւ մէկը որ երկար տարիներ ծովակալութիւն ըրած է եւ քաղաքական նութեամբ չի զբաղիր, ես կը կարծեմ թէ խաղաղ գործակցութեան շատ ամուր հիմեր կան երկու ազգերուն համար: Թուրքիա դերազանցապէս երկրագործական երկիր մըն է: Յունաստան ալ, զարաւոր աւանդութեամբ՝ ծովային երկիր մըն է: Արդ, մոռնալով անցեալին կոիւները, անոնք պիտի կրնան օգնել իրարու կեանքի բարելաւման պայքարին մէջ, որ հիմն է իրական քաղաքակրթութեան»:

Իր կարգին Պ. Վենիզելոս ըսած է թէ աչք չունի Ընատոլուի վրայ: Նոր մանրամասնութեանց համաձայն, հելլէն վարչապետը այսպէս պատճառաբանած է իր տեսակէտը.

«Մենք ծախսած ենք ասկէ առաջ, եւ պիտի ծախսենք ալ, երեսուն միլիառ տրախմի, գաղթականները տեղաւորելու համար: Կը կարծէք թէ մենք այս ահագին ծախքին տակ մոռնանք առժամեայ արդիւնքի՞ մը համար, եւ այն նպատակով թէ օր մը նոր պատերազմ մը պիտի ընենք եւ այդ բնակչութիւնը Անատոլու պիտի վերադարձնենք: Դերազոյն խենթութիւնը պիտի ըլլար ազգի մը համար պատերազմի վերսկսիլ, գերմարդկային այսքան ճիգեր թափելէ յետոյ ի նպաստ գաղթականներու տեղաւորման: Այժմ որ կը թեւակոխենք մեր անկախութեան երկրորդը շրջանը, բոլոր մեր ժառանգական եւ ֆիզիքական ուժերը նուիրեցնք երկրին ներքին բարգաւաճման»:

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ 200 ՀԻՒԼԱԿՆԵՐ ԿԸ ՓԱՆԴՈՒԻՒՆ

Պէյրութի «Էլ Նիտա» իսլամ ազգայնական թերթը կը գրէ.—

Լիբանանի կառավարութիւնը էշրէֆիէի բարձունքին վրայ կառուցուող շինութեանց աւարտումէն վերջ Գարանթինա գըտնուող Հայերը հրաւիրած էր փոխադրուիլ այդ նոր շէնքերը: կարգ մը հայ ընտանիքներ փոխադրուեցան, բայց շատերը չուզեցին (պատճառը չենք գիտեր) եւ մնացին իրենց նախկին հիւղակներուն մէջ: Ակնկալուեր, կառավարութիւնը որոշեց քանդել 200 հիւղակներ եւ պարտադրել բնակիչները որ երթան այդ նոր թաղը:

Եղած խնդրանքներու եւ դիմումներուն վրայ կառավարութիւնը պայմանաժամ տուաւ եւ երկարաձգեց քանդումը:

Սակայն տրուած պայմանաժամը լրացաւ եւ դեռ ոչ ոք շարժեցաւ տեղէն. որով հիմայ կառավարութիւնը սկսաւ քանդելու այդ 200 տուները:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Եգիպտոսի խառնակ կացութիւնը

Եգիպտոսի դահլիճին կողմէ կարգ մը կաբեւոր փոփոխութիւններու ենթարկուած Սահմանադրութիւնը եւ ընտրական օրէնքը հրատարակութեան տրուեցան: Այս առթիւ, հաւանական խռովութիւններու առաջքն առնելու համար, կառավարութիւնը դիմած էր կանխազգուշական խիստ միջոցներու:

Ուշագրաւ պարագայ մըն է եգիպտական ազատական կուսակցութեան դիրքը այս խնդրին մէջ: Ազատականները որ կառավարութեան հակառակորդ են վաֆտի, նախապէս համամիտ էին ընտրական օրէնքի կարգ մը տրամադրութեանց փոփոխութեան եւ ուժ կուտային Սրտքը փաշայի դահլիճին:

Սակայն նկատելով որ կառավարութիւնը իր առած քայլերով կը հարուածէ ազգային գերիշխանութեան սկզբունքը, կը կազմալուծէ խորհրդարանը եւ կը քայքայէ սահմանադրական վարչաձեւը, ազատականները խզած են իրենց կապերը դահլիճին հետ: Արքայական ընտանիքէն իշխան Էօմէր Թօսուն՝ հեռագրով շնորհաւորեց ազատականներու նախագահը իրենց այս ընթացքին համար:

Իշխանին այս քայլը աւելի նշանակելի կը դառնայ անով որ Սրտքը-Նահաս պայքարին մէջ, ի նպաստ Նահասի նման նախընթաց մը եւս արձանագրած է Ֆուատ Թագաւորի ընտանիքը, յանձին Ապպաս Հալիմի, որ վաֆտի հանդէպ իր համակրութեան եւ հակակառավարական իր մէկ յայտարարութեան համար, արքայական հրովարտակով՝ զրկուեցաւ իր տիտղոսէն եւ իշխանական առանձնաշնորհումներէն:

Ժողովուրդին ուշադրութիւնը կեդրոնացած է դարձեալ վաֆտի վրայ, որ ընտրողներու հարիւրին 95ը ունի իր հետ եւ որուն նախագահը Նահաս «Սուիններու Սահմանադրութիւնը» կ'անուանէ հրատարակուած նոր օրէնքը:

Խորհրդարանը եւ Ծերակոյտը լուծուած են, իսկ վերջին տեղեկութեան համաձայն, նոր ընտրութիւններու թուականը տակաւին չէ որոշուած:

Անգլիա, Պաղեստին եւ Հրեաները

Անգլիոյ կառավարութեան յայտարարութիւնը Պաղեստինի հանդէպ իր քաղաքականութեան մասին, խոր վրդովումի մատնած է հրէական աշխարհը: Ամէն տեղ բուռն բողոքի արտայայտութիւններ կը կազմակերպեն Հրեաները: Երուսաղէմի մէջ, հրէական ազգ. խորհուրդը, 8 ժամ անընդհատ խորհրդակցութենէ վերջ, զեկոյց մը հրատարակեց, որով ընդդէմ Անգլիոյ կառավարութեան, կոչ կ'ընէ Անգլիոյ ժողովուրդին: «Կառավարութիւնը կը յայտարարէ Խորհուրդը, դրժեց իր հանդիսաւոր խոստումը: Առանց ներգաղթի եւ առանց հողեր գնելու արտօնութեան, Հրեաներուն համար ազգային օճախի մը գաղափարը դառն ծաղրանք մը եւ քաղաքական կեղծաւորութիւն մըն է: Ձենք ընդունիր այս անարդար վիճակը: կը յուսանք թէ կառավարութիւնը ի յայտ չի բերեր անգլիական ժողովուրդին կամքը: Պաղեստինի մէջ ազգ. օճախ մը հիմնելու մեր պատմական իրաւունքը ճանչցուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան եւ Միացեալ Նահանգներու կողմէ: Մեր իրաւունքը աւելի զօրաւոր է քան կառավարութեան մը իրաւազանցումները:

Ամերիկայի մեծ քաղաքներու հրեայ բնակչութիւնները ևս բողոքի բազմաթիւ միթինկներ կը կազմակերպեն: Նիւ-Եորքի հրէական գործակալութեան վարիչ մարմնին նախագահը՝ միլիոնատէր մը, հրաժարեցաւ իր պաշտօնէն, յայտնելով թէ Անգլիա դաւաճանեց Պաղեստինի մէջ իր առաքելութեան: Ֆրանսայի Սիոնիստներու փոխնախագահը Զրատոփոլսկի, Ամերիկեան մեծ թերթի մը թղթակցին հետ տեսակցութեան մը ընթացքին, Անգլիոյ քաղաքականութիւնը կ'դրակէ, «բռնաբարում Պալֆուրի յայտարարութեան» եւ կ'աւելցնէ թէ եթէ Պաղեստինը փակուած է Հրեաներուն առջեւ, անոնք իրենց ազգ. օճախը պիտի հաստատեն Սուրիոյ մէջ՝ Ֆրանսական դրօշի տակ:

Վարշաւիոյ մէջ, Հրեաները մեծ ցոյցեր կատարեցին Անգլիոյ դեսպանատան առջեւ: Ոստիկանութիւնն ստիպուեցաւ միջամտել:

Իսկ Անգլիոյ պահպանողական կուսակցութիւնը, առիթէն օգտուելով նոր յարձակում մը կը գործէ աշխատաւորական դահլիճին վրայ: «Թայմզ»ի ուղղուած նամակով մը, երկու պահպանողական պետեր՝ Պոլտուին եւ Չեմպըլէյն կը գրեն.— Աշխատաւորական կառավարութեան քաղաքականութիւնը այնքան բացասական է, որ մեզ կը թուի թէ չի համապատասխաներ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին պահանջներուն ինչպէս նաեւ Պալֆուրի յայտարարութեան ոգիին:

Գերմանիոյ հանքային աղէտը

Վերջին տեղեկութեան մը համաձայն, Ալստորֆի հանքային աղէտին հետեւանքով, մեռելներու թիւը հասած է 255ի, մէջն ըլլալով հիւանդանոցը մեռած 16 վիրաւորներ: Հիւանդանոցներու մէջ գարմանուող վիրաւորներու թիւն է 92: կը կարծուի թէ հանքին փլատակներուն տակ կը մնան 60-80 դիակներ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՍՈՒԻՏՍ. ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ֆրանսայի առեւտրական նախարար Պ. Ֆլանտէն այցելելէ յետոյ կեդրոնական Եւրոպայի երկիրները, անցաւ Թուրքիա: Այս առթիւ համապատասխանաբար իւմանիթէ կը գրէ.— Առեւտրական նախարարը Ֆլանտէն երկուշաբթի օր հասաւ Պոլիս: Դանուբեան երկիրներու, եւ կեդրոնական Եւրոպայի մէջ դաւելէ յետոյ, կը շարունակէ իր սադրանքներու շրջագայութիւնը: Թուրքիոյ մէջ՝ անոր աղետալի գործը թեւրեւս աւելի դժուարութեան պիտի հանդիպի:

«Ֆրանսական դեսպանատան մէջ ճաշէ մը յետոյ, հակախորհրդային պաշարման այս առեւտրական ճամբորդը հրաւէր ուղղեց Թուրքիոյ որ միանայ Խորհրդային Միութեան դէմ կայսերապաշտներու ճակատին, «բարեկամօրէն գործակցելով Ֆրանսայի»: Յետոյ մեկնեցաւ Ինկիւրի, ուրկէ պիտի մեկնի շաբաթօր, դէպի Սոֆիա, ուր պիտի շարունակէ իր սադրանքները, ամրացնելու համար կայսերապաշտ Ֆրանսայի կապերը Պուլկարիոյ հետ:

1,300,000 ԴՈՐԾԱԻՈՐ Կ'ՈՒԶԷ ՌՈՒՍԻԱ

Համայնավար կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէն կը յայտնէ թէ յոռաջիկայ տարի բոլշեւիկեան ճարտարարուեստը պէտք պիտի ունենայ 1,300,000 վարժ բանուորներու:

Այս բանուորները պիտի պատրաստուին արհեստագիտական վարժարաններու մէջ եւ կամ ներկայիս աշխատող ուրակեալ բանուորներէն պիտի առնուին: Նկատի առնելով ճարտարարուեստի մէջ աշխատաւոր ձեռքերու պակասը, համայնավար կեդր. կոմիտէն հրահանգած է որ գործաւորներու, պաշտօնեաներու, եւ տան մէջ աշխատողներու ընտանիքներու անդամները արձանագրուին աշխատանքի կազմակերպութիւններուն մէջ:

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԴԷՄ

Ռուսական «տըմփինկ»ին դէմ մէկ քանի պետութեանց ձեռնարկներուն ի պատասխան, գրեր էինք թէ Ռուսիա դիմած է կարգ մը միջոցներու: Ձամբաներու եւ հաղորդակցութեանց գործավարութիւնները միջոցներ ձեռք կ'առնեն չգործածելու համար նաւերն ու փոխադրութեանց միջոցները այն կառավարութեանց, որոնք տնտեսական պայքարի միջոցներու դիմած են ընդդէմ Ռուսիոյ:

Խորհրդ. առեւտրական նաւերուն հրահանգ տրուեցաւ որ զգուշանան այցելելէ այդ երկիրներու նաւահանգիստները:

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԽՌՎՕՐԹԻՆՆԵՐԸ

Առջի օր, երեք հազար գործաւորներ Պոմպէյի մէջ հրաւիրուեր էին մեծ հաւաքոյթի մը, հնդիկ Ազգ. Խորհուրդին պայքարի կոմիտէին կողմէ: Կռիւ տեղի ունեցաւ ոստիկաններուն եւ գործաւորներուն միջեւ: Ոստիկանութիւնը կրակ բացաւ: Բազմաթիւ վիրաւորներ կան:

ՔՈՍԹԻ ԵՒ ՊԵԼԼՈՆԹԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Ֆրանսացի երկու համբաւաւոր օդանաւորդները որոնք մէկ թռիչքով եւ անվտանգ կրցան Ատլանտեանը կտրել, շոգենաւով վերադարձան Ֆրանսա այսօր:

Հաւրի մէջ, մեծ ու խանդավառ ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ: փարիզ պիտի տանէ անոնց վերադարձը մեծ շուքով:

Թանրամասնութիւնները յաջորդաբար:

Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարարությունը հրապարակել է Ֆրանսիայի և Գերմանիայի միջև կնքված առևտրական պայմանագրի նախագիծը։ Ֆրանսիական կողմը պահանջում է, որ Գերմանիան ֆրանկի արժեզրկման հետևանքով ստեղծված առավելությունները վերացնի մաքսատուրքերի բարձրացման միջոցով։ Ֆրանսիան ինքը ևս պատրաստ է մաքսատուրքերը բարձրացնել, եթե Գերմանիան չհամաձայնի նրա պահանջներին։

Ֆրանսիական կառավարությունը ստիպված է եղել հրաժարվել Գերմանիայի հետ առևտրական պայմանագրի կնքման գաղափարից։ Ֆրանսիական արդյունաբերությունը ոչ մի կերպ չի կարողանում հաղթահարել գերմանական ապրանքների մրցակցությունը։ Ֆրանսիական ապրանքները Գերմանիայում ենթարկվում են մաքսատուրքերի ահռելի բարձրացման, մինչդեռ գերմանական ապրանքները Ֆրանսիայում ենթարկվում են մաքսատուրքերի աննշան բարձրացման

ՆՈՒԱԳԸ

Ս. ՊԱՆՈՒՇԵԱՆ

Օրերից մէկը ցնծալի լուր ստացանք Ամերիկայի «Ճառ» շաբաթաթերթէն, որ կը հրատարակուի Պոսթընի մէջ։ Ան կը հաղորդէր, թէ Ամերիկայի Հայ Գրողներու Միութիւնը... Ո՞ր իր անունը տուած էր, չենք յիշեր։ Ան կը հրատարակէ տարեգիրք մը, որուն առաջին հատորը պիտի լոյս տեսնէ 1933 թուականին։ Ան պիտի պարունակէ հայ գրողներու ստեղծագործութիւններ, յատկապէս նոյն միութեան անդամներուն։

Ահա՛ ինչ կը կարդանք այդ լուրին մէջ։

Ամերիկահայ գրողներու միութիւնը կը հրատարակէ տարեգիրք մը, որուն առաջին հատորը պիտի լոյս տեսնէ 1933 թուականին։ Ան պիտի պարունակէ ստեղծագործութիւններ, յատկապէս նոյն միութեան անդամներուն

Զոհերուն թաղումը պիտի կատարուի այսօր։ Գալով աղէտին պատճառներուն, տակաւին որեւէ պաշտօնական զեկոյց չէ հրատարակուած։ Պէտք է սպասել որ մասնագէտները վերջացնեն իրենց քննութիւնները։ Սակայն արդէն, կ'եզրակացնեն թէ պայթումը տեղի ունեցած է ոչ թէ հանքին խորը, այլ մակերեսը եւ թէ հանքագործներու մեծ մասը շնչահեղձ եղած են թունաւոր կազերով։ Կ'ըսուի թէ պայթումի պահուն երկու վակոն ուժանակ կը գտնուէր փոխադրութեան գիծերուն վրայ։ Յայտնի ալ չէ թէ ի՞նչ բանի պիտի գործածուէին անոնք։ Այդ ուժանակներու պայթումն է որ ծանրացուցած է աղէտը։

**** Զոհերու թաղման օրը, այս օր, 50,000 գործաւորներ, որոշուած է որ ընդհ. գործադուլ յայտարարեն։ Գործարաններու աշխատաւորներն եւս պիտի միանան բանթողներուն։ Գերմանիոյ ամէն կողմերէն, բանուորական կազմակերպութիւնները ներկայացուցիչներ նշանակած են, մասնակցելու համար թաղման արարողութիւններուն։*

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

երեք սենեակ, խոհանոց, cabinet de Toilette, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, կեդրոնական ջեռուցիչ, դիմել՝ ամէն օր 27 Rue Lazare Carnot, Clamart.

Վարձու են նաեւ օդասուն սենեակներ։ 27 Rue Lazaee Carnot, Clamart.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՐԱՍԵ ՆԵԱԿ

CABINET DU RHONE

Lyon — 56, Rue Centrale, 56 — Lyon

R. C. Lyon A. 82,430 (près Place des Jacobins), Tél. Franklin 04-84

ՑԿՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ **Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՈՐԴԻ**

Կարող փաստաբաններու գործակցութեամբ կը ստանձնենք ամէն կարգի գատեր, բոլոր դատարաններու առջեւ։ Արագ եւ մատչելի պայմաններով կը հայթայթուի Ֆրանսա մտնելու հրամանագրեր։ կը կատարուի քաղ. ամուսնութեանց, նահիւրալիզասիոնի, ամուսնալուծման, բասքորի եւ բոլոր հիւպատոսարաններու մօտ՝ վկիէի, ինքնութեան թուղթերու կանոնաւորման գործողութիւններ։ Զանազան լեզուներով թարգմանութիւններ եւ խմբագրութիւններ։ Կանխիկ եւ մասնավճարներով կը հայթայթուի հող, բնակարան, եւ ամէն գործի յարմար վաճառատուններ։ Նպաստաւոր պայմաններով կը ստանձնենք կեանքի, հրդեհի եւ արկածներու դէմ ապահովագրութիւններ։ Դատական հետապնդումներու եւ ամէն կարգի պաշտ. գործողութեանց համար կը տրամադրուի նօթէր, ավուէ եւ փաստաբան, որոնց գործակցութեամբ օրինական միջոցներով կը կատարուին ստանձնուած բոլոր գործերը։ Արտասահմանէն եւ Ֆրանսայի ամէն կողմերէն նամակով կատարուած դիմումներուն շուտափոյթ գոհացում կը տրուի։

Գրասենեակը բաց է՝ կիրակի եւ տօն օրերէն զատ ամէն օր՝ առաւօտները ժամը 8,30 էն 12, կէս օրէ վերջ՝ 2 էն 7։ Խորհրդակցութիւնք միայն առաւօտները, կամ մանաւանդ ժամադրութեամբ։

CABINET DENTAIRE

GASTON UGEL ԿԱՍՏՈՆ ԻԺԷԼ

Վիրաբոյժ-ատամնաբոյժ վկայեալ Լիոնի բժշկական համալսարանէն

Օգնական ատամնաբոյժ **ՊԱՏՐԻԿ ԽՈՐԱՍԱՆՃԵԱՆ**

23 Quai de Bralleaux (Lyon) 23 Quai Général Sarrail

Ակռաներ կը դարմանէ եւ կը քաշէ առանց ցաւի։ Նոր մէթոտով կը շինէ բրոնէզ, ֆուրոն, պրիճ, քաուչուէ ամէն տեսակի խնամեալ աշխատանք, ոսկի քուրոն 100 ֆրանք։

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները

ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց*

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի*, ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօղացաւ։

ինչպէս նաեւ Assurances Socialesի հիւանդներ։

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ Ատամնաբոյժը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Ստիպողական մեկնումի պատճառաւ ծախու է դերձակի խանութ մը որ ունի բնակութեան յարմար սենեակ մը եւ բակէն օգտուելու իրաւունք։ Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Պայ՝ 6 տարի, վարձք՝ տարեկան 3000 ֆրանք։ իրաւունք կայ ուրիշ գործով զբաղելու (բացի նպարավաճառութենէ)։

Մանրամասնութիւններու համար դիմել Կ. Մուրատեանի, 119 Rue Pelleport, մէթրօ Pelleport.

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱՇԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE *Մէթրօ՝ Պլվիվիլ*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԻՆՆԵՐ

Թ Ա Ր Մ Լ Ա Ի Ա Ժ Ա Ն



Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊԻ Հ.Յ.Դ. ՁԷՅԲՈՒՆ ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

Այս իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Պուա-Քոլոնպի Թաղապետարանի սրահին մէջ

Rue des Halles, Bois-Colombes

Կը նախագահէ Ընկ. ԳԱՌՆԻԿ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Կը խօսին ընկերներ ԳԻՒԼԽԱՆՏԱՆԵԱՆ և Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժինին կը մասնակցին ՍԻՓԱՆ երգչախումբը եւ ԵՓՐԱՏ նուագախումբը։ Երգ, արտասանութիւն եւ զանազան անակնկալներ եւայլն։ Ընտիր ճաշպանտ։

Հաղորդակցութիւն.—St. Lazareէն 45 Porte կամ Place Clichyէն 40 թիւ Թռամուէյ իջնել Place Bourguignon եւ 5 վայրկեանը անգամ մը շոգեկառք կայ Սէն Լազարէն իջնել կառ. Պուա Քոլոնպ։

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին

29 Rue Etienne Dolet

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Լ. ԶՈՐՄԻՍԵԱՆ

Կը խօսի Տիկ. ՀԵՒԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Երգ, արտասանութիւն եւ անակնկալներ

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԶԱԿԱՆ

ԺՈՂՈՎԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ Է ՆՈՅԵՄԲԵՐ ԼԻՆ

Հ. Յ. Դ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԼԻՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ

Ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի եւ Վօան—Վըլէնի ընկերները վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9ին Գ. Թաղապետարանի Գրադարանին մէջ։ Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. Ա. Ջամալեան։

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

"Ա Ր Ա Փ Ս"

ՀԱՑ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Թրանսական, իտալական եւ արեւելեան ամէն տեսակ բնտիր նպարեղէններ անմրցելի գիներով։

Թարմ եւ անարատ արեւելեան սուրճ, բաստրմա, սուճուք, պամիա, քաշէր եւ ճերմակ պանիր, ձիթապտուղ, ձիթաթուղ, պուլկուր եւայլն։

Յանձնարարութիւնք շուտով տուն կը ղրկուին։

Բացման առթիւ նուէրներ ամէն գնորդի, մինչեւ 5 օր։

29 rue Bourdarie Lefure կամ 95 rue du Ménil, Անիէր

Թրամուէյ թիւ 40 եւ 45, օթօպիւս BD *(իջնել* Bouguignons, *շոգեկառքի կայարան՝ Պուա Քոլոնպ։*

ՁԵՐ ԱՅՍ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷՆ

24 Rue Bergère PARIS *(9)* Tél. Prov. 05-49

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չիաքռնելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յառաջանալ միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS *(9)*

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հմայեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ ամէն օր եւ կիրակի կէսօրէ վերջ

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

7ՐԴ ՏԱՐԻ ՂԵԿԱՎԱՐ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ 117ՐԴ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Թատրոն Albert Ier 64 rue du Rocher Paris, *Վաղը կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՅԹ

Փարիզի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆի «ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ» վէպէն առնուած

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷ ԲԱՐՈՅԱԼԻՑ ՏՐԱՄ 5 ԱՐԱՐ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ԲԵՄԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՈՒԺԵՐԸ ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՏՈՄՍԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐԸ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՓՆՏՌԵՑԷՔ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

Տոմսերը կը ծախուին Restaurant Floria 61 Rue Mr. le Prince, Restaurant Carlo, 32 Rue St. Lazare եւ Hrand-Samuelի գրատունը 51 Rue Monsieur le Prince. իսկ ներկայացման օրը ցերեկէ վերջ ժամը 2էն սկսեալ Թատրոնէն կիշէն։

"ՇԱՆԹ" ԳՈՐԾԱԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԼՈՒՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՆՔ ԵՒ ՕՐՈՒԵԱՒ

ՏԱՐԵԳՐՔԻ Ա. ՏԱՐԻՆ 1931

Մեծադիր, պատկերազարդ եւ ճոխ բովանդակութեամբ

Վարչութիւն՝ Վ. Ռ. ԹԱԳԻՈՐԵԱՆ

Խմբագրութիւն՝ Մ. եւ Մ. ՊԱՐՕԱՄԵԱՆ

Տարեգրքին իրենց մասնակցութիւնը բերած են ժամանակակից ծանօթ գրագէտներ։

Գինը՝ Ֆրանսա, Սուրիա, Պալքաններ եւ Թուրքիա 40 ֆրանք. Ամերիկա, Անգլիա, Եգիպտոս եւ Պարսկաստան 2 տոլար։

Ապպրանքները բացարձակապէս կանխիկ։

Դիմել ընդհանուր հասցէին, «Chanth», Arts et Lettres, 94 rue Lafayette, Paris (10e). կամ L. Kévonian, 235 Fbg. St. Martin, Paris (10e).

ՕՐ. ՀԵՐԱՆՈՅՇ ԱՅՎԱԶԵԱՆ

եւ

Պ. ԿԱՅԾԱԿ ՑԷՐ ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

Մարսէյլ 18 Հոկտ. 1930

Հ. Ց. Պ.

Փ Ա Ր Ի Զ

ԱՂԲԻՒՐ Մերոբ խումբի ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՊԻՒՎԻՒԻ Ռոստոմ խումբի ժողովը վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10.30ին Ռոստոմի սրահը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ։

ՍԱՐՍԻԼԻ Հրայր խումբի ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն Ընկեր Օ. Աւետիսեանի բնակարանը 16 Րիւ Պօսէժուր։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Միասին բերել անդամատետրերը անպայման։

ԿԸ ԱՆԴՐՈՒԻԻ Խաչիկ Մկրտիչեանէ եւ Առնուվիլ լէ Կոնէսէն ընկ. Արփիարէն ներկայ գըտնուիլ անպայմանայսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 7ին, 29 Րիւ Պօսէժուր, Մարսէյլ։

ՅՕՒՇԱՏԵՏՐ

Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի ժամը 2ին, 71 Ave. Kleber, կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր անդամներու եւ անդամուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Հ. Կ. Խաչի Մարսէյլի ժասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի ժամը 2.30ին 63 Րիւ տը լա Բէպիւպլիքի սրահին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր անդամուհիներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Ն. Գ. Բ. ժողովը այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Փըթիթ Սուրբ։

ՇԱՒԻԼԻ Երիտասարդաց երկսեռ միութեան անդամները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին այս իրիկուն ծանօթ հաւաքատեղին կարեւոր խնդրոյ մը առթիւ։

EMPIRE Միզթք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

ՀԱՅ ՍՊԱՆԵՐԸ

Հայ նախկին սպաներու ընկերակցութիւնը կը պատրաստուի տալ իր տարեկան երեկոյթը, որ տեղի պիտի ունենայ 15 նոյեմբերին Սալ ժան-կուժոնի մէջ (8 Rue Jean-Goujon)։ Ընկերակցութիւնը պիտի աշխատի, որ երեկոյթը հաստութեաբեր ըլլայ, որպէսզի կարենայ օգնութիւն հասցնել կարօտ հայ սպաներուն։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Շաբաթ Հանոյ Հայր. միութեան կողմէ, վաղը Կիրակի օր Սալ տէ Ֆէթի մէջ։ Կը ներկայացուի՝ Պ. Դուրեանի

«ՍԵՒ ՀՈՂԵՐԸ»

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Հաճնոյ անկման 10րդ տարեդարձին առթիւ։

Հաճնոյ Հայր. միութեան նախաձեռնութեամբ տեղի կ'ունենայ հոգեհանգիստ—պատարագ վաղը կիրակի Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ ի յիշատակ նահատակներու։

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

Կ'ուզուիւ

երկու լաւ ... վարժ կարող ... հիներ բուրդէ ժեռսէ, ոտք քաթիւմ, ժիլէ եւ ժաքէթ կարելու համար։ Տեւական գործ եւ լաւ վճարում։ Դիմել ամէն օր ժամը 2—5, 40 Rue de la Mare, Paris (20), երրորդ յարկ, 14 թիւ սենեակը, Մէթրօ՝ Couronnes։

ՀԻՒԱՆԴՆԵ՛Ր

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթր. Սէն Տընի, Ռէզիդիւր վէներական ախտերէ, ջերմաժիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան եւ մէզի քննութիւն, քթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակցութիւն ամէն օր 9 12։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթր. Շաթլէ։ Մորթի եւ նոր մեթոտով դարմանում սիֆիլիսի, ժիլէի եւ վէներական հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, մամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լաբորատուար։ Մաղձամխտ եւ արեան հետազօտութիւն։ Հոգեմարմնական ցնցումներ։ Հոդացաւերէ. ամէն օր 9—12, կիրակի 9—12։



ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 Ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200Ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
26
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930
26 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1401

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ
(ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՈԳԻՆ)

Դաւիթբէկեան կայծէն յետոյ, մօտ 150 տարի, հայ ժողովուրդի քաղաքան սուրը այլեւս չշողաց: Հայութիւնը կրկնակի բռնակալութեան տակ, գետնատարած հնազանդութեամբ կը տանէր լուծը, ու զինաթափ բազմութիւնները, մտրակի հարուածներու տակ՝ իրենց գլուխը կախեցին արօրին վրայ, ոչ քրտինքի արդիւնքը գնաց տիրողներուն:

Քշնամին զինուած ոտքէն մինչեւ գլուխը, տէր ու տիրան երկրին օրէնքով, ու միեւնոյն ժամանակ բոլոր ապօրինութիւններէն օգտուող՝ երբ պէտք էր հալածել ու կողոպտել հայ ժողովուրդը: Հարիւրաւոր տարիներու հարուածներէն հայ ժողովուրդի կորովը չքացած էր, ու երբ բնազդական մղումով ազգին կը փոթորկէր, անզօր յուսահատութեամբ զէնքէ դուրկ բազուկները վար կը կախուէին:

Փշրուած ժողովուրդ. ողբերգական դրութիւն: Հայութեան քաղաքական մտքի գարթօնքը կը զուգադիպէր հայութեան ֆիզիքական այս անպատրաստի վիճակին, ու հայութիւնը գլուխ կը բարձրացնէր անվարժ բազուկներով:

Դիւանագիտական ճակատներէն յուսալքուած «երկաթէ վիթխոյ նշանաբանը սեփականութիւնը կը դառնար բազմութիւններուն եւ Ռաֆֆիի հերոսները «կայծեր»ու էջերուն մէջ ազգականօրէն կ'արշաւէին: Բայց հայ ժողովուրդն ազատագրութեան բեմին վրայ կը կենար իր ցնցոտիներով՝ հովիւի մը ձեռքին:

Ազգը կը սպասէր Վահագնի գալստեան:
Ու ան եկաւ յանձին Դաշնակցութեան:

Արաբօն ու Յունօն լեռներու բարձունքներէն լուսթիւնը ալրեցին, երբ հազիւ դաշոյն մը եւ ատրճանակ մը ունէին: Անոնք քարանձաւներուն մէջ շուտով գտան քանի մը խիզախ հիներ, ու Սասունցի Դաւիթին պէս վար իջան՝ պատուհասելու դաժան բռնակալը: Հնգեակը տասնեակի բարձրացաւ, տասնեակը հարիւրեակի: Ու տասնեակ տարիներու մարտի եւ ազատագրական պայքարի հնոցէն դուրս եկան Դումանները, Գէորգ Չաուշները, Սերոբներն ու Անդրանիկները, որոնցմէ շատերը նիհարօրէն ինկան մարտի դաշտին վրայ, բայց անոնց մէկին փոխարէն՝ տասնեակ արի մարդիկ արիւնոտ ղրօշը վերցուցին՝ ազատութեան կռիւը շարունակելու համար:

Հազարաւոր յայտնի ու անյայտ զինուորներ իրենց անձն ալ տացան, պաշտամունքի առարկայ դառնալով սարսափի մատնուած հայ ժողովուրդին, որ իր ազատագրութիւնը կը վստահ այս ԱՆՁՆՈՒՐԱՑՆԵՐՈՒՆ,—ֆետայիներուն:

Հայ ժողովուրդը կամաց կամաց սիրտ կ'առնէր, եւ եթէ նախնեաց տակաւին անբնդունակ էր արիութեամբ իր ճակատագիրը կերտելու գոնէ իր ծոցէն ծնունդ կուտար քաջ ու արի անհատներու որոնք իրենց անձնական օրինակով ազգութիւն պիտի տային հայկական հին կորովին:

Դաշնակցութիւնը կը դառնար հայութեան ազատագրական գաղափարանակը, ու կը կոչուէր հայութեան մարտական կուսակցութիւնը: Դաշնակցութեան հակառակորդները շատ անգամ Դաշնակցութեան վրայ յարձակումներ գործած են, Թշնամու մարտական ուժը: Բայց այդ մարտական ոգին էր, որ տեղ պաշտպան հանդիսացաւ հայ բազմութիւններուն: Եթէ պրպտենք քառասուն տարուան փոթորկալի անցքերը պիտի տեսնենք որ բազմաթիւ դժբախտութիւնները՝ ստրկութեան, իսկ պատմութեան լուսաւոր էջերը՝ Դաշնակցութեան մարտական բազուկին կը պարտինք:

Դաշնակցութեան մարտական դպրոցէն ելան այն անհնաւանները, որոնք փոքրաթիւ խմբերով սարսափը դարձան անձարձակ ու անգութ բռնակալներուն: Ու այդ փոքրիկ կորիզներն էին, որ յետոյ հայկական բանակ մը դարձան Հայաստանի Հանրապետութեան կռուի ընթացքին (1905), որպէսզի յետոյ՝ Հայ յեղափոխական բանակները կազմէին հազարեակներով, ու ապագային երեսուն տարուան աստիճանական զարգացումով, Արարատի եւ Զաւուշի հնգեակը կը մեծնար ու շարքի կը կենար տասնեակ հազարով, միշտ հայ ժողովուրդի ազատութեան ի պիտի:

Այսօր, հերոսական հովեր առնողները շատ են, մեծ յաղթականներու պահանջատէրները թերթէ թերթ կը վիճտան. Ոչ կորովի եւ կռուի ընդունակութեան մասին յեղափոխականները ընդները լայնաբերան կը ճառեն, բայց ոչ ոք անդրադառնար քառասուն տարուան դժնդակ պայմանները եւ այդ քար անտարբերութեան, որ յայտ բերին հայ ընտրեալ դասակարգը եւ հակադաշնակցականները միասին յեղափոխութիւնը զինաթափ պահելու համար:

Դաշնակցութիւնն իր արեան քրտինքով եւ անհաշիւ զոհերով միայն կրցաւ մարտական ջիղը արթնցնել հայ ժողովուրդին մէջ, որ ըրաւ իր կարելին եւ երբեմն խիզախեց անկարելին, մեր ժողովուրդի ֆիզիքական գոյութիւնը փրկելու համար:

Փառք այս սերունդին:

Կ. Ս.

ԼՈՒՍԱՒԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ.— Երէկուան «Ցառաջ»ի մէջ «Նամակ խմբագրութեան», ազատ սիւնակին տակ տպուած էր Վ. Շուշանեանի նամակը Ա. Խոնդգարեանի դէմ: Պէտք կը զգամ յայտնելու քննադատութեան եւ վիճաբանութեան այդ ձեւերը անձնապէս ինծի համար անտեղի եւ անյուրջ:

Կ. Ս.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Քոսթ եւ Պելլոնթ վերադարձան

ՓԱՐԻԶ, 25 հոկտեմբեր.— Այն պահուն որ թերթը ժամուլին կը յանձնէինք, Քոսթ և Պելլոնթ հասնելու վրայ են Պուրժէի օդանաւային կայանը, ուր պիտի ընդունուին օդանաւային նախարար Լօրան Էնաքի կողմէ: Անկից, յատուկ պատուիրակութեան մը առաջնորդութեամբ, պիտի երթան հանրապետութեան նախագահին պալատը, նախարարներու, պետական, օտար եւ ֆրանսացի անձնաւորութեանց ներկայութեան ստանալու իրենց տրուած շքանշանները: Անկից վերջն է որ Փարիզի Թաղապետական Խորհուրդին նախագահը Քոսթի եւ Պելլոնթի թափօրը պիտի առաջնորդէ Փարիզի Քաղաքապետարանը, ուր պիտի սկսին պաշտօնական եւ ժողովրդական հանդէսները: Փարիզ քաղաքը երկու հերոսներուն պատրաստած է հոովմէական ընդունելութիւն մը: Անոնց ժամանման առթիւ Փարիզի Թաղապետական Խորհուրդին նախագահը հրաւէր ուղղած է ժողովուրդին որ դրօշազարդէն բնակարանները:

Հաւր քաղաքը իր կարգին, խանդավառ ու փառաւոր ընդունելութիւն մը պատրաստած էր երկու օդանաւորդներուն: Ժամը 1.30ին «Ֆրանս»անդրատլանտեան շոգենաւը կը խարսխէր Հաւրի նաւահանգիստը, եւ մինչ բոլոր ճամբորդները դուրս կ'ելլէին, երկու օդանաւորդները կը մնային ներսը, սպասելու համար որ ժամը 4ին սկսին պաշտօնական ընդունելութիւնները:

Ի պատիւ անոնց, քաղքին սակարանը, դրամատուները և դպրոցները փակուած էին, ինչպէս նաեւ թաղապետական սպասարկութիւնները եւ կարգ մը գործարաններ: Քաղաքը ստացեր էր հանդիսավայրի մը երեւոյթը. հսկայ բազմութիւն մը խուժեր էր քարափ իր խանդավառ հիացումը յայտնելու հերոսներուն, որոնց ֆրանսական կառավարութեան կողմէ բարի գալուստ եւ շնորհաւորութիւններ յայտնեց օդանաւային նախարարին ընդհ. քարտուղարը: Քարափէն դէպի Հաւրի քաղաքապետարանը կարելի է ըսել թէ ասեղ ձգելու տեղ չէր մնացած: Ժողովուրդը լեցուցեր էր փողոցները, ուրկէ պիտի անցնին Քոսթ եւ Պելլոնթ եւ խլացուցիչ ծափերով ու խանդավառութեան կանչերով կը ընդացնէր օդը, հակառակ տեղատարափ անձրեւին: Ինքնաշարժերու բազմեր էին երկու հերոսները, մէկ ժամուան մէջ միայն հազիւ կրցաւ կտրել երկու քիլոմեդր հեռաւորութիւնը, որ քաղաքապետարանը կը բաժնէ քարափէն:

Օդանաւակայան մը արկած մը

Քոսթի եւ Պելլոնթի յաղթական վերադարձին կը զուգադիպի օդանաւային ծանր արկած մը: Մինչ երկու հերոսները Հաւրի մէջ կը քաղէին իրենց արժանաւոր դափնիները, Փարիզի մէջ նորէն, յանդուգն թեւեր կը փշրուէին եւ երկու երիտասարդ օդանաւորդներ կ'ածխանային բոցերու մէջ: Ժիլպէր Լան եւ Փիէռ Սիլվէրպօն, հազիւ մեկնած Պուրժէի կայանէն դէպի Ատիս-Ապապա, ուր կ'երթային ներկայ ըլլալու թագադրութեան հանդէսին, զոհ կ'երթային արկածի մը: Առտուն, Թուիչքի մէկ քանի ապարդիւն փորձերէ վերջ, կէսօրին ձգեր էին իրենց մեկնումը: Օդանաւուն բեռը ծանր էր: 1600 լ/ժը էսանս առեր էին: Կայանին հրամանատարին պարտադրութեամբ քանակը իջեցուցին 600ի միայն:

Կէսօրէն վերջ ժամը մէկի առեն, օդանաւը դժուարութեամբ սկսաւ սաւառնիլ, բարձրութեամբ մը եւ արագութեամբ մը, որ անբաւարար կը թուէր ըլլալ: Օդանաւը յանկարծ ծռեցաւ թեւին վրայ, եւ Պուրժէի կայանէն, դիտակները նշմարեցին որ, ան կ'անհետանար տուներու ետին, ուրկէ անմիջապէս կը բարձրանար բոցի եւ ծուխի հսկայ սիւն մը: Օդանաւը ինկած էր տան մը բակին մէջ եւ կրակ առած: Հրշէջները փութացին օգնութեան եւ դժուարութեամբ կրցան մեծ հրդեհի մը առաջքն առնել, սակայն օդանաւորդներն արդէն ածխացեր էին բոցերուն մէջ:

Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը

ԼՈՆՏՈՆ, 22 հոկտ.— Անգլիոյ արտաքին նախարարը Հէնտէրսըն ճառի մը մէջ, պարզեց աշխատաւորական դահլիճին արտաքին քաղաքականութիւնը:

— Մեկուսացման քաղաքականութիւնը կասկածներ արթնցուց մեր հին պետական մարդոց մտքին մէջ: Անոնք ստիպուեցան ընդունիլ թէ մեր կղզիներուն բարգաւաճումը կապուած է ուրիշ երկիրներու:

«Այսօր դեռ, այդ աւանդական քաղաքականութիւնը կը հետապնդենք, բայց այն հիմնական տարբերութեամբ, որ մինչեւ 1914 գոյութիւն ունեցող մեկուսացման քաղաքականութեան ըմբռնումը լքուած է միջազգային պայմանագրութեանց կնքումով: Այս կենսական փոփոխութեան տուն տուաւ 1914ի աղէտը: Ազգերու դաշինքը ներկայիս հիմնաքարն է անգլիական քաղաքականութեան»:

Հէնտէրսըն յետոյ յիշեց երեք գլխաւոր կէտերը, զորս պէտք է հետապնդէ Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը:

1.— Ուրիշ պետութեանց հետ, հաւանական տարակարծութեանց կարգադրում՝ փոխադարձ համաձայնութեամբ:

2.— Ստեղծել եւ քաջալերել ազգերու հասարակաց շահերուն համար օգտակար նկատուող միջազգային գործակցութեան հաստատութիւններ:

3.— կատարելագործել Ազգերու Դաշնակցութեան կազմակերպութիւնը, ուժեղացնել անոր օրէնքները, որպէսզի ժողովուրդները կազմ կարենայ դիմագրաւել ամէն հաւանական տագնապի:

Հէնտէրսըն յետոյպարզեցԱզգերուԴաշնակցութեանկատարած գործը, միջազգային զանազան համաձայնութիւնները, Լոքարնոյի եւ Փարիզի դաշինքները եւ անցնելով զինաթափութեան հարցին, յայտնեց թէ Ազգերու Դաշնակցութեան հաստատման նպատակը երբեք իրականացած չպիտի ըլլայ, եթէ ընդհ. զինաթափութեան շուրջ միջազգային համաձայնութիւն մը չկնքուի:

Գերմանիա դեռ չէ հանդարտած

Գերման Խորհրդարանի համայնավար խմբակը պահանջ ներկայացուցեր էր անմիջապէս ժողովի հրաւիրել Խորհրդարանը, հարցապնդում ուղղելու համար Ալստորֆի հանքային աղէտին մասին: Խորհրդարանի նախագահը մերժեց հետեւանք տալ համայնավարներու այս խնդրանքին, յայտնելով թէ որոշուած ըլլալով նիստերը վերաբանալ նոյեմբեր 3ին, իրաւունք չունի ոտնակոխ ընելու քուէարկութեան արդիւնքը:

*** Գերման դահլիճը նիստ գումարեց եւ քուէարկեց 1931ի ելմտացոյցի օրիւազիծը: Նոյնպէս, առանց սպասելու Խորհրդարանի քուէարկութեան արդիւնքին, նախարարներու Թողակին վրայ 100ին 20 զեղչի մասին, նախարարները որոշեցին նոյեմբեր 1էն սկսեալ՝ հրաժարիլ իրենց այդ պաշտօնէն:

*** Ընկերվարական հաւաքոյթ մը որուն կը մասնակցէին հինգ հազար հոգի, Տրէստի մէջ, եւ ուր կը խօսէր Խորհրդարանի նախագահը Լէօպէ, խանգարուեցաւ հակառակորդներու կողմէ, որոնք սրահը թունաւորեցին արտօսրաբեր գազով:

Պրազիլիոյ յեղափոխութիւնը յաղթական

Պրազիլիոյ կառավարութիւնը տապալեցաւ, շնորհիւ Ռիօ-տէ-Ժանէյրոյի զօրախումբին, որ կառավարութեան կողքին պայքարելէ յետոյ ընդդէմ ըմբոստներուն, իր կարգին ըմբոստացաւ, իր հետ ունենալով ժողովուրդին մեծամասնութիւնը: Զօրախումբին ըմբոստացման պատճառ եղած է այն գրոյցը թէ կառավարութիւնը որոշած է թունաւոր գազեր գործածել ըմբոստներուն դէմ, որոնց յայղոյթիւնները սկսեր էին վախ ազդել:

Ըմբոստացած ամբոխը կրակի տուաւ կառավարական թերթերու շէնքերուն: Հրշէջները վազեցին հրդեհի վայրերը, բայց ձգեցին որ շէնքերն այրին ու գոհացան արգիլելով հրդեհին ծաւալումը: Այս միջոցին, հսկայ բազմութիւն մը կը պատրաստուէր քալել նախագահական պալատին վրայ: Նախագահը երբ ստացաւ երեք ըմբոստ զօրավարներու կողմէ ստորագրուած վերջնագիր մը, անմիջապէս հրաժարեցաւ եւ փախաւ: Զրոյց շրջեցաւ թէ ան ապաստանած է Փորթուգալի դեսպանատունը, ուր սակայն, կը մերժեն այդ մասին որ եւ է յայտարարութիւն ընել:

Պողպատեայ սաղաւարտներու ծրագիրը

Պատասխանելով Ֆրանսացի օրագրողի մը կիւսթաւ Հերվէյի Թելադրութեանց, որոնցմով կ'առաջարկէ նախկին պատերազմիկներու ընկերակցութեանց հովանիին տակ, հիմնովին վերաքննութեան ենթարկել խաղաղութեան դաշնագրերը, «Պողպատեայ Սաղաւարտ»ներու ընդհ. հրամանատարը կը գրէ իրենց Թերթին մէջ.

— Պողպատեայ Սաղաւարտները կը հետապնդեն հետեւեալ գլխաւոր կէտերու իրականացումը. ջնջում պատերազմական հատուցումներու, վերադարձ Գերմանիոյ Սարրի աւազանին, ստեղծում մեծագոյնԳերմանիոյ, Գերմանիոյ կողմէ վերստացում գաղութներու. Գերմանիա պէտք է ազատ ըլլայ ուզած կերպով զինուելու, եւն.:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ ԹՈՒՐԿԻԱ Կ'ԵՐԹԱՑ.— Ազէնքէն տրուած տեղեկութեանց համաձայն, Պ. Պ. Վէնիզէլոս եւ Միխալաքոփուլոս իրենց էնկիւրի ճամբորդութիւնը Հոկտ. 30ին յետաձգած են: Այս յետաձգումը եղեր է այն պատճառաւ որ հիւնգար վարչապետը կոմս Պէթլէն նոյն ատեն էնկիւրի պիտի գտնուի: Պ. Վէնիզէլոս Հոկտ. 30ին անպատճառ ճամբայ պիտի ելլէ:

ԹՈՒՐՈՆ ՀԱՅ ԳԵՐԵԶՄԱՆՆՈՑԻՆ ՎՐԱՑ.— Պոլսոյ քաղաքապետութիւնը ծրագրած էր Թաքսիմի հրապարակին վրայ արդիական մեծ Թատրոն մը կառուցանել, բայց գետինը սուղ ըլլալուն համար որոշած էր ուրիշ տեղ մը շինել:

Թուրք շրջանակներէ բխած լուրի մը համաձայն, քաղաքապետութիւնը կը խորհի Թատրոնը շինել Բանկալթիի Հայոց գերեզմանոցին տեղը:

«Ազդարար» կը կարծէ Թէ այս զրոյցը չի կրնար ճիշդ ըլլալ, որովհետեւ Բանկալթիի գերեզմանոցը հայ համայնքին սեփականութիւնն է, եւ այս իրաւունքը ճանչցուած է օրինական անվիճելի փաստաթուղթերով:

ԻԶՄԻՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՐԴԻՒՆՔԸ.— Իզմիրի Քաղաքապետական ընտրութիւնը աւարտած եւ քուէհամարը հետեւեալ արդիւնքը տուած է:— Խալքը առած է 14624, իսկ Սէրպէսթը 9,600 քուէ: Անկախ Թեկնածուներուն տրուած քուէները 20 հազար եղած են, 1098 քուէ ալ չեղեալ նկատուած է անստորագիր ըլլալուն համար:

ԴԷՊՔ ՄԸ ԿԱՐՍԻ ՄԷՋ.— Կարսի մէջ, Սէրպէսթ կուսակցութիւնը ընդհ. դատախազութեան բողոքած է. որովհետեւ կարգ մը գաղտնի ոստիկաններ կուսակցութեան շէնքէն դուրս ելլողները պահակնոց տանելով հարցաքննած եւ անոնց վկայագիրները պատռած են:

Ղ. Յ. ԹՈՓՉԵԱՆԻ «ՍԱՍՈՒՆ»Ը

ԱՍՏՎԱԾՈՅ ՀԱՅՐԸ

Ծիծեռնավանի Ազգային Դպրոցի Տնօրեն Ղ. Յ. Թոփչեանի «Սասունը» ամէնուն ծանօթ է։ Ամէնուն կարդացած է զայն։ Ամէնուն սիրած է զայն։ Ամէնուն ալ ոգեւորուած է անոր հեղինակէն։ Ամէնուն ալ ուզած է տեսնել զայն։

Ինչո՞ւ։

Որովհետեւ Թոփչեան ոչ միայն հայ մեծ գրագէտ մըն է, այլ նաեւ հայ մեծ հայրենասէր մըն է։ Ան իր գրչին ամէն մէկ գրիչ գիծին մէջ կը զգացնէ իր հայրենասիրութիւնը։ Ան իր ամէն մէկ գրիչ գիծին մէջ կը զգացնէ իր հայրենասիրութիւնը։ Ան իր ամէն մէկ գրիչ գիծին մէջ կը զգացնէ իր հայրենասիրութիւնը։

Ան ինչ որ կը գրէ, ինչ որ կը հրատարակէ, ինչ որ կը խօսի, ինչ որ կը դասաւանդէ, ինչ որ կ՚ընէ, ինչ որ կ՚ընէ, ինչ որ կ՚ընէ, ամէն մէկ գործ իր մէջ կը զգացնէ իր հայրենասիրութիւնը։ Ան ինչ որ կը գրէ, ինչ որ կը հրատարակէ, ինչ որ կը խօսի, ինչ որ կը դասաւանդէ, ինչ որ կ՚ընէ, ինչ որ կ՚ընէ, ամէն մէկ գործ իր մէջ կը զգացնէ իր հայրենասիրութիւնը։ Ան ինչ որ կը գրէ, ինչ որ կը հրատարակէ, ինչ որ կը խօսի, ինչ որ կը դասաւանդէ, ինչ որ կ՚ընէ, ինչ որ կ՚ընէ, ամէն մէկ գործ իր մէջ կը զգացնէ իր հայրենասիրութիւնը։

ՀԱՄԱՐ

Ս. ՊԱՆՈՍ

— Ինչո՞ւ ես այդպէս ուրախ, Ռոզա, ասաց Ժան Ռոզային, որ ուրախութենէն կարծես պիտի թռչէր։

— Ինչո՞ւ չպիտի ուրախանամ, երբ ես ալ ամուսնացած եմ։ Ես ալ ունիմ իմ տունս, իմ ամուսինս, իմ ընտանիքս։ Ես ալ կին եմ հիմա։

— Ես ալ ամուսնացած եմ, ըսաւ Ժան, բայց ես ուրախ չեմ։

— Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, հարցուց Ռոզա։

— Ինչո՞ւ կ՚ուզես որ ես ուրախ ըլլամ, երբ ես ամուսնացած եմ ծերունի մը հետ, որ ինձմէ քանի մը անգամ աւելի հարուստ է, բայց որ ինձմէ քանի մը անգամ աւելի ալ ծերունի է։

— Ինչո՞ւ ամուսնացար անոր հետ։

— Ինչո՞ւ ամուսնացայ անոր հետ, ինչո՞ւ ամուսնացայ անոր հետ, կրկնեց Ժան։ Ինչո՞ւ ամուսնանալ կը նշանակէ։ Ինչո՞ւ ամուսնանալ կը նշանակէ։ Ինչո՞ւ ամուսնանալ կը նշանակէ։

— Ինչո՞ւ ամուսնացար, Ժան, ըսաւ Ռոզա։

— Ինչո՞ւ ամուսնացայ, Ռոզա, ինչո՞ւ ամուսնացայ, Ռոզա, ինչո՞ւ ամուսնացայ, Ռոզա,

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

Թատրոն Albert Ier 64 rue du Rocher Paris, *այսօր կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՅԹ

Փարիզի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆԻ «ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ» վէպէն առնուած

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ԲԵՄԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՈՒԺԵՐԸ — ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Առաքազարի Հայր. միութեան կողմէ

1 Նոյ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Sté. des Ingénieurs Civilsի սրահը

19 Rue Blanche, Métro Trinité կամ Blanche

կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ (Նորայր)

Գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ անակնկալներ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ՝ ՋԱՐԼՍԹՕՆ ԿԱՄ ՍԱՄԱԹԻԱՅԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱՆ

ԵՒ ԵՐԿՈՒ ԽՈՒԼԵՐԸ

կը նուագէ անցեալ տարուան LUNA PARKի նշանաւոր orchestre

Ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով

Տոմսակի գինն է՝ 7.50 ֆրանք

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած նախկին պատերազմիկ Հայ Սպաներու միութեան կողմէ, 15 Նոյեմբեր Շաբաթ իրիկուն ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ Salles Goujonի սրահներուն մէջ, 8 Rue Jean Goujon.

Գեղարուեստական բաժին, պար եւայլն, ճոխ պիւֆէ

Մուտք 20 ֆրանք, տոմսերու համար դիմել Պ. Արզումանեանցի 21 Rue Gudin, փարիզ (16).

«ՇԱՆԹ» ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ **ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ**

ԿԵՆՔԸ ԵՒ ՕՐՈՒԵԱՄ

ՏԱՐԵԳՐՔԻ Ա. ՏԱՐԻՆ 1931

Մեծադիր, պատկերազարդ եւ ճոխ բովանդակութեամբ

Վարչութիւն՝ Վ. Ռ. ԹԱԳԻՈՐԵԱՆ

Խմբագրութիւն՝ Մ. եւ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Տարեգրքին իրենց մասնակցութիւնը բերած են ժամանակակից ծանօթ գրագէտներ։

Գինը՝ Ֆրանսա, Սուրիա, Պալքաններ եւ Թուրքիա 40 ֆրանք. Ամերիկա, Անգլիա, Եգիպտոս եւ Պարսկաստան 2 տոլար։

Ապսպրանքները բացարձակապէս կանխիկ։

Դիմել ընդհանուր հասցէին, «Chanth». Arts et Lettres, 94 rue Lafayette, Paris (10e). կամ L. Kévonian, 235 Fbg. St. Martin, Paris (10e).

ՓԱՐԹԻԼ ԼԱԹԷՆԻ ՄԷՋ

AUBERGE DU MOINE GOURMET

M. ASSET, Propriétaire
84 Bld. St. Germain, Paris
Թել. Odéon 18—8 (Cluny)

Գաւառի կերակուրներ, իր ժամանաւոր կերակուրները: Ունի պառ եւ մանաւոր սալոններ։

Այստեղ կը գտնէք լաւագոյն սպասարկութիւնը, լաւագոյն կերակուրներ եւ գիներ: Այսպէս կազմուած է չափաւոր գիներով առաջնակարգ ճաշարան մը, ուր մարդ ճաշոյք կը գտայ գալ ճաշել:

Խոհարարութեան ցուցահանդէսի մրցանակ, 1929, «Ոսկի Շքանշան»։

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville
Place des Abbesses
Métro: Abbesses, Tél. Marc. 39-88

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀՆԵՐ

Պարահանդէսի, ճաշկերոյթի, երեկոյթներու եւայլնի համար, Մասնաւոր գին Հայերու

ՀԱՍՑԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՕՐ. ՏԻՐՈՒՀԻ ԶԱՌԱՓԵԱՆ

Դաշնակի եւ սոլֆէժի դասեր Studio Musical, 5 Rue Michelet, Paris VIe. Ընդունելութիւն ժամը 2—3:

Docteur ès-sciences occultes
Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ



կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Շբ.է։ 62 RUE DE LA ROCHEFOUCAULD բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ. MÉTRO PIGALLE.

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.
Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները

ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց*

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի*, ջղային, արեան հիւանդութիւնները եւ ցօղացաւ։

Ինչպէս նաեւ Assurances Socialesի հիւանդները։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: *20—37*

Կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրու-Թեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12:



ՀԱՅԵՐՈՒԻ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱՇԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

երեք սենեակ, խոհանոց, cabinet de Toilette, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, կեդրոնական ջեռուցիչ, Դիմել՝ ամէն օր 27 Rue Lazare Carnot, Clamart.

Վարձու եւս նաեւ օգտաւէտ սենեակներ: 27 Rue Lazare Carnot, Clamart.

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ԾԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԾ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès-ի վրայ) (Մէթրօ Barbès)

Խղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ:

ՁԵՐ ԱՅՍ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷՆ

24 Rue Bergère PARIS (9) Tél. Prov. 05-49

ՀԱՆՐԱՊԱՆՕԹ ԳՈՇԱՐԱՎԱՃԱՌ-ԺԱՄԱԳՈՐԾ

ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Նախկին վարիչ հռչակաւոր ՕՄԷԿԱ ժամացոյցներուն

ԺԸՆԵւի գործարանին

261 Fbg. St. Martin, Paris (10): Մէթրօ՝ Louis-Blanc եւ Jaurès. Հեռ. Nord 85—63 եւ 95—50: Հանրակառք՝ 5, 50, 51, 52, 21, 26, 29, Omnibus՝ W. M.

Պատի եւ գրպանի ամէն տեսակ ժամացոյցներ, քարիյոններ, նշանտուքի, հարսնիքի ժամանիները եւ ամէն տեսակ ոսկի եւ արծաթ գարդեղէններ եւ Թանկարժէք գոհարեղէններ: Ոսկերչութեան եւ ժամացոյցի վերաբերեալ խնամով նորոգութիւններ:

Մէթերանոց Օմէկա, Զէնիթ, Լօնժին, Էլէքսիոն, Լիբ, Ռիւտէքս, եւայլն մարքաներու:

ԲՈԼՈՐԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷ ՄԸ

Մաքուր եւ անարատ սուրճ գործածողներուն ուշադրութեան կը յանձնենք, որ մինչեւ այսօր փարիզի ժողովուրդը Թարմ սուրճ չէր գործածեր, որովհետեւ չկար Թրքական սուրճի կատարելագործուած գործարան մը, օժտուած պէտք եղած գործիքներով: *ՄՈՒԼԹԱՆ* գործարանը որ բացուած է 92 Rue d'Angoulème, գերմանական վերջին սիստէմ գործիքներով, նոյն րոպէին կը խարկէ եւ կ'աղայ, սուրճի սիրահարներուն ապացուցանելու համար այս ճշմարտութիւնը, մէկ այցելութիւնը բաւ է:

կը ծախուի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ:

ՔԱՖԷ ՄՈՒԼԹԱՆ. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Ս. ԹՈՐՈՍ (Քէվախցի)

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Մէն Տընի, Ռէօմիւր: Վէներական ախտեր, Ջերմաժիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անղրմանիշակագոյն ճառագայթներով: Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8: Կիր. 9 12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ամման. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիքի: Մասն. լապօռաթուառ: Ախտճանաչութիւն եւ արագ խորհրդակցութիւն: ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12:

ԲԺՇԿ. եւ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)

Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10-12:

EMPIRE Միզափք-Շոլ՝ 37 Av. Wagram

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԾ — ԲԺԻՇԿ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցաւի կը քաշէ եւ կը դարմանէ ակռաները: Ոսկիէ ատամնաշար, ոսկորէ ակռաներ: Չափաւոր գին: Հոգատարութիւն ամէն օր ժամը 9էն 8: 3 Bld. Bélville, Métro Mélnimontant.

ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐԸ ԱՄՍԱՎՃԱՐՆԵՐՈՎ՝ Շոգեկառքով կամ ֆանրակառքով 15—30 վայրկեան, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Ամսավճար՝ սկսեալ *200* ֆրանքէ: Տուներու կառուցում, վճարման մեծ դիւրութիւններ. *15—20* տարուան մէջ: 15 տարի տուները ազատ են տուրքէ, պատրաստի villaներ, նոր բնակարաններ գնելու կամ վարձելու համար, ամէն տեսակ գործողութիւններ, կալուածներու առու ծախ, գրաւ դնելու, ապահովագրութեան եւայլն:

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏՃԱՌՈՒԹԻՒՆ՝ սկսուած է նոր հողաբաժիններու վաճառումը, Versaillesի մօտ Bois d'Arsyի մէջ շրջապատուած գեղեցիկ անտառով, Հաղորդակցութիւնը փարիզի հետ Gare Mont Parnasseէն ուղղակի, իսկ Gard Invalideէն եւ St. Lazareէն Versaillesի գիծով: Տեսնել կարելի է ամէն օր ինքնաշարժով՝ ձրի: Մանրամասնութիւններու համար դիմել

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra եւ Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը *10—12* առաւօտները եւ *4—7* կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը *10—1*: Հեռաս. Provence *87—32 եւ 82—48*:

Տուներու շինութեան համար ձրի խորհրդակցութիւն մասաւոր ճարտարագէտի մը կողմէ Գ. եւ Շբ. օրերը ժամը 4-ի

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

"ԱՐԱՔՍ"

ՀԱՑ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՈՒԱԾՈՒԹՒՆԸ

Ֆրանսական, իտալական եւ արեւելեան ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններ անմրցելի գիներով։

Թարմ եւ անարատ արեւելեան սուրճ, բաստրմա, սուճուք, պամեա, քաշէր եւ ճերմակ պանիր, ձիթապտուղ, ձիթախիւղ, պուլկուր եւայլն։

Ցանձնարարութիւնք շուտով տուն կը ղրկուին։

Բացման առթիւ նուէրներ ամէն գնորդի, մինչեւ 5 օր։

29 rue Bourdarie Lefure կամ 95 rue du Ménil, Անիլի

Թրամուէյ թիւ 40 եւ 45, օթօպիւս BD *(իջնել* Bougignons, *հոգեկառքի կայարան՝ Պուա Քոլոնպ։*

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑԷՐ եւ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը քննուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ջիլ, խոտորիկ ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՅԱՄՆԱԲՈՑԾԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ

22 Rue de Sommerard, Paris Ve

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ։

կոկիկ եւ մաքուր սրահ: Խնամեալ սպասարկութիւն.

ՏԷՐ եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻԻՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE



ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ



20 Ֆր. — Columbia — 20 Ֆր.

REGISTERED TRADE MARK

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշ ձիֆոններ,— DECCA, COLUMBIA, PATHE, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, *եւն.։ Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն օր*

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-91

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

Անարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է խնամել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ եւ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հաժեղ կերակուրներուն:

Արեւելեան նուագ ամէն օր եւ կիրակի կէսօրէ վերջ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS

Téléphone : NORD 67-23

R. C. SEINE 276.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
28
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930

28 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1402

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ՋՈՀՈՂՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԸ

(ԱՆԳԻՏԱՑ ԱՆՊԷՏ)

Ամբողջ քառասուն տարի Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը եւ անոր կուսակիցները յարձակումներ կրած են մեր հակառակորդներէն, որոնք շատ յաճախ անթոյլատրելի միջոցներու դիմած են ոչ միայն կուսակիցներու եւ գործունէութեան դէմ, այլեւ նկրտած են վարկաբեկելու անձնուրաց վարիչները։ Սակայն միշտ պարտուած զգացած են, երբ կարգը գոհողութեան եկած է։ Անձնուրաց գոհողութիւնը բարոյական հիմքը կազմեց Դաշնակցութեան, որ կազմակերպութեան մասնակցող տիպերուն անհուն գոհողութեամբ կուրծք տուաւ բոլոր դժբաւորութիւններուն։ Հաւաքական ու անհատական գոհողութեան ոգին եղաւ այն անսպառ դրամագլուխը, որ յաղթանակէ յաղթանակ մղեց յեղափոխական կուսակցութիւնը իր ձեռնարկներուն մէջ։

Ի տես այս անհաշիւ ու անվերջ գոհողութեան, մեր հակառակորդները, գոնէ երբեմն ազնուութիւնը կ'ունենային խոստովանելու թէ այդ գետնի վրայ անգերազանցելի կը մնայ Դաշնակցութիւնը։

Այսօր արտասահմանի հայկական զանազան կեդրոններու Դաշնակցութեան քառասուն ամեակը կը տօնուի։ Եթէ մը պտտցնէք այդ առթիւ գրուած յօդուածներուն եւ թղթակցութիւններուն վրայ, պիտի տեսնէք, որ այսօր Դաշնակցութեան շուրջ հաւաքուողներու գոհողութեան ոգին է, որ ամէնէն շատ դրուատիքներու կ'արժանանայ։ Եւ իրօ՛ք, այդ գոհողութեան ոգիով, Դաշնակցութիւնը, առանց ղրամագլուխի, իր քաղաքական եւ մշակութային խոշոր ձեռնարկներու, զոր կը տեսնէք այդ գործերու յարաճուն ու յարատեւ զարգացումը, ձեռնարկներ, որոնք մեզմէ դուրս եղողներուն համար հակայ դրամագլուխի մը անհրաժեշտութիւնով պայմանաւորուած պիտի ըլլային։

Բայց կան անգէտ ու ոչինչ մարդիկ, որոնք թերթ մը կը բանան իրենց դատարկամտութիւնը հովերուն տալու, մտածելու որ սրբութիւններուն դէմ հայհոյել առաքինութիւն մըն է։ Ատոնք կը լսէք ճահիճէն բարձրացող ձայն մը,— «Ընկե՛ր Դաշնակցական գործիչներն ի՞նչով կ'ապրին, ի՞նչ է իրենց պաշտօնը. կրնա՞ք հրապարակային հաշուետուութիւն մը ընել։ Անձնական ու գծուծ, փոքրոգի ու թունալից մէկ թերթ միայն, բազմութիւններուն կը հրամցնեն իրենց լուտանքը, վերիվարուելով միայն այն հաւանականութեամբ, որ ի՞նչ մը պարզամիտներ ալ կրցան թունաւորել։

Դաշնակցութիւնը պաշտօններ չի բաշխեր իր ընկերներուն, զանոնք պարտականութեան մը գլուխը կը դնէ։ Դաշնակցութիւնը կոչուած չէ իր ընկերները հարստացնելու, այլ անոնց անձնուիրութեամբ հարստութիւն կը դիզէ իր գերագոյն նպատակին մղուած տալու։ Դաշնակցութիւնը գործեր չի ստեղծեր, ընկերներուն ապրուստ մը ապահովելու համար, այլ իր ընդհանրը պարտաւոր գոհողութեան կ'առաջնորդէ, անոնց բարոյական եւ ֆիզիքական ուժերը կը քամէ, կենդանութիւն տալու գործերուն, որոնք մեզ կը մօտեցնեն մեր հիմնական նպատակներուն։ Դաշնակցութիւնը ոչ միայն իր ընկերներն ու անոնց ընտանիքները չէ ապահոված եւ չապահովեր, այլ քաղաքական խստաբարոյ ճանապարհի վրայ կատարեալ ապահովութեան մատնած է։ Ու ամէն մէկ դաշնակցական, առաջին օրը, մուտք գործած է անձնազոհութեան այս դպրոցին ներս, ուխտած է զոհել իր նիւթական եւ բարոյական միջոցները, նոյնիսկ իր անձը, Դաշնակցութեան նպատակները իրականացնելու համար։

Մեծ ու պզտիկ, ղեկավար կամ շարքային, բոլոր դաշնակցականները այս ճանապարհի զինուորներն են։ Անոնք կ'ապրին իրենց ճակատի քրտինքով, կը հանին իրենց ընտանեաց ապրուստին, բայց ատոնցմէ վեր գերագոյն պարտականութիւն մը ունին։ Անոնք անձնապէս ու հաւաքաբար մեծ ընտանիք մը զաւակներն են, որոնք ամէն զրկանքի գնով կը պահպանեն քաղաքական մեծարժէք այդ ընտանիքը։ Անոնց երջանկութիւնը հաւաքական այս մեծագործութեան մէջ կը կայանայ։ Ահա այս երջանկութեան ըմբռնումը տրուած է միայն անոնց, որոնք հանրային բարձր իտէալ մը ունին եւ ընդունակ անոնց անձէն դուրս՝ բազմութիւններու մասին մտածելու եւ անոնց համար զոհողութիւններ ընելու։ Անձնուրացութիւնը ընկերներու համար անձնական երջանկութեան ակնաղբիւրն է։ Այն անձնասէրները երբեք չեն կրնար ըմբռնել մարդկային այս խոր ու ազնիւ զգացումը։

Ամէն անձնազոհ զգացումներէ, աննպատակ ու անձնատները հանրային բոլոր երեւոյթները կը դատեն կեանքի օրինակով։ Ու երբ կը տեսնեն հարիւրաւոր տարական մարդիկ նետուած հանրային աշխատանքի դիշերն ու ցերեկը իրար խառնած, իրենց երեւակայութիւնը միայն անձնական շահի հետ կը կապեն ինքնանուէր ամբողջ աշխատանքը։

Սակայն քառասուն տարուան պատմութիւնը համատարած անձնազոհութեան տեսարան մը կը պարզէ հայ ժողովուրդին աչքերուն առջեւ, ու Դաշնակցութիւնը կարող է անոնց ըսել ու ոչ միայն հայութեան մէջ, այլ բոլոր ազգերու քաղաքական կուսակցութիւններուն մէջ, իր գոհողութեան համար՝ «Ես բոլորը բանիմաց հայութեան համար ըմբռնելի են, և ես «անգիտաց անպէտ»։

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄՇԱԿՈՅԹԸ

«Նոր Արաքս» այս խորագրով համբագրականի մը մէջ կը գրէ (11 հոկտ.).—

Հայ հանրային մտքի հսկաները Բաֆֆին համոզուած էր, որ առանց հոգեկան յեղաշրջման չկայ ու չի կրնար լլլալ քաղաքական յեղաշրջում։

Հոգեկան յեղաշրջում ըսելով Բաֆֆին ի հարկէ կը հասկնար մշակոյթը, որ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ ազգութեան կերպարանքը։ Շա՜տ շա՜տ սոսկ ազգագրական բլուծոյ մը պիտի ըլլար հայութիւնը, եթէ չունենար սեփական ու դարաւոր իր մշակոյթը, զոր ստեղծեց քաղաքակաս ամէնէն դժուարին պայմաններու դիւցաց իսկ ու դալկուց զայն իր գոյութեան անխորտակելի յենակներէն մէկը։

Ազգային մշակոյթի մասին տարբեր համոզում ու տարբեր գնահատում չունէին մեր խնկելի կերտածնիչները եւ Բաֆֆիի արժանաւոր նախորդները ու ժամանակակիցները՝ Աբովեան, Նալբանդեան, Նազարեանէն սկսած մինչեւ Խրիմեան, Ալիշան եւ Կր. Աբծրունի։

Ու Բաֆֆիի գրականութիւնը, մեկը մեր մշակոյթի անգին գանձերէն, խօսուն ապացոյց է այդ եշմարտութեան։ Ո՞վ աւելի իր հզօր տաղանդով ու գրականութեամբ հոգեկան ճշմարիտ յեղաշրջման նպաստեց մեր հանրայրն միտքը եւ, ատով իսկ, պատրաստեց մեր քաղաքական յեղաշրջումը, եթէ ոչ հայ նորագոյն մշակոյթի պարծանքներէն Բաֆֆին։

Կարելի է Բաֆֆիէն մէկուկէս տասնեակ դար ետ երթալ, հասնելու համար մեր ինքնուրոյն մշակոյթի հիմնադիրները Սահակ եւ Մեսրոպին եւ, անոնց յաւիտենապէս սուրբ գործին, հայ արուեստի ճանճարեղ ստեղծագործութեան մէջ, գտնել նոյն անյեղլի ճշմարտութիւնը։ Ո՞վ կը կասկածի, թէ Ս. Մեսրոպի նպատակն էր փրկել հայ լեզուն ու մշակոյթը եղծումէ ու վերջնական կորուստէ թէ անոնցմով փոխարինել այն քաղաքական կորուստները, որ հարկադրաբար ունեցած էր, եւ յետագային ալ պիտի ունենար հայութիւնը՝ դրացի ազգերու հայասպան աշխարհակալութեամբ։ Եւ կամ, ո՞վ կրնայ պնդել թէ հնարաւոր պիտի ըլլար պահպանել ոչ միայն հայ ինքնուրոյն եկեղեցին, այլեւ հայ ազգային դիմագիծը յետագայ արիւնոտ եւ տակն ու վրայ դարերուն, եթէ մեսրոպեան գիրերը եւ մեսրոպեան ոգիէն յառնող հայ գրական մտաւոր զարթօնքը չունենայինք՝ ե.դդ. դարուն։ Յառերու գիւտէն կամ հայ ինքնուրոյն մշակոյթի ստեղծագործութենէն կէս դար ետք տեղի ունեցող Աւարայրի պատմական ճակատամարտը, որ մինչեւ հիմա տակաւին հաւասարաբար կ'իշխէզգացող եւ մտածող հայու վրայ, ուրիշ ի՞նչ էր, եթէ ոչ նոյն այդ մշակոյթի արգասիք քաղաքական յեղաշրջում մը՝ կամ ազգութեան ինքնուրոյնութեան պահպանման եւ զարգացման նուիրուած վիթխարի շարժում մը։

Գերեւս ոչ մէկ ժողովուրդի պատմութեան մէջ հայրենի մշակոյթը, ազգութեան պահպանման խնդրին մէջ այնքան ճակատագրական դեր ունեցած է, որքան հայ մշակոյթը որու մեծ ու ընտիր մշակները գրիչէ միշտ ապրած են «դառն, խաւար, տագնապալի ժամանակներու մէջ», բայց ստեղծագործած են անդուլ ու անդադար, ոչ թէ իբրեւ հոգեւոր վայելք, այլ հաստատօրէն գիտակից, թէ իրենց ստեղգան ստեղծագործութեամբ ամուր կը պահեն հայ ազգային անօթը եւ հարազատ հայ ազգային դիմագիծը, դարերու խաւարին, արիւն աւերին եւ փոթորիկներուն դիմաց։»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Օդանաւորդներուն յաղթական դարձը

Շաբաթ, փարիզ քաղաքը անմոռանալի ընդունելութիւն մը կատարեց Ատլանտեանի յաղթական օդանաւորդներուն Քոսթի եւ Պելլոնթի։ Հակառակ օդին աննպաստ վիճակին, բազմահազար անձեր խռնուած էին երկու հերոսներուն անցքին վրայ։

Քոսթ եւ Պելլոնթ իրենց օդանաւով Պուրժէի կայանը պիտի հասնէին կէսին։ Սակայն առտուան ժամը 10ին արդէն, հրակայ բազմութիւն մը հաւաքուած էր կայանին ներսն ու դուրսը։ Ճիշտ 12.25ին, զինուորական 11 սաւառնակներու առաջնորդութեամբ, համբաւաւոր օդանաւը կ'երեւէր Պուրժէի կայանին վրայ, ուր 10 վայրկեանի չափ սաւառնելէ յետոյ, կ'իջնար ցամաք, բուռն ծափերու եւ խանդավառութեան մէջ։ Ամերիկեան ամուր շրթան չկրցաւ տոկալ ամբոխին ճնշումին, մէկ վայրկեանի մէջ, օդանաւը պաշարուած էր հիացողներու բազմութեամբ մը, որ երկու օդանաւորդները ուսի վրայ վերցուցած, կը տանէր յաղթականօրէն։

Քոսթ և Պելլոնթ պարտք սեպեցին այցելեն նախ Անծանօթ Զինուորին, որմէ յետոյ, մասնաւոր կառքով մը գացին հանրապետութեան նախագահին պալատը, ստանալու իրենց տրուած Պատուոյ Լէգէոնի շքանշանը։

Այս արարողութենէն յետոյ, միշտ հոկայ բազմութեան մը խանդավառ ծափերուն ու ցոյցերուն մէջէ, օդաւրեան հերոսները առաջնորդուեցան Փարիզի քաղաքապետարանը, ուր նոյնպէս մեծ ընդունելութիւն մը պատրաստուած էր անոնց։ Փարիզի կողմէ անոնք նուէր ստացան երկու ոսկի ժամացոյցներ որոնց թուանշանները փոխարինուած էին «Փարիզ-Նիւ-Եորք» տառերով։

Քաղաքապետութեան ընդունելութենէն վերջ, Քոսթ և Պելլոնթ հիւրասիրուեցան Օդանաւային Ակումբին կողմէ։

Զինադադարի վտանգին դէմ

Մեծ պատերազմի ընթացքին ֆրանսական ճակատի ամերիկեան բանակի հրամանատար զօր. Փէրշինգ, պէտք տեսաւ միջամտելու Միացեալ-Նահանգներու քաղաքականութեան, զինաթափութեան հարցին առթիւ։ Թերթի մը մէջ, զօրավարը կը գրէ թէ 1914ին իր երկիրը պաշտպանութեան որեւէ միջոց չունէր եւ իր հայրենակիցները կը հրաւիրէ զգուշանալ զինաթափ ըլլալէ։

Հանգիստի ևոր աղէտ մը եւս

ՍՓՐԱԶՈՒՒՐԿ, 25 հոկտեմբեր.— Այն պահուն որ Ալբատորֆի հանքային աղէտին զոհերու թաղումը կը կատարուէր, Սարրի մէջ հանքային ծանր արկած մը կրկին սուգի կը մատնէր բազմաթիւ ընտանիքներ։

Շաբաթ կէս օրէ յետոյ, կրիզուի պայթումի մը հետեւանքով, փլուզում մը տեղի ունեցաւ Մայպախի հանքերուն մէջ, ֆրանքօսարեան սահմանագլուխէն քիչ հեռու։ Անմիջապէս հազարի չափ հանքագործներ դուրս խուժեցին, բացի 91 բանուորներէ, որոնք մեկուսացած անկիւն մը կ'աշխատէին։ Երեքն անոնցմէ յաջողեցան հազար դժուարութեամբ դուրս ելլել կէս մը անշնչացած թունաւոր կազէն. բայց 88 հոգի հանքին խորը կը մնային։

Անմիջապէս փրկութեան խմբայներ կազմուեցան, սակայն մեծ օգտակարութիւն մը չկրցան ունենալ, որովհետեւ հանքին մէջ մնացողներն արդէն մեռեր կամ ծանրօրէն վիրաւորուեր էին։ 70ի չափ մեռելներ կան եւ 18 ծանր վիրաւորներ։

Ալստորֆի զոհերուն թաղումը

Շաբաթ առտու տեղի ունեցաւ Ալստորֆի 259 զոհերուն թաղումը։

Ամբողջ քաղաքը սգաւորի երեւոյթ էր առած, սեւ դրօշներ կը ծածանէին բոլոր տուներէն։ Կրօնական արարողութենէն առաջ, արարողութիւն մը տեղի ունեցաւ հանքերու տնօրէնութեան շէնքին մէջ, ի ներկայութեան զոհերու ընտանիքներուն եւ պետական անձնաւորութեանց։ Ծաղկեփունջերով բեռնաւոր դագաղները ինքնաշարժներով փոխադրուեցան դէպի քաղքին երկու բողոքական եւ կաթոլիկ եկեղեցիները, ուր տեղի ունեցան կրօնական արարողութիւնները։ 141 հոգի թաղուեցան Ալստորֆի մէջ, 20 Քարլֆէլնպէրկի եւ 57 Քէլլէրսպէրկի մէջ, մնացեալները աւելի հեռու վայրեր։

Աւելի քան 120,000նոց բազմութիւն մը կը հետեւէր դագաղներուն։ 1300ի չափ ծաղկեփունջեր ղրկուած էին։

Սուրիոյ մէջ մահափորձ մը

ԼՈՆՏՈՆ, 26 հոկտ.— Երուսաղէմէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ սուրիական կառավարութեան պետը Շէյխ Թաճ էտտին մահափորձի մը ենթարկուեցաւ Դամասկոսի մէջ։ Մանրամասնութիւնները կը պակսին։ Թաճ էտտին չէ վիրաւորուած։

Ոճրագործը որ Սուրիոյ վարչապետին վրայ երկրորդ մահափորձն է որ կը կատարէ, ձերբակալուած է եւ պիտի հետաքրքրուի բժշկական քննութեան, որովհետեւ կը կարծուի թէ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԵԶՄԷ ԴՈՒԻՐՍ

ԽԱԲՈՒԱԾ ՀՐԵԱՆ ԿԱՄ ՅԱՒԱԼԻ ԴԱՍ ՄԸ

Զարմանալի չէ որ Հայուն պէս, ամբողջ աշխարհէն խաբեբայ ճանչցուած ժողովուրդ մը՝ Հրեան, ձիշդ հայուն պէս իր կարգին կը խաբուի ամբողջ աշխարհէն եւ իր ամենէն նուիրական յոյսերուն մէջէ, կը սկսի ճանչնալ անակնկալ ու կոպիտ պատրանքի դառնութիւնը։

Մէկ քանի օրէ ի վեր, «ցառաջ»ի ընթերցողները աւելիով կ'ունենան հետեւելու յուզման, որուն մատնուած է հրեայ աշխարհը։

Ի՞նչ է պատահեր։

Մեզ Հայերուս համար հասարակ իրողութիւն մը, որ եթէ դարձեալ կրկնուի մեր գլխուն, մեզ չպիտի զարմացնէ աւելի քան օրուան ամէնէն վայրագ դէպքը։

Պարզապէս, *մեծ* պետութիւն մը խաբեր է (բառը տեղին է) ժողովուրդ մը, որ դարերէ ի վեր ցուպը ձեռքին, երկրէ երկիր հալածական ու ամէն տեղ անարգուած, երազեր է իր համեստ օճախը, խրճիթ մը գրեթէ՝ իր սեփական հողերուն վրայ։

Ակնարկ մը նորագոյն Թուականներու եւ անոնց կապուած դէպքերուն, յստակօրէն նշմարելու համար մեծ-պետական խաբէութիւնը։

1917 Նոյեմբերին, Անգլիա կը խոստանայ աջակցիլ «Պաղեստինի մէջ՝ հրեայ ժողովուրդին համար ազգ. օճախի մը հաստատման»։ 1920 Ապրիլին, Սան-Ռէմոյի համաձայնական խորհրդաժողովին իր կարգին հաւանութիւն կը յայտնէ եւ Պաղեստինի հոգատարութիւնը կը յանձնէ Անգլիոյ։

1922 Յունիսին, Անգլիոյ խորհրդարանին բեմէն, կառավարութիւնը հանդիսաւորապէս կը յայտարարէ.— Անհրաժեշտ է որ հրէական ազգ. օճախին գոյութիւնը երաշխաւորուի Պաղեստինի մէջ միջազգայնօրէն, իբր հին, պատմական կապի մը վրայ կռթնած»։ Մէկ ամիս յետոյ, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը պաշտօնապէս կը վաւերացնէ Անգլիոյ հոգատարութիւնը եւ կը հաստատէ Հրեաններու պատմական իրաւունքը... Պաղեստինի վրայ։

Ու Հրեան որ դարաւոր թափառումներէ վերջ, նոր պիտի սկսէր վայելել իր տան մէջ եւ իր տան հաւար քրտինք թափելու ուրախութիւնը, իր պապենական հողերուն վրայ՝ այսօր կը մնայ ինքնակոչ հիւրի մը նուաստութեամբ...։

Որովհետեւ, մինչ դեռ կը կարծէր իր սեփական ձեռքերուն մէջ ունենալ ելմտական ու նաեւ իմացական եւ հետեւաբար ամբողջ աշխարհի սանձերը, անփոյթ էր գտնուելու սորվելու հայուն դասը.— Թէ պատմութիւնը իրաւունք չունի աշխարհի մը մէջ, ուր արդարութիւնը կը ծառայէ պարտկելու ամէնէն անճոռնի անիրաւութիւնները։

ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՆ

ՉԻՆՒԻ ԿԸ ՊԱՀԷԻՆ

Պերլինի ոստիկանութիւնը երեւան հանեց գէնքերու մեծերք մը, որ թաղուած էր համայնավարներու սեփական մէկ պարտէզին մէջ։ Գրաւուեցան 19 հրացաններ եւ 8 ատրճանակներ։

ԽՕՍՔԻՉ ԲԱՑԱԿ Ի ԲԱՑ ԼՈՒՐԵՐ ՍՊԱՐԵՑ ՏԵՂ ԿԱՍ ՉԻ ՄՆԱՑ

Ա. Յ. ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ „ՀՈՍՔԱՑ ԼԵՐԸ" ՀԱՏՈՐԻՆ

Ինչպես արդեն հայտնի է մեր ընթերցողներին, Ա. Յ. Պաշտպանության «Հոսքաց լերը» հատորի համար Ստալինյան մրցանակի է արժանացել գրականագետ Ռուբեն Զարդարյանը։

Ռուբեն Զարդարյանը ծնվել է 1904 թվականին Ալեքսանդրապոլում։ Նա ավարտել է Երևանի պետական համալսարանի պատմա-բանասիրական ֆակուլտետը։ Ռուբեն Զարդարյանը հայ գրականության մասին մի շարք ուսումնասիրությունների հեղինակ է։ Նրա գրչին են պատկանում նաև մի շարք պատմական վեպեր։

Ա. Յ. Պաշտպանության «Հոսքաց լերը» հատորը ներառում է 1915 թվականի Մեծ Եղեռնի հայ ժողովրդի հերոսական պայքարի մասին գրված վեպերը։ Հատորի հեղինակները՝ Ռուբեն Զարդարյանը, Ավետ Ահարոնյանը, Հրաչյա Քոչարը, Գուրգեն Մահարին, Գևորգ Էմինը, Վահան Թոթովենցը, Ալեքսանդր Շիրվանզադեն, Ռուբեն Սևակը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը, Ավետիք Իսահակյանը, Հակոբ Օշականը, Ստեփան Զորյանը, Ռուբեն Մելիքյանը, Ալեքսանդր Թամանյանը, Ալեքսանդր Սպենդիարյանը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը, Ավետիք Իսահակյանը, Հակոբ Օշականը, Ստեփան Զորյանը, Ռուբեն Մելիքյանը, Ալեքսանդր Թամանյանը, Ալեքսանդր Սպենդիարյանը։

Հատորի հեղինակները՝ Ռուբեն Զարդարյանը, Ավետ Ահարոնյանը, Հրաչյա Քոչարը, Գուրգեն Մահարին, Գևորգ Էմինը, Վահան Թոթովենցը, Ալեքսանդր Շիրվանզադեն, Ռուբեն Սևակը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը, Ավետիք Իսահակյանը, Հակոբ Օշականը, Ստեփան Զորյանը, Ռուբեն Մելիքյանը, Ալեքսանդր Թամանյանը, Ալեքսանդր Սպենդիարյանը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը։

Հատորի հեղինակները՝ Ռուբեն Զարդարյանը, Ավետ Ահարոնյանը, Հրաչյա Քոչարը, Գուրգեն Մահարին, Գևորգ Էմինը, Վահան Թոթովենցը, Ալեքսանդր Շիրվանզադեն, Ռուբեն Սևակը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը, Ավետիք Իսահակյանը, Հակոբ Օշականը, Ստեփան Զորյանը, Ռուբեն Մելիքյանը, Ալեքսանդր Թամանյանը, Ալեքսանդր Սպենդիարյանը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԲՈՒՀԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հայտնի է, որ հայ ժողովրդի պատմական անցյալի մասին գրված բոլոր գրքերի մեջ առանձնահատուկ տեղ են գրավում պատմական բուհերը։ Դրանք ոչ միայն հարուստ նյութ են տալիս պատմաբանների համար, այլև հետաքրքրական ընթերցանություն են ապահովում ընթերցողների լայն շրջանների համար։

Պատմական բուհերի մասին գրված գրքերի մեջ առանձնահատուկ տեղ են գրավում այն գրքերը, որոնք նվիրված են հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի պատմությանը։ Այդ գրքերի մեջ առանձնահատուկ տեղ են գրավում այն գրքերը, որոնք նվիրված են հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի պատմությանը։

Պատմական բուհերի մասին գրված գրքերի մեջ առանձնահատուկ տեղ են գրավում այն գրքերը, որոնք նվիրված են հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի պատմությանը։ Այդ գրքերի մեջ առանձնահատուկ տեղ են գրավում այն գրքերը, որոնք նվիրված են հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի պատմությանը։

Պատմական բուհերի մասին գրված գրքերի մեջ առանձնահատուկ տեղ են գրավում այն գրքերը, որոնք նվիրված են հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի պատմությանը։ Այդ գրքերի մեջ առանձնահատուկ տեղ են գրավում այն գրքերը, որոնք նվիրված են հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի պատմությանը։

ՀՈՍՔԱՑ ԼԵՐԸ

Հոսքաց լերը՝ Ա. Յ. Պաշտպանության հատոր, Երևան, 1950 թ., 1000 էջ։

Հատորի հեղինակները՝ Ռուբեն Զարդարյանը, Ավետ Ահարոնյանը, Հրաչյա Քոչարը, Գուրգեն Մահարին, Գևորգ Էմինը, Վահան Թոթովենցը, Ալեքսանդր Շիրվանզադեն, Ռուբեն Սևակը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը, Ավետիք Իսահակյանը, Հակոբ Օշականը, Ստեփան Զորյանը, Ռուբեն Մելիքյանը, Ալեքսանդր Թամանյանը, Ալեքսանդր Սպենդիարյանը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը։

Հատորի հեղինակները՝ Ռուբեն Զարդարյանը, Ավետ Ահարոնյանը, Հրաչյա Քոչարը, Գուրգեն Մահարին, Գևորգ Էմինը, Վահան Թոթովենցը, Ալեքսանդր Շիրվանզադեն, Ռուբեն Սևակը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը, Ավետիք Իսահակյանը, Հակոբ Օշականը, Ստեփան Զորյանը, Ռուբեն Մելիքյանը, Ալեքսանդր Թամանյանը, Ալեքսանդր Սպենդիարյանը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը։

Հատորի հեղինակները՝ Ռուբեն Զարդարյանը, Ավետ Ահարոնյանը, Հրաչյա Քոչարը, Գուրգեն Մահարին, Գևորգ Էմինը, Վահան Թոթովենցը, Ալեքսանդր Շիրվանզադեն, Ռուբեն Սևակը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը, Ավետիք Իսահակյանը, Հակոբ Օշականը, Ստեփան Զորյանը, Ռուբեն Մելիքյանը, Ալեքսանդր Թամանյանը, Ալեքսանդր Սպենդիարյանը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը։

ՀՈՒՇԵՐ

Ս. ՄԱՍՈՒ

I.

— Մինչ հոգնե՞լ ես ուրախ, — ասեց ինձ ծերունին, — ես ուզում եմ քեզ պատմել իմ կյանքի մասին: Ես ծնվել եմ Մասիսի ստորոտին, Արտաշատ քաղաքում, որ հիմնադրել է Հաննիբալը: Հայրս հարուստ վաճառական էր, ես նրա միակ որդին էի: Մանկությունս անցել է հոյակապ պալատներում, ուր ինձ շրջապատել էին ստրուկներ և ստրկուհիներ: Ես ամեն ինչ ունեի, ինչ որ կարող է ցանկանալ մարդը: Ես ուրախ էի, ինչպես ուրախ են բոլոր երեխաները: Ես չգիտեի, որ կյանքում կան նաև վշտեր, որ կան մարդիկ, որոնք ստրկության մեջ են ապրում, որոնք ամեն օր ծեծ են ուտում, որոնք ամեն օր լաց են լինում: Ես չգիտեի, որ կան մարդիկ, որոնք ազատ են ծնվում, բայց ստրուկ են դառնում: Ես չգիտեի, որ կան մարդիկ, որոնք ստրուկ են ծնվում, բայց ազատ են դառնում: Ես չգիտեի, որ կան մարդիկ, որոնք ստրուկ են ծնվում և ստրուկ էլ մնում:

— Ես ուրախ էի: Ես ուրախ էի, որ ես ազատ եմ ծնվել, որ ես ազատ եմ ապրում, որ ես ազատ եմ մեռնելու: Ես ուրախ էի, որ ես հարուստ եմ ծնվել, որ ես հարուստ եմ ապրում, որ ես հարուստ եմ մեռնելու: Ես ուրախ էի, որ ես ուրախ եմ ծնվել, որ ես ուրախ եմ ապրում, որ ես ուրախ եմ մեռնելու:

Ցավոք, ես չգիտեի, որ ուրախությունը ժամանակավոր է, որ ուրախությունը անցողիկ է, որ ուրախությունը չի տևում հավիտյան: Ես չգիտեի, որ ուրախությունը կարող է վերածվել վշտի, որ ուրախությունը կարող է վերածվել արցունքների, որ ուրախությունը կարող է վերածվել սգի:

— Ես ուրախ էի, երբ հայրս, Հիմիլքոն, ինձ տարավ Կարթագենի նավահանգիստը, որ ես տեսնեի ծովը, որ ես տեսնեի նավերը, որ ես տեսնեի ուրիշ երկրներ, որ ես տեսնեի ուրիշ ժողովուրդներ, որ ես տեսնեի ուրիշ կյանք: Ես ուրախ էի, երբ հայրս ինձ տարավ Կարթագենի նավահանգիստը, որ ես տեսնեի ծովը, որ ես տեսնեի նավերը, որ ես տեսնեի ուրիշ երկրներ, որ ես տեսնեի ուրիշ ժողովուրդներ, որ ես տեսնեի ուրիշ կյանք:

Ես չգիտեի, որ հայրս ինձ տանում է ստրուկների շուկա, որ ես տեսնեի ստրուկներին, որ ես տեսնեի ստրուկների վաճառքը, որ ես տեսնեի ստրուկների գնումը, որ ես տեսնեի ստրուկների ծախքը, որ ես տեսնեի ստրուկների տանջանքները, որ ես տեսնեի ստրուկների արցունքները, որ ես տեսնեի ստրուկների հառաչանքները, որ ես տեսնեի ստրուկների մահը:

— Ես ուրախ էի, երբ հայրս

մտային խանգարման ենթարկուած է։ Այն ատեն միայն զատական հետապնդում պիտի կատարուի անոր դէմ, երբ բժշկական քննութիւնը հաստատէ թէ ան տէր է իր մտային կարողութեանց։

Վէնիզելոս Թուրքիա հասաւ

ՊՈԼԻՍ, 26 հոկտ.— Յունաստանի վարչապետը Վէնիզելոս եւ արտաքին նախարարը Միխալաքոփուլոս Պոլիս հասան, ուր Հայտար-փաշայի քարափին վրայ ընդունուեցան քաղաքային իշխանութեանց եւ զինուորական ջոկատի մը կողմէ։

Բազմաթիւ Յոյներ եկած էին դիմաւորելու։ Դէպի էնկիւրի մեկնումէն առաջ, Վէնիզելոս յայտնեց թէ ուրախ է որ էնկիւրիի մէջ պիտի կրնայ կնքել վերջնական համաձայնութիւն մը, որ Մերձաւոր-Արեւելքի յառաջդիմութեան եւ բարգաւաճման մէջ, մեծ դեր պիտի խաղայ։

Անգլիա Անծանօթ զինուորին դէմ

«Տէյլի Թելէկրաֆ» կը գրէ թէ անգլիական կառավարութիւնը հրահանգած է իր արտասահմանի ներկայացուցիչներուն յայտնելու օտար կառավարութեանց թէ ատկից վերջ, երբ իրենց ներկայացուցիչները դանադան առթիւ այցելեն օտար երկիրներ, հրաժարին Անծանօթ զինուորի շիրիմին վրայ՝ ծաղկեփունջեր դնելու սովորութենէն։

Իրողութիւնը հետեւեալն է.— Քանի մը շաբաթներ առաջ, անգլիական կառավարութիւնը, առանց պաշտօնական առաջարկ ներկայացնելու, կարծիքը շօշափած է զանազան պետութեանց։ Անգլիոյ ներկայացուցիչները յայտնած են թէ կարգ մը անպաշտօն անձեր կ'երթան ծաղկեփունջ գետեղելու Անծանօթ զինուորի շիրիմին վրայ, այս կերպով իւրացնելով հանգամանք մը որմէ զուկ են։ Կառավարութիւնները մեծ մասամբ նպաստաւոր կարծիք յայտնած են վերցնելու յետպատերազմեան սովորութիւնը։

Այս կարծիքի շօշափումէն վերջն էր որ Անգլիա պաշտօնական առաջարկ պիտի ներկայացնէր։ Բայց «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի լուրը յուզած ըլլալով Անգլիոյ ժողովուրդը, չի կարծուիր որ կառավարութիւնը յամառի իր մտադրութեան մէջ։

Պ. Ֆլանտէն Թուրքիոյ մէջ

Համաձնավար «Իմանիթէ»ի Պոլսէն տրուած հեռագիր մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Ֆրանսայի առեւտրական նախարարին Պ. Ֆլանտէնի Թուրքիա այցելութեան մասին։

— Պ. Ֆլանտէնի Պոլիս այցելութեան առթիւ, «Սոն Փութթա» թերթը դիտել կուտայ թէ այդ այցելութեան տունտուած էր Խորհր. Միութեան դէմ պաշարման քաղաքականութեան մէջ Թուրքիոյ մասնակցութիւնը տեսնելու Ֆրանսական փափաքը։ «Վարկի պէտք ունինք կը գրէ թերթը, եւ Ֆրանսա ինչպէս Թուրքիա ամէն առնէ աւելի տկար է։ Այս պատճառով, Ֆրանսա կը յուսայ թէ պիտի կրնայ Թուրքիան ծանօթացնել իբր գործիք իր կայսերապաշտ ծրագիրներուն։»

Թերթը կը յայտնէ այն համոզումը թէ Լոմէթ փաշայի արտաքին քաղաքականութիւնը պէտք է ըլլայ ամէնէն զօրաւորը։

«Զգիտի հանդուրժենք, կը շարունակէ թերթը, մեր անկախութեան դէմ որեւէ յարձակման, որ կողմէն ալ որ գայ։ Ֆրանսայի նախարարը այս անգամ խաբուեցաւ»։

Այս յօդուածը արտատպուեցաւ շատ թերթերու կողմէ, որոնք կը գրեն թէ Ֆրանսայի նախարարը պաղ ընդունելութիւն գտաւ էնկիւրիի մէջ, ինչ որ փութացուց անոր մեկնումը։

Ռուս զաւգուածային վտարումներ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 26 հոկտ.— Համաձնավար կեղր. կոմիտէի բուռն պայքարին հետեւանքով ընդդէմ աջակողմեան տարրերուն, կը սպասուի որ համաձնավար կուսակցութեան մէջ զանգուածային վտարումներ կատարուին։ Կը կարծուի թէ Պուխարին որ վերջին համագումարէն յետոյ, շնորհի արժանացաւ, կրկին պիտի վտարուի, ռուս կարգ մը տնտեսագէտներու հետ իր յարաբերութեանց պատրուակով։ Այս վերջիններ պատերազմական ատեանի պիտի յանձնուին իբր հակայեղափոխական։

Հնդկաստանի մէջ նոր դէպքեր

Հակառակ ոստիկանական արգելքին, Պոմպէյի մէջ հազարաւոր հնդիկ ազգայնականներ, առջի օր հաւաքուեցան, կատարելու համար ազգային դրօշի ողջոյնի արարողութիւնը։ Ոստիկանները քանիցս փորձեցին գրաւել դրօշները, բայց չյաջողեցան։

Օգնական ուժեր ղրկուեցան ոստիկաններուն եւ քանի մը ժամ տեւող կռիւներու ընթացքին, բազմաթիւ ձերբակալումներ կատարուեցան։ Ցուցարարներէն 250 հոգի վիրաւորուած են։ Ժողովուրդը չափազանց գրգռուած է։

Ձերբակալուած ցուցարարներէն մեծագոյն մասը կիներ են։

Գ. ԾԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptablesի (E. C. I.),
150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-42

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով։
ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affairesի, Bénéfices Commerciauxի և Impôts sur le revenuի գործողութիւններ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ

Յիշեցէք ձեզ գերծ պահել Chiffred'Affairesի եւ BénéficesCommerciauxի տուրքերէն երբէք արհեստաւոր էք. գոր օրինակ Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, տաղտկագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ընտանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ apprenti ունենաք։

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԶԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ Է ՆՈՅԵՄԲԵՐ ԻՒՆ

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ատաբազարի Հայր. միութեան կողմէ

1 Նոյ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ
Société des Ingénieurs Civilsի սրահը
19 Rue Blanche, Métro Trinité կամ Blanche

կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ (Նորայր)

Գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ անակնկալներ

կը ներկայացուին՝ ՋԱՐԼՍԹՕՆ ԿԱՄ ՍԱՄԱԹԻԱՅԻ ԱԲԻԿ ԱՂԱՆ
եւ ԵՐԿՈՒ ԽՈՒԼԵՐԸ

կը նուագէ անցեալ տարուան LUNA PARKի նշանաւոր orchestre
Ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով

Տոմսակի գինն է՝ 7.50 ֆրանք

ԱՐՁԱԿ ԷՋԵՐ ԵՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

(Ա. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՏԱԿ ԴՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»ՈՒ)

Հեղինակին նկարով, գեղատիպ կողքով՝ Մ. ՓԷպապճեանէ, կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ։

Գինն է Ֆրանսայի, Ֆրանս. գաղութներու եւ պալքաններու համար 20 Ֆր. միւս երկիրները 25 Ֆր. կամ 1 տոլար։

Ստանալու համար դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան՝ Լ. Գեւոնեանի 235 Fbg. St, Martin, Paris 10e.

Տպագրութեան յանձնուած է Մելքոն կիւրճեանի (Հրանդ) «Պանդուխտի նամակներ»ը։

ՕՐ. ՍԻՐԱՆՈՅՇ ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ
եւ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՆՇԱՆՈՒԱԾ
Bagneux 19 Հոկտ. 930 Le Raincy



ԳԱՒԱՌ

ԼԻՈՆԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՎԱՆԱՆՑԻ Բարկէն-Սիւնի ենթակոմիտէի վիճաբանական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ.եան Գրադարանը։ Նիւթ՝ «Բոլշեւիկները եւ Դաշնակցութիւնը». կը խօսի՝ ընկ. Գ. Սարոյեան։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Անահիտ Սէֆէրեան որ Թորինոյի որբանոցէն փոխադրուած է Փարիզ, կը փնտռէ իր եղբայրը Կարապետ (Կարպիս) Սէֆէրեան, հօր անուն՝ Արթին, մօր անուն՝ Մարկրիթ։ 1922ին կը գտնուէր Պոլիս։ Իմացնել՝ Յովհաննէսեանի, 22 Rue Madame Curie. Bagneux, Seine.

— Կը փնտռուի Զարշամպայի երէնճիւղ գիւղէն Դէորդ Մելտոնեան, որ երեք տարիէ կը գտնուի Ֆրանսա։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Սեդրակ Մարկոսեանի, հետեւեալ հասցէով, Գրատուն «Յառաջ» 13 Բիւ տէ Տօմինիքէն, Մարսէյլ։

— Կը փնտռեմ մօրաքրոջս աղջիկը Ատաբազարցի Սիրանոյշ Սիւլեան, մօր անուն՝ Մարի սմ, հօրանուն՝ Յովհաննէս, Սիրանոյշ զտնուած է Ատաբազարի Միս կինիի, Իզմիթի Միս Օլսբենի, Սկիւտարի եւ Յունաստանի որբանոցները։ Յունաստանէն փոխադրուած է Մարսէյլ Բելիֆի միջոցաւ։ 4 տարիէ ի վեր տեղեկութիւն չկայ։ Իմացնել՝ Krikor Kouyoumdjian, PhilippopleRue Chirna No. 3, Bulgarie.

— Կը փնտռուի Թոքատցի, վերժին Բացախեան, հօր անուն Մխրան, 1923ին Քորֆուի հայ կաթոլիկ վարդապետներուն հետ մեկնած է Իտալիոյ Թորինօ քաղաքը։ Իմացնել՝ Մխիթար Տէր Պալեանի, 20 Rue Bézons, Courbevoie, Seine, France.

Կ'ուզուին երկու լաւ ու վարժ կարուհիներ բուրդէ ժեռսէ, ռոպ, քոսթիւմ, ժիլէ եւ ժաքէթ կարելու համար։ Տեւական գործ եւ լաւ վճարում։ Դիմել ամէն օր ժամը 2—5, 40 Rue de la Mare, Paris (20), երրորդ յարկ, 14 թիւ սննեակը։ Մէթրօ՝ Couronnes.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՓԻՏԱՒԻՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓԻՏԵԼԻՔ

Պ. Մ. Տէր Սահակեանը Փիտաւիւթիւն եւ Փիտելիք գիտական ամսագիրը 1929 տարւոյ վերջը առժամեայ կերպով դադրած էր։

Ուրախ ենք յայտնելու, որ Պ. Մ. Տէր Սահակեանի համաձայնութիւնով ստանձնած ենք ամսագրին վերհրատարակութիւնը, որ Հոկտ. ամիսէն սկսած կանոնաւոր կերպով լոյս կը տեսնէ կրկին նոյն բովանդակութիւնով, խմբագրութեամբ Յ. Դ. Աթանասեան եւ աշխատակցութեամբ Պ. Մ. Տէր Սահակեանի ու ալլոց։

Բաժանորդագրութեան պայմանները կը մնան նոյնը, Պելճիքա 45 ֆրանք, Ֆրանսա, Իտալիա, Պալքանները. Սուրիա, Թուրքիա եւ Հայաստան 40 Ֆրանս. ֆր., մնացեալ երկիրները 2 տոլար։

Յօդուած, բաժնեգին եւն. ղրկել Librairie «Frumoasa», (Jud. Ciuc), Roumanie.

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԾԱՆՈՒՑ ԵՆ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

1.— Սէն Մարսէլի մէջ, 1500 քր. մեթր հող, տափարակ եւ պտղատու ծառերով։

2.— Սէն Մարկրիտի մէջ, 3000 քր. մեթր հող, նոյնպէս տափարակ եւ պտղատու ծառերով։

3.— Լէ զ'Օլիվի մէջ, 900 քր. մեթր հող, որուն վրան կը գտնուի 12×12 մեթր քարաշէն եւ caveի վրայ շինուած շէնք մը որուն առաջին յարկը կարելի է վերածել 12 սենեակներու։

4.— Սէն թ'Անթուանի մէջ, քարաշէնատուն մը, 15 փէս 2 խանութով, պարտէզ։ Ամբողջովին պարապ։ Դիմել՝ Պ. Պ. Լուտվիկ Տիարպէքիրեանի կամ Մելքոն Մելքոնեանի։ Bar des Lions, Marseille.

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժամագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօ. միւր։ Վէներական ախտեր, Ներժաժիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, Ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրժանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 9 12 եւ 2-8։ կիր. 9 12։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ներմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատորատ։ Ախճամիտ եւ արագ խորհրդակցութիւն ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12։

EMPIRE Միգիթ-Շոլ՝ 37 Av. Wagram

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Անուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95.21

ԲՈԼՈՐԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷ ՄԸ

Մաքուր եւ անարատ սուրճ գործածողներուն ուշադրութեան կը յանձնենք, որ մինչեւ այսօր փարիզի ժողովուրդը Թարմ սուրճ չէր գործածեր, որովհետեւ չկար Թրքական սուրճի կատարելագործուած գործարան մը, օժտուած պէտք եղած գործիքներով։ *ՍՈՒԼԹԱՆ* գործարանը որ բացուած է 92 Rue d'Angoulème, գերմանական վերջին սիստէմ գործիքներով, նոյն րոպէին կը խարկէ եւ կ'աղայ, սուրճի սիրահարներուն ապացուցանելու համար այս ճշմարտութիւնը, մէկ այցելութիւնը բաւ է։

կը ծախուի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ։

ՔԱՖԷ ՍՈՒԼԹԱՆ. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Մ. ԹՈՐՈՍ (Քէժախցի)
92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—06

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

"ԱՐԱՓՍ"

ՀԱՑ ՆՊԱՐԱՊՎԱՃԱՌՈՒՑՈՒՆԸ

Ֆրանսական, իտալական եւ արեւելեան ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններ անմրցելի գիներով։

Թարմ եւ անարատ արեւելեան սուրճ, բաստրմա, սուճուք, պաստեա, քաշէր եւ ճերմակ պանիր, ձիթապտուղ, ձիթաիւղ, պուլկուր եւայլն։

Յանձնարարութիւնք շուտով տուն կը ղրկուին։

Բացման առթիւ նուէրներ ամէն գնորդի, սկսեալ 5 օր։

29 rue Bourdarie Lefure կամ 95 rue du Ménil, Անիէն։ *Թրամուէյ թիւ 40 եւ 45. օթօպիւս* BD (*իջնել* Bougignons, *հոգեկառքի կայարան՝ Պուա Քոլոնպ։*

ՀԱՅ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցեր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շաբ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնաբեմը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻՆ ամէն օր ժամը 9էն 19։


ՕՔՕ ԳԵՂԿ
ՕՔՕՍԿՈՊ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ
ՕՔՕՍԿՈՊԱՐԱՆ
ՀԱՅ ՄԱՐԴՈՒ
ՀԱՄԱՐ
ՀԱՐՄԱՐ
ՀԱՐՄԱՐ
ՀԱՐ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS

Téléphone : NORD 67-23

R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
29
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930

29 OCTOBRE 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1403

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐԱՐԱՏԻ ԿՐԱԿԸ

Հինգ ամիս առաջ քրտական ապստամբութեան գինուորական հրամանատար Իհսան Նուրիին կը գրէր բոցաշունչ բանաստեղծութեան մը մէջ։

«կրակ տեղա՛, Արարատ,
Անընդհատ կրակ...
Քու սրբազան կրակին տակ՝
Մեր արդար դատը պիտի յաղթանակէ...»

Ու Արարատն իր անմար կրակը կը շարունակէ տեղալ թուրքին դէմ, որ դարերով սրբապղծեց արդարութիւնն անոր սուրբ տարածներուն վրայ։

Արարատը կանգուն է, հերոսական ճակատամարտներէն յետոյ։ «Յաղթական» Թուրքիան ստեց ամբողջ աշխարհին առջեւ ու լռեց ամօթահար։ Ու ահա, Արարատի բարձունքներէն հերոսներու ձայնն է որ մեզ կը հասնի, շատ ուշ, երկու տասնեակ լռութիւններէն վերջ։

Մեր ընթերցողներուն յայտնի է արդէն, որ Արարատը ամէն կողմէ շրջապատուած էր, եւ Սեպտեմբեր 2էն սկսած՝ անկարելի եղաւ ստանալ Արարատի հրամատարութեան զեկուցումները։ Այսպիսով, անցած երկու ամսուան ընթացքին, մամուլը բաւականացաւ թրքական աղիւրներէն բխած տեղեկութիւններով, եւ մասնակի թղթակցութիւններով։

Շատերն աճապարեցին հաւատք ընծայել թրքական զեղծումին ու քրտական ապստամբութիւնը պարտուած հռչակեցին։ Արարատի կրակը մարած նկատեցին, երբ այդ լռութեան պահուն ճակատագրական ու օրհասական կռիւ մը կը մղուէր հերոսներուն մէջեւ։

«Յառաջ»ը քանի մը առիթներով, նոյն իսկ թրքական հաղորդագրութեանց տուեալները հիմք բռնելով պնդեց թէ Արարատը վերջնականապէս ճնշուած չէ, եւ թէ քրտական ապստամբութիւնը միւս բոլոր ճակատներուն մէջ կը շարունակուի նոյն թափով։

Այսօր, աւելի մեծ անձնավստահութեամբ, ուրախ ենք յայտարարելու որ Արարատի բարձունքներուն վրայ քիւրտ ազատագրութեան մարտիկներն ալ անպարտելի կը մնան, եւ թրքական զօրքերն արիւնաքամ ու ջարդուած, ստիպուած են լայնիստ լերան ստորոտներուն վրայ պահակ կենալ, ու հալիլ։

Քրտական ապստամբութեան գինուորական ընդհ. հրամատար Իհսան Նուրիի զեկոյցը, որ քիչ անդին տպուած է, ուզայ վերջնականապէս պարզելու դրութիւնը։ Թուրքերը, վերջին օրերու կռիւներու ընթացքին կորսնցուցած են 5000 զինուոր։ Իսկ քիւրտ կռուողներու նահատակները 2000ի կը հասնին։ Քիւրտերն ինքնին ցոյց կուտան թէ պատերազմը եղած է ոչ ընդհատուն եւ անողոք։

Կը պարզուի նաեւ այն իրողութիւնը, որ մեզի յայտնի էր արդէն ձեւով մը, թէ ռուսական (բոլշեւիկեան) 6000 հոգինոց զօրամասի մը օժանդակած է թրքական 25 հազարնոց բանակին։ Այդ պարսկական 2000 զինուորները Մակուի եւ փոքր Արարատի ճամբաները փակած են քիւրտ ըմբոստներուն դէմ։ Ուստի, քրտական ապստամբութեան այս կեդրոնական ճակատին դէմ գործեցին 33 հազար զինուորներ, արդար դատ մը ոչնչացնելու համար։

Ուրիշ կարեւոր կէտ մը կը լուսաբանուի, որ մինչեւ հիմա թրքական բանակի յաղթանակի հաշուին արձանագրուած կը թուր թրքական հաղորդագրութիւնը կը յայտնէր թէ զէպի Արարատը քաշուող Քիւրտերու առջեւը կտրած են կիներ ու վիրաւորները զերի վերցուցած են։ Իրողութիւնը կը պարզուի Իհսան Նուրիի զեկուցումով։ Քիւրտ հրամանատարութիւնը ժողովուրդի մէկ մասը զինեալ խումբի մը հրամանատարութեան տակ՝ ուղած է դուրս հանել կռուի վայրերէն, որ յաջողած է, անշուշտ զոհողութիւններով։ Ժողովուրդը ազատելու համար, անոնց պահպանութեան յատկացուած զինուորները հրաժարած են Պարսիկներուն դէմ կրակ բանալէ, յանձնած են իրենց զէնքերը։ Թուրքերը, քստ երեւոյթին, Պարսկաստան ապաստանած ժողովուրդի քանի մը միացորդը ձեռք անցուցած էին. ու այդ հիման վրայ՝ կը յայտարէին թէ կռուողները փախած են, լքելով իրենց ընտանիքները։

Մինչդեռ բուն կռուող ուժերը կը քաշուէին աւելի անմատչելի դիրքերուն մէջ, անկարելի դարձնելով թրքական խոշոր զօրամասի շարժումները։

Այսպիսով, կարող ենք ըսել, որ Արարատը պատերազմեցաւ մինչեւ վերջին շունչը եւ չպարտուեցաւ։ Ան արնաքամ եղաւ մեծ զոհեր տուաւ, բայց Թուրքերն աւելի շատ ջախջախուեցան եւ ձեռնթափ եղան նոր արշաւանքներէն։ Այս, արդէն, Թրքական չխոստովանուած մեծ պարտութիւնն է։

Բացի այս բոլորէն, ուշագրաւ է, որ Արարատի հրամանատարութիւնը կապուած կը մնայ քիւրտ ապստամբ շրջանեներուն հետ։ Երբ Հնքեարին զեկոյցները կը դրկէ եւ հրահանգներ կը ստանայ Արարատի ընդհ. հրամանատարէն, կարող ենք մեք Իհսան Նուրիին հետ կրկնել՝

«կրակ տեղա՛, Արարատ
Անընդհատ կրակ,
Քու սրբազան կրակին տակ,
Մեր արդար դատը պիտի յաղթանակէ...»

Ու այս կրակը, կասկած չունինք, որ եկող գարնան մեծ յոյսն ալ պիտի դառնայ։

Կ. Ս.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏ. ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ ՉԷ ՎԵՐՋԱՑԱԾ

Քիւրտ Ազգային Ուժերու ընդհ. Հրամանատարութիւնը, սեպտեմբեր 27 Թուականով, հետեւեալ զեկոյցը հրատարակած է.—

1.— Իմ 17 ամսաթիւ (Սեպտ.) տեղեկագրին մէջ կը ծանուցանէի թէ Թուրքերը ամսոյս 1էն սկսեալ մեր դիրքերուն դէմ կը յարձակէին, թէ 100 քիլ. երկարութեամբ ճակատի մը վրայ կատաղի կռիւներ կը մղուէին եւ թէ մեր ուժերը կը գրաւէին Արալըք, Թաշ-Պրուն, Օրքօֆ գիծը։

Թրքական ուժերը Թարմ գունդերով զօրացած ըլլալով՝ Թրքական յարձակումը ամսոյս 18ին մեծ ծաւալ ստացաւ և այս Թրքական շատ մեծ ուժերու առջեւ՝ մեր ուժերը նահանջեցին նախապէս պատրաստուած երկրորդ գծին վրայ։

2— Պարսկական կառավարութիւնը իր սահմանին վրայ կեդրոնացուցած 2000 ուժերով՝ շատ դժուարացուցած ըլլալով առաքումները, այդ պատճառաւ մեր պարէնները զգալիօրէն նուազեցան։

3.— Սեպտեմբեր 18ին, 25,000նոց Թրքական ուժ մը գրաւեց Այ-Պէյ լեռը։

4.— Սոհմանագլխին վրայ կեդրոնացած 6000 հոգինոց ռուսական ուժերու ընթացքը շատ Թշնամական է։ 3-4000ի հասնող ռուսական ուժ մը պարսկական սահմանն անցաւ եւ Արտապիլը գրաւեց։

5.— Մեր եւ Թուրք գունդերուն միջեւ մինչեւ սեպտեմբեր 25, արիւնալի կռիւներ մղուեցան, որոնք գիշեր առէն իսկ չէին դադրեր։

Թրքական գունդերը, որոնք շատ գնդացիրներ եւ լեռնային Թնդանօթներ ունէին, օժանդակուած օդանաւերով եւ օդանական ուժերով, կը յառաջանան արեւմուտքէն, հարաւէն և հիւսիսային արեւմուտքէն եւ որոնց Թիւը 20,000ի կը հասնի։

Թրքական կորուստները այս կռիւներու ընթացքին կը բարձրանան 5000ի։

Ցաւով կը ծանուցանեմ Թէ մեր կորուստները այս կռիւներու ընթացքին 2000ի հասաւ։

6.— Սովիեդական Ռուսիոյ, Պարսկաստանի որդեգրած Թշնամական ընթացքը, այս պատերազմեանց ձեռք առած զինուորական միջոցները, մեր պարէններու անբաւականութիւնը՝ շատ անհաւասար դարձուցին կռիւը, որ կը մղուէր ամսոյս սկիզբէն ի վեր, այդ պատճառաւ յարմար դատեցի Թշնամիի քանդիչ կրակին չենթարկել մեր քիւրտ հայրենիքի հերոսական զաւակները, որոնք իմ հրամանատարութեանս վստահուած են։ Ուստի ամսոյս 19ին ընդհանուր նահանջի հրաման տուի։

Վիրաւորները, հիւանդները եւ անկարողները Պարսկաստան փոխադրուեցան։ Ես ալ միացեալ գունդերուն հետ նահանջեցի։

7.— Պարսկաստան փոխադրուողներուն ընկերակցող զինուորական ուղեկից պաշտպան գունդի հրամանատարէն ստացած տեղեկագրէս ցաւով կը տեղեկանամ, որ պարսկական գունդերը յարձակում գործած են այս վիրաւորներուն եւ հիւանդներուն դէմ։

Տկար ընդդիմութենէ մը յետոյ, ուղեկից գունդի հրամանատարը չէ ուզած ցաւալի միջադէպ մը ստեղծել Պարսկաստանի եւ Հոյբունի միջեւ եւ իրեն յանձնուած վիրաւորներուն եւ տկարներուն կեանքը վտանգել, ուստի նախամեծար համարած է զէնքերը վար դնել եւ անձնատուր ըլլալ։

8.— Հնքեարի շրջանի հրամանատարը իր Սեպտ. 22ի տեղեկագրին մէջ ինձ կը տեղեկացնէ, Թէ Թրքական ուժերն ու իրենց օդանաւերը սկսած են Խանասորի և Հայոց Ս. Բարթողիմէոսի վանքի մեր դիրքերը ռմբակոծել։ Ռմբակոծումը կը շարունակուի ընդհատաբար։

«Ժուռնալ տիւ Քեռ» իր հոկտ. 15ի Թիւին մէջ, կը հրատարակէ քիւրտ ընդհ. հրամանատարութեան զեկոյցը. անոր կցելով հետեւեալ գրութիւնը.—

Պատիւ ունինք ձեզ ղրկելու քիւրտ ազգային ուժերու ընդհանուր հրամատարութենէն ստացուած 27 սեպտեմբեր 1930 Թուակիր տեղեկագրին մէկ հարազատ ընդօրինակութիւնը։

Ընոր ընթերցումով կարելի է համոզուիլ Թէ Թրքական այն յաւակնութիւնը Թէ Ալրարատի վրայ կռուող քրտական ուժերը ամբողջութեամբ ընաջնջուած են եւ Թէ քիւրտիստանի յեղափոխութեան վերջ տրուած է, շատ հեռու է ճշմարտութեան համապատասխան ըլլալէ։

Թրքական ամբողջ յաղթանակը կը վերածուի տեղական բնոյթ կրող դէպքի մը. այսինքն յաջողած են ստիպել քրտական ուժերը պարպելու Արարատի կարգ մը կէտերը միայն։

Էնկիւրիի կառավարութիւնը կ'ուզէ շահագործել այն հանդարտութիւնը, որ պիտի տեւէ ժամանակորապէս այս վայրերուն մէջ, բնութեան սաստկութեան հետեւանքով կռուողներուն պարտադրուած զինադուլին պատճառով, հաղորդագրութիւններու եւ ճառերու միջոցով ծանուցանելով քրտական գունդերու բնաջնջումը եւ յեղափոխութեան վախճանը։

Ճշմարտութիւնը այն է, ինչ որ կը ծանուցանէ քիւրտ վերին հրամանատարութեան տեղեկագիրը։ Մնաց որ, քանի մը ամիսէն՝ ամրան հետ սկսելիք կռիւները պիտի գան ապացուցանել վճռապէս այս ճշմարտութիւնը։

Ընկարելի է տեղական յաղթանակներով եւ կամայական միջոցներով վերջ տալ ազգային հոգիին մէջէն ծնած յեղափոխութեան մը, որ կը ձգտի ազգային բնական իրաւունքներուն՝ այսինքն ազատութեան եւ անկախութեան տիրանալ։

Ոչինչ եւ ոչ ոք կրնայ ստրկութեան եւ ծառայութեան պարտադրել ազգ մը, որուն Թիւը բազմաթիւ միլիոններու կը հասնի եւ որ դարաւոր իրաւունքներ ունի իր ապրած հողին վրայ։

Քրտական ապստամբութիւնը

«Պերլիներ Թակեպլատ»ի երուսաղէմի Թղթակիցը կը հեռագրէ իր Թերթին (Հոկտ. 3).—

Քրտական աղբիւրներէ ինձ հասած տեղեկութեանց համաձայն, քրտական ապստամբութիւնը ճնշուած չէ։

Ապստամբ շրջաններու մէջ հրդեհուած կամ աւերուած են 520 քրտական գիւղեր։

Թէ Թուրքերը եւ Թէ Քիւրտերը մեծ Թիւով զոհեր տուած են։

Մուշի կողմի հրոսակներու վնասարարները

Արեւելեան նահանգներու ընդհ. քննիչ Իպրահիմ Թալի պէյ հետեւեալը յայտարարած է Ուրֆայի մէջ.

— Արեւելեան նահանգներուն մէջ ժողովուրդը մեծ փութկոտութեամբ մասնակցեցաւ միլիս (քաղաքապահ) կազմակերպութեան, երկիրը պաշտպանելու համար արտաքին յետադիմական յարձակումներուն դէմ։ Ուրֆայի մէջ ալ այդ օրինակ կազմակերպութիւն մը եղաւ։

Ալիճան հրոսախումբը ասկէ առաջ Մուշի նահանգին մէջ ընդհարում ունեցաւ մեր զինուորներուն հետ։ Ալիճան սպանուեցաւ, իսկ մնացորդները ցրուեցան։ Շաբաթ մը առաջ, այդ մնացորդները կը փորձեն մտնել Մուրթկիի Շիղօ աշիրէթին մէջ եւ չարագործութիւն ընել։

Իզմիր ողողուած

Յորդառատ անձրեւներու հետեւանքով, Իզմիրի եւ շրջակայքին մէջ ողողումներ տեղի ունեցան, ծանր կորուստներ պատճառելով։ Տուներ փլան, փլատակներուն տակ Թաղելով բազմաթիւ անձեր։ Մինչեւ հիմա 60ի չափ տուներ աւերուած են։ Նիւթական կորուստները դժուար է ճիշտ գնահատել, բայց 100 միլիոն ֆրանքէն պակաս չեն նկատուիր։ Հաղորդակցութիւնները ընդհատուած ըլլալով, երկրին ներսը պատահած վնասներուն մասին, կարելի չէ եղած լուրեր քաղել։ Փոթորկոտ եղանակը կը շարունակուի։

Մոսկուայի մէջ Փարիզ դաւ կը սարքեն

«Թաս» բոլշեւիկեան գործակալութիւնը կը հաղորդէ Թէ Չեկան երեւան հանած է հակայեղափոխական կազմակերպութիւն մը, որ գլխաւորաբար, բաղկացած էր ճարտարագէտներէ։ Անոնք ծածուկ կերպով կը գործէին «ճարտարարուեստական կուսակցութիւն» անուան տակ։

Այս կազմակերպութեան նպատակն էր, շնորհիւ ազգային տնտեսութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ կատարուած քանդիչ գործունէութիւն մը, ստեղծել արուեստական տագնապ մը եւ կը ջանար տագնապի գարգացումը զուգադիպի արտաքին վիճակուածութեան մը։

Կազմակերպութիւնը կապուն էր փարիզի գաղթական Ռուսերու կեդրոնական կազմին հետ, որ կը կոչուի «առեւտուրի և ճարտարարուեստի կոմիտէ» ու կը գործէր անոր հրահանգներուն համաձայն։

Ճարտարարուեստական կուսակցութեան գլխավոր անդամները Ռամզին, Լարիչեֆ, Չերնովսկի, Կուպրիանօֆ, Կալինիկօֆ եւ ուրիշներ ձերբակալուեցան եւ խոստովանութիւններ բերին։

Գործը յանձնուած է գերագոյն դատարանին եւ պիտի քննուի մօտ օրէն։

Քանի մը օրէն անշուշտ, կը լսենք յիշուած անձերու եւ դեռ շատ ուրիշներու գնդակահարման լուրը։ Գիտենք Թէ նման պարագաներու մէջ «Թաս»ի լուրերը ազդանշանն են նոր ժաժապատիժներու։

«Փոփիւլէռ» ընկերվարական պաշտօնաԹերթը կը գրէ Թէ հինգամեայ ծրագրի մօտալուտ լքումը արդարացնելու համար է որ Ստալին երեւան կը հանէ զանազան դաւեր, որոնց վերջինն է ճարտարագէտներու այս դաւը։

«Խորհրդային տնտեսագէտները Գրոմանը եւ կոնդրատիեւը աքսորելէ , 48 ուսուցչապետներ եւ բարձր պաշտօնատարներ մահուան ենԹարկելէ վերջ, ահա նոր դաւ մը զոր երեւան կը հանէ ջեկան։

«Բանտարկուած ճարտարագէտները, — որոնք բնականաբար խոստովանութիւններ ըրին — կ'ուզէին «շնորհիւ ազգ. տնտեսութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ կատարուած քանդիչ գործունէութեան մը, ստեղծել արուեստական տագնապ մը»։

«Կը հասկցուի Թէ ի՞նչ է որ կը փնտռէ Ստալին։

«Սեպտեմբերին, ան երեւան կը հաներ «պարենաւորման դէմ դաւադիրները» 48 ուսուցչապետներու ոճրային սադրանքները»։

«Հիմա, իր ամբողջ քաղաքականութեան սնանկութիւնը կ'ուզէ պարտկել ճարտարագէտներու դաւադրութեամբ։

«Ակնկալենք Թէ «մէնսաժէ Սոսիալիստ» Թերթին մոսկուայի Թղթակիցը նախատեսած էր այս նոր դաւին երեւան ելլելը, իր հոկտ. 3ի նամակին մէջ։

«Ուսուցչապետներու, ճարտարագէտներու, եւ Ստալինի մնացեալ կամակատարներուն արիւնը պէտք է հոսի, որպէս զի հինգամեայ ծրագրի մօտալուտ լքումը չերեւնայ իբրեւ սնանկութիւն։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

«Ինչպե՞ս է ծագել հայկական հարցը» հարցի պատասխանը տալու համար պետք է ուսումնասիրել հայ ժողովրդի պատմությունը, նրա ներքին կյանքը, նրա հարաբերությունները հարևան ժողովուրդների հետ, նրա ազատագրական պայքարը, նրա ձգտումները դեպի ազատություն և անկախություն, նրա ձգտումները դեպի ազատություն և անկախություն, նրա ձգտումները դեպի ազատություն և անկախություն

ՀԱՅԿԱՆ

— Հա՛յկ, չէ՞, քանի մը տարի առաջ ես ալ քեզի պես կ՚ըսեի, բայց հիմա ուրիշ կերպ կը մտածեմ...

— Ինչո՞ւ, ի՞նչ պատահեցաւ, որ այդքան փոխուեցար...

— Ես Հայկն եմ, որ Հայկ Նահապետի անունը կը կրէ, որ Հայկեան ցեղին հայրն է, որ Հայկազուն լեզուին ստեղծողն է, որ Հայկական լեռնաշխարհին տէրն է, որ Հայկական սարերուն վրայ ազատ ապրելու համար հազարաւոր տարիներ կռուած է, ինչպէս կռուեցան իմ զաւակներս, ինչպէս կռուեցան իմ թոռներս, ինչպէս կռուեցան իմ ծոռներս, ինչպէս կռուեցան իմ ծոռնիկներս, ինչպէս կռուեցան իմ ծոռնիկներուս ծոռնիկները, ինչպէս կռուեցան իմ ծոռնիկներուս ծոռնիկներուն ծոռնիկները, ինչպէս կռուեցան իմ ծոռնիկներուս ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկները, ինչպէս կռուեցան իմ ծոռնիկներուս ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկները, ինչպէս կռուեցան իմ ծոռնիկներուս ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկները, ինչպէս կռուեցան իմ ծոռնիկներուս ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկները, ինչպէս կռուեցան իմ ծոռնիկներուս ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկները, ինչպէս կռուեցան իմ ծոռնիկներուս ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկներուն ծոռնիկները, ինչպէս կռուեցան իմ ծոռնիկներուս ծոռնիկներուն

Հրեաներն եւ Անգլ. կառավարութիւնը

Պաղեստինի հանդէպ անգլիական քաղաքականութեան դէմ Հրեաները կը շարունակեն բուռն բողոքներ բարձրացնել։ Լոնտոնի Հրեաները բողոքի մեծ ցոյց մը կազմակերպեր էին ամենէն մեծ սրահներէն մէկուն մէջ։ Սրահը կը պոռթկար ու հարիւրաւոր Հրեաներ չկարենալով ներս մտնել, փորձեցին փողոցին մէջ հաւաքոյթ մը կազմակերպել, բայց ոստիկանութիւնը թոյլ չտուաւ, եւ հաւանաբար ծանր միջադէպեր պիտի պատահէին եթէ ոստիկաններն օգնական ուժ ստացած չըլլային։

Բանախօսներէն մէկն էր Վայցման, Սիոնիստներու նախագահը, որ յայտնեց թէ անգլիական կառավարութեան Սպիտակ Գիրքը բոլորովին ջրեց Պալֆուրի յայտարարութիւնը։ «Զալիտի խօսիմ ըսաւ, Անգլիացիներու կողմէ Արաբներու ցոյց տրուած օժանդակութեան վրայ, բայց հոգատարութիւնը երբեք չի պահանջեր ի միւս Հրեաներուն ստեղծել արաբական օճախ մը։ կառավարութեան յայտարարութիւնը սիոնիստներու կրնակին տրուած դաշոյնի հարուած մըն է։ Սակայն, մեր գործը կանգ չպիտի առնէ»։

Լոնտոնի մէջ, Հրեայ ներկայացուցիչներու խորհուրդին նիստին, նախագահը յայտնեց թէ Անգլիոյ կառավարութեան քաղաքականութիւնը Պաղեստինեան հարցին մասին, հակառակ է հոգատարութեան ոգիին եւ Անգլիոյ անունով՝ նախորդ կառավարութեանց կողմէ ստանձնուած յանձնառութեանց՝ Լորտ Ռոչիլտ իր կարգին յայտնեց թէ զարձզարձիկ միջոցներով. կառավարութիւնը կը ջանայ ջնջել հոգատարութիւնը եւ Պալֆուրեան յայտահարութիւնը։

Խորհուրդը որոշեց ուսումնասիրել կացութիւնը եւ իր որոշումները հաղորդել Խորհրդարանի անդամներուն եւ գաղութներու նախարարութեան։

Վաւերացում Լոնտոնի ուսուցիչի դաշինքին

ԼՈՆՏՈՆ, 27 Հոկտ.— Այս առտու, արտաքին նախարարութեան շէնքին մէջ տեղի ունեցաւ ապրիլ 22ին, Անգլիոյ, Միացեալ-Նահանգներու եւ Ճափոնի միջեւ կնքուած նաւային ուժերու սահմանափակման դաշինքին վերաբերեալ վաւերացման փաստաթուղթերու յանձնումը։

Վարչապետէն եւ արտաքին նախարարէն զատ ներկայ էին նաեւ ստորագիր պետութեանց ներկայացուցիչները, Հնդկաստանի եւ Տոմինիոններու պատուիրակները, ինչպէս նաեւ Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի դեսպանները։

Մաքտոնալտ այս առթիւ խօսուած ճառի մը մէջ, յոյս յայտնեց թէ Ֆրանսա եւ Իտալիա եւս մօտ ատենէն պիտի միանան դաշինքին։

Պալֆուրեան Խորհրդաժողովի՞ն դէմ

ՊՈՒԷՐԷՇ, 28 Հոկտ.— «Լուփթա» թերթը, որուն քաղաքան տեղեկութիւնները շատ գնահատուած են, դիտել կուտայ թէ վէնիզէլոսի եւ Միխալաքոփուլոսի էնկիւրի այցելութիւնը կը զգուշդադիպի կոմս Պէթլէնի այցելութեան։ Թերթը կը վրստահեցնէ թէ Յունաստանի արտաքին քաղաքականութեան մէջ կարեւոր փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան։

Այս առթիւ, դիւանագիտական շրջանակները կը յիշեցնեն թէ վէնիզէլոս ջերմ կուսակից մը չէր Եւրոպական Դաշնակցութեան եւ Պալքաններու համար անկէ բխող ծրագիրներուն։ Այնպէս որ, Պալքանեան վերջին Խորհրդաժողովը ծառայեց իբր վարագոյր, ծածկելու համար բոլորովին տարբեր գաղտնի քաղաքականութիւն մը։

Հունգարիոյ նախարարը կոմս Պէթլէնն է որ գլխաւոր առանցքը կը դառնայ Պալքաններու մէջ հետապնդուած գործին, որ պիտի յանգի պուլկար, Թուրք, հունգար եւ յոյն խմբակցութեան մը հաստատման։ Պուլկարիոյ Պօրիս թագաւորին եւ Իտալիոյ Ճիովաննա իշխանուհիին ամուսնութիւնը այս գործին կարեւոր օղակներէն մէկը կը կազմէ։

Հարցը հիմնօրէն պիտի ուսումնասիրուի էնկիւրի մէջ Մ. Քէմալի, Ըսմէթի եւ Թեվֆիք Րիւշտիի, կոմս Պէթլէնի եւ վէնիզէլոսի ու Միխալաքոփուլոսի կողմէ։ Նոյն աշխատանքը նաեւ անշուշտ պիտի կատարուի, երբ էնկիւրիէն մեկնելէն յետոյ, կոմս Պէթլէն հանդիպի Սոֆիա։

*** *վէնիզէլոս եւ Միխալաքոփուլոս էնկիւրի հասան։*

Ֆրանս. Խորհրդարանի բացումը

Երէկ Ֆրանսայի նախարարաց խորհուրդը կարեւոր նիստ մը գումարեց Շանզ'Էլիզէի մէջ, հանրապետութեան նախագահին ներկայութեամբ։

Կը յիշուի թէ նախարարաց վերջին խորհուրդի ընթացքին, Խորհրդարանի բացումը նշանակուած էր Նոյեմբեր 4ին։ Կը մնար քննել թէ ի՞նչ կերպով Խորհրդարանին մէջ վիճաբանութեան պիտի դրուին հարցապնդումները, որոնք երեսփոխաններու կողմէ ներկայացուած են արձակուրդի ընթացքին։ Խորհուրդը որոշեց թէ զանազան հարցերու առթիւ ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ։

Խորհրդարանի վերաբացման, ըստ սովորութեան մեծ վիճաբանութիւններ պիտի բացուին արտաքին եւ ներքին քաղաքական հարցերու շուրջ։

Հարցապնդում ներկայացնող երեսփոխաններու մեծագոյն մասը ւէպլի շահագրգռուած են Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեամբ։ Խորհուրդը այդ կարգի հարցերու վիճաբանութիւնը միացուց ընդհ. քաղաքականութեան հետ, որպէս զի կարելի ըլլայ վճռական քուէարկութեան մը յանգիլ։

Այս կերպով, ընդդէմ Պ. Պրիանի քաղաքականութեան, Ֆրանքլէն-Պուլեոնի կողմէ դրուած հարցապնդումը պիտի կազմէ վիճաբանութեանց կեդրոնը եւ թոյլ պիտի տայ որ կառավարութիւնը կարեւոր յայտարարութիւններ ընէ։

Այս վիճաբանութեանց փակումէն յետոյ, վարչապետը վիճաբանութեան պիտի ենթարկէ ազգ. տնտեսութեան բարելաւման, գաղթական փոխադրութեանց եւ ազգ. պաշտպանութեան յատուկ վարկերու օրինագիծը։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

այս ՈՒՐԲԱԹ իրիկուն ժամը 8.30ին, փաֆէ օ Քլէր տը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ՝ Իթալի։

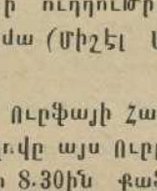
Նիւթ՝ Ա.— Հայաստանի վերջին ապստամբութիւնները եւ արդի կացութիւնը։

Բ.— Թուրքիոյ ներկայ վիճակը։

Կը խօսին՝ ընկերներ Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ եւ Ս. ԹԱԹՈՒԼ։

Կը հրաւիրուին նաեւ շրջաններու ընկերները։

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԶԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ Է ՆՈՅԵՄԲԵՐ ԻՒՆ



ԳԱՒԱՌ

ԼԻՈՆԻ Պատ. Մխիթեան ընդհ. ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրաղատեանի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՎԱԼԱՆՍԻ Բարկէն-Սիւնի ենթակոմիտէի վիճաբանական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ.եան Գրադարանը։ Նիւթ՝ «Բոլշեւիկները եւ Դաշնակցութիւնը»։ Կը խօսի՝ ընկ. Գ. Սարոյեան։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի ժասնաճիւղին վիճաբանական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ։ Նիւթ՝ «երկունք»ի ուղղութիւնը, մէկ ժամ սիներ (միշել Սթրոկոֆի ֆիլմը)։

ՓԱՐԻԶԻ ՈՒրֆայի Հայր. մ/ուԹեան ժողովը այս ՈՒրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին փաֆէ փըթի Սուրսի մէջ։ Մէթրօ Օտէոն։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Անահիտ Սէֆէրեան որ Թորինոյի որբանոցէն փախած է Փարիզ, կը փնտռէ իր եղբայրը կարապետ (Կարպիս) Սէֆէրեան, հօր անուն՝ Արթին, մօր անուն՝ Մարկրիթ։ 1922ին կը գտնուէր Պոլիս։ Իմացնել՝ Յովհաննէսեանի, 22 Rue Madame Curie. Bagneux, Seine.

— Կը փնտռէ մօրաքրոջս աղջիկը Ատաբազարցի Սիրանոյշ Սիւլեան, մօր անուն՝ Մարի սմ, հօրանուն՝ Յովհաննէս, Սիրանոյշ գտնուած է Ատաբազարի Միս Կինիի, Իզմիթի Միս Օլսրեանի, Սկիւտարի եւ Յունաստանի որբանոցները։ Յունաստանէն փոխադրուած է Մարսէյլ Րըլիփի միջոցաւ։ 4 տարիէ ի վեր տեղեկութիւն չկայ։ Իմացնել՝ Krikor Kouyoumdjian, PhilippopleRue Chirna No. 3, Bulgarie.

— Կը փնտռուի Թոքատցի, վերժին Քաջախեան, հօր անուն Միհրան, 1923ին Քորֆուի հայ կաթոլիկ վարդապետներուն հետ մեկնած է Իտալիոյ Թորինօ քաղաքը։ Իմացնել՝ Մխիթար Տէր Պալեանի, 20 Rue Bézons, Courbevoie, Seine, France.

Կը փնտռուին կարապետ եւ Հրանդ Պէշկէրեան որոնք հինգ տարի առաջ յունաստանէն եկած են Ֆրանսա։ Պարտիզակցի վարդան Վարդանեան որմէ հինգ տարիէ որ լուր չկայ։ Իմացնել ցակոբ կոնտոշեանի, Baraque du Corac du Centre No. 6, Digoin, (Saône et Loire).

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՄՏԱՑԱՆՔ

Պէլճուհի, թ. ս.— 1000։
Ֆրանքֆուրթ, խ. վ.— 50։
Փրթիճ Իվրի, խ. պ.— 35։
Սէն Լօուէն տը Սէրիզ, Հ. Ն.—70։
Լիոն, վ. ե.— 35։
Լիվրի-կարկան, ս. Ա.— 100։
Վիէնն, Գ. պ.— 140։
Ֆրանքֆուրթ, խաթ.— 400։
Մարսէյլ, Գործ.— 1240։

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԾԱՆՈՒ ԵՆ ՄԱՐՄԻՅԼԻ ՄԷՋ

1.— Սէն Մարսէլի մէջ, 1500 քր. մեթր հող, տափարակ եւ պտղատու ծառերով։

2.— Սէն Մարկրիտ մէջ, 3000 քր. մեթր հող, նոյնպէս տափարակ եւ պտղատու ծառերով։

3.— Լէ զ'Օլիվի մէջ, 900 քր. մեթր հող, որուն վրան կը գըտնուի 12×12 մեթր քարաշէն եւ caveի վրայ շինուած շէնք մը որուն առաջին յարկը կարելի է վերածել 12 սենեակներու։

4.— Մէն թ'Անթուանի մէջ, քարաշէնատուն մը,15 փիէս2 խանութով, պարտէզ։ Ամբողջովին պարապ։ Դիմել՝ Պ. Պ. Լուտվիկ Տիարպէքիրեանի կամ Մելքոն Մելքոնեանի։ Bar des Lions, Marseille.

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժանագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօ. միւր։ Վէներական ախտեր, Ջերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրժանիշակագոյն ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 912 եւ 2-8։ կիր. 9-12։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատեսուռ։ Ազեմաիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12։

EMPIRE Միգիք-Շօ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

«ՇԱՆԹ» ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԼՈՑՍ ՏԵՍԱ

ԿԵՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ՏԱՐԵԳՐՔԻ Ա. ՏԱՐԻՆ 1931

Մեծադիր, պատկերազարդ եւ ճոխ բովանդակութեամբ

Վարչութիւն՝ Վ. Ռ. ԹԱՓԻՈՐԵԱՆ

Խմբագրութիւն՝ Մ. եւ Մ. ՊԱՐՕԱՄԵԱՆ

Տարեգրքին իրենց մասնակցութիւնը բերած են ժամանակակից ծանօթ գրագէտներ։

Գինը՝ Ֆրանսա, Սուրիա, Պալքաններ եւ Թուրքիա 40 ֆրանք։ Ամերիկա, Անգլիա, Եգիպտոս եւ Պարսկաստան 2 տոլար։

Ապսպրանքները բացարձակապէս կանխիկ։

Դիմել ընդհանուր հասցէին, «Chanth». Arts et Lettres, 94 rue Lafayette, Paris (10e). կամ L. Kévonian, 235 Fbg. St. Martin Paris (10e).

ՅԱՌԱՋԻԿԱՑ ՅՈՒՆՎ. ՒԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՊԻՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ

ԱՌՈՂՋ ԿԵԱՆՔ

անունով բժշկա-առողջապահական ամսագիր մը խմբագրութեամբ *բժիշկներ Մ. Տ. ՆՈՐԱՅՐի եւ Մ. ՔԷՇԻՇԵԱՆի։*

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

LIBRAIRIE H. SAMUEL

51 Rue Monsieur-le-Prince, Paris (VI) մէթրօ Օտէոն
Հեռաձայն՝ Danton 88-65

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳԻՐՔԵՐ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻԱԿ ՀԱՅ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆԸ

ՏՈԿՈՒՆ, արագ եւ աժան, վերնագիրները ոսկետիպ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐ

ՏՕՔԹ. Յ. ՏԷՐ-ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Աչքի, տպայոց եւ ներքին հիւանդութիւններ
ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ՝ ամէն օր (բացի երկուշաբթի) ժամը 10—12 եւ ժամադրութեամբ, 27 Ave. Lellevue, Chaville (S. et O.).
Թրաժուէյ թիւ 1 իջնել «Puits sans Vin» կայարանը։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշել — Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ



ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑՏԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Շբ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԾԱԽՈՒ Է ԿԱՄ ՎԱՐՁՔՈՎ ԿԸ ՏՐՈՒԻ

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌԱԻ «ՃԱՇԱՐԱՆ ՎԱՀՐԱՄ»

5 Rue Jouy Rouve, մէթրօ՝ Պէլվիլ

Ունի Grand comptoir, Grande licence, 50 հոգիի տեղ, 9 տարի, տարեկան վարձք՝ 2000։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել առաւօտները ժամը 8—2 եւ կէսօրէ վերջ ժամը 5.30—9։

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ

22 Rue de Sommerard, Paris Ve

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ, պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ։
կոկիկ եւ մաքուր սրահ։ Խնամեալ սպասարկութիւն.
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier — PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ ամէն օր եւ կիրակի կէսօրէ վերջ։

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ԾՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵԻՐՈՊԱ		100 Ֆ.	200Ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1930
30 OCTOBRE 1930

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1404 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՀԱՅՈՒ ԽՕՍՔ

ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆ ԵՒ ԳԱՄԱՌ-ՔԱԹԻՊԱ

(ՄՆԴԵԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻԻ)

Գրական մրուքիւնը գեղեցիկ մտածումն ունեցած է Մ. Նալբանդեանի և Գամառ-Քաթիպայի ծննդեան հարիւրամեակի առթիւ գրական երեկոյթ մը սարքել, որ տեղի պիտի ունենայ այս երեկոյ։

Հայկական մտքի երկու ահռվիրանները ծնած են 1830 ին, Հայկական թուականներուն, տակաւին 20 տարեկան բոցավառ հասակներ, անոնց ձայնը կը սկսի հնչել մեր ժառանգներուն վրայ։ Ու անոնց ազդեցութիւնը քաղաքական եւ հասարակական շարժման մէջ տիրական կը մնայ մինչեւ 90 ական թուականները։

Մ. Նալբանտեան, բանաստեղծ, հրապարակագիր եւ գիտնական, բայց գերազանցապէս հասարակական գործիչ, յեղափոխական խառնուածքով եւ արմատական ըմբռնումներով։ Ինչ որ ամէնէն ուշագրաւն է Մ. Նալբանտեանի վաղահաս հասունութիւնն է, եւ այն առաքելական կոչումը, որ ան կը զգայ իր մէջ։ Անոր բոլոր շարժումները հասունութեան եւ գիտակցութեան կնիքը կը կրեն։ Իր կոչումէն մղուած, հետզհետէ կը ծանչնէ իր հասարակական շրջանակը եւ լայնօրէն կը ծանօթանայ հայկական բովանդակ կեանքին։

Մ. Նալբանտեան կարճ կեանք մը ունեցաւ։ 1866 ին, 36 տարեկանին մեռաւ, երկարատեւ բանտի կեանքի չդիմանալով։ Քաղաքական եւ վաթսունական թուականներուն ամէնէն բռնակալից դէմքն է, որ հրապարակ եկած էր մեծ կոչումով (չխօսինք գրական եւ հրապարակագրական արժէքին մասին Նալբանտեան հայկական երկու հատուածներուն պատճառող ժառանգականութեան մէջ մին էր, որ իր վրայ կը գրաւեցնէր քաղաքական կուսակցութեան մը հիմնադիրին ըլլալու եւ 60 ական թուականներուն մթնոլորտը քաղաքական տագնապի մը վերածելու յատկութիւնները։ Արդէն 1862 ին Պոլսեան շրջանին գրած իր մէկ նամակին մէջ կը շեշտէ քաղաքական կազմակերպութիւն մը ստեղծելու անհրաժեշտութիւնը։ Ռուսիոյ շրջագայութիւնները, յեղափոխական անձնաւորութիւններու հետ ունեցած շփումը, Իտալիոյ ազատագրական շարժման ղեկավարներու հետ ունեցած տեսակցութիւնները վերջնականապէս Նալբանտեանը բերած էին այն եզրակացութեան, որ հայկական գլխաւոր կեդրոններու մէջ պէտք հիմնել գաղտնի կազմակերպութիւններ, որոնք պիտի նուիրէին ազատագրական գործին։

Եւ իրօ՛ք, հայ ժողովուրդի շարժման պատմութիւնը երբ մատի առնէք, պիտի տեսնէք, որ 1850էն մինչեւ 1880ը հայկական շարժումը ընթացաւ առանց քաղաքական կուսակցութեան մը, որու անհրաժեշտութիւնը խորապէս զգաց Մ. Նալբանտեան, եւ սակայն ռուսական բանտը խորտակեց այս երիտասարդ կամքը եւ յեղափոխական աննման ղեկավարը։

Նալբանդեան չկրցաւ կեանքի կոչել այս քաղաքական կազմակերպութիւնը, բայց անոր մտքերը անցան սերունդներուն, Պոֆֆիին, անկէ ազդուած՝ ձեւակերպեց իր ազատագրական գաղափարները, որոնք անցան 90 ական թուականներու հայ քաղաքական կուսակցութիւններուն։

Ու անոր գինակոչը, «Մեր Հայրենիք»ով, քառասուն տարի առաջ անցաւ հայ մարտիկներուն, որոնք ազատութեան ճամբարին երգեցին, ու մեռան անխռով։

«Ամենայն տեղ մահը մի է,
Մարդ մի անգամ պիտ՝ մեռնի,
Բայց երանի որ իւր ազգի
Ազատութեան կը զոհուի»։

* * *

Մ. Նալբանդեանին զուգընթաց, ու աւելի երկար հայկական մթնոլորտը լեցուց Գամառ-Քաթիպան, անպայման մեծ հատուածով, որ սակայն բանաստեղծը զոհեց հրապարակագրին, ու հրապարակագրութեան մարակը շաչեցուց բանաստեղծութեան միջոցաւ։ Ու լսելի եղաւ ամբողջ հայ աշխարհի մէջ։ Ա՛բողջ սերունդներ խանդավառուեցան բանաստեղծ-հրապարակագրի երգերէն եւ քարոզներէն, ու շատերն եղան որ անոնց վերջին շունչը փչեցին անոր բմբոստ նշանաբաններով։ Ամէնէն վերջ, իր վերջին բանաստեղծութեամբ փակուեցան բանաստեղծին աչքերը, ու այդ քանի մը տողերը քանդակուած մնացին անոր յուշարձանին վրայ։

Յիշենք բանաստեղծը իր վերջին խօսքերով.

«Մի կարծէք որ ես սին փառքի համար
Իմ ձառաչանքով լցրի այս աշխարհի.
Այս ինչ ամբոխի ծափին ու գովքին
Կարօտ չէր բնաւ իմ ցաւագին հոգին։

Այո՛, իմ քնարի տխուր ձայները
Ցնցեցին հայի հոգու լարերը.
Արիւն էլ ազնիւ սրտէ քամեցին,
Կրտրիճի աչքէ քունը փախուցին...»

Յարգանք հայոց կորիճներու քունը փախցնող այս երկու պատանիներուն, որոնք սերունդէ սերունդ հայութեան Ճահապարհները մնացին։

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

«ՏՈՒԽԸ ՄԽԱՆԻ»

«Յուսաբեր» այս խորագրին տակ խմբագրականի մէջ կը գրէ.—

— «Ցպագրական մեքենան ամէն բան չէ, բայց, վերջապէս չափանիշներէն մէկն է ցեղի մը կեսունակութեան։

Տարագիր հայութիւնը իր բիւր հոգիներու եւ վառ տենչերու խարոյկին վրայ կ'եռայ, կ'եփի ու... կ'արտադրէ։

Վերջին քանի մը օրերը առանձնապէս լի եղան ուրախութեամբ մեզ համար։

Գաղթաշխարհի տարբեր ծայրերէն ու տարբեր արժէքի գիրքերու փոքրիկ դէզ մը ամբողջ, եւ ամէնն ալ... մեսրոպեան գիրերով։

Ի՛նչ է այս, եթէ ոչ շքեղ յաղթանակ մը այն օրհասական պայքարին մէջ, որ հայրենիքէն պոկուած ցեղը կը մղէ իր հայրենիքին կապուելու եւ անով իր գոյութեան իրաւունքը յաւերժացնելու համար։

Ահա այդ գիրքերէն հինգ հատը մեր սեղանին վրայ։

Ա. Ահարոնեան՝ «Իմ գիրքը» (բ. հատոր), Հ. վահան Յովհաննիսեան՝ «Հայրենի կրակարան» (քերթուածներ), Ռուբէն Զարդարեան՝ «Ամբողջական երկեր» (Ա. հատոր), «կեանք եւ արուեստ» (ցարեգիրք, Ա. տարի) եւ Թովմաս Թէրզեան՝ «բանաստեղծութեանց Ամբողջական հաւաքածոյ (երկհատոր)։

Ոեւէ ազգ — մեզմէ շատ աւելի քաղաքակիրթ ու մեզմէ բազում անգամ խստապահանջ ինքնոյզով պիտի կարդար այս գիրքերը, գուրգուրանքով պիտի պահէր զանոնք եւ ինքնագոհ արդար զգացումով պիտի ցուցնէր ուրիշներուն։

Ու սիրելի այս գիրքերը, ոչ միայն իրենց հեղինակներու անուններով, ո՛չ միայն իրենց բովանդակութեամբ, այլ եւ իրենց ձեւով ու արտաքինով, այն ընտիր, մաքուր ու ճաշակաւոր տպագրութեամբ, որ ազնուական գեստի նման տարածուած է այս «Հայրենի կրակարան»ներուն վրայ։

Հինգն ալ — նոր եւ ինքնուրոյն ստեղծագործութիւններ չեն. վերջին շարքին կը պատկանին միայն Ահարոնեանի «Իմ գիրքը» եւ Յովհաննիսեանի «Հայրենի կրակարան»ը. միւսներէն «կեանք եւ արուեստ»ը տարեգիրք է, առաւելաբար գրական եւ գեղարուեստական բովանդակութեամբ (եւ քանի մը անտիպ ժասունքներով), իսկ միւս երկուքը՝ խնամուած վերարտադրութիւններ գրական ժառանգութեան երկու անհետացած դէմքերու, հին սերունդէն՝ Թովմաս Թէրզեան (երկու շքեղ, մեծածաւալ ու պատկառելի հատորներ), իսկ Ապրիլեան նահատակներէն՝ եղերաբախտ Ռուբէն Զարդարեանի (իր արձակ էջերով եւ հէքեաթներով)։

Սակայն այս պարագան ոչինչ կը պակսեցնէ վերջին երեք հրատարակութեանց արժէքէն, ընդհակառակը եթէ Թէրզեան ու Զարդարեան անհետացած դէմքեր են մեզ համար ոչ միայն իրենց կեանքով, այլ եւ իրենց գրական ժառանգութեամբ, — անհետացած գանձ մը տպագրական Թուղթի հսկայ դէզերու տակ։ Մէկիկ մէկիկ ժողվել այս ամէնը եւ իբր գրական ամբողջական գործ անհետի հրատարակութեամբ հրապարակ դնել, իրաւամբ այս կը նշանակէ նոր Թէրզեան մը ու նոր Զարդարեան մը նուիրաբերել հայրենատուր հայութեան»։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրք եւ հայրս կռիւները

«Մուքաեմէ»ի հետեւեալ հեռագիրը կուտայ հոկտ. 22 Թուականով.

ՄՈՒՍՈՒԼ, 20 հոկտ.— Իրաքի սահմաններուն վրայ կատարեալ պատրաստութեամբ կը տեղաւորուին երկու զօրամասերէ բաղկացած Թրքական մեծ ուժեր, որոնք ծանր կռիւներու բռնուած էին քանի մը քիւրտ ցեղախումբերու հետ, որոնք յարձակումի ենթարկած էին Իրաքի սահմաններու կից Թրքական հողերը։ Թուրքերը, ձեվատ փաշայի հրամանատարութեամբ, կարողացան բաժնել իրարմէ ըմբոստները՝ արգիլելով անոնց միացումը եւ բնաջնջելով զանոնք։ Ներկայիս քրտական ըմբոստութիւնը վերջացած կը համարուի։

Քիւրտ «ուռսախտութ» ալ բնաջնջուած

Պոլսոյ Թերթերուն մէջ կարդանք.—

Մուշէն հասած հեռագիր մը կը հաղորդէ Թէ Սագոյի Սէյիտ Խանի հրոսախումբը, որ Թուրքիոյ արեւմտակողմը անցած էր, էլմալը Տէրէյի մէջ ընդհարում մը ունեցած է կառավարական ուժերուն հետ։ Հրոսախումբին պետ Սէյիտ Թեւէն վիրաւորուած, իսկ յեղուզակներէն 7 հոգի մեռած վիճակի մէջ ձեռք անցուած են։

Քրտական ըմբոստութեան զսպումին շուրջ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 20.— Թրքական երկու զօրաբաժիններ այժմ Իրաքի սահմանագլուխի մօտն են, Ամատիայի կողմը։ Այս զօրաբաժինները՝ Զօր. Ճէվատ փաշայի հրամանատարութեամբ, ամբողջապէս խեղդեցին քրտական ըմբոստութիւնը և աւարտեցին զինուորական գործողութիւնները։

Վէնիզէլոս Թուրքիոյ մէջ

Յունաստանի վարչապետը Վէնիզէլոս եւ արտաքին նախարարը Միխալաքոփուլոս երկուշաբթի օր հասան Էնկիւրի։ Կայարանը զանոնք դիմաւորելու գացեր էին Ըսմէթ փաշա եւ Թեվֆիք Րիւշտի պէյ։ Մեծ բազմութիւն մը կը ծափահարէր զանոնք։

Յոյն պետական երկու անձերը հիւր են Թուրք կառավարութեան։ Հազիւ հասած Էնկիւրի, անոնք փութացին այցելութիւն տալ Ըսմէթի եւ Թեվֆիք Րիւշտիի։ Կէս օրին Թեվֆիք Րիւշտի ի պատիւ անոնց հացկերոյթ մը տուաւ։ Ճաշի ընթացքին, Յունաստանի վարչապետը անդրադարձաւ իր Թափած ջանքերուն, երկու ժողովուրդներու մերձեցման համար։ Րիւշտի պատասխանելով, խոստացաւ որ Թուրք կառավարութիւնն եւս պիտի աշխատի նոյն ոգիով։

Վէնիզէլոս յետոյ այցելեց Մուսթաֆա Քէմալի, որու հետ տեսակցութիւնը տեւեց երկու ժամուան չափ։ Մեկնումի պահուն, Վէնիզէլոս յայտնեց Թէ Մուսթաֆա Քէմալի հետ համաձայնած են Մերձաւոր-Արեւելքի ապագային մասին։

Երեկոյեան 160 հոգինոց սեղան մը տրուեցաւ։ Երկու ազգերու ներկայացուցիչները ճառեր արտասանեցին, հաստատելով երկու երկիրներու միութեան պէտքը։

Էնկիւրիի լաւատեղեակ շրջանակները կը հաւաստեն Թէ, այսօր Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ պիտի կնքուի բարեկամութեան եւ իրաւարարութեան դաշինքը, առեւտրական համաձայնագիրը եւ նաւային սպառազինման սահմանափակման եւ նաւայիններկայ ուժերու պահպանման պայմանագրութիւնը։

Թուրքիոյ արեւելեան սահմանագլուխներու քանակցութիւնները

Պոլսէն կը տեղեկացնեն Թէ Ազգը Տաղի դէպքերէն յետոյ սահմանագլուխի ապահովութեան համար պարսկական եւ Միջագետքի կառավարութեանց հետ բանակցութիւն կը կատարուէր։ Թէհրանի Թրքական դեսպան Խուսրէվ պէյի Պարսկաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան միջեւ կատարուած բանակցութիւնները գոհացուցիչ արդիւնք տուած են. ի մօտոյ, Էնկիւրիի մէջ բանակցութիւն պիտի կատարուի, Միջագետքի եւ Պարսկաստանի միջեւ առանձին սահմանագիծ որոշելու համար։ Այս բանակցութեան պիտի մասնակցին Միջագետքի դեսպանը եւ պարսկական խորհրդականը։ Թուրք կառավարութիւնը ի մօտոյ դեսպան պիտի ղրկէ Պաղտատ։

Հայերը Սուրիոյ մէջ

Բարձր Յովիսէրութիւնը համախորհուրդ Ազգերու Դաշնակցութեան Գաղթականաց Տեղաւորման Յանձնախումբի ներկայացուցիչ Պ. Պրիւնիէի եւ տեղական կառավարութեան որոշած է նոր հայկական Թաղ մը հիմնել Պուրճ էլ Պրաճնէի մէջ, Պէյրութի հարաւային արեւմտեան կողմը, Ֆըրըն Շէպէքի եւ Րէմիլի միջեւ գտնուող տարածութիւնը։

Վերին Լիբանանի կառավարիչը եւ ներքին գործերու նախարարը ուսումնասիրած են այդ ծրագիրն եւ զայն փոխանցած հանրային շինութեանց նախարարութեան, առի գործադրութիւն։

Այս նոր Թաղի շինութեան համար յատկացուած է 50 հազար ոսկի։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԵՋՄԷ ԴՈՒԻՐՍ

ԽԱՐՈՒԱԾ ՀՐԵԱՆ ԿԱՄ ՅԱՒԱԼԻ ԴԱՍ ՄԸ ԵԻՍ

Կրկին կ'անդրադառնանք Հրեաներու վերջին յուսախաբութեան, որովհետեւ անոնց ցաւին մէջ, մեր իսկ ցաւը կը տեսնենք

Իրօք, երբ իրականութիւնը բաղդատելու ելլենք դարաւոր երազին հետ դժուար թէ կարենանք չկորսուիլ համեմատութեան ու չափի փնտռտուքներու մէջ,

Համատարած Հրեան՝ ելմտական ու տնտեսական իր վիթխարի զօրութեամբ, իւրաքանչիւր երկրի մէջ քաղաքական ու վարչական ուժի եւ դիրքի տիրացած իր զաւկըներով, իր վաւերական եւ անխուսափելի ազդեցութեամբ «ծովերէ ծով»... Պաղեստին մը չէ որ կը պահանջէր, Այլ՝ Պաղեստինի մէջ ազգային օճախ մը՝ այն ալ ընդհոգատարութեամբ...։ Շամեստ, արդար ու իրականալի պահանջ։ Բայց ահա եւ ծիծաղելին, որուն խոնարհութեամբ գլուխ կը ճկէր Հրեան,— իր պատմական իրաւունքը արժեցնելու համար իր պապենական երկրին մէջ, հողը որուն վրայ պիտի բնակէր, հրեան իր դրամով պարտաւոր էր գնելու Արաբէն։

Իսկապէս, պատմական իրաւունքի այս ըմբռնումը, եւ անոր այս կերպ կիրարկումը, 20րդ դարը միայն կրնայ արդարացնել իր քաղքենի, նիւթապաշտ մտայնութեամբ։

Ու հոգատար Անգլիան, որ իր մէկ նեղ օրին, հրեայ իմացականութեան եւ տնտեսագիտութեան հանդիսաւորապէս խոստացեր էր հիմնել ազգ. օճախ մը, ո՛չ մրայն կը դրժէ իր խոստումը, խախտելով մէկտեղ հոգատարութեան իրաւական ըմբռնումը, այլեւ Հրեայէն կը խլէ ամէնն միջոց ինքն իր ձեռքով հիմնելու իր տունը, կ'արգիլէ հողերու գնումը Արաբներէն, կ'արգիլէ եւ ներգաղթը, փոխարէնկուտայ համեմատական ներկայացուցչութիւն մը օրէնսդիր խորհուրդի մը մէջ, որ պարզապէս պիտի ծառայէ բոլորովին խեղդելու Հրեային տկար ձայնը։

Հրէական օճախին այս հարուածը եթէ տրուէր պահպանողական Պոլտուինի կամ ազատական Լոյտ Ճորճի կողմէ, այնքան ալ զարմանալի չպիտի Թուէր։

Բայց աշխատաւորական դահլիճին այս քայլը, Հնդկաստանի եւ եգիպտոսի ազատագրական շարժումներու զսպումէն վերջ, նոր արատ մը չէ՞ որ կը բարդէ Մաքտոնալտի կառավարութեան եւ իրմով ալ ընկերվարութեան քաղաքական վարկին։

Քրտական հարցի առթիւ, տեսանք օդապարիկը որ Թռաւ Ցուրիխի ժողովէն, Ու չզարմացանք՝ մենք Հայերս, որովհետեւ սորվեցանք Թէ ընկերվարութեան վիթխարի ուժը սկսած է *քաղքենանալ։*

Վաղը սակայն, հրէական հարցմը անշուշտ պիտի դրուի նոյն ժողովի սեղանին վրայ, եւ այս անգամ, եթէ ո՛րեւէ կերպով ընկերվարական խօսքին չհետեւի գործը, տանջահար ազգերուն կը մնայ րնել ինչ որ մենք կ'ընենք,— փրկութիւնը փնտռել նախ իրենց ուժերուն մէջ։

ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՆ

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԱԹԷՆՔԻ ՄԷՋ

ԵՐԿՈՒ ՀԱԶԱՐ ՀՈԳԻ ՆԵՐԿԱՅ

Աթէնք, 23 Հոկտեմբեր

Հ Ց Դաշնակցութեան քառասնամեակի հանդէսը մեծ հանդիսաւորութեամբ տեղի ունեցաւ «Ուֆայ»ի ընդարձակ սրահին մէջ։

Ժողովուրդ՝ երկու հազար։ Ամէն սեռէ եւ տարիքէ։ Անկուսակցականներ եւ կուսակցականներ։ Ոգեւորութիւն եւ ուրախութիւն դէմքերու վրայ։ Դաշնակցական երիտասարդութիւնը եկած է կուսակցութեան քառասնամեակը տօնելու, իսկ անկուսակցականները լսելու Դաշնակցութեան խօսքը։

Բանախօսները նոր դէմքեր են աթինահայութեան համար։ Ընկեր Մխաքեան փարիզէն եւ ընկ. Կառվարենց Թրակիայէն։

Հանդիսականներուն մէջ կը նշմարուէին յոյն լրագրողներ, պոլսեցի եւ Իզմիրցի Յոյներ։ Յոյն ընկերվարական կուսակցութիւնը ղրկած էր իր ներկայացուցիչը՝ յանձին ընկեր Եանեօսի, որ յունարէն դէմք է արդէն աթինահայութեան համար։

Օրուան նախագահ ընկ. Գ. Լազեան հանդէսին բացումը կատարեց։ Կո՛հիատսեան երգչախումբը քառաձայն երգեց յունական եւ հայկական քայլերգները։

Պատկերը խրախուսիչ էր։ Երկու հազար հոգի հեւ ի հեւ կը սպասէին Դաշնակցութեան հաշուետուութիւնը լսելու ընկ. Շաւարշի բերնէն։

Բոլորը գիտեն որ ըսուելիք խօսքերը, մանաւանդ այս անգամ, արժէք ունին ու զերծ են ցուցական բնոյթէ։ Ծափերը բեմ կը հրաւիրեն ընկ. Շաւարշը։

Ծանօթ դէմք է ժողովուրդի զաւակ։ Բոլորը գիտեն թէ ճառախօսելու համար չէ որ բեմ կ'ելլէ, այլ ճշմարտութիւններ եւ իրականութիւններ պարզելու։

Եւ ընկ. Շաւարշը կը խօսի։ Կը խօսի՞ թէ կը պատգամէ։ Ցայտնի էր մէկ բան։ Թէ ժողովուրդը շունչը բռնած կը հետեւէր իր խօսքերուն, որոնք ալրիւրէ հոսող ջուրերու պէս յստակ ու վճիտ էին, հասկնալի բոլորին։

Նախամուտը դժուարելի ոգեկոչում մըն էր, խորհրդաշունչ բանաստեղծութիւն մը։ Բոլորս վերացանք պահ մը։ Նահատակ հերոսներու դէմքերը տեսիլքի մը պէս մեր աչքերուն առջեւ դիրք բռնեցին։

Բանախօսը կը խորանայ, կը խորանայ եւ կը խորացնէ հանդիսականները։ Ցանթէական շունչ մը բեմին վրայ։ Ծափե՛ր, կրկին ծափեր։

Ընկ. Շաւարշ կը շարունակէ ծափերու մէջ։ Խօսքերը չեն լսուիր։ «Կանգ մի՛ առներ սրաթռիչ Երիվար»։ Այսպէս տասը վայրկեան սկզբնաւորութեան։

Ընկ. բանախօսը յետոյ տուաւ, յայն գիծերու մէջ յեղափոխական շարժման պատմութիւնը, յիշեց գրուագներ, վերլուծեց պանք Օթոմանի գրաւման դէպքը, խանասորի արշաւանքը պատկերացուց, բացատրեց յեղափոխական ակտերուն իմաստը, գմայլելի պատկերացումով տուաւ նահատակ յեղափոխականներուն ազգանուէր կեանքը։

Ժողովուրդը կը հետեւէր մեծ հետաքրքրութեամբ։ Աւելի ճիշտը յափշտակութեամբ։ Այսպէս ճիշտ մէկ ժամ, խնդավառելով ու խնդավառելով, մինչ իրատեսութեան գետնին վրայ, բայց միշտ անգեալի յեղափոխական հետաքրքրէն, ընկ. Շաւարշ ըրաւ բանախօսութիւն մը, որ եթէ գրի առնուած ըլլար, պիտի դասուէր մեր հռետորական գրականութեան գոհարներուն մէջ։

Ժողովուրդը շունչ առաւ պահ մը։ Դիւրին չէր մէկ ժամ հոգիով ու միտքով ամփոփուիլ։ Կոմիտասեան երգչախումբի երգերը հրդեհէ բռնկած հոգիներու վրայ քարիւղ կը լեցնեն։ Խանդավառութիւն եւ գինովութիւն։ Բոլորը, գոհ են արժանի կը գտնեն Դաշնակցութիւնը՝ օրուան հանդիսաւոր գոյգին։

Կարգը պ Եանեօսինն է։ Համոզուած հայասէր ընկերվարական մը։ Քանի մը առիթներով, հնչէն մամուլի էջերէն պաշտպանած է մեզ կը սիրէ մեր ժողովուրդը եւ Դաշնակցութիւնը, որուն կենսունակութեան եւ ուժին վրայ մեծ հաւատք ունի։

«Քոյր կուսակցութեան, Դաշնակցութեան (այս բառը կ'արտասանէ հայերէն) քառասնամեակին առթիւ, յոյն ընկերվարական կուսակցութեան ողջոյնները կը բերեմ», կը սկսի խօսիլ։

Կ'անդրադառնայ հայ ժողովուրդի բախտին, Թրքական բարբարոսութիւններու, մասնաւորապէս կը խօսի յունահայութեան մասին։ Ցաւը կը յայտնէ յոյն թերթերու այն անիրաւ վերագրութիւններուն համար յունահայերու հասցէին, որոնց համաձայն իբրեւ թէ Ցունահայերը ուզած ըլլան կիպրոս փոխադրուիլ, կղզիին յունական դիմագիծը փոխելու համար։

«Չի կրնար գտնուիլ եւ չկայ ոչ մէկ հայ որ միտքէն անգամ անցնէ թէ կիպրոս փոխադրուելով եւ գործակցելով տեղացի Թուրքերուն հետ, աշխատի փոխել կղզիին հելլէնական դիմագիծը։ Այս տեսակի վերագրումներ կ'ընեն միայն հայերը չճանչցողները»։

Ընկեր Եանեօս անդրադարձաւ յետոյ թերթերու այն գրութիւններուն, որոնք հայերու այլուր տեղափոխութեան մասին կը խօսէին։

«Մենք չպիտի ձգենք որ 30—40,000 հայ գաղթականութիւնը գրուի աշխարհի չորս ծագերուն։ Մինչեւ այսօր եղբայրօրէն ապրեր ենք, եւ պատճառ չկայ որ նոյնը ըլլայ ապէ վերջ ալ։ Դրամատիրական հաշիւներ չունինք մենք։ Մեր երկիրը լայն տեղ ունի ձեզի համար։ Դուք ալ կրնաք մեզ հետ միասին ապրելու աշխատիլ»։

Ընկեր Եանեօս խօսեցաւ նաեւ համայնավարութեան մասին։ Թաթար-սլաւական որակեց Գ. Միջազգայնականը, որ ոչ մէկ կապ ունի ընկերվարութեան հետ։ Խոստացաւ որ հայերը զգուշանան համայնավարներէ որոնք քար ու քանդ կ'ընեն եղածը եւ աշխատաւորութեան հանգիստ չեն տար։

Հայասէր հելլէնին ճառը, որ տեւեց քսան վայրկեան, մեծ տպաւորութիւն թողուց ներկաներուն վրայ։

Երրորդ բանախօսն էր ընկեր Գ. Կառվարենց։

Խօսեցաւ խանդավառ ու խրատուսող բանաստեղծը, պատկերներ մէկը միւսէն գերազանց, Զգացումներ՝ ջուրի ժայթքումներու պէս։ Նահատակներու յիշատակը ոգեկոչելով, հրահրեց հանդիսականները յոտնկայս մէկ վայրկեան լռութիւն պահել։

Ցետոյ, աւելի ուժգնութեամբ ու տիրական չեշտով, տուաւ Դաշնակցութեան կեանքը, անոր գործերը, վեր առաւ արժանիքները ըսաւ թէ խօսքէ աւելի գործի կուսակցութիւն եղած է, հրաւիրեց բոլորըշարքի կենալ անոր դրօշին տակ, իրականացնելու համար հայ ժողովուրդին մեծ իտէալը։

Ընկ. Կառվարենց, իր գեղեցիկ բանախօսութիւնը վերջացուց հետեւեալ նախադասութեամբ. «Եթէ ձեր ձեռքերը մեզի երկարէք վայ ձեզի, որովհետեւ քիւրտն անգամ ատիկա ըրաւ»։

Հանդէսին գեղարուեստական բաժինին իրենց մասնակցութիւնը բերած էին Ցակոր եւ Վահան եղբայրները, սրինգով եւ դաշնակով, Օտէոնի շրջանաւարտներէն Պարիթօն Նիքօ քաբէսթիոյ, կոմիտասեան երգչախումբը ղեկավարութեամբ ընկեր Գ. Կառվարենցի, ընկեր Նաճարեան եւ փոքրիկն Թօքաճեան արտասանութիւններով։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ "ԻՏԷԱԼԻԶՄ,,Ը

Իր ընթացիկ մտահոգութիւններուն վերեւէն, իր ծրագրի նուազագոյն պարտադրութիւններէն անդին, Դաշնակցութիւնը չի դադրիր իր սիրտը յառելէ հեռաւոր, աղջամղջային հորիզոնի մը։

Աշխարհի յեղափոխական ուժերուն հետ միասին Դաշնակցութիւնն ալ ընկերվարական աշխարհահայեացքնկը քաղէ իր կորովը իր պատճառաբանութիւնները։

Հաւատալ ընկերվարութեան, հաւատալ է մարդուն եւ կեանքին։ Թէ անոնք բնազդաբար կը դիմեն աւելի արդար ճակատագրի մը։ Թէ հակառակ բոլոր ժխտումներու, իրաւունքը մարդոց սրտերու եւ վայելելու ազատութիւնը օրէ օր կը վերածուի անձեռնմխելի, շօշափելի գաղափարի մը։

Ընկերվարական են անոնք որ կը դաւանին թէ աշխատանքն է չափանիշը բոլոր արժէքներուն, խարիսխը մարդկային արժանապատուութեան եւ իրաւունքին եւ հետեւաբար ընկերային կեանքը այդ գաղափարին շուրջ միայն ջանալն է կազմակերպել եւ բիւրեղացնել։

Դաշնակցութեան ընկերվարութիւնը երբեք մոլեռանդ հանգանակը չէ կոյր հաւատալիքներու, պիրկ բանաձեւներու անվերաքննելի սկզբունքներուն. ատոնք սահմանը կ'անդնին կարճատես միտքերու. կենդանի ընկերվարութիւնը գործօն կամք մըն է որ համոզումը աւելի վեր կը դասէ քան թէ բանաձեւը, եւ իրականութիւնը չի զոհեր սկզբունքային նեղմտութիւններու։

Հոս չեմ կրնար չոգեկոչել յիշողութիւն մը։

1911 Թուականին էր հաւանաբար, երբ պոլիս «Ազատամարտ»ի ակումբին մէջ Դաշնակցական Ուսանողական Միութիւնը հրաւիրած էր Զաւարեանը դասախօսութիւն մը տալու ծրագրային հարցի մը շուրջ։

Վեթերանը ոտքի ելաւ եւ առանց այլեւայլի, իր դէմքին խստակրօն լրջութիւնը առանց մեղմելու, գոռ իր ձայնովը բացագանչեց.

«Լա իլահ իլլալլահ, Մուհամմէտը րէսուլ ուլլահ»։

Երկար դադար. Ներկայ երիտասարդութիւնը հոգիս կը խեղդէր քրքիչի զուսպ նոպայ մը. բայց ան անտարբեր շարունակեց.

«Ընկերվարութիւնը մի է եւ անխախտ եւ մարքսն ալ՝ անոր առաքեալը»։

Ցետոյ, աւելի ուժգնութեամբ ու տիրական չեշտով, տուաւ Դաշնակցութեան կեանքը, անոր գործերը, վեր առաւ արժանիքները ըսաւ թէ խօսքէ աւելի գործի կուսակցութիւն եղած է, հրաւիրեց բոլորըշարքի կենալ անոր դրօշին տակ, իրականացնելու համար հայ ժողովուրդին մեծ իտէալը։

Ընկ. Կառվարենց, իր գեղեցիկ բանախօսութիւնը վերջացուց հետեւեալ նախադասութեամբ. «Եթէ ձեր ձեռքերը մեզի երկարէք վայ ձեզի, որովհետեւ քիւրտն անգամ ատիկա ըրաւ»։

Հանդէսին գեղարուեստական բաժինին իրենց մասնակցութիւնը բերած էին Ցակոր եւ Վահան եղբայրները, սրինգով եւ դաշնակով, Օտէոնի շրջանաւարտներէն Պարիթօն Նիքօ քաբէսթիոյ, կոմիտասեան երգչախումբը ղեկավարութեամբ ընկեր Գ. Կառվարենցի, ընկեր Նաճարեան եւ փոքրիկն Թօքաճեան արտասանութիւններով։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՉԵԿԻՍՏԻ ՄԵՐԿԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Աղաբեկովի մերկացումներուն մէջ մեզ հետաքրքրող մի քանի դրուագներ կան։

Ինվէրի սպանութեան առթիւ «Ցառաջ»ի ընթերցողներն արդէն ծանօթանան։

Այժմ կանդ առնենք Պարսկաստանի Հայերի նկատմամբ կատարուած սխրագործութիւնների վրայ։

Աղաբեկովի յայտարարութեան համաձայն, Մոսկուա մեծ վախեր է ունեցած Պարսկաստան ապաստան տարագիրներից եւ միջոցներ չի խնայել վերջինների ուժերը քայքայելու։ Այդ նպատակով, Զեկայի գործակալը թաւրիզում յաջողում էկաշառել փոստի պաշտօնեաներից մէկին ու նրամիջոցով ձեռք բերել Դաշնակցականները զրպարտութիւնը։ Այստեղ անհնարին ոչինչ կայ։ Բայց, այդ բանը ժամանակին յայտնի է դառնում պատկան մարդկանց եւ նրանք միջոցներ են ձեռք առնում խուսափելու Զեկայի «հնարաժտութիւնից»։ Այս ի գիտութիւն Պ. Աղաբեկովին։

Երկրորդ, իբր թէ Զեկան յաջողում է իր ցանցերի մէջ առնել դաշնակցական «դեկավարներից» Արշակ Ղազարեանին ու վերջինիս ջանքերով քայքայում մտցնել դաշնակցական կազմակերպութեան շարքերում։

Այստեղ, զուր է Աղաբեկովը Ղազարեանի ելոյթը վերագրում իրենց։ Բոլորին յայտնի է, որ Ղազարեանը, 1924ին հետեւելով Բալշեւիկներու օրինակին, սի գիրք է հրատարակում եւ Դաշնակցութեան 10րդ Ընդհ. ժողովին էլ զեկուցագիր ուղարկում, որով առաջարկում է ընդունել խորհրդային վարքագիծ։ Որպէս պատասխան, Ընդհ. ժողովը միաձայնութեամբ Ղազարեանին արտաքսում է կուսակցական շարքերից։

Դրանից յետոյ է, որ Ղազարեանը զազազած նետուում է Զեկայի գիրկը ու դառնում խաղալիք նրա ձեռքին։ Աղաբեկովի յուշերից միայն իմանում ենք, որ Ղազարեանն իր լրտեսական աշխատանքների համար ամսական հարիւր տոլար վարձատրութիւն է ստանում։ Նոյն Զեկայի նախաձեռնութեամբ էլ Ղազարեանը հրատարակում է թեհրանում «Գաղափար» թերթը, որն ամսական երեք հարիւր դոլար բաց է ուներում։ Ի հարկէ, Ղազարեանը չի արդարացնում իր վրայ դրած յոյսերը եւ Զեկան դադարեցնում է թերթի հրատարակութիւնը եւ իրեն էլ ուղարկում Կովկաս։

Որքան մեզ է յայտնի, Ղազարեանին յաջողուում է իր կողմը գրաւել միայն մէկ դաշնակցականի՝ ուսուցիչ Սարգիս Սարգսեանին, որը իր նման անբարոյական ու լիմարի մէկն է։ Արժե՞ր դրա համար հազարներ ծախսել... Աղաբեկովն ինքն է խոստովանում, որ Ղազարեանի հետ շփոթելու միամտութիւնը չունի։ բայց նոյնքան համոզուած է որ աշխատել գաղթահայութեան համար կը նշանակէ գերազանցապէս աշխատիլ այսօրուան եւ վաղուան Հայաստանին համար։

Այսպէս այսօր ալ, ինչպէս իր քառասուն տարիներու պատմութեան ընթացքին, Դաշնակցութիւնը կը մնայ ու պիտի շարունակէ մնալ հայ իրականութեան եթէ ոչ միակ, այլ ապահովաբար զօրաւորագոյն ազդակը։

Ջնջեցէք Դաշնակցութիւնը, ի՛նչ յուսահատական պատկեր մը պիտի մնայ մեր հանրային, ընկերական, մշակութային կեանքէն. ո՞վ պիտի կրնայ փոխարինել զայն։

Եթէ ան գոյութիւն չունենայ, պէտք պիտի ըլլայ ստեղծել, բազմապատկել Դաշնակցութիւնը։

Ա ՍԱՆԱՍԱՐ

արժէքը եւ հեղինակութիւնը կուսակցութեան մէջ (դաշնակցական) «հաւասար էր զինքն եւ այլեւս նա անելիք չունէր։

Երրորդ, Զեկային յաջողած է որպէս գործակալ վարձել մէկն վարդապետ Ղ.ճեանին, կու տարի Ֆրանսիայում անկան երկու հարիւր դոլար վճ ձատրութեամբ գործակալութ տօն կատարելուց յետոյ, սեւանոզի հոգեւորականը Ղ ին Մոսկուայի Զեկայի պետ ժամբ մեկնում է այնտեղ։ Աղաբեկովի յայտարարութ Մոսկուան այդ ժամանակ փաղանց ժտանդուած էր պատականի ու չնդկաստ խնդրով։

Ատրպատականում հետաքր Ներսէս արքեպիսկոպոս Մ Թաւդեանին եւ չնդկաստ համար էլ իրենց գործակալներին ճամբելու մէկ ղովակ ստեղծել։ Մոսկուան կար փնտուտուքներից յետոյ գալիս է այն եզրակացութ որ լաւագոյն միջոցը հոգեւ կանի սքեմն է, որի համար կապուում են Արսէն վարդապետին։

Մոսկուայում, Զեկան Ղ.ճեանի հետ խորհրդակցութ յետոյ, հետեւեալ ծրագիրը ժշակուում։

Արսէն վարդապետը Մոսկուայից կը մեկնի Էջմիածին, կան ամէն ճնշում կը գործադ որ Կաթողիկոսը Ղ.ճեանին պիսկոպոս ձեռնադրի։ Ձեռնադրուելուց յետոյ Արսէն եպիսկոպոսը Ղ.ճեանի հետ կը մեկնի Պարսկաստան։ Հոն Ղ.ճեանը պիտի ներկայանայ որպէս վարդապետ հոմանուհի նշանած, իրականում վերջինս կը նակցի իր հետ։

Ըստ Աղաբեկովի, վարդապետի հետ աշխատած գործակալներուն առաջին մասն է յաջողուում որ նա էջմիածնում ձեռնադրուում եպիսկոպոս, նշանակ կաթողիկոսական պատիւներ ու մեկնում Պարսկաստան։ Ինչ վերաբերում է գործակալներուն միւս մասերին, նրանցից ոմանք մէկը չէ իրականանում։ Ինչպէս է անում այդ հոգեւորականը եւ ի՞նչ է լինելու վերջը, Աղաբեկովը չգիտէ...

Եթէ շատ է հետաքրքրական Աղաբեկովին իր գործակալի ճակը, կարող ենք յայտնել, երկու օր առաջ հետագործակալութիւնը թեհրանից, որ Հնդկաստանի թեմի առաջնորդը տաքսւել է Պարսկաստան։ Միայն թէ յայտնի չէ, թէ Արսէն եպիսկոպոսը։ Մեսրոբ Մաշիստրոսը։ Նայած, այդ երկուսն էլ սար արժէքներ են...

Հետաքրքիր է Աղաբեկովի կարծիքը Արսէն Ղ.ճեանի մասին։ Մոսկուայում ունեցած սակցութիւնից յետոյ, Աղաբ կոչին այն տպաւորութիւնն ստանում, որ Զեկայի թիւ գործակալ «Արսէն վարդապետ բացարձակ սրիկայի մէկն է։ Միւս սրիկաներից տարբերում է միայն նրանով, որ իր աշխ տանքների համար աւել է պահանջում»։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ինչ խոր էր ինքնամոռացումը, որ կարող էր ամբողջ ազգին տանել դեպի կործանում, եթե ոչ մի ուժ չկանգնեցներ նրան։ Ինչ ահռելի էր պատասխանատվությունը, որ ընկած էր ամբողջ ազգի վրա, եթե ոչ մի ձայն չհնչեցներ ազգի ականջին, որ նա գնում է դեպի անդունդ։ Ինչ ծանր էր մեղքը, որ ծանրանում էր ամբողջ ազգի վրա, եթե ոչ մի ձայն չհնչեցներ ազգի խղճի մեջ, որ նա մեղանչում է։ Ինչ ահռելի էր ամբողջ ազգի դատաստանը, եթե ոչ մի ձայն չհնչեցներ ազգի դատաստանի մեջ, որ նա դատապարտվում է։

Ամբողջ ազգը ինքնամոռացման մեջ էր։ Ամբողջ ազգը մեղանչում էր։ Ամբողջ ազգը դատապարտվում էր։ Եվ ոչ մի ձայն չհնչեցրեց ազգի խղճի մեջ, որ նա ինքնամոռացման մեջ է, որ նա մեղանչում է

Պ. Ֆլանճէն եւ Թուրքիա

Ասկէ առաջ ըսուեցաւ թէ Ֆրանսայի առեւտրական նախարար Պ. Ֆլանճէնի էնկիւրի այցելութիւնը կապ ունի կըտրօններու խնդրին հետ։ Նախապարին նպատակն էր կարգադրութեան եղանակ մը գտնել հանրային պարտքերու խնդրին շուրջ, եւ այս ձեւով բանակցութեան դետին պատրաստել Թուրքիոյ եւ Փարիզի Հանր. Պարտքերու վարչական Խորհուրդին միջեւ։ Այդ Խորհուրդին կողմէ երկու պատուիրակներ ժամերս էնկիւրի պիտի գան եւ ելմտական գործավարին հետ պիտի խորհրդակցին։

Փարիզի մէջ կան կարգ մը շրջանակներ, որոնք կ'աշխատին խանգարել պարտքերու համաձայնութիւնը, դիտել տալով թէ վարչական Խորհուրդը իրաւունք չունի ինքնագլուխ կարգադրութիւններ ընել։ Այս շարժման կ'աջակցի նաեւ անուշահոտութեան «իշխան» Ֆ. Քոթիի թերթը, «Լ'Ամի տիւ Փէօփլ», որ իր վերջին թիւով «գայթակղութիւն» կը նկատէ 1928ի պարտքերու պայմանագրութիւնը։

Այդ թերթին համաձայն, Թուրքիոյ ընդհանուր պարտքը 92 միլիոն հնչուն ոսկի է, մինչդեռ վարչական Խորհուրդը հաշիւրին 62ը զեղչեց, եւ հաւանեցաւ որ միայն բարիւրին 38ը վճարուի։

Վերջին Յուլիս 11ին, Ժերակուտական Տէլպիէ այս մասին բողոքեց Ժերակոյտի բեմէն, բայց իր խօսքերը չհրատարակուեցան պաշտօնաթերթին մէջ։ Խորհրդաւոր ձեռք մը գրաքննութենէ անցուց զանոնք եւ արգիլեց հրատարակութիւնը, կը դրէ Պոլսական թերթ մը։

Միջազգային սեղանաւորութիւնը ուրեմն,— դիտել կուտայ «Լ'Ամի տիւ Փէօփլ», — կ'աղդէ նոյն իսկ պաշտօնաթերթին պարունակութեան վրայ։

Թերթը յետոյ կը հրատարակէ զեկոյց մը, որով Ֆրանսացի բաժնետէրերը կը հրաւիրուէին ժողովգումարելու Փարիզի մէջ, և խորհրդակցութիւն կատարելու իրենց բռնելիք ընթացքի մասին։

Ռումէն քանակի մեծ ռազմափորձեր

Թագաւորին ներկայութեան ռումէն բանակին մեծ ռազմափորձերը սկսան Թրանսիլվանիոյ մէջ, 60 հազար զինուորներու եւ 2500 սպաներու մասնակցութեամբ։ Ռազմափորձերը տեղի կ'ունենան զօրավար Սիհօսկի հրամանատարութեամբ։ Ռազմափորձերը պիտի վերջանան երկուշաբթի, որմէ յետոյ տոնգք պիտի կատարուի եւ մարաջախտ աստիճանին պիտի բարձրացուին զօրավարներ՝ Ազէրեսկօ եւ Փրէզան։ Ռազմափորձերուն կը մասնակցին բազմաթիւ պետութիւններու զինուորական կցորդներ։

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնաբեսը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԾը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՕՂԻԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ
ՄԻԱԿ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸ
ԳԱՌԼՕ ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
34 RUE ST. LAZARE, PARIS (9e)
Մէթրօ՝ Peletier *եւ* N. D. des Lorettes

SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՕՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ




Columbia
REGISTERED TRADE MARK
20 ՖՐ. 20 ՖՐ.
H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85
Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշ էֆոններ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, *եւն.։ Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն օր։*

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, Անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չիաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL
20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան ճաշեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ ամէն օր եւ կիրակի կէսօրէ վերջ



Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

վաղը ՈՒՐԲԱԹ իրիկուն ժամը 8.30ին, Քաֆէ օ Քլէր մը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ՝ Իթալի։

Նիւթ՝ Ա.— Հայաստանի վերջին ապստամբութիւնները եւ արդի կացութիւնը։

Բ.— Թուրքիոյ ներկայ վիճակը։

Կը խօսին ընկերներ Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ եւ Ս. ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Կը հրաւիրուին նաեւ շրջաններու ընկերները։

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ Է ՆՈՅԵՄԲԵՐ ԻԻՆ

ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

2 Նոյեմբեր կիրակի օր, ճոխ յայտագիրով

ԵՐԵԿՈՅԹ

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԿԱՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Երեկոյթը տեղի կ'ունենայ Յունուար 6ին

կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը։

ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Մ. ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆԻ եւ ԳԱՄԱՄ-ՔԱԴԻՊԱՑԻ

ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՒ

Վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 3.30ին Société Savante*ի D. սրահին մէջ,*

Հը նախագահէ՝ ՊՐՈՖ. Ն. ԱԴՈՆՑ

Կը խօսի՝ Ռ. ԲԷՐԲԷՐԵԱՆ

Երգեր եւ արտասանութիւններ

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՃԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ատաբազարի Հայր. միութեան կողմէ

1 Նոյ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Société des Ingénieurs Civils սրահը

19 Rue Blanche, Métro Trinité կամ Blanche

կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ (Նորայր)

Գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ անակնկալներ

կը ներկայացուին՝ ՉԱՐԼՍԹՕՆ ԿԱՄ ՍԱՄԱԹԻԱՅԻ ԱՐԻԿ ԱՂԱՆ

եւ ԵՐԿՈՒ ԽՈՒԼԵՐԸ

կը նուագէ անցեալ տարուան LUNA PARKի նշանաւոր orchestre

Ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով

Տոմսակի գինն է՝ 7.50 ֆրանք

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԻԼԻ ՄԷՋ

Վասպուրականի Հայր. միութեան կողմէ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 84 Rue Chape, Սալոն Շափի մէջ։

կը ներկայացուի դեկավարութեամբ դերասան ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի

ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐԸ (Յ. Պարոնեանի)

Տոմսերու գիները՝ 10, 7 եւ 5 ֆրանք



Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Պէլվիլի Ռոստոմ խումբի ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, կարեւոր օրակարգ։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը հաւարուի։

ՊԻՅԵՆՒՐՈՒԻ կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Շավիլի Արդութեան խումբի բոլոր ընկերներն ու ընկերուհիները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին կառ Մոնփառնասի դէմի սրճարանը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՊԻՅԵՆՒՐՈՒԻի Զաւարեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Վառմեան խումբի բոլոր ընկերները այս Կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին ճանօթ հաւաքատեղին։ Օրակարգ՝ զեկոյց նոր վարչութեան ընտրութիւն եւ ընթացիկ հարցեր։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅի Մշոյի խումբը ամիսպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին ընկեր Լորիս Պոլոյեանի բնակարանը։ Բացականները նկատի կ'առնուին։

ԳԱԻԱՌ

Լիոնի Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՎԱԼԱՆՍԻ Բալկէն-Սիւնի ենթակոմիտէի վիճաբանական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ.եան Գրադարանը։ Նիւթ՝ «Բոլշեւիկները եւ Դաշնակցութիւնը»։ Կը խօսի՝ ընկ. Դ. Սարոյեան։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅի Քրիստափոր կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Պար տը Փոստի մէջ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅի Ռոստոմ ենթակոմիտէի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին, Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Օրակարգ՝ ներկայացուցչական ժողովի նախապատրաստութիւն։

ՍԻՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆԻ ենթակոմիտէն արտակարգ ժողովի կը հրաւիրէ Սէնթ Անթուանի բոլոր ընկերները այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Ներկայ կ'ըլլան կոմիտէի անդամները։

ԼԻՈՆԻ Համազասպ խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ.եան Գրադարանի մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի ժասնաճիւղին վիճաբանական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ։ Նիւթ՝ «Երկունք»ի ուղղութիւնը, մէկ ժամ սինեվա (Միշել Սթրոկոֆի ֆիլմը)։

ՓԱՐԻԶԻ Ուրֆայի Հայր. միութեան ժողովը յետաձգուած է։

Զ. Ե. Ո. միութեան Պէլվիլի ժասնաճիւղին ժողովը այս Ուրբաթ ժամը 9ին 131 Faub. du Temple։ Ներկայ կ'ըլլայ կեդր. վարչութիւնն ալ։

Զ. Ե. Ո. Միութեան Սէն Միշէլի, Պէլվիլի, Պիւթեանքուրի, Անիէրի ժասնաճիւղերուն ներկայացուցչական ժողովը միութեան կեդրոնին մէջ 17 Ave. Philippe Auguste, այս երկուշաբթի ժամը 9ին։ Կարեւոր հարցեր։

ԿԱՎՈՒՇԻ 1931ի ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ

Լոյս կը տեսնէ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1ԻՆ

Գինն 30 ֆրանք

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Անահիտ Սէֆէրեան որ թորինոյի որբանոցէն փոխադրուած է Փարիզ, կը փնտռէ իր եղբայրը Կարապետ (Կարպիս) Սէֆէրեան, հօր անուն՝ Արթին, մօր անուն՝ Մարկրիթ։ 1922ին կը գտնուէր Պոլիս։ Իմացնել՝ Յովհաննէսեանի, 22 Rue Madame Curie. Bagneux, Seine.

— Կը փնտռեմ մօրաքրոջս աղջիկը Ատաբազարցի Սիրանոյշ Սիւլեան, մօր անուն՝ Մարիամ, հօրանուն՝ Յովհաննէս, Սիրանոյշ ընտանուած է Ատաբազարի Մխ Կինիի, Իզմիթի Մխ Օլսրենի, Սկիւտարի եւ Յունաստանի որբանոցները։ Յունաստանէն փոխադրուած է Մարսէյլ Րըլիֆի միջոցաւ 4 տարիէ ի վեր տեղեկութիւն չկայ։ Իմացնել՝ Krikor Kouyoumdjian, Philippople Rue Chirna No. 3, Bulgarie.

— Կը փնտռուի Թոքատցի, վերջին Բացախեան, հօր անուն Միհրան, 1923ին Քորֆուի հայ կաթոլիկ վարդապետներուն հետ մեկնած է Իտալիոյ Թորինօ քաղաքը։ Իմացնել՝ Մխիթար Տէր Պալեանի, 20 Rue Bézons, Courbevoie, Seine, France.

Կը փնտռուին կարապետ եւ Շրանդ Պէշկէրեան որոնք հինգ տարի առաջ յունաստանէն եկած են Ֆրանսա։ Պարտիզակցի վարդան Վարդանեան որմէ հինգ տարիէ որ լուր չկայ։ Իմացնել ցակոբ Կոնտոշեանի, Baraque du Corac du Centre No. 6, Digoin, (Saône et Loire).

EMPIRE Միգիթ-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

ԲԱԺՆ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզացնքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր Ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10-12։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐԸ
ՋԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ
38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.
Tél. TRUDAINE 56 - 58
Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ։
ՅատուկՅարկաբաժին *Վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց*
ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ռումատ, ջղային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցօղացաւ։*
Ինչպէս նաեւ Assurances Socialesի հիւանդներ։
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

ԲՈԼՈՐԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷ ՄԸ
Մաքուր եւ անարատ սուրճ գործածողներուն ուշադրութեան կը յանձնենք, որ մինչեւ այսօր փարիզի ժողովուրդը Թարմ սուրճ չէր գործածեր, որովհետեւ չկար Թրքական սուրճի կատարելագործուած գործարան մը, օժտուած պէտք եղած գործիքներով։ *ՍՈՒԼԹԱՆ* գործարանը որ բացուած է 92 Rue d'Angoulème, գերմանական վերջին սիստէմ գործիքներով, նոյն րոպէին կը խարկէ եւ կ'աղայ, սուրճի սիրուհիներուն ապացուցանելու համար այս ճշմարտութիւնը, մէկ այցելութիւնը բաւ է։
կը ճախուի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ։
ՔԱՖԷ ՍՈՒԼԹԱՆ. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Ս. Թ Ո Ր Ո Ս (Բէժահցի)
92 Rue d'Angoulème Métro: Couronnes, Tél. Ménil. 56—08

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ծանօթ են Մարսէյլի մէ... 1.— Սէն Մարսէլէ մէջ, 150 քռ. մեթր հող, տափարակ պտղատու ծառերով։ 2.— Սէն Մարկրիթ մէջ 3000 քռ. մեթր հող, նոյնպէս տափարակ եւ պտղատու ծառերով։ 3.— Լէ ք'Օլիվի մէջ, 900 քռ. մեթր հող, որուն վրան կը գտնուի 12×12 մեթր քարաշէն եւ cave մի վրայ շինուած չինք, որուն առաջին յարկը կարելի է վերածել 12 սենեակներու։ 4.— Սէն Թ'Անթուանի քարաշէնատուն մը, 15 փիէս... նութով, պարտէզ։ Աւերակ պարագայ։ Դիմել՝ Պ. Պ. Լուսինեան Տիարպէքիրեանի կամ Մելքոնեանի։ Bar des Marseille.

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ
Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժամանագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ներմաժիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, միզի հիւանդութիւններ, արիւն եւ մէզի քննութիւն, քիմիական կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. եղեկտրականութեամբ, ոչ օրթոփետական անդրմանիշակադոյն ճառագայթներով։ Խորհրդատուութիւն ամէն օր 912 եւ 2-8։ կիր. 9 12։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Մանկ. եւ նոր մեթոտով դարմանում։ Կանանց մորթի, արիւնի եւ հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, մամիզ.) եւ վարիսի։ Մանկ. ուռթուռաւ։ Ներմամիտ եւ արտ. հրդեհներ։ Հիւանդութ. ամէն օր 9—12, կէսգիշեր 9—12։

ALLIANCE FRANÇAISE
101 Bld. Raspail, Paris
Ֆրանս. լեզուի գործ. վարժ. 3ին կը բացուի, ֆրանս. մատ. ձմեռնայ. դասընթ.։ Ամէն տ. առնուազն 16 ժ. ֆր. Լեզուի գործ. դասեր հայերէն-ֆրանս. 17 դասախօսք. 1 դեղարուեստ. պտոյտ։ ամբիոնը 185 ֆր. 475 ֆր։ միայն դասախօսք. գտնուիլ փափաքողներու կը մատն. քարթեր։ Ամբիոնը երեկ, դասընթ. տեղի շաբաթը 5 անգ. Բշ. Գշ. Դշ. Ուր. ժ. 20—22, դշ. իրեկ. ուի վաճ. ֆրանսերէնով, ֆր. 4 ամս. համար 325։ Տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. քարտուղարին Robert Dupouey, 101 Raspail, Paris (6e).

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITEUR Paris
208bis, Rue Lafayette
Le Gérant H STEPHAN

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
31
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
1930

31 OCTOBRE 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1405

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿՈՒՍԱՁՈՒՄԸ ՉԹՈՂՆԵԼ ԻՆՔՆԱՀՈՍԻՆ

վերնագիրը փոխառութիւն մըն է «Խոր. Հայաստան»էն, որ հակառակ իր բոլշեւիկեան աղքատութեան, առատութեամբ անճանաչելի հայերէն նախադասութիւններ կ'արտահանէ,— անոնց մէկ մը «տրժփինկ»:

Բայց անցնինք խնդրին՝ ըստ էութեան:

Հայաստանի կոմունիստական կուսակցութիւնը տնտեսական եւ քաղաքական փոթորկալի տարի մը բոլորելէն յետոյ, այժմ մտահոգ աչքերը դարձուցած է դէպի իր կուսակցութեան ներքին կազմը, որ, ըստ երեւոյթին, վստահելի շաղախ մը չէ դասակարգային անողոք պայքարի համար:

«Խոր. Հայաստան»ը «Կուսաճումը չթողնել ինքնահոսին» վերնագրով խմբագրականի մը մէջ խօսելով քաղաքներու եւ գիւղերու տնտեսական զարգացման մասին, կը գտնէ որ «անընդհատ աճող արդիւնաբերութիւնը» իրեն քաշած է տասնեակ հազարաւոր բանուորներ եւ չքաւոր գիւղացիներ, ու կ'աւելցնէ թէ՝ հրամայական անհրաժեշտութիւն մըն է բանուորական նոր շարքերով ուժեղացնել կոմունիստական կուսակցութիւնը:

Սակայն իրականութիւնը, թուական տուեալներով, կոմունիստական կուսակցութեան շեշտած անհրաժեշտութեան չի ընդառաջէր, ընդհակառակը, «ինքնահոս» իր ընթացքով հակառակ արդիւնք մը տուած է: որ ինքնին ախտանշական է:

Թողունքոր հայ կոմունիստներու պաշտօնական օրգանըիր բերանով խոստովանի:

«Ընդերկոմի որոշումը կուսշարքերի ամման եւ սոցիալական կազմութեան կարգաւորման մասին արձանագրուած է, որ ամբողջ Միութենական, Ադրբէջանում, Վրաստանում եւ մասնաւորապէս Հայաստանում ընթացիկ տարուայ երկրորդ եւ երրորդ եւ եւամսեակում այդ աշխատանքները, մանաւանդ կուսակցութեան սոցիալական կազմի կարգաւորման գործում, ընթացել են չափազանց անբաւարար: Բոլոր հանրապետութիւններում, այս կամ այն չափով ընկել է բանւորների տոկոսը եւ աւելցել է, ընդհակառակը, ծառայողներինը, որ զգալի չափով վտանգաւոր է կազմակերպութեան սոցիալական կազմի կարգաւորման աշխատանքները»: *(«Խ. Հայաստան», 242):*

Այս մասին թիւերն աւելի պերճախօս են: Հայաստանի կոմունիստական կուսակցութեան մէջ նոր ընդունուածները առաջին եռամսեակին բանուորները կը կազմեն 45,5 տոկոսը, իսկ երկրորդ եռամսեակին այդ տոկոսը կ'իջնէ 19,2ի: Մինչդեռ նոյն շրջանին ծառայողներու տոկոսը կրկնապատկուած առաջին եռամսեակի 6,9 տոկոսը հասնելով 13,4ի:

Այս բոլորէն յստակօրէն կ'երեւի որ հետզհետէ աճող բանուորութիւնն ու գիւղական աշխատաւորութիւնը երես կը դարձնէ կոմունիստական կուսակցութենէն, այլեւս չհաւատալով այն շռայլ խոստումներուն որ անոնց կ'ըլլար հնգամեայ ծրագրի յաջողութեան շողշողուն յոյսերով: Սակայն այս բոլորի փոխարէն «ինքնահոս» արագութեամբ մը նոր ու վտանգաւոր տարր մը կը սկսի ածիլ բոլշեւիկներու ծոցին մէջ,— ծառայողները:

Ու այս երեւոյթը բաւական արդիւնքն է այն քաղաքական եւ տնտեսական արշաւանքներուն, որ բոլշեւիկեան իշխանութիւնը փորձեց կատարել բացառաբար ծառայողներու ձեռքով: Ծառայողներն այս ապօրէնի եւ ըստ ամենայնի բռնակալական աշխատանքները կատարեցին՝ նեցուկը հանդիսանալով իշխանութեան եւ կոմունիստական կուսակցութեան: Բնական է որ ծառայողները պիտի աշխատէին իրենց դիրքերն ամրացնել, ձանձնելով բոլշեւիկեան շարքերը, որպէսզի աւելի տիրական դեր մը խաղային երկրի կեանքին մէջ: Իսկ այդ ծառայողները, կոմունիստական հիմնական պայքարներու համար անվստահելի, այսօր կ'ըլլան իշխանութեան հետ, երբ պէտք է, վաղը կրնան դաւադրիլ սուր գործիք մը ըլլալէ:

Բանուորութիւնն ու աշխատաւորութիւնը հիասթափուած անդիսատեսն է այն բոլոր շահատակութիւններուն, որ ամէն տեղ կ'ունենայ իրենց շուրջը եւ իրենց անունով, բայց քանուորութիւնն ամէնէն շատ այս դասակարգի վրայ կը տանրանայ:

Երկրի ամենօրեայ կեանքի գլխաւոր արտայայտութիւնը տեսնենք պարէնի բաշխման մէջ, երկու հակադիր բանակ, բաշխողները եւ ստացողները: Ծառայողները առանձնահրհեալ դասակարգ մը կը դառնան, հետզհետէ, ամբռնալով գերակշռական անունով:

Ծառայողներու շահատակութենէն նմոյշ մը, դարձեալ կոմունիստներու խոստովանութեամբ.

«Պերքի բաշխման հարցը, որ կոլտնտեսական կարեւորագոյն եւ ոչ ամենակարեւորագոյն հարցն է, կոլտնտեսականի փոփոխութեան է ենթարկում, փոխելով իր հրահանգը եւ անգամ հրահանգի վերջում աւելցնելով թէ պիտի անշեղ կերպով ղեկավարուի վերջին հրահանգով»: *(«Խ. Հայաստան», 15 Հոկ.):*

Արդ՝ այս բոլոր քմահաճոյքներուն ենթակայ եղող աշխատաւոր բազմութիւնները այլեւս գործիք ըլլալու համար չեն պատրաստուող խափանել կոմունիստական շարքերը, ու այս վտանգին դիմաց բոլշեւիկները ահազանգը կուտան, —«Ձթողնել ինքնահոսին»: Այսինքն, բռնի ուժով բանուորութիւնը կուսակցական շարքերուն ենթարկել:

Մինչդեռ, — խօսինք բոլշեւիկեան բարբառով, — աշխատաւորութիւնը մէկայն դասակարգային շահերէ ղրդուած՝ կարող կուսակցական բանակ մը դառնալ: Աշխատաւորութիւնը, իր դասակարգային շահերու պաշտպանութիւնը, կոմունիստներուն չի վստահիր:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

«Ազդակ» այս վերնագրով խմբագրականի մը ժէչ կը գրէ.

Մեր ժողովուրդի շուրջ ստեղծուած անհասկացողութիւնները դժբախտաբար չվերջացան եւ վերջանալիք ալ չունին այս ընթացքով: Մամուլին մէկ մասը դեռ կը շարունակէ մրոտել իր էջերը հակահայ հրատարակութիւններով, ինքզինքը սուտ խուլ ձեւացնելով,

Այդ թիւրիմացութիւնները վերացնելու համար հիմնական ձեռնարկ մը ըրած չենք տակաւին: Չենք փորձած կամ միջոց չենք ունեցած տեղական ժողովուրդին եւ կառավարութեան հասկցնելու մեր բուն ձգտումներն ու ապրումները: Ցարդ եղած փորձերը լոկ կիսամիջոցներ էին, որոնք չէին կրնար արմատապէս լուծել այդ տագնապը: Ցեւական եւ ծրագրուած աշխատանք հարկաւոր է հիմնովին բարեփոխելու համար հակահայ տարածայնութիւնները ու տրամադրութիւնները:

Երկու ճանապարհներով կարելի է հարթել այդ դժուարութիւնը եւ վերացնել բարդութիւնները. մէկը ուղղակի շփման մէջ գտնուելով տեղացի լիտրներու եւ երիտասարդութեան հետ եւ երկրորդը մամուլի միջոցաւ: Առաջինին համար անհրաժեշտ է ունենալ կահաւորուած ակումբ մը, իսկ երկրորդին համար արաբերէն կամ ֆրանսերէն լեզուով թերթ մը: երկուքն ալ դժուար եւ մեծածախս գործեր են. ո՞վ չի գիտեր որ այսօր այդ երկուքէն որեւէ մէկը տարեկան հարիւրաւոր ոսկիներ ծախք կը պահանջէ, ցաւալի է ըսել որ զուրկ ենք այդ միջոցներէ. ազգային սնտուկը դատարկ է եւ նման ազգօգուտ ձեռնարկներու յատկացնելու համար սանթիմ չունի. նոյնիսկ կարգ մը շրջաններ վարժարանները փակ կը մնան պիտոյէի չգոյութեան հետեւանքով, իսկ ժողովուրդը եւ մանաւանդ ունեւոր դասակարգը շատ անտարբեր է եւ անպատրաստ: երկու հարուստներ չունինք, որոնք իրենց մէկ ամսուան ծախքերը յատկացնելով, գլուխ հանեն այդ գործը:

Ի՞նչ պէտք է ընել սակայն:

Թողուլ որ Թրւրիմացութիւնները բարդանա՞ն մեր շուրջ. սպասել որ հայ ուսեւորները գուժի՞ գան. Թողո՞ւլ որ չար գրիչներ մեր հեռացումը պահանջեն այս երկրէն, որպէս անբաղձալի եւ վտանգաւոր տարր մը, հանդուրժե՞լ որ անգիտակցաբար նեխատեն ու արհամարհեն մեզ:

Այդպէս ընել անձնասպանութիւն կը նշանակէ, ցաւափիլ եւ այնքան հեռատես չըլլալ ինքնադատապարտութեան համագօր է:

Վտանգը, եթէ ըլլայ, ժողովուրդին է, ամբողջ հայութեան, ուրեմն ինքը ժողովուրդն է որ պէտք է սթափի եւ գործէ:

Հանրային կարծիքի Թարգմանն է մամուլը եւ միեւնոյն ժամանակ մամուլն է որ կը պատրաստէ հանրային կարծիքը: Ամենաքաղաքակիրթ երկիրներու մէջ իսկ ընդունուած է մամուլի կարեւոր դերը եւ որեւէ ձեռնարկի կամ գործի յաջողութեան գլխաւոր ազդակը կը նկատուի մամուլը:

Ազանց սիրաշահելու մամուլի մեծամասնութիւնը, որեւէ գործի մէջ յաջողիլ կասկածելի է:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

15,000 հայեր եւ երեք հայ պէյեր?

Սուրիական «էլ Ահրար», «էլ Նիտա» եւ «էլ Պայրագ» թերթերը, որոնք միեւնոյն լրատուն ունին, հետեւեալ տարօրինակ լուրը կը հրատարակեն:

«Քանի մը օր առաջ գրած էինք թէ՝ Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցիչն ու Բ. Գումխէրութիւնը միասին կ'աշխատին Հայերու նոր գաղութի մը կազմութիւնը ապահովելու համար: Որոշուած է «Պուրճ Համուտի» մէջ հիմնել այդ գաղութը: Հանրային շինութեանց նախարարութիւնը երկրաչափներ դրկած է տեսնելու եւ պատրաստելու համար բրօժէները:

«Յունաստանէն երեք Հայեր եկան, Գարեգին Աւետիսեան պէյ, Բիւզանդ Գալոերեան պէյ եւ Յովհաննէս պէյ եւ Դաշնակ կուսակցութեան լիտր Վահան պէյ Փափազեանի հետ տեսակցելէ վերջ որոշեցին Բ. Գումխէրութեան դիմում կատարել 15,000 Հայերու Յունաստանէն Սուրիա փոխադրութեան համար:

«Այս շարժումներուն պատճառը Յունաստանի կառավարութեան գաղթականները այլեւս իր երկրին մէջ չընդունելու որոշումն է: Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովը գումարուած պահուն յոյն պատուիրակը բողոքած է հայ գաղթականներու Յունաստան մնալուն դէմ, որովհետեւ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ գոյացող համաձայնութեան հիման վրայ Թուրքիայէն գալիք յոյն գաղթականները բաւական պիտի ըլլան ամբողջ Յունաստանը գրաւելու: Ասոր համար Յունաստան երբեք դիւրութիւն չպիտի տայ Հայերու Յունաստան մնալուն համար եւ Ազգ. Դաշնակցութենէն կը պահանջէ որ արագ կարգադրութիւն ընէ զանոնք ուրիշ տեղ փոխադրելու համար:

«Պիտի տեսնենք, ի՞նչ պիտի ըլլայ»:

Հայ եւ հուրն չեխեւեր...

Թուրք թերթերը ամէն օր սուրիական եւ թրքական սահմանի դէպքերու մասին կը գրեն: Ամսոյս 15ին Թուրք թերթերը այսպէս գրեցին:

«Սուրիայէն եկող աւազակախումբերը սահմանը անցնելով Գարա Քէօբրիւ թրքական գիւղ յարձակած են, որ Ուրֆայէն երկու ժամ հեռաւորութիւն ունի· բոլոր ոչխարներն ու այլ կենդանիները կողոպտելէ վերջ երբ պատրաստուած էին փախչիլ, լուր տրուեցաւ կամաւոր զինուորներու, որոնք իսկոյն մեծ ուժ մը ղրկեցին հետապնդելու համար զանոնք: Սուրիական սահմանէն մէկ քիլոմեթր ներս մեր ուժերը կը հասնին եւ հոն արիւնոտ ընդհարում մը տեղի կ'ունենայ մեր ուժերու եւ աւազակներու միջեւ, որու ընթացքին անոնցմէ մէկը կը մեռնի եւ երեք հոգի ալ կը վիրաւորուին: Մացածները հազիւ իրենց մորթը կ'ազատեն.

«Թուրք կառավարութիւնը այս քիւրտ եւ հայ չէթէներու շարժումներուն ընդարձակութիւնը տեսնելով շղթաներ պիտի կազմէ սահմանի վրայ, որուն պիտի մասնակցին բոլոր գիւղացիները: Ֆրանսացիները շատ ճիգ ցոյց տուած են այս շարժումները վերջացնելու համար եւ Թոյլ պիտի տան մեր ուժերուն կատարեալ մաքրագործում մը ընելու համար:

«Միլլի» թերթը իր 16 հոկա. Թիւին մէջ կը գրէ որ, Ուրֆայի մէջ կախաղան հանուած են 4 աւազակներ»:

Իզմիրի ջրհեղեղը

Իզմիրի ողողումներուն մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը տրուին Թուրք Թերթերու կողմէ:

Հոկտ. 25ի գիշերը ժամը 12ին անձրեւել սկսաւ եւ յորդահոս շարունակուեցաւ: վերի փողոցներէն իջնող հեղեղները հանրակառքի գծին վրայ մէկ մեթր խորութեամբ մեծ գետ մը կազմեցին: Պողոտային եզերքի տուներն ու խանութները ջուրով ողողուած են: վերի թաղերուն մէջ տուներ փլած են:

Ոստիկաններ, ոստիկան զինուորներ եւ զինուորներ օգնութեան գործի լծուած են: Ծովը ամբողջութեամբ ցեխի գոյն առած է: Հանրակառք, ինքնաշարժ, կառք չեն կրնար բանիլ, վաճառականներն ու դպրոցականները տուները փակուած են: Հանրակառքի գծին վրայ, ջուրը անընդհատ կը քշէ կը տանի ծրարներ, մնտուկներ, քարիւղի թիթեղներ եւ գանագան կարասիներ:

Հեղեղը այն տեսակ վիճակ մը առաջ բերած է որ կարելի չէ մինչեւ հեռագրատուն երթալ: Այս հեռագիրը ոստիկանական պահականոցէն հեռաձայնով գրել կուտամ հեռագրատան պաշտօնեային:

Բացում ալեգիական խորհրդարանի

ԼՈՆՏՈՆ, 28 հոկտ.— Այսօր կէսօրին տեղի ունեցաւ Խորհրդարանի բացումը: Թագաւորը սովորական հանդիսութեամբ գնաց խորհրդարան ուր կարդաց իր ճառը, անդրադառնալով տնտեսական տագնապին, գործադուլներուն, եւ ընտրական օրէնքի փոփոխութեան ծրագրին: Խօսելով տնտեսական տագնապին մասին Թագաւորը ըսաւ.— Առաջարկներ պիտի ներկայացուին ձեզ, քաջալերելու համարհողերուաւելի լայնչափերով

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՇՂԹԱՅՈՒԱԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Նոր փախստականներ,— թշնամացած ու սարսափահար երկիրը.— Հիւրընկալ Իրանը· — Համաձայնալ ըմբռստութիւններ. — Թուրք էմիսարները եւ հիւրընկալուած Թրքական զօրամասը:

(Չեզոք ուղեւորի մը)

Թաւրիզ, 19 Սեպտ.

Այսօր Ղամարլուի շրջանէն 42 փախստականներ հասան Թաւրիզ, որոնք փախած են Արաքսի վրայէն, Մասիսի տակով եւ Թուրք զօրքերու գնդակներու տակ իյնալով:

Վաղը կը սպասենք նոյն գծով 27 հոգի:

Կը փախչի՛ն, կը փախչի՛ն բոլորը. դժոխք է, հաց չկայ, ուտելիք չկայ. մինչեւ իսկ հիւանդանոցներուն մէջ ուտելիք չի ճարուիր հիւանդներուն կենսական պէտքերը հոգալու համար:

Պարսիկ կառավարութիւնը չտեսնուած բարեացակամութեամբ կ'ընդունի այս բոլոր դժբախտները՝ ռուս, Թուրք, հրեայ, հայ,— անխտիր բոլոր ապաստանարան կը գտնեն այստեղ. կարծես մեծսիրտ ու լայնոգի բարեգործական հաստատութիւն մը կ'ըլլայ այս հիւրընկալ երկիրը:

Նոր փախստականներու հետ փախած է նաեւ քահանայ մը, որմէ պահանջած են գիւղին մատաղընողներուն ցուցակը, սպառնալով գնդակահարել: Սարսափահար քահանան գիւղէն փախչելով եւ սարեր ու ձորեր կտրելով, հազիւ կարողացած է իր կեանքը փրկել եւ գալ ու ապաստան գտնել այս հիւրընկալ հողի վրայ:

Փախստականներուն պատմածները սոսկումով միայն կարելի է ըսել:

Փախստականներուն կիներն ու երախաները առեւանգելով եւ ամէն իրաւութիւն կատարելէ յետոյ Սիպերիոյ խորերը քշած են:

Ղարաբաղ, Զանգեզուր, Դարալագեզ (Վայոց Ձոր), Ղազախ եւ առիւասարակ լեռներ, անտառներ լեցուն են կուռող փախստականներով,

Ցայտնի (Պէօյիւք Վեդիի շրջանին մէջ, քեալ-բոգցի (ձեռագիրը անընթեռնելի. «ցուսաբեր») Սիւլէյմանն ու իսմայիլը, 500 թաթար ժողված, գլխաւորութեամբ Թուրք էմիսարներու, ապստամբութիւններ կը կատարեն: Ամբամ մը գիշերով, յարձակած են մրնչ եւ իսկ երեւանի ջեկային վրայ, սակայն ժամանակին զօրքը օգնութեան հասնելով յարձակողները փախուստի մատնած է:

Թուրք էմիսարները կը վրխտան Հայաստանի սարերուն ու ձորերուն մէջ,

Թուրք-քրտական վերջին բախումներու ժամանակ, քրտական գրոհէն խուճապահար փախուստի մատնուած Թրքական զօրամաս մը բաղկացած 250 հոգիէ, կուգան եւ ապաստան կը գտնեն Ղամարլուի մէջ: Հայ իշխանաւոր կոչուածները գինաթափ կ'ընեն այս զօրամասը, երեք օր կը կերակրեն եւ կը խմցնեն, իսկ չորրորդ օրը, զէնքերը իրենց յանձնելով, գիշերով ետ կը վերադարձնեն դէպի Արալըխ իգդիր:

(«ցուսաբեր»)

ՆՈՐԷՆ ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԸ

Գերմանական հսկայ նոր օդանաւը ցօքս, Նոյեմբեր 2ին պիտի Թռչի դէպի Ամերիկա: Նախ պիտի հանդիպի Անգլիա, յետոյ Լիգպոն, որմէ վերջ պիտի կտրէ Ատլանտեանը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԱՍԱՆՔՆԵՐԸ

«Գրական թերթ» հրատարակչությունը ուրախությամբ է հայտնում, որ Ա. Ս. Պուշկինի ծննդյան 150-ամյակին նվիրված հատորները լույս են տեսել։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր առաջին։ Բանաստեղծություններ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նախաբանը գրեց Ա. Ալավերդյանը։ Ծանոթագրությունները կազմեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր երկրորդ։ Արձակ գրվածքներ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր երրորդ։ Պատմական գրվածքներ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր չորրորդ։ Վեպեր։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր հինգերորդ։ Դրամաներ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր վեցերորդ։ Ուղեգրություններ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Պուշկինի ստեղծագործությունների վաճառքը սկսվել է արդեն։ Գրքերը կարելի է ձեռք բերել գրախանութներից։

Ներկայումս տպագրվում են Ա. Ս. Պուշկինի ստեղծագործությունների ժողովածուի հետևյալ հատորները։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր երկրորդ։ Արձակ գրվածքներ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր չորրորդ։ Վեպեր։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր հինգերորդ։ Դրամաներ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր վեցերորդ։ Ուղեգրություններ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Պուշկինի ստեղծագործությունների վաճառքը սկսվել է արդեն։ Գրքերը կարելի է ձեռք բերել գրախանութներից։

Ներկայումս տպագրվում են Ա. Ս. Պուշկինի ստեղծագործությունների ժողովածուի հետևյալ հատորները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԱՍԱՆՔՆԵՐԸ

«Գրական թերթ» հրատարակչությունը ուրախությամբ է հայտնում, որ Ա. Ս. Պուշկինի ծննդյան 150-ամյակին նվիրված հատորները լույս են տեսել։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր առաջին։ Բանաստեղծություններ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԱՍԱՆՔՆԵՐԸ

«Գրական թերթ» հրատարակչությունը ուրախությամբ է հայտնում, որ Ա. Ս. Պուշկինի ծննդյան 150-ամյակին նվիրված հատորները լույս են տեսել։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր առաջին։ Բանաստեղծություններ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր երկրորդ։ Արձակ գրվածքներ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր երրորդ։ Պատմական գրվածքներ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր չորրորդ։ Վեպեր։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր հինգերորդ։ Դրամաներ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Ա. Ս. Պուշկին. Ամբողջական երկերի ժողովածու 6 հատորով։ Հատոր վեցերորդ։ Ուղեգրություններ։ Պատրաստեցին Ա. Ալավերդյանը, Ա. Ասլանյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Մարգարյանը, Ա. Մելիք-Փաշայանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շահնազարյանը, Ա. Ջալալյանը։ Խմբագրեցին Ա. Ալավերդյանը և Ա. Մնացականյանը։ Նկարազարդեց Ա. Գրիգորյանը։ Տպագրված է 5 000 օրինակ։ Գինը 5 ռուբլի 50 կոպեկ։

Պուշկինի ստեղծագործությունների վաճառքը սկսվել է արդեն։ Գրքերը կարելի է ձեռք բերել գրախանութներից։

Ներկայումս տպագրվում են Ա. Ս. Պուշկինի ստեղծագործությունների ժողովածուի հետևյալ հատորները։

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ՄԵՐ ՀՈՒՆԱՀԱՐ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ՎԱՍԻԼԻ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ

Ծանր հիվանդությունից հետո 1956 թվականի հոկտեմբերի 27-ին մահացավ մեր հունահար քաղաքացի Վասիլի Պետրոսյանը։

Վասիլի Պետրոսյանը ծնվել է 1882 թվականին Կարսի մարզի Ղարաքիլիսա գյուղում։ Նա ծնունդով հույն էր։ Ազգությամբ հույն էր նաև նրա կինը՝ Ելենա Պետրոսյանը։ Նրանք ունեցել են 5 զավակ։

Վասիլի Պետրոսյանը 1915 թվականին զորակոչվել է ռուսական բանակ։ Նա մասնակցել է Առաջին համաշխարհային պատերազմին։ Ռուսական բանակում նա ծառայել է մինչև 1917 թվականը։ Զորացրվելուց հետո նա վերադարձել է Ղարաքիլիսա։ Այստեղ նա ամուսնացել է Ելենա Պետրոսյանի հետ։

1918 թվականին Վասիլի Պետրոսյանը մասնակցել է Ղարաքիլիսայի հերոսական պաշտպանությանը։ Նա եղել է հունահար հայ կամավորական ջոկատի անդամ։ Ջոկատը պաշտպանել է քաղաքը թուրքական զորքերի հարձակումներից։

1920 թվականին Վասիլի Պետրոսյանը տեղափոխվել է Ալեքսանդրապոլ։ Այստեղ նա աշխատել է որպես բանվոր։ Նա աշխատել է նաև Կարսում։

1937 թվականին Վասիլի Պետրոսյանը ձերբակալվել է։ Նրան մեղադրել են հակասովետական գործունեության մեջ։ Նա դատապարտվել է 10 տարվա ազատազրկման։ Նա անցել է Սիբիրի ճամբարներով։

1947 թվականին Վասիլի Պետրոսյանը վերադարձել է Ղարաքիլիսա։ Նա աշխատել է որպես բանվոր։ Նա աշխատել է նաև Կարսում։

1956 թվականին Վասիլի Պետրոսյանը ծանր հիվանդացել է։ Նա մահացել է հոկտեմբերի 27-ին։

Վասիլի Պետրոսյանը թաղվել է Ղարաքիլիսայի հունահար հայ գերեզմանատանը։

Վասիլի Պետրոսյանի մահվան լուրը ցավով ընդունեցին նրա ընկերները, հարազատները և բարեկամները։

Վասիլի Պետրոսյանի հիշատակը մեր սրտերում միշտ կապրի

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՃԱՀՃԱՏԵՆԴ

Ղափանի շրջանին Շիկահող գիւղին մէջ նուր ձեւով կը ճաճանչի ճահճատենդը։ Մինչեւ հիմա սեռած են 9 հոգի։ Բշժկական օգնութիւնը կը պակսի։

ԺԱՆտԱՏԵՆԴ

Բնաւոր ժանտատենդի հարուածարակ մը տեսնուեցաւ Լէնինականի մէջ։ «Խորհ. Հայաստան» կը գրէ թէ հիւանդութիւնը տարածուած է նաեւ Երեւանի մէջ։ Սեպտեմբեր ամսուան ընթացքին արձանագրուած է 42 դէպք։

ՄԵՂՐԸ ՔԻՉ Է

Այս տարի, բացի Ստեփանաւանի, նոր բայազիտի եւ Գուգարքի շրջաններէն, մեղրը չափազանց քիչ է, երաշտին եւ կարկուտին պատճառաւ։

Մեծ չափով վնասուած են Ղափանի, Դարալագեազի, Ալափարսի եւ Ախտալի մեղուանոցները։ Հազուագիւտ մեղուանոցները նոյնպէս քայքայուած են։ Մեղուներու ընտանիքներուն ձմրան պարէն ալ կը պակսի։

Մեղուաբուծութիւնը տագնապի մէջ է։

ՌԱՇԵՒԻԿեԱՆ ԵՐԵՄԻԱԿԱՆ

Հետեւեալ երեմիականը կ'արտագրենք «Խորհ. Հայաստան»էն (25 օգոստ.) որ կ'ողբայ կարմիր Հայաստանի կացութիւնը, «բանուորներուն սնունդն ու բնակարանը» խորագիրով։

Ընդհովկասեան երկրային տրեստի քննիչ յանձնախումբն ալ, որ կը շրջի Երեւանի մէջ, քննելու համար բանուորներուն սնունդն ու բնակարանը։

— կարմիր բանակի տան ճաշարանը չի աշխատում, բայց հետաքրքրողները ոտքիկ են ստանում։ Ներսները շուռ ենք տալիս դէպի խրճիթ ճաշարանը,—կեղտ, փոշի, հակոյանք, գոռում-գոչում, «ստուցո՛ղ» բազագանչում են այս ու այն կողմից եւ զրնգացում գանգն ու պատառաքաղը, որ խեղճ մատուցողները կորցրել իրենց գլուխները։ Բազմութիւնը լիքը, հերթ պահող չկայ։ Ներտակիցներից ոմանք յատուկ հրաւէր չեն ստացել, պահեստն անմխիթար վիճակում է, ափսէները թափթփուած են գետնին, միսը շորով են ծածկում, հնէստը դրսից ամէն րոպէ են։ Պակաս է կողպտման։ Վերոհշեալ թերութիւնները յատուկ են բանուորական բոլոր ճաշարաններին։ Բազմաթիւ գործարաններ ճաշարան չունեն։ Եւ բանուորական երկրորդ ճաշարանում ճաշում են կառապան, տնատէր, ջիբկիր, նեպման ու տէրտէր։

Խոհարարի օգնական կիրակոսը ձեռքով է վերցնում մակարոնը եւ գնում ափսէները։ Նրա վերջոկանաց եղունգների տակ փիճերով կեղտ կայ, բայց այդ չի խանգարում նրան ծեծուած միսը տրորելու, դոլմա պատրաստելու, դեմքը եւ ականջներն օրերով ջրի երես չեն տեսել։ Պատահել են դէպքեր, որ բանուորներին խաբել են ասելով թէ ճաշ չկայ, բայց կայարանի պաշտօնեաներին կերակրել են, այն էլ գիտէ՞ք, ո՞րտեղ... բիւֆէին ետեւում։ Լոտոկի գործակատարը կոպիտ է, կռիւ է անում, հայհոյում, ծեծկրտում բանուորներին եւ նրանց ընտանիքներին։ Միսը չի բաւականացնում, կաթի երեսը երկու անգամ են տեսնում, այն էլ ջրահամ, իսկ մսից օգտւում են ուրիշները։

...« Մեռանք առանց շաքարի, երեխէքը թամամ կոտրուեցին, իրենք նստում են տաք տեղերում եւ քաղցր չայն անուշ անում, իսկ մեր մասին մտածող չկայ» կուրծք էր ծեծում Գրիշան։

«Ցղամարդու խօսք եմ ասում, 3 ամիս է՝ չայ չեմ խմել, ինքս էլ չայ սիրող մարդ եմ»։

Երբ գնացինք «տղամարդու խօսք» տուող Գրիշայի տունը, պզպզում էր փոշի շաքարը»։

ԹՈՒՐՔԻԱ

ԹԷՐՔՈՂԸ ՊԻՏԻ ԳՆՈՒԻ՞

Թէրքոզի խնդիրը դարձեալ կը քննուի, այս անգամ ալ Հանրօգուտ նոր գործավար Զէքէրիա պէյի կողմէ, որ թղթածրարը սկսած է աչքէ անցնել։ Լուրի մը համաձայն, կառավարութիւնը կը խորհի գնել Թէրքոզի մենաշնորհը, որուն պայմանաժամը 30 տարիէն կ'աւարտի։ Այս մասին հաւանաբար համաձայնութիւն մը կայ արդէն քաղաքապետութեան եւ ընկերութեան միջեւ։ Այս համաձայնութեամբ, քաղաքապետութիւնը պիտի կրնայ ընկերութեան ներկայ ամբողջ կազմածները դնել 100,000 ոսկի կանխիկ տալով եւ 30 տարուան մէջ ալ երեք միլիոն ոսկի վճարելով։

Եթէ այս գնումի որոշումը տրուի, Թաղապետութիւնը 100 հազար ոսկի պիտի դնէ իր պարտքին մէջ։ Ակէ զատ, նոյն նպատակին համար ելմտական գործակատարութիւնը պիտի վճարէ 650 հազար ոսկիի գումար մը զոր հին հաշիւներէ կը պարտի թաղապետութեան։

Թէրքոզը ներկայիս օրական 25 թոնօ ջուր կուտայ Պոլսոյ։ Թաղապետութիւնը, սակայն, երբ գործը իր ձեռքը անցնէ, ջուրի օրական քանակութիւնը երկու աարիէն 35 թոնոյի եւ չորս տարիէն ալ 50 թոնոյի պիտի բարձրացնէ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ

Պետական դրամատան մասին շրջաբերական մը ղրկած է ելմտական գործավարութիւնը, յայտնելով թէ դրամատան կազմութիւնը օրերու խնդիր է միայն։ Շրջաբերականը կը ճշդէ թէ պետական դրամատունը ինչ գործով պիտի զբաղի։ Այսպէս, պանքնօթ շրջաբերութեան հանելու մենաշնորհը պետ. դրամատան կը պատկանի, դրամատունը պիտի զբաղի դրամատուններու զեղչի սակերուն որոշումով, դրամի շրջանառութիւնը պիտի կանոնաւորէ, պետ. դրամական գործառնութիւնները պիտի ընէ, չէքեր պիտի զեղչէ եւ նման գործերով պիտի զբաղի։

Թուքական դրամին կայունացման համար, դրամատունը կառավարութեան հետ միասին պիտի աշխատի։ Այս գործին համար կարգ մը միջոցներ ձեռք առնուած են արդէն։ Դրամատունը ինք պիտի ստանձնէ կառավարութեան կողմէ հրապարակ հանուած 158 միլիոն ոսկին։ կառավարութիւնը, իբր այս դրամի փոխարժէք 500 հազար ոսկի կեդրամ եւ 116 միլիոնի չափ օսմար արժեթուղթեր պիտի դնէ դրամատունը։

Հաւանական է որ դրամատան հիմնումին աշխատութիւնները գալ շաբթու սկսին, պատկան յանձնաժողովին կողմէ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՄՇԱԿՈՒՄԸ ՎՏԱՆԳԻ ՄԷՋ

Ծխախոտի մշակութիւնը մեծ սպառնալիքի մը տակ կը գտնուի, հիւանդութիւններու հետեւանքով։ Ծխախոտի հիւանդութեան դէմ պայքարելու համար յատուկ մարմին կազմուած եւ պիտակ մը ճշդուած է, բայց ձեռք առնուած միջոցները անբաւական կը նկատուին։ Վիճակագրութեանց համաձայն, ծխախոտներուն չորհիւ տարեկան 50 միլիոն ոսկի կը մտնէ երկիրը, մինչդեռ, եթէ տեսակները աղնուացուին, այս գումարը 70 միլիոնի կարելի պիտի բլլայ բարձրացնել։

Հիւանդութիւնները ամէն տարի իրենց ազդեցութիւնը ցոյց կուտան, որովհետեւ տեսակի վատսերման պատճառով գնորդները կը պակսին, ու ամէն տարի շուրջ 13 միլիոն ոսկիի պակաս ծխախոտ կը ծախուի։

ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Կարմիր Խաչերու Ընկերակցութեան համաժողովը տեղի ունեցաւ Պրիւքսէլի մէջ, նախագահութեամբ ժասփարի, որ բացումը կատարելով ըսաւ թէ «կարմիր Խաչը կը նմանի փոքրիկ տիեզերքի մը (microcosme), կամ ժտածման եւ զգացման ասէնէն սեղմ համերաշխութեան, որովհետեւ կարմիր Խաչերը կը գործեն ոչ միայն իբրեւ կոյր գիտութեան կամ զգայականութեան պտուղ, այլ նաեւ իբրեւ բանականութեան եւ գիտութեան ձայն։ Թէ պատերազմի, թէ խաղաղութեան ժամանակ, կարմիր Խաչերը կը շրջին ռազմաճակատներուն եւ թշուառութեան դաշտերուն վրայ»։

Կարմիր Խաչերու համաժողովը տեղի ունեցաւ Պելճիքայի մէջ, պարզապէս պատիւ մը ընելու համար այդ երկրին, որ իր անկախութեան հարիւրամեակը տօնեց վերջերս։

Համաժողովը զբաղեցաւ մասնաւորապէս կարմիր Խաչերու օդանաւերուն իրաւական հարցով պատերազմի ժամանակ, եւ այդ օդանաւերուն կատարելագործման հարցով խաղաղութեան ժամանակ։ Երբ այդ օդանաւերը կայան կ'իջնեն, տուրքէ զերծ թողուլ, մաքսային ձեւակերպութիւններէ ազատել, առեւտրական օդանաւերն ալ իր հարկին կարմիր Խաչերու օգնութեան փութացնել։

Կարմիր Խաչերու համաժողովը զբաղեցաւ նաեւ քաղաքներու բնակչութեան պաշտպանութեան հարցով ընդդէմ կազերու եւ ռումբերու յարձակման։ Գերման կարմիր Խաչը 10,000 մարք ղրաւ Միջազգային կեդրոնին տրամադրութեան տակ, որպէսզի ան ուսումնասիրէ այս հարցին ոչ միայն գործնական, այլ նաեւ իրաւական պայմանները։ Փորձագէտներու յանձնախումբ մը կազմուելով, քննեց այս հարցը, սակայն իր եզրակացութիւնը ամբողջովին չհիացուց համաժողովը։ Միայն գործնական միջոցներու մասին համաձայնութիւն կայացաւ։

Համաժողովը լսեց նաեւ Զեխոսլովաքիոյ նախագահ Մազարիքի աղջկան կոչը, որ, կարմիր Խաչերու հովանաւորութեան տակ, կը հրաւիրէր կազմակերպել ամբողջ աշխարհի մէջ խաղաղասիրական գաղափարներու զարգացման համար հոծ ցոյց մը, տեսակ մը զինադուլ վէճի եւ պայքարի, ինչպէս կը կատարէ Զեխոսլովաքիան ամէն տարի։

Վաղահաս նկատուեցաւ այդ որոշումը, եւ յետաձգուեցաւ եօթը տարի։

Համաժողովը զբաղեցաւ նաեւ հիւանդապահուհիներու պատրաստութեան, թմրեցուցիչ զեղերու դէմ պայքարի, մեծ աղէտներու զոհերուն միջազգային օգնութեան մարմինի մը կազմակերպութեան հարցերով։

Այս վերջին հարցերուն մասին որոշումները վաւերացուցին Գերմանիա, Իտալիա, Պելճիքա, իսկ համամիտ գտնուեցան Անգլիա, Զուիցերիա, ինչպէս նաեւ ուրիշ երկիրներ, բայց Ճրանսա ձեռնպահ մնաց։

Համաժողովը զբաղեցաւ նաեւ ճամբաններու վրայ աղէտեալներու օգնութեան կազմակերպութեան, Երիտասարդներու կարմիր խաչի մարմիններու հաստատութեան հարցերով։

Համաժողովը, որուն կը մասնակցէին այս տարի մեծ թիւով պատգամաւորներ, եւ ուր նոյն իսկ հեռաւոր ճափոնն ու Պրազիլիան ներկայացուցիչներ ունէին, վերջացաւ խանդավառ մթնոլորտի մը մէջ։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՍԻՎՐԻՆ, 26 հոկ.— Այս կիրակի եւս Սեվրանի «Արաքս»ը 5ի դէմ 2ով յաղթեց Ֆրանսական «Sans peur»ի Ա. խումբին։

Յաջորդ կիրակի 2 նոյեմբեր C. A. Enghien-Ermonth Zèbre խումբը Սեվրան հրաւիրուած է։ Մաղթելի է որ սեվրանահայեր ներկայ բլլան քաջալերելու համար հայ տղաքը։

Ο. Լօրէնեան

ԿՈՉ

Ազնիւ հայրենակիցներ

«Սեվրանի հայ կրթական Միութիւն»ը, հոկտ. 4 թուին՝ 1334 թուակիր պաշտօնագրով կառավարութենէն ճանչցուած ու վաւերացուած ըլլալով, ներկայիս կոչ կ'ուղղէ հայ կրթառէր ազնիւ հասարակութեան որ բարեհաճի իր նիւթական նպաստը բերել Միութեան։

Միութիւնս՝ Սեվրանի հայութեան բարոյական եւ մտաւորական մակարդակի բարձրացման նպաստելու համար, նպատակ ունի տեղւոյս մէջ հաստատել՝ ընթերցասրահ եւ մատենադարան, մեծերու եւ փոքրերու համար հայերէնի դասընթացք, ինչպէս նաեւ առողջապահական դասախօսութեանց շարք մը։

Կը խնդրուի ազնիւ եւ գիտակից հայրենակիցներէ որ իրենց սրտաբուխ նուէրները հաճին ուղղել վարչութեանս քարտուղարին M. Yézéguelian, 16 Ave. Félix Faure, Sevran (S. et O.).

Վարչութիւն

Ց Գ.— Միութիւնս որոշած է յարգելի նուիրատուներու անունները՝ 3 ամիսը անգամ մը թերթերու միջոցաւ հրատարակութեան տալ։

Միութիւնս շնորհակալութեամբ կ'ընդունի իրեն նուիրուած գիրքեր, հանդէսներ եւ օգտակար հրատարակութիւններ։

Կարդացէք և Տարածեցէք ՃԱՌԱՋ

ՃԱՌԱՋ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ (3)

ՀԷՔԵԱԹ

Ակ անտառը աւելի ուաւելի կը մթնայ, փուշոտ թուփերը կը մեկնին իր դէմքը, կը պատատեն հագուստները, գայլերը կ'ոռնան հեռուներէն, իսկ ան միշտ կ'երթայ կ'երթայ։ Ծառերուն վրայ կը հիասթափիս, բռնէ՛ ձեռքս եւ եկուր»։ Եւ երբ ան դպաւ անտառի ոգիի ձեռքին, իսկոյն թեթեւութիւն մը զգաց, բարձրացաւ տեղէն— գնաց անոր ետեւէն։ Իսկ երբ ճամբան իշխանը վար պիտի իյնար յոգնածութենէն՝ յաւերժահարսը ա՛լ աւելի պինդ սեղմեց ձեռքը։ Ցղան ոգի առաւ ու յաղթելով յոգնութեանը՝ առաջ անցաւ։

Խօշչէվնիքօփը կանգ առաւ։

= Հը՛, հայրի՛կ, յետո՞յ ինչ եղաւ,— հարցուց քօթիքը ուշադիր ու լարն բացած աչքերն անոր ուղղելով։

Իվան Ցիմօթէվիչը մազերը թօթուեց, իր ձայնը հպարտօրէն կը հնչէր։

— Իշխանը հասաւ Պալատ։ Սարսափելի առիւծներէն չվախցաւ։ Կասկածր, Զքաւորութիւնն ու Նախանձը շղթայակապ նստած էին դասերուն առջեւ, որովհետեւ իրեն հետ էր յաւերժահարսը։ Իշխանը վառեց իր ճրագը ոսկի զօհարանին վրայ եղած աստեղնափայլ սուրբ կրակէն եւ, անոր հետ միասին, դէպի տուն, իր թագաւորական շրջանը վերադարձաւ։ Երբ Պալատէն ելաւ, առիւծները պառկած էին դարձեալ իրենց տեղերը եւ ընտանի շուներու պէս կը լիզէին իր ոտները. անտառը մէկ կողմ քաշուեցաւ լայն ու տափարակ ճամբայ բանալով իր առջեւ, իսկ յաւերժահարսը իշխանուհիի փոխուեցաւ (առաջ հմայուած էր չար վհուկէն) եւ այն օրէն այլեւս երբեք չլքեց իշխանը։ Ինչ կը վերաբերի իր միւս եղբայրներուն, անոնցմէ մէկ քանիները դժուարին ճամբայէն վախնալով՝ տեղերէն չշարժեցան ու անտառին մէջը մնացին, իսկ մնացածներն ալ տուն վերադարձան։ Ամէն մարդ խնդագ անոնց վրայ։ Իսկ փոքրիկ եղբայրն սկսաւ ապրիլ իր իշխանուհիին հետ։

Այսպէս, քօթիքս։

= Վերջացա՞ւ հայրի՛կ, — հարցուց հիասթափուած ձայնով փոքրիկը՝ կամացուկ մը վար իջնելով հօրը ծունկի վրայէն։

— Այո՛, պզտի՛կս։ Գնա՛, հիմա աւելի լաւ քնանաս, սիրելիս։ Ցտեսութիւն ըսէ մայրիկին ու Գրիշայիս։

= Լա՛ւ հէքեաթ չէր,— ըսաւ տղան ու խելօքիկ ելաւ տեղէն, համբուրեց Լիտիա Լվովնան որ զգայուն ու հոգածու ձեւովխաչակնքեց ինքզինքը, ետքը համբուրեց փախանինը եւ ապա վերցնելով հօրը ձեռքը՝ մտաւ տղոց սենեակը։

Հայրը դայեակին օգնութեամբ հանեց տղուն հագուստները եւ պառկեցուց անկողնին մէջ։ Մանկանոցը կիսամութ էր։ Ցիրամօր պատկերին առջեւ կը կայծկլտար փոքրիկ կանթեղը։

Քօթիքը պառկեցաւ աջ կողքին վրայ, թաթերը դրաւ այտերուն տակ եւ հարցուց.

— Հայրի՛կ, դուն ամբո՞ղջ հէքեաթը պատմեցիր։ Մինչեւ վե՞րջ։

= Ամբողջը, քօթիք, ի՞նչ կայ որ։

— Այնպէ՞ս, իսկ հիմա ո՞ւր է այդ մարդը։

= Ի՞նչ։ Դեռ թագաւոր չէ եղած, բայց ամուսնացած է յաւերժահարսին հետ եւ փոքրիկ գաւակ մըն ալ ունին իմ քօթիքիս պէս... Միայն թէ քօթիքը չի սիրեր հրահանգներ գրել, իսկ իշխանին որդին կը գրէ ուրախութեամբ։

— Ինչո՞ւ համար, հայրի՛կ, Ցիմար Իվանուշկայ կը կոչեն զայն։

= Անոր համար, գաւա՛կս, որ բոլորովին հասարակ մարդ էր ան ու չքաւոր։ Եւ իսկապէս ալ պիտի յիմարանար, եթէ հանդիպելու չըլլար յաւերժահարսին, պիտի մոլորուէր ու վայրի գազանները պիտի ուտէին զինքը։

Քօթիքին խոր ու մխակերպ շնչառութիւնըկ'ըսէր թէ ան քնացած էր առանց իր հարցին պատասխանը լսելու։ Խօշչէվնիքօփը յուզուած ու զգացուած՝ խաչակնքեց զայն եւ հանդարտ կոխելով իր փայլուն հոզաթափերով ելաւ մանկանոցէն եւ դարպասները ժտաւ։

Ո՛չ Լիտան եւ ոչ ալ փախանինը լսեցին անոր քայլերու ձայնը։ Լիտան պառկած էր Գրիշայի ուսին եւ գլուխը ետ ծռած, կիսաբաց, ծիծաղկոտ եւ խոնաւ շրթունքներով կը սպասէր անոր համբոյրներուն։ Սեւ գանգուրներն ու շագանակագոյն ոլորքները խառնուած էին իրարու... Նկատելի էր, որ Լիտիայի ընդգիմութիւնը կը յուզէր երկուքն ալ, ան գունատ էր, իսկ փախախինին թուխ դէմքը ծածկուած էր վարդագոյն բիծերով ու տղայական արտայայտութիւն ստացած։ Վերջապէս Լիտան բոլորովին ուժասպառ, հարուածի նմանող կրքոտ հեւքով մը սեղմեց իր շրթները եւ իր կիսամերկ թեւերով ուժգնօրէն փաթթուեցաւ անոր վիզին...

Հէքեաթը վերջացաւ...։

Ա. ԿՈՒՊՐԻՆ

Թրգ. Խ. ԵԳԱՆԵԱՆ

Վ Ե Ր Ջ

շահագործումը, կազմակերպելու համար երկրագործական աշխատանքներու ընդլայնում, անմշակ հողերը օգտագործելու, եւ ստեղծելու համար արտադրողներու կազմակերպութիւն մը, որուն գործը պիտի ըլլայ աշխատիլ վաճառման պայմաններու բարելաւման:

Գալով անգործութեան հարցին, արքայական ճառը կ'առաջարկէ անմիջապէս կազմել յանձնախումբ մը, որ քննէ անգործութեան դէմ ապահովագրութեան հարցը, ինչպէս նաեւ անոր յատկացուած գումարներու մէջ՝ զեղծումի վերագրումները: Խորհրդարանին պիտի ներկայացուի նաեւ անգործութեան մնտուկին նոր հաստոյքներ ստեղծելու յատուկ օրինագիծ մը:

Արքայական ճառը յետոյ կ'անդրադառնայ ներքին հարցերու, որոնց կարգին ընտրական օրէնքի փոփոխութիւնը:

Վէնիզէլոս ի Թուրքիա

Ըսմէթ փաշայի կողմէ ի պատիւ Յոյն նախարարներուն տրուած հացկերոյթին, Վէնիզէլոս ճառի մը մէջ ըսաւ.— Այս այցելութեամբ ուզեցի հաստատ որոշումը փաստել թէ Յունաստան Լոզանի դաշնագիրը կը նկատէ իբր երկու պետութեանց միջեւ սահմանային գոյավիճակի վերջնական կարգադրութիւն: Իրօք, Թուրքիա դադրեցաւ կայսրութիւն մը ըլլալէ, դառնալու համար ազգային պետութիւն մը, իսկ Յունաստան լրացուց ազգային միութիւնը: Երկու երկիրներու համաձայնութիւնը, իրողութեանց ուժով իսկ կը պարտադրուէր: Այսպէս, երկու երկիրներու յարաբերութիւններով, նոր շրջան մը բացուեցաւ: Այս պատճառներով, կուգանք անկեղծօրէն ձեռք երկարելու ձեզ, յայտարարելով թէ դարաւոր պայքարը վճռապէս վերջ գտած է: Պարագաներն էին որ մեզ մղեցին փնտռելու այս ճամբան որ կը յանգի սերտ ու անկեղծ բարեկամութեան մը եւ բոլոր մարզերու վրայ, շատ լայն գործակցութեան մը: Հաստատ համոզումն ունիմ թէ մեր ժողովուրդները եւ նոյնիսկ Մերձաւոր Արեւելքի բոլոր ժողովուրդները օր մը շնորհակալութիւն պիտի յայտնեն մեզի: Միանալով, կրնանք պալքաններու եւ նոյնիսկ Եւրոպայի խաղաղութեան համար ամուր նեցուկ մը կազմել: Պալքանեան Միութեան մը յոյսերն ունինք, բայց քանի այդ չէ իրականացած, մինչեւ որ իրականանայ կենսականօրէն կարեւոր է որ Թուրքիա եւ Յունաստան դիտնան թէ ո՛չ մէկ պարագայի մէջ կրնան հակադիր ճակատներու վրայ գտնուիլ:»

Վէնիզէլոս «պատմական» սրակեց Հայտար Փաշա իր ժամանումը եւ յայտնեց թէ այս այցելութիւնը ցոյց մըն է որ անշուշտ երկու երկիրներու յարաբերութեանց մէջ նոր շրջան մը պիտի նշանակէ:

Թուրքեւհունգար յարաբերութիւններ

Էնկիւրի, 29 հոկտ.— Հունգար վարչապետը Կոմս Պէթլէն, երէկ հասաւ Էնկիւրի: Կայարան զանի դիմաւորելու գացեր էին վարչապետ Ըսմէթ եւ արտաքին նախարարը Թէվֆիք Րիւշտի: Հունգար վարչապետը ընդունուեցաւ զինուորական պատիւներով:

Ի պատիւ իրեն տրուած հացկերոյթի մը ընթացքին, թուրք վարչապետը ճառեց թէ Թուրքիոյ եւ Հունգարիոյ մերձեցումը ուժգնօրէն պիտի նպաստէ խաղաղութեան, թէ Եւրոպայի եւ թէ Պալքաններու մէջ հետապնդելով հաւասարակշռութեան քաղաքականութիւն մը:

Կոմս Պէթլէն իր պատասխանին մէջ, յայտնելէ յետոյ թէ Հունգարիա Թուրքիոյ հանդէպ իր բարեկամութիւնը փաստեր էր, Պրիանի յիշատակագրին տրուած իր պատասխանին մէջ, պահանջելով որ Թուրքիա եւս կարենայ մասնակցիլ եւրոպական դաշնակցութեան, բսաւ թէ Նէօյիլի ու Թրիանոնի դաշնագրերուն վերաքննութիւնը պիտի ծառայէ աւելի ամրացնելու խաղաղութիւնը եւ յոյս յայտնեց թէ դաշնագրերու վերաքննութեան համար Հունգարիոյ պալքարին ուժ պիտի տայ նաեւ թուրք կառավարութիւնը:

Բողշեւիկեան տնտեսական վրէժ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 29 հոկտ.— Խորհրդային ապրանքներու արտածման դէմ միջոցներու դիմող երկիրներու մասին, Խորհրդային կառավարութեան տուած որոշումներուն հետեւանքով, քիմիական ճարտարարուեստի միութիւնը որոշեց վերաքննել քիմիական ճարտարարուեստի յատուկ գործիքներու եւ արտադրութեանց ներածման ծրագիրը: Միութեան վարչութենէն անդամ մը յայտնեց թէ միլիոնաւոր րուբլիի արժէքով քիմիական մեքենաներու եւ արտադրութեանց եւրոպայէն եւ Ամերիկայէն գնումը նախատեսուած է: Անցեալ տարի, Միութիւնը արտասահմանէն ապրանք ներածած է հետեւեալ համեմատութեամբ, Գերմանիա հարիւրին 50, Անգլիա հարիւրին 20, Ամերիկա հարիւրին 10, Ֆրանսա հարիւրին 8, Իտալիա հարիւրին 4, եւայլն:

Այս տարի, սակայն, յանձնարարութիւնները պիտի տրուին այն երկիրներուն, որոնք Խորհրդային Միութեան դէմ թշնամական միջոցներու չեն դիմած:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—43

Ընդհանուր եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱԼԱԿԷՕԶԵԱՆ

ԱՊՈՒԽՏԱԳՈՐԾ

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Alauche, Marseille

Մաքուր մսով եւ մեծ խնամով պատրաստուած համեղագոյն կենսարիոյ ապուխտ երբ ուտել կ'ուզէք, պէտք է դիմէք միայն եւ միայն մեզ: Գիները խիստ չափաւոր:

Առանց ոեւէ միջնորդի 5 քիլօէն սկսեալ, ուղուած քանակութեամբ, քօլիով կրնանք դրկել ուղուած հասցէին:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

վաղը ՈՒՐԲԱԹ իրիկուն ժամը 8.30ին, Քաֆէ օ Քլէր տը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ՝ Իթալի:

Նիւթ՝ Ա.— Հայաստանի վերջին ապստամբութիւնները եւ արդի կացութիւնը:

Բ.— Թուրքիոյ ներկայ վիճակը:

Կը խօսի՝ ընկեր Ս. ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Կը հրաւիրուին նաեւ շրջաններու ընկերները:

ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Կը տօնուի նախաձեռնութեամբ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

2 Նոյեմբեր կիրակի օր, ճոխ յայտագիրով

ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Մ. ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆԻ եւ ԳԱՄԱՌ-ՔԱԹԻՊԱՑԻ

ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻԻ

Վաղը ՈՒՐԲԱԹ իրիկուն ժամը 3.30ին Sociétés Savantesի D. սրահին մէջ,

Կը նախագահէ՝ ՊՐՈՖ. Ն. ԱԴՈՆՑ

Կը խօսի՝ Ռ. ԲԷՐԲԷՐԵԱՆ

Երգեր եւ արտասանութիւններ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Վասպուրականի Հայր. միութեան կողմէ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 84 Rue Chape, Սալոն Շափի մէջ:

Կը ներկայացուի դեկավարութեամբ դերասան ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ

ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐԸ (Յ. Պարոնեանի)

Տոմսերու գիները՝ 10, 7 եւ 5 ֆրանք

ԵՐԵԿՈՅԹ

ՌՈՒՍԱՀԱՑ ԿԱՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Երեկոյթը տեղի կ'ունենայ Յունուար 6ին

Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ ՇԱՍԻ ՄԷՋ ՀԱՁՆՈՑ ԱՆԿՄԱՆ 10ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸՆ ԱՌԹԻԻ

Հաճնոյ Հայր. Միութեան կողմէ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Սալ տը Ֆէթի մէջ:

Կը խօսի՝ Վ. ՁՈՒԼՂԵՐԵԱՆ

Առաւօտուն Խորհ. Կէօքճեան կը պատարագէ ի յիշատակ նահատակներու Մ. Օհաննէսեանի բնակարանին մէջ:



Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Պէլվիլի Ռոստոմ խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, կարեւոր օրակարգ: Ներկաներու թիւը մեծաժանութիւն կը հաւասարուի:

ՊԻՅԵՆՔՈՒՐԻ կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Շավիլի Արդութեան խումբի բոլոր ընկերներն ու ընկերուհիները վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին կառ Մոնփառնասի դէմի սրճարանը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՊԻՅԵՆՔՈՒՐԻ Ջաւարեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Վռամեան խումբի բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ զեկոյց նոր վարչութեան ընտրութիւն եւ ընթացիկ հարցեր: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԻՍԻ-ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Մջոլի խումբը ամիսպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին ընկեր Լորիս Պոլոյեանի բնակարանը: Բացականները նկատի կ'առնուին:

ԳԱԻԱՌ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Քրիստափոր կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Պար տը Փոստի մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին, Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Օրակարգ՝ ներկայացուչական ժողովի նախապատրաստութիւն:

ԼԻՈՆԻ Համազասպ խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ.եան Գրադարանի մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՏԻՍԻՆի Հ. Յ. Դ. Պատ. միութեան ներկայացումը Նոյեմբեր 16 կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 5ին Միհէմա Նովէլթի մէջ:

Կը խնդրուի նկատի ունենան այդ օրը:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. միութեան Պէլվիլի մասնաճիւղին ժողովը այսօրՈւրբաթ ժամը 9ին 131 Faub. du Temple: Ներկայ կ'ըլլայ կեդր. վարչութիւնն ալ:

Զ. Ե. Ո. Մխոթեան Սէն Միշէլի, Պէլվիլի, Պիւեանքուրի, Անիէրի մասնաճիւղերուն ներկայացուցչական ժողովը միութեան կեդրոնին մէջ 17 Ave. Philippe Auguste, այս երկուշաբթի ժամը 9ին: կարեւոր հարցեր:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հայկ Մաճարեան իր շնորհակալութիւնները կը յայտնէ փարիզի եոզկատի եւ Շրջանի հայրենակցական միութեան որ իր ցաւակցութիւնը յայտնած է ողբացեալ ՅԱԿՈՐ ՊՈՒԼՏԱՐԵԱՆի ժահուան առթիւ:

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԾԱՆՈՒ ԵՆ ՄԱՐՍԻԼԻ ՄԷՋ

1.— Սէն Մարսէլի մէջ, 1500 քո. մեթր հող, տափարակ եւ պտղատու ծառերով:

2.— Սէն Մարկրիտի մէջ, 3000 քո. մեթր հող, նոյնպէս տափարակ եւ պտղատու ծառերով:

3.— Լէ զ'Օլիվի մէջ, 900 քո. մեթր հող, որուն վրան կը գտնուի 12×12 մեթր քարաշէն եւ caveի վրայ շինուած շէնք մը որուն առաջին յարկը կարելի է վերածել 12 սենեակներու:

4.— Սէն թ'Անթուանի մէջ, քարաշէնտուն մը,15 փէչ2 խանութով, պարտէզ: Ամբողջովին պարապ: Դիմել՝ Պ. Պ. Լուտվիկ Տիարպէքիրեանի կամ Մելքոն Մելքոնեանի: Bar des Lions, Marseille.

ԿԱՎՈՇԻ 1931Ի ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ

Լոյս կը տեսնէ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1ԻՆ

Գին 30 ֆրանք

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ

22 Rue de Sommerard, Paris Ve

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ, պատրաստուած վարպետ խոհարարի մը կողմէ:

կոկիկ եւ մաքուր սրահ: Խնամեալ սպասարկութիւն.

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Ակնի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:



Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յառաջախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier — PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հմայեղ կերակուրներուն:

Արեւելեան նուագ ամէն օր եւ կիրակի կէսօրէ վերջ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՄԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès վրայ) — (*Մէթրօ* Barbès)

Խղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE — *Մէթրօ՝* Պէլվիլ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԹԱՐՄ — ԼԱԻ — ԱԺԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ.* Շաթլէ: Աբմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լաբորատուար: Մզձամիտ եւ արագ խոր. հրդեհագիւթ. *ամէն օր* 9—12, 2—8 *Կիրակի* 9—12,

EMPIRE *Մէթրօ-Շօլ՝* 37 Av. Wagram

ALLIANCE FRANÇAISE

101 Bld. Raspail, Paris (6e)

Ֆրանս. լեզուի գործ. վարժ.: Նոյ. 3ին կը բացուի, ֆրան. ուսուցմ. ձմեռն. դասընթ.: Ամէն շաբաթ առնուազն 16 ժ. ֆր. լեզուի գործն. դասեր Հայրերէն - ֆրանս. թարգմ. 17 դասախոսթ. 1 գեղարուեստական պտոյտ: ամիսը 185 ֆր, 4 ամիսը 475 ֆր: Միայն դասախոս, ներկայ գտնուիլ փափաքողներու կը տրուին մասն. քարթեր: Ամիսը՝ 75 ֆր. 2. երեկ, դասընթ. տեղի կ'ունենան շաբաթը 5 անգ. Բշ, Գշ. Դշ. Եշ. եւ Ուբ. ժ. 20—22, դշ. իրիկ. կը ղբաղուի վաճ. ֆրանսերէնով, ամիսը 100 ֆր. 4 ամս. համար 325:

Տեղեկութեանց համար դիմել տնօրէնին Robert Dupouey, 101 Bld. Raspail, Paris (6e).

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Անուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95.21

ՀԱՅՈՑԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՕՐ. ՏԻՐՈՒՀԻ ՁԱՌԱՓԵԱՆ

Դաշնակի եւ սոլֆէժի դասեր Studio Musical, 5 Rue Michel-Ange, Paris VIe. ընդունելութիւն մը 2—3:

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժամադրեալ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռիւ. միւր: Վէներական ախտերու, լերմամիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արհեստական եւ մէզի քննութիւն, քիմիական կոկորդի եւ ականջի ցաւերու Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ոչ օդաթթկինեան անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով: Խորհրդատուութիւն ամէն օր 9 12 եւ 2-8: կիրակի 9 12:

IMPRIMERIE - MASSIS-ÉDITION

208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant H STEPHAN